

ADVENTISTI SEDMOGA DANA VJERUJU...

BIBLIJSKO IZLAGANJE 27 OSNOVNIH DOKTRINA

Čitateljima ove knjige...

Kakvo je vaše vjerovanje u Boga? Tko je On? što očekuje od nas? Kakav je On ustvari?

Bog je rekao Mojsiju da nijedan čovjek ne može vidjeti Njegovo lice i ostati u životu. Međutim, Isus je rekao Filipu da tko god je vidio Njega, vidio je i Oca (Iv 14,9). Budući da je On doista hodio među nama i postao jednim od nas - kadri smo pojmiti tko je Bog.

Ovo izlaganje 27 glavnih točaka našeg vjerovanja treba otkriti kako adventisti sedmoga dana razumijevaju i doživljuju Boga. Ovo izlaganje prikazuje naše vjerovanje u Njegovu ljubav, dobrotu, milost, milosrđe, pravdu, čovjekoljublje, čistotu, pravičnost i mir. Kroz Isusa Krista vidimo Boga kako s puno ljubavi drži djecu na svome krilu. Vidimo Ga kako plače na Lazarevu grobu i dijeli bol s ožalošćenima. Doživljujemo Njegovu ljubav dok govori: "Oče oprost im, jer ne znaju što čine!" (Lk 23,34)

Napisali smo ovu knjigu da bismo sa svima podijelili naš pogled - naše viđenje čije se žarište nalazi na Golgoti, na kojoj su se "Ljubav i Vjernost sastali, a "Pravda i Mir zagrlili (Ps 85,11). Na Golgoti, na kojoj je On postao grijehom zbog nas - On koji nije znao za grijeh - "da mi u njemu postanemo pravednošću Božjom." (2 Kor 5,21)

Napisali smo ovu knjigu vjerujući da svaka doktrina, svako vjerovanje mora otkriti ljubav našega Gospodina. U njoj srećemo Ličnost s bezuvjetnom ljubavi i predanjem koje se uljudskoj povijesti ne može ni sa čime usporediti. Priznajući da je On, koji je otjelovljenje istine, beskonačan, mi ponizno priznajemo da još postoje mnoge istine koje valja otkriti.

Napisali smo ovu knjigu svjesni svoga duga prema bogatim biblijskim istinama što smo ih primili od kršćanske povijesne Crkve. Iskreno cijenimo plemeniti niz svjedoka - kao što su Wycliffe, Huss, Luther, Tyndale, Calvin, Knox, i Wesley - čije je otkriće nove svjetlosti povelu Crkvu naprijed - k potpunijem razumijevanju Božjeg karaktera. To je razumijevanje uvijek progresivno. "A pravednička je staza kao svjetlost svanuća, koja je sve jasnija do potpunog dana." (Izr 4,18) Ipak, kad god otkrijemo nove fasete Božjeg otkrivenja, one će ostati u savršenu skladu s jedinstvenim svjedočanstvom Svetoga pisma.

Napisali smo ovu knjigu vođeni jasnim uputama koje su nas uvijek podsjećale na istinu da "ako proučavate Sveto pismo da biste obranili svoja osobna mišljenja, nikada nećete doprijeti do istine. Proučavajte da biste doznali što kaže Gospod. Ako se u istraživanju pojavi uvjerenje, ako utvrdite da mišljenja što ste ih gajili nisu u skladu s istinom, nemojte pogrešno tumačiti istinu uklapajući je u svoje osobno vjerovanje, već prihvatite svjetlost koja vam je dana. Otvorite um i srce da biste mogli promatrati čudesna djela Božje Riječi. (Elen G. White, - *Christ's Object Lessons*, str. 112)

Ovu knjigu nismo napisali da služi kao Vjerovanje, kao izlaganje vjerovanja uklopljenih u oblast teologije. Adventisti imaju samo jedno Vjerovanje - jedan simbol vjere - 'Biblija i samo Biblija'.

Ovu knjigu nismo napisali s ciljem da potaknemo maštu. Ovo djelo nije ni spekulativno -

osim ako tko i Bibliju smatra takvom knjigom! Ona je prije temeljito izlaganje onoga što vjerujemo, što je zasnovano na Bibliji i u čijem se središtu nalazi Krist. Izrečena vjerovanja nisu proizvod napornih poslijepodneva - nego rezultat više od stotinu godina moljenja, proučavanja, razmišljanja, molitava... Drugim riječima, ona su rezultat adventističkog rasta "u spoznaji našega Gospodina, Spasitelja Isusa Krista". (2 Pt 3,18)

Napisali smo ovu knjigu svjesni činjenice da će neki postaviti pitanje je li u ovom stoljeću koji se bori da bi preživio opasnost od atomskog uništenja, u stoljeću obuzetom eksplozivnim rastom tehnologije, u stoljeću u kojemu kršćani uzalud pokušavaju potisnuti avet bijede, gladi, nepravde i neznanja koja je raširila svoja krila, doktrina doista važna. Ipak...

Ovu knjigu napisali smo s dubokim uvjerenjem da se sve doktrine, pravilno shvaćene, usmjeravaju na Njega - Put, Istinu i Život - i da su stoga veoma važne. Doktrine određuju definiciju karaktera Boga kome služimo. One tumače događaje, kako prošle tako i sadašnje, oživljujući osjećaj za mjesto i svrhu, cilj u svemiru. One opisuju Božje ciljeve i namjere u tijeku Njegova djelovanja. Doktrine su vodič za kršćane, unoseći stabilnost tamo gdje bi se inače pojavila neuravnotežena iskustva, ugrađujući sigurnost u društvo koje poriče apsolutnosti. Doktrine hrane ljudski um i postavljaju ciljeve koji nadahnjuju kršćane i motiviraju ih da se staraju o drugima.

Napisali smo ovu knjigu da bismo, proučavajući Bibliju, povelili vjernike u dublji odnos sa Kristom. Poznavanje Njega i Njegove volje je od životne važnosti u ovo doba prijevare, doktrinarnog pluralizma i apatije. Takvo je poznavanje jedina zaštita kršćana od onih koji dolaze kao "okrutni vuci" govoreći izvrnutu nauku da bi potkopali istinu i uništili vjeru Božjeg naroda (vidi: Djela 20,29.30). Posebice zato da se u ovim posljednjim danima ne bi poljuljali od svakog vjetrova nauke "u ljudskoj prijevarnoj igri" (Ef 4,14), svi moraju raspolagati pravim konceptom o Božjem karakteru, vladavini i ciljevima. Samo oni koji su ojačali svoj um istinom iz Svetoga pisma moći će opstati u posljednjem sukobu.

Napisali smo ovu knjigu da pomognemo onima koji žele znati zašto vjerujemo u ono što vjerujemo. Ova studija koju su napisali sami adventisti nije samo ukrašavanje izloga. Pažljivo proučavana, ona predstavlja autentično izlaganje adventističkog vjerovanja.

Na kraju, napisali smo ovu knjigu priznajući da doktrina - u čijem se središtu nalazi Krist - vrši tri očite funkcije: prvo, ona izgrađuje Crkvu, drugo, čuva istinu, i treće, objavljuje evanđelje u svom njegovom bogatstvu. Prava doktrina ne pokreće samo vjeru - ona zahtijeva i akciju. Uz Svetoga Duha kršćanska vjerovanja postaju djelima ljubavi. Prava spoznaja Boga, Njegova Sina i Svetoga Duha je "znanje koje spašava". To je tema ove knjige. "Izdavači"

UČENJE O BOGU

Adventisti sedmoga dana vjeruju...

Sveto Pismo, Starog i Novog zavjeta je pisana Božja Riječ dana božanskim nadahnućem preko svetih Božjih ljudi koji su govorili i pisali onako kako ih je pokretao Sveti Duh. U ovoj Riječi Bog je povjerio čovjeku znanje potrebno za spasenje. Sveto pismo je nepogrešivo otkrivenje Njegove volje. Ono je mjerilo karaktera, ispit iskustva, autoritativni tumač doktrina i pouzdana bilješka o Božjim djelima u povijesti. (Osnovna vjerovanja, 1)

POGLAVLJE 1

BOŽJA RIJEČ

Nijedna knjiga nije bila toliko voljena, omražena, štovana i anatemizirana kao Biblija. Ljudi su umirali za Bibliju. Drugi su zbog nje ubijali. Ona je nadahnjivala najveća i najplemenitija čovjekova pregnuća, ali su je i okrivljavali za njegova najgnusnija i najizopačenija djela. Nad Biblijom su bjesnjeli ratovi, na njenim su se stranicama hranile revolucije, a raspadala su se carstva pod utjecajem njenih ideja. Ljudi raznih gledišta - od teologa slobode do kapitalista, od fašista do marksista, od diktatora do oslobodilaca, od pacifista do militarista - istraživali su njene stranice tragajući za riječima koje bi opravdavale njihova djela.

Jedinstvenost Biblije ne proistječe iz njenog neusporedivog političkog, kulturnog i društvenog utjecaja, već iz njenog izvora i glavnog predmeta. Ona je Božje otkrivenje jedinstvenog Bogočovjeka: Božjeg Sina, Isusa Krista - Spasitelja svijeta.

Božansko otkrivenje

Dok su kroz cijelu povijest neki sumnjali u Božje postojanje, dotle su mnogi pouzdano posvjedočili da On postoji i da se sam otkrio. Na koji se način Bog otkrio, i kako je Biblija djelovala u Njegovu otkrivenju?

Opće otkrivenje. Upoznavanje Božjeg karaktera koje nam pruža povijest, ljudsko ponašanje, savjest i priroda, često se naziva "općim otkrivenjem" zato što je pristupačno svima i oslanja se na razum.

Milijunima "nebesa slavu Božju kazuju, navješta svod nebeski djelo ruku njegovih". (Ps 19,1) Sunce, kiša, planine i potoci, sve svjedoči o Tvorcu koji nas ljubi. "Uistinu, njegova se nevidljiva svojstva, njegova vječna moć i božanstvo, promatrana po njihovim djelima, opažaju od postanka svijeta. Tako nemaju isprike." (Rim 1,20)

Drugi nalaze dokaze o Bogu koji voli u sretnim odnosima i veličanstvenoj ljubavi koja se razvija među prijateljima, članovima obitelji, između muža i žene, roditelja i djece. "Kao što mati tješi sina tako ću i ja vas utješiti." (Iz 66,13) "Kako se otac smiluje dječici, tako se Jahve smiluje onima što ga se boje. (Ps 103,13)

Pa ipak, ista Sunčeva svjetlost koja svjedoči o Tvorcu koji voli može pretvoriti Zemlju u sasušenu pustinju, donoseći smrt od gladi. I kiša se može pretvoriti u bujicu koja će potopiti čitave obitelji, a veličanstvene se planine mogu pretvoriti u odrone - i tada nastupa uništenje. A ljudski su odnosi često začinjeni ljubomorom, zavišću, gnjevom, pa čak i mržnjom koja vodi do ubojstva.

Svijet koji nas okružuje šalje različite signale postavljajući onoliko pitanja koliko može dati i odgovora. On otkriva sukob između dobra i zla, ali ne objašnjava kako je sukob započeo, tko se bori, zašto se bori, ili tko će na kraju pobijediti.

Posebno otkrivenje. Grijeh ograničuje Boga da se otkrije putem stvaranja time što umanjuje našu moć tumačenja Božjeg svedočanstva. Bog je u ljubavi dao posebno otkrivenje o Sebi kako bi nam pomogao da pronađemo odgovore na ova pitanja. I kroz Stari i kroz Novi zavjet On nam se na poseban način otkrio, ne izostavljajući nijedno pitanje o svom karakteru ljubavi. U početku je otkrivenje o Njemu došlo preko proroka, a zatim i Njegovo posljednje otkrivanje u ličnosti Isusa Krista. (Heb 1,1.2)

Biblija sadrži i tvrdnje koje objavljuju istinu o Bogu i otkrivaju Ga kao ličnost. Obje su oblasti otkrivenja potrebne - trebamo spoznati Boga kroz Isusa Krista (Iv 17,3), kao i to "kako je u Isusu istina" (Ef 4,21). S pomoću Svetoga pisma Bog probija našu umnu, moralnu i duhovnu ograničenost, priopćujući nam svoju težnju da nas spasi.

Jezgra Svetoga pisma

Biblija otkriva Boga, a razotkriva ljudski rod. Ona razotkriva naš položaj i ističe Njegovo rješenje. Ona kazuje da smo mi izgubljeni, otuđeni od Boga i otkriva da je Isus Onaj koji nas nalazi i vraća Bogu.

Isus Krist je jezgra Svetoga pisma. Stari zavjet prikazuje Božjeg Sina kao Mesiju, Otkupitelja svijeta. Novi zavjet Ga otkriva kao Isusa Krista, Spasitelja. Svakastranica, bilo simbolično ili stvarno, otkriva neko razdoblje Njegova rada i karaktera. Isusova smrt na križu je posljednje otkrivenje Božjeg karaktera.

Križ je oblikovao ovo posljednje otkrivenje zato što je spojio dvije krajnosti: čovjekov grijeh i Božju neiscrpnu ljubav. što nam može pružiti veći uvid u ljudsku pogrešivost? što može bolje otkriti grijeh? Križ otkriva Boga koji je dopustio da Njegov jedini Sin bude ubijen. Kakva žrtva! Je li se veće otkrivenje ljubavi moglo ostvariti? Doista, jezgra Biblije je Isus Krist. On se nalazi u središtu kozmičke drame. Uskoro će Njegova pobjeda na Golgoti za dokinuća zla dostići svoj vrhunac. Ljudska će se bića i Bog ponovno sjediniti.

Tema Božje ljubavi, onako kako se vidi u Kristovoj žrtvi - smrti na Golgoti, najveličanstvenija istina svemira, jest jezgra Biblije. Sve se glavne biblijske istine stoga moraju proučavati iz ove perspektive.

Pisci Svetoga pisma

Mjerodavnost Biblije u vjeri i primjeni potječe iz njezina podrijetla. Njeni su pisci smatrali Bibliju odvojenom od ostale književnosti. Oni su se pozivali na nju kao na "sveta pisma" (Rim 1,2), "sveta pisma" (2 Tim 3,15) i "riječi Božje" (Rim 3,2; Heb 5,12). Jedinstvenost Pisma zasniva se na njegovu podrijetlu i izvoru. Pisci Biblije tvrdili su da nisu sami stvarali svoje vijesti, već da su ih primali iz božanskih izvora. Božjim otkrivenjem oni su bili osposobljeni da "vide" istine koje su se zbile (vidi: Iz 1,1; Amos 1,1; Mih 1,1; Hab 1,1; Jr 38,21).

Ovi su pisci usmjeravali na Svetoga Duha kao na Onogakoji se obraćao narodu preko proroka (Neh 9,30; Zah 7,12). David je rekao: " Jahvin duh govori po meni, njegova je riječ na mom jeziku." (2 Sam 23,2) Prorok Ezekiel je pisao: "I uđe u me duh", "I duh Jahvin side nada me", "A mene duh podiže" (Ez 2,2; 11,5.24). Prorok Mihej ovako je svjedočio: "Ali ja sam pun snage i duha Jahvina." (Mih 3,8).

Novi zavjet priznaje ulogu Svetog Duha u stvaranju Staroga zavjeta. Isus je rekao da je David bio nadahnut Svetim Duhom (Mk 12,36). Pavao je vjerovao da je Sveti Duh govorio "po proroku Izaiji (Dj 28,25). Petar je istaknuo da je Sveti Duh vodio sve proroke, a ne samo nekolicinu od njih (1. Pt 1,10.11; 2. Pt 1,21). Katkad je pisac potpuno odlazio u sjenu, a jedino se pravi Pisac - Sveti Duh - priznavao i isticao. "Zato, kako veli Duh Sveti...", "Time Duh Sveti pokazuje..." (Heb 3,7; 9,8).

Pisci Novoga zavjeta također su priznali Svetoga Duha za izvor svojih vijesti. Pavao

objašnjava: "Duh izričito veli da će u posljednja vremena neki otpasti od vjere..." (1. Tim 4,1) (Ivan govori da je bio "u duhu u Gospodnji dan" (Otk 1,10). Isus, pak, daje nalog svojim učenicima posredovanjem Svetoga Duha (Dj 1,2; Ef 3,3-5).

Na taj se način Bog, u ličnosti Svetoga Duha, otkrio u Svetom pismu. On ga je napisao, ne svojim rukama, već tuđim rukama, s oko 40 ruku, tijekom vremenskog razdoblja što je trajalo više od 1500 godina. Budući da je Bog Sveti Duh nadahnjivao pisce - Bog je pisac i autor Svetoga pisma.

Nadahnuće Svetog pisma

"Sve je pismo, kaže Pavao, "od Boga dano" (2. Tim 3,16). Grčka riječ *theopneustos* prevedena je kao "nadahnuće," a doslovno prevedena znači "udahnut Bogom". Bog je "udahnuo" istinu u ljudske umove. Oni su je, opet, izrazili riječima koje se nalaze u Svetom pismu. Prema tome nadahnuće je proces preko koga je Bog priopćavao svoju vječnu istinu.

Proces nadahnuća. Božansko je otkrivenje dano Božjim nadahnućem "Svetim Božjim ljudima koji su bili "naučeni od Svetoga Duha". (2 Pt 1,21) Ova otkrivenja bila su pretočena u ljudski jezik u kome su i unatoč svim njegovim ograničenjima i nesavršenostima, ipak ostala Božja svjedočanstva. Bog je nadahnjivao ljude - ne riječi.

Jesu li proroci bili pasivni kao magnetofon koji točno ponavlja ono što je snimljeno? U nekim slučajevima piscima je bilo naređeno da točno prenesu Božje riječi, ali u većini slučajeva Bog im je davao upute da ono što su vidjeli ili čuli najbolje opišu u skladu sa svojim sposobnostima. U posljednjim su slučajevima, pisci slijedili svoj osobni jezični model i stil.

Pavao je primijetio da se "i duhovi proročki pokoravaju prorocima". (1 Kor 14,32) Pravo nadahnuće ne uništava prorokovu individualnost, razum, integritet ili pak ličnost.

Mojsijev i Aronov odnos donekle slikovito prikazuje odnos između Svetoga Duha i pisca. Bog je rekao Mojsiju: "... Postavio sam te da si Bog faraonu; a Aron brat tvoj biće prorok tvoj. (Izl 7,1. usporedi 4,15.16) Mojsije je obavješćivao Arona o Božjim porukama, a Aron je, opet, svojim rječnikom i stilom prenosio poruke faraonu. Isto su tako i biblijski pisci svojim stilom i jezikom priopćavali božanskenaredbe, misli i ideje. Upravo zato što je Bog ovako komunicirao, rječnik biblijskih knjiga je raznovrstan i odzrcaljuje obrazovanje i kulturu pisaca.

Biblija "nije Božji način mišljenja i izražavanja. Ljudi će nekad reći da takav iskaz ne priliči Bogu. Međutim, Bog nije samoga Sebe stavio u riječ, logiku, retoriku, prosudbu u Bibliji. Pisci Biblije bili su Božji pisari, a ne Njegovo pero. "Nadahnuće ne djeluje na čovjekove riječi ili izraze, već na samoga čovjeka koji je - pod utjecajem Svetoga Duha - prožet mislima. Međutim, riječi poprimaju pečat uma pojedinca. Božanski um je širi. Božanski um i volja spaja se s ljudskim umom i voljom. Na taj je način čovjekovo kazivanje Božja riječ."

U jednom slučaju Bog osobno govori i doslovno piše riječi - u Deset zapovijedi. One su božansko, a ne ljudsko djelo (Izl 20,1-17; 31,18; Pnz 10,4.5), ali su ipak u svom izrazu ostale u okvirima ljudskog jezika.

Biblija je prema tome božanska istina izrečena ljudskim jezikom. Zamislite pokušaj da bebu učite kvantnoj fizici. S takvom se vrstom problema sučeljava Bog u svom pokušaju da božanske istine priopći grešnom, ograničenom ljudskom rodu. Naša ograničenost sputava ono

što nam On može priopćiti.

Postoji paralela između utjelovljenog Isusa i Biblije: Isus je Bog i čovjek, božansko i ljudsko spojeno u Jednome. Tako je isto i Biblija božansko i ljudsko spojena u jednodjelo. Ono što se kaže za Krista, to se može potvrditi i za Bibliju da "riječ postade tijelo i useli se u nas". (Iv 1,14) Ovaj božansko-ljudski spoj čini Bibliju jedinstvenom pojavom u književnosti.

Nadahnuće i pisci. Sveti Duh je pripremao određene ljude za objavljivanje božanske istine. Biblija doslovno ne objašnjava kako je to Sveti Duh osposobio ove pojedince, ali On je na poseban način oblikovao zajednicu između božanskog i ljudskog oruđa.

Oni koji su imali udjela u pisanju Biblije nisu izabrani zbog svojih prirodnih darova. Božansko otkrivenje nije neminovno obratilo tu osobu niti joj osiguralo vječni život. Balam je nadahnut objavio božansku poruku premda je radio nasuprot Božjim savjetima (Br 22-24. poglavlje). David koga je Sveti Duh također upotrijebio, učinio je velika nedjela (vidi: Ps 51). Svi pisci Biblije bili su ljudi s grešnom naravi, kojima je svakodnevno trebala Božja milost (vidi: Rim 3,12).

Nadahnuće što su ga doživjeli pisci Biblije bilo je više od prosvjetljenja ili božanskog vodstva, jer to dobijaju svi koji žude za istinom. Ustvari, biblijski pisci su ponekad pisali i bez potpunog razumijevanja božanske poruke koju su priopćavali (1 Pt 1,10-12).

Odgovori pisaca na vijesti koje su nosili nisu bili jednoliki: Danijel i Ivan kažu da su bili veoma zbunjeni svojim spisima (Dn 8,27; Otk 5,4), a 1 Pt 1,10 otkriva činjenicu da su drugi pisci istraživali značenje svojih poruka ili poruka drugih. Ponekad su se ovi pojedinci bojali da objave neku nadahnutu vijest, a neki su se čak i raspravljali s Bogom (Hab 1; Jon 1,1-3; 4,1-11).

Metoda i sadržaj otkrivenja. Sveti Duh je često u viđenjima i snovima priopćavao božansku nauku (Br 12,6). Ponekad je govorio čujno ili samo unutarnjim osjetilima. Bog je neposredno govorio Samuelu (1 Sam 9,15). Zaharija je dobio simbolične slike s objašnjenjem (Zaharija 4). Viđenja o nebu što su ih dobili apostol Pavao i Ivan pratile su usmene upute (2 Kor 12,1-4; Otk 4,5). Prorok Ezekiel je promatrao događaje odnesen u viđenju na drugo mjesto (Ez 8). Neki su pisci sudjelovali u svojim viđenjima, obavljajući neke radnje kao dio samog viđenja (Otk 10).

što se tiče sadržaja, nekima je Duh otkrio događaje koji se tek trebaju dogoditi (Dn 2,7,8,12. poglavlje). Drugi su pisci zabilježili povijesne događaje prema osobnom iskustvu ili odabirom materijala iz postojećih povijesnih zabilježaka (Suci, 1 Sam, 2 Ljet, Evanđelja, Dj).

Nadahnuće i povijest. Biblijska tvrdnja "Sve je pismo od Boga dano" ili "od Boga nadahnuće", korisno i mjerodavno za moralni i duhovni život (2 Tim 3,15.16), ne osporava božansko vodstvo i u procesu odabira. Bilo da obavijest potječe od osobnog zamjećivanja, usmenih ili pisanih izvora ili od neposrednog otkrivenja, sve to dopire do pisca preko djelovanja Svetoga Duha. To potvrđuje vjerodostojnost Biblije.

Biblija otkriva Božji plan u Njegovu uzajamnom djelovanju s ljudskim djelovanjem, a ne u zbirci apstraktnih doktrina. Njegovo je otkrivenje čvrsto ukorijenjeno u stvarnim događajima koji su se zbili u nekom određenom vremenu i mjestu. Pouzdanost povijesnih izvještaja je veoma važna, zatošto oni čine osnovu našeg razumijevanja Božjeg karaktera i Njegovih namjera prema nama. Pravilno razumijevanje vodi u vječni život, dok pogrešno gledište

dovodi do zbunjenosti i smrti.

Bog je zapovjedio određenim ljudima da napišu povijest Njegova postupanja prema Izraelu. Ovi povijesni izvještaji, napisani na osnovi koja se razlikuje od gledišta svjetovnih povjesničara, obuhvaćaju jedan važan dio Biblije (Br 33,1.2; Jš 24,25.26; Ez 24,2). Oni nas uvode u točnu i nepristranu povijest iz božanske perspektive. Sveti Duh je dao piscima poseban promatrački dar, tako da su mogli zabilježiti događaje u borbi između dobra i zla koji otkrivaju Božji karakter i vode ljude u njihovu traganju za spasenjem.

Povijesna zbivanja su "tipovi" ili "primjeri" napisani "za opomenu nama kojima je zapalo da živimo u posljednjim vremenima" (1 Kor 10,11). Apostol Pavao kaže: "Uistinu, sve što je nekoć napisano, napisano je nama za pouku, da strpljivošću i utjehom, koje daje Pismo, trajno imamo nadu" (Rim 15,4). Uništenje Sodome i Gomore služi kao "primjer ili opomena" (2 Pt 2,6; Jd 7). Abrahamovo iskustvo o opravdanju primjer je za svakog vjernika (Rim 4,1-25; Jk 2,14-22). Čak i starozavjetni građanski zakoni, ispunjeni dubokim duhovnim značenjem, napisani su za naše današnje dobro (1 Kor 9,8-10).

Luka napominje da je Evanđelje napisao zato što je želio podnijeti izvještaj o Isusovu životu "da se osvjedočiš o sigurnosti nauke koju si primio" (Lk 1,4). Ivanovo je mjerilo za odabir događaja iz Isusova života, koje će uključiti u svoje Evanđelje, bilo "da trajno vjerujete da je Isus Mesija, Sin Božji, te da vjerujući imate život po njemu" (Iv 20,31). Bog je vodio pisce Biblije da prikazuju povijest tako da nas uvijek vodi u spasenje.

Životopisi biblijskih ličnosti pružaju drugi dokaz o božanskom nadahnuću. Ovi događaji brižljivo opisuju i slabost i snagu njihova karaktera. Oni istinito i vjerno opisuju njihove grijehе, kao i uspjehe.

Noin nedostatak samokontrole ili Abrahamova prijevara nisu sakriveni. Zabilježeni su izljevi različenog raspoloženja Mojsija, Pavla, Jakova i Ivana. Biblijska povijest izlaže pogreške najmudrijeg izraelskog kralja kao i slabosti dvanaest patrijaraha i dvanaest apostola. Sveto pismo nema nikakvog opravdanja za njih, niti pokušava umanjiti njihovu krivicu. Ono ih predočuje onakve kakvi su bili u svemu, što su postali ili propustili biti Božjom milosti. Bez božanskog nadahnuća nijedan životopisac ne bi mogao napisati takvu točnu analizu.

Biblijski pisci sagledavali su sva povijesna zbivanja koja su zapisana u njoj kao vjerodostojne povijesne zabilješke, a ne kao mitove ili simbole. Mnogi suvremeni skeptici odbacuju izvještaje o Adamu i Evi, Joni i potopu. Ipak, Isus ih je prihvatio kao povijesno točne i duhovno značajne (Mt 12,39-41; 19,4-6; 24,37-39).

Biblija ne uči o djelomičnom nadahnuću ili o stupnjevima nadahnuća. Takve teorije koje pokušavaju lišiti Bibliju njene božanske vjerodostojnosti jesu spekulacije.

Točnost Svetoga pisma. Isto kao što je Isus Riječ "tijelom postala i nastanila se među nama" (Iv 1,14), tako je - da bismo shvatili istinu, i Biblija progovorila jezikom ljudskoga roda. Nadahnuće Svetoga pisma jamči njegovu pouzdanost.

Do kog je stupnja Bog osigurao predanje teksta i očuvao sigurnost, punovažnost i istinitost njegove poruke? Iako se stari rukopisi neznatno razlikuju, jasno je da su osnovne istine sačuvane. Sasvim je moguće da su prepisivači ili prevodioci Biblije činili manje greške, ali su zato dokazi biblijske arheologije otkrili da su mnoge navodne greške ustvari bila pogrešna shvaćanja znanstvenika. Neki od ovih problema nastali su isključivo zbog toga što su ljudi

biblijsku povijest i običaje čitali promatrajući ih očima zapadnjaka. Moramo uvažiti i činjenicu da je ljudsko znanje samo djelomično - naša moć promatranja božanskog djelovanja ostaje nepotpuna.

U tom slučaju zapažena nedosljednost ne smije potkopati povjerenje u Sveto pismo. Ta nedosljednost je često proizvod naših netočnih zapažanja, a ne stvarnih grešaka. Treba li Boga osuđivati kada dođemo do neke rečenice ili teksta koje ne možemo u cijelosti shvatiti? Možda nikada nećemo biti kadri da objasnimo svaki tekst iz Svetoga pisma, ali to i ne trebamo činiti. Ispunjena proročanstva potvrđuju pouzdanost Svetoga pisma.

Usprkos pokušajima da je unište, Biblija je sačuvala zadivljujuću, čak i nepojmljivu točnost. Usporedba svitaka s obala Mrtvoga mora s kasnijim spisima Staroga zavjeta, otkrivabrizljivost kojom su se prepisivali. Oni potvrđuju povjerenje i pouzdanost što ih možemo imati u Sveto pismo kao nepogrešivo otkrivenje Božje volje.

Vjerodostojnost Svetog pisma

Sveto pismo ima božanski autoritet zato što u njemu Bog govori preko Svetoga Duha. Na taj način Biblija je pisana Božja Riječ. Gdje se nalazi dokaz za ovu tvrdnju i kakav utjecaj sve to ima na naš život i našu želju za znanjem?

Tvrdnje Svetoga pisma. Pisci Biblije svjedoče da njihova priopćavanja potječu neposredno od Boga. "Riječ Gospodnja" došla je Jeremiji, Ezekiji, Hošei i drugima (Jr 1,1.2.9; Ez 1,3; Hoš 1,1; Joel 1,1; Jn 1,1). Kao Gospodnji vjesnici (Hag 1,13; 2 Ljet 36,16), Božji su proroci dobili nalog da govore u Njegovo ime, kazivajući: "Ovako govori Jahve Gospod." (Ez 2,4. usporedi Iz 7,7). Njegove riječi znače njihovu punomoć i autoritet.

Ponekad se ljudsko oruđe koje Bog koristi udaljuje. Matej se poziva na autoritet starozavjetna proroka koga navodi sljedećim riječima: "A sve je to bilo da se izvrši što je Gospodin rekao po proroku." (Mt 1,22) On shvaća Gospodina kao neposrednu, pokretnu silu, kao autoritet; prorok je samo posredno oruđe.

Apostol Petar uvršćuje Pavlove spise u Pisma (2 Pt 3,15.16). Apostol Pavao daje sljedeće svjedočanstvo u vezi s evanđeljem što ga propovijeda: "Niti ga ja primih niti naučih od nekog čovjeka, već objavom Isusa Krista." (Gal 1,12) Novozavjetni pisci prihvatili su Kristove riječi kao Pismo, ističući da imaju istu vjerodostojnost kao i starozavjetni spisi (1 Tim 5,18; Lk 10,7).

Isus i autoritet Pisma. Tijekom svoje službe Isus je isticao vjerodostojnost Pisma. Kad ga je Sotona kušao ili kad se borio sa svojim protivnicima, "pisano je" - bilo je Njegova i obrana i napad (Mt 4,4.7.10; Lk 20,17). "Pisano je: Ne živi čovjek samo o kruhu", rekao je On, "nego o svakoj riječi koja izlazi iz usta Božjih." (Mt 4,4) Kad su Ga upitali kako čovjek može ući u vječni život, odgovorio je: "što stoji pisano u Zakonu? što tamo čitaš?" (Lk 10,26)

Isus je postavljao Bibliju iznad ljudskih tradicija i mišljenja. On je ukoravao Židove što su odbacili autoritet Pisma (Mk 7,7-9), i pozvao ih da ga mnogo brižljivije proučavaju: "Zar niste nigda čitali u Pismima?" (Mt 21,42; usporedi: Mk 12,10.26)

On je čvrsto vjerovao u istinitost proročke riječi i otkrivao da ona predočuje na Njega. "Pisma", rekao je On, "svjedoče za me". "Jer, kad biste vjerovali Mojsiju, vjerovali biste i meni. On je, naime, o meni pisao." (Iv 5,46.47) Isusova najuvjerljivija tvrdnja da ima

božansku misiju proistječe iz Njegova ispunjenja starozavjetnog proročanstva (Lk 24,25-27).

Tako je Krist prihvatio Sveto pismo kao vjerodostojno otkrivenje Božje volje ljudskom rodu. On je prihvaćao Sveto pismo kao skup istina, nepristrano otkrivenje dano s ciljem da ljudski rod izvede iz mraka pogrešnih predaja i mitova u istinsku svjetlost spasonosne spoznaje.

Sveti Duh i vjerodostojnost Pisma. Vjerske vođe i nemarna svjetina u vrijeme Isusova života nisu otkrili Njegov pravi identitet. Neki su držali da je prorok kao Ivan Krstitelj, Ilija ili Jeremija - samo čovjek. Kad je Petar priznao da je Isus "Krist, Sin Boga živoga", Isus je istaknuo da je takvo priznanje rezultat božanskog prosvjetljenja (Mt 16,13-17). Pavao naglašava ovu istinu: "Nitko... ne može priznati Isusa kao Gospodina nego pod djelovanjem Duha Svetoga. (1 Kor 12,3)

Isto je i s pisanom Božjom Riječi. Bez prosvijećenosti našeg uma Svetim Duhom, nikada nećemo moći pravilno razumjeti Bibliju ili je priznati kao Božju vjerodostojnu volju. Budući da, "nitko ne zna Božjih tajna, osim Božjega Duha" (1 Kor 2,11), onda proistječe da "zemaljski čovjek ne prima ono što dolazi od Duha Božjega, jer je to za nj ludost. On to ne može ni upoznati, jer se to mora uz pomoć Duha prosuđivati." (1 Kor 2,14) Prema tome, "govor o križu ludost je za one koji propadaju." (1 Kor 1,18)

Jedino se s pomoći Svetoga Duha koji ispituje "dubine Božje" (1 Kor 2,10) čovjek može uvjeriti u vjerodostojnost Biblije kao otkrivenja Boga i Njegove volje. Tada križ postaje "sila Božja" (1 Kor 1,18), i čovjek se može usuglasiti s Pavlovim svjedočanstvom: "A mi nismo primili duha ovoga svijeta, nego Duha koji dolazi od Boga, da upoznamo darove koje nam Bog dobrotivo darova." (1 Kor 2,12).

Sveto pismo i Sveti Duh nikada se ne mogu raspolučiti. Sveti Duh je i pisac i onaj koji otkriva biblijsku istinu.

Vjerodostojnost Pisma u našem životu jača ili slabi u skladu s našom predodžbom o nadahnuću. Ako Bibliju shvaćamo samo kao zbirku ljudskih svjedočanstava ili ako vjerodostojnost koju joj priznajemo na neki način ovisi o tome kako pokreće naše osjećaje, onda joj svojim životom podrivamo vjerodostojnost. Međutim, ako prepoznamo Božji glas koji govori preko pisaca, bez obzira koliko slabi i s koliko ljudskih osobina bili, Sveto pismo postaje apsolutnim autoritetom u doktrinarnim pitanjima, i u onome što je za pouku, za karanje, popravljavanje i odgajanje u pravедnosti (2 Tim 3,16).

Djelokrug biblijskog autoriteta. Proturječja između Svetog pisma i znanosti često su rezultat spekulacije. Kad ne možemo uskladiti znanost i Sveto pismo, uzrok je tomu što imamo "nepotpuno poimanje ili znanosti ili otkrivenja... ali kad se pravilno razumiju, oni su u savršenom skladu".

Cjelokupna ljudska mudrost mora biti potčinjena autoritetu Svetog pisma. Biblijske istine su norma prema kojoj se moraju provjeravati sve druge ideje. Procjenjivati Božju Riječ ograničenim ljudskim mjerilima isto je kao i pokušati izmjeriti zvijezde s pomoću drvenog metra. Biblija se ne smije potčinjavati ljudskim mjerilima. Ona je uzvišenija od cjelokupne ljudske mudrosti i književnosti. Umjesto da mi osuđujemo Bibliju, ona će osuditi sve nas, jer je ona mjerilo karaktera i provjera svih iskustava i misli.

Napokon, Sveto pismo zadržava svoj autoritet čak i nad darovima koji dolaze od Svetoga Duha, uključujući smjernice što proistječu iz proročkog dara ili govorenja jezicima (1 Kor 12;

14,1; Ef 4,7-16). Darovi Duha ne nadilaze Bibliju; ustvari, oni se moraju provjeriti Biblijom, pa ako nisu u skladu s njom, moraju se odbaciti kao neistiniti. "Uza zakon! Uza svjedočanstvo! Tko ne rekne tako, zoru neće dočekati." (Iz 8,20) (Vidi: 17. poglavlje ove knjige)

Skladnost Svetog pisma

Površno će čitanje Svetog pisma donijeti i njegovo površno razumijevanje. Čitana tako, Biblija će sličiti na zbrku od priča, obreda i povijesti. Ipak, oni koji su otvoreni za prosvjetljenje Božjega Duha, oni koji su voljni strpljivo i s mnogo molitava istraživati sakrivene istine, otkrit će da se Biblija odlikuje skladnošću koja počiva u njenom temelju u pogledu na ono što uči o načelima spasenja. Biblija nije jednolično skladna. Ona obuhvaća bogatu i živopisnu različnost skladnih svjedočanstava rijetke i nesumnjive ljepote. Ta raznolikost perspektiva omogućuje joj da bolje odgovori na ljudske potrebe u svim vremenima.

Bog se nije otkrio ljudskom rodu u neprekidnom nizu kazivanja, nego malo pomalo, u tijeku življenja naraštaja koji su slijedili jedni druge. Bilo da ih je napisao Mojsije nanekom madijanskom polju ili apostol Pavao u rimskom zatvoru, njene knjige otkrivaju istu poruku nadahnutu Duhom. Razumijevanje ovog "progresivnog otkrivenja" pridonosi razumijevanju Biblije i njezina sklada.

Premda su je generacije pisale odvojeno, istine Staroga i Novog zavjeta ostaju nerazdvojne; one ne proturiječe jedna drugoj. Dva zavjeta su jedno, kao što je i Bog jedan. Stari zavjet s pomoću proročanstava i simbola otkriva evanđelje o Spasitelju koji će doći. Novi zavjet preko Kristova života otkriva Spasitelja koji je došao - evanđelje u Njegovoj stvarnosti. Oba otkrivaju istoga Boga. Stari zavjet služi kao temelj Novom zavjetu. On osigurava ključ za otvaranje Novoga zavjeta, dok Novi zavjet objašnjava tajne Staroga zavjeta.

Bog nas milostivo poziva da se upoznamo s Njim proučavajući Njegovu Riječ. U njoj možemo naći bogat blagoslov čvrstog jamstva našega spasenja. Za sebe možemo otkriti da je Pismo "korisno za pouku, za karanje, za popravljanje i odgajanje u pravednosti". Uz njegovu pomoć možemo biti "savršeni - opremljeni za svako djelo ljubavi". (2 Tim 3,16.17).

Adventisti sedmoga dana vjeruju...

Postoji jedan Bog: Otac, Sin i Sveti Duh, zajednica triju lica iste vječnosti. Bog je besmrtn, svemoćan, sveznajući, iznad svega i posvuda nazočan. On je beskonačan i nadilazi moć ljudskog razumijevanja, ali ipak poznat preko svojih objava o Sebi. On je vječno dostojan da Ga sva stvorenja štiju, obožavaju i da Mu služe. - (Osnovna vjerovanja,2)

POGLAVLJE 2

BOŽANSTVO

Na Golgoti su se gotovo svi odrekli Isusa. Tko je Isus uistinu bio prepoznala je samo nekolicina - onaj zločinac koji je umirao i koji Ga je nazvao Gospodom (Lk 23,42), kao i rimski vojnik koji je rekao: "Uistinu, ovaj čovjek bijaše Sin Božji!" (Mk 15,39)

Kada je napisao: "K svojim dođe, ali ga njegovi ne primiše" (Iv 1,11), apostol Ivan nije mislio samo na mnoštvo oko križa ili čak na Izrael, već isključivo na generaciju koja je u to vrijeme živjela. Osim šačice ljudi, cijelo čovječanstvo, kao i ta promukla svjetina na Golgoti, nije u Isusu prepoznala svoga Boga i Spasitelja. Ovaj propust, najveći i najtragičniji propust ljudskog roda, pokazuje da je znanje čovječanstva o Bogu vrlo oskudno.

Spoznaja o Bogu

Mnoge teorije u svom pokušaju da objasne Boga i mnogi dokazi za i protiv Njegova postojanja, pokazuju da ljudska mudrost ne može prodrijeti u ono što je božansko. Oslanjanje samo na ljudsku mudrost u želji da se dokuči Bog, slično je porabi lupe u proučavanju saviježđa. Otuda je za mnoge Božja mudrost "tajanstvena i sakrivena" (1 Kor 2,7). Za njih je Bog tajna. Apostol Pavao piše: "... onu (mudrost Božju) koju nije upoznao ni jedan od knezova ovoga svijeta - da su je upoznali, ne bi Gospodina slave razapeli." (1 Kor 2,8)

Jedna je od temeljnih zapovijedi Svetoga pisma: "Ljubi Gospodina Boga svoga svim srcem svojim, svom dušom svojom i svom pameti svojom." (Mt 22,37; usporedi Pnz 6,5) Mi ne možemo voljeti nekoga o komu ništa ne znamo, a ipak istraživanjem ne možemo dokučiti tajne Božje (Job 11,7). Kako onda možemo ostvariti poznavanje Tvorca i ljubavi prema Njemu?

Bog se može upoznati. Razumijevajući ljudski položaj, Bog nas je - u svojoj ljubavi i milosti - dosegao preko Biblije. To otkriva da "kršćanstvo nije svjedočanstvo o čovjekovu traganju za Bogom; ono je rezultat Božje objave samoga Sebe i svojih ciljeva čovjeku. Ova samoobjava premošćuje provaliju između buntovnog svijeta i Boga ljubavi.

Izricanje najveće Božje ljubavi došlo je kroz Njegovu najuzvišeniju objavu, kroz Isusa Krista, Njegovog Sina. Preko Isusa možemo upoznati Oca. Evo kako to apostol Ivan kazuje: "Znamo, također, da je Sin Božji došao i da nam je dao razum, da upoznamo Istinitoga. Mi smo u Istinitome, u njegovu Sinu Isusu Kristu. On je Istinit, Bog i vječni život." (1 Iv 5,20)

Isus je rekao: "A ovo je vječni život spoznati tebe, jedino pravoga Boga, i onoga koga si poslao, Isusa Krista." (Iv 17,3)

To je dobra vijest. Premda je nemoguće potpuno spoznati Boga, Sveto pismo pruža praktično znanje o Njemu, dostatno da ostvarimo spasonosni odnos s Njim.

Stjecanje spoznaja o Bogu. Kao i druge spoznaje, spoznaja o Bogu je potreba srca koliko i uma. Ona obuhvaća cjelovitu čovjekovu ličnost, a ne samo um. U tome se mora vidjeti postoji li otvaranje prema Svetome Duhu i spremnost da se izvrši Božja volja (Iv 7,17. usporedi: Mt 11,27). Isus je rekao: "Blago onima koji su čista srca, jer će Boga gledati." (Mt 5,8)

Oni koji ne vjeruju, ne mogu pojmiti Boga. Pavao je uzviknuo: "Gdje je mudrac? Gdje je književnik? Gdje li je istraživač ovoga svijeta? Zar nije Bog učinio ludom mudrost svijeta? Budući da svijet svojom mudrošću nije upoznao Boga u Božjoj mudrosti, odluči Bog one koji vjeruju spasiti ludošću propovijedanja." (1 Kor 1,20.21)

Način na koji učimo spoznavati Boga iz Biblije razlikuje se od svih ostalih metoda u stjecanju znanja. Ne možemo se postaviti iznad Boga i ponašati se prema Njemu kao prema nekom predmetu koji treba ispitati ili okarakterizirati. U našem traganju za spoznajom o Bogu moramo se potčiniti autoritetu Njegove samoobjave - Bibliji. Budući da Biblija sama sebe tumači, moramo se potčiniti njezinim načelima i metodama. Bez ovih biblijskih smjernica ne možemo upoznati Boga.

Zašto toliko mnogo ljudi iz Isusova vremena nije bilo kadro vidjeti Božju samoobjavu u Isusu? Zato što se nisu htjeli potčiniti vodstvu Svetoga Duha preko Svetoga pisma, pogrešno su tumačili Božju vijest i raspeli svog Spasitelja. Njihov problem nije bio problem uma. Bio je to problem zatvorena srca i potamnijela uma koji je vodio u vječnu propast.

Postojanje Boga

Postoje dva glavna izvora dokaza o postojanju Boga - Knjiga prirode i Sveto pismo.

Dokaz iz stvaranja. Svatko može doznati istinu o Bogu preko prirode i ljudskog iskustva. David je pisao: "Nebesa slavu Božju kazuju, naviješta svod nebeski djelo ruku njegovih." (Ps 19,1) Apostol Ivan je tvrdio da Božja objava uključujući i prirodu prosvjetljuje svakoga (Iv 1,9). Apostol Pavao je smatrao: "Uistinu, njegova se nevidljiva svojstva, njegova vječna moć i božanstvo, promatrana po njihovim djelima, opažaju od postanka svijeta." (Rim 1,20)

Ljudsko ponašanje, također, pruža dokaz o postojanju Boga. U atenskom obožavanju "nepoznatoga Boga" apostol Pavao je vidio dokaz o vjerovanju u Boga. On je rekao: "Dakle, što vi ne znajući štujete, to vam ja navješćujem." (Dj 17,23) Apostol Pavao, također, govori da ponašanje nekršćana otkriva svjedočanstvo njihove savjesti i ističe da je Božji Zakon napisan "u njihovim srcima". (Rim 2,14.15). Ova spoznaja da Bog postoji nalazi se čak i među onima koji nemaju pristupa Bibliji. Ova opća objava o Bogu vodi k cijelome nizu klasičnih racionalnih dokaza o postojanju Boga.

Dokaz iz Svetog pisma. Biblija ne dokazuje postojanje Boga. Ona to usvaja kao istinu. Njezin uvodni redak izjavljuje: "U početku stvori Bog nebo i zemlju." (Post 1,1) Biblija opisuje Boga kao Tvorca, Održavatelja i Gospodara nad cjelokupnim stvaranjem. Božja je objava preko prirode toliko moćna da nema opravdanja za ateizam koji potječe iz napora da se potisne božanska istina ili iz uma koji neće priznati dokaze da Bog postoji (Ps 14,1; Rim 1,18-22.28).

Ima dostatno dokaza o Božjem postojanju koji mogu uvjeriti svakoga tko ozbiljno pokušava otkriti istinu o Njemu. Vjera je, pak, preduvjet jer "bez vjere nemoguće mu je ugoditi, jer onaj koji želi pristupiti Bogu mora vjerovati da postoji Bog i da nagrađuje one koji ga traže."

(Heb 11,6)

Vjera u Boga, međutim, nije slijepa. Ona se zasniva na dostatno dokaza koji se nalaze u Božjim objavama, i preko Svetoga pisma i preko prirode.

Bog Svetoga pisma

Biblija otkriva osnovne Božje osobine preko Njegovih imena, djela i atributa.

Božja imena. U vrijeme kad je Sveto pismo pisano imena su bila važna, kao što je to još uvijek važno na Bliskom i Dalekom Istoku. U tim se područjima smatra da ime treba otkriti karakter onoga koji ga nosi, njegovu pravu prirodu i identitet. Važnost Božjih imena - koja određuju Njegovu narav, karakter i svojstva - otkrivena je u Njegovoj zapovijedi: "Ne uzimaj uzalud imena Jahve Boga svoga." (Izl 20,7) Psalmist David je pjevao: "Pjevat ću imenu Jahve višnjega." (Ps 7,18) "Sveto je i časno ime njegovo." (Ps 111,9). "Neka svi hvale ime Jahvino, jer divno je njegovo ime uzvišeno!" (Ps 148,13)

Hebrejska imena *El* i *Elohim* ("Bog") otkrivaju Božju moć. Ona ga opisuju kao jakog i moćnog Boga, Boga Stvoritelja (Post 1,1; Izl 20,2; Dn 9,4). Imena *Elyon* ("Višnji") i *El Elyon* ("VišnjiBog") usredotočuju se na Njegov položaj (Post 14,18-20; Iz 14,14). *Adonai* ("Gospodin") prikazuje Boga kao Svemogućeg Vladara (Iz 6,1; Ps 35,23). Ova imena ističu Božju veličanstvenu i uzvišenu (transcendentnu) narav.

Druga imena otkrivaju Božju spremnost da izgradi odnos s ljudima. *Shaddai* ("Svemogući") i *El Shaddai* ("Bog svemogući") prikazuje Svemogućeg Boga kao izvor blagoslova i utjehe (Izl 6,3; Ps 91,1). Ime *Yahweh*, prevedeno kao Jehova ili Gospodin, Gospod naglašava Božju vjernost zavjetu i Njegovu milost (Izl 15,2,3; Hoš 12,5,6). U Izlasku 3,14 Jahve opisuje sebe kao "Ja sam koji jesam" ili "bit ću ono što ću biti", ističući svoj postojani odnos prema svom narodu. S vremena na vrijeme Bog se otkriva čak i mnogo prisnije kao "Otac" (Pnz 32,6; Iz 63,16; Jr 31,9; Mal 2,10), nazivajući Izraela "sin moj, prvorođenac" (Izl 4,22; usporedi: Pnz 32,19).

Osim za ime *Otac* novozavjetna Božja imena imaju istovjetno značenje kao i ona u Starom zavjetu. U Novom zavjetu Isus se služi imenom *Otac*, da bi nas doveo u prisni i osobni odnos s Bogom (Mt 6,9; Mk 14,36; usporedi: Rim 8,15; Gal 4,6).

Božja djelatnost. Biblijski pisci troše više vremena opisujući Božju djelatnost nego Njegovu ličnost. On je predodređen kao Tvorac (Post 1,1; Ps 24,1,2), Održavatelj svijeta (Heb 1,3) i Otkupitelj i Spasitelj (Pnz 5,6; 2 Kor 5,19), koji nosi teret konačne sudbine čovječanstva. On stvara planove (Iz 46,11), proročanstva (Iz 46,10) i obećanja (Pnz 15,6; 2 Pt 3,9). On oprašta grijeha (Izl 34,7) i u skladu s tim zaslužuje naše obožavanje (Otk 14,6,7). Na kraju Sveto pismo otkriva Boga kao Vladara: "Kralju vjekova, besmrtnomu, nevidljivomu, jedinom Bogu" (1 Tim 1,17). Njegova djela potvrđuju da je On Bog ličnost.

Božja obilježja - atributi. Pisci Svetoga pisma daju dodatnu obavijest o bitku Boga svjedočanstvima o Njegovim obilježjima.

Božja svojstva koja nisu priopćena obuhvaćaju aspekte Njegove božanske naravi koji nisu dani stvorenim bićima. Bog postoji sam po Sebi, jer On ima "život u sebi". (Iv 5,26) On ima neovisnu volju (Ef 1,5) i moć (Ps 115,3). On je sveznajuć, On zna sve (Job 37,16; Ps 139,1-18; 147,5; 1. Iv 3,20), jer je Alfa i Omega (Otk 1,8), On zna kraj od samog početka (Iz 46,9-

11).

Bog je posvuda nazočan (Ps 139,7-12; Heb 4,13) prožimajući cijeli svemir. On je potpuno prisutan u svakom dijelu svemira. On je vječan (Ps 90,2; Otk 1,8), premašujući vremenske granice, ali je potpuno prisutan i u svakom vremenskom trenutku.

Bog je svemoćan. Da Mu ništa nije nemoguće, uvjerava nas to što On ispunjava svaku svoju namjeru (Dn 4,17.25.35; Mt 19,26; Otk 19,6). On je nepromjenljiv zato što je savršen. On kaže: "Jer ja Jahve, ne mijenjam se." (Mal 3,6; vidi: Ps 33,11; Jakov 1,17) Budući da samo u nekom smislu ovi atributi određuju Boga, oni nisu savršeni.

Božji priopćeni atributi potječu iz Njegove skrbi pune ljubavi spram ljudskog roda. Oni obuhvaćaju ljubav (Rim 5,8), milost (Rim 3,24), milosrđe (Ps 145,9), strpljenje (2 Pt 3,15), svetost (Ps 99,9), pravdu (Ezr 9,15; Iv 17,25), pravičnost (Otkrivenje 22,12) i istinu (1. Iv 5,20). Ovi darovi dolaze sa samim Darivaocem.

Božja vladavina

Sveto pismo uči o Božjoj vladavini. "Radi što hoće... i nema nikoga da bi mu ruku ustavio." (Dn 4,35) "Jer ti si stvorio sve: sve tvojoj volji duguje postojanje i stvaranje." (Otk 4,11) "što god se Jahvi svidi, to čini na nebu i na zemlji." (Ps 135,6) Stoga kralj Salamun može reći: "Kraljevo je srce u ruci Jahve kao voda tekućica; vodi ga kuda god hoće." (Izr 21,1) Apostol Pavao, svjestan Božje vrhovne vlasti, piše: "Opet ću se, ako Bog da, vratiti k vama." (Dj 18,21; vidi: Rim 15,32), dok apostol Jakov opominje: "Mjesto da govorite: Ako Gospodin htjedne, živjet ćemo..." (Jak 4,15)

Predodređenje (predestinacija) i ljudska sloboda. Biblija otkriva Božji potpuni nadzor nad svijetom. On je "predodredio" odredi" ljude "da budu jednaki slici Njegova Sina" (Rim 8,29.30) kako bi postali Njegova usvojena djeca i primili nasljeđe (Ef 1,4.5.11). što u biti takva vrhovna vlast znači za ljudsku slobodu?

Glagol *predestinirati* znači "unaprijed odrediti". Neki pretpostavljaju da ovi ulomci uče da Bog neke proizvoljno bira za spasenje, a druge za osudu (uništenje), bez obzira na njihov osobni izbor. Međutim, proučavanje konteksta ovih poglavlja pokazuje da apostol Pavao ne govori o Božjem hirovitom isključenju što je pogodilo koga.

Napad na ove tekstove je *inkluzivan*. Biblija jasno tvrdi da Bog "hoće da se svi ljudi spase i dođu do potpune spoznaje istine. (1 Tim 2,4) On "neće da se itko izgubi, nego da svi pristupe obraćenju." (2 Pt 3,9). Ne postoji nikakav dokaz da je Bog odlučio da neke osobe budu izgubljene; takva odluka bi poricala Golgotu, na kojoj je Isus umro za svakoga. *Nijedan* u tekstu "Da, Bog je tako ljubio svijet da je dao svoga jedinorođenog Sina da ne pogine *nijedan* koji u nj vjeruje, već da ima život vječni" (Iv 3,16) znači da svatko može biti spašen.

"Da je čovjekova slobodna volja odlučujući čimbenik njegove sudbine vidi se iz činjenice da Bog neprekidno iznosi rezultate poslušnosti i neposlušnosti i potiče riječima grešnika da izabere poslušnost i život (Pnz 30,19; Još 24,15; Iz 1,16.20; Otk 22,17), kao i iz činjenice da je onome koji vjeruje moguće, premda je u jednom trenutku dobio milost, otpasti i biti izgubljen (1 Kor 9,27; Gal 5,4; Heb 6,4-6; 10,29)...

"Bog može unaprijed vidjeti izbor koji će svaki pojedinac učiniti, ali Njegovo providenje ne odlučuje o tome kakav će biti izbor... Biblijsko predodređenje (predestinacija) sastoji se od

Božjeg djelotvornog cilja da svi koji izaberu vjeru u Krista budu spašeni (Iv 1,12; Ef 1,4-10)."

Što onda u Svetom pismu znači to kad se kaže da je Bog volio Jakova, a Ezava nije (Rim 9,13) i da je otvrdnuo srce faraonu (Rim 9,17.18.15.16; Izl 9,16; 4,21)? Kontekst ovih redaka pokazuje da je Pavlova briga misija, a ne spasenje. Spasenje stoji svakome na raspolaganju - ali Bog neke ljude bira zasebne zadaće. Spasenje je podjednako stajalo na raspolaganju Jakovu kao i Ezavu, ali je Bog izabrao Jakova, a ne Ezava da bude loza preko koje će On objaviti vijest o spasenju svijetu. Bog pokazuje vrhovnu moć u svojoj misionarskoj strategiji.

Kad Sveto pismo kaže da je Bog otvrdnuo srce faraonu, onda to jedino znači pripisivanje Njemu onoga djela koje On dopušta, a ne nagovještaj da ga On nalaže. Faraonov negativni odgovor na Božji poziv ustvari pokazuje Božje štovanje njegove slobode izbora.

Proviđenje i ljudska sloboda. Neki vjeruju da je Bog tako povezan s ljudima da ne poznaje njihov izbor sve dok ga oni ne izvrše; da Bog zna neke buduće događaje, kao što je drugi Kristov dolazak, milenij i obnova Zemlje, ali ne zna tko će biti spašen. Oni smatraju da bi Božja snažna povezanost s ljudskim rodnom bila ugrožena kad bi znao sve što će se objelodaniti od vječnosti do vječnosti. Neki kažu i to da bi Mu bilo dosadno znati kraj prije samog početka.

Međutim, Božje znanje o tome što će pojedinci učiniti ne remeti ono što oni stvarno izaberu da učine, ništa više no što povjesničarevo znanje o onome što su ljudi činili u prošlosti remeti njihova djela. Upravo kao što kamera bilježi neki prizor, ali ga ne mijenja, proviđenje gleda u budućnost ne mijenjajući je. Božansko proviđenje nikada ne krši ljudsku slobodu.

Dinamika unutar Božanstva

Postoji li samo jedan Bog? Kako razmišljati o Kristu i Svetome Duhu?

Božje jedinstvo. Suprotno neznabožačkim narodima koji su ga okruživali, Izrael je vjerovao u postojanje jednoga Boga (Pnz4,35; 6,4; Iz 45,5; Zah 14,9). Novi zavjet također ističe Božje jedinstvo (Mk 12,29-32; Iv 17,3; 1 Kor 8,4-6; Ef 4,4-6; 1 Tim 2,5). Isticanje monoteizma ne proturiječi kršćanskom konceptu o trojedinom Bogu ili Trojstvu - Ocu, Sinu i Svetom Duhu, već potvrđuje da ne postoji panteon raznih bogova.

Pluralitet unutar Božanstva. Premda Stari zavjet izričito ne uči da je Bog trojedini, on nagovještava množinu u Božanstvu. Ponekad Bog koristi zamjenice u množini, kao naprimjer: "Načinimo čovjeka na svoju sliku." (Post 1,26); "Evo, čovjek postade kao jedan od nas" (Post 3,22); "Hajde da siđemo." (Post 11,7) Povremeno je anđeo Gospodnji poistovjećen s Bogom. Javivši se Mojsiju, anđeo Gospodnji je rekao: "Ja sam Bog tvojega oca, Bog Abrahamov, Izakov i Bog Jakovljevi." (Izl 3,6)

Razni izvještaji razlučuju Božjeg Duha od Boga. U izvještaju o stvaranju "Duh Božji lebdio je nad vodama." (Post 1,2) Neki reci ne samo što se odnose na Duha već uključuju i treće lice u Božjem djelu otkupljenja: "A sada me (Božji Sin) Gospod Jahve (Otac) šalje s duhom svojim (Sveti Duh)." (Iz 48,16); "Na njega (Mesija) sam (ja - Otac) svoga duha (Sveti Duh) izlio, da donosi pravo narodima." (Iz 42,1)

Odnos unutar Božanstva. Prvi Kristov dolazak daje nam mnogo jasniju spoznaju trojednog Boga. Ivanovo Evanđelje otkriva da je Božanstvo Bog Otac (vidi: 3. poglavlje ove knjige),

Bog Sin (vidi: 4. poglavlje) i Bog Sveti Duh (vidi: 5. poglavlje) - jedinstvo triju jednako vječne ličnosti koje imaju jedinstven i ljudskom razumu nepojmljiv odnos.

1. Odnos ljubavi. Kad je Krist uzviknuo: "Bože moj, Bože moj, zašto si me ostavio?" (Mk 15,34), On je patio zbog grijehom izazvanog udaljavanja svoga Oca. Grijeh je prekinuo prvotni odnos između čovječanstva i Boga (Post 3,6-10; Iz 59,2). U svojim posljednjim trenucima Isus, koji nije poznao grijeh, postao je grijehom nas radi. Preuzimajući naš grijeh, naše mjesto, On je iskusio razdvajanje od Boga, što je bila naša sudbina - i zbog toga umro.

Grešnici nikada neće shvatiti što je Isusova smrt značila za Božanstvo. Od vječnih vremena On je bio sa svojim Ocem i Duhom. Oni su živjeli kao jednako vječni, postojali su zajedno u savršenom samopredanju i ljubavi jedan prema drugome. Biti zajedno toliko dugo pokazuje savršenu, apsolutnu ljubav koja postoji u Božanstvu. "Bog je ljubav" (1 Iv 4,8) znači da je Svatko od Njih živio tako za Drugoga da su iskusili potpunu sreću.

Ljubav je točno opisana u 1. Korinćanima 13. poglavlju. Netko će se možda pitati kako se osobina duge trpeljivosti ili strpljenja slaže u Božanstvu koje ima savršen odnos ljubavi. Strpljenje je prvenstveno trebalo u postupanju s pobunjenim anđelima, a kasnije s ljudskim bićima koja su zastranila.

Među ličnostima trojedinog Boga ne postoji nikakva razlika. Sve tri ličnosti su božanske, ali, ipak, dijele svoje božanske moći i osobine. U ljudskim organizacijama konačna izvršna vlast počiva na jednoj osobi - na predsjedniku, kralju, premijeru. U Božanstvu konačna izvršna vlast počiva na svim trima Članovima.

Dok Božanstvo nije jedno u ličnosti, Bog je jedan u ciljevima, umu i karakteru. Jedinstvo ne poništava jasno obilježje ličnosti Oca, Sina i Svetoga Duha. Niti razdvojenost ličnosti u Božanstvu razara monoteističko isticanje Svetog pismada su Otac, Sin i Sveti Duh *jedan* Bog.

2. Djelotvoran odnos. U Božanstvu postoji ekonomičnost funkcija. Bog nepotrebno ne udvostručuje rad. Jedan od najvažnijih zakona Neba je red i Bog radi uredno. Ova urednost proistječe od Božanstva i čuva jedinstvo Božanstva. Otac radi kao izvor, Sin kao posrednik, a Duh kao Onaj koji ostvaruje ili primjenjuje.

Utjelovljenje jasno i lijepo pokazuje radni odnos triju lica Božanstva. Otac je dao svoga Sina, Krist se sam dao, a Sveti Duh je pripremio Isusovo rođenje (Iv 3,16; Mt 1,18.20). Anđeoska objava Mariji jasno otkriva djelovanje Trojice u tajni da je Bog postao čovjekom. "Duh sveti sići će na te, - odgovori joj anđeo - sila Previšnjega zasjenit će te; zato će se dijete koje ćeš roditi zvati svetim, Sinom Božjim. (Lk 1,35)

Svaki je član Božanstva bio nazočan prigodom Kristova krštenja: Otac dajući ohrabrenje (Mt 3,17), Krist dopuštajući da bude kršten kao naš primjer (Mt 3,13-15) i Duh predajući sebe Isusu da bi Mu dao silu (Lk 3,21.22).

Na kraju svog zemaljskog života, Isus je obećao da će poslati Svetoga Duha kao savjetnika i pomoćnika (Iv 14,16). Samo nekoliko sati kasnije, viseći na križu, Isus je povikao svom Ocu: "Bože moj, Bože moj! Zašto si me ostavio?" (Mt 27,46) U tim trenucima koji čine vrhunac u povijesti spasenja Otac, Sin i Sveti Duh bili su dio tog prizora.

Danas, Otac i Sin dopiru do nas preko Svetoga Duha. Isus je rekao:

"Kad dođe Branitelj, kojega ću ja poslati od Oca, Duh istine koji izlazi od Oca, svjedočit će za mene." (Iv 15,26) Otac i Sin šalju Duha da otkrije Krista svakom čovjeku. Velika je zadaća Trojstva donijeti Boga i spoznaju o Kristu svakome (Iv 17,3) i Krista učiniti prisutnim i stvarnim (Mt 28,20; usporedi: Heb 13,5). Oni koji vjeruju izabrani su za spasenje, kako Petar kaže, "po predznanju Boga Oca, za posvećenje koje ostvaruje Duh, da se pokore Isusu Kristu i budu pošćropljeni njegovom krvi". (1 Pt 1,2)

Apostolski blagoslov uključuje sva tri lica Božanstva. "Milost Gospodina Isusa Krista, ljubav Boga Oca i zajedništvo Duha sa svima vama." (2 Kor 13,13) Krist se nalazi na prvom mjestu. Božja dodirna točka s ljudskim rodом bila je i jest preko Isusa Krista - Boga koji je postao čovjekom. Premda sva tri lica Trojstva rade zajednički na spašavanju, samo je Isus živio kao čovjek, umro kao čovjek i postao naš Spasitelj (Iv 6,47; Mt 1,21; Dj 4,12). Ali kako "Bog bijaše onaj koji je u Kristu, pomirio svijet sa sobom" (2 Kor 5,19), Bog se Otac također može označiti kao naš Spasitelj (usporedi: Tit 3,4), jer nas je On spasio preko Krista Spasitelja (Ef 5,23; Fil 3,20; usporedi: Tit 3,6).

U ekonomičnosti funkcija, pojedinačni članovi Božanstva obavljaju određene zadatke u spašavanju čovjeka. Djelatnost Svetoga Duha ne dodaje ništa toj dostatnosti žrtve koju je Isus Krist podnio na križu. Preko Svetog Duha objektivno se pomirenje na križu primjenjuje subjektivno kad se Krist pomirenja useli. Stoga apostol Pavao govori o "Kristu u vama, nadi slave". (Kol 1,27)

Usredotočenost na spasenje

Prva je Crkva krštavala ljude u ime Oca, Sina i Svetoga Duha (Mt 28,19). Ali budući da se preko Isusa otkrila Božja ljubav inamjera, Biblija je usredotočena na Njega. On je nada unaprijed prikazana u starozavjetnim žrtvama i blagdanima. On je Onaj koji zauzima središte u Evanđeljima. On je evanđelje - radosna vijest - koju su apostoli objavljivali u propovijedima i spisima - blažena nada. Stari zavjet iščekivao je Njegov dolazak; Novi zavjet izvješćuje o Njegovu prvom dolasku i očekuje Njegov ponovni dolazak.

Krist, posrednik između Boga i nas, na taj način sjedinjuje nas s Božanstvom. Isus je "put, istina i život". (Iv 14,6) Evanđelje je usredotočeno na Ličnost, a ne samo na običaj. Ono predstavlja odnos, a ne samo pravila - jer kršćanstvo je Krist. U Njemu nalazimo bit, sadržaj i kontekst za cijelu istinu i življenje.

Gledajući na križ, mi netremice gledamo Božje srce. Na napravi za mučenje On je izlio svoju ljubav za nas. Preko Krista ljubav Božanstva ispunjuje naša bolna, prazna srca. Krist je visio tamo kao Božji dar i naša zamjena. Na Golgoti Bog je sišao na najnižu točku na Zemlji da se sretne s nama, ali se zato mi možemo popeti na najviše mjesto. Kad pođemo na Golgotu, penjemo se visoko, najviše što je moguće prema Bogu.

Trojstvo je na križu u cijelosti otkrilo nesebičnost. Tamo je naša najpotpunija objava o Bogu. Krist je postao čovjekom da bi umro za ljudski rod. On je cijenio nesebičnost više od svoga života. Tamo je Krist postao naša "pravednost, posvećenje i otkupljenje. (1 Kor 1,30) Bez obzira kakva je naša vrijednost ili značaj koji imamo ili ćemo ikada imati, on proistječe iz Njegove žrtve na križu.

Jedini pravi Bog je Bog križa. Krist je svemiru otkriobeskrajnu ljubav Božanstva i Njegovu spasiteljsku silu. On je otkrio trojedinog Boga koji je bio voljan proći kroz samrtnu patnju razdvajanja zbog bezuvjetne ljubavi prema buntovnom planetu. S ovog križa Bog nam

objavljuje svoj poziv ljubavi: Pomirite se "i mir će Božji, koji nadilazi svaki razum, čuvati srca vaša i misli vaše u Kristu Isusu" (Fil 4,7).

Adventisti sedmoga dana vjeruju...

Bog vječni Otac je Tvorac, Izvor, Održavatelj i Vladar cjelovita stvaranja. On je pravedan i svet, milostiv i pun milosrđa, spor na gnjev i obilan nepokolebljivom ljubavi i vjernosti. Osobine i sila koje su se pokazale u Sinu i Svetomu Duhu takođe su i objava Oca. (Osnovna vjerovanja, 3)

POGLAVLJE 3

BOG OTAC

Počinja veliki dan suđenja. Ognjeni prijestoli s kotačima koji plamte pokreću se prema određenom mjestu. Starac zauzima svoj položaj. Veličanstvena izgleda, On predsjedava sudu. Njegova nazočnost koja ulijeva strahopoštovanje prožima golemo mnoštvo prisutnih u sudnici. Mnoštvo svjedoka stoji pred Njim. Sud zasjeda, knjige se otvaraju, a ispitivanje bilježaka o ljudskom životu počinje (Dn 7,9.10).

Cio je svemir očekivao ovaj trenutak. Bog Otac izvršit će svoju pravdu protiv sveg zla. Presuda je donesena: "i dade se sud svecima višnjega"(Dn 7,22) Radosni hvalospjevi i zahvaljivanje razliježu se nebom. Božji se karakter ogleda u svoj svojoj slavi, a Njegovo je veličanstvo opravdano u cijelome svemiru.

Prizori Oca

Boga Oca često pogrešno razumijevaju. Mnogi su svjesni Kristove misije na Zemlji za ljudski rod i uloge Svetoga Duha u čovjeku, ali gdje je Bog Otac u odnosu spram nas? Je li On, suprotno milostivom Sinu i Svetome Duhu, potpuno udaljen iz našega svijeta, odsutan Gospodar, postojan Glavni Uzrok?

Ili je On, kako Ga neki poimaju, "starozavjetni Bog" - Bog osvete koga karakterizira izreka "oko za oko, zub za zub" (Mt5,38; usporedi: Izl 21,24), strogi Bog koji zahtijeva savršena djela - ili je On nešto drugo! Bog koji stoji u krajnjoj oprijeci s novozavjetnom slikom Boga punog ljubavi koji ističe okretanje drugog obraza i hodanje od "dva sata" (Mt 5,39-41)?

Bog Otac u Starom zavjetu

Sklad Starog i Novog zavjeta i njihov zajednički plan otkupljenja otkriva se u činjenici da isti Bog govori i djeluje u oboma zavjetima za spasenje svoga naroda. "Bog koji je nekoć u mnogo navrata i na mnogo načina govorio ocima po prorocima, na kraju, to jest u ovo vrijeme, govorio nam je po Sinu, koga je postavio baštinikom svega, po kome je stvorio svijet." (Heb 1,1.2) Premda Stari zavjet skriveno nagovještuje Lica Božanstva, on ih ne razlučuje. Međutim, Novi zavjet jasno govori da je Krist - Bog Sin - aktivno djelovao u stvaranju (Iv 1,1-3.14; Kol 1,16), kao i da je bio Bog koji je izveo Izraela iz Egipta (1 Kor 10,1-4; Izl 3,14; Ivan 8,58). Ono što Novi zavjet kaže o Kristovoj ulozi u stvaranju i izlasku iz ropstva navodi na misao da nam čak i Stari zavjet svoju sliku Boga Oca često prenosi posredovanjem Sina. "Bog bijaše onaj koji je u Kristu pomirio svijet sa sobom." (2 Kor 5,19) Stari zavjet opisuje Oca sljedećim izrazima:

Bog milosti. Nijedno grešno ljudsko biće nikada nije vidjelo Boga (Izl 33,20). Nemamo nijednu fotografiju Njegova lika. Bog je otkrio svoj karakter svojim djelima milosti i riječima koje su Ga predočile, a izgovorio ih je Mojsiju: "Jahve! Jahve! Bog milosrdan i milostiv, spor na srdžbu, bogat ljubavlju i vjernošću, iskazuje milost tisućama, podnosi opačinu, grijeh i

prijestup, ali krivca nekažnjena ne ostavlja, nego kažnjava opaćinu otaca na djeci - čak na unučadi do trećega i četvrtogakoljena." (Izl 34,6.7; usporedi: Heb 10,26.27) Ipak, milost ne prašta slijepo, već se rukovodi načelom pravičnosti. Oni koji odbacuju Njegovu milost žanju Njegovu kaznu za bezakonje.

Bog je na Sinaju izrazio svoju želju da postane prijateljem Izraelu, da bude s njim. On je rekao Mojsiju: "Neka mi sagrade Svetište, da mogu boraviti među njima." (Izl 25,8) Budući da je to bilo Božje zemaljsko prebivalište, ovo je svetište postalo središnjom točkom Izraelova vjerskog iskustva.

Zavjetni Bog. U želji da uspostavi trajni odnos, Bog je sklopio svečane zavjete s ljudima kao što su bili Noja (Post 9,1-17) i Abraham (Post 12,1-3; 13,14-17; 15,1.5.6; 17,1-8; 22,15-18; vidi: Poglavlje 7. u ovoj knjizi). Ovi zavjeti otkrivaju Boga kao ličnost koja voli i koja se zanima za brige svog naroda. Nou je dao uvjerenje o redovnom smjenjivanju godišnjih doba (Post 8,22) i o tome da više nikada neće biti još jedan potop (Post 9,11); Abrahamu je obećao brojne potomke (Post 15,5-7) i zemlju u kojoj će moći prebivati on i oni (Post 15,18; 17,8).

Bog Otkupitelj. Kao Bog izlaska, On je čudesno vodio jedan narod iz ropstva u slobodu. Ovaj oslobodilački čin poledina je cijelog Starog zavjeta i primjer Njegove težnje da bude naš Otkupitelj. Bog nije daleka, neprivržena, nezainteresirana ličnost, već biće čvrsto povezano s nama.

Psalmi su bili naročito nadahnuti dubinom Božje povezanosti i naklonosti pune ljubavi: "Gledam ti nebesa, djelo prstiju tvojih, mjesec i zvijezde što ih učvrsti - pa što je čovjek da ga se spominješ, sin čovječji te ga pohodiš? (Ps 8,3.4) "Ljubim te, Jahve, kreposti moja! Jahve, hridino moja, utvrdo moja, spase moj; Bože moj, pećino moja kojoj se utječem, štite moj, snagospasenja moga, tvrđavo moja! (Ps 18,1.2) "Jer nije prezreo ni zaboravio muku jadnika." (Ps 22,25)

Bog pribježište. David je u Bogu vidio Onoga u kome može naći utočište - slično onome u šest izraelskih gradova za utočište - koji su pružali zaklon nevinim izbjeglicama. Pjesnikova tema o utočištu na koju se stalno vraća, prikazuje podjednako i Krista i Oca. Božanstvo je utočište. "U sjenici svojoj on me zaklanja u dan kobni; skriva me u skrovištu šatora svoga, na hridinu on me uzdiže." (Ps 27,5) "Bog nam je zaklon i utvrda, pomoćnik spreman u nevolji." (Ps 46,1) "Bregovi okružuju Jeruzalem: Jahve okružuje narod svoj odsada i dovijeka." (Ps 125,2)

Psalmist je ovako izrazio svoju još veću čežnju za svojim Bogom: "Kao što košuta žudi za izvor-vodom, tako duša moja čezne, Bože za tobom. Žedna mi je duša Boga, Boga živoga." (Ps 42,2.3) Iz iskustva David je posvjedočio: "Povjeri Jahvi svu svoju brigu, i on će te potkrijepiti: neće dati da ikada posrne pravednik." (Ps 55,22) "U nj se, narode, uzdaj u svako doba; pred njim srca izljevajte: Bog je naše utočište!" (Ps 62, 9) "No ti si, Gospode Bože, milosrdan i blag, spor na srdžbu - sama ljubav i vjernost." (Ps 86,15)

Bog oprosta. Poslije svojih grijeha, preljuba i ubojstva, David se ozbiljno moli: "Smiluj mi se, Bože, po milosrđu svome, po velikom smilovanju izbriši moje bezakonje!" "Ne odbaci me od lica svojega i svoga svetog duha ne uzmi od mene!" (Ps 51,2.13) Pjesnik se utješio čvrstim pouzdanjem u to da je Bog bezgranično milostiv. "Jer kako je nebo visoko nad zemljom, dobrota je njegova s onima koji ga se boje. Kako je istok daleko od zapada,

tako udaljuje od nas bezakonja naša. Kako se otac smiluje dječici, tako se Jahve smiluje onima što ga se boje. Jer dobro zna kako smo sazđani, spominje se da smo prašina." (Ps 103,11-14)

Bog dobrote. Bog "potlačenima vraća pravicu, a gladnima kruha daje. Jahve oslobađa sužnje, Jahve slijepcima oči otvara. Jahve uspravlja prignute, Jahve ljubi pravedne. Jahve štiti tuđince, sirote i udovice podupire..." (Ps 146,7-9), Kako je veličanstvena slika o Bogu što je dana u psalmima!

Bog vjernosti. Usprkos Božjoj uzvišenosti Izrael se mnogoput udaljavao od Njega (Lev 26. pogl.; Pnz 28. pogl.). Bog se opisuje kao Onaj koji voli narod Izrael kao što muž voli svoju ženu. Hošeina je knjiga gorak opis Božje vjernosti nasuprot sramnom nevjerstvu i odbacivanju. Božje stalno praštanje otkriva Njegov karakter i ljubav koja ne postavlja uvjete.

Premda je Bog dopustio da Izrael iskusi nevolje što ih je prouzročio svojim vlastitim nevjerstvom - u pokušaju da popravi njegove putove - On ga je ipak prigrlio u svojoj milosti. On ga je uvjeravao: "Ti si sluga moj, izabrao sam te, i nisam te odbacio. Ne boj se, jer ja sam s tobom; ne obaziri se plaho, jer ja sam Bog tvoj. Ja te krijepim i pomažem ti, podupirem te pobjedničkom desnicom." (Iz 41,9.10) Unatoč njihovu nevjerstvu, On je nježno obećao: "Priznat će tada svoju opačinu i opačinu svojih otaca što su je protiv mene počinili izdajom, što su mi se protivili... ako se tada ponizi srce njihovo neobrezano, i bude im pravo što su pokarani za bezakonje svoje, tada ću se ja sjetiti svoga Saveza s Jakovom... s Izakom... s Abrahamom (Lev 26,40-42; usporedi Jr 3,12).

Bog podsjeća svoj narod na svoj otkupiteljski stav: "Izraele, neću te zaboraviti! Kao maglu rastjerao sam tvoje opačine, i grijehe tvoje poput oblaka. Meni se obrati, jer ja sam te otkupio." (Iz 44,21.22) Nije stoga čudno što je mogao reći: "Obratite se k meni, da se spasite, svi krajevi zemlje; jer ja sam Bog i nema drugoga!" (Iz 45,22)

Bog spasenja i odmazde. Starozavjetni opis Boga kao Boga odmazde mora se sagledati u kontekstu uništenja Njegovog vjernog naroda od strane zlih. Temom o "Danu Gospodnjem" proroci otkrivaju Božje pothvate za Njegov narod na kraju vremena. To je dan spasenja za Njegov narod, ali za njegove neprijatelje koji će biti uništeni to je dan odmazde. "Recite preplašenim srcima: Budite jaki, ne bojte se! Evo Boga vašega, odmazda dolazi, Božja naplata, on sam hita da nas spasi." (Iz 35,4)

Bog Otac. Obraćajući se Izraelu, Mojsije predočuje Boga kao njihovog Oca koji ih je stvorio: "Nije li on Otac tvoj, Stvoritelj koji te je sazdao, po kom postojiš?" (Pnz 32,6) Spasenjem Bog je usvojio Izraela kao svoje dijete. Izaija piše: "Naš si otac, o Jahve." (Iz 64,8; usporedi: 63,16) Preko proroka Malahije Bog izjavljuje i potvrđuje: "Ako sam ja otac" (Mal 1,6). Inače, ovaj prorok povezuje Božje očinstvo s ulogom koju ima kao Stvoritelj: "Nemamo li svi jednog Oca? Nije li nas jedan Bog stvorio?" (Mal 2,10) Bog je naš Otac i po stvaranju i po otkupljenju. Kako je ta istina veličanstvena!

Bog Otac u Novom zavjetu

Starozavjetni Bog ne razlikuje se od novozavjetnog Boga. Bog Otac se otkriva kao začetnik svega, Otac svim pravim vjernicima i u jedinstvenom smislu kao Otac Isusa Krista.

Otac cjelokupnog stvaranja. Apostol Pavao prepoznaje Boga Oca, razlikujući Ga od Isusa Krista: "Ali mi imamo samo jednog Boga, Oca, od koga sve... i jednog Gospodina, Isusa

Krista, po komu postoji sve i po komu postojimo također i mi." (1 Kor 8,6; usporedi: Heb 12,9; Iv 1,17) On svjedoči: "Zato sagibam svoja koljena pred Ocem od koga svako očinstvo u nebesima i na zemlji ima ime." (Ef 3,14.15)

Otac svim vjernicima. U novozavjetno vrijeme ovaj odnos otac - dijete postoji ne samo između Boga i izbavljenog naroda već i između Boga i svakog pojedinačnog vjernika. Spasitelj određuje ovakav odnos (Mt 5,45; 6,6-15) koji je uspostavljen vjernikovim prihvaćanjem Isusa Krista (Iv 1,12.13).

Otkupljenjem što ga je izborio Krist, vjernici su usvojeni kao Božja djeca. Sveti Duh ovaj odnos čini lakim. Krist je došao "da otkupi podložnike Zakona, da primimo posinjenje. A da ste zbilja sinovi, dokaz je što Bog u vaša srca posla Duha svoga sina koji viče: Abba - Oče!" (Gal 4,5.6; usporedi: Rim 8,15.16).

Isus otkriva Oca. Isus, Bog Sin, omogućuje najdublje poimanje Boga Oca jer je On, kao otkrivenje samoga Boga, došao u ljudskom tijelu (Iv 1,1.14). Apostol Ivan tvrdi: "Boga nitko nikada nije vidio: Jedinorođenac - Bog... ga je objavio." (Iv 1,18) Isus je rekao: "Siđoh s neba" (Iv 6,38); "Tko je vidio mene, vidio je i Oca" (Iv 14,9). Poznavati Isusa znači poznavati Oca.

Poslanica Hebrejima ističe značaj ovog osobnog otkrivenja: "Bog koji je nekoć u mnogo navrata i na mnogo načina govorio ocima po prorocima, na kraju, to jest u ovo vrijeme, govorio nam je po Sinu, koga je postavio baštinikom svega, i po kome je stvorio svijet...koji je odsjev njegova sjaja i otisak njegovebiti." (Heb 1,1-3)

1. Bog koji daje. Isus je otkrio svoga Oca kao Boga koji *daje*. Mi vidimo Njegovo davanje prigodom stvaranja, u Betlehemu i na Golgoti.

Kod stvaranja su Otac i Sin djelovali zajedno. Bog nam je dao život, unatoč tomu što je znao da će tako Njegov Sin biti izložen smrti.

U Betlehemu, On je dao Sebe samoga davši svog Sina. Kakav je bol osjetio Otac kad je Njegov Sin zakoračio na naš grijehom ukaljan planet! Zamislite kako se Otac osjećao kad je vidio svoga Sina kako zamjenjuje ljubav i obožavanje anđela mržnjom grešnika; slavu i blaženstvo stazom smrti.

Međutim, Golgota nam omogućuje da najdublje sagledamo Oca. Otac, premda Bog, podnosio je bol, jer je bio razdvojen od svog Sina - u životu i smrti - mnogo jače no što je to ikada bilo ijedno ljudsko biće. A On je patio s Kristom podjednako. Koje bi se veće svjedočanstvo o Ocu moglo dati! Križ otkriva - više no bilo što drugo - istinu o Ocu.

2. Bog ljubavi. Nježnost i neizmjerana Božja ljubav bila je Isusova omiljena tema. "Ljubite svoje neprijatelje", rekao je, " i molite za one koji vas progone, kako biste postali sinovi svoga Oca nebeskog, koji čini da njegovo sunce izlazi nad zlima i dobrima, i da kiša pada pravednima i nepravednima." (Mt 5,44.45) "Tako će vaša plaća biti velika, i bit ćete sinovi Previšnjega, jer je on dobar prema nezahvalnima i zlima. Budite milosrdni kao što je milosrdan Otac vaš!" (Lk 6,35.36)

Ponizivši se i opravši noge svom izdajniku (Iv 13,5.10-14), Isus je otkrio prirodu Očeve ljubavi. Kad promatramo Krista kakohrani gladne (Mk 6,39-44; 8,1-9), kako liječi gluhog (Mk 9,17-29), kako vraća moć govora nijemom (Mk 7,32-37), kako otvara oči slijepome (Mk

8,22-26), kako podiže oduzetog (Lk 5,18-26), kako iscjeljuje gubave (Lk 5,12.13), kako diže mrtve (Mk 5,35-43; Ivan 11,1-45), kako prašta grešnicima (Iv 8,3-11), kako izgoni demone (Mt 15,22-28; 17,14-21), mi vidimo Oca kako je došao među ljude, donoseći im svoj život, oslobađajući ih od sužanjstva, dajući im nadu i usmjeravajući ih na buduću obnovljenu, novu Zemlju. Krist je znao da je objava dragocjene ljubavi Njegova Oca ključ koji pokreće ljude na pokajanje (Rim 2,4).

Tri Kristove priče pružaju sliku o Božjem staranju punom ljubavi prema izgubljenom ljudskom rodu (Lk 15). Priča o izgubljenoj ovci pruža nam pouku da spasenje dolazi Božjom inicijativom, a ne našim traganjem za Njim. Kao što pastir voli svoje ovce i stavlja na kocku svoj život kada se jedna izgubi, tako u neizmjerne većoj mjeri, Bog uistinu pokazuje svoju nježnu ljubav prema svakoj izgubljenoj duši.

Ova priča ima i kozmički značaj - izgubljena ovca predstavlja naš svijet koji se pobunio, svijet koji je samo jedan atom u Božjem bezgraničnom svemiru. Božji dragocjeni dar u Njegovu Sinu da bi vratio naš planet natrag u tor, pokazuje da je naš pali svijet za Njega isto tako dragocjen kao i sve ostalo što je On stvorio.

Priča o izgubljenom dinaru ističe golemu vrijednost koju Bog daje nama grešnicima. A priča o izgubljenom sinu prikazuje neizmjernu Očevu ljubav, koji dobrodošlicom prima djecu što se u pokajanju vraćaju domu. Ako je radost na nebesima za jednog grešnika koji se kaje (Lk 15,7), zamislite onda radost koju česvemir doživjeti prigodom drugoga Gospodnjeg dolaska.

Novi zavjet objašnjava Očevu čvrstu povezanost s povratkom Njegova Sina. Prilikom drugog dolaska zli će povikati planinama i stijenju: "Padnite na nas i sakrijte nas od lica onoga koji sjedi na prijestolju i od Janjetove srdžbe." (Otk 6,16) Isus je rekao: "Sin Čovječji ima doći u slavi Oca svoga, u pratnji anđela" (Mt 16,27), i "vidjeti (ćete) Sina Čovječjega gdje sjedi s desnu Svemogućega i gdje dolazi na oblacima nebeskim." (Mt 26,64)

Otac očekuje drugi dolazak sa srcem punim čežnje. Tada će izbavljeni napokon biti uvedeni u svoj vječni dom. Tada će se Njegovo slanje "svoga jedinorođenog Sina da živimo po njemu" (1 Iv 4,9), jasno pokazati da nije bilo uzaludno. Jedino neizmjerne, nesebične ljubav daje objašnjenje zašto "smo izmireni s Bogom smrću njegova Sina" (Rim 5,10), premda smo bili neprijatelji. Kako bismo mogli odbaciti takvu ljubav i ne priznati Njega kao svoga Oca?

Adventisti sedmoga dana vjeruju...

Bog vječni Sin bio je utjelovljen u Isusu Kristu. Kroz Njega je sve stvoreno, Božji je karakter objavljen, izvršeno je spasenje ljudskog roda i On sudi svijetu. Za svu je vječnost živi Bog postao također i čovjek Isus Krist. Začet je Svetim Duhom i rodila Ga je devojka Marija. Živio je i iskusio kušnje kao ljudsko biće, ali je savršenim primjerom pokazao Božju pravednost i ljubav. Svojim je čudima On otkrio božansku silu i umro na križu za naše grijeha i umjesto nas, uskrsnuo je iz mrtvih i uzašao na Nebo da u nebeskom svetištu vrši službu za nas. Doći će opet u slavi da zauvijek oslobodi svoj narod i sve obnovi. (Osnovna vjerovanja, 4)

POGLAVLJE 4

BOG SIN

Pustinja je postala prava noćna mora zbog otrovnica. Zmije su gmizale ispod lonaca, omatale se oko šatorskih kolčića. Skrivale su se među dečjim igračkama, ležale u zasjedi na posteljama. Njihovi su se zubi zarivali duboko, ubrizgavajući smrtonosni otrov.

Pustinja koja je nekada bila utočište Izraela, postala je njegovim grobljem. Posvuda unaokolo ležale su stotine umirućih. Shvativši svoj položaj, uplašeni roditelji požurili su k Mojsijevom šatoru, moleći za pomoć. "Mojsije se pomoli za narod."

Božji odgovor? "Napravi otrovnicu i stavi je na stup: tko god bude ujedan, ostat će na životu ako je pogleda." "Mojsije napravi zmiju od mjedi i postavi je na stup. Kad bi koga ujela ljutica, pogledao bi u mjedenu zmiju i ozdravio." (Br 21,9)

Zmija je predstavljajući grijeh uvijek bila simbol Sotone (Post 3; Otk 12). Logor je pao Sotoni u ruke. Božji lijek? Ne gledanje na janje na oltaru u svetištu, već gledanje u mjedenu zmiju.

Bio je to neobičan simbol za Krista. Ali isto kao što je lik zmija koje su ujedale bio podignut na stup, Isus se "u obličju grešnog tijela" (Rim 8,3) trebao podignuti na sramni križ (Iv 3,14.15). On je postao grijehom, uzimajući na sebe sve grijeha svih koji su živjeli ili koji će živjeti. "Njega koji je bio bez ikakva grijeha Bog učini mjesto nas grijehom, da mi u njemu postanemo pravednošću Božjom." (2 Kor 5,21) Gledajući na Krista beznadežno čovječanstvo može naći život.

Kako je utjelovljenje moglo donijeti spasenje ljudskom rodu? Kakve je posljedice ono imalo za Sina? Kako je Bog mogao postati ljudskim bićem i zašto je to bilo potrebno?

Utjelovljenje: proročanstva i ispunjenje

Božji plan o spasenju onih koji su zastranili od Njegova mudra savjeta (Iv 3,16; 1 Iv 4,9) uvjerljivo ističe Njegovu ljubav. U ovom planu Njegov je Sin "predodređen prije postanka svijeta" kao žrtva za grijeh, da postane nadom ljudskog roda (1 Pt 1,19.20). On nas treba dovesti natrag Bogu i donijeti oslobođenje od grijeha uništenjem djela Sotone (1 Pt 3,18; Mt 1,21; 1 Iv 3,8).

Grijeh je odvojio Adama i Evu od Izvora života, a njegov se rezultat trebao pokazati u trenutačnoj smrti. Međutim, u skladu s planom što je sačinjen prije utemeljenja svijeta (1 Pt 1,20.21), Bog Sin je stao između njih i božanske pravde, premošćujući provaliju i

sprečavajući smrt. Čak i prije križa, Njegova milost u tom razdoblju održavala je grešnike u životu i uvjeravala ih u spasenje. Ali kako bi nas vratio da u cijelosti budemo sinovi i kćerke Božje, morao je postati čovjekom.

Čim su Adam i Eva sagriješili, Bog im je pružio nadu obećanjem o uspostavi neprijateljstva između zmije i žene, između njihova potomstva. U značenjski složenoj izjavi iz Knjige postanka 3,15 zmija i njezino potomstvo predstavlja Sotonu i njegove sljedbenike; žena i njezino potomstvo predstavljaju Božji narod i Spasitelja svijeta. Ova izjava bila je uzvišeno, svečano obećanje da će se borba između dobra i zla završiti pobjedom Božjega Sina.

Pobjeda će, međutim, biti bolna. "On (Spasitelj) će ti (Sotoni) glavu satirati, a ti (Sotona) ćeš mu (Spasitelju) vrebati petu." (Post 3,15) Nitko neće iz te borbe izaći neozlijeđen.

Od tog trenutka ljudski rod je počeo iščekivati Obećanoga. Stari zavjet široko otkriva ovu težnju. Proročanstva su navješćivala da će svijet kad Obećani bude došao, dobiti dokaze koji će potvrditi Njegov identitet.

Proročka dramatizacija spasenja. Nakon nastanka grijeha, Bog je ustanovio sustav prinošenja životinjskih žrtava što su slikovito prikazivale misiju Spasitelja koji treba doći (vidi: Post 4,4). Ovaj sustav simbola dramatizirao je način na koji će Bog Sin iskorijeniti grijeh.

Zbog grijeha - prekršaja Božjeg zakona - ljudski se rod sučelio sa smrću (Post 2,17; 3,19; 1 Iv 3,4; Rim 6,23). Božji zakon zahtijevao je grešnikov život. Međutim, u svojoj beskonačnoj ljubavi Bog je dao svoga Sina "da ne pogine ni jedan koji u nj vjeruje, već da ima život vječni". (Iv 3,16) Kakvonepojmljivo djelo ljubavi! Bog vječni Sin kao zamjena osobno plaća kaznu za grijeh, da bi nam tako dao oprost i omogućio pomirenje s Božanstvom.

Nakon izlaska Izraelaca iz Egipta, žrtveni su se darovi vršili u šatoru - Prebivalištu kao dio zavjetna odnosa između Boga i Njegova naroda. Nakon što ga je Mojsije izgradio prema nebeskom uzorku, svetište i njegove službe uspostavljeni su da slikovito predoče plan spasenja (Izl 25,8.9.40; Heb 8,1-5).

Da bi dobio oprost, grešnik koji se kajao donio bi žrtvenu životinju bez mane - sliku bezgrešnog Spasitelja. Grešnik je tada trebao staviti ruku na nevinu životinju i ispovjediti svoje grijehe (Lev 1,3.4). Ovaj je čin simbolično prikazao prijenos grijeha s grešnika koji je kriv na nevinu žrtvu, opisujući prirodu žrtve kao zamjene.

Budući da "bez prolijevanja krvi nema oprostjenja" grijeha (Heb 9,22), grešnik je nakon toga zaklao životinju, učinivši tako vidljivom smrtonosnu prirodu grijeha. Bio je to žalostan način za izražavanje nade, ali i jedini način da grešnik iskaže svoju vjeru.

Nakon svećenikove službe (Lev 4-7), grešnik je dobio oprost za grijeh vjerom u smrt Spasitelja koji će doći kao Zamjena i koga je životinjska žrtva simbolički predočavala (usporedi: Lev 4,26.31.35). Novi zavjet prikazuje Isusa Krista, Božjeg Sina, kao "Jaganjca Božjeg koji uzima grijeh svijeta". (Iv 1,29) Svojom skupocjenom krvi "kao nevina i bez mane janjeta" (1 Pt 1,19), On je ostvario otkup ljudskog roda od konačne kazne za grijeh.

Proročanstva o Spasitelju. Bog je obećao da će Spasitelj - Mesija - Pomazanik - doći iz Abrahamove loze: "Svi će se narodizemlje blagoslivljati tvojim potomstvom." (Post 22,18; usporedi: 12,3)

Izaija je prorokovao da će Spasitelj doći kao muško dijete i imat će i ljudsku i božansku prirodu: "Jer, dijete nam se rodilo, sina dobismo; na plećima mu je vlast. Ime mu je: Savjetnik divni, Bog silni, Otac vječni, Knez mironosni". (Iz 9,5) Betlehem će biti mjesto Njegova rođenja (Mih 5,2).

Rođenje će ovog božansko-ljudskog bića biti nadnaravno. Navodeći tekst iz Knjige proroka Izaije 7,14, Novi zavjet kaže: "Evo, Djevica će začeti, i roditi sina, i dat će mu ime Emanuel - što znači: Bog je s nama." (Mt 1,23)

Spasiteljeva je služba naviješčena ovim riječima: "Duh je Gospoda Boga na meni, jer me Gospod pomaza da javljam dobre glase krotkima, posla me da zavijem ranjene u srcu, da oglasim zarobljenima slobodu i sužnjima da će im se otvoriti tamnica. Da oglasim godinu milosti Gospodnje. (Iz 61,1.2; usporedi: Lk 4,18.19)

Mesija će podnijeti odbacivanje, a bit će shvaćen kao "korižen iz zemlje sasušene." "Ne bijaše na njem ljepote ni sjaja da bismo se u nj zagledali, ni ljupkosti da bi nam se svidio. Prezren bješe, odbačen od ljudi, čovjek boli i vičan patnjama... prezren bješe, odvrgnut." (Iz 53,2-4)

Prisni će Ga prijatelj izdati (Ps 41,9) za trideset srebrnika (Zah 11,12). Za vrijeme suđenja ljudi će pljuvati na Njega i tući Ga (Iz 50,6). Oni koji budu izvršili smrtnu kaznu nad Njim bacat će kocke za haljine što ih je nosio (Ps 22,18). Nijedna Njegova kost neće se slomiti (Ps 34,20), ali će Njegova rebra biti probodena (Zah 12,10). U svojim patnjama neće seopirati, nego će biti "ko ovca, nijema pred onima što je strižu, nije otvorio usta svojih". (Iz 53,7)

Nevini će Spasitelj mnogo patiti za grešnike. "A on je naše bolesti ponio, naše je boli na se uzeo... Za naše grijeha probodoše njega, za opačine naše njega satriješe. Na njega pade kazna - radi našeg mira, njegove nas rane iscijeliše. A Jahve je svalio na nj bezakonje nas sviju ... Da, iz zemlje živih ukloniše njega, za grijeha naroda njegova na smrt ga izbiše. (Iz 53,4-8)

Spasitelja su prepoznali. Jedino je Isus Krist ispunio ova proročanstva. Sveto pismo izvodi Njegovo rodoslovlje od Abrahama, nazivajući Ga Abrahamovim sinom (Mt 1,1), a Pavao potvrđuje da je obećanje Abrahamu i njegovu potomstvu ispunjeno u Kristu (Galaćanima 3,16). Mesijanska se titula "Sin Davidov" u velikoj mjeri odnosila na Njega (Mt 21,9). Prepoznali su ga kao obećanog Mesiju koji će sjesti na Davidov prijestol (Dj 2,29.30).

Isusovo je rođenje bilo čudo. "Pokaza se da je (djevica Marija) začela po Duhu Svetome." (Mt 1,18-23) Rimska naredba dovela ju je u Betlehem, u prorečeno mjesto Njegova rođenja (Lk 2,4-7).

Jedno od Isusovih imena bilo je Emanuel ili "S nama Bog", što je odražavalo Njegovu božansko-ljudsku narav i slikovito prikazivalo poistovjećivanje Boga s ljudskim rodом (Mt 1,23). Njegovo uobičajeno ime Isus, usredotočeno je na Njegovu zadaću spasenja: "I nadjeni mu ime Isus, jer će on izbaviti svoj narod od grijeha njegovih." (Mt 1,21)

Isus je svoju misiju poistovjetio s Mesijinom misijom, što je prorečeno u Knjizi proroka Izaije 61,1.2: "Danas se izvrši ovo pismo u ušima vašima." (Lk 4,17-21)

Premda je ostavio dubok dojam na svoj narod, Njegovu je vijest većina ljudi odbacila (Iv 1,11; Lk 23,18). S nekoliko izuzetaka, On nije bio priznat za Spasitelja svijeta. Umjesto prihvaćanja, On se susretao sa smrtnom opasnošću (Iv 5,16; 7,19; 11,53).

Na kraju troipolgodisnje Isusove službe, jedan od učenika, Juda Iskariotski, izdao Ga je (Iv

13,18; 18,2) za trideset srebrnika (Mt 26,14.15). Mjesto da se odupre, On je pokarao svoje učenike što su Ga pokušali braniti (Iv 18,4-11).

Premda nevin, iako nije počinio nikakvo zlo djelo, za manje od dvadeset i četiri sata nakon uhićenja, pljuvali su na Njega, ispitivali Ga, osudili na smrt i razapeli na križ (Mt 26,67; Iv 19,1-16; Lk 23,14.15). Vojnici su bacali kocke za Njegovu odjeću (Iv 19,23.24). Za vrijeme raspeća nije Mu prelomljena nijedna kost (Iv 19,32.33.36), a nakon Njegove smrti vojnici su Mu proboli rebra kopljem (Iv 19,34.37).

Kristovi sljedbenici priznali su Njegovu smrt kao jedinu žrtvu za grešnike. "Ali Bog pokaza svoju ljubav prema nama time što je Krist, dok smo još bili grešnici, umro za nas." (Rim 5,8) "Živite u ljubavi", pisao je apostol Pavao, "kao što je i Krist vas ljubio i predao samoga sebe za nas kao prinos i žrtvu - Bogu na ugodan miris." (Ef 5,2)

Vrijeme Njegove službe i smrti. Biblija otkriva da je Bog poslao svoga Sina na Zemlju "kad se navrší vrijeme (Gal 4,4). Kad je Krist započeo svoj rad, objavio je: "Ispunilo se vrijeme." (Mk 1,15) Ovaj nagovještaj o vremenu pokazuje to da se Spasiteljevo djelo odvijalo u skladu s brižljivim proročkim planom.

Bog je prije više od pet stotina godina, preko proroka Danijela, prerekao točno vrijeme početka Kristove službe i vrijeme Njegove smrti.

Pri kraju sedamdesetogodišnjeg izraelskog sužanjstva u Babilonu, Bog je rekao proroku Danijelu da je za Hebreje i za grad Jeruzalem odvojio jedno razdoblje, period od 70 sedmica.

Tijekom ovog vremena, kajanjem i pripremom za Mesijin dolazak, hebrejski je narod trebao ispuniti Božje ciljeve koji su se odnosili na njih.

Danijel također piše o tome "da se dokrajči opačina" i o tome "da se uvede vječna pravednost" kao o obilježju ovog razdoblja. Ovo mesijansko djelovanje otkriva činjenicu da se Spasiteljev dolazak treba ispuniti unutar ovoga vremena (Dn 9,24).

Danijelovo proročanstvo posebno određuje i ističe da će se Mesija pojaviti "sedam sedmica, s onda šezdeset i dvije sedmice" ili ukupno 69 sedmica "od časa kad izađe riječ... neka opet sagrađe Jeruzalem." (Dn 9,25) Nakon šezdeset i devete sedmice Mesija će "biti pogubljen" (Dn 9,26) - što ukazuje na Njegovu smrt kao zamjene. On je trebao umrijeti sredinom sedamdesete sedmice da bi ukinuo "žrtvu i prinos". (Dn 9,27)

Ključ za razumijevanje proročkog vremena počiva u biblijskom načelu da je jedan dan proročkog vremena poistovjećen s jednom doslovnom sunčanom godinom (Br 14,34; Ez 4,6). Na osnovi ovog načela godina=dan 70 sedmica (ili 490 proročkih dana) u tom slučaju predstavljaju 490 doslovnih godina.

Danijel utvrđuje da ovo razdoblje treba otpočeti u vrijeme kada "izađe riječ neka opet sagrađe Jeruzalem" (Dn 9,25). Ovaj dekret kojim se Židovima daje potpuna autonomija izdan je u vrijeme sedme godine perzijskog cara Artakserksa, a postao je izvršnim u jesen 457. godine prije Krista. (Ez 7,8.12-26; 9,9). Prema proročanstvu, 483 godine (69 proročkih sedmica) nakon dekreta treba se pojaviti "pomazanik vojvoda". Četiri stotine osamdeset i tri godine nakon 457. prije Krista dovode nas do jeseni godine 27. poslije Krista, kad je Isus kršten i kad je započeo svoj javni rad. Prihvaćajući ove datume - 457. prije Krista i 27. poslije Krista - Gleason Archer komentira da je to "najznačajnija točnost u ispunjavanju jednog takvog

starog proročanstva. Jedino je Bog kadar s takvom zadivljujućom točnosti proreći dolazak svoga Sina; ovo prkosí svim racionalističkim objašnjenjima".

70 SEDMICA - 490 GODINA

7 sedmica (39 god.) 62 sedmice (434 god.) 1 sedmica (7 god.)

Dan 9, 538/539 457 408 Pr. Kr. Posl. Kr 27 31 34

Prilikom krštenja u Jordanu, Isus je bio pomazan Svetim Duhom i tako primio Božje priznanje kao "Mesija" (hebrejski) ili "Krist" (grčki) - oba izraza znače "pomazanik" (Lk 3,21.22; Dj 10,38; Iv 1,41). Isusove se riječi "ispunilo se vrijeme" (Mk 1,15) odnose na ispunjenje ovog proročkog vremena.

Sredinom sedamdesete sedmice, u proljeće 31. godine pos. Kr., točno tri i pol godine nakon Kristova krštenja, Mesija je učinio kraj sustavu prinošenja žrtava time što je žrtvovao svoj život. U trenutku Njegove smrti hramski se zastor natprirodno "razdera na dvoje, od vrha do dna" (Mt 27,51) upozoravajući na božansko ukidanje svih službi u Hramu.

Svi darovi i žrtve ukazivali su na sveobuhvatnu Mesijinu žrtvu. Kad je Isus Krist, pravo Božje Janje, prinesen na golgotsku žrtvu kao otkup za naše grijeha (1. Pt 1,19), tip se susreo s antitipom i sjen se stopila sa stvarnosti. Zemaljska služba u Svetišću više nije bila potrebna.

U točno prorečeno vrijeme, u toku pashalne svečanosti, On je umro, "jer", kaže Pavao, "i pasha naša zakla se za nas, Krist". (1 Kor 5,7) Ovim zadivljujuće točno određenim vremenom proročanstvo daje jedan od najmoćnijih dokaza osnovnoj povijesnoj istini da je Isus Krist davno prorečeni Spasitelj svijeta.

Spasiteljevo uskrsnuće. Biblija nije prorekla samo Spasiteljevu smrt već i Njegovo uskrsnuće. David je prorokovao da "nećeš ostavit dušu u Podzemlju ni dati da pravednik tvoj truleži ugleda" (Dj 2,31; usporedi: Ps 16,10). Premda je Krist druge podizao iz mrtvih (Mk 5,35-42; Lk 7,11-17; Iv 11), Njegovo je uskrsnuće otkrilo onu silu koja je stajala iza Njegove tvrdnje da je Spasitelj svijeta: "Ja sam uskrsnuće i život... Tko vjeruje u mene, ako i umre, živjet će. Tko god živi i vjeruje u me, sigurno neće nigda umrijeti." (Iv 11,25.26)

Poslije svog uskrsnuća, On je izjavio: "Nemoj se bojati! Ja sam Prvi i Posljednji, Onaj koji živi! Bio sam mrtav, ali evo, živim u vijeke vjekova i imam ključeve smrti i podzemlja." (Otk 1,17.18)

Dvije prirode Isusa Krista

Izjavom "riječ postade tijelo i useli se u nas" (Iv 1,14), apostol Ivan izlaže duboku istinu. Utjelovljenje Boga Sina je tajna. Sveto pismo naziva Boga koji se javio u tijelu "tajnom prave vjere". (1 Tim 3,16)

Tvorac svjetova, On u kome je bila punina Božanstva, postao je nemoćnim novorođenčetom u jaslama. Daleko uzvišeniji od svakoga anđela, jednak s Ocem u dostojanstvu i slavi, ipak se pristao zaodjenuti ljudskom prirodom!

Čovjek jedva može shvatiti značenje ove svete tajne, i to samo onda kad prizove Svetoga Duha da ga prosvjetli. U naporu da shvatimo utjelovljenje dobro je da držimo na umu da "što je skriveno, pripada Jahvi, Bogu našem, a objava nama i sinovima našim". (Pnz 29,29)

Isus Krist jest uistinu Bog. Koji je dokaz da je Isus Krist Bog? Kako je On shvatio samoga sebe? Jesu li ljudi priznali Njegovu božansku prirodu?

1. Božanska svojstva. Krist posjeduje božanska svojstva. On je svemoćan. On je rekao da Mu je Otac dao "svu vlast... nebesku i zemaljsku". (Mt 28,18; Ivan 17,2)

On je sveznajuć. U Njemu se, apostol Pavao ističe, "nalazi sakriveno sve blago mudrosti i znanja". (Kol 2,3)

Isus je potvrdio svoju sveprisutnost svečanim obećanjem: "Ja sam s vama u sve vrijeme do svršetka svijeta" (Mt 28,20), i "gdje su dvojica ili trojica sabrana radi mene, tu sam ja među njima". (Mt 18,20)

Premda Njegova božanska priroda ima prirodnu sposobnost sveprisutnosti, utjelovljeni je Krist u ovom pogledu dragovoljno ograničio sebe. Izabrao je da bude sveprisutan preko djelovanja Svetoga Duha (Iv 14,16-18).

Apostol Pavao u Poslanici Hebrejima svjedoči o Njegovoj nepromjenljivosti, iznoseći sljedeću tvrdnju: "Isus Krist isti je jučer i danas i zauvijek će biti isti." (Heb 13,8)

Njegovo samopostojanje, uočljivo u Njegovoj tvrdnji, kazuje da Krist ima život u sebi (Iv 5,26), a apostol Ivan svjedoči: "U njoj (Riječi) bijaše život, i Život bijaše svjetlo ljudima." (Iv 1,4) Kristova izjava "Ja sam uskrснуće i život" (Iv 11,25) potvrđuje da je u Njemu "iskonski, nepozajmljeni, neoštećeni život".

Svetost je dio Njegove prirode. Anđeo je prilikom naviješćenja rekao Mariji: "Duh Sveti sići će na te... sila Previšnjega osjenit će te; zato će se dijete koje ćeš roditi zvati svetim, Sinom Božjim." (Lk 1,35) Kad su ugledali Isusa, demoni su povikali: "... Znam tko si: Svetac Božji." (Mk 1,24)

On je ljubav. "Po tomu smo spoznali ljubav", piše apostol Ivan, "što je on za nas dao svoj život." (1 Iv 3,16)

On je vječan. Prorok Izaija Ga naziva "Otac vječni". (Iz 9,6) Mihej se poziva na Njega kao na Onoga čiji je "iskon oddavnina, od vječnih vremena". (Mih 5,2). Apostol Pavao datira Njegovo postojanje "prije svega" (Kol 1,17), a Ivan je istog mišljenja: "On (Riječ) u početku bijaše kod Boga. Sve je po njoj postalo i ništa što je postalo nije bez nje postalo." (Iv 1,2.3)

2. Njegova božanska moć i prednosti. Božja se djela pripisuju Isusu. On se poistovjećuje i sa Stvoriteljem (Iv 1,3; Kol 1,16) i s Održavateljem - "sve je u njemu" (Kol 1,17; Heb 1,3). On je kadar svojim glasom podizati mrtve (Iv 5,28.29) i suditi će svijetu na kraju vremena (Mt 25,31.32). On prašta grijeha (Mt 9,6; Mk 2,5-7).

3. Njegova božanska imena. Njegova imena otkrivaju Njegovu božansku prirodu. Emanuel znači: "S nama Bog" (Mt 1,23). I vjernici i demoni oslovljavali su Ga kao Božjeg Sina (Mk 1,1; Mt 8,29; usporedi: Mk 5,7). Sveto starozavjetno ime Boga - Jehova ili Jahve - odnosi se na Krista. Matej upotrebljuje Izajjine riječi "Pripravite Jahvi put kroz pustinju" (40,3) da bi opisao djelo pripreme za Kristovu službu (Mt 3,3). Apostol Ivan poistovjećuje Isusa s Gospodom nad vojskama koji sjedi na svom prijestolju (Iz 6,1.3; Iv 12,41).

4. Njegovo božanstvo potvrđeno. Ivan je opisao Isusa kao božansku Riječ koja je "tijelom postala" (Iv 1,1.14). Toma je potvrdio uskrslu Krista kao "Gospodin moj i Bog moj" (Iv

20,28). Apostol Pavao se poziva na Njega kao na Onoga "koji je iznad svega, Bog slavljen zauvijek" (Rim 9,5); a Židovi Ga oslovljavaju kao Boga i Gospodina stvaranja (Heb 1,8.10).

5. *Njegovo osobno svjedočanstvo.* Sam Isus polagao je pravo na jednakost s Bogom. Sam Isus poistovjetio se s JA SAM (Iv 8,58), Bogom iz Starog zavjeta. On je zvao Boga "Oče moj" umjesto "Oče naš" (Iv 20,17). A Njegova izjava "Ja i otac jedno smo" (Iv 10,30) izriče tvrdnju da je On bio od "iste građe kao i Otac", imajući ista svojstva.

6. *Njegova jednakost s Bogom - se podrazumijeva.* Njegova jednakost s Bogom Ocem podrazumijeva u kršteničkoj formuli (Mt 28,19), u punom apostolskom blagoslovu (2 Kor 13,14), u savjetu koji je dao na rastanku (Iv 14-16) i u Pavlovu obrazloženju duhovnih darova (1 Kor 12,4-6). Sveto pismo opisuje Isusa kao sjajnost Očeve slave i "obličje bića njegova". (Heb 1,3) A kad je bio zamoljen da otkrije Boga Oca, Isus je ovako odgovorio: "Tko je vidio mene, vidio je i Oca." (Iv 14,9)

7. *Njega obožavaju kao Boga.* Narod Ga je obožavao (Mt 28,17; usporedi: Lk 14,33). Njega obožavaju i klanjaju Mu se "svi anđeli Božji". (Heb 1,6) Pavao piše da se "Isusovu imenu pokloni svako koljeno... i da svaki jezik prizna... Gospodar je Isus Krist". (Fil 2,10.11) Pojedini blagoslovi odaju Kristu "slavu u vjeka vjekova (2 Tim 4,18; Heb 13,21; usporedi: 2 Pt 3,18).

8. *Njegova božanska priroda - potreba.* Krist je pomirio čovječanstvo s Bogom. Ljudima je bilo potrebno savršeno otkrivenje Božjeg karaktera da bi razvili osobne odnose s Njim. Krist je udovoljio ovoj potrebi time što je pokazao Božju slavu (Iv 1,14). "Boga nitko nikada nije vidio: Jedinorođenac - Bog, koji je u krilu Očevu, on ga je objavio." (Iv 1,18; usporedi: 17,6) Isus je posvjedočio: "Tko je vidio mene, vidio je i Oca" (Iv 14,9).

U potpunoj ovisnosti o Ocu (Iv 5,30) Krist je koristio božansku silu da otkrije Božju ljubav. S pomoću božanske sile On je otkrio sebe kao Spasitelja punog ljubavi koga je Otac poslao da liječi, obnavlja i prašta grijeha (Lk 6,19; Iv 2,11; 5,1-15.36; 11,41-45; 14,11; 8,3-11). On nikada nije učinio nijedno čudo da bi sebe osobno pošteđio neke teškoće ili patnje, što bi drugi ljudi učinili da su se našli u sličnim okolnostima.

Isus Krist je "jedno u prirodi, karakteru, namjerama s Bogom Ocem". On je doista Bog.

Isus Krist je pravi čovjek. Biblija svjedoči da Krist uz svoju božansku prirodu, ima i ljudsku prirodu. Prihvatanje ovog učenja je presudno. Tko "priznaje: 'Isus Krist došao je u tijelu', od Boga je"; a tko to ne čini, "nije od Boga". (1 Iv 4,2.3) Kristovo rođenje kao čovjeka, Njegov razvitak, obilježja i osobno svjedočanstvo, dokazi su o Njegovoj ljudskoj prirodi.

1. *On se rodio kao čovjek.* "I Riječ tijelom postala i nastanila se među nama". (Iv 1,14) Ovdje "tijelo" označuje "ljudsku prirodu", prirodu nižu od Njegove nebeske prirode. Jednostavnim jezikom apostol Pavao kaže: "Posla Bog svoga Sina rođena od žene..." (Gal 4,4; usporedi: Post 3,15) Krist je postao "sličan ljudima" i "kao čovjek". (Fil 2,7.8) Ovo javljanje Boga u ljudskoj prirodi je "tajna prave vjere". (1 Tim 3,16)

Kristov rodoslov govori da je On "sin Davida" i "sin Abrahama" (Mt 1,1). Po svojoj ljudskoj prirodi On je "rođen od potomstva Davidova" (Rim 1,3; 9,5) i bio je "sin Marijin" (Mk 6,3). Premda Ga je rodila žena, kao i svako drugo dijete, u tome je postojala velika razlika i jedinstvenost. Marija je bila djevojka, a ovo Dijete bilo je začeto od Svetoga Duha (Mt 1,20-23; Lk 1,31-37). On preko svoje majke polaže pravo na pravu ljudsku prirodu.

2. *Razvijao se kao čovjek.* Isus je podlijegao zakonima ljudskog razvitka. "Dijete je raslo i jačalo, napunjujući se mudrošću." (Lk 2,40.52) U dvanaestoj je godini postao je svjestan svoje božanske zadaće (Lk 2,46-49). Tijekom cijelog svog dječastva bio je pokoran svojim roditeljima (Lk 2,51).

Put do križa bio je put stalnog rasta kroz patnje koje su odigrale važnu ulogu u Njegovu razvitku. "I premda je bio Sin, iskustveno nauči poslušnost od onoga što je pretrpio te postigavši savršenstvo postade svima koji su se pokoravaju uzrok vječnoga spasenja." (Heb 5,8.9; 2,10.18) Ipak, iako je prošao kroz iskustvo razvoja, nije sagriješio.

3. *Nazvan je "čovjekom.* Ivan Krstitelj i apostol Petar smatraju Ga "čovjekom" (Iv 1,30; Dj 2,22). Pavao govori o "milosti jednoga čovjeka, Isusa Krista" (Rim 5,15). On je "Čovjek" koji je donio "uskrsnuće mrtvih" (1 Kor 15,21), "jedan posrednik između Boga i ljudi: čovjek Krist Isus". (1 Tim 2,5) Obraćajući se svojim neprijateljima, Krist se poziva na sebe kao na čovjeka: "A sad gledate mene da ubijete, čovjeka koji vam istinu kazah koju čuh od Boga." (Iv 8,40)

Isusovo omiljeno samoimenovanje što ga je uporabio 77 puta bilo je "Sin čovječji" (usporedi Mt 8,20; 26,2). Ime Božji Sin usmjerava pažnju na Njegov odnos u Božanstvu. Naziv Sin čovječji ističe Njegovu solidarnost s ljudskim rodом koju je ostvario preko svog utjelovljenja.

4. *Njegova ljudska obilježja.* Bog je stvorio čovjeka da bude "malo manji od anđela". (Ps 8,5) Isto tako Sveto pismo predstavlja Isusa kao onoga koji je "jedno kratko vrijeme učinjen nižim od anđela". (Heb 2,9) Njegova ljudska priroda bila jestvorena i nije imala natčovječansku silu.

Krist je trebao biti stvarni čovjek - bio je to dio Njegove službe. Budući da je postojao takav zahtjev - da posjeduje bitna obilježja ljudske prirode, On je bio "tijelo i krv". (Heb 2,14) "Zato je u svemu morao postati sličan svojoj braći" - ljudskim bićima (Heb 2,17). Njegova ljudska priroda posjedovala je istu umnu i tjelesnu podložnost kao i sav ostali ljudski rod: glad, žeđ, umor i zabrinutost (Mt 4,2; Iv 19,28; 4,6; usporedi: Mt 16,21; 8,24).

U svojoj službi za druge On je otkrio samilost, pravedni gnjev i bol (Mt 9,36; Mk 3,5). Katkad se osjećao nesretnim i žalosnim, pa je čak i plakao (Mt 26,38; Iv 12,27; 11,33.35; Lk 19,41). Molio se s vikom i suzama, jednom Ga je orosio krvavi znoj (Heb 5,7; Lk 22,44). Njegov život molitve izražavao je Njegovu potpunu ovisnost o Bogu (Mt 26,39-44; Mk 1,35; 6,46; Lk 5,16; 6,12).

Isus je iskusio smrt (Iv 19,30.34). Bio je razapet, ne kao duh, nego u tijelu (Lk 24,36-43).

5. *Njegovo poistovjećivanje s ljudskom prirodom.* Biblija otkriva da je Krist drugi Adam. On je živio "u obličju grešnog tijela" ili u obličju grešnog čovjeka (Rim 8,3). Do koje se mjere On poistovjetio ili postao istovjetnim s palim ljudskim rodом? Pravilno je razmatranje izraza "u obličju grešnog tijela" ili u obličju grešnog čovjeka - sudbonosno. Netočna gledišta donosila su razmirice i borbu tijekom cijele povijesti kršćanske Crkve.

a) *On je bio "u obličju grešnog tijela".* Podignuta zmija u pustinji, opisana u ranijem tekstu, pomaže nam da razumijemo Kristovu ljudsku prirodu. Kao što je mjedeni lik, načinjen premaslici otrovnice, podignut da bi se narod iscijelio, tako je i Božji Sin "u obličju grešnog tijela" podignut da bi postao Spasiteljem svijeta.

Prije utjelovljenja Isus je bio "u obličju Božjemu", odnosno imao je božansku prirodu od samog početka (Iv 1,1; Fil 2,6). Uzimajući "obličje sluga", ostavio je božanske prednosti. On je postao slugom svog Oca (Iz 42,1) da bi ispunio Očevu volju (Iv 6,38; Mt 26,39.42). On je svoju božansku prirodu zaodjenuo ljudskom i ostao "u obličju grešnog tijela" ili "grešne ljudske prirode" ili "pale ljudske prirode" (usporedi: Rim 8,3) Ovo ni na koji način ne dokazuje da je Isus Krist bio grešan, da je sudjelovao u grešnim činovima ili mislima. Premda je postao "u obličju grešnog tijela", On je ostao bez grijeha i Njegova se bezgrešnost nikada ne može dovesti u sumnju.

b) On je bio drugi Adam. Biblija povlači usporedbu između Adama i Krista, nazivajući Adama "prvim čovjekom", a Krista "posljednjim Adamom" ili "drugim čovjekom" (1 Kor 15,45.47). Međutim, Adam je imao prednost nad Kristom. U vrijeme pada u grijeh, on je živio u raju. Imao je ljudsku prirodu koja nije znala za grijeh i punu snagu tijela i uma.

Tako nije bilo i u Isusovu životu. Kad je uzeo na sebe ljudsku prirodu, ljudski rod je već bio izopačen tijekom 4.000 godina vladavine grijeha na planetu što je proklet grijehom. Da bi mogao spasiti one u najdubljem poniženju, Krist je uzeo ljudsku prirodu koja je, u usporedbi s Adamovom nevinom prirodom, imala manju vrijednost tjelesnih i umnih snaga - premda On nije zgriješio.

Uzimajući ljudsku prirodu koja je nosila posljedice grijeha, Krist je postao podložnim bolestima i slabostima što ih svi ljudi doživljuju. Njegova ljudska priroda bila je "pod slabošću" ili je ponijela "naše bolesti" (Heb 5,2; Mt 8,17; Iz 53,4). On je osjećao svoju slabost. On je morao iskazati "molitve i prošnje s jakim vapajima i sa suzama onomu koji ga je mogao spasiti od smrti", (Heb 5,7), izjednačujući se tako s potrebama i slabostima koje su uobičajene u životu ljudskog roda.

Na taj način Kristova ljudska priroda nije bila Adamova ljudska priroda, odnosno Adamova ljudska priroda prije pada u grijeh, a isto tako ni pala ljudska priroda, odnosno u svakom pogledu Adamova ljudska priroda poslije pada u grijeh. Ona nije bila adamovska zato što je imala nevine slabosti pale prirode. Ona nije bila pala zato što se nikada nije spustila u moralnu nečistotu. Ona je stoga bila najdoslovnije naša čovječanska, ali bez grijeha.

c) Njegovo podnošenje kušnji. Kako su kušnje djelovale na Krista? Je li Mu bilo lako ili teško da im se odupre? Način na koji je podnio kušnje dokazuje da je On doista bio čovjek.

i. "U svemu iskušan kao i mi." To što je Krist bio "u svemu iskušan kao i mi" (Heb 4,15) pokazuje da je On uzeo ljudsku prirodu. Kušnje i mogućnost sagrađenja bili su za Krista stvarni. Da nije mogao zgriješiti, On ne bi mogao biti ni čovjek ni naš primjer. Krist je uzeo ljudsku prirodu sa svim njenim sklonostima, uključujući i mogućnost da kušnji podlegne.

Kako je mogao biti iskušan "u svemu kao i mi"?

Očito da "u svemu" ili "na sve načine" ne znači da se On sučeljavao s istovjetnim kušnjama s kojima se mi danas srećemo. On nikada nije bio kušan da gleda TV programe koji narušavaju moral ili krši ograničenje brzine vozeći se automobilom.

Glavno sporno pitanje koje se nalazi u osnovi svih kušnji jest pitanje treba li se potčiniti Božjoj volji. Sučeljavajući se s kušnjama, Isus je uvijek ostajao odan Bogu. Svojom stalnom ovisnošću o božanskoj sili, On se uspješno opirao najžešćim kušnjama, premda je bio samo čovjek.

Kristova pobjeda nad kušnjama osposobila Ga je da suoseća s ljudskim slabostima. Naša pobjeda u kušnji dolazi od pouzdanja u Njega. "Bog je vjeran i neće dopustiti da budete kušani preko vaših snaga, nego će vam zajedno s kušnjom dati sretan ishod, da je možete podnijeti." (1 Kor 10,13)

Na kraju mora se priznati da je "to što je Krist mogao u svemu biti iskušani, kao što smo i mi, a ipak ostati bez grijeha - tajna koja je smrtnicima ostala nerazjašnjenom."

ii. "*Trpio je i bio kušan*". Krist je trpio dok je bio kušan (Heb 2,18). On je postao "patnjama savršenim". (Heb 2,10) Budući da se i sam suočio sa silom kušnji, sigurni smo da On zna kako pomoći svakome tko je u kušnji. On je bio jedno s čovječanstvom u podnošenju kušnji kojima je podložna ljudska priroda.

Kako je Krist patio u kušnji? Premda je imao "smrtno tijelo, Njegove su duhovne moći bile bez ijedne mrlje grijeha. Prema tomu, Njegova je sveta priroda bila veoma osjetljiva. Svaki dodir sa zlom nanosio Mu je bol. Zato, što je patio u srazmjeru sa savršenstvom svoje svetosti, kušnja je nanijela više patnji Isusu nego bilo kojem čovjeku."

Koliko je Krist patio? Njegove patnje u pustinji, Getsemaniji i na Golgoti otkrivaju da se On suprotstavio kušnjama do te mjere da je prolio svoju krv. (Usporedi: Heb 12,4)

Krist ne samo što je u srazmjeru sa svojom svetosti više patio već se sučelio i s jačim kušnjama no što ih doživljujemo mi ljudi. B.F. Wescott zamjećuje: "Sućut s grešnikom u njegovoj kušnji ne ovisi o iskustvu s grijehom, već o poznavanju moći kušnje na grijeh, koju jedino bezgrešni može poznavati u njezinoj potpunoj sili. Onaj koji podlegne predaje se u posljednjem naporu. F.F. Bruce slaže se tvrdeći: "Ipak On je pobjedonosno podnio svaki oblik kušnje koju je čovjek mogao izdržati a da nije oslabila Njegova vjera u Boga ili imalo popustila Njegova poslušnost prema Njemu. Takvo trpljenje obučva više, ne manje, nego obične ljudske patnje."

Krist se također sučelio s jakom kušnjom koju čovjek nikada neće upoznati - kušnjom da iskoristi svoju božansku silu u svoju korist. E. G. White tvrdi: "Primao je počasti u nebeskim dvorovima, i potpuno je poznavao apsolutnu silu. Njemu je bilo isto toliko teško da se drži razine ljudske prirode kao što je za ljude teško da se uzdignu iznad niske razine svoje izopačene naravi i postanu sudionicima u božanskoj prirodi."

d) *Je li Krist mogao pogriješiti?* Kršćani se razilaze u pitanju je li Krist mogao pogriješiti. Slažemo se s Philipom Schaffom koji kaže: "Da je On (Krist) od početka bio obdaren *potpunom* bezgrešnošću ili nemogućnošću da griješi, on ne bi mogao biti pravi čovjek, niti naš uzor za ugledanje; Njegova svetost, umjesto da bude Njegov čin što ga je sam stekao i Njegova bitna zasluga, bila bi slučajni ili vanjski dar, a Njegova kušnja nestvaran prizor. Karl Ullmann dodaje: "Historijat kušnji, ma kako bio objašnjen, ne bi imao nikakav značaj, a izraz u Poslanici Hebrejima 'u svemu iskušani kao i mi' ne bi imao nikakvo značenje."

6. *Bezgrešnost ljudske prirode Isusa Krista.* Očito je da je Isusova božanska priroda bila bezgrešna. Ali kako je s Njegovom ljudskom prirodom?

Biblija prikazuje Isusovu ljudsku prirodu bezgrešnom. Njegovo je rođenje bilo natprirodno - On je začet po Svetom Duhu (Mt 1,20). Kao novorođenče nazvan je "svetim". (Lk 1,35) Uzeo je čovjekovu prirodu u njenom grešnom stanju, podnoseći posljedice grijeha, a ne njenu bezgrešnost. On je bio jedno s ljudskim rodnom, osim u grijehu.

Isus je "u svemu iskušan kao i mi, samo što nije sagriješio" budući da je "svet, nevin, neokaljan, sasvim različit od grešnika". (Heb 4,15; 7,26) Apostol Pavao je pisao da je On "bio bez ikakva grijeha". (2 Kor 5,21) Apostol Petar svjedoči da On "ne učini grijeha i da se u njegovim ustima ne nađe prijevare" (1 Pt 2,22) i uspoređuje Ga s "s nevinim i bez mane janjetom". (1 Pt 1,19; Heb 9,24) Apostol Ivan kaže: "I grijeha u njemu nema... on je pravedan." (1 Iv 3,5-7)

Isus je uzeo na Sebe našu prirodu sa svim njenim sklonostima, ali je bio bez nasljeđenog grijeha ili poročnosti i stvarnoga grijeha. On je ovako pozivao svoje suparnike: "Tko će mi od vas dokazati neki grijeh?" (Iv 8,46) Kad se sučelio sa svojom najžešćom kušnjom, izjavio je: "Jer ide knez ovoga svijeta, i u meni nema ništa." (Iv 14,30) Isus nije pokazivao nikakvu zlu sklonost ili naklonost ili neku grešnu strast. Nikakva bujica kušnji nije mogla razoriti Njegovu odanost Bogu.

Isus nikada nije ispovjedio kakav grijeh ili prinio neku žrtvu. On se nije molio: "Oče, oprosti mi", već "Oče, oprosti im." (Lk 23,34) Uvijek želeći da čini volju svoga Oca, a ne svoju, Isus je stalno održavao svoju ovisnost o Bogu. (Usporedi: Ivan 5,30)

Isusova duhovna priroda je čista i sveta, "slobodna od svake mrlje grijeha, suprotno od duhovne prirode palog ljudskog roda". Bilo bi pogrešno misliti da je On "sasvim čovjek kao što smo mi. On je drugi Adam, jedinstveni Božji Sin. O Njemu ne bismo trebali misliti "kao o čovjeku sa sklonostima ka grijehu. Dok je Njegova ljudska priroda kušana u svemu u čemu se kuša ljudska priroda, On nikada nije podlegao, nikada nije sagriješio. Nikada u Njemu nije postojala neka loša sklonost".

Doista, Isus je najuzvišeniji, najsvetiji primjer ljudskom rodu. On je bezgrešan i sve što je učinio odlikovalo se savršenstvom. Uistinu, On je najsavršeniji primjer grešnom čovječanstvu.

7. Krist uzima ljudsku prirodu.

Biblija navodi različne razloge zašto je Krist morao imati ljudsku prirodu.

a) Da postane prvosvećenik ljudskom rodu. Kao Mesija, Isus je trebao zauzeti položaj prvosvećenika ili posrednika između Boga i čovjeka (Zah 6,13; Heb 4,14-16). Ovo zvanje zahtijevalo je ljudsku prirodu. Krist je udovoljio uvjetima: 1) On je mogao "postradati s onima koji ne znadu i zalaze "budući da i sam nosi na sebi slabost" ili je "i sam bio opkoljen slabostima" (Heb 5,2); 2) On je "milostiv i vjeran" zato što je u svemu "bio sličan svojoj braći" (Heb 2,17); 3) On "može pomoći i onima koji stoje u kušnji" zato što je i sam "trpio i bio kušan" (Heb 2,18); 4) On suosjeća sa slabostima zato što je On "u svačemu iskušan, kao i mi, samo što nije sagriješio" (Heb 4,15).

b) Da spasi čak i najponiženije. Da bi dopro do ljudi tamo gdje se nalaze i da bi spasio najponiženije, On se ponizio i uzeo status sluge (Fil 2,7).

c) Da svoj život dade za grijehe svijeta. Kristova božanska priroda ne može umrijeti. Da bi umro, Krist je morao imati ljudsku prirodu. Postao je čovjekom i platio kaznu za grijeh koja je smrt (Rim 6,23; 1 Kor 15,3). Kao ljudsko biće okusio je smrt za svakoga (Heb 2,9).

d) Da bude naš primjer. Da bi dao primjer u tome kako ljudi treba da žive, Krist je kao ljudsko biće morao živjeti bezgrešnim životom. Kao drugi Adam, On je razorio mit da

Ljudska bića ne mogu biti poslušna Božjem Zakonu i izboriti pobjedu nad grijehom. On je pokazao da je ljudskom rodu moguće biti vjernim Božjoj volji. Tamo gdje je prvi Adam pao, drugi Adam je izvojevao pobjedu nad grijehom i Sotonom i postao naš Spasitelj i savršeni primjer. U Njegovoj sili Njegova pobjeda može biti i naša (Iv 16,33).

Promatrajući Njega ljudi se preobražavaju "u tu istu sliku, uvijek sve slavniju". (2 Kor 3,18) "Uprimo pogled u začetnika: završitelja vjere, u Isusa... Promotrite pomno onoga koji je od grešnika podnio takvo protivljenje protiv samoga sebe, da ne sustanete i ne klonete duhom." (Heb 12,2.3) Doista, Krist je "trpio za vas i ostavio vam primjer da idete njegovim stopama". (1 Pt 2,21; usporedi Iv 13,15)

Zajednica dviju priroda

Ličnost Isusa Krista ima dvije prirode: božansku i ljudsku. On je Bogočovjek. Ali zapazite da utjelovljenje obuhvaća vječnog Božjeg Sina koji uzima na sebe ljudsku prirodu, a ne čovjeka Isusa koji stječe božansku prirodu. Kretanje ide od Boga ka čovjeku, a ne od čovjeka k Bogu.

U Isusu su ove dvije prirode bile stopljene u jednu ličnost. Obratite pažnju na sljedeće biblijske dokaze:

Krist - dviju priroda. Pluralitet koji je vezan za trojedinog Boga nije prisutan u Kristu. Biblija opisuje Isusa kao jednu ličnost, a ne kao dvije. Različiti tekstovi odnose se na božansku i ljudsku prirodu, ali govore samo o jednoj jedinoj ličnosti. Pavao je opisao ličnost Isusa Krista kao Božjeg Sina (božanska priroda) koji je rođen od žene (ljudska priroda, Galaćanima 4,4). Tako Isus, "božanske naravi, nije se ljubomorno držao svoje jednakosti s Bogom" (božanska priroda), "nego se nje lišio uzevši narav sluga i postavši sličan ljudima" (ljudska priroda, Fil 2,6.7).

Kristova dvostruka priroda nije sastavljena od apstraktne božanske sile ili utjecaja koji je povezan s Njegovom ljudskom prirodom. "I Riječ", kaže apostol Ivan, "tijelom postala i nastanila se među nama. I mi smo promatrali slavu njegovu, slavu, koju ima kao Jedinorođenac od Oca." (Iv 1,14) Apostol Pavao je pisao da je Bog "poslao, radi grijeha, svoga vlastitog Sina u obličju grešnog tijela" (Rim 8,3); "Onaj koji je tijelom očitovan" (1 Tim 3,16; 1 Iv 4,2).

Preplitanje ovih dviju priroda. Ponekad Biblija opisuje Božjeg Sina izrazima Njegove ljudske prirode. Bog je iskupio svoju Crkvu svojom krvlju (Dj 20,28; usporedi: Kol 1,13.14). U drugim prilikama ona prikazuje Sina čovječjega u izrazima Njegove božanske prirode (usporedi: Iv 3,13; 6,62; Rim 9,5).

Kad je Krist došao na svijet, bilo Mu je pripravljeno "tijelo". (Heb 10,5) Kad je na sebe uzeo ljudsku prirodu, Njegova božanska priroda bila je zaogrnutu ljudskom prirodom. To nije izvršeno promjenom ljudske prirode u božansku ili božanske u ljudsku. On se nije lišio Sebe i poprimio neku drugu narav, već je uzeo na Sebe ljudsku prirodu. Na taj su način božanska i ljudska priroda udružene - ali ne i pomješane.

Kad se utjelovio, Krist nije prestao biti Bog, niti je Njegova božanska priroda pala na razinu ljudske prirode. Svaka priroda je zadržala svoj položaj. "U njemu", kaže apostol Pavao, "stanuje stvarno sva punina božanstva." (Kol 2,9) Prilikom raspeća Njegova ljudska priroda je umrla, ali ne i Njegovo Božanstvo, jer bi to bilo nemoguće.

Neophodnost udruživanja ovih dviju priroda. Razumijevanje odnosa između Kristovih dviju priroda omogućuje životno važno poimanje Kristove službe i samog našeg spasenja.

1. Pomirenje čovječanstva s Bogom. Jedino Spasitelj koji je i Bog i čovjek može donijeti spasenje. Prilikom utjelovljenja Krist je, kako bi dao svoju božansku prirodu onima koji vjeruju, uzeo na sebe ljudsku prirodu. Zaslugom u krvi Bogočovjeka vjernici mogu postati sudionicima u božanskoj prirodi (2 Pt 1,4).

Ljestve u Jakovljevu snu, predstavljajući Krista, dopiru do nas tamo gdje se nalazimo. On je uzeo ljudsku prirodu i pobijedio da bismo mi uzimanjem Njegove prirode mogli pobijediti. Njegove božanske ruke drže se Božjeg vladarskog prijestolja, dok je Njegova ljudska priroda prigrlila ljudski rod, povezujući nas s Bogom, Zemlju s Nebom.

Udružena božansko-ljudska priroda čini djelotvornom Kristovu žrtvu pomirenja. Život bezgrešnog ljudskog bića ili čak i anđela ne bi mogao iskupiti grijeh ljudskog roda. Jedino božansko-ljudski Stvoritelj mogao je otkupiti čovječanstvo.

2. Božanstvo sakriveno velom ljudske prirode. Krist je svoju božansku prirodu pokrio zaodjenuvši je ljudskom prirodom, sklonio je ustranu svoju nebesku slavu i veličanstvo, tako da grešnici mogu opstati u Njegovoj nazočnosti, a da ne budu uništeni. Premda je još bio Bog, On se nije pokazao kao Bog (Fil 2,6-8).

3. Živjeti pobjedonosno. Samo Kristova ljudska priroda nikada ne bi mogla izdržati jake Sotonine obmane. Bio je kadar pobijediti grijeh zato što je u Njemu prebivala "sva punina božanstva" (Kol 2,9). Oslanjajući se potpuno na Oca (Iv 5,19.30; 8,28), Njegova je božanska sila sjedinjena s ljudskom prirodom izborila u čovjekovu korist beskrajnu pobjedu.

Kristovo iskustvo u pobjedonosnu življenju nije Njegova isključiva prednost. On nije upotrijebio nikakvu silu koju čovječanstvo ne može upotrijebiti. Mi također možemo biti "ispunjeni do sve punine koja dolazi od Boga" (Ef 3,19). Kristovom božanskom silom možemo imati pristupa "svemu što je potrebno za život i pobožnost".

Ključ za ovakvo iskustvo vjere nalazi se u "skupocjenim i najvećim obećanim dobrima" po kojima možemo "umaknuvši pokvarenosti koja je zbog opake požude u svijetu, postati dionici božanske naravi." (2 Pt 1,3.4) On nudi istu silu kojom je On pobijedio, tako da svi vjerom mogu poslušati i voditi pobjedonosni život.

Kristovo je utješno obećanje pobjeda: "Pobjedniku ću dati da sjedne sa mnom na mome prijestolju, kao što i ja pobijedih i sjedoh sa svojim Ocem na njegovu prijestolju. (Otk 3,21)

Zvanja Isusa Krista

Zvanja proroka, svećenika i kralja bila su jedinstvena, zahtijevajući sveopće posvećenje za službu putem pomirenja (1 Kr 19,16; Izl 30,30; 2 Sam 5,3). Budući će Mesija, Pomazanik - proroštva su naviještala - nositi sva ova tri zvanja. Krist je izvršio svoje djelo kao posrednik između Boga i nas svojim zvanjima - Prorok, Svećenik i Kralj. Krist-Prorok objavljuje nam Božju volju, Krist-Svećenik predstavlja nas Bogu i obratno, a Krist-Kralj upravlja Božjim milostivim ovlastima nad Njegovim narodom.

Krist-Prorok. Bog je otkrio Kristovo proročko zvanje Mojsiju: "Podignut ću im proroka između njihove braće, kao što si ti. Staviti ću svoje riječi u njegova usta, da im kaže sve što im zapovjedim." (Pnz 18,18) Kristovi suvremenici prepoznali su ispunjenje ovog proročanstva

(Iv 6,14; 7,40; Dj 3,22.23).

Isus je govorio o sebi kao o "proroku" (Lk 13,33). On je s proročkim autoritetom objavljivao (Mt 7,29) načela Božjeg kraljevstva (Mt 5-7; 22,36-40) i otkrivao budućnost (Mt 24,1-51; Lk 19,41-44).

Prije svoga utjelovljenja Krist je ispunjavao pisce svojim Duhom i davao im proročanstva o svojim stradanjima i potonjoj slavi (1. Pt 1,11). Nakon svog uzašašća On se i dalje otkrivao svom narodu. Pismo kaže da On daje svoje "svjedočanstvo" - "proročki duh" - svom vjernom Ostatku (Otk 12,17; 19,10; vidi 17. poglavlje ove knjige).

Krist-Svećenik. Božanska je zakletva čvrsto zasnovala Mesijino svećeničko zvanje: "Zakleo se Jahve i neće se pokajati: Doviijeka ti si svećenik po redu Melkisedekovu!" (Ps 110,4) Krist nije bio Aronov nasljednik. Kao i Melkisedek, Njegovo se pravo na svećeničko zvanje ostvarilo temeljem božanskog imenovanja (Heb 5,6.10; vidi 7. poglavlje). Njegova posrednička svećenička služba imala je dvije faze: zemaljsku i nebesku.

1. Kristova zemaljska svećenička služba. Svećenikova je uloga na oltaru za žrtve paljenice predočavala Isusovu zemaljsku službu. Isus se savršeno pripremio za svećeničko zvanje: On je bio pravi čovjek, Bog ga je "pozvao" i radio je na službu Bogu s posebnim zadatkom da "prinosi i darove i žrtve za grijeha". (Heb 5,1.4.10)

Svećenik je preko sustava žrtava, koji je predstavljao davanje oprosta od grijeha, trebao pomiriti molitelje s Bogom. (Lev 1,4; 4,29.31.35; 5,10; 16,6; 17,11). Na taj su način stalne žrtve na oltaru za žrtve paljenice predstavljale mogućnost stalnog pomirenja.

Ove žrtve nisu bile dostatne. One nisu mogle načiniti savršenim prinosioca žrtve, oduzeti mu grijeha ili stvoriti čistu savjest (Heb 10,1-4; 9,9). One su jednostavno bile sjenka "dobra" koja će doći (Heb 10,1; usporedi: 9,9.23.24). Stari zavjet govori o tomu da će Mesija zauzeti mjesto ovih životinjskih žrtava (Ps 40,6-8; Heb 10,5-9). Ove su žrtve tada, upućivale na patnje i pomiriteljsku smrt Krista Spasitelja kao zamjene. On, Janje Božje, postao je grijehom nas radi, kletvom nas radi; Njegova nas krv čisti od svih grijeha (2 Kor 5,21; Gal 3,13; 1 Iv 1,7; usporedi: 1 Kor 15,3).

Tako je Krist tijekom svoje zemaljske službe bio i svećenik i žrtva. Njegova smrt na križu bila je dio Njegovog svećeničkog poziva. Nakon svoje žrtve na Golgoti, Njegovo je svećeničko posredovanje usredotočeno na nebesko Svetište.

2. Kristova nebeska svećenička služba. Svećeničku službu, koju je započeo na Zemlji, Isus završava na Nebu. Njegovo poniženje na Zemlji kao Božjeg sluga koji je patio, pripremiilo Ga je da bude naš Prvosvećenik na Nebu (Heb 2,17.18; 4,15; 5,2). Proročanstvo otkriva da Mesija treba biti svećenik na Božjem prijestolju (Zah 6,13). Nakon svoga uskrsnuća poniženi je Krist uzdignut. Sada naš Prvosvećenik sjedi "s desne strane prijestolja Veličanstva na nebesima", služeći službu u nebeskoj svetinji (Heb 8,1.2; usporedi: 1,3; 9,24).

Krist je otpočeo svoje posredničko djelo odmah nakon svog uzašašća. Oblak tamjana koji se uzdiže u svetišću u Hramu predstavlja Kristove zasluge, molitve i pravdu, što čini da Bog našu službu i molitve može prihvatiti. Tamjan se može prinijeti samo na ugljenu s oltara za žrtve paljenice, što otkriva prisnu vezu između posredničke žrtve i žrtve pomirnice prinesene na oltaru. Na taj je način Kristovo posredničko djelo sazdano na zaslugama Njegovog potpunog pomirenja izgrađenog na žrtvi.

Kristovo posredovanje pruža ohrabrenje Njegovom narodu: On "može zauvijek spasavati one koji po njemu dolaze k Bogu, jer uvijek živi da posreduje za njih." (Heb 7,25) Zato što Krist posreduje za svoj narod, sve Sotonine optužbe izgubile su svoju zakonsku osnovu (1 Iv 2,1; usporedi Zah 3,1). Apostol Pavao je retorički postavio pitanje: "Tko će ih osuditi?" Zatim pruža uvjerenje da se sam Krist nalazi s desne strane Bogu posredujući za nas (Rim 8,34). Potvrđujući svoju ulogu Posrednika, Krist je rekao: "Zaista, zaista, kažem vam, ako što zamolite od Oca u moje ime, dat će vam." (Iv 16,23)

Krist-Kralj. Bog "na nebu postavi prijestolje svoje, i kraljevska vlast svemir mu obuhvaća." (Ps 103,19). Očito je da Božji Sin, kao jedno lice Božanstva, uzima udjela u ovoj božanskoj vlasti nad cijelim svemirom.

Krist će, kao Bogočovjek, vršiti svoje kraljevsko dostojanstvo nad onima koji su Ga prihvatili kao Gospodina i Spasitelja. "Prijestolje je tvoje, Bože", ističe Sveto pismo, "u vijeke vjekova, i pravedno žezlo - žezlo je tvog kraljevstva!" (Ps 45,7; Heb 1,8.9)

Kristovo kraljevstvo nije osnovano bez borbe, jer "ustaju kraljevi zemaljski, knezovi se rote protiv Jahve i Pomazanika njegova. (Mesiju)." (Ps 2,2). Međutim, njihovi planovi propadaju. Bog će ukazom utvrditi Mesiju na Njegovom prijestolju: "Ta ja kralja svog postavim nad Sionom, svojom svetom gorom." On je objavio: "Ti si sin moj, danas te rodih." (Ps 2,6.7; Heb 1,5) Ime kralja koji treba zauzeti Davidov prijestol je "JAHVE, PRAVDA NAŠA" (Jr 23,5.6). Njegova je uloga jedinstvena, jer On na nebeskom prijestolju treba izvršiti dužnost i kao svećenik i kao kralj (Zah 6,13).

Anđeo je Gabrijel sljedećim riječima objavio Mariji da Isus treba biti mesijanski vladar: "On će vladati kućom Jakovljevom do vijeka. I kraljevstvo njegovo neće imati svršetka." (Lk 1,33). Njegovo je kraljevsko dostojanstvo prikazano s pomoću dvaju prijestolja koja predstavljaju Njegova dva kraljevstva. "Prijestolje milosti" (Heb 4,16) predstavlja kraljevstvo milosti; "prijestolje njegove slave" (Mt 25,31) predstavlja kraljevstvo slave.

1. Kraljevstvo milosti. Odmah poslije pada prvih ljudi u grijeh, zavladao je kraljevstvo milosti. Ono je postojalo na osnovu Božjeg obećanja. Ljudi su vjerom mogli postati njegovim podanicima. Međutim, ono nije potpuno zavladao sve do Kristove smrti. Kad je na križu uzviknuo: "Svršeno je!", zahtjevi plana spasenja su ispunjeni, a novi zavjet potvrđen (usporedi: Heb 9,15-18).

Isusova objava: "Ispunilo se vrijeme, blizu je kraljevstvo Božje" (Mk 1,15) predstavljala je neusporedivo upućivanje na kraljevstvo milosti koje će naskoro zavladatai nakon Njegove smrti. Zasnvano na djelu otkupljenja, a ne na djelu stvaranja, ovo kraljevstvo svoje podanike prima novorođenjem. Isus postavlja pravilo: "Tko se ne rodi od vode i Duha Svetoga, taj ne može ući u kraljevstvo nebesko." (Iv 3,5; usporedi: 3,3). On ga je usporedio s čudesnim razvojem gorušičinog sjemena i djelovanjem kvasca na brašno (Mk 4,22-31; Mt 13,33).

Kraljevstvo milosti se ne vidi u izvanjskom sjaju, već u njegovom djelovanju na srca vjernih. Ovo kraljevstvo, kako je Isus učio, "ne dolazi tako da se to može vidjeti; niti će se moći kazati: Evo ga ovdje ili eno ga ondje; jer kraljevstvo je Božje među vama." (Lk 17,20.21) Ono nije kraljevstvo ovoga svijeta, rekao je, već kraljevstvo Istine. "Ja sam kralj. Ja sam se zato rodio i zato došao na svijet da svjedočim za istinu. Svatko tko je prijatelj istine sluša moj glas." (Iv 18,37) Apostol Pavao kaže da je ovo kraljevstvo Kristovo "u pravednosti, miru i radosti po Duhu Svetom." (Rim 14,17; Kol 1,13)

Osnutak je ovoga kraljevstva bio mučno iskustvo, potvrđujući tako da nema krune bez križa. Na kraju svoje javne službe Isus, Mesija, Bogočovjek, došao je u Jeruzalem kao zakoniti nasljednik Davidovog prijestolja. Sjedeći na magarcu, što je bio židovski običaj za ulazak kralja (Zaharija 9,9), On je prihvatio spontani, oduševljeni izraz podrške. Za vrijeme ovog pobjedonosnog ulaska u kraljevski grad "mnogi ljudi rastriješe svoje haljine po putu, dok su drugi trgali grane sa stabala te ih prostirali putem." Oni su vikali: "Hosana Sinu Davidovu! Blagoslovljen koji dolazi u ime Gospodnje!" (Mt 21,8.9) Tako su ispunili Zaharijino proročanstvo. Sada se sam Krist prikazao kao Mesija-kralj.

Nažalost, Njegovo pravo na prijestol nije prošlo bez protivljenja. Sotonska mržnja spram Bezgrešnoga dostigla je svoj vrhunac. U roku od dvanaest sati branitelji, članovi Velikog vijeća, tajno su Ga uhitili, sudili Mu i osudili Ga na smrt.

Za vrijeme tog suđenja, Isus je javno potvrdio da je Sin Božji i Kralj svog naroda (Lk 23,3; Iv 18,33-37). U odgovoru na Njegovu tvrdnju, rugajući se obukli su Ga u kraljevsku odjeću i krunisali Ga ne krunom od zlata, već od trnja (Iv 19,2). To prihvaćanje Krista kao kralja bila je čista poruga. Nakon što su Ga istukli, vojnici su Mu se rugali: "Zdravo, kralju židovski! (Iv 19,3) A kad Ga je rimski namjesnik Pilat prikazao narodu, govoreći: "Evo vam kralja!", Njegov Ga je narod jednoglasno odbacio uzvikujući: "Smakni ga! Smakni! Razapni ga!" (Iv 19,14.15)

Putem najdubljeg poniženja - smrti na križu - Krist je uspostavio svoje kraljevstvo milosti. Nakoro nakon toga uzašašće je okončalo Njegovo poniženje. Poslije svog uzašašća, bio je ustoličen na Nebu kao Svećenik i Kralj, dijeleći prijestolje sa svojim Ocem (Ps 2,7.8; usporedi: Heb 1,3-5; Fil 2,9-11; Ef 1,20-23). Ovo ustoličenje nije Mu, kao Božjem Sinu, dalo nikakvu moć koju On već nije imao. Međutim, sada, kao božansko-ljudski Posrednik, Njegova je ljudska narav sudjelovala po prvi put u nebeskoj slavi i sili.

2. *Kraljevstvo slave*. Prikaz Kraljevstva slave ostvario se na gori preobraženja. Tu se Krist prikazao u svoj svojoj slavi. "Lice mu zasja kao sunce, a haljine postadoše bijele kao svjetlo." (Mt 17,2) Mojsije i Ilija predstavljali su otkupljene - Mojsije je predstavljao one koji su umrli u Kristu i koji će uskrsnuti prigodom Kristova dolaska, dok je Ilija predstavljao vjernike koji će biti uzeti na Nebo prilikom drugog dolaska ne okusivši smrt.

Kraljevstvo slave će biti napokon uspostavljeno uz kataklizmične događaje prigodom Kristova povratka (Mt 24,27.30.31; 25,31.32). Nakon suda, kad posredničko djelo Sina čovječjega u nebeskom svetištu bude završeno, "Pradavni" - Bog Otac - dat će Mu "vlast, čast i kraljevstvo" (Dn 7,9.10.14). Tada "kraljevstvo, vlast i veličanstvo pod svim nebesima dat će se puku Svetaca Svevišnjega. Kraljevstvo njegovo kraljevstvo je vječno, i sve vlasti služiti će mu i pokoravati se njemu." (Dn 7,27).

Kraljevstvo slave će biti napokon uspostavljeno na Zemlji na kraju tisućgodišnjice, kada Novi Jeruzalem siđe s Neba (Otk 20,21). Prihvaćanjem Isusa Krista za svoga Spasitelja možemo postati građanima Njegovog kraljevstva milosti danas, a kraljevstva slave prigodom Njegovog drugog dolaska. Pred nama je život s neograničenim mogućnostima. Život koji Krist nudi nije život ispunjen promašajima ili život promašenih nada i snova, već život napredovanja i uspješnog hoda sa Spasiteljem. To je život koji sve više i više otkriva pravu ljubav, radost, mir, strpljivost, blagost, dobrotu, vjernost, krotkost, uzdržljivost (Gal 5,22.23) - plod odnosa što ga Isus nudi svima koji svoje živote povjere Njemu. Tko se može oduprijeti takvoj ponudi?

Adventisti sedmoga dana vjeruju...

Bog vječni Duh bio je aktivan s Ocem i Sinom prilikom stvaranja, utjelovljenja i otkupljenja. On je nadahnjivao pisce Svetog pisma. On je ispunjavao Kristov život silom. On privlači i uvjerava ljudska bića, a one koji se odazovu, obnavlja i preobražava u Božji lik. Poslan od Oca i Sina da bude stalno s Njegovom djecom, On daje duhovne darove Crkvi, opunomoćuje je da svjedoči za Krista, i u skladu sa Svetim pismom, uvodi je u svaku istinu. (Osnovna vjerovanja, 5)

POGLAVLJE 5

BOG SVETI DUH

Premda je raspeće zbunilo, nanijelo bol i zastrašilo Isusove sljedbenike, uskrsnuće je u njihov život unijelo jutro. Kad je Isus slomio okove smrti, u njihovim je srcima osvanulo Božje kraljevstvo.

Sada se rasplamsao neugasivi plamen u njihovim dušama. Nesporazumi koji su prije nekoliko tjedana stvarali smetnje među učenicima - nestali su. Oni su ispovijedali svoje pogreške jedan drugome i puno se šire otvorili da prime Isusa, svog Kralja koji je uzašao.

Jedinstvo je ovog nekad raštrkanog stada raslo dok su oni u molitvi provodili dan za danom. Jednog nezaboravnog dana, dok su hvalili Boga, neka je huka kao fijuk olujnog vjetra zatresla njihovu sredinu. Kao da su vatre u njihovim srcima postale vidljive, ognjeni plamenovi spustili su se na svaku glavu. Kao razgorjeli plamen Sveti Duh je sišao na njih.

Ispunjeni Duhom, učenici nisu mogli obuzdati svoju obnovljenu, žarku ljubav i radost u Isusu. Javno i s oduševljenjem počeli su objavljivati Radosnu vijest (evanđelje) o spasenju. Na aktivnost ih je pokrenulo mnoštvo građana iz toga mjesta i hodočasnika iz mnogih naroda koji su se skupljali oko zgrade. Ispunjeni zapanjenošću i zbunjenošću ti ljudi su čuli - na svome jeziku - silno svjedočanstvo o Božjim veličanstvenim djelima o kojima su govorili jednostavni Galilejci.

"Ne razumijemo", govorili su neki, "što ovo znači?" Drugi su to pokušali omalovažiti riječima: "Puni su slatkog vina." "Nije točno", povikao je Petar nadjačavajući viku gomile. "Ta istom je treći sat dana. On, sad uzvišen Božjom desnicom, pošto je od Oca primio obećanje Duha Svetoga, izlio je ovo što sami i vidite i čujete." (Dj 2, 15.33).

Tko je Sveti Duh?

Biblija nam otkriva da je Sveti Duh osoba, a ne bezlična sila. Tvrdnje kao što je npr. "Duh Sveti i mi odlučili smo" (Dj 15,28) otkrivaju nam činjenicu da su Ga prvi vjernici smatrali osobom. Krist također govori o Njemu kao o posebnoj ličnosti. "On će mene proslaviti", rekao je On, "jer će uzeti od onog što je moje i to objaviti vama." (Iv 16,14) Kad Sveti spisi govore o trojedinom Bogu, Svetoga Duha opisuju kao ličnost (Mt 28,19; 2. Kor 13,14).

Sveti Duh ima svoju ličnost. On se bori (Post 6,3), uči (Lk 12,12), sudi (Iv 16,8), upravlja crkvenim poslovima (Dj 13,2), pomaže i posreduje (Rim 8,26), nadahnjuje (2 Pt 1,21) i posvećuje (1 Pt 1,2). Ove se aktivnosti ne mogu obavljati samo silom, utjecajem ili svojstvima Boga. To može učiniti samo osoba.

Sveti Duh je pravi Bog

Sveto pismo promatra Svetoga Duha kao Boga. Apostol Petar je rekao Ananiji da time što je lagao Svetome Duhu, nije lagao "ljudima, nego Bogu". (Dj 5,3.4) Isus je definirao neoprostiv grijeh kao "hulu protiv Duha svetoga" rekavši: "Ako tko rekne što protiv Sina Čovječjega, može mu se oprostiti, ali tko rekne što protiv Duha Svetoga, ne može mu se oprostiti ni na ovomu svijetu ni na drugome." (Mt 12,31.32) To može da bude točno samo ako je Sveti Duh Bog.

Sveto pismo pridaje božanske osobine Svetome Duhu. On je život. Apostol Pavao se poziva na Njega kao na "duha života". (Rim 8,2) On je istina. Krist Ga naziva "Duhom Istine" (Iv 16,13). Izrazi "ljubav Duha" (Rim 15,30) i "Duh Sveti Božji" (Ef 4,30) otkrivaju da su ljubav i svetost dio Njegove naravi.

Sveti Duh je svemoguć. On razdjeljuje duhovne darove "po svojoj vlasti" (1. Kor 12,11). On je svuda prisutan. On će "ostati" s Božjim narodom "zauvijek". (Iv 14,16) Nitko ne može izbjeći Njegov utjecaj (Ps 139,7-10). On je također sveznajuć, zato što "Duh sve ispituje, čak i dubine Božje" i "nitko ne zna Božjih tajna, osim Božjega Duha." (1 Kor 2,10.11).

I Božja djela uključuju Svetoga Duha. I stvaranje i uskrsnuće Ga uključuju. Patrijarh Job kaže: "Ta i mene je duh Božji stvorio, dah Svesilnoga oživio mene." (Job 33,4) A psalmist ističe: "Pošalješ li dah svoj, opet nastaju." (Ps 104,30). Apostol Pavao tvrdi: "... Onaj koji uskrisi Krista Isusa od mrtvih oživit će i vaša smrtna tjelesa po svome Duhu koji stanuje u vama." (Rim 8,11).

Samo svuda prisutni Bog, Osoba, a ne neki bezlični utjecaj, niti neko stvoreno biće, može učiniti čudo i dovesti božanskog Krista jednom pojedincu, Mariji. Na Dan pedesetnice Duh je učinio da Bogočovjek Isus bude sveprisutan kod svih voljnih primalaca.

Sveti Duh se smatra ravnim Ocu i Sinu u formuli za krštenje (Mt 28,19), apostolskom blagoslovu (2 Kor 13,14) i u raspravi o duhovnim darovima (1 Kor 12,4-6).

Sveti Duh i Božanstvo

Od vječnih vremena Bog Sveti Duh živio je u Božanstvu kao treći član. Otac, Sin i Duh jednaki su u svom samopostojanju. Premda je svaki od njih jednak, u Trojstvu vlada podjela dužnosti (vidi 2. poglavlje u ovoj knjizi).

Istina o Bogu Duhu Svetome najbolje se razumije promatra li se kroz Isusa. Kada Duh dolazi do vjernika, On dolazi kao "Kristov Duh" - On ne dolazi pozivajući se na svoje pravo, noseći svoju punomoć. Njegovo djelovanje u povijesti usredotočeno je na Kristovu spasonosnu zadaću.

Sveti Duh je aktivno uključen u Kristovo rođenje (Lk 1,35), potvrdio je Njegovu javnu službu prigodom krštenja (Mt 3,16.17) i donio ljudskom rodu korist od Kristove žrtve pomirnice i uskrsnuća (Rim 8,11).

Duh u Božanstvu čini se da ima i obavlja ulogu izvršitelja. Kad je Otac dao svoga Sina svijetu (Iv 3,16), On je začet Svetim Duhom (Mt 1,18-20). Sveti Duh je došao ispuniti plan, učiniti ga stvarnim.

Uska uključenost Svetoga Duha u stvaranju vidi se iz Njegove prisutnosti prilikom stvaranja

(Post 1,2). Izvor života i njegovo održavanje ovisi o Njegovu delovanju; Njegovo udaljšavanje znači smrt. Biblija kaže da kad bi Bog "duh svoj u se povukao, kad bi čitav svoj duh k sebi vratio, sva bića bi odjednom izdahnuła, i u prah bi se pretvorio čovjek." (Job 34,14.15; usporedi: 33,4). Odras stvaralačkog djela Duha možemo vidjeti u Njegovu djelu ponovnog stvaranja, u svakoj ličnosti koja se otvara prema Bogu. Bog sprovodi svoje djelo u pojedincima preko svog Duha Stvoritelja. Stoga u utjelovljenju, stvaranju i novom stvaranju Duh ispunjava Božju nakanu.

Obećani Duh

Određeni smo da budemo mjesto prebivanja Svetoga Duha (vidi 1 Kor 3,16). Grijeh Adama i Eve odvojio ih je i od Edenskog vrta i od mjesta za prebivanje Duha. Ovo odvajanje se nastavlja - velika grešnost prije potopa navela je Boga da izjavi: "Neće moj duh u čovjeku ostati do vijeka." (Post 6,3)

U Starom zavjetu Duh je opremio neke pojedince za izvršavanje naročitih zadataka (Br 24,2; Suci 6,34; 1 Sam 10,6). Ponekad se On nalazi "u" ljudima (Izl 31,3; Iz 63,11). Nesumnjivo je da su pravi vjernici bili svjesni Njegove prisutnosti, ali je proročanstvo navijestalo izlivanje Duha "na svako tijelo" (Jl 3,1) - vrijeme kada će veća objava Duha uvesti novo doba.

Dok svijet ostaje u rukama nasilnika, otimača, izlivanje punine Duha mora čekati. Prije no što će se Duh moći izliti na svako tijelo, Krist mora sprovesti svoju zemaljsku službu i prinijeti žrtvu pomirnicu. Upućujući na Kristovu službu kao na službu Duha, Ivan Krstitelj kaže: "Ja vas krstim vodom", ali On, "će vas krstiti Duhom Svetim..." (Mt 3,11). Međutim, Evanđelja ne otkrivaju da je Isus krštavao Svetim Duhom. Nekoliko sati prije svoje smrti Isus je obećao svojim učenicima: "Ja ću moliti Oca, i dat će vam drugog Branitelja koji će ostati s vama zauvijek: Duha istine." (Iv 14,16.17). Je li obećano krštenje Duhom primljeno na križu? Nikakav se golub nije pojavio u petak prilikom raspeća, nego samo mrak i sijevanje munja.

Tek nakon svoga uskrsnuća Isus je dahnuo Duh na svoje učenike (Iv 20,22). On je rekao: "Evo, ja ću poslati na vas ono što je Otac moj obećao. A vi ostanite u gradu dok se ne obučete u silu odozgo." (Lk 24,49). Ovu će silu primiti "pošto Duh Sveti dođe na vas", načinivši tako od vjernika Njegove svjedoke do krajeva zemaljskih (Dj 1,8).

Apostol Ivan je pisao: "Duh, naime, ne bijaše još dat, jer Isus ne bi još proslavljen." (Iv 7,39) Očevo prihvaćanje Kristove žrtve bio je preduvjet za izlivanje Svetoga Duha.

Novo doba nastupilo je tek onda kada je naš Gospod, koji je pobijedio, sjeo na nebesko prijestolje. Jedino je tada mogao poslati Svetoga Duha u svoj Njegovoj punini. Nakon što je "uzvišen Božjom desnicom", kaže apostol Petar, On je "izlio" Duha Svetoga (Dj 2,33) na svoje učenike, koji su se, zabrinuto očekujući ovaj događaj, sakupili i "svi su ovi bili jednodušno ustrajni u molitvi". (Dj 1,5.14) Na Dan pedesetnice, pedeset dana poslije Golgote, novo je doba naglo nastupilo u svoj sili prisutnosti Duha. "Tad iznenada dođe neka buka s neba, kao kad puše silan vjetar, pa ispuni svu kuću u kojoj su boravili (apostoli)... Svi se oni napuniše Duha Svetoga." (Dj 2,2-4)

Zadaće Isusa i Duha Svetoga bile su potpuno neovisne. Punina Svetoga Duha nije mogla biti dana dok Isus nije ispunio svoju zadaću. A Isus je opet bio začet djelovanjem Svetoga Duha (Mt 1,8-21), kršten Svetim Duhom (Mk 1,9.10), vođen Duhom (Lk 4,1), činio je svoja čuda s pomoću Duha (Mt 12,24-32), prinio je sebe na Golgoti Duhom (Heb 9,14.15) i bio je, dijelom, uskrsnut Duhom (Rim 8,11).

Isus je bio prva ličnost koja je doživjela puninu Svetoga Duha. Zapanjujuća je istina da je naš Gospod voljan izliti svog Duha na sve koji Ga ozbiljno žele.

Zadaća Svetoga Duha

Riječi što ih je Krist izgovorio one večeri uoči svoje smrti o svom bliskom odlasku veoma su uznemirile Njegove učenike. On ih je uvjerio da će primiti Svetoga Duha kao Njegovog osobnog najmesnika. Oni neće biti ostavljeni kao siročad (Iv 14,18).

Podrijetlo službe. Novi zavjet otkriva Svetoga Duha na jedinstven način. On se naziva "Isusov Duh" (Dj 16,7), "Duh Sina Njegova" (Gal 4,6), "Duh Božji" (Rim 8,9), "Kristov Duh" (Rim 8,9; 1 Pt 1,11) i "Duh Isusa Krista" (Fil 1,19). Tko je osnovao službu Svetoga Duha - Isus Krist ili Bog Otac?

Kada je Krist otkrio početak službe Svetoga Duha izgubljenom svijetu, napomenuo je dva izvora. Prvi, On se pozvao na Oca: "Ja ću moliti Oca, i dat će vam drugog Branitelja" (Iv 14,16; usporedi: 15,26 "od oca"). Krštenje Svetim Duhom On je nazvao "obećanje Očevo" (Dj 1,4). Drugo, Krist je upućivao i na sebe samoga: "poslat ću ga (Svetoga Duha) k vama" (Iv 16,7). Na taj način Sveti Duh proistječe i od Oca i od Sina.

Njegova služba svijetu. Mi možemo priznati Isusovo božansko dostojanstvo jedino pod utjecajem Svetoga Duha. Pavao je rekao: da nitko "ne može priznati Isusa kao Gospodina nego pod djelovanjem Duha Svetoga." (1 Kor 12,3).

Imamo čvrsto obećanje da je preko Svetoga Duha Krist "svjetlo istinito, koje rasvjetljuje svakoga čovjeka." (Iv 1,9) Njegova je zadaća "dokazati svijetu zabludu s obzirom na grijeh, na pravednost i na sud." (Iv 16,8).

Prvo, Sveti Duh nam donosi duboko osvjeđenje o grijehu, naročito o grijehu neprihvatanja Krista (Iv 16,9). Drugo, Duh potiče sve da prihvate Kristovu pravdu. Treće, Duh nas opominje na sud, moćno sredstvo za pokretanje grijehom potamnelih umova da se pokaju i obrate.

Kad smo se pokajali, možemo biti nanovo rođeni krštenjem u vodi i Svetome Duhu (Iv 3,5). Tada naš život postaje nov život, jer smo postali prebivalište Kristovog Duha.

Služba za vjernike.

Većina tekstova u vezi sa Svetim Duhom odnosi se na Njegov odnos spram Božjeg naroda. Njegov posvećujući utjecaj vodi poslušnosti (1. Pt 1,2), ali nitko ne može imati stalno iskustvo o Njegovoj prisutnosti bez ispunjenja nekih uvjeta. Petar je rekao da je Bog dao Duha onima koji Mu se pokoravaju (Dj 5,32) Vjernici su tako opomenuti da se ne opiru Duhu, da Ga ne žaloste ili Ga pak ne gase (Dj 7,51; Ef 4,30; 1 Sol 5,19).

Što Duh radi za vjernike?

1. On pomaže vjericima.

Kad je predstavio Svetoga Duha, Krist Ga je nazvao "*drugim braniteljem - paraletos*" (Iv 14,16). Ova grčka riječ prevedena je kao "pomoćnik", "utješitelj", "savjetnik", a može značiti i "posrednik" ili "zastupnik".

Jedini drugi *Parakletos* koji se spominje u Svetom pismu je sam Krist. On je naš Zastupnik ili Posrednik pred Ocem. "Dječice moja, ovo vam pišem da ne počinite grijeha. Ali ako tko i počinji grijeh, imamo zagovornika kod Oca: Isusa Krista, pravednika." (1 Iv 2,1)

Kao Zastupnik, Posrednik i Pomoćnik, Krist nas prikazuje Bogu, a Boga objavljuje nama. Slično ovome, Duh nas vodi Kristu i pokazuje nam Kristovu milost. Ovo objašnjava zašto se Duh naziva još i "Duh milosti" (Heb 10,29). Jedan od Njegovih najvećih pridonosa je dodjeljivanje Kristove otkupiteljske milosti ljudima (vidi: 1 Kor 15,10; 2 Kor 9,4; Iv 4,5.6).

2. On iznosi Kristovu istinu.

Krist naziva Svetoga Duha "Duh istine" (Iv 14,17; 15,26; 16,13). Njegova služba uključuje napominjanje "sve što vam rekoh" i upućivanje na "svu istinu" (Iv 16,13). Njegova vijest svjedoči o Isusu Kristu (Iv 15,26). "On neće govoriti sam od sebe", rekao je Krist, "već će govoriti što čuje i objavit će vam buduće. On će mene proslaviti, jer će uzeti od onoga što je moje i to objavit vama." (Iv 16,13.14)

3. On donosi Kristovu prisutnost.

Sveti Duh ne donosi samo vijest o Kristu, On donosi i samu Kristovu prisutnost. Isus je rekao: "Vama je bolje da ja odem, jer ako ne odem, Branitelj (Sveti Duh, Iv 14,16.17) neće doći k vama. Odem li, poslat ću ga k vama." (Iv 16,7)

Sputavan ljudskom prirodom, Čovjek Isus nije bio svuda prisutan i stoga je bilo korisno da On ode. Preko Duha On može stalno biti na svakome mjestu. Isus je rekao: "Ja ću moliti Oca, i dat će vam drugog Branitelja koji će ostati s vama zauvijek: Duha istine." On je dao čvrsto obećanje da će Duh prebivati "s vama..., jer će biti u vama. Neću vas ostaviti siročad. Vratit ću se k vama." (Iv 14,16-18). "Sveti Duh je Kristov predstavnik, ali ne u ljudskom obličju, pa je od tog obličja nezavisan." Prilikom utjelovljenja Sveti Duh je donio Kristovu prisutnost jednoj osobi - Mariji. Na dan Duhova, Duh je svijetu donio Krista - Pobjednika. Kristova obećanja: "Sigurno te neću te ostaviti; nipošto te neću zapustiti" (Heb 13,5) i "Ja sam s vama u sve vrijeme do svršetka svijeta" (Mt 28,20) - ostvaruju se preko Svetoga Duha. Stoga Novi zavjet daje Duhu ime koje se za Njega u Starom zavjetu nikada nije upotrijebilo - "Duh Isusa Krista" (Fil 1,19).

Isto kao što preko Svetoga Duha i Otac i Sin stvaraju u vjerniku svoje prebivalište (Iv 14,23), isto je tako Sveti Duh jedini koji može učiniti da vjernici ostanu u Kristu.

4. On upravlja djelovanjem Crkve.

Budući da Sveti Duh donosi stvarnu Kristovu prisutnost, On je Njegov istinski zamjenik na Zemlji. Kao stalno središte vlasti u odnosu na pitanja vjere i doktrine, način na koji On vodi Crkvu u potpunom je skladu s Biblijom. "Posebno obilježje protestantizma - bez koga ne bi postojao nikakav protestantizam - jest to da je Sveti Duh pravi zamjenik i nasljednik Kristov na Zemlji. Ovisnost o organizaciji, ili vodi, ili ljudskoj mudrosti značila bi postavljanje čovjeka na mjesto Boga.

Sveti Duh je neposredno bio uključen u upravljanje apostolskom Crkvom. U izboru misionara Crkvu je u molitvi i postu On vodio (Dj 13,1-4). Izabrani pojedinci bili su poznati po svojoj otvorenosti prema vodstvu Svetoga Duha. Knjiga Djela apostolska opisuje ih kao pune "Duha Svetoga" (Dj 13,9; usporedi 52). Njihova je djelatnost bila pod Njegovim

nadzorom (Dj 16,6.7). Pavao podsjeća crkvene starješine da ih je Sveti Duh postavio na taj položaj (Dj 20,28).

Sveti Duh je imao važnu ulogu u rješavanju ozbiljnih teškoća koje su ugrozile jedinstvo Crkve. Sveto pismo iznosi odluke prvog crkvenog sabora ovim riječima: "Dakako, Duh Sveti i mi odlučili smo..." (Dj 15,28)

5. On obogaćuje Crkvu posebnim darovima.

Sveti Duh je dao posebne darove Božjem narodu. U starozavjetno vrijeme "Duh Jahvin" je dolazio na pojedince, dajući im izrazitu snagu da vode i oslobode Izrael (Suci 3,10; 6,34; 11,29. itd) i sposobnost da prorokuju (Br 11,17.25.26; 2 Sam 23,2). Duh je sišao na Šaula i Davida kad su pomazani za vladare Božjem narodu (1 Sam 10,6.10; 16,13). Nekim je ljudima ispunjenost Duhom donijela istaknute umjetničke sposobnosti (Izl 28,3; 31,3; 35,30-38).

I prvaj je Crkvi Krist također podario svoje darove preko Duha. Duh je razdijelio ove duhovne darove vjernicima, onako kako je smatrao da je najpogodnije, tako da su koristili cijeloj Crkvi (Dj 2,38; 1 Kor 12,7-11). On je osigurao posebnu silu potrebnu za objavljivanje evanđelja do svih krajeva Zemlje (Dj 1,8; vidi: 16. poglavlje u ovoj knjizi).

6. On ispunjava srca vjernika.

Apostol Pavao upućuje ovakvo pitanje učenicima iz Efeza: "Jeste li primili Duha Svetoga kad ste postali vjernici?" (Dj 19,2) To je sudbonosno pitanje za svakog vjernika.

Kad je dobio niječni odgovor, apostol Pavao je položio ruke na te učenike i oni su primili krštenje Svetim Duhom (Dj 19,6).

Ovaj događaj upućuje na to da su osvjedočenje u grijeh, izazvano Svetim Duhom, i ispunjenost života Duhom, dva različna iskustva.

Isus je istaknuo potrebu rođenja vodom i Duhom (Iv 3,5). Upravo prije svog uzašašća, On je naložio da se novi vjernici krste "u ime Oca i Sina i Duha Svetoga" (Mt 28,19). U skladu s Njegovim nalogom Petar je propovijedao da se "dar Duha Svetoga" prima prigodom krštenja (Dj 2,38). Apostol Pavao potvrđuje važnost krštenja Svetim Duhom (vidi: 14. poglavlje u ovoj knjizi) hitnim pozivom vjernicima da se "napune Duhom" (Ef 5,18).

Ispunjavanje Svetim Duhom, koji nas preobražava u obličje Božje, djelo je posvećenja što je započelo prilikom novorođenja. Bog nas je spasio po svojoj milosti "kupelju ponovnog rađanja, obnove koju čini Duh Sveti koga obilno izli na nas po našem Spasitelju Isusu Kristu." (Titu 3,5.6)

"Odsutnost Duha čini službu evanđelja potpuno bespomoćnom. Učenost, obdarenost, rječitost, svaki prirodni ili stečeni dar može se imati, ali bez prisutnosti Božjega Duha, nijedno srce neće biti dirnuto, nijedan grešnik privučen Kristu. S druge strane, ako su povezani s Kristom, ako imaju darove Duha, Njegovi će najbjedniji i najneukiji učenici raspolagati silom koja će djelovati na srce. Bog ih je učinio kanalima za izlivanje najvećeg utjecaja u svemiru.

Duh je bitan za opstanak. Sve promjene koje Isus Krist vrši u nama dolaze djelovanjem Duha. Kao vjernici uvijek moramo biti svjesni da bez Duha ne možemo učiniti ništa (Iv 15,5).

Danas Sveti Duh upravlja našu poyornost na najveći dar ljubavi što ga je Bog ponudio u svome Sinu. On moli da se ne opiremo Njegovim pozivima, već da prihvatimo taj jedini način kojim se možemo pomiriti sa svojim milostivim Ocem punim ljubavi.

UČENJE O ČOVJEKU

Adventisti sedmoga dana vjeruju...

Bog je Tvorac svega i u Svetome pismu otkrio je vjerodostojan izvještaj o svojoj stvaralačkoj djelatnosti. Za šest dana Gospod je stvorio "nebo i zemlju", sva bića na Zemlji i počimio sedmoga dana tog prvog tjedna. Na taj je način On ustanovio subotu kao vječnu uspomenu na svoje završeno stvaralačko djelo. Prvi čovjek i žena stvoreni su po Božjemu obličju kao kruna stvaralačkog djela. Čovjek je dobio vlast nad svijetom ali i odgovornost da se skrbi o njemu. Kad je stvaranje svijeta bilo završeno, svijet je bio "veoma dobar", spreman da objavljuje Božju slavu. (Osnovna vjerovanja, 6)

POGLAVLJE 6

STVARANJE

Biblijski je izvještaj jednostavan. Na Božju su se stvaralačku zapovijed "nebo, zemlja i more i sve što je u njima" (Izl 20,11) odmah pojavili. Za samo šest dana pokazala se promjena od Zemlje "puste i prazne" do bujnog planeta prepunog potpuno razvijenim stvorenjima i biljnim oblicima. Naš je planet bio ukrašen čistim, jasnim, jarkim bojama, oblicima i mirisima, sastavljenim rijetkim ukusom i točno određenim pojedinostima i funkcijama.

Tada se Bog "odmorio", zaustavivši se da svetkuje i uživa. Ljepota i veličanstvenost ovih šest dana vječno će se pamtili zato što je On zastao. Pogledajmo letimice biblijski izvještaj o Početku.

"U početku stvori Bog nebo i zemlju." Zemlja je bila pokrivena vodom i tamom. Prvog je dana Bog odvojio svjetlost od tame, nazvavši svjetlost "dan" a tamu "noć".

Drugog dana Bog "odijeli vode od voda", odvojivši atmosferu od vode koja se zadržala na Zemlji, stvarajući tako uvjete pogodne za život. Trećeg je dana Bog skupio vode na jednom mjestu i stvorio kopno i more. Tada je Bog zaodjenuo gole obale, brda i doline. "I nikne iz zemlje zelena trava što se sjemeni, svaku prema svojoj vrsti, i stabla koja rode plodovima što u sebi nose svoje sjeme, svako prema svojoj vrsti." (Post 1,12)

Četvrtog dana Bog je postavio Sunce, Mjesec i zvijezde "da budu znaci blagdanima, danima i godinama". Sunce da upravlja danom, a mjesec noći. (Post 1,14-16)

Bog je petog dana oblikovao ptice i svijet u moru. On ih je stvorio "svake vrste" (Post 1,21), upućujući na to da će se sva bića koja je On stvorio razmnožavati po svojim vrstama.

šestog je dana Bog stvorio više oblike životinjskog svijeta. On je rekao: "Neka zemlja izvede živa bića, svako prema svojoj vrsti: stoku, gmizavce i zvjerad svake vrste." (Post 1,24)

Tada, kao krunu cjelokupnog stvaranja, Bog je stvorio čovjeka "na svoju sliku..., na sliku Božju on ga stvori, muško i žensko stvori ih" (Post 1,27). Bog je pogledao sve što je stvorio i "bijaše veoma dobro". (Post 1,31)

Božja stvaralačka riječ

"Jahvinom su riječju" pisao je psalmista, "nebesa sazdana, i dahom usta njegovih sva vojska njihova." (Ps 33,6) Kako je djelovala ova stvaralačka riječ?

Stvaralačka riječ i pratvar. Riječi iz Knjige Postanka "i reče Bog" upoznaju nas sa silnom božanskom zapovijedi, pokretačem veličanstvenih događaja tijekom šest dana stvaranja (Post 1,3.6; 9,11.14.20.24). Svaka je zapovijed nabijena stvaralačkom snagom koja je "pust i prazan" planet preobražavala u raj. "On reče - i sve postade, naredi, i sve se stvori." (Ps 33,9) Doista, "svijet" je "stvoren Božjom riječju." (Heb 11,3)

Ova stvaralačka riječ nije ovisila o ranije postojećoj tvari (ex nihilo - ni iz čega): "Vjerom doznajemo da je svijet stvoren Božjom riječju tako da je vidljivo proizvedeno od nevidljivoga." (Heb 11,3); premda je Bog katkad upotrebljavao ranije postojeću tvar - Adam i životinje su stvoreni od zemlje, a Eva je stvorena od Adamovog rebra (Post 2,7.19.22) - napokon, Bog je stvorio svu tvar.

Izveštaj o stvaranju

Mnoga su se pitanja postavljala u vezi s izvještajem o stvaranju iz Knjige Postanka. Jesu li dva izvještaja o stvaranju što ih sadrži prva knjiga Biblije proturječna jedan drugome ili su u skladu? Jesu li dani stvaranja doslovni ili predstavljaju duga vremenska razdoblja? Je li nebo - Sunce, Mjesec, pa čak i zvijezde - doista stvoreno samo prije 6.000 godina?

Izveštaj o stvaranju. Jesu li dva biblijska izvještaja o stvaranju, jedan u Postanku od 1,1 do 2,3 a drugi u Postanku 2,4-25, u skladu?

Prvi izvještaj kronološkim redom iznosi stvaranje svega.

Drugi izvještaj počinje riječima: "To je postanak...", izrazom kojim se u Postanku prikazuje historijat jedne porodice (usporedi Post 5,1; 6,9; 10,1). Ovaj izvještaj opisuje čovjekovo mjesto u Stvaranju. On kronološki nije točan, ali otkriva da je sve služilo pripremi životne sredine za čovjeka. On pruža više pojedinosti o stvaranju Adama i Eve i o sredini koju je Bog osigurao u Edenskom vrtu nego što ih pruža prvi izvještaj. Osim toga, on nas obavješćuje o naravi ljudske i božanske vladavine. Ako se ova dva izvještaja o stvaranju prihvate kao doslovni i povijesni, onda su oni u skladu s ostalim Svetim pismom.

Dani stvaranja. U biblijskom izvještaju o stvaranju dani označuju doslovne vremenske razmake od 24 sata. Tipično za način kako su Božji ljudi Staroga zavjeta mjerili vrijeme, izraz "večer pa jutro" (Post 1,5.8.13.19.23.31) označuje pojedinačne dane, kada dan počinje uvečer, odnosno sa zalaskom Sunca (vidi: Lev 23,32; Pnz 16,6). Nema opravdanja kada se kaže da ovaj izraz na primjer označuje jedan doslovan dan u Levitskom zakoniku, a tisuće ili milijune godina u Postanku.

Hebrejska riječ prevedena sa dan u Potanku je *yom* (jom). Kad riječ *yom* prati određeni broj, onda ona uvijek označava doslovni dan od 24 sata (npr. Post 7,11; Izl. 16,1), što još jednom upućuje na činjenicu da izvještaj o stvaranju govori o doslovnim danima od dvadeset i četiri sata.

Deset zapovijedi pružaju još jedan dokaz da se izvještaj o stvaranju iz Knjige Postanka odnosi na doslovne dane. U četvrtoj zapovijedi Bog kaže: "Sjeti se da svetkuješ dan subotni. šest dana radi i obavljaj sav svoj posao. A sedmoga je dana subota, počinak posvećen Jahvi, Bogu tvomemu. Tada nikakva posla nemoj raditi... ta i Jahve je šest dana stvarao nebo, zemlju i more i sve što je u njima, a sedmoga je dana počinuo. Stoga je Jahve blagoslovio i posvetio dan subotni." (Izl 20,8-11)

Bog ponovo jezgrovito iznosi izvještaj o Stvaranju. Svaki je dan (yom) bio ispunjen stvaralačkim radom, nakon kojih slijedi subota kao vrhunac tjedna stvaranja. Subotnji dan od 24 sata, obnavlja tako uspomenu na doslovan tjedan Stvaranja. Četvrta zapovijed ne bi imala nikakvog smisla kada bi se svaki dan prostirao u eone.

Oni koji navode tekst iz 2. Petrove 3,8 "da je u očima Gospodnjim jedan dan kao tisuću godina" pokušavaju dokazati da dani stvaranja nisu bili doslovni dani od dvadeset i četiri sata, prelazeći preko činjenice da se isti redak završava tvrdnjom da su "tisuću godina kao jedan dan". Oni koji dane Stvaranja tumače kao tisuće godina ili duga neodređena vremenska razdoblja od više milijuna, pa čak i milijardi godina, sumnjaju u vjerodostojnost Božje Riječi - onako kako je zmija kušala Evu da to učini.

Što je "nebo"? Neki ljudi su zbunjeni, i razumljivo je što su zbunjeni, recimo koji govore da stvori "Bog nebo i zemlju" (Post 1,1. usporedi 2,1; Izl 20,11) i što je stvorio Sunce, Mjesec i zvijezde četvrtog dana tjedna Stvaranja prije 6.000 godina (Post 1,14-19). Jesu li sva nebeska tijela postala u to vrijeme?

Tjedan stvaranja ne obuhvaća Nebo na kome Bog prebiva od vječnih vremena. "Nebo" iz Post 1. i 2. poglavlja vjerojatno se odnosi i na planete i zvijezde koje su najbliže Zemlji.

Zemlja je po svoj prilici bila Isusovo posljednje djelo stvaranja. Biblija prikazuje sinove Božje, vjerojatno Adame svjetova koji nisu pali, koji se sastaju s Bogom u nekom udaljenom dijelu svemira (Job 1,6-12). Svemirske sonde zasad još nisu otkrile druge nastanjene svjetove. Oni su očito smješteni u prostranstvima svemira - daleko od dodira s našim Sunčanim sustavom što je zagađen grijehom, izdvojeni od grijehovne zaraze.

Bog Stvaranja

Kakav je naš Bog Tvorac? Zanima li se tako beskrajno Biće za nas - sitno zrnce života u udaljenom kutku Njegova svemira? Nakon stvaranja Zemlje, je li nastavio stvarati veća i bolja djela?

Bog koji se stara. Biblijski izvještaj o Stvaranju počinje s Bogom i kreće se k ljudskim bićima. On nagovješćuje da je stvaranjem neba i Zemlje, Bog pripremio savršenu sredinu za ljudski rod. Ljudski rod - čovjek i žena - bili su Njegovo remek djelo.

Izvještaj prikazuje Boga kao brižljivog planera koji skrbi o svojim stvorenjima. On je stvorio poseban vrt - dom za njih - i obvezao ih da ga obrađuju. On je stvorio ljudska bića kadra da održavaju vezu s Njim. To nije trebao biti prisilni i neprirodni odnos; On ih je stvorio sa slobodom izbora i sposobnošću da Ga vole i da Mu služe.

Tko je bio Bog Tvorac? Sva Lica Božanstva povezana su sa Stvaranjem (Post 1,2,26). Međutim, aktivni je pokretač bio Božji Sin, Krist koji je postojao prije svega. U prologu svog izvještaja o stvaranju, Mojsije piše: "U početku stvori Bog nebo i zemlju. Sjećajući se tih riječi, apostol Ivan je odredio Kristovu ulogu u Stvaranju sljedećim riječima: "U početku bijaše Riječ, i Riječ bijaše kod Boga - i Riječ bijaše Bog... Sve je po njoj postalo i ništa što je postalo nije bez nje postalo." (Iv 1,1-3) Kasnije u istom odsjeku Ivan veoma jasno objašnjava o kome piše: "I Riječ tijelom postala i nastanila se među nama." (Iv 1,14). Isus je bio Tvorac, Onaj čijom je riječi Zemlja postala (vidi također: Ef 3,9; Heb 1,2).

Izraz Božje ljubavi. Koliko je duboka Božja ljubav! Kad je Krist s brižljivošću punom

Ljubavi, klečao nad Adamom, oblikujući čovjekovu prvu ruku, sigurno je znao da će čovjekove ruke jednoga dana učiniti nepravdu i napokon će Ga prikovati na križ. U stanovitom smislu Stvaranje i križ se slijevaju u jedno, budući da je Krist Tvorac "zaklan od postanka svijeta" (Otk 13,8). Njegova Ga božanska providnost nije zaustavila. Pod zlokobnim oblakom Golgote, Krist je udahnuo u Adamove nozdrve dah života, znajući da će Ga Njegov stvaralački čin lišiti Njegovog daha života. Temelj Stvaranja je nepojmljiva ljubav.

Cilj Stvaranja

Ljubav pokreće sve što Bog čini, jer je On ljubav (1 Iv 4,8). On nas je stvorio ne samo da Ga volimo već da i On nas može voljeti. Njegova Ga je ljubav navela da prigodom Stvaranja podijeli jedan od najvećih darova koji je mogao dati - život. Upućuje li onda, Biblija, s kojim ciljem postoji svemir i njeni stanovnici?

Da otkriju Božju slavu. Preko svojih djela koja je stvorio Bog otkriva svoju slavu: "Nebesa slavu Božju kazuju, naviješta svod nebeski djelo ruku njegovih. Dan danu to objavljuje, a noć noći glas predaje. Nije to riječ, a ni govor nije, nije ni glas što se može čuti, al po zemlji razliježe se jeka, riječi sve do nakraj svijeta sežu." (Ps 19,2-5)

Zašto takvo pokazivanje Božje slave? Priroda djeluje kao Božji svjedok. Njegova je namjera da Njegova stvorena djela usmjere pojedince k njihovom Tvorcu. Apostol Pavao kaže: "Uistinu, njegova se nevidljiva svojstva, njegova vječna moć i božanstvo, promatrana po njihovim djelima, opažaju od postanka svijeta. Tako nemaju isprike." (Rim 1,20)

Kad nas priroda privlači Bogu, mi doznajemo više o Božjim svojstvima, osobinama koje se mogu ugraditi i u naš život. Odsajivanjem Božjeg karaktera, odajemo Mu slavu i na taj način ispunjavamo svrhu svog stvaranja.

Naseliti svijet. Stvoritelj nije namjeravao da Zemlja ostane osamljen, pust planet. Trebala je biti nastanjenom (Iz 45,8). Kad je prvi čovjek osjetio potrebu za drugom, Bog je stvorio ženu (Post 2,20; 1 Kor 11,9). Na taj je način On utemeljio ustanovu braka (Post 2,22-25). Ovom paru Stvoritelj nije dao samo upravu nad novostvorenim svijetom - već mu je riječima "plodite se i množite" (Post 1,28), dao prednost da sudjeluju u njegovom stvaranju.

Značaj stvaranja

Ljudi često padaju u kušnju da odbace doktrinu o stvaranju. "Tko razmišlja o tome", govore oni, "kako je Bog stvorio svijet? Ono što mi trebamo znati jest kako da stignemo u Nebo. Ipak, nauk o Božjem stvaranju je "neizbježan temelj kršćanske i biblijske teologije". Stanovit je broj osnovnih biblijskih pojmova ukorijenjen na božanskom stvaranju. Doista, spoznaja o tome kako je Bog stvorio "nebo i zemlju" može pomoći čovjeku da pronade svoj put k novom Nebu i novoj Zemlji o kojima govori vizionar apostol Ivan. što, u skladu s ovim, sadrže neka učenja o stvaranju?

Lijek protiv idolopoklonstva. Božje stvaralačko svojstvo razlučuje Ga od svih ostalih bogova (1 Ljet 16,24-27; Ps 96,5,6; Iz 40,18-26; 42,5-9; 44). Mi trebamo obožavati Boga koji nas je stvorio, a ne bogove koje smo mi načinili. Svojim je stvaralaštvom On zaslužio našu potpunu vjernost. Svi drugi odnosi koji remete ovu vjernost jesu idolopoklonstvo i podliježu božanskoj osudi. Na taj je način vjernost Tvorcu odluka za život ili smrt.

Temelj istinskog obožavanja. Naše se obožavanje Boga zasniva na činjenici da je On naš Tvorac, a mi Njegova stvorenja (Ps 95,6). Važnost ove teme pokazana je njenim uključenjem u poziv upućen stanovnicima Zemlje, upravo prije Kristovog povratka, da obožavaju Stvoritelja "neba i zemlje, mora i izvora voda". (Otk 14,7)

Subota - Uspomena na Stvaranje. Bog je ustanovio sedmi dan subotu kako bismo imali tjedni podsjetnik da smo bića koja je On stvorio. Subota je bila dan milosti, koji ne govori o tomu što smo mi učinili, već o tome što je Bog učinio. On je posebice blagoslovio ovaj dan i posvetio ga, kako ne bismo nikada zaboravili da, uz rad, život treba obuhvatiti i zajednicu s Tvorcem, odmor i proslavljanje Božjih veličanstvenih djela koja je stvorio (Post 2,2.3). Da bi naglasio njen značaj, Tvorac je nalog da se sjećamo ove svete uspomene na Njegovu stvaralačku moć stavio u središte moralnog Zakona kao vječni znak i simbol Stvaranja (Post 20,8-11; 31,13-17; Ez 20,20; vidi: 19. poglavlje u ovoj knjizi).

Brak - božanska ustanova. U tijeku tjedna stvaranja, Bog je zasnovao brak kao božansku ustanovu. Njegova je namjera bila da ova sveta zajednica između dviju osoba bude trajna: Čovjek je trebao "prionuti" svojoj ženi i njih su dvoje trebali postati "jedno tijelo" (Post 2,24; vidi također Mk 10,9; vidi: 22. poglavlje u ovoj knjizi).

Osnova za pravo vrednovanje svoje ličnosti. Izvještaj o stvaranju otkriva da smo stvoreni po Božjem obličju. Ova spoznaja daje pravi pojam o vrijednosti svakog pojedinca. I ne ostavlja mogućnost za samopotcjenjivanje. Doista, mi smo dobili jedinstveno mjesto u stvaranju, s posebnom prednošću da stalno komuniciramo sa Bogom i postanemo što sličniji Njemu.

Temelj za istinsku zajednicu. Božje je stvaralaštvo temelj Njegovog prava očinstva (Mal 2,10) i otkriva bratstvo cijelog ljudskog roda. On je naš Otac; mi smo Njegova djeca. Bez obzira na spol, rasu, obrazovanje ili položaj - svi su stvorenja po Božjem obličju. Kad se shvati i primijeni, ovaj pojam odbacuje rasizam, vjersku netrpeljivost i svaki drugi oblik diskriminacije.

Osobna služba povjerenika. Budući da nas je Bog stvorio, mi pripadamo Njemu. Ova činjenica u biti znači da imamo svetu odgovornost da budemo vjerni pristavi nad našim tjelesnim, umnim i duhovnim sposobnostima. Djelovati potpuno neovisno o Tvorcu sažeti je izraz naše nezahvalnosti. (Vidi: 20. poglavlje u ovoj knjizi).

Odgovornost za životnu sredinu. Prilikom stvaranja Bog je prvog čovjeka i ženu nastanio u vrtu (Post 2,8). Odnje su trebali obrađivati zemlju i "vladati" (Post 1,28) nad cijelim životinjskim svijetom. Na taj smo način primili božansku odgovornost da očuvamo životnu sredinu.

Dostojanstvo fizičkog rada. Tvorac je zahtijevao da Adam "obrađuje i čuva" vrt u Edenu. Davanje ovog korisnog zanimanja u zadaću ljudskom rodu u savršenom svijetu, otkriva dostojanstvo fizičkog rada.

Vrijednost fizičkog svemira. Prilikom svakog narednog oblika Stvaranja Bog je rekao da je ono što je stvorio "dobro" (Post 1,10.12.17.21.25), a za svoje dovršeno djelo stvaranja da je "veoma dobro" (Post 1,31). Na taj način stvorena tvar nije u biti zla, već dobra.

Lijek protiv pesimizma, osamljenosti i besmisla. Izvještaj o stvaranju otkriva da nismo postali slučajnom evolucijom, već da je sve stvoreno s određenim ciljem. Život ljudskog roda zamišljen je u vječnoj vezi sa samim Stvoriteljem. Kad shvatimo da smo stvoreni s nekim

razlogom, život postaje bogatim i dobiva značaj, pa bolna praznina i nezadovoljstvo koje mnogi pokazuju, iščezava, a njihovo mjesto zauzima Božja ljubav.

Svetost Božjeg Zakona. Božji je Zakon postojao prije pada u grijeh. U svom stanju prije pada, ljudska su bića bila u skladu s njim. On je trebao opominjati protiv samouništenja, pokazivati granice slobode (Post 2,17), čuvati sreću i mir podanika Božjeg kraljevstva (Post 3,22-24; vidi: 18. poglavlje u ovoj knjizi).

Svetost života. Tvorac života se i dalje zanima za stvaranje ljudskog života i time život čini svetinjom. David hvali Boga jer je pokazao brižljivost prilikom njegova rođenja: "Jer ti si stvorio moje bubrege, satkao me u krilu majčinu. Hvala ti što sam stvoren tako čudesno... kosti moje ne bjehu ti sakrite dok nastajah u tajnosti, otkan u dubini zemlje. Oči tvoje već tada gledahu djela moja, sve već bješe zapisano u knjizi tvojoj." (Ps 139,13-16) U Knjizi proroka Izaije Gospod se izjednačuje s Onim koji je "tvorac tvoj od utrobe." (Iz 44,24) Budući da je život dar od Boga, mi ga moramo cijeniti. Ustvari, naša je moralna dužnost da ga sačuvamo.

Božje djelo stvaranja se nastavlja

Je li Bog završio svoje stvaranje? Izvještaj o stvaranju završava izjavom: "Tako bude dovršeno nebo i zemlja." (Post 2,1). Novi zavjet potvrđuje da je Božje stvaranje završeno "od postanka svijeta." (Heb 4,3). Znači li to da Kristova stvaralačka sila više ne djeluje? Nipošto. Stvoreni svijet još uvijek djeluje na razne načine.

1. Krist i Njegova stvaralačka riječ. Jedan je rimski stotnik, četiri tisuće godina poslije stvaranja, rekao Kristu: "Samo reci riječ, i ozdravit će sluga moj." (Mt 8,8) Upravo je Isus tako djelovao prilikom stvaranja, izgovorio je riječ - i sluga je ozdravio. Tijekom cijele Isusove zemaljske službe, ista stvaralačka sila koja je dala život Adamovom beživotnom tijelu podizala je mrtve i donosila nov život bolesnima koji su tražili Njegovu pomoć.

2. Stvaralačka riječ danas. Ni ovaj svijet ni svemir ne djeluju nekom njima svojstvenom silom. Bog koji ih je stvorio čuva ih i održava. "Oblacima on prekriva nebesa i zemlji kišu sprema; daje da po bregovima raste trava... On stoci hranu daje i mladim gavranima kada grakću." (Ps 147,8,9; usporedi: Job 26,7-14). On održava sve svojom riječju i "sve" je "u njemu" (Kol 1,17; usporedi: Heb 1,3)

Rad svake stanice u našem tijelu ovisi o Bogu. Svaki dah, svaki otkucaj srca, svaki treptaj oka govori o skrbi Stvoritelja punog ljubavi. "Po njemu, naime, živimo, mičemo se i jesmo." (Dj 17,28)

Božja stvaralačka sila nije uključena samo u Stvaranje nego i u otkupljenje i obnovu. Bog ponovo stvara srca (Iz 44,21-28; Ps 51,10). "Njegovo smo, naime, stvorenje", kaže apostol Pavao, "stvoreni u Kristu Isusu radi djela ljubavi." (Ef 2,10) "Ako je tko u Kristu, on je novi stvor." (2. Kor 5,17). Bog koji je stvorio mnoge galaksije u svemiru, koristi istu moć da po svome obličju nanovo stvori najponiženijeg grešnika.

Ova otkupiteljska, obnoviteljska sila nije ograničena samo na promjenu ljudskih života. Ista sila koja je prvotno stvorila nebo i Zemlju, nakon završnog će ih suda ponovo stvoriti - načiniti od njih novo i veličanstveno stvaralačko djelo, novo nebo i novu Zemlju (Iz 65,17-19; Otk 21,22).

Stvaranje i spasenje

Tako su se u Isusu Kristu sjedinili stvaranje i spasenje. On je stvorio veličanstveni svemir i savršeni svijet. Oba su kontrasta i obje poredbe između stvaranja i spasenja značajne.

Trajanje stvaranja. Prilikom stvaranja Krist je izdao naredbu i ona je odmah izvršena. Njegova moćna riječ je važna za stvaranje, a ne duga vremenska razdoblja preobražaja. Za šest dana On je stvorio sve. Ipak, zašto su trebali baš tih šest dana? Zar nije mogao izgovoriti samo jedanput i sve stvoriti u jednom trenutku?

Možda je uživao u razvitku našeg planeta tijekom tih šest dana.

Ili je možda ovo "produženo" vrijeme bilo više u vezi s vrijednošću koju je pridavao svakom stvorenom djelu ili u vezi sa željom da objavi sedmodnevni tjedan kao uzor za ciklus rada i odmora što ga je namijenio čovjeku.

Međutim Krist nije riječju stvorio spasenje. Postupak spašavanja ljudi protegnuo se na tisuće godina. On obuhvaća Stari i Novi zavjet, Kristove 33 i pol godine na Zemlji i naknadno nebesko posredovanje od gotovo 2.000 godina. To je dugo vremensko razdoblje - prema biblijskoj kronologiji oko 6.000 godina od stvaranja - a ljudi se još nisu vratili u Edenski vrt.

Kontrast između vremena potrebnog za stvaranje i ponovno stvaranje pokazuje da je Božje djelovanje uvijek u najboljem interesu ljudskoga roda. Kratkoća stvaranja pokazuje Božju želju da dovede potpuno razvijena bića koja bi mogla uživati u Njegovom stvaranju. Odugovlačenje s dovršenjem stvaranja time što bi ono bilo ovisno o nekom procesu postupnog razvoja tijekom dugih vremenskih razdoblja bilo bi suprotno karakteru Boga punog ljubavi. Dužina vremena za ponovno stvaranje otkriva Božju želju proisteklu iz ljubavi da spasi što više ljudi (2 Pt 3,9).

Kristovo stvaralačko djelo. Krist je u Edenu izgovorio stvaralačku Riječ. U Betlehemu je "Riječ tijelom postala, i nastanila se među nama" (Iv 1,14) - Tvorac je postao djelom stvaranja. Kakvo krajnje poniženje! Premda nitko nije bio svjedok Kristovog stvaranja svijeta, mnogi su bili svjedoci sile koja je dala vid slijepome (Iv 9,6.7), govor nijemome (Mt 9,32.33), ozdravljenje gubavima (Mt 8,2.3) i život mrtvome (Iv 11,14-45).

Krist je došao kao drugi Adam, novi početak za ljudski rod (Rim 5). On je čovjeku u Edenu dao drvo života; čovjek Ga je prikovao na drvo na Golgoti. U raju je čovjek stajao visok po obličju Božjem, na Golgoti je Čovjek visio mlitav u obličju zločinca. I u petak stvaranja i u petak raspeća "Svršeno je" govorilo je o završenom stvaralačkom djelu (Post 2,2; Iv 19,30) - jedno je Krist završio kao Bog, a drugo kao Čovjek; jedno - brzom silom, drugo - ljudskom patnjom; jedno za jedno vrijeme, drugo za vječnost; jedno podložno padu, drugo pobjedom nad Sotonom.

Kristove su savršene božanske ruke dale prvom čovjeku život; dok su Kristove probodene i krvlju umrljane ruke dale čovjeku vječni život. Jer čovjek nije samo stvoren; on može biti nanovo stvoren. Oba su stvaranja podjednako Kristovo djelo - nijedno od njih nije nastalo nezavisno, prirodnim razvićem.

Stvoreni po Božjem obličju, mi smo pozvani da proslavljamo Boga. Kao vrhunski čin svoga stvaranja, Bog poziva svakoga od nas da pristupi u zajednicu s Njim, tražeći svakodnevno obnoviteljsku silu od Krista, tako da u slavu Bogu možemo mnogo potpunije odsjajivati

Njegov lik.

Adventisti sedmoga dana vjeruju...

Čovjek i žena stvoreni su po Božjem obličju s individualnošću, s mogućnosti i slobodom mišljenja i djelovanja. Premda su stvoreni kao neovisna bića, svaki je čovjek jedna nedjeljiva cjelina tijela, duha i duše, ovisna o Bogu za život, disanje i sve ostalo. Kad su postali neposlušni Bogu, naši su prvi roditelji poricali svoju ovisnost o Njemu, odvojili se od Boga i pali sa svog visokog položaja od Boga. Božji je lik u njima bio narušen i oni su postali podložni grijehu. Njihovi su nasljednici sudjelovali u ovoj paloj naravi i njenim posljedicama. Oni su rođeni sa slabostima i sklonostima k zlu. Međutim, Bog je u Kristu pomirio svijet sa sobom i Svojim Duhom obnavlja smrtnike koji se kaju u obličju njihovog Tvorca. Stvoreni na slavu Bogu, oni su pozvani da Ga vole, da vole jedni druge i vode skrb o svom životnom okružju. (Osnovna vjerovanja, 7)

POGLAVLJE 7

ČOVJEKOVA NARAV

A "reče Bog: Načinimo čovjeka na svoju sliku." Bog nije izgovorio riječ da postane krunom Njegova stvaranja. Namjesto toga, On se sagnuo da oblikuje svoje novo stvorenje od praha zemaljskoga.

Najveći stvaratelji-kipari na Zemlji nikada neće moći isklesati tako plemenito biće. Možda bi Michelangelo i mogao oblikovati sjajnu vanjštinu, ali što s anatomijom i fiziologijom koja je brižljivo zamišljena da bi funkcionirala i odavala savršenost?

Savršeni je kip ležao završen s kosom, trepavicama i noktima na njihovim mjestima, ali Bog još nije završio posao. Ovaj čovjek nije trebao sakupljati prašinu, već živjeti, misliti, stvarati i rasti u slavi. Nagnuvši se nad ovim veličanstvenim oblikom, Tvorac mu u nosnice "udahne dah života. Tako postane čovjek živa duša". (Post 2,7; usporedi: 1,26). Uzimajući u obzir čovjekovu potrebu za društvom, Bog mu je načinio "pomoć kao što je on". Bog "pusti tvrd san" na Adama i dok je Adam spavao, Bog mu je izvadio jedno rebro i stvorio ženu (Post 2,18.21.22). "Na svoju sliku stvori Bog čovjeka, na sliku Božju on ga stvori, muško i žensko stvori ih." Tada ih je Bog blagoslovio i rekao im: "Plodite se i množite i napunite zemlju, i sebi je podložite" Vladajte ribama u moru i pticama u zraku i svim živim stvorovima što puze po zemlji!" Adamu i Evi poklonjen je dom u vrtu koji je bio veličanstveniji od najljepšeg suvremenog doma na Zemlji. U njemu su bila stabla, vinove loze, cvijeće, brda, doline - sve je to ukrasio sam Umjetnik. Dva su posebna stabla, drvo života i drvo spoznaje dobra i zla, bila tamo. Bog je dao Adamu i Evi dozvolu da slobodno jedu sa svakoga drveta, osim s drveta spoznaje dobra i zla (Post 2,8.9.17).

Tako je ostvaren vrhunski događaj tjedna stvaranja. I "vidje Bog sve što je učinio, i bijaše veoma dobro." (Post 1,31)

Čovjekovo podrijetlo

Premda danas mnogi vjeruju da ljudska bića vode podrijetlo od nižih oblika života i da su rezultat prirodnih procesa koji su trajali milijardama godina, takva se misao ne može uskladiti s biblijskim izvještajem. Presudno biblijsko gledište o čovjekovoj naravi jest da su ljudska bića podložna procesu degeneracije.

Bog je stvorio čovjeka. Podrijetlo se ljudskoga roda može pronaći i utvrditi na jednom

božanskom savjetovanju. Bog je rekao: "Načinimo čovjeka." (Post 1,26) Množina "mi" odnosi se na Božanstvo, Trojstvo Boga Oca, Boga Sina i Boga Svetog Duha (vidi: 2. poglavlje u ovoj knjizi). Bog je dakle prvo ljudsko biće počeo stvarati s jednim ciljem (Post 1,27).

Stvoren od praha zemaljskog. Bog je oblikovao čovjeka od "praha zemaljskog" (Post 2,7), upotrebljujući pratvar, ali ne i druge oblike života, kao što su morske ili kopnene životinje. Sve dok nije oblikovao svaki organ i dok ga nije stavio na njegovo mjesto, On nije dao "dah životni" koji je čovjeka učinio živim bićem.

Stvoren po božanskom uzoru. Bog je stvorio svaku drugu životinju - ribe, ptice, gmazove, kukce, sisavce itd. - "prema svojoj vrsti". (Post 1,21.24.25) Svaka je vrsta imala svoj tipičan oblik svojstven samo njoj i sposobnost da produži svoju specifičnu životinjsku vrstu. Čovjek je, pak, bio je stvoren prema božanskom uzoru, a ne prema uzoru iz životinjskog carstva. Bog je rekao: "Načinimo čovjeka na svoju sliku" (Post 1,26). Postoji jasna odvojenost između ljudskih bića i životinjskog carstva. Lukin rodoslovni uvod, opisujući podrijetlo ljudskog roda, izražava ovu razliku jednostavno, ali duboko: "Adamov, Božji". (Lk 3,38).

Čovjekov uzvišeni položaj. Stvaranje čovjeka bilo je vrhunac cjelokupnog stvaranja. Bog je postavio čovjeka, stvorenog po obličju Boga Vladara da vodi skrb o planetu Zemlji i o cjelokupnom životinjskom carstvu. L. Berkhof piše o Adamu ovako: "Njegova je dužnost i prednost bila da potčini cijelu prirodu i sva stvorena bića svojoj vlasti, da služe njegovoj volji i ciljevima, kako bi on i cjelokupna slavna vladavina mogli veličati svemoćnog Tvorca i Gospodara cijelog svemira - Post 1,28; Ps 8,4-9."

Povezanost ljudskog roda. Rodoslovlja u Knjizi Postanka pokazuju da su svi naraštaji koji su dolazili poslije Adama i Eve potekli od ovog prvog para. Kao ljudi, svi dijelimo istu prirodu, koja čini genetičku i genealošku povezanost. Apostol Pavao je rekao: "On (Bog) je izveo sav ljudski rod od jednoga čovjeka i nastanio ga po svojoj površini zemaljskoj." (Dj 17,26)

Dalje, vidimo i ostale pokazatelje organske povezanosti našeg roda u biblijskim tvrdnjama da je Adamov grijeh donio grijeh i smrt *svima* kao i u osiguranju spasenja za *sve* u Kristu (Rim 5,12.19; 1 Kor 15,21.22).

Jedinstvenost čovjekove naravi

Koji su svojstveni dijelovi ljudskog bića? Je li ono sačinjeno od stanovitog broja neovisnih sastavnih dijelova, kao što su tijelo, duša i duh?

Dah života. "Jahve Bog, napravi čovjeka od praha zemaljskog i u nosnice mu udahnu dah života. Tako postane čovjek živa duša." (Post 2,7)

Kad je Bog bitne sastojke zemlje promijenio u živo biće, On je "udahnuo dah života" u nozdrve Adamovog beživotnog tijela. Ovaj dah života je "dah Svesilnoga" (Job 33,4) - iskra života. Mi ga možemo usporediti s električnom strujom, koja - dok protječe kroz različite električne sastavne dijelove, preobražava mirnu, sivu, staklenu ploču na kutiji u treperavo razlijevanje boja i radnji - kad okrenemo dugme na televizoru u boji. Električna struja donosi zvuk i pokret tamo gdje nikada nije bilo ničega.

Čovjek - živa duša. Što je učinio dah života? Kad je Bog oblikovao ljudsko biće od bitnih sastojaka zemlje, svi su organi bili zastupljeni - srce, pluća, bubrezi, jetra, slezena, mozak -

sve savršeno, ali beživotno. Tada je Bog udahnuo dah života u ovu beživotnu tvar i "tako postane čovjek živa duša".

Pismena jednadžba je pravocrtna: prah zemaljski (bitni sastojci zemlje) + dah života = živo biće, živa duša. Sjedinjenje bitnih sastojaka zemlje s dahom života imalo je kao rezultat živo biće ili dušu.

Ovaj "dah života" nije ograničen samo na ljude. Svako ga živo biće ima. Biblija, na primjer, pripisuje dah života i onim životinjama koje su ušle u Noinu arku i onima koje nisu ušle (Post 7,15.22).

Hebrejski izraz za Postanak 2,7, koji je preveden riječima "živa duša" ili "živo biće" je *nephesh chayyah*. Ovaj izraz ne određuje izričito čovjeka, jer se odnosi i na morske životinje, kukce, gmazove i divlje zvijeri (Post 1,20.24; 2,19).

Nephesh (nefeš) je preveden kao "biće" ili "duša" i potječe od riječi *naphash*, što znači 'disati'. Njegov je grčki ekvivalent u Novom zavjetu *psyche*. Budući da je dah najočitiiji dokaz života, *nephesh* u osnovi označuje čovjeka kao živo biće, osobu. Kad se primjenjuje na životinje, kao u izvještaju o stvaranju, onda ih opisuje kao živa stvorenja koja je Bog stvorio.

Važno je zamijetiti da Biblija kaže da je čovjek *postao* živa duša. Ništa u izvještaju o stvaranju ne upućuje na to da je čovjek *primio, dobio* dušu - neku vrst odvojenosti cjeline koja je prigodom stvaranja sjedinjena s ljudskim tijelom.

Nedjeljiva cjelina. Važnost izvještaja o stvaranju za pravilno razumijevanje čovjekove naravi ne može se dostatno naglasiti. Ističući njegovo organsko jedinstvo, Sveto pismo slika čovjeka kao jednu cjelinu. Kako se onda duh i duša dovode u vezu s čovjekovom naravi?

1. Biblijsko značenje duše. Kao što smo već spomenuli, starozavjetna "duša" je prijevod hebrejske riječi *nephesh*. U Postanku 2,7 ona označuje čovjeka kao živo biće nakon što je dah života ušao u fizičko tijelo sačinjeno od bitnih sastojaka zemlje. Isto tako nova duša počinje živjeti kad god se jedno dijete rodi, svaka "duša" postaje novom jedinicom života, jedinstveno različna i odvojena od svih ostalih sličnih jedinica. Ovaj kvalitet individualnosti u svakom živom biću koji ga uobličuje u jedinstvenu cjelinu, čini se da je misao koju ističe hebrejska riječ *nephesh*. Kad se upotrebljuje u ovom smislu, *nephesh* nije dio neke ličnosti, on *jest* ličnost i u mnogim slučajevima prevodi se kao "čovjek", "lice" (vidi: Post 14,21; Br 5,6; Pnz 10,22; usporedi: Ps 3,2) ili kao "sam" (Lev 11,43; 1 Kr 19,4; Iz 46,2 itd.).

"S druge strane, izrazi kao 'moja duša', 'tvoja duša', 'njegova duša', itd. obično su idiomi ličnih zamjenica 'ja', 'mene', 'ti', 'on', itd. (vidi: Post 12,13; Lev 11,43.44; 19,8; Jš 23,11; Ps 3,2; Jr 37,9; itd.) Na više od 100 od 755 mjesta u Starom zavjetu *nephesh* se prevodi kao 'život' (Post 9,4.5; 1 Sam 19,5; Job 2,4.6; Ps 31,13, itd.).

Često se *nephesh* odnosi na želje, prohtjeve ili strasti (usporedi: Pnz 23,24; Izr 23,2; Prop 6,7), pa se katkad prevodi i riječima 'apetit, prohtjev, lakomost' (Izr 23,2; Prop 6,7). Može se odnositi i na sjedište osjećaja (Post 34,3; Pj 1,7 itd.), a ponekad predstavlja i čovjekovu volju, kao kad se prevodi riječima zadovoljstvo, uživanje u Pnz 23,24; Ps 105,22; Jr 34,16. U Brojevima 31,19 *nephesh* je 'ubio', a u Sucima 16,30 (gdje je ova riječ prevedena u ja - formi) umire. U Brojevima 5,2 ('mrtvac') i 9,6 ('mrtvo tijelo') odnosi se na leš (usporedi: Lev 19,28; Br 9,7.10)

Poraba grčke riječi *psyche* u Novom zavjetu slična je porabi riječi *nephesh* u Starom zavjetu. Upotrebljuje se kako za životinjski, tako i za ljudski život (Otk 16,3). U Svetom pismu prevedena je četrdeset puta jednostavno kao 'život' ili 'životi' (vidi: Mt 2,20; 6,25; 16,25; itd.). U nekim slučajevima upotrebljuje se u jednostavnom značenju 'ljudi', 'narod' (vidi Dj 7,14; 27,37; Rim 13,1; 1 Pt 3,20; itd), a u drugim je ona izjednačena u značenju s ličnom zamjenicom (vidi: Mt 12,18; 2 Kor 12,15; itd.). Katkad se odnosi na osjećaje (Mk 14,34; Lk 2,35), na duh (Dj 14,2; Fil 1,27) ili na srce (Ef 6,6).

Psyche nije besmrtna, već podliježe smrti (Otk 16,3). Ona se može uništiti (Mt 10,28).

Biblijski citat upućuje da se ponegdje *nephesh* i *psyche* odnose na cijelu ličnost, a drugdje na posebno čovjekovo svojstvo kao što su osjećaji, prohtjevi, sklonosti. Ovakva poraba, međutim, ni u kom slučaju ne ističe da je čovjek biće sastavljeno od dvaju posebnih i različitih dijelova. Tijelo i duša postoje u zajednici; oni zajedno čine nedjeljivo jedinstvo. Duša nema nikakav svjestan život izvan tijela. Ne postoji tekst koji upućuje na to da duša kao svjesno biće nadživljuje tijelo.

2. *Biblijsko značenje duha*. Dok hebrejska riječ *nephesh* prevedena riječju *duša* označuje individualnost ili osobu, dotle se starozavjetna hebrejska riječ *ruach*, prevedena riječju *duh*, odnosi na iskru života koja daje snagu i bitna je za osobni opstanak. Ona označuje božansku silu ili životno počelo koje daje život ljudskom biću.

"*Ruach* se pojavljuje 377 puta u Starom zavjetu i najčešće se prevodi riječima 'duh', 'vjetar', ili 'dah' (Post 8,1; itd.). Riječ se također upotrebljuje da označi životnu snagu (Suci 15,19), hrabrost (Jš 2,11), narav ili ljutitost (Suci 8,3), raspoloženje (Iz 54,6), moralni karakter (Ez 11,19) i sjedište osjećaja (1 Sam 1,15).

U smislu daha, *ruach* je kod ljudi istovjetan s onim kod životinja (Prop 3,19). Čovjekov *ruach* napušta tijelo prilikom smrti (Ps 146,4) i vraća se Bogu (Prop 12,7; usporedi: Job 34,14). *Ruach* se često upotrebljuje za Božji Duh kao u Knjizi proroka Izaije 63,10. U Starom zavjetu *ruach* u odnosu na čovjeka nikada ne označuje inteligentnu cjelinu kadru za osjećajno postojanje izvan fizičkog tijela.

Novozavjetni ekvivalent za *ruach* je *pneuma* 'duh', od *pneo* 'puhati' ili 'disati'. Kao i kod *ruach* ni u ovoj riječi nema ničeg nedjeljivo povezanog što bi označilo cjelinu u čovjeku kadru za svjestan opstanak izvan tijela, a niti njena novozavjetna poraba u odnosu na čovjeka ni na koji način ne označuje neki takav koncept. U navodima kao što su Rim 8,15; 1 Kor 4,21; 2 Tim 1,7; 1 Iv 4,6, *pneuma* označuje 'raspoloženje', 'stav' ili 'stanje osjećaja'. Također se upotrebljuje kao oznaka raznih vidova ličnosti kao u Galaćanima 6,1; Rim 12,11; itd. Kao što je i s *ruach*, *pneuma* se vraća Bogu u trenutku smrti (Lk 23,46; Dj 7,59). Kao i *ruach*, *pneuma* se također upotrebljuje i za Božji Duh (1 Kor 2,11.14; Ef 4,30; Heb 2,4; 1 Pt 1,12; 2 Pt 1,21. itd).

3. *Jedinstvo tijela, duše i duha*. Kakav je odnos između tijela, duše i duha? Kakav je utjecaj ovog odnosa na čovjekovo jedinstvo?

a) *Dvostruka sjedinjenost*. Premda Biblija sagledava čovjekovu narav kao jedinstvo, ona precizno ne određuje odnos između tijela, duše i duha. Ponekad se riječi duša i duh upotrebljuju naizmjenično. Zamijetite njihov paralelizam u Marijinom izricanju radosti nakon priopćenja što joj ga je prenio anđeo: "Slavi duša moja Gospodina; duh moj kliče od radosti u Bogu Spasitelju mome." (Lk 1,46.47.)

U jednom je slučaju Isus okarakterizirao čovjeka kao tijelo i dušu (Mt 10,28), a u drugom slučaju apostol Pavao kao tijelo i duh (1 Kor 7,34). U prvom se tekstu *duša* odnosi na uzvišeniju čovjekovu sposobnost, po svoj prilici na um preko koga on komunicira s Bogom. U drugom se riječ *duh* odnosi na ovu uzvišeniju čovjekovu sposobnost. U oba slučaja tijelo obuhvaća fizički, kao i osjećajni vid ličnosti.

b) Trostruka sjedinjenost. Postoji jedan izuzetak od općeg određenja čovjeka koji obuhvaća dvostruku sjedinjenost. Apostol Pavao koji govori o dvostrukom jedinstvu tijela i duha, također govori i o trostrukoj sjedinjenosti. On tvrdi: "A sam Bog, izvor mira, neka vas potpuno posveti. I neka se cijelo vaše biće - duh, duša i tijelo - sačuva besprijeckorno za dolazak Gospodina našega Isusa Krista!" (1 Sol 5,22.23) Ovo mjesto pripisuje apostolovu želju da nijedan od ovih vidova jedne osobe ne bude isključen iz procesa posvećenja.

U ovom slučaju *duh* se može shvatiti kao "više načelo inteligencije i misli kojim je čovjek obdaren i preko koga Bog može komunicirati svojim Duhom (vidi: Rim 8,16). Obnovljenjem uma što ga izvršuje Sveti Duh pojedinac se preobražava u Kristov lik (vidi: Rim 12,1.2).

S pomoću 'duše' ... kad se razlikuje od duha, može se shvatiti dio čovjekove naravi koji se izražava preko nagona, osjećaja i želja. Ovaj dio čovjekove naravi također se može posvetiti. Kad se, radom Svetoga Duha, um dovede u sklad s Božjim umom i posvećeni um zavlada nad nižom naravi, nagoni, koji bi inače bili u suprotnosti s Bogom, pokoravaju se Njegovoj volji.

Tijelo nad kojim vladaju viša ili niža narav je fizički sklop - meso, krv i kosti.

Pavlov redosljed: prvo duh, zatim duša i na kraju tijelo, nije stjecaj okolnosti. Kad je duh posvećen, um je pod božanskim nadzorom. Posvećeni će um, opet, imati posvećujući utjecaj na dušu, tj. na želje i osjećaje. Osoba u kojoj dođe do ovog posvećenja, neće zloupotrijebiti svoje tijelo pa će onda njeno fizičko zdravlje napredovati. Na taj će način tijelo postati posvećenim sredstvom kojim će kršćanin moći služiti svome Gospodinu i Spasitelju. Pavlov poziv na posvećenje jasno je ukorijenjen na pojmu o sjedinjenosti ljudske naravi i pokazuje da efikasna priprema za Kristov drugi dolazak zahtijeva pripremu cijele ličnosti - duha, duše i tijela.

c) Nedjeljiva, suosjećajna sjedinjenost. Jasno je da je svako ljudsko biće nedjeljiva cjelina. Tijelo, duša i duh djeluju usko surađujući i otkrivajući jak suosjećajni odnos između čovjekovih duhovnih, duševnih i tjelesnih sposobnosti. Nedostaci u jednoj oblasti, ometat će druge dvije. Bolestan, nečist ili zbrkan duh ili duša imat će isto tako presudni utjecaj na čovjekovo emotivno i tjelesno zdravlje. Obratni je slučaj također istinit. Slab će bolestan tjelesni sklop koji pati imati štetan utjecaj na čovjekovo emotivno i duhovno zdravlje. Utjecaj što ga darovi vrše jedni na druge znači da svaki pojedinac ima odgovornost koju mu je Bog dao za očuvanje tih darova u najboljem mogućem stanju. Čineći tako, on predstavlja obnovu životno važnog dijela bića po Tvorčevom obličju.

Čovjek po obličju Božjem

Živa bića koja je Bog stvorio šestog dana stvaranja, načinjena su na "sliku Božju" (Post 1,27). Što obuhvaća izraz "stvoren na sliku Božju"?

Stvoren po obličju Božjemu i sličan na Boga. Često se nameće misao da ljudske moralne i duhovne dimenzije otkrivaju nešto o Božjoj moralnoj i duhovnoj naravi. Međutim, kako

Biblija uči da je čovjek nedjeljivi spoj tijela, duha i duše, i čovjekove tjelesne osobine moraju na neki način odsjajivati Božji lik. Ali, zar Bog nije duh? Kako duhovno biće može biti združeno s nekim oblikom?

Jedna kratka studija o anđelima otkriva da su oni, kao i Bog, duhovna bića (Heb 1,7.14). Ipak, oni se uvijek pojavljuju u ljudskom obliku (Post 18,1-19.22; Dn 9,21; Lk 1,11-38; Dj 12,5-10). Je li moguće da duhovno biće može imati "duhovno tijelo s obličjem i osobinama" (usporedi: 1 Kor 15,44)?

Biblija ističe da su neki ljudi vidjeli dijelove Božje ličnosti. Mojsije, Aron, Nadab, Abihu i sedamdeset starijina vidjeli su Njegove noge (Izl 24,9-11). Prmda nije htio pokazati Mojsiju svoje lice, pokrivši ga rukama, Bog mu je prolazeći pokazao leđa (Izl 33,20-23). Bog se javio proroku Danielu u viziji s prizorom suda, kao Starac koji je sjedio na prijestolju (Dn 7,9.10). Krist je opisan kao "savršena slika Boga nevidljivoga" (Kol 1,15) i kao "otisak njegove biti" (Heb 1,3). Ovi tekstovi čini se da upućuju na to da je Bog osoba, biće koje ima osobni oblik. To ne smije iznenaditi, budući da je čovjek stvoren po Božjem obličju.

Čovjek je stvoren 'nižim od anđela' (Heb 2,7), što nagovještava da je bio obdaren umnim i duhovnim darovima. Premda je Adamu nedostajalo iskustvo, promatrački dar i razvitak karaktera, on je bio načinjen 'jednostavnim' (Prop 7,29), a to je podatak o moralnoj ispravnosti. Budući da je imao moralno obličje Boga, on je bio pravedan i svet (usporedi: Ef 4,24), i bio je dio stvaranja što ga je Bog proglasio "veoma dobrim". (Post 1,31)

Budući da je čovjek načinjen po Božjem moralnom obličju, njemu je dana prilika da iskaže svoju ljubav i privrženost Tvorcu. Kao i Bog, on je imao moć izbora - slobodu mišljenja i djelovanja prema moralnim naredbama. Na taj je način on imao slobodu da voli i poslušna, ili da bude sumnjičav i neposlušan. Bog je riskirao da čovjek izvrši pogrešan izbor, jer je samo sa slobodom izbora čovjek mogao razviti karakter koji bi u cijelosti otkrio načelo ljubavi koje čini bitak samoga Boga (1 Iv 4,8). Njegovo je određenje bilo dosegnuti najviši izraz Božjeg obličja: da voli Boga svim srcem svojim, dušom i umom i druge kao samoga sebe (Mt 22,36-40).

Stvoreni za odnose s drugima. Bog je rekao: "Nije dobro da čovjek bude sam" (Post 2,18), i stvorio je Evu. Upravo kako su tri lica Božanstva sjedinjena u zajednicu ljubavi, tako smo i mi stvoreni za zajednicu koja se otkriva u prijateljstvu ili braku (Post 2,18). U ovakvim zajednicama možemo živjeti za druge. Biti istinski human, znači biti usmjeren prema zajednici. Razvitak ovakvog vida Božjeg obličja predstavlja cjeloviti dio sklada i napretka Božjeg kraljevstva.

Stvoreni kao povjerenici životnog okoliša. Bog je rekao: "Načinimo čovjeka na svoju sliku, slebi slična, da bude gospodar ribama morskim, pticama nebeskim i stoci - svoj zemlji - i svim gmizavcima što puze po zemlji!" (Post 1,26). Ovdje Bog istodobno spominje čovjekov božanski lik i njegovu vladavinu nad nižim stvorenjima. Kao Božji predstavnik, čovjek je postavljen nad nižim stvorenim vrstama. Životinjsko carstvo ne može shvatiti Božju vrhovnu vlast, ali su mnoge životinje kadre voljeti čovjeka i služiti mu.

Pozivajući se na čovjekovu vlast, David kaže: "Vlast mu dade nad djelima ruku svojih, njemu pod noge sve podloži." (Ps 8,6-8). Čovjekov je uzvišeni položaj bio nagovještaj slave i časti kojom je bio ovjenčan (Ps 8,5). Njegova je odgovornost da milostivo vlada svijetom, odslikavajući ili odsjajujući Božju milostivu vladavinu svemirom. Na taj način mi nismo žrtve okolnosti kojima gospodare sile iz životnog okoliša. Bog nam je dao ovlast da damo

pozitivni pridonos time što ćemo oblikovati životnu sredinu, koristeći se svakom okolnosti u koju dođemo kao prigodom da ispunimo Božju volju.

Ova nam spoznaja daje ključ za unapređenje ljudskih odnosa u svijetu u kome ima slabosti u izobilju. Ono također sadrži odgovor na sebično trošenje prirodnih izvora Zemlje i bezobzirno zagađivanje zraka i vode, što sve više pogoršava kvalitetu života. Usvajanje biblijskog pogleda na ljudsku prirodu pruža jedino jamstvo uspješne budućnosti.

Stvoreni da se ugledamo na Boga. Kao ljudska bića trebamo djelovati kao Bog, zato što smo stvoreni da budemo slični Bogu. Premda smo ljudi, a ne Bog, mi moramo na svaki mogući način odsajivati našeg Tvorca u okvirima naše uprave. Četvrta zapovijed ističe ovu obvezu: mi trebamo slijediti primjer našeg Tvorca u radu za vrijeme prvih šest dana tjedna, a sedmoga dana u odmoru (Izl 20,8-11).

Stvoreni s uvjetnom besmrtnošću. Prigodom stvaranja naši su praroditelji dobili besmrtnost, premda je ona bila uvjetovana poslušnošću. Budući da su imali slobodan pristup drvetu života, oni su bili određeni da žive vječno. Jedini način na koji su mogli ugroziti svoje stanje besmrtnosti bio je prekršaj zapovijedi koja im je zabranjivala jesti s drveta spoznaje dobra i zla. Neposlušnost će voditi u smrt (Post 2,17; usporedi: 3,22).

Pad u grijeh

Premda stvoreni kao savršena bića i po Božjem obličju, i nastanjeni u savršenom životnom okružju, Adam i Eva su postali prijestupnici. Kako je došlo do takvog korjenitog - i strašnog - preobražaja?

Podrijetlo grijeha. Ako je Bog stvorio savršeni svijet, kako se mogao razviti grijeh?

1. Bog i podrijetlo grijeha. Je li Bog Stvoritelj i začetnik grijeha? Sveto pismo ističe da je Bog svet po prirodi (Iz 6,3) i da u Njemu nema nepravde. "Djelo mu je savršeno, jer pravi su svi njegovi putovi Bog je on vjeran i bez zloće, pravedan je on i pravičan." (Pnz 32,4) Sveto pismo kaže: "Od Boga zlo je veoma daleko i nepravednost od Svemogućega." (Job 34,10) "Bog naime ne može biti napastovan na zlo, a niti sam nikoga ne napastuje" (Jak 1,13); On mrzi grijeh (Ps 5,4; 11,5). Božje prvotno stvaranje bilo je "veoma dobro". (Post 1,31) Daleko od toga da je On bio tvorac grijeha; On "postade svima koji mu se pokoravaju uzrok vječnog spasenja". (Heb 5,9)

2. Začetnik grijeha. Bog je mogao spriječiti grijeh stvaranjem svijeta robota koji bi radili samo ono za što bi bili programirani. Međutim, Božja je ljubav zahtijevala stvaranje bića koja bi mogla slobodno odgovoriti na Njegovu ljubav - a takav je uzvrat bio moguć samo od bića koja imaju moć odlučivanja.

Dajući svom stvorenju takvu vrst slobode, Bog je morao preuzeti rizik da se neka od stvorenih bića odvrte od Njega. Nažalost, Lucifer, najuzvišenije biće u anđeoskom svijetu, uzoholio se (Ez 28,17; usporedi: 1 Tim 3,6). Nezadovoljan svojim položajem u Božjoj vladavini (usporedi: Juda 6), počeo je priželjkivati mjesto samoga Boga (Iz 14,12-14). U pokušaju da zavlada svemirom, ovaj je pali anđeo sijao sjeme nezadovoljstva među anđelima i pridobio mnoge koji su mu se pokorili. Nebeski sukob koji je proizišao iz toga, završio se kada su Lucifer, otada poznat kao Sotona, neprijatelj, i njegovi anđeli protjerani s Neba. (Otk 12,4.7-9; vidi: 8. poglavlje u ovoj knjizi).

3. *Podrijetlo grijeha u ljudskom rodu.* Nezastrašen svojim izgnanstvom s Neba, Sotona je odlučio zvesti druge da se priključe njegovoj pobuni protiv Božje vladavine. Pozornost mu je privukao novostvoreni ljudski rod. Kako može navesti Adama i Evu na pobunu? Oni su živjeli u savršenom svijetu, sa svim svojim potrebama što ih je ispunjavao njihov Tvorac. Kako uopće mogu postati nezadovoljni i nepovjerljivi prema Onome koji je bio izvor njihove sreće? Odgovor nam daje opis prvoga grijeha.

U svom napadu na prva ljudska bića Sotona ih je odlučio uhvatiti u neopreznosti. Približujući se Evi, kad je bila blizu drveta spoznaje dobra i zla, Sotona ju je - prurušen u zmiju - zapitao za Božju zabranu da ne jedu plodova s tog drveta. Kad je Eva potvrdila da je Bog rekao kako će umrijeti ako jedu s tog drveta, Sotona je osporio božansku zabranu riječima: "Ne, nećete umrijeti!" On je probudio njenu znatiželju nagovještajem da je Bog pokušava odvojiti od divnog, novog stjecanja znanja: od znanja koje će im omogućiti da postanu kao Bog (Post 3,4.5.). Odmah se ukorijenila sumnja u Božju riječ. Eva je postala zaslijepljena mogućnostima za koje joj je rečeno da ih može pružiti plod. Kušnja je počela pustošiti njen posvećeni um. Vjerovanje Božjoj riječi sada se promijenilo u vjerovanje Sotoninoj riječi. Iznenada je ona shvatila "da je stablo dobro za jelo, za oči zamamljivo, a za mudrost poželjno." Nezadovoljna svojim stanjem, Eva je popustila kušnji da postane kao Bog. "Ubere ploda njegova i pojede. Dade i svom mužu, koji bijaše s njom, pa je i on jeo." (Post 3,6)

Vjerujući više svojim osjetilima nego Božjoj riječi, Eva je prekinula svoju ovisnost o Bogu, pala je sa svog uzvišenog položaja i zaronila u grijeh. Pad ljudskoga roda, stoga, prvenstveno karakterizira slom vjere u Boga i Njegovu riječ. Ovo nevjerstvo vodilo je u neposlušnost, koja je opet donijela prekid odnosa i na kraju razdvojenost Boga i čovjeka.

Udarac grijeha. Koje su bile neposredne i dugoročne posljedice grijeha? Kako je djelovao na ljudsku narav? Kakvi su izgledi za uništenje grijeha i usavršavanje ljudske naravi?

1. *Neposredne posljedice.* Prva posljedica grijeha bila je promjena u ljudskoj naravi koja je utjecala na međuljudski odnos, kao i na odnos s Bogom. Novo, željeno iskustvo "otvaranja očiju" donijelo je Adamu i Evi samo osjećaj stida (Post 3,7). Umjesto da su postali jednaki Bogu, kao što je Sotona obećao, oni su postali prestrašeni i pokušali su se sakriti (Post 3,8-10).

Kad je Bog upitao Adama i Evu za njihov grijeh, oni su, namjesto da priznaju svoju pogrešku, pokušali krivicu prebaciti na druge. Adam je rekao: "Žena koju si stavio uz me - ona mi je dala sa stabla, pa sam jeo." (Post 3,12) Njegove riječi sadrže u sebi nagovještaj shvaćanja da su Eva i posredno Bog bili odgovorni za njegov grijeh, jasno pokazujući da je njegov grijeh prekinuo njegovu vezu i s njegovom ženom i s njegovim Stvoriteljem. Eva je, opet, krivicu prebacivala na zmiju (Post 3,13).

Kobne posljedice koje su proizašle iz toga otkrivaju ozbiljnost njihovog prijestupa. Bog je prokleo Sotonin medij, zmiju, proklevši je da se vuče po truhu, kao vječni podsjetnik na pad u grijeh (Post 3,14). Ženi je Bog rekao: "Trudnoći tvojoj muke ću umnožiti, u mukama djecu ćeš rađati. Žudnja će te mužu tjerati, a on će gospodarit nad tobom." (Post 3,16) A budući da je Adam poslušao svoju ženu namjesto Boga, Bog je prokleo zemlju da poveća Adamovo nespokojstvo i težak, mukotrpan rad: "Zemlja neka je zbog tebe prokleta: s trudom ćeš se od nje hraniti svega vijeka svog! Rađat će ti trnjem i korovom, a hranit ćeš se poljskim raslinjem. U znoju lica svoga kruh svoj ćeš jesti dokle se u zemlju ne vratiš: ta iz zemlje uzet si bio." (Post 3,17-19)

Ponovno potvrđujući nepromjenljivost svoga Zakona i da svaki prijestup vodi u sigurnu smrt, Bog je rekao: "Prah si, u prah ćeš se i vratit." (Post 3,19) On je izvršio svoju presudu time što je prognao prijestupnike iz njihovog edenskog doma, prekidajući mogućnost njihovog neposrednog razgovora s Njim (Post 3,8) i sprečavajući ih da jedu s drveta života, izvora vječnog života. Tako su Adam i Eva postali podložni smrti (Post 3,22).

2. *Karakter grijeha.* Mnogi tekstovi Svetog pisma, uključujući posebno izvještaj o padu u grijeh, jasno upućuju na to da je grijeh moralno zlo, rezultat izbora moralno slobodnog predstavnika koji je izabrao kršiti otkrivenu Božju volju (Post 3,1-6; Rim 1,18-22).

a) *Definicija grijeha.* Biblijska definicija grijeha uključuje: "kršenje zakona" (1 Iv 3,4), propust da svatko "tko dakle može dobro činiti, a ne čini" (Jakov 4,17) i "sve što se ne čini po čvrstom uvjerenju" (Rim 14,23). Jedna šira definicija grijeha glasi ovako: "Grijeh je svako odstupanje od poznate Božje volje, bilo iz nemarnosti da se čini ono što je On izričito naredio ili kad se čini ono što je On izričito zabranio."

Grijeh ne poznaje neutralnost. Krist kaže: "Tko nije sa mnom, taj je protiv mene" (Mt 12,30). Nevjerovanje u Njega je grijeh (Iv 16,9). Grijeh je apsolutan u svom karakteru, stoga što je pobuna protiv Boga i Njegove volje. Svaki grijeh ima rezultat u presudi "kriv". Na taj je način "ako tko vrši sav Zakon, a pogriješi samo u jednome, postaje krivac za sve". (Jakov 2,10)

b) *Grijeh obuhvaća misli kao i djela.* Često se o grijehu govori samo kao o stvarnim i vidljivim djelima prekršaja zakona. Međutim, Krist je rekao da ljutimo li se na koga, kršimo šestu zapovijed Dekaloga - "Ne ubij!" (Izl 20,13), a da požudne želje čine prekršaj zapovijedi "Ne učini preljuba!" (Izl 20,14). Grijeh stoga ne obuhvaća samo otvorenu neposlušnost u djelovanju već i misli i želje.

c) *Grijeh i krivica.* Grijeh stvara krivicu. Iz biblijske perspektive, krivica podrazumijeva da onaj tko je učinio grijeh, podliježe kazni. A budući da su svi ljudi grješnici, cio je svijet "podvrgnut kazni Božjoj" (Rim 3,19).

Ako se o njoj ne vodi pravilna briga, krivica će opustošiti tjelesne, umne i duhovne sposobnosti. A na kraju, ako se ne odbaci - ona donosi smrt - jer "je plaća grijeha smrt". (Rim 6,23)

Lijek protiv krivice je oprost (Mt 6,12) koji donosi čistu savjest i duševni mir. Ovaj oprost Bog žarko želi pokloniti grešnicima koji se kaju. Ljudski rod koji je opterećen grijehom, koji je u vlasti grijeha, Krist milostivo zove: "Dođite k meni svi koji ste umorni i opterećeni i ja ću vas okrijepiti." (Mt 11,28)

d) *Nadzorno središte grijeha.* Središte grijeha je u onome što Biblija naziva srcem - što mi poznajemo kao um. Iz srca, "izvire život" (Izl 4,23). Krist otkriva da čovjeka prljaju njegove misli, "jer iz srca dolaze zle misli, ubojstva, preljubi, bludnost, krađe, lažna svjedočanstva, psovke". (Mt 15,19). Srce utječe na cjelokupnu ličnost - na razum, volju, osjećaje, pa i na tijelo. Budući da je srce "podmuklije od svega" i "jedva popravljivo" (Jr 17,9), ljudska se narav može opisati kao iskvarena, poročna i potpuno grešna.

3. *Utjecaj grijeha na ljudski rod.* Neki drže da je smrtna presuda bila možda preoštra kazna za uzimanje zabranjenog ploda. Međutim, mi možemo ocijeniti ozbiljnost prijestupa samo u svjetlosti posljedica Adamovog grijeha na ljudski rod.

Prvenac Adama i Eve počinio je ubojstvo. Njihovi nasljednici naskoro su prekršili svetu bračnu vezu time što su uveli mnogoženstvo, pa je uskoro zlo i nasilje ispunilo Zemlju (Post 4,8,23; 6,1-5.11-13). Božji se pozivi na pokajanje i popravljavanje nisu slušali i samo je osam osoba bilo spašeno od potopa koji je uništio nepokajane. Povijest ljudskog roda nakon potopa, sa samo nekoliko izuzetaka, žalostan je izvještaj o vladavini grešnosti ljudske naravi.

a) Sveopća grešnost čovječanstva. Povijest nam otkriva da su Adamovi nasljednici dijelili grešnost njegove naravi. David je u molitvi rekao: "Jer nitko živ nije pravedan pred tobom!" (Ps 143,2 usporedi: 14,3). "Jer nema čovjeka koji ne griješi." (1 Kr 8,46) a Salomon postavlja pitanje: "Tko može reći: Očistih srce svoje, oprah se od grijeha svoga?" (Izr 20,9). "Na Zemlji nema pravednika koji čineći dobro ne bi nikad sagriješio." (Prop 7,20) Novi zavjet je isto tako jasan, iznoseći da "su svi sagriješili i lišeni su Božje slave" (Rim 3,23), i da "ako tvrdimo da grijeha nemamo, sami sebe varamo, i u nama nema istine". (1 Iv 1,8) *b) Je li grešnost naslijeđena ili stečena?* Pavao je rekao: "U Adamu svi umiru." (1 Kor 15,22) Na drugom je mjestu zapisao: "Kao što po jednom čovjeku uđe grijeh u svijet a po grijehu smrt, tako smrt prijeđe na sve ljude jer svi sagriješiše." (Rim 5,12)

Izopačenost ljudskog srca utječe na cijelu ličnost. U ovom svjetlu patrijarh Job uzvikuje: "Tko će čisto izvuć iz nečista? Nitko." (Job 14,4). David je rekao: "Evo, grešan sam već rođen, u grijehu me začu majka moja." (Ps 51,7) Pavao je tvrdio: "Zato je težnja tijela neprijateljstvo prema Bogu, jer se ne pokorava Božjem zakonu niti to može. Oni koji su u tijelu ne mogu ugoditi Bogu." (Rim 8,7.8). On ističe da su prije obraćenja vjernici bili "od naravi djeca srdžbe" upravo kao i ostatak čovječanstva (Ef 2,3).

Premda kao djeca oponašanjem stječemo grešno ponašanje, gornji reci potvrđuju da nasljeđujemo svoju osnovnu grešnost. Sveopća grešnost čovječanstva pokazuje da po prirodi težimo zlu, a ne dobru.

c) Iskorenjivanje grešnog ponašanja. Koliko ljudi ima uspjeha u otklanjanju grijeha iz svog života i društva?

Svaki napor da se pravedan život ostvari čovjekovom vlastitom snagom osuđen je na propast. Krist je rekao da tko griješi, "rob je grijeha". Jedino nas božanska sila može osloboditi iz ovog ropstva. Isus nam je dao čvrsto obećanje: "Dakle, ako vas Sin oslobodi, zaista ćete biti slobodni." (Iv 8,36) Pravednost možete postići samo, kako je On rekao, ako "ostanete u meni" jer "bez mene ne možete ništa učiniti". (Iv 15,4.5)

Čak i apostol Pavao svojom snagom nije mogao živjeti pravednim životom. On je poznao savršena mjerila Božjeg Zakona, ali ih nije bio kadar ostvariti. Govoreći o svojim naporima, on je rekao: "Ja zbilja ne razumijem što činim, jer ne činim ono što hoću, nego činim ono što mrzim." "Ne činim dobro koje hoću, nego činim zlo koje neću." On ovako ističe djelovanje grijeha u svom životu: "A ako, dakle, činim ono što neću, ne činim ga više ja, nego grijeh koji stanuje u meni." Uprkos svojim propustima, on se divi Božjem savršenom mjerilu sljedećim riječima: "Istina, moj se nutarnji čovjek slaže u veselju s Božjim Zakonom, ali vidim u svojim udovima drugi Zakon, koji se bori protiv zakona moga uma te me zarobljava u zakon grijeha koji je u mojim udovima. Jadan ti sam ja čovjek! Tko će me izbaviti od ovoga smrtonosnoga tijela?" (Rim 7,15.19.20.22-24).

Pavao na kraju potvrđuje da mu je potrebna božanska sila da bi bio pobjednik. U Kristu on je odbacio život po tijelu i otpočeo novi život po Duhu (Rim 7,25; 8,1).

Novi život u Duhu Božji je preobražavajući dar. Božjom milošću, mi koji smo "mrtvi zbog svojih prekršaja i grijeha" postajemo pobjednici (Ef 2,1.3.8-10). Duhovno novorođenje tako preobražava život (Iv 1,13; 3,5) da možemo govoriti o novom stvorenju - "staro je nestalo" i "novo, je evo, nastalo". (2 Kor 5,17) Novi život, međutim, ne isključuje mogućnost grijeha (1 Iv 2,1).

4. *Evolucija i čovjekov pad.* Od samoga stvaranja Sotona je zbunjivao mnoge slabeći povjerenje u izvještaje Svetoga pisma o podrijetlu ljudskog roda i o čovjekovom padu. Netko može nazvati evoluciju "prirodnim promatranjem čovječanstva, gledištem zasnovanim na pretpostavkama da je život nastao slučajno i da su se ljudi u dugom razvojnom procesu pojavili iz nižih oblika života. Procesom opstanka najprilagođenijih, oni su evoluirali do svoga sadašnjeg stanja. Budući da još nisu dostigli svoje mogućnosti, oni još uvijek evoluiraju.

Sve veći broj kršćana usvaja teističku evoluciju, koja tvrdi da je Bog upotrijebio evoluciju da izvede stvaranje o čemu izvješćuje Knjiga Postanka. Oni koji su prihvatili teističku evoluciju ne promatraju prva poglavlja Knjige Postanka doslovno, već ih smatraju alegoričnim i mitskim.

a) *Biblijsko gledište o čovjeku i evoluciji.* Kršćani pristaše stvaranja (kreacionisti) zabrinuti su zbog djelovanja evolucionističke teorije na kršćansku vjeru. James Orr je pisao: "Kršćanstvo se danas ne susreće s pojedinačnim napadima na njegove doktrine... već s izričito zamišljenim suprotnim pogledom na svijet, za koji se tvrdi da počiva na znanstvenim temeljima, znalački izgrađenim i branjenim, koji, ipak, u svojim osnovnim pojmovima udara u same korijene kršćanskog sustava."

Biblija odbacuje alegorijsko ili mitološko tumačenje Knjige Postanka. I sami biblijski pisci tumače Knjigu Postanka 1-11 kao doslovnu povijest. Adam, Eva, zmija i Sotona - svi se promatraju kao povijesni karakteri u drami velike borbe (vidi: Job 31,33; Prop 7,29; Mt 19,4.5; Iv 8,44; Rim 5,12.18.19; 2 Kor 11,3; 1. Tim 2,14; Otk 12,9).

b) *Golgota i evolucija.* Evolucija u bilo kakvom obliku proturječi osnovnim temeljima kršćanstva. Kao što Leonard Verduin tvrdi: "Namjesto povijesti o 'padu', došla je povijest o *usponu*." Kršćanstvo i evolucija dijametralno se razlikuju. Ili su naši praroditelji stvoreni po Božjem obličju iskusivši pad u grijeh ili nisu. Ako nisu, onda zašto biti kršćanima?

Golgota najkorjenitije dovodi evoluciju u sumnju. Ako nije bilo pada u grijeh, zašto bi nam bilo nužno da Bog umre za nas? Ne samo smrt, općenito govoreći, već posebna Kristova smrt za nas objavljuje da čovječanstvo ne može samo. Prepušteni sebi, mi bismo se nastavili degenerirati sve dok ljudski rod ne bi doživio uništenje.

Naša nada počiva na Čovjeku koji je visio na križu. Samo nam Njegova smrt otvara mogućnost za bolji, potpuniji život koji se nikada neće okončati. Golgota objavljuje da nam je potrebna zamjena koja bi nas oslobodila.

c) *Utjelovljenje i evolucija.* Možda je na pitanje stvaranja naspram evolucije najbolji odgovor proistekao iz razmatranja stvaranja ljudskog roda iz perspektive utjelovljenja. Uvođenjem drugog Adama u povijest, Bog je djelovao stvaralački. Ako je Bog mogao izvršiti ovo uzvišeno čudo, onda ne postoji nikakvo pitanje u vezi s Njegovom moći da stvori i prvog Adama.

d) Je li čovjek postao punoljetnim? Često su evolucionisti (pristaše čovjekova postupnog razvitka) upućivali na golemi znanstveni napredak tijekom posljednjih nekoliko stoljeća kao dokaz da je čovjek čini se postao gospodarem svoje sudbine. S pomoću znanosti koja ispunjuje njegove potrebe, u dostatno dugom vremenu, on će riješiti sve svjetske probleme.

Ipak mesijanska uloga tehnologije susreće se sa sve većom sumnjom - zato što je tehnologija dovela planet do ruba uništenja. Čovječanstvo je propustilo potpuno potčiniti i nadzirati grešno srce. Prema tome, cjelokupni znanstveni napredak učinio je ovaj svijet samo opasnijim.

Umnažajući se, filozofije i učenja o nijekanju svake stvarnosti pojava i o beznađu pojavile su se kao pravovaljane i punovažne. Alexander Pope tvrdi: "Nada izvire vječno u ljudskim grudima", danas zvuči prazno. Patrijarh Job znatno bolje razumijeva stvarnost - vrijeme s mukom korača i dani prolaze "bez ikakve nade". (Job 7,6) Čovjekov svijet propada. Netko, izvan ljudske povijesti, treba doći kako bi ga napao i donio mu novu stvarnost.

Zrake nade. Koliko je velika bila izopačenost čovječanstva? Ljudi su na križu ubili svoga Tvorca - surovo ocoubojstvo! Međutim, Bog nije ostavio ljudski rod bez nade.

David je razmišljao o položaju čovječanstva u stvaranju. Prvo je pod dojmom prostranstva svemira smatrao da je čovjek značajan. Tada je postao svjesnim pravog položaja čovječanstva. Govoreći o čovjekovu sadašnjem odnosu s Bogom, rekao je: "Ti ga učini malo manjim od Boga, slavom i sjajem njega okruni. Vlast mu dade nad djelima ruku svojih." (Ps 8,5.6; usporedi: Heb 2,7)

Unatoč padu, ostaje osjećaj ljudskog dostojanstva. Premda oštećen, božanski lik nije potpuno izbrisan. Iako pao, izopačen, grešan, čovjek je još uvijek Božji predstavnik na Zemlji. Njegova je narav niža od božanske, pa ipak on se nalazi na počasnom položaju kao Božji staratelj o zemaljskom cjelokupnom stvaranju. Kad je David ovo shvatio, uzvratilo je hvalom i zahvalnošću: "Jahve, Gospode naš, divno je ime tvoje po svoj zemlji!" (Ps 8,9)

Zavjet milosti

Prijestupom je prvi par postao grešnim. Više se nije kadar oduprijeti Sotoni. Hoće li se ikada moći osloboditi ili će biti ostavljen smrti? Je li postojala ikakva nada?

Zavjet dan kod pada. Prije no što je izrekao kaznu zbog grijeha prvom paru, Bog im je pružio nadu time što je ustanovio zavjet milosti. On je rekao: "Neprijateljstvo ja zamećem između tebe (sotone) i žene, između roda tvojeg i roda njezina; on će ti glavu satirati, a ti ćeš mu vrebati petu." (Post 3,15)

Božja je vijest donijela ohrabrenje, jer je objavila da će - premda je općinio čovječanstvo - Sotona na kraju biti na kraju pobijeđen. Između Boga i ljudskog roda stvoren je zavjet. Prvo je Bog u svojoj milosti obećao obrambeni zid protiv grijeha. On će stvoriti mržnju između zmije i žene; između Sotoninih sljedbenika i Božjeg naroda. To će prekinuti čovjekov odnos sa Sotonom i otvoriti put za obnovu odnosa s Bogom.

Rat se tijekom stoljeća trebao stalno voditi između Božje Crkve i Sotone. Sukob će dostići svoj vrhunac u smrti Isusa Krista, koji je bio prorečeno oličenje ženinog Potomstva. Na Golgoti je Sotona bio pobijeđen. Premda je ženino Potomstvo bilo slomljeno, tvorac zla bio je pobijeđen.

Svi koji prihvate Božju ponudu milosti, spoznat će neprijateljstvo spram grijeha, što će ih učiniti uspješnima u borbi sa Sotonom. Oni će vjerom sudjelovati u Spasiteljevoj pobjedi na Golgoti.

Zavjet ustanovljen prije stvaranja. Zavjet milosti nije stvoren poslije pada. Sveto pismo ističe da je prije stvaranja Božanstvo načinilo međusobni sporazum da spasi ljudski rod ako bude pao u grijeh. Pavao kaže da nas Bog "u njemu sebi izabra prije stvaranja svijeta da budemo sveti i bez mane pred njim; u ljubavi nas predodredi sebi za sinove po Isusu Kristu, prema odluci svoje volje, na hvalu slave svoje milosti". (Ef 1,4-6; usporedi: 2 Tim 1,9) Govoreći o Kristovoj žrtvi pomirnici, Petar je rekao: "On je, istina, bio prije poznat (i predodređen), prije postanka svijeta." (1 Pt 1,20)

Zavjet je bio utemeljen na čvrstoj podlozi: obećanju i zakletvi samoga Boga (Heb 6,18). Isus Krist je bio jamac ovog zavjeta (Heb 7,22). Jamac je osoba koja preuzima svaki dug ili obvezu u slučaju da druga osoba ne izvrši svoje obveze. Kristova služba Jamca značila je da ako ljudski rod bude pao u grijeh, On će snositi njegovu kaznu; On će platiti cijenu otkupljenja; On će prinijeti žrtvu izmirenja za njegov grijeh; On će ispuniti zahtjeve prekršenog Božjeg Zakona. Nijedno ljudsko biće niti anđeo nije mogao preuzeti ovu odgovornost. Jedino Krist, Tvorac, glavni Predstavnik ljudskog roda, mogao je preuzeti ovu odgovornost (Rim 5,12-21; 1 Kor 15,22).

Božji Sin nije samo Jamac za zavjet, On je i njegov Posrednik ili Izvršitelj. Opis koji je dao o svojoj službi, kao utjelovljenog Sina čovječjega, otkriva Njegov pogled na osobnu ulogu. On je rekao: "Jer ne siđoh s neba da vršim svoju volju, nego volju onoga koji me posla." (Iv 6,38; usporedi: 5,30.43). Očeva volja je "da svaki koji vidi Sina i vjeruje u nj dobije život vječni". (Iv 6,40) "A ovo je vječni život", rekao je, "spoznati tebe, jedino pravog Boga, i onga koga si poslao, Isusa Krista." (Iv 17,3) Na kraju svoga rada, On je svjedočio o izvršenju Očevog naloga govoreći: "Ja sam tebe proslavio na zemlji, izvršio djelo koje si mi dao da učinim." (Iv 17,4)

Na križu Isus je ispunio svoje obećanje o tome da bude Jamac u zavjetu. Njegov uzvik "Svršeno je" (Iv 19,30), označavao je ispunjenje Njegove zadaće. Svojim vlastitim životom platio je kaznu koju je zahtijevao prekršeni Božji Zakon, i zajamčio spasenje ljudskom rodu koji se kaje. U tom trenutku Kristova krv potvrdila je zavjet milosti. Vjerom u Njegovu krv pomirenja pokajani će grešnici biti usvojeni kao Božji sinovi i kćeri i na taj način postati nasljednicima vječnog života.

Ovaj zavjet milosti pokazuje Božju beskrajnu ljubav prema ljudskom rodu. Osnovan prije stvaranja, zavjet je otkriven nakon pada. U to su vrijeme, u posebnom smislu, Bog i čovječanstvo postali partneri.

Obnova zavjeta. Nažalost, ljudski je rod odbacio ovaj veličanstveni zavjet milosti i prije potopa i poslije njega (Post 6,1-8; 11,1-9). Kad je Bog ponovo ponudio ovaj zavjet, učinio je to preko Abrahama. Ponovo je potvrdio obećanje o iskupljenju: "Budući da si poslušao moju zapovijed, svi će se narodi zemlje blagoslivljati tvojim potomstvom." (Post 22,18; usporedi: 12,3; 18,18).

Sveto pismo posebno ističe Abrahamovu vjernost zavjetnim uvjetima. Abraham je vjerovao Bogu i On "mu to uračuna u pravednost." (Post 15,6) To Abrahamovo sudjelovanje u zavjetnim blagoslovima, zasnovanim na Božjoj milosti, također ovisno o njegovoj poslušnosti, otkriva da je zavjet podržavao autoritet Božjeg Zakona (Post 17,1; 26,5).

Abrahamova vjera bila je tako snažna da mu je dano ime "otac svih koji vjeruju". (Rim 4,11) On je Božji uzor opravdanja koje se otkriva u poslušnosti (Rim 4,2.3; Jakov 2,23.24). Zavjet milosti nije automatski davao svoje blagoslove Abrahamovim prirodnim potomcima, već samo onima koji su slijedili Abrahamov primjer vjere. "Sinovi su Abrahamovi oni koji vjeruju." (Gal 3,7) Svaki pojedinac na Zemlji može iskusiti zavjetna obećanja o spasenju ispunjavajući uvjet: "A ako vi pripadate Kristu, onda ste Abrahamovo potomstvo, baštinici po obećanju." (Gal 3,29) S Božje strane sinajski zavjet (nazvan i prvim Savezom) bio je obnova Abrahamova zavjeta milosti (Heb 9,1). Izrael ga je izopačio u zavjet djela (Galaćanima 4,22-31).

Novi Savez. Kasniji reci iz Svetog pisma govore o "novom i boljem Savezu". Međutim, oni to čine ne zato što je vječni zavjet promijenjen, već zato što je (1) Izraelovom neposlušnosti Božji vječni zavjet bio izopačen u sustav djela; (2) bio je združen s novim otkrivenjem Božje ljubavi u utjelovljenju Isusa Krista, u Njegovom životu, smrti, uskrsnuću i posredovanju (usporedi: (Heb 8, 6-13); i (3) sve do križa on nije potvrđen Kristovom krvlju (Dn 9,27; Lk 22,20; Rim 15,8; Heb 9,11-22).

Ono što ovaj zavjet Božjem milošću nudi onima koji ga prihvaćaju golemo je, jer on im nudi oprost grijeha. Nudi im djelovanje Svetoga Duha u zapisivanju Deset zapovijedi u srcu i obnovu grešnika koji se kaju prema obličju svoga Tvorca (Jr 31,33). Iskustvo novog zavjeta, novog rođenja donosi Kristovu pravdu i iskustvo opravdanja vjerom.

Obnova srca koju on donosi preobražava pojedince tako da oni rode rod Duha: "Ljubav, radost, mir, strpljivost, blagost, dobrota, vjernost, krotkost, uzdržljivost." (Gal 5,22.23) Silom Kristove spasiteljske milosti oni mogu živjeti kao što je Krist živio, svakodnevno uživajući u onome što je ugodno Bogu (Iv 8,29). Jedina nada palog ljudskog roda je prihvaćanje Božjeg poziva da stupi u Njegov zavjet milosti. Vjerom u Isusa Krista možemo doživjeti ovakav odnos koji nam osigurava usvajanje kao Božje djece i nasljednika s Kristom u Njegovom kraljevstvu.

UČENJE O SPASENJU

Adventisti sedmog dana vjeruju...

Cijeli je ljudski rod obuhvaćen velikom borbom između Krista i Sotone u pogledu na Božji karakter, Njegov Zakon i Njegovu vladavinu svemirom. Ovaj je sukob nastao na Nebu kad je jedno stvoreno biće, obdareno slobodom izbora, u samouzvišenju unijelo duh pobune u ovaj svijet i navelo na grijeh Adama i Evu. Ovaj je čovjekov grijeh prouzročio izopačenost Božjeg obličja u ljudskom rodu, metež u stvorenu svijetu i njegovo potpuno uništenje u vrijeme potopa cijeloga svijeta. Promatran od svih stvorenih bića, ovaj je svijet postao poprištem sveopćeg sukoba iz koga će Bog ljubavi na kraju izaći opravdanim. Da bi pomogao svom narodu u ovoj borbi, Krist šalje Svetoga Duha i odane anđele da ga vode, zaštite i podrže na putu spasenja. (Osnovna vjerovanja, 8)

GLAVA 8

VELIKA BORBA

Sveto pismo prikazuje ovu svemirsku borbu između dobra i zla, Boga i Sotone. Razumijevanje ove borbe, u koju je uvučen cijeli svemir, pomaže u davanju odgovora na pitanje: "Zašto je Isus došao na ovaj planet?"

Svemirsko sagledavanje borbe

Tajna nad tajnama, borba između dobra i zla, započela je na Nebu. Kako je moguće da je grijeh nastao u tako savršenoj sredini?

Anđeli, bića višeg reda od ljudi (Ps 8,5), stvoreni su da uživaju u prisnom druženju s Bogom (Otk 1,1; 3,5; 5,11). Veće snage i poslušni Božjoj Riječi (Ps 103,20) oni su djelovali kao sluge ili "službujući duhovi" (Heb 1,14). Premda, općenito rečeno, nevidljivi, povremeno se pojavljuju u ljudskom obliku (Post 18,19; Heb 13,2). Kroz jedno takvo anđeosko biće grijeh se uvukao u svemir.

Podrijetlo borbe. Koristeći se kraljevima Tira i Babilona kao slikovitim opisima Lucifera, Sveto pismo rasvjetljuje početak ove svemirske borbe. "Svjetlonoša" (Lucifer), "Sin Zorin", postavljeni kerub zaštitnik", prebivao je u Božjoj prisutnosti (Iz 14,12; Ez 28,14)." Sveto pismo kaže: "Ti bješe uzor savršenstva, pun mudrosti i čudesno lijep... Savršen bješe na putima svojim od dana svojega rođenja dok ti se u srcu ne začu opačina." (Ez 28,12.15.)

Premda je pojava grijeha neobjašnjiva i neopravdana, njeni se korijeni mogu otkriti u Luciferovoj oholosti: "Srce ti se uzoholi zbog ljepote tvoje, mudrost svoju odnemari zbog svojega blaga!" (Ez 28,17) Lucifer nije htio biti zadovoljan uzvišenim položajem koji mu je dao njegov Tvorac. U sebičnosti je priželjkivao da se izjednači sa samim Bogom: "U svom si srcu govorio: Uspet ću se na nebesa, povrh zvijezda Božjih prijesto ću sebi dići... bit ću jednak Višnjemu." (Iz 14,12-14) Ali, premda je poželio Božji položaj, on nije želio i Njegov karakter. On se mašio Božje vlasti, ali ne i Njegove ljubavi. Luciferova pobuna protiv Božje vlasti bio je prvi korak u njegovom preobražaju u Sotonu, protivnika, suparnika.

Luciferovo prikriveno djelovanje zaslijepilo je mnoge anđele prema Božjoj ljubavi. Iz toga je proizašlo nezadovoljstvo i nepokoravanje Božjoj vlasti koje je sve više raslo, sve dok jedna

trećina andeoskih vojski nije mu se pridružila u pobuni (Otk 12,4). Mir Božjeg kraljevstva bio je poremećen i tako se "zametnu rat u nebu". (Otk 12,7). Nebeski rat potekao od Sotone, opisanog kao veliki Zmaj, stara "Zmija" i đavao, "bijaše zbačen na zemlju i bijahu zbačeni s njim njegovi anđeli". (Otk 12,9)

Kako su ljudska bića uključena? Nakon progonstva s neba, Sotona je proširio svoju pobunu na našu Zemlju. Prerušen u zmiju koja je govorila i primjenjujući iste razloge koji su doveli do njegovog pada, on je uspješno potkopao Adamovo i Evino povjerenje u njihovog Tvorca (Post 3,5). Sotona je pokrenuo u Evi nezadovoljstvo sagledavanjem položaja koji joj je određen. Zaslijepljena obećanim izjednačenjem s Bogom, ona je povjerovala kušačevoj riječi, a posumnjala u Božju. Ne slušajući Božju zabranu, ona je pojela plod i utjecala na svoga muža da i on to isto učini. Vjerujući zmijinoj riječi više nego Stvoriteljevoj, oni su iznevjerili svoje povjerenje u Boga i podaničku vjernost Bogu. Kobno sjeme borbe koja je počela na Nebu, ukorijenilo se na planetu Zemlji. (vidi: Post 3)

Zavodeći naše praroditelje u grijeh, Sotona im je uspješno preoteo upravu nad Zemljom. Iz svoga novoga sjedišta, planeta Zemlje, Sotona je sada, tvrdeći da je "knez ovoga svijeta", osporavao Boga, Njegovu vlast i mir u cijelom svemiru.

Udar ljudskom rodu. Posljedice borbe između Krista i Sotone naskoro su postale vidljive, jer je grijeh izopačio Božji lik u čovječanstvu. Premda je Bog ponudio svoj zavjet milosti ljudskom rodu preko Adama i Eve (Post 3,15; vidi: 7. poglavlje iz ove knjige), njihovo prvo dijete, Kajin, ubio je svoga brata (Post 4,8). Zlo se nastavilo umnožavati, dok Bog od žalosti nije morao reći o čovjeku "kako je svaka pomisao u njegovoj pameti uvijek samo zloća." (Post 6,5).

Bog je iskoristio veliki potop da očisti ovaj svijet od njegovih nepokajanih stanovnika i omogućiti ljudskom rodu nov početak (Post 7,17-20). Ali nije dugo potrajalo, a potomci vjernog Noe udaljili su se od Božjeg saveza. Premda je Bog obećao da više nikada neće uništiti cijelu Zemlju potopom, oni su razmetljivo pokazali svoje nepovjerenje u Njega podizanjem Babilonske kule, pokušavajući doprijeti do neba i na taj način stvoriti sredstvo za bjeg od svakog potopa koji bi mogao nastati. Ovaj je put Bog savladao čovjekovu pobunu time što je pomiješao njegov opšti jezik (Post 9,1.11;11).

Nakon stanovitog vremena, u svijetu koji je gotovo potpuno otpao od Boga, Bog je svoj savez pružio Abrahamu. Bog je želio da preko Abrahama blagoslovi sve narode na svijetu (Post 12,1-3;22,15-18). Međutim, naredni naraštaji Abrahamovih potomaka pokazali su vjernost Božjem savezu milosti. Navedeni na grijeh, oni su pomogli Sotoni u postizanju njegovog cilja u velikoj borbi razapinjući na križ Tvorca i Jamca saveza, Isusa Krista.

Zemlja, pozornica svemira. Izvještaj u knjizi Job o svemirskom skupu na kome su bili nazočni predstavnici iz raznih dijelova svemira, pruža nam dopunski uvid u veliku borbu. Izvještaj počinje: "Jednoga dana dođu sinovi Božji da stanu pred Jahvu, a među njima pristupi i Satan. Jahve tad upita Satana: "Odakle dolaziš?" - "Evo prođoh zemljom i obidoh je", odgovori on." (Job 1,6.7; usporedi: 2,1-7)

Jahve je tada rekao: "Pogledaj, Sotono, Joba. On vjerno drži moj Zakon. On je savršen!" (vidi: Job 1,8)

Sotona se usprotivio: "Da, ali on je savršen samo zato što mu se isplati da Ti služi. Zar ga nisi zaštitio?" Krist je odgovorio time što je dopustio Sotoni da iskuša Joba na bilo koji način

osim da mu oduzme život. (vidi: Job 1,9-2,7).

Svemirska perspektiva koju daje knjiga Job, pruža nam moćan dokaz o velikoj borbi između Krista i Sotone. Ovaj planet je pozornica na kojoj se odigrava ova dramatična borba između dobra i zla. Sveto pismo o tome kaže: "Postali smo prizorom svijetu, anđelima i ljudima." (1 Kor 4,9).

Grijech je prekinuo vezu između Boga i čovjeka i "sve što se ne čini po čvrstom uvjerenju grijeh je". (Rim 14,23) Prekršaj Božjih zapovijedi ili Zakona je neposredni rezultat nedostatka vjere, dokaz prekinutog odnosa. Opet, planom spasenja Bog namjerava obnoviti povjerenje u Tvorca što vodi do odnosa ljubavi izraženog u poslušnosti. Kao što je Krist istaknuo, ljubav vodi k poslušnosti (Iv 14,15).

U našem stoljeću bezakonja, prave su vrijednosti obezvrijeđene, nepoštenje se hvali, podmitljivost je način života, preljub buja, a ugovori, kako međunarodni tako i osobni, osjenčeni su lažima. Naša je prednost da ponad beznadežnog svijeta, posmatramo svemogućeg Boga koji voli. Ovaj širi pogled otkriva nam važnost posredničke službe našeg Spasitelja, koja će učiniti kraj ovoj svemirskoj borbi.

Svemirsko sporno pitanje

O kojem spornom pitanju ovisi ova borba na život i smrt?

Božja vladavina i Zakon. Božji moralni Zakon je isto tako bitan za postojanje Njegovog svemira, kao što su važni fizički zakoni koji ga održavaju u jedinstvu i stalnome radu. Grijech je "kršenje zakona" (1 Iv 3,4) ili "bezakonje", kao što znači i grčka riječ *anomia*. Bezakonje proistječe iz odbacivanja Boga i Njegove vladavine.

Namjesto da prizna odgovornost za bezakonje u svijetu, Sotona okrivljuje za to Boga. Kaže da Božji Zakon, za koji on tvrdi da je tiranski, krši osobnu slobodu. Dalje, napada Zakon jer da on, kako ga je nemoguće štovati, djeluje protiv najboljih interesa stvorenih bića. Ovim stalnim i lukavim potkopavanjem Zakona, Sotona pokušava oboriti Božju vladavinu, pa čak i samoga Boga.

Krist i predmet poslušnosti. Kušnje s kojima se Isus sučelio u tijeku svoje zemaljske službe otkrile su ozbiljnost borbe za poslušnost i pokornost Božjoj volji. U sučeljavanju s tim kušnjama, koje su Ga pripremale da bude "Svećenik milostiv i vjeran" (Heb 2,17), Krist se u pojedinačnoj borbi sreo sa smrtnim neprijateljem. U pustinji, nakon Kristovog posta od četrdeset dana, Sotona Ga je kušao tražeći da pretvori kamenje u kruhove kako bi dokazao da je On stvarno Božji Sin (Mt 4,3). Kao što je Sotona kušao Evu da u Edenu sumnja u Božju riječ, tako je sada pokušao prisiliti Krista da sumnja u valjanost onoga što je Bog rekao prigodom Njegovog krštenja: "Ovo je Sin moj, Ljubljeni moj, koga sam odabrao." (Mt 3,17). Da je Krist taj predmet uzeo u svoje ruke, pretvarajući kamenje u kruh kako bi potvrdio da je Božji Sin, On bi kao Eva, otkrio nedostatak povjerenja u Boga. Njegova bi se zadaća završila neuspjehom.

Međutim, Kristova je najvažnija prednost bila da živi po Riječi svoga Oca. Unatoč velikoj gladi, On je ovako odgovorio na Sotoninu kušnju: "Ne živi čovjek samo o kruhu, nego o svakoj riječi koja izlazi iz usta Božjih." (Mt 4,4)

U drugom pokušaju da pobijedi Krista, Sotona Mu je pokazao panoramski prizor svjetskih

carstava, obećavajući: "Sve ću ti ovo dati ako padneš ničice te mi se pokloniš." (Mt 4,9). On je nagovještavao da bi čineći to Krist mogao povratiti svijet i na taj način završiti svoje djelo ne trpeći samrtne muke na Golgoti. Bez ijednog trenutka oklijevanja, i u potpunoj pokornosti Bogu, Isus je zapovjedio: "Odstupi, sotonu!" Tada, služeći se Svetim pismom, kao najdjelotvornijim oružjem, rekao je: "Gospodaru, Bogu svojemu, klanjaj se i njemu jedinom služi!" (Mt 4,10) Njegove su riječi zaključile bitku. Premda je očuvao svoju potpunu ovisnost o Ocu, Krist je pobijedio Sotonu.

Otkrivanje planova na Golgoti. Svemirska borba dosegla je vrhunac na Golgoti. Kako se približavalo vrijeme njenog završetka, Sotona je pojačao svoje napore da spriječi Isusovu službu. Sotona je bio posebice uspješan koristeći vjerske vođe onog vremena, čija je ljubomora zbog Kristove omiljenosti u narodu izazvala takve nevolje da je On morao završiti svoju javnu službu (Iv 11,45-54). Izdajom jednog od svojih učenika i svjedočenjem lažnih svjedoka, Isus je bio uhićen, saslušan i osuđen na smrt (Mt 26,63.64; Iv 19,7). U potpunoj poslušnosti volji svoga Oca, Isus je ostao vjeran sve do smrti.

Korist od Kristovog života i Njegove smrti dopire izvan ograničenog svijeta ljudskog roda. Govoreći o križu, Isus je rekao: "Sad će biti knez ovoga svijeta (Sotona) biti bačen van!" (Iv 12,31) te da je "osuđen knez ovoga svijeta." (Iv 16,11)

Svemirska borba dosegla je svoj vrhunac na križu. Ljubav i vjerna poslušnost koju je Krist tamo pokazao usprkos Sotoninoj surovosti, potkopala je položaj kneza Sotone, potvrđujući njegovu posvemašnju propast.

Borba za istinu kakva je u Isusu

Velika borba, koja silno bjesni oko Kristove vlasti, obuhvaća danas ne samo Njegov Zakon već i Njegovu Riječ - Sveto pismo. Pristupi u tumačenju Biblije su tako postavljeni da dopuštaju malo ili nimalo prostora za božansku objavu. Sveto pismo izlaže se tako kao da se ne razlikuje od bilo kog drugog starog dokumenta i analizira se istom kritičkom metodologijom. Sve veći broj kršćana, uključujući teologe, više ne promatraju Sveto pismo kao Božju Riječ, nepogrešivu objavu Njegove volje. U skladu s tim, oni su dospjeli dotle da sumnjaju u biblijsko gledište o ličnosti Isusa Krista; o Njegovoj naravi, o rođenju preko djevice, a o čudima i uskrsnuću naširoko se raspravlja.

Najpresudnije pitanje. Kad je Krist upitao: "Za koga drže ljudi Sina Čovječjega?", učenici su odgovorili: "Jedni za Ivana Krstitelja, drugi za Iliju, a treći za Jeremiju ili za jednoga od proroka." (Mt 16,13.14) Drugim riječima, većina Njegovih suvremenika smatrali su Ga samo čovjekom. Svijeto pismo nastavlja ovaj izvještaj; "A vi - reče im za koga me držite?"

Ti si Krist, Sin Boga živoga! odgovori mu šimun Petar."

"Na to će mu Isus: "Blago tebi, Šimune, Jonin sine, jer tebi to ne objavi tijelo i krv, nego Otac moj nebeski!" (Mt 16,15-17).

Danas se svako sučeljava s istim pitanjem što ga je Isus postavio svojim učenicima. Čovjekov odgovor na ovo pitanje života i smrti ovisi o njegovoj vjeri u svjedočanstvo Božje Riječi.

Središte biblijskih nauka. Krist je središte Svetoga pisma. Bog nas poziva da shvatimo istinu kakva je u Isusu (Ef 4,21), jer je On Istina (Iv 14,5). Jedno od Sotoninih lukavstava u svemirskom sukobu sastoji se u pokušaju da uvjeri ljude kako mogu shvatiti istinu odvojeno

od Isusa. Tako je predloženo nekoliko središta istine ili posebno ili u kombinaciji; (1) čovjek, (2) priroda ili vidljivi svemir, (3) Sveto pismo i (4) Crkva.

Dok ova središta imaju svoj udio u otkrivanju istine, Sveto pismo iznosi Krista kao Tvorca svih njih i koji nadmašuje sve njih. Sva ona svoje stvarno značenje nalaze samo u Onome od koga i potječu. Odvajanje biblijskog nauka od Njega vodi do pogrešnog razumijevanja "puta, istine i života". (Iv 14,6) Naravi i cilju antikrista odgovara da nameće druga središta istine, a ne Krista. (U grčkom izvorniku *antikrist* može značiti ne samo 'protiv Krista' već i 'namjesto Krista'). Time što je u crkvenim učenjima postavio neka druga središta namjesto Krista, Sotona postiže svoj cilj i skreće pozornost s Onoga koji je jedina nada čovječanstva.

Zadaća kršćanske teologije. Svemirsko viđenje otkriva Sotonin pokušaj da ukloni Krista s Njegovog pravog mjesta u svemiru kao i u istini. Teologija, u objašnjenju neke studije o Bogu i Njegovom odnosu prema svojim stvorenjima, mora otkriti sav nauk u svjetlosti Krista. Punomoć kršćanske teologije zahtijeva da ulije povjerenje u vjerodostojnost Božje Riječi i zamijeni Kristom sva ostala predložena središta istine. Kada tako čini, prava kršćanska teologija dobro služi Crkvi, jer onda dopire do korijena svemirske borbe, izlaže je i sastavlja s jedinim neospornim dokazom - Kristom onako kako je otkriven u Svetome pismu. Iz ove perspektive Bog se može služiti teologijom kao djelotvornim sredstvom za pomaganje čovječanstvu u njegovom protivljenju Sotoninim naporima na Zemlji.

Značaj nauka

Nauk o velikoj borbi otkriva nam strahovitu bitku koja pogađa svako biće koje se rodi na svijetu - koja, ustvari, dopire u svaki kutak svemira. Sveto pismo kaže: "Jer naša borba nije protiv krvi i tijela, nego protiv Poglavarstava, protiv Vlasti, protiv Vrhovnika ovoga mračnog svijeta: protiv zlih duhova koji borave u nebeskim prostorima." (Ef 6,12)

Nauk pokreće na stalno stanje budnosti. Razumijevanje ovog nauka uvjerava čovjeka u potrebu sprečavanja zla. Uspjeh je moguć samo pouzdanjem u Isusa Krista, Zapovjednika nad vojskama, u Onoga koji je "silan i junačan, Jahve silan u boju". (Ps 24,8). Kao što apostol Pavao kaže, prihvaćanje Kristova umijeća opstanka nalaže čovjeku da uzme bojnu opremu Božju da se mognete oduprijeti u zli dan i kad sve nadvladate, održati se! Dakle, stojte čvrsto! "Opašite svoje bokove istinom", "obucite oklop-pravednost", obujte noge spremnošću za Radosnu vijest - mir!" U svemu uzmite veliki štit-vjeru; njime ćete moći ugaziti sve goruće strijele Zloga! Prihvatite kacigu-ono čim se spasava - i mač Duha to jest riječ Božju, sa svakovrsnom prošnjom i molitvom. Molite u jedinstvu s Duhom u svakoj prigodi, i k tome bdijte sa svom ustrajnošću i svakovrsnom molitvom za sve svete." (Ef 6,13-18). Kakva prednost za prave kršćane da žive životom koji je obilježen strpljivošću i vjernošću, spremnošću u svako doba za borbu (Otk 14,2) i izricanjem stalne ovisnosti o Onome koji nas je učinio više nego pobjednicima (Rim 8,37).

Ona objašnjava tajnu patnje. Zlo ne potječe od Boga. Onoga, za koga se kaže "ljubio si pravednost, a mrzio bezakonje" (Heb 1,9), ne treba okrivljavati za bijedu u svijetu. Sotona, pali anđeo, odgovoran je za svirepost i patnje. Mi možemo bolje razumjeti pljačke, ubojstva, pogrebe, zločine i nesretne slučajeve - ma koliko slamale srce - kad ih promotrimo unutar velike borbe.

Križ svjedoči o razornoj moći grijeha i dubinama Božje ljubavi spram grešnika. Na taj način, tema o velikoj borbi uči nas da mrzimo grijeh, a volimo grešnika.

Ona ističe sadašnju Kristovu skrb iz ljubavi prema svijetu. Nakon svog povratka na Nebo, Krist nije ostavio svoj narod kao siročad. U velikoj samilosti On nam daje svaku moguću pomoć u borbi protiv zla. Sveti Duh je dobio nalog da zamijeni Krista i bude naš stalni pratilac sve dok se Krist ne vrati (Iv 14,16; usporedi: Mt 28,20). Anđeli su također dobili nalog da se uključe u Njegovo djelo spasenja (Heb 1,14). Naša je pobjeda osigurana. Mi možemo s nadom i hrabrošću gledati u budućnost, zato što naš Učitelj vrši nadzor. Naše usne mogu izreći hvalu za Njegovo djelo spasenja.

Ona otkriva svemirski značaj križa. Spasenje ljudskog roda bilo je stavljeno na kocku u Kristovoj službi i smrti, jer je došao položiti svoj život za oprost naših grijeha. Čineći tako, On je obranio karakter svoga Oca, Zakona i vladavine, na što je lažno bačena ljaga.

Kristov je život obranio Božju pravednost i dobrotu i pokazao da su Božji Zakon i vladavina poštteni. Krist je otkrio neosnovanost Sotoninog napada na Boga, pokazujući da se potpunim oslanjanjem na Božju silu i milost, vjernici koji se kaju mogu uzdići iznad uznemirenosti i prepreka svakodnevnih kušnji i živjeti kao pobjednici nad grijehom.

Adventisti sedmog dana vjeruju...

U Kristovom životu savršene poslušnosti Božjoj volji, u Njegovoj patnji, smrti i uskrsnuću Bog je osigurao jedino sredstvo pomirenja za ljudski grijeh, tako da oni koji vjerom prihvaćaju ovaj mir mogu imati vječni život, a cijeli svijet može bolje razumijeti Tvorčevu bezgraničnu i svetu ljubav. Ovaj savršeni mir opravdava pravednost Božjeg Zakona i milostivost Njegova karaktera; jer ovo dvoje osuđuju naš grijeh i daju nam oprost. Kristova smrt je zamjena i otkup koji ostvaruje mir i preobražaj. Kristovo uskrsnuće objavljuje Božju pobjedu nad silama zla, a onima koji prihvaćaju mir daje čvrsto obećanje o posvemašnjoj pobjedi nad grijehom i smrću. Ono objavljuje dostojanstvo Gospodina Isusa Krista pred kojim će se saviti svako koljeno na Nebu i na Zemlji. (Osnovna vjerovanja, 9)

POGLAVLJE 9

KRISTOV ŽIVOT, SMRT I USKRSNUĆE

Jedna otvorena vrata vode u središte svemira, u Nebo. Jedan glas poziva: "Uđi i vidi što se ovdje događa!" U Duhu, apostol Ivan gleda u Božju prijestolnu dvoranu.

Zasljepljujuća smaragdna duga okružuje središnje prijestlje, a munje, gromovi i glasovi izlaze iz nje. Dostojanstvenici - odjeveni u bijele odore sa zlatnim krunama - sjede na manjim prijestolima. Dok se uzdiže hvalospjev, starješine padaju na koljena i obožavaju Boga, stavljajući svoje zlatne krune pred prijestlje.

Jedan anđeo, noseći svitak zapečaćen sa sedam pečata, govori: "Tko je kadar da otvori knjigu i da razlomi njezine pečate?" (Otk 5,2). Zapanjen, Ivan vidi da nitko na nebu ni na Zemlji nije dostojan otvoriti svitak. Njegova se zaprepaštenost pretvara u plač, sve dok ga jedan od starješina nije utješio: "Nemoj plakati, pobijedio je 'Lav' iz Judina plemena, Davidov 'Izdanak', tako da može otvoriti knjigu i njezinih sedam pečata." (Otk 5,5).

Pogledavši opet na veličanstveno prijestolje, Ivan vidi Janje koje je bilo zaklano, ali je sada živo i ojačano Duhom. Dok ovo ponizno Janje uzima svitak, živa bića i starješine započinju novi hvalospjev: "Kadar si da uzmeš knjigu i da otvoriš njezine pečate, jer si bio zaklan i svojom krvi iskupio Bogu ljude od svakog plemena, jezika, puka i naroda, i učinio ih za 'našega Boga' kraljevstvom svećenika i oni će kraljevati na zemlji!" (Otk 5,9,10). Svako stvoreno biće na Nebu i na Zemlji priključuje se njihovoj pjesmi: "Onomu koji sjedi na prijestolju, i Janjetu: hvala, čast, slava i vlast u vijeke vjekova!" (Otk 5,13).

Što je tako značajno u ovom svitku? On bilježi spasenje ljudskog roda od njegovog robovanja Sotoni i oslikava potpunu pobjedu Boga nad grijehom. On otkriva spasenje tako savršeno da se oni koji su zarobljeni grijehom svojim izborom mogu osloboditi tamnice uništenja. Mnogo prije svog rođenja u Betlehemu, Janje je uzviknulo: "Evo dolazim! U svitku Knjige piše za mene: Milje mi je, Bože moj, vršit volju tvoju, Zakon tvoj duboko u srcu ja nosim." (Ps 40,7,8; usporedi: Heb 10,7). Dolaskom Janjeta zaklanog od utemeljivanja Zemlje izvršeno je spasenje ljudskog roda (Otk 13,8).

Božja milost koja spašava

Sveto pismo otkriva Boga koji vodi brigu o spasenju ljudskog roda. Članovi Božanstva ujedinjeni su u djelu vraćanja ljudi u jedinstvo s njihovim Tvorcem. Isus je rasvijetlio Božju

Ljubav koja spašava riječima: "Da, Bog je tako ljubio svijet da je dao svog jedinorođenog Sina da ne pogine nijedan koji u nj vjeruje, već da ima život vječni." (Iv 3,16)

Sveto pismo izjavljuje da je "Bog ljubav". (1 Iv 4,8). On doseže do čovječanstva "ljubavlju vječnom". (Jr 31,3) Bog koji pruža poziv za spasenje je svemoćan, ali Njegova ljubav zahtijeva da dopusti svakom čovjeku slobodu izbora u odlučivanju (Otk 3,20.21). Prisila, metoda suprotna Njegovu karakteru, ne može imati nikakvog udjela u Njegovom umijeću ratovanja.

Božanska inicijativa. Kad su Adam i Eva zgriješili, Bog je tražeći ih učinio prvi korak. Par koji je zgriješio, čuvši glas svoga Tvorca, nije Mu radosno potrčao u susret kao što je to ranije činio. Namjesto toga, oni su se sakrili. Međutim, Bog ih nije napustio. On ih je uporno zvao: "Gdje ste?"

Duboko ožalošćen, Bog je ocrtao posljedice njihove neposlušnosti - bol, teškoće s kojima će se sretati. Ipak, u njihovom potpuno beznačajnom stanju On im je otkrio veličanstveni nacrt spasenja, obećavajući potpunu pobjedu nad grijehom i smrću (Post 3,15).

Milost ili pravda? Kasnije, zbog Izraelova otpada kod Sinaja, Gospodin je otkrio Mojsiju svoj milostivi ali i pravični karakter, objavivši: "Jahve! Jahve! Bog milosrdan i milostiv, spor na srdžbu, bogat ljubavlju i vjernošću, iskazuje milost tisućama, podnosi opačinu, grijeh i prijestup, ali krivca nekažnjena ne ostavlja, nego kažnjava opačinu otaca na djeci - čak na unučadi do trećega i četvrtog koljena." (Izl 34,6.7).

Božji karakter otkriva jedinstveni sustav milosrđa i pravde, voljnosti da prašta i nevoljnosti da opravda krivicu. Samo u Kristovoj ličnosti možemo razumjeti kako se ove karakterne osobine mogu međusobno slagati.

Praštati ili kazniti? Tijekom razdoblja Izraelova otpada, Bog se često s čežnjom zalagao za svoj narod da prizna svoju nepravdu i da se vrati Njemu (Jr 3,12-14). Međutim, oni su s prezrenjem odbijali Njegove milostive pozive (Jr 5,3). Nepokajano držanje koje se ruga praštanju dovodi do neizbježne kazne (Ps 7,12).

Premda je milostiv, Bog ne može oprostiti onima koji su prionuli za grijeh (Jr 5,7). Oprost ima cilj. Bog želi promijeniti grešnike u svete ljude: "Nek bezbožnik put svoj ostavi, a zlikvac naume svoje. Nek se vrati Gospodu, koji će mu se smilovati, k Bogu našem, jer je velikodušan u praštanju." (Iz 55,7). Njegova vijest o spasenju jasno odzvanja kroz svijet: "Obratite se k meni da se spasite, svi krajevi zemlje, jer ja sam Bog i nema drugoga!" (Iz 45,22)

Božja srdžba spram grijeha. Prvotan prijestup stvorio je u ljudskom umu neprijateljsko raspoloženje prema Bogu (Kol 1,21). U skladu s tim, mi zaslužujemo nezadovoljstvo Boga koji je "oganj koji proždire" (Heb 12,29; usporedi: Hab 1,13). Svečana istina je da "su svi sagriješili" (Rim 3,23), svi su rođena "djeca srdžbe" (Ef 2,3; usporedi: 5,6) i podložni smrti "jer je plaća grijeha smrt". (Rim 6,23)

Božja srdžba je ono što Sveto pismo naziva Božjim odgovorom na grijeh i nepravdu (Rim 1,18). Hotimično odbacivanje Božje otkrivene volje - Njegovog Zakona - izaziva Njegov pravedan gnjev ili srdžbu (2 Kor 17,16-18; 2 Ljet 36,16). G.E. Ladd piše: "U moralnom pogledu ljudi su grešni; i kad Bog protiv njih nabraja njihove prijestupe, On ih mora promatrati kao grešnike, kao neprijatelje, kao predmet božanske srdžbe, jer je moralna i

vjerska potreba da se Božja svetost iskaže u srdžbi prema grijehu. Ipak, u isto vrijeme, Bog čezne da spasi buntovni svijet. Dok mrzi svaki grijeh, dotle On gaji skrb punu ljubavi za svakog grešnika.

Ljudski odaziv. Božje postupanje s Izraelom doseglo je vrhunac u službi Isusa Krista, koji je omogućio najjasniji uvid u "izvanredno bogatstvo svoje milosti" (Ef 2,7). Ivan je rekao: "I mi smo promatrali slavu njegovu, slavu koju ima kao Jedinorođenac od Oca - pun milosti i istine." (Iv 1,14) "Isus Krist", piše apostol Pavao, postao nam je "premudrost od Boga, pravednost, posvećenje i otkupljenje, da bude kako je pisano: "Tko se ponosi, neka se u Gospodu ponosi!" (1 Kor 1,30.31) Tko onda može omalovažiti "njegovu obilnu dobrotu, iščekivanje i strpljivost"? Nije čudo što apostol Pavao ističe da nas "dobrota Božja" vodi do pokajanja (Rim 2,4).

Čak i ljudski odaziv na Božju ponudu spasenja ne potječe od ljudskih bića, već od Boga. Naša je vjera samo Božji dar (Rim 12,3), kao što je to i naše pokajanje (Dj 5,31). Naša ljubav proistječe iz odaziva Božjoj ljubavi (1 Iv 4,19). Mi se sami ne možemo spasiti od Sotone, grijeha, patnji i smrti. Naša pravda je kao prljava haljina (Iz 64,6). "Ali Bog koji je bogat milosrđem - iz svoje velike ljubavi kojom nas je ljubio - nas, koji smo bili mrtvi zbog grijeha, s Kristom oživi... Da, milošću ste spašeni - po vjeri. To ne dolazi od vas, to je dar Božji! To ne dolazi od djela, da se tko ne bi hvalisao." (Ef 2,4.5.8.9)

Kristova služba pomirbe

Dobra vijest je da "Bog bijaše onaj koji je u Kristu pomirio svijet sa sobom". (2 Kor 5,19) Njegova pomirba obnavlja vezu između Boga i ljudskog roda. Ovaj redak ističe da ovaj postupak miri grešnike s Bogom, a ne Boga s grešnicima. Ključ za vraćanje grešnika Bogu je Isus Krist. Božji nacrt o miru je čudo božanske poniznosti. On ima sva prava da čovječanstvo pusti da izgine.

Kao što smo već zamijetili, Bog je bio taj koji je poduzeo prvi korak u obnovi prekinutog odnosa između ljudskog roda i sebe. "Dok smo još bili neprijatelji", kaže apostol Pavao, "izmireni smo s Bogom smrću njegova Sina." (Rim 5,10). Sljedstveno tomu, mi se "ponosimo u Bogu po našem Gospodinu Isusu Kristu, po kome smo sada postigli izmirenje." (Rim 5,11)

Postupak pomirbe združen je s riječju *pomirenje*. Engleska riječ 'atonement' prvotno je značila 'at-one-ment', tj. stanje jedinstva ili skladnosti. Prema tomu, 'pomirenje' je označavalo sklad odnosa, a kad je došlo do otuđenja, ovaj je sklad bio rezultat postupka izmirenja. Razumijevano u uvjetima njegovog prvotnog značenja, 'pomirenje' pravilno označuje stanje mira koje je ukinulo stanje otuđenja.

Mnogi kršćani ograničavaju pojam pomirbe isključivo na iskupiteljske ciljeve Kristova utjelovljenja, patnji i smrti. U službama u svetištu, međutim, pomirba nije obuhvaćala samo ubijanje žrtvenog janjeta, već je uključivala i svećeničku službu s njenom prolivenom krvlju u samom svetištu (usporedi: Lev 4,20.26.35; 16,15-18.32.33). Prema ovom biblijskom načinu postupanja, pomirba se onda može odnositi na Kristovu smrt isto kao i na Njegovu posredničku službu u nebeskom Svetištu. Tamo, kao Veliki svećenik, On primjenjuje zasluge svoje potpune i savršene žrtve pomirenja da bi postigao mir između ljudi i Boga.

Vincent Taylor također zamjećuje da nauk o miru ima dva vida: "(a) Kristovo djelo spasenja i (b) pojedinačno i opće prisvajanje Njegove službe vjerom. Ovo dvoje *zajedno* čine pomirbu.

Ovako gledajući, on je zaključio da je "pomirba učinjena *za nas* i izvršena *u nama*.

Ovo je poglavlje usredotočeno na pomirbu koja je povezana s Kristovom smrću. O pomirbi u vezi s Njegovom prvosvećeničkom službom biće raspravljeno kasnije (vidi: 23. poglavlje u ovoj knjizi).

Kristova žrtva pomirnica

Kristova žrtva pomirnica na Golgoti obilježava prekretnicu u odnosima između Boga i ljudi. Premda postoje zabilješke o ljudskim grijesima, kao rezultat pomirbe Bog im ne uračunava njihove grijeha (2 Kor 5,19). To ne znači da Bog odbacuje kaznu, ili da grijeh više ne izaziva Njegovu srdžbu. Prije, to znači da je Bog našao način da podari oprost grešnicima koji se kaju, dok istodobno podupire pravednost svog vječnog Zakona.

Kristova smrt - neophodnost. Da bi Bog ljubavi održao svoju pravdu i pravednost, smrt pomirbe Isusa Krista postala je "moralna i zakonska nužnost". Božja "pravda zahtijeva da se grijeh izvede na sud. Bog stoga mora izvršiti osudu grijeha a time i grešnika. U tom izvršenju presude Božji Sin, u skladu s Božjom voljom, zauzima naše mjesto, mjesto grešnika. Ovakva pomirba bila nužna zato što se čovjek nalazio pod Božjom pravednom srdžbom. U Njemu je središte Evanđelja o oprostima grijeha i tajna Kristova križa: Kristova savršena pravednost primjerno zadovoljuje božansku pravdu, a Bog je voljan prihvatiti Kristovu žrtvu, samoga sebe namjesto čovjekove smrti.

Ljudi koji nisu voljni prihvatiti Kristovu žrtvu pomirnicu ne primaju oprost grijeha i još uvijek podliježu pod Božju srdžbu. Ivan je rekao: "Tko vjeruje u Sina, ima život vječni; a tko ne vjeruje Sinu, neće vidjeti života, već gnjev Božji ostaje na njemu." (Iv 3,36).

Stoga je križ izraz Božje milosti i Njegove pravde. "Njega je Bog izložio da svojom krvi bude Pomirilište po vjeri, da učini očitom svoju pravednost - jer je ostavio nekažnjene prošle grijeha u vrijeme Božje strpljivosti - da učini očitom svoju pravednost u sadašnje vrijeme i da dolaže da je pravedan i da opravdava onoga koji vjeruje u Isusa. (Rim 3,25.26).

Što je žrtva pomirnica izvršila? Otac je sam prinio svoga Sina kao "žrtvu pomirnicu" - žrtvu očišćenja (Rim 3,25; grčki *hilasterion*), 'pomirenje', 'iskupljenje'. Novozavjetna poraba riječi *hilasterion* nema ničeg zajedničkog s neznabožačkim pojmom "umilostivljenja, stišavanja rasrdena Boga" ili "zadovoljavanja osvetoljubivog, tiranskog i ćudljivog Boga". Redak otkriva da je "Bog" svojom milostivom voljom prinio Krista kao otkup za svoju svetu srdžbu zbog čovjekove krivice, jer je prihvatio Krista kao čovjekova predstavnika i božansku Zamjenu da primi Njegov sud zbog grijeha.

Iz ove se perspektive može razumjeti Pavlov opis Kristove smrti kao "prinos i žrtvu" - Bogu na ugodni miris". (Ef 5,2; usporedi: Post 8,21; Izl 29,18; Lev 1,9) "Kristovo žrtvovanje samoga sebe ugodno je Bogu, zato što je ovaj žrtveni prinos otklonio prepreku između Boga i grešnog čovjeka time što je Krist u cijelosti podnio Božju srdžbu zbog čovjekova grijeha. Kroz Krista se Božja srdžba nije pretvorila u ljubav, već je otklonjena od čovjeka, a On ju je sam ponio.

Tekst u Rim 3,25 također otkriva da je Kristovom žrtvom grijeh iskupljen ili očišćen. Iskupljenje je usredotočeno na ono što krv pomirnica čini za grešnika koji se kaje. On doživljuje oprost, otklanjanje osobne krivice i očišćenje od grijeha.

Krist, nosilac grijeha kao zamjena. Sveto pismo prikazuje Krista kao Onoga koji je "ponio grijeha" ljudskog roda. Dubokim, proročkim jezikom Izaija kaže da "za naše grijeha probodoše njega, za opačine naše njega satriješe;... Jahve je svalio na nj bezakonje nas sviju... Al se Jahvi svidje da ga pritisne bolima ... (On je žrtvovao) - život svoj za naknadnicu ... da grijeha mnogih ponese na sebi." (Iz 53,5.6.10.12; usporedi: Galaćanima 1,4) Apostol Pavao je držao ovo proročanstvo na umu kad je rekao: "da je Krist suglasno Pismima, umro za naše grijeha." (1 Kor 15,3)

Ovi reci upiućuju na važnu predodžbu u planu spasenja: grijesi i krivica koja nas je prljala mogu se prenijeti na Nosioca naših grijeha, koji nas očišćuje (Ps 51,10). Žrtveni obredi u starozavjetnom svetištu otkrivali su ovu Kristovu ulogu. Tamo je prijenos grijeha s grešnika koji se kaje na nevino janje predočavao prijenos grijeha na Krista, nosioca grijeha (vidi: 4. poglavlje u ovoj knjizi).

Uloga krvi. Krv je imala središnju ulogu u žrtvama za pomirbu u službi u svetištu. Bog je predvidio pomirbu rekavši: "Jer je život živoga bića u krvi. Tu krv ja sam vam dao da... obavljate obred pomirenja za svoje živote." (Lev 17,11). Nakon klanja životinje, svećenik je morao primijeniti njenu krv prije no što je dobio oprost.

Novi zavjet otkriva da su starozavjetni obredi za dobivanje oprosta, očišćenja i pomirbe krvlju koja je predstavljala zamjenu, ispunjeni u krvi pomirenja Kristove žrtve na Golgoti. Nasuprot starom načinu, Novi zavjet kaže: da "koliko će više krv Krista - koji je po vječnom Duhu prinio sam sebe Bogu kao žrtvu bez mane - očistiti našu savjest od mrtvih djela da služimo živomu Bogu?" (Heb 9,14) Prolijevanje Njegove krvi izvršilo je iskupljenje od grijeha (Rim 3,25). Apostol Ivan kaže da je iz svoje ljubavi Bog "poslao Sina svoga kao žrtvu pomirnicu (hilasmos) za grijeha naše" (1 Iv 4,10; "iskupljenje, žrtva pomirenica").

Rezimirajući, "Božji nepristrasni čin pomirenja izvršen je krvlju pomirbe i pokajanja (osobna žrtva) Krista Isusa, Njegovog Sina. Na taj je način Bog 'davalac i primilac pomirbe'.

Krist, otkup

Kad su ljudska bića pala pod vlast grijeha, postali su izloženi osudi i prokletstvu Božjeg Zakona (Rim 6,4; Gal 3,10-13). Robovi grijeha (Rim 6,17), podložni smrti, nisu bili u stanju da se izvuku. "Ta nitko sebe ne može otkupiti ni za se dati Bogu otkupninu." (Ps 49,8) Jedino nas Bog obdaruje silom otkupljenja. "Ja ću ih izbaviti od vlasti Podzemlja, od smrti ću ih spasiti." (Hoš 13,14) Kako će ih Bog otkupiti?

Preko Isusa koji je posvjedočio da "nije došao da mu služe, nego da on služi i da dadne svoj život kao otkup mjesto svih!" (Mt 20,28; vidi: 1 Tim 2,6), Bog "sebi steče" crkvu "krvlju svojom" (Dj 20,28). U Kristu "imamo otkupljenje njegovom krvlju, oproštenje grijeha". (Ef 1,7; usporedi: Rim 3,24). Njegova smrt "nas otkupi od bezakonja i očisti nas da budemo njegov izabrani narod, revan u djelima ljubavi". (Tit 2,14)

Tko je izvršio otkup? Kristova smrt potvrdila je da je ljudski rod Božja svojina. Apostol Pavao je rekao: "Ne znate li da ne pripadate sami sebi jer ste kupljeni?" (1 Kor 6,19.20; vidi: 1 Kor 7,23).

Svojom smrću Krist je slomio nadmoć grijeha, ukinuo duhovno ropstvo, otklonio osudu i prokletstvo Zakona i omogućio vječni život svim grešnicima koji se kaju. Apostol Petar kaže da su oni koji vjeruju otkupljeni "od svoga bezvrijednog, od otaca baštinjenog načina života".

(1 Pt 1,18). Apostol Pavao je pisao da koji su oslobođeni od ropstva grijeha i njegovih rodova smrti, sada su u službi Bogu s njenim plodom "na posvećenje" i na kraju "životom vječnim" (Rim 6,22).

Odbaciti ili odricati načelo otkupa značilo bi "izgubiti samu bit evanđelja milosti i poricati najdublji razlog naše zahvalnosti Božjem Janjetu. Ovo načelo je središte hvalospjeva koji se pjeva u nebeskoj prijestolnoj dvorani: "Jer si bio zaklan i svojom krvi iskupio Bogu ljude od svakog plemena, jezika, puka i naroda, i učinio ih 'za našega Boga' 'kraljevstvom svećenika', i oni će kraljevati na zemlji!" (Otk 5,9.10).

Krist predstavnik ljudskog roda

I Adam i Krist - "novi Adam" ili "drugi čovjek" (1 Kor 15,45.47) predstavljaju čovječanstvo. Dok prirodno rođenje opterećuje svakog čovjeka posljedicom Adamova prijestupa, tko god doživi duhovno rođenje prima dobra Kristovog savršenog života i žrtve. "Jer kao što u Adamu svi umiru, tako će i u Kristu svi oživjeti." (1 Kor 15,22).

Adamova je pobuna svima donijela grijeh, osudu i smrt. Krist je preokrenuo tijek nazadovanja. U svojoj velikoj ljubavi, On se potčinio božanskoj osudi grijeha i postao predstavnikom čovječanstva. Njegova je smrt kao zamjena osigurala oslobođenje od kazne grijeha i vječni život za grešnike koji se kaju (2 Kor 5,21; Rim 6,23; 1 Pt 3,18)

Sveto pismo jasno uči o sveopćoj prirodi Kristove smrti kao zamjene. Po "milosti Božjoj" On je doživio smrt za svakoga (Heb 2,9). Kao i Adam, oni su zgriješili (Rim 5,12), pa je stoga svatko doživio smrt - prvu smrt. Smrt koju je Krist okusio za svakoga bila je druga smrt - potpuno prokletstvo grijeha (Otk 20,6; vidi: 26. poglavlje u ovoj knjizi).

Kristov život i spasenje

"Jer ako smo izmireni s Bogom smrću njegova Sina dok smo još bili neprijatelji, mnogo ćemo se sigurnije, već izmireni, spasiti njegovim životom." (Rim 5,10) Bio je potreban Kristov život, kao i Njegova smrt da se premosti provalija koju je produbio grijeh. Oboje je potrebno i pridonosi našem spasenju.

Što Kristov savršeni život može učiniti za nas? Isus je živio čistim i svetim životom ljubavi, oslanjajući se potpuno na Boga. Ovaj dragocjeni život On dijeli kao dar s grešnicima koji se kaju. Njegov savršeni karakter predstavljen je kao "svadbena ruho" (Mt 22,11) ili "haljina spasenja" (Iz 61,10) koju daje da bi se pokrile prljave prnje ljudskih pokušaja da postignu pravednost (Iz 64,6).

Unatoč našoj ljudskoj izopačenosti, kad se potčinimo Kristu, naše se srce sjedinjuje s Njegovim srcem, naša se volja stapa s Njegovom voljom, naš um postaje jedno s Njegovim umom, On zarobljuje naše misli; mi živimo Njegovim životom. Mi smo pokriveni Njegovom odjećom pravde. Kad Bog promatra grešnika koji vjeruje i koji se kaje, On vidi - ne golotinju i poročnost grijeha, već haljinu pravde načinjenu Kristovom savršenom poslušnošću Zakonu. Nitko ne može biti istinski pravedan ako nije pokriven ovom haljinom.

U priči o svadbenom ruhu, gost koji je stigao u svojoj odjeći, nije bio izbačen zbog svoga nevjerstva. On je prihvatio poziv na gozbu (Mt 22,10). Međutim, njegov dolazak nije bio dostatan. Bilo mu je potrebno svadbena ruho. Slično, vjerovanje u križ nije dostatno. Da bismo se mogli pojaviti pred Kraljem, nama također treba Kristov savršeni život i Njegov

pravedni karakter.

Kao grešnicima nije nam potrebno da nam se dugovi ponište, nego i da nam se obnovi bankovni račun. Potrebno nam je više od oslobođenja iz zatvora, nama treba da budemo usvojeni u obitelj našega Kralja. Posrednička služba uskrsloga Krista ima dvostruki cilj oprosta i davanja odjeće - primjenu Njegove smrti i života na naš život i na naš položaj pred Bogom. Golgotsko "svršeno je" označavalo je ispunjenje savršenog života i savršene žrtve. Grešnicima treba oboje.

Nadahnuće Kristovog života. Kristov život na Zemlji također je pružio čovječanstvu uzor kako treba živjeti. Apostol Petar, na primjer, preporučuje nam kao primjer način na koji je On odgovorio kad je bio zlostavljan (1 Pt 2,21-23). On koji se izjednačio s nama, i u svemu bio kušan kao i mi, pokazao je da oni koji se oslanjaju na Božju silu nemaju nikakvu potrebu da nastave griješiti. Kristov život daje nam jamstvo da možemo živjeti pobjedonosno. Apostol Pavao svjedoči: "Sve mogu u onome koji mi daje snagu." (Fil 4,13)

Kristovo uskrsnuće i spasenje

"Ako li Krist nije uskrsnuo", kaže apostol Pavao, "onda je neosnovano naše propovijedanje, neosnovana je i vaša vjera: vi ste još u svojim grijesima." (1 Kor 15,14.17.) Isus Krist je u tijelu uskrsnuo (Lk 24,36-43), uznio se na nebo kao Bogočovjek i otpočeo svoj presudni posrednički rad kao Posrednik s desne strane Boga Oca (Heb 8,1.2; vidi: 4. poglavlje u ovoj knjizi).

Kristovo uskrsnuće daje značaj križu koji apostoli skrhani bolom nisu mogli vidjeti u petak na dan raspeća. Njegovo uskrsnuće preobrazilo je ove ljude u moćnu silu koja je izmijenila povijest. Uskrsnuće - nikada odvojivo od raspeća - postalo je središtem njihova djelovanja. Oni su objavljivali živog, raspetog Krista koji je nadvladao sile zla. U tome leži sila apostolske vijesti.

"Kristovo uskrsnuće", piše Philip Schaff, "nedvosmisleno je probno pitanje o kome ovisi istinitost ili neistinitost kršćanske vjere. Ono je ili najveće čudo ili najveća obmana koju bilježi povijest. Wilbur M. Smith objašnjava: "Kristovo uskrsnuće je prava tvrđava kršćanske vjere. To je učenje koje je naglavce okrenulo svijet u prvom stoljeću, koje je uzdiglo kršćanstvo nad judaizmom i neznabožčkim religijama svijeta oko Sredozemlja. Ako ovo vrijedi, onda tako mora vrijediti gotovo sve što je od životne važnosti i što je jedinstveno u Evanđelju Gospodina Isusa Krista: 'A ako Krist nije uskrsnuo, bez ikakve je vrijednosti vaša vjera'. (1 Kor 15,17)"

Kristova je sadašnja služba ukorijenjena u Njegovoj smrti i uskrsnuću. Dok je žrtva pomirnice na Golgoti bila valjana i potpuna, bez uskrsnuća ne bismo imali nikakvog jamstva da je Krist uspješno izvršio svoju božansku zadaću na Zemlji. To što je Krist uskrsnuo potvrđuje stvarnost života iza groba i pokazuje istinitost Božjeg obećanja vječnog života u Njemu.

Rezultat Kristove spasiteljske službe

Kristova služba pomirbe ne utječe samo na ljudski rod već i na cijeli svemir.

Pomirba u cijelom svemiru. Apostol Pavao otkriva veličinu Kristovog spasenja u Crkvi i preko nje: "Da se sada po Crkvi saopći mnogolika Božja mudrost poglavarstvima i vlastima

na nebesima." (Ef 3,10) On dalje ističe da je Bogu bilo po volji kroz Krista "pomiriti za nj sve što je na zemlji ili na nebu, uspostavljajući mir krvlju njegova križa." (Kol 1,20) Apostol Pavao otkriva zapanjujući rezultat ove pomirbe: "Da se Isusovu imenu "pokloni svako koljeno" nebeskih, zemaljskih i podzemaljskih bića, i da "svaki jezik prizna" - na slavu Boga Oca: Gospodar je Isus Krist." (Fil 2,10.11).

Opravdanje Božjeg Zakona. Kristova savršena žrtva pomirnice uzdigla je pravdu i dobrotu, odnosno pravednost Božjeg svetog Zakona, kao i Njegov milostivi karakter. Kristova smrt i otkup udovoljili su zahtjevima Zakona (da treba grijeh kazniti), opravdavajući Njegovom milošću i milosrđem grešnike koji se kaju. Apostol Pavao je rekao da je On "osudio grijeh u tijelu, da bi se u nama, koji ne živimo po tijelu nego po Duhu, ispunio pravedni zahtjev Zakona." (Rim 8,3.4.).

Opravdanje. Pomirba postaje djelotvornom samo kad se prihvati oprost. Zabludjeli sin se pomirio s ocem kad je prihvatio ljubav i oprost od svoga oca.

"Oni koji vjerom prihvaćaju da je Bog u Kristu izmirio svijet sa sobom u Kristu i koji se pokoravaju Njegovoj volji primaju od Boga neprocenjivi dar opravdanja s njegovim neposrednim darom mira u Bogu. (Rim 5,1) Budući da nisu više predmet Božje srdžbe, opravdani vjernici postaju predmetom Božje ljubavi. S potpunim pristupom Božjem prijestolju preko Krista, oni primaju silu Svetoga Duha da slome sve prepreke ili zidove razdvajanja i neprijateljstva među ljudima, slikovito prikazane kao neprijateljstvo što je postojalo između Židova i neznabožaca. (Vidi: Ef 2,14-16)"

Uzaludnost spasenja djelima. Božja služba pomirbe otkriva uzaludnost ljudskih napora da dobiju spasenje djelima Zakona. Proučavanje božanske milosti dovodi do prihvaćanja pravde koja opravdava i koja je moguća vjerom u Krista. Zahvalnost onih koji su doživjeli oprost čini od poslušnosti radost. Djela, onda, nisu temelj spasenja, već njegov rod.

Novi odnos s Bogom. Iskusišvi Božju milost, koju nam nudi Kristov savršeni život poslušnosti, Njegova pravda i Njegova smrt pomirenja kao besplatan dar, vodi nas u dublju vezu s Bogom. Zahvalnost, slava i radost se bude, poslušnost postaje zadovoljstvom, proučavanje Njegove Riječi radošću, a um spremnim boravištem Svetoga Duha. Nastaje novi odnos između Boga i grešnika koji se kaje. To je zajednica zasnovana na ljubavi i divljenju, a ne na strahu i obvezi (upsoredi: Iv 15, 1-10).

Što više budemo razumijevali Božju milost u svjetlosti križa, to ćemo manje osjećati svoju pravdu i više ćemo shvatiti koliko smo sretni. Sila istoga Svetoga Duha koji je djelovao u Kristu kad je ustao iz mrtvih, preobrazit će naše živote. Namjesto poraza, mi ćemo svakoga dana doživljavati pobjedu nad grijehom.

Poticaj za službu. Zavidljujuća ljubav, otkrivena u Božjoj službi pomirbe kroz Isusa Krista, potiče nas da odnesemo Evanđelje i drugima. Kad smo ga doživjeli u sebi samima, mi ne možemo držati u tajnosti činjenicu da Bog neće uračunati grijeh onima koji prihvaćaju Kristovu žrtvu za grijehe. Mi ćemo prenositi drugima dirljivi poziv Evanđelja: "Njega koji je bio bez ikakva grijeha Bog učini namjesto nas grijehom, da mi u njemu postanemo prevednošću Božjom." (2 Kor 5,20.21).

Adventisti sedmoga dana vjeruju...

U beskrajnoj ljubavi i milosti Bog je učinio Krista, koji nije znao za grijeh, grijehom radi nas, tako da mi u Njemu možemo biti učinjeni Božjom pravdom. Vođeni Svijetim Duhom mi osjećamo svoju potrebu, priznajemo svoju grešnost, kajemo se zbog svojih prijestupa, i vjerujemo u Isusa kao Gospodina i Krista, kao Zamjene i Primjera. Ova vjera koja prima spasenje dolazi preko božanske sile Riječi i dar je Božje milosti. Kroz Krista mi smo opravdani, usvojeni kao Božji sinovi i kćeri i oslobođeni od vlasti grijeha. Ponovo smo rođeni i posvećeni Duhom; Duh obnavlja naše umove, upisuje Božji zakon ljubavi u naša srca i mi dobivamo silu da živimo svetim životom. Time što ostajemo u Njemu, postajemo sudionici u božanskoj naravi i imamo jamstvo spasenja sada i na sudu. (Osnovna vjerovanja, 10)

POGLAVLJE 10

ISKUSTVO SPASENJA

Prije mnogo stoljeća Pastir iz Hermasa sanjao je jednu izboranu staricu koja je dugo živjela. Kako je vrijeme prolazilo, ona se, u ovom snu, počela mijenjati: dok je njeno tijelo još uvijek bilo staro i njena kosa sijeda, lice se činilo sve mlađim. Napokon joj se vratila mladost.

T.F. Torrance je povezo ženu sa Crkvom. Kršćani ne mogu biti nepokretni. Ako u njihovojnutrini vlada Kristov Duh (Rim 8,9), onda su oni u procesu promjene.

Apostol je Pavao rekao da je i: "Krist ljubio Crkvu, i sam sebe predao za nju, da je posveti čisteći je kupelji vode uz pratnju riječi da sam sebi privede Crkvu krasnu bez ljage, bez bore, bez ičega tomu slična, da bude sveta i bez mane." (Ef 5,25-27). Takvo očišćenje je cilj Crkve. Otuda, vjernici koji čine Crkvu mogu posvjedočiti da "ako se i raspada naš vanjski čovjek, ipak se naš nutarnji čovjek obnavlja iz dana u dan". (2 Kor 4,16). "A mi svi, koji otkrivena lica odrazujemo kao ogledalo slavu Gospodnju, preobražavamo se u tu istu sliku, uvijek sve slavniju, jer dolazi od Gospodina, od Duha." (2 Kor 3,18). Ovaj je preobražaj konačna unutarnja Pedesetnica (Duhovi).

U cijelom Svetom pismu o opisima vjerničkog iskustva - o spasenju, opravdanju, posvećenju, očišćenju i otkupljenju - govori se kao (1) da je već izvršeno, (2) sada se ostvaruje i (3) treba se ostvariti u budućnosti. Razumijevanje ovih triju perspektiva pomaže u rješavanju prividnih napetosti u pridavanju posebnog značaja opravdanju i posvećenju. Ovo je poglavlje, stoga, podijeljeno na tri glavna dijela, koji se bave spasenjem u vjerničkoj prošlosti, sadašnjosti i budućnosti.

Iskustvo spasenja u prošlosti

Činjenično je znanje o Bogu i Njegovoj ljubavi i dobroti nedostatno. Pokušaj da odvojeno od Krista razvijemo dobro u sebi nemoguće je djelo. Iskustvo spasenja koje dopire duboko do duše dolazi od samoga Boga. Govoreći o ovom iskustvu Krist je rekao: "Tko se odozgo ne rodi, taj ne može vidjeti kraljevstva Božjega... Tko se ne rodi od vode i Duha Svetoga, taj ne može ući u kraljevstvo nebesko." (Iv 3,3.5).

Jedino kroz Isusa Krista čovjek može doživjeti spasenje, "jer je pod nebom to jedino ime ljudima po kojem nam se treba spasiti". (Dj 4,12). Isus je rekao: "Ja sam put, istina i život; Nitko ne dolazi k Ocu osim po meni." (Iv 14,6).

Iskustvo spasenja obuhvaća pokajanje, priznanje, oprost, opravdanje i posvećenje.

Pokajanje. Neposredno prije svog raspeća Isus je svojim učenicima obećao Svetoga Duha koji će Ga otkriti time što će svijetu dokazati zabludu s obzirom na "grijehe, na pravednost i na sud". (Iv 16,8). Kad je na Dan Duhova Sveti Duh uvjerio ljude o njihovoj potrebi za Spasiteljem, a oni upitali kako se trebaju odazvati, Petar je odgovorio: "Obratite se." (Dj 2,37.38; usporedi: 3,19).

1. Što je pokajanje? Riječ pokajanje je prijevod hebrejske riječi *nacham*, što znači 'biti žao', 'pokajati se'. Istovjetna grčka riječ je *metanoeo* i znači 'predomisliti se', 'osjećati grižnju savjesti', 'pokajati se'. Pravo pokajanje proistječe iz korjenite promjene stava spram Boga i grijeha. Božji Duh uvjerava one koji Ga prime u ozbiljnost grijeha time što ih dovodi do osjećaja Božje pravednosti i njihovog izgubljenog stanja. Oni doživljuju žalost i osjećaj krivice. Priznajući istinu da "tko skriva svoje grijehe, nema sreće, a tko ih ispovijeda i odriče ih se, milost nalazi" (Izr 28,13), oni ispovijedaju određene grijehe. Odlučnim sprovođenjem svoje volje, oni se potpuno predaju Spasitelju i odriču se svoga grešnog ponašanja. Na taj način pokajanje ostvaruje svoj vrhunac u obraćenju - okretanju grešnika k Bogu (od grčke riječi *epistrophe*, okretanje ka; usporedi: Dj 15,3).

Davidovo pokajanje zbog svojih grijeha preljuba i ubojstva živo prikazuje kako ovo iskustvo priprema put pobjede nad grijehom. Osvjedočen Duhom, on je prezreo svoj grijeh i žalio zbog njega i molio se za čistotu: "Bezakonje svoje priznajem, i grijeh je moj svagda preda mnom. Tebi, samom tebi ja sam zgriješio, i učinio što je zlo pred tobom." "Smiluj mi se, Bože, po milosrđu svome, po velikom smilovanju izbrisi moje bezakonje!" "Čisto srce stvori mi, Bože i duh postojan obnovi u meni!" (Ps 51,5.6.3.12). Davidovo kasnije iskustvo pokazuje da Božji oprost ne samo što daje oprost grijeha već i odvaja od grijeha.

Premda pokajanje prethodi oprost, grešnik se pokajanjem ne može osposobiti tako da osigura Božji blagoslov. Ustvari, grešnik čak ne može stvoriti u sebi pokajanje - to je Božji dar (Dj 5,31; usporedi: Rim 2,4). Sveti Duh privlači grešnika Kristu da bi mogao naći pokajanje, tu žalost u srcu zbog grijeha.

2. Motivacija za pokajanje. Isus je rekao: "A ja, kad budem podignut sa zemlje, sve ću ljude privući k sebi." (Iv 12,32). Srce postaje mekše i pokorava se kad osjetimo da nas Kristova smrt opravdava i oslobađa kazne smrti. Zamislite osjećaj zatvorenika, koji očekujući izvršenje smrtne kazne, iznenada dobije pomilovanje.

U Kristu, grešnik koji se kaje ne samo što dobiva oprost, već se proglašuje nevinim - proglašuje se pravednim! On ne zaslužuje i ne može steći takvo postupanje. Kao što apostol Pavao ističe, Krist je umro za naše opravdanje još dok smo bili slabi, grešni, bezbožni i neprijatelji Božji (Rim 5,6-10). Ništa ne dira dubine duše kao osjećaj Kristove ljubavi koja prašta. Kad grešnici razmišljaju o ovoj neizmjerljivoj božanskoj ljubavi, pokazanoj na križu, oni primaju najmoćniju moguću motivaciju za pokajanje. To je ta Božja dobrota koja nas vodi na pokajanje (Rim 2,4).

Opravdanje. Bog u svojoj beskrajnoj ljubavi i milosti Krista "koji je bio bez ikakva grijeha učini namjesto nas grijehom, da mi u njemu postanemo pravednošću Božjom". (2 Kor 5,21). Vjerom u Isusa srce se puni Njegovim Duhom. Istom vjerom, koja je dar Božje milosti (Rim 12,3; Ef 2,8), grešnici koji se kaju postaju opravdani (Rim 3,28).

Riječ 'opravdanje' prijevod je grčkih riječi *dikaioma*, što znači 'pravedni zahtjev, djelo',

'odredba', 'sudska presuda', 'čin pravednosti' i "*dikaiosis*", što znači 'opravdanje', 'opravdanost', 'proglašenje nevinim'. Srodan glagol *dikaioo*, 'proglašen i smatran pravednim', 'biti proglašen nevinim', 'biti opravdan', 'biti oslobođen', 'načinjen čistim', 'opravdati', 'činiti pravdu', daje dodatan uvid u značenje ove riječi.

Uopće, *opravdanje*, onako kako se koristi u teologiji, znači "božanski čin kojim Bog proglašuje grešnika koji se kaje pravednim, ili ga smatra pravednim. Opravdanje je suprotni pojam od osude" (Rim 5,16). Osnova za ovo opravdanje je - ne naša poslušnost, već Kristova - jer "izvršenjem zapovijedi od jednoga dolazi na sve ljude opravdanje koje se sastoji u životu ... tako će i pokornošću jednoga svi postati pravednici". (Rim 5,18.19). On daje ovu poslušnost onim vjernicima koji su opravdani "darom njegove milosti." (Rim 3,24) "Ne zbog pravednih djela koja smo mi učinili, već (nas) po svom milosrđu - spasi." (Tit 3,5)

1. Uloga vjere i djela. Mnogi pogrešno vjeruju da njihov opstanak pred Bogom ovisi o njihovim dobrim i lošim djelima. Uputivši pitanje kako se ljudi opravdaju pred Bogom, apostol Pavao nedvosmisleno izjavljuje da "sve sada gubi u mojoj cijeni svoju vrijednost... da Krista dobijem i da budem u njemu, ne pravdošću koja bi bila moja... nego onom koja se dobiva po vjeri u Krista, pravednošću koja dolazi od Boga na osnovi vjere" (Fil 3,8.9). On upućuje na Abrahama koji vjerova "Bogu, i to mu se uračuna u pravednost." (Rim 4,3; Post 15,6). On je bio opravdan prije no što se podvrgao obrezanju, a ne zbog njega (Rim 4,9.10).

Kakvu je vjeru imao Abraham? Sveto pismo otkriva da "vjerom se Abraham pokori" kad ga je Bog pozvao da napusti rodni kraj i krene "iako nije znao kamo ide". (Heb 11,8-10; usporedi: Post 12,4; 13,18). On je svojom poslušnošću pokazao da ima pravu, živu vjeru u Boga. Na osnovu ove silne vjere bio je opravdan.

Apostol Jakov upućuje na jedno drugo pogrešno razumijevanje opravdanja vjerom: da se čovjek može opravdati vjerom bez pokazivanja odgovarajućih djela. On je pokazao da prava vjera ne može postojati bez djela. Kao i apostol Pavao, apostol Jakov slikovito prikazuje svoj stav s pomoću Abrahamovog iskustva. Abrahamovo žrtvovanje sina Izaka (Jakov 2,21) pokazuje njegovu vjeru. "Vidiš", kaže apostol Jakov, "da je vjera zajednički djelovala s njegovim djelima, i da je vjera uz pomoć djela postala savršena." (Jakov 2,22). Vjera "ako nema djela, mrtva je u samoj sebi." (Jakov 2,17).

Abrahamovo iskustvo otkriva da su djela dokaz pravog odnosa s Bogom. Vjera koja vodi do opravdanja je, stoga, živa vjera koja djeluje (Jakov 2,24).

Apostol Pavao i Jakov slažu se u poimanju opravdanja vjerom. Dok apostol Pavao usredotočuje pozornost na zabludu o dobivanju opravdanja djelima, apostol Jakov raspravlja o podjednako opasnom razumijevanju zahtijeva za opravdanjem bez odgovarajućih djela. Ni djela ni mrtva vjera ne vode k opravdanju. Ona se može ostvariti samo pravom vjerom koja djeluje ljubavlju (Gal 5,6) i čisti dušu.

2. Iskustvo opravdanja. Opravdanjem vjerom u Krista, Njegova se pravda pripisuje nama. Mi smo ispravni pred Bogom zato što je Krist naša zamjena. "Njega", kaže apostol Pavao, "koji je bio bez ikakva grijeha Bog učini mjesto nas grijehom, da mi u njemu postanemo pravednošću Božjom." (2 Kor 5,21). Kao grešnici koji se kajemo, mi doživljujemo potpuni oprost. Mi smo izmireni s Bogom!

Zaharijino viđenje o velikom svećeniku Isusu veličanstveno prikazuje opravdanje. Isus je stajao ispred Gospodnjeg anđela odjeven u prljave haljine koje su predstavljale umrljanost

grijehom. Dok je tako stajao, Sotona je zahtijevao njegovu osudu. Sotonine tužbe bile su točne - Isus nije zaslužio oslobođenje. Ali Bog, u božanskoj milosti, ukorava Sotonu: "Nije li on glavnja iz ognja izvučena?" (Zah 3,2). Nije li to moj dragi koga sam sačuvao na poseban način?

Gospod je naredio da mu brzo skinu prljavu odjeću i izjavljuje: "Evo, skidam s tebe tvoju krivicu i odjevam te u dragocjenu haljinu!" (Zah 3,4). Naš Bog ljubavi i velike milosti odbacuje sve Sotonine optužbe, pravdajući grešnika koji drhti od straha, pokrivajući ga haljinama Kristove pravde. Budući da Isusove prljave haljine predstavljaju grijeh, onda nova odjeća predstavlja vjernikovo novo iskustvo u Kristu. U postupku opravdanja, ispovijedani i oprošteni grijesi prenose se na čistog i svetog Božjeg Sina, na Janje koje će ponijeti grijehe. "Nedostojni je vjernik koji se kaje odjeven u pripisanu ili uračunatu Kristovu pravdu. Ova zamjena odjeće, ova božanska, transakcija, predočuje biblijsko učenje o opravdanju. Opravdani je vjernik doživio oprost i očišćen je od svojih grijeha.

Rezultat. Koji je rezultat pokajanja i opravdanja?

1. *Posvećenje.* Riječ 'posvećenje' je prijevod grčke riječi *hagiasmos*, koja znači 'svetost', 'posvećenje', 'osvećenje', a potječe od glagola *hagiazō*, 'načiniti svetim', 'posvetiti', 'osvetiti', 'posvećivati'. Hebrejski odgovarajući izraz je *gadash* (kadaš), 'odvojiti od opće upotrebe'.

Pravo pokajanje i opravdanje vodi k posvećenju. Opravdanje i posvećenje usko su povezani, jasno obilježeni, ali nikada odvojeni. Oni označavaju dvije faze spasenja: opravdanje je ono što Bog čini *za* nas, dok je posvećenje ono što Bog čini *u* nama.

Ni opravdanje ni posvećenje nisu rezultat zasluženih djela. I jedno i drugo se jedino pripisuju Kristovoj milosti i pravednosti. "Pravednost kojom se opravdavamo je pripisana ili uračunata; pravednost kojom se posvećujemo je dana. Prva je naše pravo na Nebo, druga je naša pripremljenost za Nebo.

Tri faze posvećenja koje Biblija prikazuje su: (1) izvršeni čin u vjernikovo prošlosti; (2) postupak u vjernikovu sadašnjem iskustvu; (3) i krajnji rezultat vjernikova iskustva prigodom Kristova povratka.

Što se tiče vjernikove prošlosti, u trenutku opravdanja vjernik je također posvećen "imenom našega Gospodina Isusa Krista i Duhom našega Boga" (1 Kor 6,11). On ili ona postaju "sveti". U tom trenutku novi vjernik je otkupljen i potpuno pripada Bogu.

Kao rezultat Božjeg poziva (Rim 1,7), vjernici se nazivaju "svetima", jer su "u Kristu" (Fil 1,1; vidi: Iv 15,1-7), a ne zato što su postigli neko stanje bezgrešnosti. Spasenje je prisutno iskustvo. Po "svom milosrđu", kaže apostol Pavao, "spasi nas kupelju ponovnog rađanja, obnove koju čini Duh sveti" (Titu 3,5), osvećujući nas i posvećujući nas za sveti cilj i život sa Kristom.

2. *Usvojenje u Božju porodicu.* Istodobno novi vjernici primili su "duh posinjenja". Bog ih je usvojio kao svoju djecu, što znači da su vjernici sinovi i kćeri Kralja! On ih je učinio svojim baštinicima i "subaštinicima Kristovim" (Rim 15-17). Kakva je to prednost, čast i radost!

3. *Jamstvo spasenja.* Opravdanje donosi također i jamstvo o prihvaćanju vjernika. Ono donosi radost zbog ponovnog sjedinjenja s Bogom *sada*. Bez obzira koliko je grešan bio nečiji prošli život, Bog oprašta sve grijehe i mi više nismo pod osudom i prokletstvom

Zakona. Otkupljenje je postalo stvarnost: "U kome imamo otkupljenje njegovom krvlju, oprostjenje grijeha, prema bogatstvu njegove milosti." (Ef 1,7).

4. *Početak novog i pobjedonosnog života.* Razumijevanje da Spasiteljeva krv pokriva našu grešnu prošlost donosi ozdravljenje tijelu, duši i umu. Osjećaj krivnje se tako raspršuje, jer je u Kristu sve oprošteno, sve je novo. Svakodnevnim darivanjem svoje milosti Krist nas počinje preobražavati u Božje obličje.

Kako raste naša vjera u Njega, tako napreduje i naše ozdravljenje i preobražaj i On nam daje sve veće pobjede nad silama tame. Njegova nam pobjeda nad svijetom jamči oslobođenost iz ropstva grijehu (Iv 16,33).

5. *Dar vječnog života.* Naš novi odnos s Kristom nosi sobom i dar vječnog života. Apostol Ivan potvrđuje: "Tko ima Sina, ima život; tko nema Sina Božjega, nema života." (1 Iv 5,12). Na našu grešnu prošlost nitko ne gleda; preko Duha koji stanuje u nama možemo uživati blagoslove spasenja.

Iskustvo spasenja i sadašnjost

U Kristovoj krvi koja donosi očišćenje, opravdanje i posvećenje, vjernik je "novi stvor; staro je nestalo, novo je, evo, nastalo". (2 Kor 5,17)

Poziv na život posvećenja. Spasenje obuhvaća življenje posvećenim životom, na osnovu onoga što je Krist ispunio na Golgoti. Apostol Pavao poziva vjernike da žive posvećenim životom, u moralnoj svetosti i ponašanju (1 Sol 4,7). Da bi im omogućio da dožive posvećenje, Bog daje vjernicima "Duha Svetoga" (Rim 1,4). "Prema bogatstvu svoje slave", kaže apostol Pavao, Bog "neka vam dadne ... da se ojačate u snazi po njegovom duhu u nutarnjega čovjeka, da Krist stanuje u vašim srcima po vjeri." (Ef 3,16.17).

Kao nova stvorenja, vjernici imaju i nove odgovornosti. "Kao što ste nekoć učinili svoje udove podložnima nečistoći i razvratnosti da se pokvarite", kaže apostol Pavao, "tako sada učinite svoje ude podložnima pravednosti da se posvetite!" (Rim 6,19).

Vjernici ispunjeni Duhom ne žive po tijelu nego po Duhu. (Rim 8,4). Oni su preobraženi, budući da "težnja tijela jest smrt, a težnja Duha život je i mir". (Rim 8,6) Useljenjem Božjega Duha, "već niste u tijelu nego u duhu" (Rim 8,9).

Najuzvišeniji cilj života ispunjenog Duhom jest ugađanje Bogu (1 Sol 4,1). Posvećenje je Božja volja, kaže apostol Pavao. Stoga treba izbjegavati "bludnost" i "da nitko u trgovini ne grijehi i ne vara svog brata",... jer "Bog nas, uistinu, nije pozvao k nečistoći, nego k posvećenju" (1 Sol 4,3.6.7).

Unutarnja promjena. Prigodom drugog Kristovog dolaska mi ćemo biti tjelesno izmijenjeni. Ovo raspadljivo, smrtno tijelo obući će se u besmrtnost (1 Kor 15,51-54). Međutim, naši karakteri moraju pretrpjeti preobražaj u pripremi za drugi Kristov dolazak.

Preobražaj karaktera obuhvaća umnu i duhovnu stranu Božjeg obličja, onu "unutrašnju prirodu koja se treba svakodnevno obnavljati" (2 Kor 4,16; vidi: Rim 12,2). Tako kao ona starica u priči o pastiru iz Hermasa, Crkva će postati mlađa u svojoj nutрини. Svaki potpuno predani kršćanin mijenjat će se iz slave u slavu dok, prigodom Drugog dolaska, njegov ili njen preobražaj u obličje Božje ne bude završen.

1. *Umiješanost Krista i Svetoga Duha.* Jedino Tvorac može izvršiti stvaralačko djelo preobražaja našeg života (1 Sol 5,23). Međutim, On to neće učiniti bez našeg sudjelovanja. Mi se moramo postaviti na put djelovanja Duha, a to možemo učiniti gledanjem na Krista. Kad se usredotočimo na Kristov život, Sveti Duh obnavlja tjelesne, umne i duhovne sposobnosti (usporedi: Tit 3,5). Djelo Svetog Duha obuhvaća otkrivenje Krista i našu obnovu u Kristovo obličje (usporedi: Rim 8,1-10).

Bog želi prebivati u svome narodu. Stoga što je obećao "stanovat ću među njima" (2 Kor 6,16; usporedi: 1 Iv 3,24; 4,12), apostol Pavao je mogao reći: "Krist živi u meni." (Gal 2,20; usporedi: Iv 14,23). Tvorčevo prebivanje svakodnevno ponovo iznutra oživljuje vjernike (2 Kor 4,16), obnavljajući njihov um (Rim 12,2; vidi: Fil 2,5).

2. *Sudionici u božanskoj naravi.* Kristova skupocjena i najveća obećana dobra obvezuju Njegovu božansku silu da izvrši preobražaj našeg karaktera (2 Pt 1,4). Ovakav pristup božanskoj sili dopušta nam da sa svojom vjerom spojimo "poštenje, s poštenjem znanje, sa znanjem uzdržljivost, s uzdržljivošću postojanost, s postojanošću pobožnost, s pobožnošću bratsku ljubav, s bratskom ljubavi ljubav uopće". (2 Pt 1,5-7). "Ako, naime, posjedujete ove kreposti te ako napredujete u njima", nastavlja apostol Petar, "one ne dopuštaju da ostanete ni besposleni ni бесплодни u pravoj spoznaji našega Gospodina Isusa Krista. Komu ove kreposti nedostaju, on je slijep." (2 Pt 1,8.9).

a. *Jedino kroz Krista.* Ono što preobražava ljude u obličje njihovog Tvorca je oblačenje u Gospoda Isusa Krista ili sudjelovanje u Njemu (Rim 13,14; Heb 3,14), obnovljenjem koje "čini Duh Sveti". (Tit 3,5) To je usavršavanje Božje ljubavi u nama (1 Iv 4,12). Tu se nalazi tajna srodna onoj o utjelovljenju Božjeg Sina. Kao što je Sveti Duh osposobio božanskog Krista da uzme ljudsku narav, tako nas taj Duh osposobljuje da budemo sudionici u crtama božanskog karaktera. Ovo prisvajanje božanske naravi obnavlja unutarnje biće, čineći nas sličnima Kristu, premda na drukčijoj razini: dok je Krist postao ljudskim bićem, vjernici ne mogu postati božanskim bićem. Oni po karakteru postaju slični Bogu.

b. *Snažan proces.* Posvećenje je postupno. Molitvom i proučavanjem Božje Riječi stalno rastemo u zajednici s Bogom.

Nacrt spasenja prihvaćen samo umom neće biti dostatan. "Ako ne jedete tijela Sina Čovječjega i ne pijete krvi njegove", objašnjava Krist, "nećete imati života u sebi. Tko jede tijelo moje i pije krv moju, ima život vječni. I ja ću ga uskrisiti u posljednji dan. Tijelo je moje pravo jelo i krv je moja pravo piće. Tko jede tijelo moje i pije krv moju, ostaje u meni i ja u njemu." (Iv 6,53-56).

Njegovo slikovito izlaganje živo kazuje da vjernici trebaju prihvatiti Kristove riječi. Isus je rekao: "Riječi koje sam vam ja rekao jesu duh i život." (Iv 6,63; vidi: Mt 4,4).

Karakter je sastavljen od onoga što um "jede i pije". Kad se hranimo kruhom života, mi se preobražavamo u Kristov lik.

3. *Dva preobražaja.* Godine 1517, iste godine kad je Luther prikovao svojih 95 teza na vrata kapele zamka u Wittenbergu, u Njemačkoj, Rafael je u Rimu otpočeo slikati svoju čuvenu sliku - Preobraženje. Ova dva događaja imaju nešto zajedničko. Lutherov čin označio je rađanje protestantizma, a Rafaelova slika - čak i premda nenamjerno - sažeto je prikazivala duh reformacije.

Slika prikazuje Krista koji stoji na gori s čovjekom opsjednutim zlim duhom koji s nadom gleda iz doline prema Njemu (usporedi: Mk 9,2-29). Dvije skupine učenika - jedna na gori, a druga u dolini - opisuju dvije vrste kršćana.

Učenici na gori željeli su ostati s Kristom, očito ne vodeći brigu o potrebama u dolini. Vjekovima su mnogi zidali na "gorama", daleko od potreba ovoga svijeta. Njihovo je iskustvo molitva bez djela.

S druge strane, učenici u dolini radili su bez molitve - pa su njihovi naponi da istjeraju zlog duha ostali bez uspjeha. Mnoštvo je palo u klopku ili da radi za druge bez sile ili da se moli mnogo a ne radi za druge. Obje ove vrste kršćana imaju potrebu za obnovom Božjega lika u sebi.

a. Pravi preobražaj. Bog se nada da će izmijeniti pala bića u svoje obličje tako što će preobraziti njihovu volju, um, želje i karakter. Sveti Duh donosi vjernicima određenu promjenu izgleda. Njegov rod, "ljubav, radost, mir, strpljivost, blagost, dobrotu, vjernost, krotkost, uzdržljivost" (Gal 5,22.23.), sada čini njihov način života - premda ostaju smrtnici, podložni raspadanju sve do Kristovog povratka.

Ako Mu se ne odupremo, Krist će se tako izjednačiti s našim mislima i ciljevima, tako dovesti naša srca i umove u sklad sa svojom voljom, da ćemo slušajući Njega ustvari postupati po svojim prirodnim sklonostima. Volja očišćena i posvećena naći će svoje najuzvišenije zadovoljstvo u službi Njemu.

b. Dva odredišta. Kristovo preobraženje otkriva još jednu upadljivu suprotnost. Krist se preobrazio, ali je u stanovitom smislu tako bilo i s dječakom u dolini. Dječak je pretvoren u obličje zlog duha (vidi: Mk 9,1-29). Ovdje vidimo rasvijetljena dva suprotna nacrtu - Božji nacrt da nas obnovi i Sotonin da nas uništi. Sveto pismo kaže da nas je Bog kadar sačuvati, "od pada" (Juda 24). Sotona, s druge strane, čini sve što može da nas zadrži u palom stanju.

Život je obuhvaćen stalnom promjenom. Ne postoji neutralno tlo. Mi smo ili oplemenjeni ili poniženi. Mi smo ili "robovi grijehu" ili "sluge pravde (pokornosti)" (Rimljanima 6,17.18.). Onaj tko obuzme naše misli, umove, taj nas pokorava. Ako, preko Svetog Duha, Krist zauzme naš um, postat ćemo ljudi slični Kristu - život ispunjen Duhom donosi "svaki razum da se pokorava Kristu". (2 Kor 10,5). Ali biti bez Krista isključuje nas od izvora života i mijenja nas, pa čini neizbježnim naše konačno uništenje.

Kristovo savršenstvo. Što je biblijsko savršenstvo? Kako se može steći?

1. Biblijsko savršenstvo. Riječi 'savršen' i 'savršenstvo' su prijevodi hebrejske riječi *tam* ili *tamim*, koje znače 'potpun', 'prav', 'miran', 'zdrav', 'dobrog zdravlja' ili 'bez mane'. Općenito grčka riječ *teleios* znači 'potpun', 'savršen', 'potpuno odrastao', 'zreo', 'potpuno razvijen' i 'postignut cilj'.

U Starom savezu, kad se primjenjivala na ljude, ova je riječ imala relativni smisao. Noa, Abraham i Job opisani su kao savršeni ili bez mane (Post 6,9; 17,1; 22,18; Job 1,1.18), premda je svaki od njih bio nesavršen (Post 9,21; 20; Job 40,2-5).

U Novom zavjetu riječ *savršen* često opisuje zrele osobe koje su živjele u skladu s najboljom raspoloživom svjetlošću i dostigle visoku mogućnost svojih duhovnih, umnih i tjelesnih snaga (usporedi: 1 Kor 14,20; Fil 3,15; Heb 5,14). Vjernici treba biti savršeni u svom

određenom i potpunom djelokrugu (uporedi: Mt 5,48). U Božjim očima savršena je osoba ona čije su srce i život potpuno potčinjeni obožavanju i službi Bogu, koja stalno raste u božanskom znanju i koja, Božjom milošću, živi prema cjelokupnoj svjetlosti koju je primila dok se radovala životu pobjede (usporedi: Kol 4,12; Jak 3,2).

2. *Potpuno savršenstvo u Kristu.* Kako možemo postati savršeni? Sveti Duh nam prikazuje Kristovo savršenstvo. Kristov savršeni karakter vjerom postaje našim karakterom. Ljudi nikada ne mogu neovisno zaslužiti to savršenstvo, kao da je ono njihova urođena svojina ili im pripada po nekom pravu. Savršenstvo je Božji dar.

Izvan Krista ljudska bića ne mogu dobiti pravednost. "Tko ostaje u meni i ja u njemu", rekao je On, "rodi mnogo roda. Jer bez mene ne možete ništa učiniti." (Iv 15,5). Krist je taj "koji nam postade mudrost od Boga, pravednost, posvećenje i otkupljenje". (1 Kor 1,30).

U Kristu ove osobine čine naše savršenstvo. On je izvršio, jednom zauvijek, naše posvećenje i otkupljenje. Nitko ne može dodati onome što je On učinio. Naše svadbeno ruho, naša haljina pravde, izrađena je Kristovim životom, smrću i uskrsnućem. Sveti Duh sada uzima gotov proizvod i ostvaruje ga u kršćanskom životu. Tako možemo biti ispunjeni "do sve punine koja dolazi od Boga". (Ef 3,19)

3. *Ići k savršenstvu.* Kakvu ulogu igramo mi kao vjernici u svemu ovome? Time što Krist prebiva u nama mi postizemo rastući duhovnu zrelost. Božjim darovima danim Crkvi možemo doći "k savršenom čovjeku, k mjeri punine veličine Kristove" (Ef 4,13). Trebamo prevazići rastom naše iskustvo duhovnog djetinjstva (Ef 4,14), nadmašujući kršćansko iskustvo osnovnih istina, težeći k "jakoj hrani" pripremljenoj za zrele vjernike (Heb 5,14). "Zato", kaže apostol Pavao, "pustimo na stranu početnu nauku o Kristu i težimo za onim što spada na zrele." (Heb 6,1). "I ovo je moja molitva", kaže on, "neka vaša ljubav sve više raste u pravoj spoznaji i svakom rasuđivanju da mognete prosuditi ono što je bolje: da budete - čisti i besprijekorni za Kristov dan, i na slavu i hvalu Božju puni roda - pravednosti - koji dolazi po Isusu Kristu." (Fil 1,9-11).

Posvećeni život nije život bez ozbiljnih teškoća i prepreka. Apostol Pavao opominje vjernike: "Sa stahom i drhtanjem nastojte da postignete svoje spasenje." Ali, dodaje ohrabrujuće riječi: "Bog je, naime, onaj koji proizvodi u vama i htjenje i djelovanje da mu se možete svidjeti."

(Fil 2,12.13.).

"Opominjite se međusobno svaki dan", rekao je, "da koji od vas ne otvrdne zavodljivošću grijeha! Mi smo uistinu postali i jesmo sudionici Kristovi, samo ako nadu kakvu smo od početka imali čvrsto sačuvamo do svršetka." (Heb 3,13.14; usporedi: Mt 24,13).

Međutim, Sveto pismo opominje: "Ako, naime, svojevoljno griješimo pošto smo jasno upoznali istinu, ne preostaje nam više žrtva za grijehe, nego strašno iščekivanje suda." (Heb 10,26.27.).

Ove opomene jasno pokazuju da kršćanima "treba mnogo više od pukog zakonskog opravdanja ili posvećenja. Njima treba svetost karaktera, premda je spasenje uvijek vjerom. Pravo na Nebo počiva samo na Kristovoj pravdi. Osim opravdanja, Božji plan spasenja daje ovim pravom prednost za Nebo kroz Krista koji prebiva u njima. Ova se spremnost mora otkriti u čovjekovom moralnom karakteru kao dokaz da se spasenje 'zbilo'.

Što to znači izrečeno govornim jezikom? Stalna molitva je nužna za življenje posvećenim životom koji je savršen na svakom stupnju svog razvitka. "Zato... ne pretajemo moliti za vas... tako da živite dostojno Gospodina, da mu budete ugodni u svemu; da budete plodonosni svakom vrstom dobrih djela i da napredujete u spoznaji Boga." (Kol 1,9.10.).

Svakodnevno opravdanje. Svi vjernici koji žive posvećenim životom ispunjenim Duhom (život Kristove svojine) imaju stalnu potrebu za svakodnevnim opravdanjem (koje Krist daje). Nama ovo treba zbog svjesnih prijestupa i zbog pogrešaka koje možda nesvjesno činimo. Shvaćajući grešnost ljudskog srca, David je tražio oprost za svoje tajne pogreške (Ps 19,12; usporedi: Jr 17,9). Govoreći izričito o grijesima vjernika, Bog nam obećava da "ako tko i počini grijeh, imamo zagovornika kod Oca: Isusa Krista, pravednika". (1 Iv 2,1.).

Iskustvo spasenja i budućnost

Naše će spasenje biti konačno i potpuno izvršeno kad budemo ili proslavljeni u uskrsnuću ili odneseni na Nebo. Proslavljanjem Bog dijeli sa spašenima svoju sjajnu slavu. Ovo je nada koju svi mi, kao Božja djeca, očekujemo. Apostol Pavao kaže: "Dičimo se nadom slave Božje." (Rim 5,2. DF).

Ono će biti ispunjeno prigodom Kristovog drugog dolaska kad se Krist bude pojavio "onima koji ga iščekuju da im dadne potpuno spasenje". (Heb 9,28).

Proslavljanje i posvećenje. Kristovo prebivanje u našem srcu jedan je od uvjeta za buduće spasenje - proslavljanje naših smrtnih tijela. "Krist, nada slave", kaže apostol Pavao, "jest među vama" (Kol 1,27), objašnjavajući na drugom mjestu: "Ako zbilja u vama stanuje Duh onoga koji uskristi Krista Isusa od mrtvih oživit će i vaša smrtna tjelesa po svome Duhu koji stanuje u vama." (Rim 8,11). Apostol Pavao uvjerava da nas je "Bog od početka izabrao za spasenje koje se postizava posvećenjem Duha i vjerom u istinu", da dobijemo "slavu Gospodina našega Isusa Krista". (2 Sol 2,13.14.).

U Njemu, mi se već nalazimo u nebeskoj prijestolnoj dvorani (Kol 3,1-4). Oni koji su "dionici Duha Svetoga" u stvarnosti su okusili "čudesa budućeg svijeta". (Heb 6,4.5.). Promatranjem Gospodnje slave i prikovanog pogleda na privlačnoj ljepoti Kristovog karaktera, preobražavajući se "u tu istu sliku, uvijek sve slavniju" (2 Kor 3,18) - mi se pripremamo za preobražaj koji ćemo doživjeti prigodom Drugog Kristovog dolaska.

Naše će se cjelovito otkupljenje i usvajanje kao Božje djece dogoditi u budućnosti. Apostol Pavao kaže: "Ta cjelokupno stvorenje ustrajno iščekuje ovo objavljivanje sinova Božjih", dodajući da i mi "sami u sebi uzdišemo ustrajno iščekajući posinjenje: otkupljenje našega tijela". (Rim 8,19.23; usporedi: Ef 4,30)."

Vrhunski događaj zbit će se "do vremena sveopće obnove". (Dj 3,21). Krist ga naziva "obnovom svijeta" (Mt 19,28; "obnovom svih stvari" NIV). Tada "će se i samo stvorenje osloboditi ropstva raspadljivosti da sudjeluje u slobodi slave djece Božje". (Rim 8,21).

Gledište Svetoga pisma da je u stanovitom smislu usvojenje i otkupljenje - ili spasenje - a da u drugom smislu još nije, zbunjuje neke. Odgovor proistječe iz proučavanja cjelokupnog cilja Kristovog rada kao Spasitelja. "Pavao povezuje naše *sadašnje spasenje s prvim* Kristovim dolaskom. U povijesnom križu, uskrsnuću i Kristovoj nebeskoj službi naše su opravdanje i posvećenje osigurani jednom zauvijek. Naše *buduće spasenje*, proslavljanje (preobrazbu) našeg *tijela*, apostol Pavao povezuje s Drugim Kristovim dolaskom.

"Iz ovog se razloga može istodobno reći: 'Spašeni smo' držeći u vidu križ i Kristovo uskrsnuće u prošlosti, i 'još nismo spašeni' držeći u vidu Kristov budući povratak da otkupi, izbavi naše tijelo."

Isticanje našeg sadašnjeg spasenja isključivanjem budućega stvara nepravilno, nesretno razumijevanje cjelovitog spasenja u Kristu.

Proslavljanje i savršenstvo. Neki pogrešno vjeruju da je završno savršenstvo koje će donijeti proslavljanje već dostupno ljudima. Međutim, apostol Pavao, taj posvećeni Božji čovjek, piše o sebi pri kraju svoga života: "Ne kažem da sam to već postigao ili da sam već postao savršen. Naprotiv, ja i dalje kušam kako bih to dohvatio, jer je i mene dohvatio Krist Isus. Braćo, ja još ne mislim da sam to dohvatio. Ali kažem samo jedno: zaboravljajući što je nazad, ispružajući se prema onome što je naprijed, trčim prema cilju da postignem nagradu - nebesko stanje u koje nas je Bog pozvao po Kristu Isusu." (Fil 3,12-14)

Posvećenje je zbivanje koje traje koliko i život. Naše je savršenstvo sada samo u Kristu, ali će se završiti, posvemašnji preobražaj našega života u Božje obličje dogoditi prigodom Drugog dolaska. Apostol Pavao opominje: "Dakle, tko misli da stoji, neka pazi da ne padne!" (1 Kor 10,12). Povijest Izraela i život Davida, Salomona i Petra ozbiljne su opomene za sve. "Dokle god traje život, s odlučnom namjerom treba voditi računa o osjećajima i strastima. Postoji unutarnja izopačenost, postoje vanjske kušnje i gdje god treba Božje djelo napredovati i kad god se Božje djelo treba unaprijedi, Sotona planira prilagoditi okolnosti tako da kušnja neodoljivom silom dođe na dušu. Nijednog trenutka ne možemo biti sigurni, jedino kad se oslonimo na Boga, na život koji je s Kristom sakriven u Bogu."

Naš će završni stvaralački preobražaj biti izvršen kad postanemo neraspadljivi i besmrtni, kada Sveti Duh potpuno obnovi prvotno stvaranje.

Osnova po kojoj nas Boga prihvaća

Ni Kristu slične karakterne osobine ni besprijeckorno ponašanje nije osnova po kojoj nas Bog prihvaća. Spasonosna pravda dolazi od Pravednika Isusa i prenosi se na nas Svetim Duhom. Mi ne možemo ništa pridonijeti Kristovom daru pravde; mi Ga jedino možemo prihvatiti. Nitko drugi do Krist nije pravedan (Rim 3,10); samostalna je čovjekova pravda samo prljava haljina (Iz 64,6; vidi: i Dn 9,7.11.20; 1 Kor 1,30).

Čak i ono što činimo uzvraćajući Kristovoj spasonosnoj ljubavi ne može učiniti da nas Bog prihvati. To prihvaćanje izjednačuje se s Kristovim radom. Iznoseći nam Krista, Sveti Duh nam donosi to prihvaćanje.

Je li naše prihvaćanje utemeljeno na Kristovoj pravdi koja nam daje opravdanje ili na Njegovoj posvetiteljskoj pravdi, ili i na jednom i na drugom? Jean Calvin je istaknuo da kao što se "Krist ne može podijeliti na dijelove, tako su neodvojive ove dvije istine, opravdanje i posvećenje, za koje držimo da su ujedinjene u Njemu". Kristova služba mora se promatrati kao cjelina. Ovo je čini vrhunskom da se izbjegne spekulacija o ovim dvama izrazima "time što bi se pokušalo izraziti u tančine neznatne razlike između opravdanja i posvećenja ... Zašto pokušati biti detaljniji od Nadahnuća u vitalnim pitanjima opravdanja vjerom?"

Upravo kao što su Sunčeva svjetlost i toplina - nedjeljive, ali jedinstvena djelovanja - tako je i Krist postao nama i pravdom i posvećenjem (1 Kor 1,30). Mi u Njemu nismo samo potpuno opravdani već i potpuno posvećeni.

Sveti Duh unosi "Svršeno je" s Golgote u nas, primjenjujući jedino iskustvo Božjeg prihvaćanja ljudskog roda - na nas. Ovo "Svrši se" s križa dovodi u pitanje sve ostale ljudske pokušaje da steknu to prihvaćanje. Unoseći Raspetoga u nas, Duh daje i jedinu osnovu po kojoj nas Bog prihvaća, dajući nam jedinu pravu ovlast za to i spremnost za spasenje koje nam je na raspolaganju.

Adventisti sedmoga dana vjeruju ...

Crkva je zajednica vjernika koji priznaju Isusa Krista za Gospoda i Spasitelja. Nastavljajući se na Božji narod iz starozavjetnog doba, mi smo pozvani iz svijeta; i skupljamo se radi bogoslužja, bratske zajednice, proučavanja Božje Riječi, proslavljanja Večere Gospodnje, službe cijelom ljudskom rodu i poradi objavljivanja evanđelja cijelomu svijetu. Crkva dobiva svoju ovlast od Krista, koji je utjelovljena Riječ, te iz Svetoga pisma, koje je pisana Riječ. Crkva je Božja obitelj koju je On usvojio, njeni članovi žive na temelju novoga saveza. Crkva je Kristovo tijelo, zajednica vjere čija je glava sam Krist. Crkva je nevjesta za koju je Krist umro da bi je mogao posvetiti i očisti. Prigodom ovog pobjedonosnog dolaska On će staviti pred sebe slavnu Crkvu vjernih svih vjekova, kupljenu Njegovom krvlju; ne s manom ili nedostatkom, već svetu i savršenu. (Osnovna vjerovanja, 11).

POGLAVLJE 11

CRKVA

Obuzet gnjevom, stariji čovjek štapom što ga nosi udara veliku stijenu. Podigne štap, ponovo zamahne i poviče: "Čujte buntovnici! Hoćemo li vam iz ove pećine izvesti vodu?"

Mlaz vode šiknuo je iz stijene, ispunivši potrebe Izraela. Međutim, pripisujući sebi taj dar vode namjesto da ga pripíše *Stijeni*, Mojsije je pogriješio. Zbog tog grijeha on neće ući u Obećanu zemlju (vidi Brojevi 20,7-12).

Ta je Stijena bio Krist, temelj na kome je Bog osnovao svoj narod, pojedinačno i kao zajednicu. Ovo slikovito prikazivanje provlači se kroz cijelo Sveto pismo.

U posljednjem govoru što ga je održao Izraelu, možda sjećajući se ovog događaja, Mojsije je upotrijebio jednu metaforu o stijeni kao sliku Božje pouzdanosti i oslonca:

"Boga našeg Veličajte!

On je Stijena, djelo mu je savršeno,

jer pravi su svi njegovi putovi.

Bog je on vjeran i bez zloće,

pravedan je on i pravičan." (Pnz 32,3.4)

Stoljećima kasnije kralj David je kao odjek ponavljao istu temu - o svom Spasitelju kao stijeni:

"U Boga je spasenje moje i slava;

Bog mi je hridina silna, utočište.

(Ps 62,8; 31,3; 18,2)

Izaija se služi istim slikovitim prikazom Mesije koji će doći: "Kamen odabrani, dragocjen kamen ugaoni, temeljac." (Iz 28,16)

Apostol Petar je potvrdio da je Krist ispunio ovo proročanstvo ne kao običan kamen, već kao "živi kamen", koji su, istina, ljudi odbacili, ali koji je u očima Božjim izabran, dragocjen". (1 Pt 2,4) Apostol Pavao Ga je poistovjetio s jedinim sigurnim temeljom, govoreći: "Nitko, naime, ne može postaviti drugoga temelja osim onoga koji je već postavljen, a taj je Isus Krist." (1 Kor 3,11) Pozivajući se na stijenu koju je Mojsije udario, on je rekao da su: "svi pili isto duhovno piće. Pili su, naime, iz duhovne stijene koja ih je pratila, a ta stijena bijaše Krist." (1 Kor 10,4)

Sam je Isus Krist neposredno upotrijebio ovu sliku izjavivši: "Na toj stijeni sagradit ću Crkvu svoju, i Vrata pakla neće je nadvladati." (Mt 16,18) On je osnovao kršćansku Crkvu na sebi, živoj Stijeni. Njegovo se tijelo, što je navijestilo to udaranje Stijene, trebalo žrtvovati za grijeha svijeta. Ovu Crkvu sazidanu na čvrstom temelju, kako je predvidio, ništa ne može nadvladati. Od ove će Stijene poteći iscjeljujuće vode žednim narodima (usporedi: Ez 47,1-12; Iv 7,37.38; Otk 22,1-5).

Kako je slaba i nemoćna bila Crkva kad je Krist ovo izjavio! Ona se sastojala od nekolicine umornih, sumnjičavih učenika koji su se sami unapređivali, od šačice žena i nestalnog mnoštva koje je iščezlo kad su Stijenu udarili. Ipak, Crkva nije sazidana na nesigurnoj ljudskoj mudrosti i promjenljivosti, već na Vječnoj Stijeni. Vrijeme će pokazati da ništa ne može uništiti Njegovu Crkvu ili je odvratiti od njene zadaće slavljenja Boga i dovođenja ljudi Spasitelju (usporedi: Dj 4,12.13.20-33).

Biblijsko značenje riječi "crkva"

U Svetom je pismu riječ *crkva* prijevod grčke riječi *ekklesia*, što znači 'pozivanje van'. Ovaj se izraz općenito rabio za svako okupljanje sazvano u skladu s običajem da se ljudi pozovu na sastanak.

Septuaginta, grčki prijevod hebrejskog Starog zavjeta, omiljen u Isusovo vrijeme, upotrebljavala je riječ *ekklesia* kao ekvivalent hebrejske riječi *gahal*, koja se upotrebljavala za 'skupljanje', 'okupljanje' ili 'skupštinu' (Pnz 9,10; 18,16; 1 Sam 17,47; 1 Kr 8,14; 1 Ljet 13,2).

Ova se uporaba proširila i na Novi zavjet. Zamijetite kako se upotrebljava riječ *crkva*: 1) okupljanje vjernika radi službe Bogu na određenom mjestu (1 Kor 11,18; 14,19.28); 2) vjernici koji žive na nekom određenom mjestu (1 Kor 16,1; Gal 1,2; 1 Sol 2,14); 3) skupina vjernika u domu nekog pojedinca (1 Kor 16,19; Kol 4,15; Flm 2); 4) skupina, zajednica u nekoj određenoj oblasti (Dj 9,31); 5) cijelo tijelo vjernika na cijelom svijetu (Mt 16,18; 1 Kor 10,32; 12,28; usporedi: Ef 4,11-16);

6) cjelokupno vjerništvo na Nebu i na Zemlji (Ef 1,20-22; usporedi: Fil 2,9-11).

Narav Crkve

Biblija opisuje Crkvu kao božansku ustanovu, nazivajući je "crkvom Božjom". (Dj 20,28; 1 Kor 1,2) Isus je dao Crkvi božansku punomoć (Mt 18,17.18). Mi možemo razumjeti narav kršćanske Crkve promatranjem njenih starozavjetnih korijena i raznih metafora koje su upotrijebljene u Novom zavjetu kad se govorilo o njoj.

Korijeni kršćanske Crkve. Stari zavjet opisuje Crkvu kao organiziranu zajednicu Božjeg naroda. Od najstarijih vremena bogobožne su porodice u rodoslovlju Adama, Šeta, Noe, Šema i Abrahama bile čuvari Njegove istine. Ove porodice u kojima je otac djelovao kao svećenik mogle su se smatrati Crkvom u malom. Bog je Abrahamu dao dragocjena obećanja s pomoću kojih je ova Božja porodica postupno postala narodom. Izraelova je zadaća bila jednostavno produžetak one koja je bila dana Abrahamu: da bude blagoslov svim narodima (Post 12,1-3), otkrivajući Božju ljubav prema svijetu.

Narod što ga je Bog izveo iz Egipta nazvan je "crkvom (ili zajednicom) u pustinji" (Dj 7,38). Njeni su se članovi smatrali "kraljevstvo svećenika, narod svet" (Izl 19, 6), narod Bogu posvećen" (Pnz 28,9; usporedi: Br 26,12) - Njegova Crkva.

Bog ih je naselio u Palestini, središtu velikih svjetskih civilizacija. Tri velika kontinenta - Evropa, Azija i Afrika -

susretala su se u Palestini. Ovdje su Židovi trebali biti "sluge drugim narodima", upućujući poziv drugima da se priključe Božjem narodu. Ukratko, Bog ih je pozvao da izađu kako bi pozvali narode da uđu (Iz 56,7). Želio je da preko Izraela stvori najveću Crkvu na Zemlji - Crkvu u koju bi dolazili predstavnici svih naroda svijeta moliti se Bogu, učiti o pravom Bogu i s viješću o spasenju vratiti se svom narodu.

Usprkos Božjem stalnom staranju za svoj narod, Izrael se odao idolopoklonstvu, podvojenosti, nacionalizmu, oholosti i samoživosti. Božji narod nije ispunio svoju zadaću.

U Isusu, Izrael je došao do razvođa. Božji je narod očekivao Mesiju koji će ga osloboditi, ali ne Mesiju koji će ga osloboditi od njega samoga. Na križu je Izraelova duhovna propast postala očitom. Razapinjući Krista pokazali su izopačenost koja je postojala u njihovoj nutрини. Povikom: "Mi nemamo drugoga kralja osim cara!" (Iv 19,15), pokazali su kako ne žele dopustiti Bogu da vlada nad njima.

Na križu su dva suprotna poslanja dostigla svoj vrhunac: prvo, Crkve koja je zastranila i bila toliko usredotočena na sebe da je bila potpuno zaslijepljena za Onoga koji ju je osnovao; drugo, Kristovo, tako usredotočeno na ljubav prema ljudima otkrivajući im da je On umro namjesto njih kako bi im dao vječni život.

Dok je križ označavao kraj Izraelove zadaće, Kristovo je uskrsnuće svečano otkrilo kršćansku Crkvu i njenu zadaću: objavu evanđelja o spasenju kroz Kristovu krv. Kad su Židovi izgubili svoju službu, postali su sasvim drugi narod i prestali su biti Božjom Crkvom. Na njihovom je mjestu Bog osnovao nov narod, Crkvu, koja će izvršiti Njegovu službu svijetu (Mt 21,41.43).

Novozavjetnu Crkvu, usko povezanu sa starom izraelskom zajednicom vjere činili su i obraćeni Židovi i neznabošci koji su povjerovali u Isusa Krista. Na su taj način pravim Izraelom postali svi oni koji su Krista prihvatili vjerom (Vidi: Gal 3,26-29). Apostol Pavao slikovito prikazuje novu organsku vezu ovih različitih ljudi slikom dvaju stabala - plemenite i divlje masline, odnosno Izraela i neznabožaca. Židovi koji nisu prihvatili Krista više nisu Božja djeca (Rim 9,6-8) i predočeni su granama koje su polomljene s plemenitog stabla, dok oni Židovi koji su primili Krista ostaju na drvetu.

Apostol Pavao prikazuje neznabošce koji su prihvatili Krista granama s divlje masline koje su ucijepljene na plemenito stablo (Rim 11,17-25). On podučava ove nove kršćane iz neznaboštva da štuju božansko nasljeđe Božjeg izabranog oruđa: "Ako je korijen svet, svete su i grane. Ako su neke grane odlomljene, i ako si ti, koji si divlja maslina, pricijepljen mjesto njih i postao s njima sudionik u sočnom korijenu masline, ne uzvisuj se nad grane! Ako se hoćeš uzvisiti, sjeti se da ne nosiš ti korijena, nego korijen tebe!! (Rim 11,16-18)

Novozavjetna Crkva znatno se razlikuje od svoje starozavjetne kopije. Apostolska Crkva postala je nezavisnom organizacijom, odvojenom od izraelskog naroda. Ukinute granice među narodima dale su Crkvi sveopći karakter. Namjesto narodne Crkve, ona je postala misionarskom Crkvom, koja živi da ispuni Božji prvotni nacrt, koja je ponovo ustanovljena božanskim nalogom njenog utemeljivača Isusa Krista: "Učinite sve narode učenicima mojim!..." (Mt 28, 19)

Metaforični opisi Crkve. Metaforični opisi novozavjetne Crkve rasvjetljuju njenu narav.

1. Crkva kao tijelo. Metafora proistekla iz slike tijela ističe jedinstvo Crkve i odnos ovisnosti svakoga člana o cjelini. Križ miri sve vjernike s Bogom "u jednome tijelu". (Ef 2,16). Svetim Duhom oni su kršteni "u jedno tijelo" (1 Kor 12,13) - Crkvu. Kao tijelo Crkva nije ništa drugo do Kristovo tijelo (Ef 1,23). Ona je tijelo preko koga On daje svoju puninu. Vjernici su udovi Njegovog tijela (Ef 5,30). Prema tome, On poklanja svakom istinskom vjerniku duhovni život svojom silom i milošću. Krist je "Glava Tijela" (Kol 1,18), "glava Crkve". (Ef 5,23)

U svojoj ljubavi, Bog je svakom članu svoje Crkve - tijela - dao najmanje jedan duhovni dar koji tog člana osposobljuje da ispuni neki životno važan zadatak. Baš kao što je ono što čini svaki organ životno važno za ljudsko tijelo, tako isto uspješno izvršenje zadaće Crkve ovisi o radu svakog duhovnog dara što su ga članovi primili. Od kakve je koristi tijelo bez srca ili koliko je manje uspješno bez očiju ili jedne noge? Ako njeni vjernici

uskraćuju svoje darove, Crkva će biti mrtva ili slijepa, ili u najmanju ruku oštećena. Međutim, ovi posebni, od Boga određeni darovi nisu cilj sami po sebi (vidi 16. poglavlje ove knjige).

2. *Crkva kao hram*. Crkva je, "Božja građevina", "hram Božji" u kojem prebiva Sveti Duh. Isus Krist je temelj i "zaglavni kamen". (1 Kor 3,9-16; Ef 2,20) Ovaj hram nije mrtva građevina; on pokazuje snažan rast. Budući da je Krist "živi kamen", apostol Petar kaže da su tako i vjernici "živo kamenje" koje sačinjava "duhovnu kuću". (1 Pt 2,4-6)

Građevina još nije završena. Novo živo kamenje stalno se dodaje hramu na kome ste i vi zajedno sazđani za stan Božji u Duhu". (Ef 2,22) Apostol Pavao opominje vjernike da upotrijebe najbolji građevinski materijal za ovaj hram, tako da može na Dan Suda izdržati kušnju vatrom (1 Kor 3,12-15).

Ova metafora ističe svetost mjesne zajednice kao i Crkve u širem smislu. Božja crkva je sveta kaže apostol Pavao. "Ako tko razara hram Božji, njega će Bog razoriti." (1. Kor 3,17) Prisne veze s onima koji ne vjeruju suprote se njenom svetom karakteru a apostol Pavao primjećuje, da ih treba izbjeći jer "što ima pravednost s bezakonjem... Kakav li sklad između hrama Božjega i idola?" (2 Kor 6,14.16). (Njegov se savjet odnosi i na poslovne i na bračne veze). Crkva se treba držiti u velikoj časti, jer je ona predmet na koji Bog obraća najveću pozornost.

3. *Crkva kao nevjesta*. Crkva je predočena kao nevjesta, a Gospod kao ženik. Gospod svečano obećava: "Zaručit ću te sebi dovijeka, zaručit ću te u pravdi i u pravu, u nježnosti i u ljubavi." (Hoš 2,19) Još jedanput daje svečano obećanje: "Ja sam muž vaš." (Jr 3,14; DK)

Apostol Pavao upotrebljava isti slikoviti prikaz: "... da vas privedem Kristu kao čistu djevicu." (2 Kor 11,2) Kristova ljubav prema Njegovoj crkvi tako je duboka i vječna da je "i sam sebe predao za nju". (Ef 5,25) On je učinio ovu žrtvu "da je posveti čisteći u kupelji vode uz pratnju riječi". (Ef 5,26)

Posvećujućim utjecajem istinite Božje Riječi (Iv 17,17) i očišćenjem što ga daje krštenje, Krist može očistiti vjernike Crkve, skidanjem njihove prljave haljine i oblačenjem haljine svoje savršene pravde. Tako može pripremiti Crkvu da postane Njegovom nevjestom - krasnom Crkvom "bez ljage, bez bore, bez ičega tomu slična", nego - "sveta i bez mane". (Ef 5,27) Potpuna će se slava i sjaj Crkve pokazati tek kada Krist dođe.

4. *Crkva kao "gornji Jeruzalem"*. Sveto pismo naziva grad Jeruzalem Sionom. Tu Bog prebiva među svojim narodom (Ps 9,11). Sa Siona dolazi spasenje (Ps 14,7; 53,6). Taj grad je trebao biti "radost" svoj zemlji. (Ps 48,2)

Novi zavjet vidi Crkvu kao "nebeski Jeruzalem", duhovnu kopiju zemaljskog Jeruzalema (Gal 4,26). Građani ovog Jeruzalema imaju svoje pravo građanstva "na nebesima" (Fil 3,20). Oni su "djeca obećanja" koja su rođena "po Duhu", uživajući slobodu koju im je Krist dao (Gal 4,28.29; 5,1). Građani ovoga grada nisu više u ropstvu pokušaja da se opravdaju "u Zakonu" (Gal 4,22.26.31; 5,4) "pod vodstvom Duha" oni željno očekuju "na osnovi vjere nadu opravdanja". Oni shvaćaju da im u Isusu Kristu "vjera koja očituje svoju snagu ljubavlju" daje to građansko pravo (Gal 5,5.6).

Oni koji čine dio ovog slavnog društva, pristupit će "k Sionskoj gori, gradu Boga živoga, nebeskom Jeruzalemu: k bezbrojnim anđelima, svečanom zboru i sastanku prvorodenaca koji su upisani na nebesima". (Heb 12,22.23)

5. *Crkva kao obitelj*. Crkva na Nebu i na Zemlji smatra se jednom obitelji (Ef 3,15). Dvije metafore opisuju kako se ljudi priključuju ovoj obitelji: usvajanjem (Rim 8,14-16; Ef 1,4-6) i novim rođenjem (Iv 3,8). Vjerom u Krista oni koji su ponovo kršteni nisu više robovi, već djeca nebeskog Oca (Gal 3,26 - 4,7) koja žive na osnovi novoga saveza. Sada su oni "ukućani Božji" (Ef 2,19), oni "koji po ovoj vjeri pripadaju istoj obitelji". (Gal 6,10)

Članovi Njegove obitelji oslovljavaju Boga "Ocem" (Gal 4,6) i povezani su jedan s drugim kao brat i sestra (Jak 2,15; 1 Kor 8,11; Rim 16,1). Budući da je mnoge doveo u obitelj Crkve, apostol Pavao smatra sebe duhovnim ocem. "Jer vas ja Evandjeljem rodih", kaže on, "u Kristu Isusu". (1 Kor 4,15) On se poziva na one koje je doveo "kao svoju ljubljenu djecu". (1 Kor 4,14; usporedi: Ef 5,1)

Posebno je obilježje Crkve kao obitelji prijateljsko postupanje. Kršćansko druženje (*koinonia* na grčkom) nije samo izraz obične društvenosti, nego "udio u evanđelju" (Fil 1,5, DF). Ono obuhvaća pravo zajedništvo s Bogom Ocem, Njegovim Sinom i Svetim Duhom (1 Iv 1,3; 1 Kor 1,9; 2 Kor 13,14) kao i s vjernicima (1 Iv 1,3.7). Vjernici, tada, daju svakome tko postaje dijelom obitelji "desnice zajedništva" (Gal 2,9, DF).

Metafora nastala iz slike obitelji otkriva Crkvu koja se stara, "gdje se ljudi vole, štiju i priznaju kao važne ličnosti. Mjesto na kojemu ljudi priznaju da su jedni drugima potrebni, gdje se razvijaju talenti, gdje ljudi rastu, gdje je svatko zadovoljan. Ona također obuhvaća odgovornost, štovanje duhovnih roditelja, bdijenje nad duhovnom braćom i sestrama. I napokon, to znači da svaki član prema drugomu članu njeguje ljubav koja rađa duboku privrženost što podržava i jača.

Članstvo u obitelji Crkve omogućuje pojedincima koji se u velikoj mjeri razlikuju po naravi i raspoloženju da se raduju i podupiru jedni druge. Članovi crkvene obitelji uče živjeti u jedinstvu, a ne izgubiti svoju osobnost.

6. Crkva kao stup i temelj istine. Crkva živoga Boga je "stup i podloga istine". (1 Tim 3,15) Ona je čuvar i tvrđava istine, koja štiti istinu od napada njenih neprijatelja. Istina je dinamična, a ne statična. Ako članovi tvrde da imaju novu svjetlost - novi nauk ili neko novo tumačenje Svetoga pisma - oni trebaju ispitati novo učenje s pomoću mjerila iz Svetoga pisma (vidi: Iz 8,20). Ako je nova svjetlost u skladu s ovim mjerilom, tada je Crkva mora prihvatiti, a ako nije, ona je mora odbaciti. Svi se članovi moraju pokoravati ovom sudu zasnovanom na Bibliji, jer "spasenje je u mnogim savjetnicima". (Izr 11,14)

Šireći istinu, tj. svojim svjedočenjem Crkva postaje "svjetlo svijetu", "grad koji leži na gori" i koji "nije moguće sakriti" te "sol zemlji". (Mt 5,13-15)

7. Crkva kao vojska - borbena i pobjednička. Crkva na Zemlji slična vojski koja se bori. Ona je pozvana u borbu protiv duhovnog mraka: "Jer naša borba nije protiv krvi i tijela, nego protiv Poglavarstava, protiv Vlasti, protiv vrhovnika ovoga mračnog svijeta: protiv zlih duhova koji borave u nebeskim prostorima." (Ef 6,12) Kršćani moraju uzeti "bojnu opremu Božju", da se mogu "oduprijeti u zli dan", te kad sve nadvladaju "održati se". (Ef 6,13)

Kroz sva se stoljeća Crkva mora bori protiv neprijatelja, i vanjskih i unutarnjih (vidi Dj 20,29.30; 1 Tim 4,1). Ona je postigla zapažen napredak i izborila pobjede, ali još uvijek nije pobjednička Crkva. Nažalost, Crkva još ima velikih mana. S pomoću jedne druge metafore, Isus objašnjava nesavršenstvo u Crkvi: "S kraljevstvom je nebeskim kao s čovjekom koji posija dobro sjeme na svojoj njivi. Dok su ljudi spavali, dođe njegov neprijatelj, posija ljulj po pšenici i ide." (Mt 13,24.25) Kad su sluge zatražile da čupaju korov, gospodar je rekao da bi "čupajući ljulj" počupali s "njim i pšenicu". "Ostavite oboje neka raste do žetve." (Mt 13,29.30)

Korov i žito zajedno su napredovali u polju. Dok Bog vodi obraćene u Crkvu, Sotona dovodi neobraćene. Ove dvije grupe utječu na cijelo tijelo - jedna radi na očišćenju, a druga donosi izopačenost. Sukob će se između njih - unutar Crkve - nastaviti do žetve, do Drugog dolaska.

Vanjska borba Crkve još nije završena. Pred njom se nalazi kušnja i borba. Znajući da ima samo malo vremena, Sotona se ljuti na Božju Crkvu (Otk 12,12.17) i na nju će navući "vrijeme tjeskobe kakve ne bijaše otkako je ljudi". Međutim, Krist će posredovati za svoj vjerni narod i izbavit će sve "koji se nađu zapisani u Knjizi." (Dn 12,1) Isus nam daje obećanje da "tko ustraje do konca, bit će spašen." (Mt 24,13)

Prigodom Kristova dolaska, Crkva će se pobjednički pojaviti. U to vrijeme On će biti u stanju da predstavi "krasnu crkvu", vjernu kroz sve vijekove, iskupljenu Njegovom krvlju "koja je bez ljage, bez bore, bez ičega tomu slična", nego je "sveta i bez mane". (Ef 5,27)

Vidljiva i nevidljiva Crkva. Izrazi "vidljiva" i "nevidljiva" upotrebljuje se u razlučivanju između dvaju vidova Crkve na Zemlji. Metafore o kojima smo ranije govorili odnose se posebice na vidljivu Crkvu.

1. Vidljiva crkva. Vidljiva Crkva je Božja Crkva organizirana za službu. Ona ispunjuje Kristov veliki nalog da nosi Evanđelje svijetu (Mt 28,18-20), i pripremi narod za Njegov slavni ponovni dolazak (1 Sol 5,23; Ef 5,27).

Ona, kao Kristov posebno izabrani svjedok, obasjava svijet i služi kao što je On to činio, propovijedajući Evanđelje siromašnima, liječeći one koji su skrušena srca, propovijedajući oslobođenje zarobljenima i vraćanje vida slijepima, dajući slobodu onima koji su ugnjetavani, propovijedajući godinu milosti Gospodnje (Lk 4,18.19).

2. Nevidljiva crkva. Nevidljiva Crkva, nazvana još i sveopća Crkva, sastavljena je od cjelokupnog Božjeg naroda u cijelome svijetu. Ona obuhvaća vjernike u vidljivoj Crkvi kao i mnoge koji, premda ne pripadaju nekoj crkvenoj organizaciji, slijede cijelu svjetlost koju im je Krist dao (Iv 1,9). Ova posljednja supina obuhvaća one koji nikada nisu imali priliku spoznati istinu o Isusu Kristu, ali koji su se odazvali Svetome Duhu i "onda su oni, nemajući Zakona, sami sebi zakonom". (Rim 2,14)

Postojanje nevidljive Crkve otkriva da je obožavanje Boga u najuzvišenijem smislu, duhovno. "Pravi će se klanjaoci", kaže Isus, "Klanjati Ocu u duhu i istini, jer Otac takve klanjaoce želi." (Iv 4,23) Zbog duhovne naravi prave službe Bogu, ljudska bića ne mogu točno računati tko jest a tko nije dio Božje Crkve.

Bog vodi svoj narod Duhom Svetim iz nevidljive Crkve u zajednicu sa svojom vidljivom Crkvom. "Imam i drugih ovaca, koje nisu iz ovog ovčinjaka; i njih mi treba dovesti; one će čuti glas moj, te će biti jedno stado i jedan pastir." (Iv 10,16) Jedino u vidljivoj Crkvi oni mogu u cijelosti doživjeti Božju istinu, ljubav i zajedništvo, zato što je On vidljivoj Crkvi dao duhovne darove koji izgrađuju njene članove skupno i pojedinačno (Ef 4,4-16). Kad se Pavao obratio, Bog ga je povezao sa svojom vidljivom Crkvom i tada ga odredio da povede misiju Njegove Crkve (Dj 9,10-22). Isto je tako i danas: On namjerava svoj narod povesti u vidljivu Crkvu, koju odlikuje vjernost Božjim zapovijedima i posjedovanje Isusove vjere, tako da može sudjelovati u završavanju Njegove zadaće na Zemlji (Otk 14,12; 18,4; Mat. 24,14; vidi: 12. poglavlje u ovoj knjizi).

Smatra se da pojam nevidljive Crkve obuhvaća i sjedinjenu Crkvu na Nebu i na Zemlji (Ef 1,22.23) te Crkvu koja se krila za vrijeme progonstava (Otk 12,6.14).

Organizacija Crkve

Kristov nalog o objavljivanju Evanđelja cijelome svijetu obuhvaća i odgoj onih koji su već prihvatili Evanđelje. Nove članove valja utvrditi u vjeri i podučavati u porabi od Boga danih talenata i darova za propovijedanje. Kako "Bog nije Bog nereda nego želi da sve "bude pristojno i uredno" (1 Kor 14,33.40), Crkva mora imati jednostavnu ali djelotvornu organizaciju.

Narav organizacije. Razmotrimo crkveno vjerništvo i organizaciju.

1. Crkveno vjerništvo. Kad su stekli određene osobine, obraćenici postaju vjernici novozavjetne vjerske zajednice. Pripadnost Crkvi obuhvaća prihvaćanje novih odnosa spram drugih ljudi, države i Boga.

a. Osobine vjernika. Ljudi koji žele postati članovima Njegove Crkve moraju prihvatiti Isusa Krista kao Gospoda i Spasitelja, pokajati se od svojih grijeha i krstiti se (Dj 2,36-41; usporedi: 4,10-12). Oni trebaju doživjeti novorođenje i prihvatiti Kristov nalog da uče druge držati sve što im je zapovjedio (vidi: Mt 28,20).

b. Jednakost i služba. U skladu s Kristovom izjavom "a svi ste braća" i "najveći među vama neka vam bude sluga" (Mt 23,8.11), članovi su dobili nalog da se odnose jedan spram drugoga poštujući načelo jednakosti. Ipak, oni moraju znati da slijediti Kristov primjer znači da trebaju služiti potrebama drugih, vodeći ih k Učitelju.

c. Svećeničko zvanje svih vjernika. S Kristovom službom u nebeskom Svetištu djelovanje levitskog svećenstva je prestalo. Sada je Crkva postala "sveto svećenstvo". (1 Pt 2,5) "Vi ste", rekao je apostol Petar, "izabrani rod, kraljevsko svećenstvo, sveti puk, narod određen za Božju svojinu, da razglasite slavna djela" onoga koji vas pozva iz tame u svoje divno svjetlo." (1 Pt 2,9)

Ovaj novi red, svećenstvo svih vjernika, ne daje ovlast svakom pojedincu da misli, vjeruje i uči po svom izboru bez polaganja računa tijelu Crkve. To znači da je svaki pripadnik Crkve odgovoran za službu drugima u Božje ime, i može neposredno komunicirati s Njim bez ljudskog posredovanja. To ističe međusobnu ovisnost pripadnika Crkve, kao i njihovu neovisnost. Ovo svećenstvo ne pravi nikakvu kvalitativnu razliku između svećenstva i laika, premda ostavlja prostor za razliku u pozivu između ovih dviju uloga.

d. Odanost Bogu i državi. Biblija priznaje Božju ruku u uspostavi vlada i nalaže vjernicima da štiju i slušaju građanske vlasti. Onaj u čijim je rukama građanska vlast jer "ona naime služi Bogu da kazni onoga koji čini zlo". Pripadnici Crkve, stoga, daju "onomu koji s pravom traži porez, porez; koji carinu, carinu; koji poštovanje, poštovanje; koji čast, čast". (Rim 13,4.7)

U svome stavu prema državi pripadnici Crkve rukovode se Kristovim načelom: "Podajte caru carevo, a Bogu Božje!" (Mt 22,21). Ali ako se država kosi s božanskom zapovjedi, njihova odanost onda pripada Bogu. Apostoli su rekli: "Treba se više pokoravati Bogu nego ljudima." (Dj 5,29)

2. Glavna funkcija crkvene organizacije. Crkva je organizirana da izvrši Božji nacrt o tome da se ovaj planet ispuni spoznajom o Božjoj slavi. Jedino vidljiva Crkva može dati stanovit broj funkcija od životnog značaja za postizanje ovog cilja.

a. Služba Bogu i opominjanje. Kroz cijelu povijest Crkve postojala je Božja pokretačka sila za sakupljanje vjernika subotom da služe Tvorcu. Krist i Njegovi apostoli slijedili su ovakvo prakticiranje službe Bogu, pa Sveto pismo danas opominje vjernike da ne napuštaju "svoga vlastitog sastanka, već se sokolimo međusobno i ovo to više što više vidite da se približuje Dan". (Heb 10,25; usporedi: 3,13). Skupštinsko bogoslužje donosi sudioniku osvježenje, ohrabrenje i radost.

b. Kršćansko zajedništvo. U Crkvi se ispunjuju najdublje potrebe članova za zajedništvom. Zajedništvo "u širenju radosne vijesti" (Fil 1,5) nadilazi sve ostale odnose, jer osigurava prisni odnos s Bogom kao i s drugima koji imaju istu vjeru (1 Iv 1,3.6.7).

c. Proučavanje Svetoga pisma. Krist je dao Crkvi "ključeve kraljevstva nebeskog" (Mt 16,19). Ti ključevi su Kristove riječi - sve riječi iz Biblije. Još određenije, oni obuhvaćaju "ključ spoznaja", kako uči u kraljevstvo (Lk 11,52). Isusove riječi duh su i život za sve koji ih primaju (Iv 6,63). One donose vječni život (Iv 6,68).

Kad Crkva objavljuje biblijske istine, ovi ključevi spasenja imaju silu da vežu i oslobađaju biblijske istine, da otvore i zatvore Nebo, jer one objavljuju mjerila na osnovi kojih se ljudi primaju ili odbacuju, spašavaju ili bivaju izgubljeni. Na taj način objavljivanje evanđelja od strane crkve oslobađa "miris što od života vodi u život" ili "miris što od smrti vodi u smrt." (2. Kor 2,16)

Isusu je poznata važnost življenja "o svakoj riječi koja izlazi iz usta Božjih." (Mt 4,4) Samo ako tako čini Crkva može izvršiti Isusov nalog da nauči sve narode "da vrše sve što sam vam zapovjedio". (Mt 28,20)

d. Vršenje božanskih obreda. Crkva je Božje sredstvo za vršenje obreda krštenja, pristupnog obreda Crkvi (vidi: 14. poglavlje u ovoj knjizi), obreda pranja nogu i Gospodnje večere (vidi: 15. poglavlje u ovoj knjizi).

e. Objava Evanđelja po cijelome svijetu. Crkva je organizirana za misionarsku službu, da izvrši djelo što ga je Izrael propustio učiniti. Kao što se vidi iz života Učitelja, najveća je služba kojom Crkva zbrinjava ovaj svijet u potpunom predanju njenih vjernika izvršenju evanđeoskog propovijedanja "svim narodima za svjedočanstvo" (Mt 24,14), osposobljenih krštenjem Svetim Duhom.

Ova zadaća obuhvaća objavljivanje vijesti o pripremi za Kristov povratak koja je usmjerena i prema samoj Crkvi (1 Kor 1,7.8; 2 Pt 3,14; Otk 3,14-22; 14,5) tako i ostalom čovječanstvu (Otk 14,6-12; 18,4).

Crkvena uprava

Nakon Isusovog uzašašća voditeljstvo je Crkve počivalo u rukama apostola. Njihov prvi organizacijski čin, uz savjetovanje s ostalim vjernicima, bio je izbor drugog apostola namjesto Jude (Dj 1,15-26).

Kako je Crkva rasla, apostoli su shvatili nemogućnost propovijedanja evanđelja i istodobnog staranja za svjetovne poslove Crkve. Stoga su oni praktične crkvene poslove prenijeli na sedam ljudi koje je Crkva imenovala. Premda je razlučivala "službu propovijedanja" od "službe za stolovima" (Dj 6,1-4), Crkva nije učinila nikakav pokušaj da odvoji svećenstvo od laika u ispunjavanju zadaće Crkve. Ustvari, dvojica od sedmorice, Stjepan i Filip, zamijećeni bili su zbog svog uspješnog propovijedanja i evangelizacije (Dj 7. i 8.).

Širenje Crkve u Aziji i Evropi zahtijevalo je dodatne korake u organizaciji. S osnutkom brojnih novih crkava, starješine su rukopoloženi "u svim crkvama" s ciljem da se osigura pouzdano voditeljstvo (Dj 14,23).

Kad je nastala velika kriza, strane koje su bile uključene dobile su dopuštenje da iznesu svoje stavove na općem saboru koji je bio sastavljen od apostola i starješina koji su slobodno zastupali Crkvu. Odluke ovog savjetovanja smatrale su se obvezatnim za sve strane i prihvaćene su kao Božji glas (Dj 15,1-29). Ovaj događaj objašnjava to kako je, kad se pojavi neki sporni predmet koji utječe na cijelu Crkvu, neophodan savjet i vlast na mnogo široj osnovi no što je mjesna crkva. U ovom slučaju odluka sabora proistekla je iz sporazuma postignutog među predstavnicima svih obuhvaćenih strana (Dj 15,22.25).

Novi zavjet jasno govori da je Bog rukovodio voditelje svoga Djela kad se pojavila potreba. S Njegovim uputama i savjetujući se sa Crkvom, oni su oblikovali crkvenu upravu, koja će - ako se i danas slijedi - pridonijeti da se Crkva sačuva od pada i osposobi da ispuni svoj veliki nalog.

Biblijska načela crkvene uprave.

1. Krist je glava Crkvi. Kristovo se upravljanje Crkvom temelji prvenstveno na Njegovom posredničkom djelu. Od Njegove pobjede nad Sotonom na križu, Kristu je dana "sva vlast nebeska i Zemaljska." (Mt 28,18) "I sve mu je podložio pod noge, a njega dade za glavu nad svim u Crkvi." (Ef 1,22; usporedi: Fil 2,10.11) On je zato "Gospodar i Kralj kraljeva". (Otk 17,14)

Krist je i glava Crkvi, zato što je Crkva Njegovo tijelo (Ef 1,23; Kol 1,18). Vjernici su "udovi njegova tijela". (Ef 5,30) Oni moraju imati prisnu vezu s Njim, zato što je od Njega Crkva - tijelo "opskrbeljno i skupa povezano zglobovima i vezama." (Kol 2,19)

2. Krist je izvor njene cjelokupne vlasti. Krist pokazuje svoju vlast u a) osnutku kršćanske Crkve (Mt 16,18), b) ustanovama i obredima koje Crkva mora vršiti (Mt 26,26-30; 28,19.20; 1 Kor 11,23-29; Iv 13,1-17), c) zavještanju božanske vlasti Crkvi da radi u Njegovo ime (Mt 16,19; 18, 15-18; Iv 20,21-23) d) slanju Svetoga Duha da svojom vlašću vodi Njegovu Crkvu (Iv 15,26; 16,13-15), e) određivanju posebnih darova unutar Crkve, tako da pojedinci mogu djelovati kao apostoli, proroci, evanđelisti, pastiri i učitelji kako bi pripremali njene pripadnike za službu i izgradnju "Kristova Tijela" dok svi ne iskuse jedinstvo u vjeri i ne pokažu "mjeru punine veličine Kristove" (Ef 4,7-13).

3. Sveto pismo sadrži Kristov autoritet. Premda Krist vodi svoju Crkvu Svetim Duhom, Božja je Riječ jedino mjerilo za rad Crkve. Svi njeni članovi moraju biti poslušni toj Riječi, jer je ona zakon u punom smislu. Sve ljudske predaje, običaji i kulturne konvencije podliježu autoritetu Svetoga pisma (2 Tim 3,15-17).

4. Kristov autoritet i službe u Crkvi. Krist vrši svoju vlast preko Crkve i njenih posebno imenovanih slugu, ali On nikada ne prenosi svoju moć. Nitko nema neku nezavisnu vlast izvan Krista i Njegove Riječi.

Adventisti sedmoga dana biraju svoje dužnosnike. Ali, dok ovi službenici rade kao predstavnici naroda, njihova vlast dolazi od Krista. Njihov izbor jednostavno potvrđuje poziv koji su primili od Krista. Prvenstvena dužnost

izabranih dužnosnika je da nadgledaju slijede li se upute o bogoslužju, učenju, disciplini i objavljivanju Evandjelja. Budući da je Crkva Kristovo tijelo, oni moraju tražiti Njegov savjet za svoje odluke i djelovanje.

Novozavjetni dužnosnici Crkve. Novi zavjet spominje dvije službe u Crkvi - starješinsku i đakonsku. Važnost se ovih službi ističe visokim moralnim i duhovnim zahtjevima što se postavljaju onima koji će ih ispuniti. Crkva rukopoloženjem priznaje svetost poziva vođenja (Dj 6,6; 13,2.3; 1 Tim 4,14; 5,22).

1. Starješine

a. Što je starješina? "Starješine" (grčki: *presbuteros*) ili "biskupi" (*episkopos*) bili su najvažniji službenici Crkve. Riječ *starješina* znači 'stariji čovjek', nagovješćujući još dostojanstvo i štovanje. Njegov je položaj bio sličan položaju čovjeka koji je imao starješinsku dužnost u sinagogi. Riječ *biskup* znači 'nadzornik'. Apostol Pavao upotrebljuje ove riječi zamjenjujući ih, izjednačujući *starješine* s *nadzornicima* ili *biskupima* (Dj 20,17,28; Tit 1,5.7).

Oni koji su bili na ovom položaju nadzirali su novoosnovane crkve. Ime *starješina* odnosilo se na položaj ili rang službe, dok je ime *biskup* označavalo dužnost ili odgovornost zvanja - 'nadzornik'. Budući da su se i apostoli nazivali starješinama (1 Pt 5,1; 2 Iv 1; 3 Iv 1), očito je da je bilo mjesnih starješina i putujućih starješina ili starješina za cjelokupnu crkvu. Ali obje vrste starješina djelovale su kao pastiri u zajednicama.

b. Svojstva. Da bi imao neophodna svojstva za zvanje starješine čovjek je morao biti "besprijekoran, samo jedanput ženjen, trijezan, razborit, otmjen, gostoljubiv, sposoban za poučavanje. Ne smije biti goropadan ni svadljivac, već blag, tuđ prepirci i lakomstvu. Treba da dobro upravlja svojom kućom i drži svoju djecu u podložnosti s punim dostojanstvom - a ako tko ne zna upravljati svojom kućom, kako će se brinuti za Crkvu Božju? Neka ne bude novoobraćenik, da se ne bi uzoholio te upao u istu osudu kao i đavao! A treba da ima i od onih vani lijepo svjedočanstvo, da ne bi upao u beščašće i đavolsku zamku." (1 Tim 3,1-7; usporedi: Tit 1,5-9)

Prije imenovanja za ovo zvanje kandidat je morao pokazati svoju sposobnost kao vođa u vlastitom domu. "Obitelj onoga koji je predložen za ovo zvanje morala se uzeti u razmatranje. Jesu li oni pokorni? Može li taj čovjek časno upravljati svojim domom. Kakav je karakter njegove djece? Hoće li stvarno štovati očev utjecaj? Ako nema takta, mudrosti ili sile pobožnosti u domu, u vođenju svoje obitelji, pouzdano se može zaključiti da će se isto tako nesveto rukovođenje vidjeti i tu. Ako je kandidat oženjen, mora pokazati umijeće upravljanja domom prije no što mu se povjeri veća odgovornost vođenja "kuće Božje". (1 Tim 3,15)

Zbog važnosti ovoga zvanja apostol Pavao nalaže: "Ni na koga brzo ne polaži ruku!" (1 Tim 5,22)

c. Odgovornost i autoritet starješine. Starješina je prvenstveno duhovni voditelj. On je izabran da pase "crkvu Božju." (Dj 20,28) Njegove odgovornosti obuhvaćaju pomaganje slabim vjernicima (Dj 20,35), opominjanje onih koji su zastranili (1 Sol 5,12), budnost prema svim učenjima koja bi stvarala podjele (Heb 13,7; 1 Pt 5,3) i davanje primjera plemenitosti (Dj 20,35).

d. Stav prema starješinama. U velikoj mjeri djelotvorno crkveno vodstvo ovisi o privrženosti članstva. Apostol Pavao bodri vjernike da štuju svoje voditelje i da imaju "izvanrednu ljubav zbog njihove službe". (1 Sol 5,13) "Starješine koji dobro upravljaju", kaže on, osobito one koji se bave propovijedanjem i poukom, treba smatrati dostojnima dvostruke časti." (1 Tim 5,17)

Sveto pismo daje jasno objašnjenje zašto treba štovati crkvene voditelje: "Slušajte svoje starješine i budite im podložni, jer oni bdiju nad vašim dušama kao oni koji imaju o tome dati račun." (Heb 13,17; usporedi: 1 Pt 5,5) Kad vjernici otežavaju voditeljima izvršenje njihovih Bogom određenih dužnosti, i jedni će i drugi iskusiti žalost i neće doživjeti radost Božje naklonosti.

Vjernici se potiču da promatraju kršćanski život svojih voditelja. "Promatrajući ishod njihova življenja nasljedujte njihovu vjeru." (Heb 13,7) Oni ne trebaju obraćati pozornost na ogovaranje. Apostol Pavao opominje: "Tužbe

protiv svećenika ne primaj na osnovu dvaju ili triju svjedoka. (1 Tim 5,19)

2. *Đakoni i đakonice.*

Naziv *đakon* potječe od grčke riječi *diakonos* i znači 'sluga' ili 'pomoćnik'. Đakonska je služba ustanovljena kako bi se apostolima omogućilo da se u cijelosti posvete "molitvi i službi propovijedanja". Premda su se đakoni trebali starati o svjetovnim poslovima Crkve, ipak su trebali biti aktivno uključeni i u evanđeoski rad (Dj 6,8; 8,5-13.26-40).

Ženski rod ovoga pojma javlja se u Rim 16,1. Prevodioci su ovu riječ prevodili ili riječju sluškinja ili kao đakonica. "Ova riječ i njena poraba u ovom tekstu upućuje na to da je zvanje đakonice možda ustanovljeno u crkvi u vrijeme kad je apostol Pavao pisao Poslanicu Rimljanima."

Kao i starješine, đakone također bira crkva na osnovi moralnih i duhovnih kvalifikacija (1 Tim 3,8-13).

Disciplina Crkve. Krist je dao Crkvi vlast da disciplinira svoje članove i dao je valjana načela za takav rad. On očekuje od Crkve da primjenjuje ova načela kad god treba održati njen uzvišeni poziv da bude "kraljevsko svećenstvo" i "sveti puk" (usporedi: Mt 18,15-18; 1 Pt 2,5.9). Ipak, Crkva mora isto tako pokušati utisnuti u zabludjele članove potrebu da poprave svoj način života. Krist hvali efešku crkvu zato što ne može "podnositi zlikovce" (Otk 2,2), ali ukorava pergamsku i tijatirsku crkvu jer trpe herezu i nemoral (Otk 2,14.15.20). Obratite pozornost na sljedeći biblijski savjet o disciplini:

1. *Postupak prema osobnim prijestupima.* Kada jedan vjernik povrijedi drugoga (Mt 18,15-17), Krist savjetuje uvrijeđenomu da se približi onome koji ga je uvrijedio - ovcu koja je zabludjela - i uvjeri ga da promijeni svoje ponašanje. Ako je bio neuspješan, on mora načiniti drugi pokušaj u pratnji jednog ili dvaju nepristrana svjedoka. Ako ovaj pokušaj ne uspije, predmet se mora iznijeti pred cijelu crkvu.

Ako zabludjeli član odbacuje mudrost i autoritet Kristove Crkve, on se sam odvaja od njenog zajedništva. Isključivanjem krivca, Crkva jednostavno potvrđuje njegovo stanje. Ako je, vođena Svetim Duhom, Crkva brižljivo slijedila biblijski savjet, njene su odluke potvrđene na Nebu. Krist je rekao: "Što god svežete na zemlji bit će svezano i na nebesima, i što god razriješite na zemlji, bit će razriješeno i na nebesima." (Mt 18,18)

2. *Postupak prema javnim prijestupima.* Premda "su svi sagriješili i lišeni su Božje slave" (Rim 3,23), sramne i buntovne prijestupe koji nanose sramotu Crkvi treba odmah uzeti u postupak tako što će se prijestupnik isključiti iz zajedništva.

Isključenje iz zajedništva otklanja zlo - koje bi inače djelovalo kao kvasac - vraćajući čistotu Crkvi, i djelujući kao spasonosni lijek za prijestupnika. Doznajući za slučaj seksualne nemoralnosti u korinthske crkvi, apostol Pavao zahtijeva hitno djelovanje. "Pošto ste se sastali u ime Gospodina našega Isusa", kaže on, vi i moj duh sa snagom našega Gospodina Isusa da takvoga predete sotonu na propast tijela, kako bi se njegov duh spasio na dan Gospodina Isusa... Očistite se od staroga kvasca da budete novo tijesto." (1 Kor 5,4.5.7) "Naprotiv, pisao sam vam da se ne družite s onima koji bi, iako se zove brat, bio bludnik, ili lakomac, ili idolopoklonik, ili klevetnik, ili pijanica, ili razbojnik. S takvim ni jesti! Uklonite zločinca između sebe!" (1 Kor 5,11.13).

3. *Postupak s osobama koje izazivaju raskol.* Vjernika koji uzrokuje "razmirice i sablazni" (Rim 16,17), "koji besposlični", odbijajući da poslušaju biblijski savjet, treba izbjegavati, tako da "bi se posramio" svoga stava. "Ali ga ne smatrajte kao neprijatelja", kaže apostol Pavao, "već ga opominjite kao brata.!" (2 Sol 3,6.14.15) Ako takav raskolnik odbije da poslušati "prvu i drugu opomenu", treba ga isključiti "svjestan da je takav čovjek pokvaren i da griješi, premda ga osuđuje vlastita savjest. (Tit 3,10.11)

4. *Vraćanje prijestupnika.* Vjernici crkve ne trebaju prezirati, izbjegavati ili zapostaviti one koji su udaljeni iz zajednice. Trebali bi ih radije pokušati navesti da uspostave svoj odnos s Kristom pokajanjem i novorođenjem. Kad pojedinci koji su isključeni iz zajednice pruže dostatno dokaza pravog pokajanja, mogu biti vraćeni u

zajedništvo Crkve. (2 Kor 2,6-10)

Božja sila, slava i milost otkriva se nadasve vraćanjem grješnika Crkvi. Bog čezne da oslobodi robove grijehu, prebacujući ih iz carstva tame u kraljevstvo svjetlosti. Božja Crkva, pozornica svemira, prikazuje silu Kristove žrtve pomirnice u životu ljudi i žena.

Danas Krist, preko svoje Crkve, poziva sve da postanu dijelom Njegove porodice. "Evo", kaže On, "stojim na vratima i kucam. Ako tko čuje moj glas i otvori vrata, ući ću k njemu i večerati s njim i on sa mnom." (Otk 3, 19.20)

Adventisti sedmoga dana vjeruju...

Sveopća Crkva sastavljena je od svih koji istinski vjeruju u Krista, ali u posljednje vrijeme, široko rasprostranjena otpada, jedan je Ostatak pozvan da izađe i održi Božje zapovijedi i vjeru Isusovu. Ovaj Ostatak objavljuje dolazak sudnjeg časa, propovijeda spasenje u Kristu i oglašuje približavanje Njegovog drugog dolaska. Ovo objavljivanje simbolički je predstavljeno trima anđelima iz Otkrivenja 14; to se podudara sa djelovanjem Suda na Nebu i ima za posljedicu djelo pokajanja i reforme na Zemlji. Svaki vjernik je pozvan da osobno sudjeluje u ovom svjedočenju na cijelom svijetu. (Osnovna vjerovanja, 12)

POGLAVLJE 12

OSTATAK I NJEGOVA ZADAĆA

Veliki, plameni zmaj pritajio se, spreman. On je već izazvao pad jedne trećine nebeskih anđela (Otk 12,4.7-9). Sada, ako uspije proždrijeti dijete koje se treba roditi, dobit će bitku.

Žena koja stoji pred njom zaodjenuta je Suncem, Mjesec joj je pod nogama, a na glavi nosi vijenac od dvanaest zvijezda. Muško Dijete koje je rodila određeno je da "vlada svim narodima željeznim žezlom".

Zmaj napada, ali su njegovi naponi da ubije Dijete uzaludni. Namjesto toga, Dijete "bi uzeto k Bogu i prijestolju njegovu. Razljućen, Zmaj usmjerava svoj bijes prema majci, ali ona bježi na jedno udaljeno mjesto što joj ga je Bog pripremio, na kome ju je hranio jedno vrijeme i dva vremena i pola vremena - tri i pol godine ili 1260 proročkih dana" (Otk 12,1-6.13.14).

U biblijskim proročanstvima čista žena predočuje Božju vjernu crkvu. Žena opisana kao bludnica ili preljubnica predočuje Božji narod koji je pao (Ez 16; Iz 57,8; Jr 31,4.5; Hoš 1-3; Otk 17,1-5).

Zmaj, "stara zmija", koja se zove đavao i Sotona (Otk 12,9), čekao je da proždere muško Dijete, dugoočekivanog Mesiju, Isusa Krista. Sotona, ratujući protiv svoga najvećeg neprijatelja Isusa, koristio je kao svoje sredstvo Rimsko Carstvo. Ništa, čak ni smrt na križu, nije moglo odvratiti Isusa od Njegove zadaće kao Spasitelja čovječanstva.

Na križu, Krist je pobijedio Sotonu. Govoreći o raspeću, Krist je rekao: "Sad je sud ovome svijetu! Sad će knez ovoga svijeta biti bačen van!" (Iv 12, 30.31) Otkrivenje opisuje nebesku himnu pobjede: "Sad je nastupilo spasenje i snaga: kraljevska vlast našega Boga, vlast njegova Pomazanika, jer je zbačen tužitelj naše braće, koji ih je optuživao dan i noć pred našim Bogom. Zato se veselite, nebesa i vi koji stanujete u njima!" (Otk 12,10-12) Zbacivanje Sotone s Neba, ograničilo je njegovo djelovanje.. Sotona više nije mogao optuživati Božji narod pred nebeskim bićima.

Ali, dok se Nebo raduje, Zemlja mora primiti opomenu: "Jao vama, zemljo i more, jer je đavo sišao k vama, s velikim gnjevom, svjestan da ima samo još malo vremena!" (Otk 12,12)

Da bi iskazao svoju srdžbu, Sotona je počeo proganjati ženu - Crkvu (Otk 12,13), koja je, premda je mnogo patila, ipak preživjela. Rijetko nastanjeni predjeli na Zemlji - "pustinja" - pružili su utočište vjernima Bogu tijekom 1260 proročkih dana ili 1260 doslovnih godina (Otk 12,14-16; vidi: 4. poglavlje, str. 41. o načelu dan - godina).

Na kraju ovog doživljaja u pustinji, Božji narod se pojavljuje kao odgovor na znakove o

skorom Kristovom dolasku. Ivan prepoznaje ovu vjernu skupinu kao ostatak koji "vrše Božje zapovijedi i čuvaju Isusovo svjedočanstvo." (Otk 12,17) Sotona posebno mrzi ovaj Ostatak (Otk 12,17).

Kada i gdje se dogodilo ovo progonstvo? Kako se dogodilo? Kada se Ostatak počeo pojavljivati? Kakvu on zadaću ima? Odgovor na ova pitanja zahtijeva razmatranje i Svetoga pisma i povijesti.

Veliki otpad

Progonstvo kršćanske Crkve prvo je izvršio neznabožački Rim, a zatim otpad u njenim redovima. Ovaj otpad nije bio nikakvo iznenađenje - apostoli Ivan i Pavao te i sam Isus Krist su ga prorekli.

Tijekom svog posljednjeg glavnog razgovora, Isus je opomenuo svoje učenike o budućoj prijevazi: "Pazite se da vas tko ne zavede - odgovori im Isus - jer će se pojaviti lažne mesije i lažni proroci te će činiti tolike čudesne znakove da bi zaveli, kad bi bilo moguće, i same izabranike." (Mt 24,4.24) Njegovi će sljedbenici doživjeti jedno razdoblje "nevolje" velike, ali oni će je nadživjeti (Mt 24,21.22). Upečatljivi će znakovi u prirodi obilježiti kraj progonstva i otkriti blizinu Kristovog ponovnog dolaska (Mt 24,29.32.33).

I apostol Pavao je opominjao: "Znam da će poslije moga odlaska provaliti među vas okrutni vuci koji neće štedjeti stada; i između vas samih dići će se neki koji će naučavati opaku nauku da odvuku učenike za sobom." (Dj 20,29.30) Ovi će "vuci" voditi Crkvu u otpad.

Ovaj se otpad mora dogoditi prije Kristovog povratka, kaže apostol Pavao. Bilo je to toliko sigurno da je činjenica što se on još nije dogodio siguran znak da Kristov dolazak nije blizu. "Neka vas nitko i nikako ne obmane!" rekao je on, "ako prije ne dođe onaj otpad i ne pojavi se čovjek grijeha - Sin propasti, Protivnik koji sam sebe oholo uzdiže protiv svega što ljudi nazivaju Bogom ili drže za sveto, tako da sjedne u Božji hram pokazujući sebe kao da je Bog." (2. Sol 2,3.4)

Čak je i u Pavlovo vrijeme ovaj otpad ograničeno djelovao. Njegova metoda rada bila je sotonska "svakovrsnim silnim djelima, varavim čudesnim znakovima i svakovrsnim pokvarenim zavodnjem." (2 Sol 2,9.10) Pred kraj prvog stoljeća Ivan je tvrdio: "Jer su se pojavili mnogi lažni proroci u svijetu. "To je duh Antikrista", kaže on, "a već je sada u svijetu." (1 Iv 4,1.3)

Kako je nastao ovaj sustav otpada?

Nadmoć "čovjeka grijeha". Kad je Crkva napustila svoju "prvu ljubav" (Otk 2,4), izgubila je čistotu svojeg nauka, svoja visoka načela osobnog ponašanja i nevidljivu vezu jedinstva koju je ostvarivao Sveti Duh. U službi Bogu, formalizam je zamijenio jednostavnost. Omiljenost u narodu i osobna nadmoć sve su više i više odlučivali o izboru vođa koji su prvo prisvojili povećanu vlast u mjesnoj crkvi, a onda težili da svoju vlast prošire i na susjedne crkve.

Administracija mjesne crkve pod voditeljstvom Svetoga Duha napokon je prepustila crkvenu vlast u ruke jednog jedinog službenika, biskupa, kome je svaki član crkve bio osobno podređen i samo preko njega imao pristup spasenju. Otada je voditeljstvo mislilo samo o vladanju nad Crkvom namjesto da joj služi, i najveći nije bio više taj koji je sebe smatrao slugom svima. Na taj se način, postupno, razvijala zamisao o svećeničkoj hijerarhiji koja se

postavila između pojedinca i njegovog Gospoda.

Kad je važnost pojedinca i mjesne crkve potkopana, rimski se biskup uzdigao kao vrhovna sila u kršćanstvu. Uz pomoć cara, ovaj najviši biskup ili papa bio je priznat kao vidljiva glava sveopće Crkve, kojoj je podarena vrhovna vlast nad svim crkvenim voditeljima u cijelom svijetu.

Pod voditeljstvom papstva kršćanska je Crkva zapala u još veći otpad. Povećana popularnost Crkve ubrzala je njeno propadanje. Snižavanje mjerila pridonijelo je da se neobraćeni ugodno osećaju u crkvi. Mnoštvo, znajući veoma malo o pravom kršćanstvu, prilazi Crkvi, samo po imenu, noseći sa sobom svoju neznabožačku nauku, slike, način bogoslužja, svetkovine, blagdane i simbolizam.

Ovi kompromisi između neznaboštva i kršćanstva doveli su do stvaranja "čovjeka grijeha" - divovskog sustava lažne religije, jedne vrste mješavine istine i laži. Proročanstvo iz 2 Sol 2. poglavlja ne osuđuje pojedince, već otkriva religijski sustav koji je odgovoran za veliki otpad. Međutim, mnogi vjernici unutar ovog sustava pripadaju Božjoj općoj crkvi zato što žive prema cjelokupnoj svjetlosti koju posjeduju.

Crkva koja pati. S nestajanjem duhovnosti, Crkva u Rimu razvila je mnogo svjetovniji profil u prisnijim vezama s carskom vladavinom. Crkva i država sjedinile su se u nesvetom savezu.

U svom klasičnom djelu "O državi Božjoj" Augustin, jedan od najutjecajnijih crkvenih otaca, iznosi katolički ideal opće Crkve koja je pod nadzorom opće države. Augustinovo mišljenje udara temelje srednjovjekovnoj papskoj teologiji.

Godine 533. u pismu obuhvaćenom Justinijanovim Kodeksom, car Justinijan proglasio je rimskog biskupa poglavarom svih crkava. On je također priznao papski utjecaj u odstranjivanju hereze.

Kad je Justinijanov general Belizarije oslobodio Rim 538. godine rimski biskup je oslobođen nadzora koji su nad njim imali Ostrogoti (Istočni Goti), čiji je arijanizam doprinio ograničavanju razvitka Katoličke crkve. Sad je biskup mogao ostvarivati povlastice što ih mu je dao Justinijanov dekret godine 533.; mogao je povećati autoritet papske stolice. Tako je otpočelo 1260 godina progonstva što ih je proreklo biblijsko proročanstvo (Dn 7,25; Otk 12,6.14; 13,5-7).

Crkva je uz pomoć države pokušala silom nametnuti svoje zakone i učenja svim kršćanima. Mnogi su napustili svoje vjerovanje bojeći se progonstva, dok su oni koji su ostali vjerni učenjima Svetoga pisma doživjeli žestoko progonstvo. Kršćanski je svijet postao bojnim poljem. Mnogi su bili bačeni u zatvor ili ubijeni sve u Božje ime! Tijekom 1260-godišnjeg progonstva milijuni istinskih vjernika doživjeli su velike patnje, dok su mnogi za svoju vjernost Kristu platili svojim životom.

Svaka prolivena kap krvi ostavila je mrlju na Božjem i Kristovom imenu. Ništa nije načinilo više štete kršćanskom djelu od ovog nemilosrdnog progonstva. Grubo izopačeni pogled na Božji karakter ovakvim djelovanjem Crkve i nauka o čistilištu i vječnim mukama, pridonio je da su mnogi potpuno odbacili kršćanstvo.

Mnogo prije reformacije, glasovi u samoj Katoličkoj crkvi bunili su se protiv nemilosrdnog ubijanja protivnika, protiv njenih oštrih zahtjeva i razvratne pokvarenosti. Nespremnost

Crkve da se reformira pokrenula je protestantsku reformaciju u šesnaestom stoljeću. Njen je uspjeh bio veliki udarac autoritetu i prestižu Crkve u Rimu. Protureformacijom papstvo je povelu krvavu borbu da slomi reformaciju, ali je ono postupno gubilo bitku protiv sila koje su se borile za građansku i vjersku slobodu.

Napokon, godine 1798., 1260 godina nakon 538. godine Rimokatolička crkva je zadobila smrtni udarac (usporedi: Otk 13,3). Spektakularne pobjede Napoleonove vojske u Italiji dovele su papu na milost francuske revolucionarne vlade, koja je rimsku religiju smatrala nepomirljivim neprijateljem Republike. Francuska je vlada dala naputak Napoleonu da zarobi Papu. Po njegovoj je naredbi general Berthier ušao u Rim i objavio kraj papske političke vlasti. Zarobivši papu, Berthier ga je odveo u Francusku, gdje je u izgnanstvu i umro.

Svrgnuće papstva bio je vrhunac dugog niza događaja povezanih s njegovom postupnom propasti. Ovaj događaj obilježava kraj proročkog razdoblja od 1260 godina. Mnogi protestanti protumačili su ovaj događaj kao ispunjenje ovog proročanstva.

Reformacija

Nauci izvan Svetoga pisma zasnovani na predaji, nemilosrdno progonstvo onih koji se ne slažu u mišljenju, pokvarenost i duhovni pad mnogobrojnog svećenstva bili su glavni činitelji koji su nagнали narod da traži reformu unutar ustanovljene Crkve.

Doktrinarna sporna pitanja. Evo primjera nebiblijskih nauka koje su pridonijele poticanju protestantske reformacije i još uvijek dijele protestante od rimokatolika.

1. Poglavar Crkve na Zemlji je Kristov zamjenik. Ovaj nauk tvrdi da je samo rimski biskup zamjenik ili predstavnik Kristov na Zemlji i vidljiva glava Crkve. U suprotnosti s biblijskim gledištem o voditeljstvu Crkve (vidi: 11. poglavlje u ovoj knjizi), ovaj nauk bio je zasnovan na pretpostavci da je Krist apostola Petra učinio vidljivom glavom Crkve, a da je papa Petrov nasljednik.

2. Nepogrešivost Crkve i njenog poglavara. Nauk koji je najviše pridonio ugledu i utjecaju Rimske crkve je nauk o njenoj nepogrešivosti. Crkva je tvrdila da nikada nije griješila niti će ikada pogriješiti. Ona je utemeljila ovaj nauku na sljedećem rasuđivanju, koje ne nalazi nikakvu biblijsku podršku: Budući da je Crkva božanska, jedna od njenih bitnih osobina je nepogrešivost. (Uz to, kako je Božja namjera da kroz ovu božansku Crkvu povede sve ljude dobre volje na Nebo, ona mora biti nepogrešiva u učenju vjere i morala.) Krist će je tada, silom Svetoga Duha, sačuvati od svih grijeha.

Logični je zaključak, koji poriče osnovnu grešnost čovjekovu (vidi: 7. poglavlje u ovoj knjizi), da crkveni vođ mora također biti bezgrešan. U skladu s ovim, katolička literatura pridaje svome vođi božanske atribute.

3. Pomračena Kristova prvosvećenička, posrednička služba. Kako se povećavao utjecaj Rimske crkve, pozornost je vjernika skrenuta s Kristovog stalnog posredničkog djela kao velikog svećenika na Nebu - simbola stalnih svakodnevnih žrtava službe u starozavjetnom svetištu (vidi: 4. i 23. poglavlje u ovoj knjizi) - na zemaljsku svećeničku službu s njenim vođom u Rimu. Namjesto da se pouzdaju u Krista za oprost grijeha i vječno spasenje (vidi: 9. i 10. poglavlje u ovoj knjizi), vjernici su svoju vjeru uputili na pape, svećenike i prelate. Suproteći se novozavjetnom učenju o svećenstvu svih vjernika, sada se vjerovalo da je svećenikova služba za oprost od velikog životnog značaja za spasenje.

Kristova svećenička služba na Nebu, u kojoj stalno primjenjuje zasluge svoje žrtve pomirnice za vjernike koji se kaju, potpuno je zanemarena, kad je Crkva Gospodnju večeru zamijenila misom. Nimalo slično Gospodnjoj večeri - službi koju je ustanovio Isus kao uspomenu na svoju smrt i kao predliku svog kraljevstva koje će doći (vidi: 15. poglavlje u ovoj knjizi) - Katolička crkva tvrdi da je misa ljudska, svećenikova beskrvna Kristova žrtva Bogu. Budući da je Krist ponovo povrijeđen, kao što je bio na Golgoti, smatra se da misa donosi naročitu milost vjernicima i umrlima!

Nepoznavajući Sveto pismo, znajući samo za misu koju održavaju ljudi svećenici, mnoštvo je izgubilo blagoslov neposrednog pristupa našem Posredniku Isusu Kristu. Na taj su način obećanje i poziv "pristupajmo s pouzdanjem k prijestolju milosti; da primimo milosrđe i nađemo milost za pravodobnu pomoć!" (Heb 4,16) sasvim su izbrisani.

4. Zaslužna narav dobrih djela. Rasprostranjeno mišljenje da s pomoću dobrih djela čovjek može steći zaslugu značajnu za spasenje, da vjera ne može spasiti, u oprjeci je s novozavjetnim učenjem (vidi: 9. i 10. poglavlje u ovoj knjizi). Katolička crkva uči da dobra djela, koja su rezultat milosti izlivena u grešnikovo srce, imaju zasluge - što znači da ona daju čovjeku pravo na spasenje. Ustvari, čovjek može izvršiti više dobrih djela no što je potrebno za spasenje - kao što je bio slučaj sa svecima - i tako zadobiti posebne zasluge. Ove posebne zasluge mogu se iskoristiti za dobrobit drugih. Budući da Crkva smatra da se grešnici opravdavaju na temelju pravednosti izlivena u njihovo srce, dobra djela imaju važnu ulogu u čovjekovom opravdanju.

Zaslužna djela također igraju važnu ulogu u nauku o čistilištu, koji tvrdi da oni koji nisu savršeno čisti moraju pretrpjeti čišćenje, privremenu kaznu za svoje grijeha u čistilištu, prije no što uđu u radosti Neba. Svojim molitvama i dobrim djelima, živi vjernici mogu skratiti trajanje i jačinu patnji onih koji su u čistilištu.

5. Nauk o pokori i opraštajnice. Pokajanje (pokora) je Sveta tajna kojom kršćani mogu dobiti oprost grijeha što su ih počinili poslije krštenja. Ovaj oprost grijeha vrši se apsolutijom (odrješenjem) što je čini svećenik, ali prije no što se može dobiti, kršćani moraju ispitati svoju savjest, pokajati se za svoje grijeha i odlučiti da nikada više ne vrijeđaju Boga. Tada moraju ispovijediti svoje grijeha svećeniku i moraju izvršiti pokoru - neku zadaću koju odredi svećenik.

Pokora, međutim, ne oslobađa grešnike u cijelosti. Oni još uvijek moraju podnijeti privremene kazne bilo u ovom životu ili u čistilištu. Da bi vodila brigu o ovoj kazni, Crkva je ustanovila opraštajnice (indulgencije) koje osiguravaju oprost privremene kazne koja ostaje kao dug na računu grijeha nakon što je grijeh bio oprost. Opraštajnice, koje mogu poslužiti i živima i onima koji su u čistilištu, daju se pod uvjetom pokajanja i vršenja propisanih dobrih djela, često u vidu davanja novca Crkvi.

Posebne zasluge mučenika, svetaca, apostola i nadasve Isusa Krista i Marije omogućuju opraštajnice. Njihove su zasluge dane na čuvanje, u "riznicu zasluga, i mogu se prenositi na one vjernike čiji račun nije podmiren. Papa, kao potvrđeni Petrov nasljednik, ima vlast nad ključevima ove riznice i može osloboditi ljude od vremenske kazne dodjeljujući im kredit iz riznice".

6. Konačna vlast postoji u Crkvi. Tijekom stoljeća Crkva je usvojila mnoga neznabožačka vjerovanja, svete dane i simbole. Kad se podigao glas protiv ovih strašnih djela, Rimski crkva je prisvojila pravo da jedina tumači Bibliju. Crkva, a ne Biblija, postala je konačnom

vlasti (vidi 1. poglavlje). Crkva je dokazivala da postoje dva izvora božanske istine. (1) Sveto pismo i (2) katolička predaja koje se sastoji od spisa crkvenih otaca, odluka crkvenih sabora, odobrenih vjerovanja i crkvenih obreda. Kad god su se crkvena učenja podržavala predajom a ne Svetim pismom, predaja je imala pravo prvenstva. Obični vjernici nemaju nikakvu ovlast da tumače nauke što ih je Bog otkrio u Svetom pismu. Ta ovlast pripada samo Katoličkoj crkvi.

Svitanje novog dana. U četrnaestom stoljeću John Wycliffe pozvao je na reformaciju Crkve, ne samo u Engleskoj već u cijelom kršćanskom svijetu. U to vrijeme, kad je postojalo samo nekoliko knjiga Biblije, on je dao prvi prijevod cjelokupne Biblije na engleskom. Njegovo učenje o spasenju samo vjerom u Krista i o tome da je samo Sveto pismo nepogrešivo, postavilo je temelj protestantskoj reformaciji. Kao zornica reformacije, on se trudio da oslobodi Kristovu Crkvu od okova neznaboštva koji su je držali prikovanu u neznanju. On je svečano započeo pokret koji je trebao osloboditi čovjekov um i donijeti slobodu čitavim narodima od kandži vjerskih zabluda. Wycliffovi su napisali taknuli dušu Husa, Jeronimea, Luthera i mnogih drugih.

Martin Luther - vatren, utjecajan, odlučan - bio je možda najsnažnija ličnost reformacije. Više od bilo kog drugog, on je poveo ljude natrag k Svetome pismu i velikoj evanđeoskoj istini o opravdanju vjerom, dok se ogradio od spasenja djelima.

Objavljujući da vjernici ne trebaju prihvatiti nikakav drugi autoritet do Svetoga pisma, Luther je skrenuo pogled ljudi iznad ljudskih djela, svećenstva, pokora, na Krista kao njihovog jedinog Posrednika i Spasitelja. Nemoguće je, govorio je on, da se ljudskim djelima umanji krivnja grijeha ili da se izbjegne njegova kazna. Samo pokajanje u odnosu na Boga i vjera u Krista može spasiti grešnike. Budući da je dar, besplatno dan, Njegova se milost ne može kupiti. Ljudi stoga mogu imati nadu ne zbog oprostajnica, već zbog prolivene krvi raskupitelja.

Kao arheološka ekspedicija koja je našla blago sakriveno ispod nakupljenih naslaga tijekom stoljeća, tako je reformacija otkrila dugo zaboravljene istine. Opravdanje vjerom, veliko načelo Evanđelja bilo je ponovo otkriveno, kao i novo uvažavanje za prinesenu žrtvu pomirnicu Isusa Krista i Njegove dostatne posredničke sveštenečke službe. Mnoga nebiblijska učenja kao što je molitva za mrtve, obožavanje svetaca i relikvija, štovanje mise, obožavanje Marije, čistilište, pokora, sveta vodica, celibat svećenika, brojanice, inkvizicija, pretvaranje kruha i vina u Kristovo tijelo i krv (transsubstancijacija), posljednje pomazanje i pouzdanje u predaju, bila su odbačena i napuštena.

Protestantski reformatori bili su gotovo jednodušni u poistovjećivanju papskog sustava s "čovjekom bezakonja", "tajnom bezakonja" i "malim rogom" iz Knjige proroka Daniela, bića što je proganjalo pravi Božji narod tijekom 1260 godina iz Otkrivenja 12,6.14 i 13,5 prije drugog Kristovog dolaska.

Nauk Biblije i Biblija kao jedino mjerilo vjere i morala postali su osnovom protestantizma. Reformatori su smatrali da cjelokupna ljudska predaja podliježe punom i višem autoritetu Svetoga pisma. U predmetima vjere nikakav autoritet - papa, sabori, crkveni oci, carevi ili znanstvenici - nisu smjeli gospodariti nad savješću. Uistinu, kršćanski se svijet počeo buditi iz sna i, napokon je u mnogim zemljama proglašena vjerska sloboda.

Zaustavljena reformacija

Reformacija kršćanske Crkve nije trebala završiti u šesnaestom stoljeću. Reformatori su mnogo učinili, ali nisu ponovo otkrili cijelu svjetlost koja se ugasila tijekom otpada. Oni su izvukli kršćanstvo iz krajnjeg mraka, ali ono je još uvijek stajalo u sjenci. Premda su slomili željeznu ruku srednjovjekovne Crkve, dajući Bibliju svijetu, i obnovili osnovno Evanđelje, oni nisu otkrili druge važne istine. Krštenje uronjavanjem, besmrtnost, kao dar koji će Krist dati prilikom uskrsnuća pravednih, sedmi dan kao biblijski dan odmora i druge istine (vidi 7.14.19. i 25. poglavlje u ovoj knjizi) bili su još uvijek izgubljeni u sjenci.

Ali namjesto da unaprijede reformaciju, njihovi su nasljednici učvrstili njena dostignuća. Oni su usredotočili svoju pozornost na riječi reformatora i njihova mišljenja, umjesto na Sveto pismo. Nekolicina je otkrila nove istine, ali većina je odbila napredovati više od onoga što su vjerovali prvi reformatori. Stoga se protestantska vjera izrodila u formalizam i skolasticizam, a greške što ih je trebalo odbaciti čuvala su se kao dragocjenosti. Plamen reformacije se postupno ugasio, a same su protestantske Crkve postale hladne, formalističke i vapile za reformom.

Poslijereformatorska era ključala je od teološke aktivnosti, ali je postignut mali duhovni napredak. Frederic W. Farrar je pisao da je u ovom razdoblju "sloboda zamijenjena ropstvom; sveopća načela bijednim elementima; istina dogmatizmom; nezavisnost predajom; vjera sustavom. Živo štovanje Svetoga pisma potisnuto je mrtvom teorijom inspiracije. Genijalna pravovjernost ustupila je mjesto željeznoj nepromjenljivosti i živa misao spornim dijalektikama." Pa premda je "reformacija slomila olovni skiptar starog skolasticizma", protestantske su Crkve uvele "novi skolasticizam čije je žezlo bilo željezno". Robert M. Grant nazvao je ovaj novi skolasticizam "isto tako krutim kao i bilo koja srednjovjekovna teološka tvorevina". Protestanti "su se praktično svezali ograničenjima ovih svojih rasprostranjenih vjeroispovijesti".

Izbijale su borbe. "Nikada nije postojalo takvo razdoblje u kome su ljudi bili toliko zaposleni otkrivanjem grešaka jednih spram drugih, ili u kome su jedni druge nazvali mnogim i tako sramotnim nazivima." Na taj način radosna vijest pretvorila se u rat riječima. "Sveto pismo nije više govorilo srcu, već kritičkom umu." "Dogme su bile pravovjerne, ali duhovnost je bila ugašena. Teologija je pobijedila, ali se ljubav ohladila."

Ostatak

Unatoč otpadu i nevoljama tijekom 1260 godina, neki vjernici nastavili su čuvati čistotu apostolske Crkve. Kad je 1798. godine došao kraj razdoblju od 1260 godina ugnjetavanja, Zmaj nije uspio uništiti cio Božji vjerni narod. Protiv ovih Sotona je nastavio usmjeravati svoje ubilačke napore. Apostol Ivan je rekao: "Tada, obuzet gnjevom protiv žene, Zmaj ode da vodi rat protiv ostalih iz njezina potomstva, protiv onih koji vrše Božje zapovijedi i čuvaju Isusovo svjedočanstvo." (Otk 12,17)

Što je Ostatak? U svom opisu Zmajeve borbe sa ženom i njenim potomstvom, apostol Ivan upotrebljuje izraz "protiv ostalih iz njezina potomstva". (Otk 12,17) Ovaj izraz znači 'oni koji su ostali' ili 'Ostatak', kako je u drugim Biblijama prevedeno. Biblija prikazuje Ostatak kao malu skupinu Božjeg naroda koji u nevoljama, ratovima i otpadu ostaje vjeran Bogu. Ovaj vjerni Ostatak je korijen koji je Bog upotrijebio da umnoži svoju vidljivu Crkvu na Zemlji (2 Ljet 30,6; Ezr 9,14.15; Iz 10,20-22; Jr 42,2; Ez 6,8; 14,22).

Bog je dao nalog Ostatku da objavi Njegovu slavu i povede Njegov rasijani narod po cijelome svijetu k Njegovoj "svetoj gori", u "Jeruzalem", ka "gori Sion". (Iz 37,31.32; 66,20; usporedi: Otk 14,1) Za one koji su se ovako skupili, Sveto pismo kaže: "Oni prate Janje kud god ono ide." (Otk 14,4)

Otkrivenje 12,17 sadrži opis posljednjeg Ostatka, Božje izabrane loze odanih vjernika - Njegovih vjernih svjedoka u posljednjim danima prije Kristovog drugog dolaska. Koje su osobine Ostatka?

Osobine Ostatka. Ostatak se u vrijeme kraja ne može pogrešno shvatiti. Apostol Ivan opisuje ovu skupinu posebnim riječima. Pojavivši se nakon 1260 godina progonstva, ona je sastavljena od onih koji "Vrše Božje zapovijedi i čuvaju Isusovo svjedočanstvo". (Otk 12,17)

Oni su odgovorni za objavljivanje, neposredno prije Kristovog povratka, Božje posljednje opomene cijelom svijetu, vijesti triju anđela iz Otkrivenja 14. glave (Otk 14,6-12). Ove vijesti sadrže u sebi opis Ostatka - to su oni "koji čuvaju Božje zapovijedi i vjeruju u Isusa". (Otk 14,12) Da razmotrimo mnogo pažljivije ove osobine.

1. Vjera Isusova. Božji narod, Ostatak, odlikuje se vjerom sličnom onoj koju je imao Isus. On pokazuje Isusovo nepokolebljivo povjerenje u Boga i vjerodostojnost Svetoga pisma. On vjeruje da je Isus Krist Mesija iz proročanstava Božji Sin, koji je došao kao Spasitelj svijeta. Njihova vjera obuhvaća sve biblijske istine - one u koje je Krist vjerovao i propovijedao.

Božji će Ostatak, onda, objaviti vječno Evandjelje o spasenju vjerom u Krista. On će opominjati svijet da je došao čas Božjeg suda i pripremiti druge da se sretnu s njihovim Gospodom koji će brzo doći. Oni će se uključiti u zadaću koja će obuhvatiti cio svijet da izvrši božansko svjedočanstvo ljudskom rodu (Otk 14,6.7;10,11; Mt 14,14).

2. Božje zapovijedi. Prava vjera u Isusa obvezuje Ostatak da slijedi Njegov primjer. "Tko tvrdi da ostaje u njemu, taj mora tako živjeti kako je on živio." (1 Iv 2,6) Budući da je Isus držao zapovijedi svoga Oca, oni će isto tako poslušati Božje zapovijedi (Iv 15,10).

Budući da su oni Ostatak, njihovo djelovanje mora biti u skladu s njihovim zvanjem - u protivnom ono nema nikakvu vrijednost. Isus je rekao: "Neće svaki koji mi govori: Gospodine! Gospodine! ući u kraljevstvo nebesko, nego onaj koji vrši volju moga nebeskog Oca." (Mt 7,21) Silom koju im Krist daje oni slušaju Božje zahtjeve, uključujući i Deset zapovijedi, Božji nepromjenjivi moralni Zakon (Izl 20,1-17; Mt 5,17-19; 19,17; Fil 4,13).

3. Svjedočanstvo Isusovo. Ivan definira "svjedočanstvo Isusovo" kao "proročki duh" (Otk 19,10). Ostatkom će upravljati svjedočanstvo Isusovo priopćeno preko dara proroštva.

Ovaj je dar Duha trebao stalno djelovati tijekom cijele povijesti Crkve, "dok svi zajedno ne dođemo k jedinstvu u vjeri i u pravoj spoznaji Sina Božjega, k savršenom čovjeku, k mjeri punine veličine Kristove". (Ef 4,13) On je stoga jedna od glavnih osobina ostatka.

Ovakvo proročko voditeljstvo čini Ostatak narodom proroštva koji objavljuje proročku vijest. On će razumjeti proročanstva i učiti će druge. Otkrivenje istine koje je doprlo do Ostatka, pomaže mu u izvršenju njegove zadaće pripreme svijeta za Kristov povratak (vidi: 17. poglavlje u ovoj knjizi).

Pojava Ostatka posljednjih dana. Biblija upućuje na to da će se Ostatak pojaviti na svjetskoj

pozornici nakon vremena velikog progonstva (Otk 12,14-17). Događaji iz vremena Francuske revolucije koji su potresli svijet, koji su doveli do odvođenja pape u sužanjstvo pri kraju 1260-godišnjeg razdoblja (1798.god.) i ispunjenje tri velika kozmička znaka - kojima su Zemlja, Sunce, Mjesec i zvijezde svjedočili o blizini Kristovog povratka (vidi: 24. poglavlje u ovoj knjizi) - dovelo je do velikog buđenja i proučavanja proročanstava. Nastalo je široko rasprostranjeno očekivanje bliskog Isusovog dolaska. Po cijelome svijetu mnogi kršćani prepoznali su da je vrijeme posljednjega nastupilo (Dn 12,4).

Ispunjenje biblijskih proročanstva tijekom druge polovine osamnaestog i prve polovine devetnaestog stoljeća izazvalo je snažan međuvjerski pokret usredotočen na nadu o drugom Kristovom dolasku. U svakoj Crkvi mogli su se naći oni koji su vjerovali u bliski Kristov povratak, svi su se molili, radili i očekivali vrhunski događaj svih stoljeća.

Adventna nada donijela je dubok duh jedinstva među njene pristaše i mnogi su se sjedinili da bi opomenuli svijet o Kristovom skorom dolasku. Adventni pokret bio je pravi biblijski međuvjeroispovijesni pokret usredotočen na Božju Riječ i adventnu nadu.

Što su više proučavali Bibliju, sve su više bili uvjereni da je Bog pozvao Ostatak da nastavi zaustavljenu reformaciju u kršćanskoj Crkvi. Oni sami iskusili su odsutnost istinskog duha reformacije u svojim Crkvama kojima su pripadali i nedostatak zanimanja za proučavanje i pripremu za Drugi dolazak. Njihovo proučavanje Biblije otkrilo je da su kušnje i razočaranja, kroz koja ih je Bog vodio, bili duboko duhovno iskustvo očišćenja koje ih je sakupilo kao Božji Ostatak. Bog im je dao nalog da nastave reformaciju koja je donijela toliko mnogo radosti i sile Crkvi. Sa zahvalnošću i poniznošću oni su prihvatili svoju zadaću, shvaćajući da Božji nalog nisu dobili zbog neke svojstvene više vrijednosti, te da samo Kristovom milošću i silom mogu u svemu biti uspješni.

Zadaća Ostatka

Proročanstva iz knjige Otkrivenje jasno prikazuju zadaću Ostatka. Vijest triju anđela iz Otkrivenja 14,6-12 objavljuje Ostatak koji će donijeti potpunu i konačnu obnovu evanđeoske istine. Ove tri vijesti sadrže Božje odgovore na napadnu Sotoninu prijevaru koja će zahvatiti svijet upravo prije Kristovog dolaska (Otk 13,3.8.14-16). Odmah nakon Božjeg posljednjeg poziva svijetu, Krist će se vratiti da požnje žetvu (Otk 14,14-20).

Vijest prvoga anđela.

"Uto spazih nekoga drugog anđela gdje leti u najvišem dijelu neba noseći jednu neprolaznu radosnu vijest koju mu je trebalo navijestiti stanovnicima Zemlje: svakom narodu i plemenu, jeziku i puku. Vikao je jakim glasom: Bojte se Boga i zahvalite mu, jer je došao čas njegova Suda! Poklonite se Stvoritelju neba i zemlje, mora i izvora voda!" (Otk 14,6.7)

Prvi anđeo predstavlja Božji Ostatak kako nosi vječno evanđelje svijetu. Ovo je evanđelje ista dobra vijest o Božjoj beskrajnoj ljubavi koju su objavljivali stari proroci i apostoli (Heb 4,2). Ostatak ne iznosi neko drugo evanđelje - s obzirom na sud, on ponovo potvrđuje to vječno evanđelje da grešnici mogu biti opravdani vjerom i primiti Kristovu pravdu.

Ova vijest poziva svijet na pokajanje. Ona poziva sve da se "boje Boga", ili odaju poštovanje Bogu, i da Mu daju "slavu" ili štovanje. Mi smo stvoreni s tim ciljem, pa možemo odavati štovanje ili slavu Bogu svojim riječima i djelima: "Otac moj proslavit će se time što ćete roditi mnogo roda." (Iv 15,8)

Apostol Ivan proriče da će pokret koji će pripremiti svijet za Kristov dolazak ponovo naglasiti biblijski značaj proslavljanja Boga. Kao nikada ranije on će iznositi novozavjetni poziv o svetom staranju za naše živote: "Vaše tijelo je hram Duha Svetoga." Mi nemamo isključivo pravo na svoje tjelesne, moralne i duhovne snage; Krist ih je iskupio svojom krvlju na Golgoti. "Proslavite, dakle, Boga svojim tijelom." (1 Kor 6,19.20) "Prema tome, bilo da jedete, bilo da pijete, bilo da što drugo činite, sve činite na slavu Božju!" (1 Kor 10,31)

Činjenica da je došao "čas suda njegov" upozorava na hitnost poziva na pokajanje (vidi: 23. poglavlje u ovoj knjizi). U Otkrivenju 14,7 riječ *sud* je prijevod grčke riječi *krisis*, koja označuje djelo suđenja, a ne izricanje presude (krima). To se odnosi na cio proces suđenja, uključujući i dovođenje ljudi na sud pred božansko sudsko prijestolje, ispitivanje izvještaja o životu, presuda o oslobođenju ili osudi i davanje vječnoga života ili smrtne kazne (vidi: Mt 16,27; Rim 6,23; Otk 22,12). Vijest o času suda također objavljuje Božju osudu svakog otpada (Dn 7,9-11.16; Otk 17,18).

Vijest o času suda upućuje posebno na vrijeme kada, u posljednjoj fazi svoje prvosvećeničke službe u nebeskom svetištu, Krist prima svoje sudbeno zvanje (vidi: 23. poglavlje u ovoj knjizi).

Ova vijest također poziva sve da obožavaju Tvorca. Božji poziv na obožavanje mora se promotriti u suprotnosti s pozivom da se obožava zvijer i njezin kip (Otk 13,3.8.15). Naskoro će svatko morati izvršiti izbor između pravog i lažnog bogoslužja - između službe Bogu pod Njegovim uvjetima (opravdanje vjerom) ili pod našim uvjetima (opravdanje djelima). Nalažući nam "poklonite se Stvoritelju neba i zemlje, mora i izvora voda" (Otk 14,7; usporedi: Izl 20,11), ova vijest skreće pozornost na četvrtu zapovijed. Ona vodi ljude u pravo obožavanje Tvorca, iskustvo koje obuhvaća štovanje Njegove uspomene na stvaranje - sedmog dana, Subote Gospodnje, koju je On ustanovio prilikom stvaranja i potvrdio u Deset zapovijedi (vidi: 19. poglavlje u ovoj knjizi). Vijest prvoga anđela stoga poziva na obnovu prave službe Bogu iznoseći svijetu Krista Tvorca i Gospoda biblijskog dana odmora - subote. To je znak Božjeg stvaranja - znak koji je zanemarila većina Njegovih stvorenja.

Po providenju, objavljivanje ove vijesti koja skreće pozornost na Tvorca - Boga otpočelo je u povijesnom trenutku kada je evolucionistička filozofija postigla najveći ugled objavljivanjem knjige Charlesa Darwina "*Porijeklo vrsta*" (1859). Propovijedanje prve anđeoske vijesti jest najveći bedem protiv napredovanja teorije o evoluciji.

Napokon, ovaj poziv obuhvaća i obnovu štovanja Božjeg svetog Zakona, koga je pogazio "čovjek grijeha" (2 Sol 2,3). Bog se može proslaviti samo onda kad se obnovi prava služba Bogu i kad vjernici žive po načelima Božjeg kraljevstva.

Vijest drugog anđela.

Babilon je pao, pao je taj veliki grad, zato što je sve narode natjerao da piju otrovno vino njegovog bluda (Otk 14,8).

Od početka povijesti grad Babilon je predstavljao prkos Bogu. Njegova je kula bila spomenik otpada i središte pobune (Post 11,1-9). Lucifer (Sotona) bio je njegov nevidljivi car (Iz 14,4.12-14) i čini se da je želio Babilon učiniti agencijom za ostvarenje svog majstorskog plana da zagospodari nad ljudskim rodnom. U cijeloj Bibliji borba između Božjega grada Jeruzalema i sotoninog grada Babilona prikazuje borbu između dobra i zla.

U prvim stoljećima kršćanstva, kada su Rimljani ugnjetavali i Židove i kršćane, hebrejska i kršćanska literatura pozivala se na grad Rim kao na Babilon. Mnogi vjeruju da je apostol Petar upotrijebio Babilon kao pseudonim za Rim (1 Pt 5,13). Zbog njenog otpada i progonstva što ga je izvršila, većina protestanata iz doba reformacije i postreformacije pozivala se na Rimsku crkvu kao na duhovni Babilon (Otk 17), neprijatelja Božjeg naroda.

U Otkrivenju ime Babilon odnosi se na iskvarenu ženu, na majku bludnicama, i njene nečiste kćeri (Otk 17,5). On predstavlja sve otpale religiozne organizacije i njihovo vodstvo, premda se posebice odnosi na veliki otpadnički religijski savez između Zvijeri i njenog kipa koja će prouzročiti posljednju krizu opisanu u Otkrivenju 13,15-17.

Vijest drugoga anđela objavljuje sveopću narav babilonskog otpada i njegovu moć prisile, govoreći da "otrovnim vinom kurvarstva svojega napoji sve narode". Vino Babilona predstavlja njegova heretička učenja. Babilon će vršiti pritisak na državne sile da u cijelom svijetu silom nametne svoja lažna vjerska učenja i zakone.

Blud koji se spominje predstavlja zabranjene odnose između Babilona i naroda - između otpale Crkve i građanskih vlasti. Smatra se da je Crkva udana za svog Gospoda; u traženju podrške od države ona napušta svog supružnika i čini duhovni blud (usporedi: Ez 16,15; Jak 4,4).

Ovaj nedopušteni odnos stvara tragediju. Apostol Ivan vidi stanovnike Zemlje "napojene" od lažnih učenja, pa i sam Babilon pijan "od krvi svetih i od krvi Isusovih svjedoka" koji odbijaju da prihvate njegove nebiblijske nauke i da se pokore njegovoj vlasti (Otk 17,2.6).

Babilon je pao zato što je odbio vijest prvog anđela - evanđelje o opravdanju vjerom u Tvorca. Kao što je tijekom prvih nekoliko stoljeća Crkva u Rimu pala, tako su se i mnogi današnji protestanti odvojili od velikih biblijskih istina što ih je objavila reformacija. Ovo proročanstvo o padu Babilona svoje ispunjenje nalazi nadasve u protestantizmu koji se veoma udaljava od čistote i jednostavnosti vječnog evanđelja o opravdanju vjerom koje je nekada tako silno pokretalo reformaciju.

Vijest drugog anđela dobivat će sve veću važnost kako se kraj približuje. Ona će doživjeti svoje potpuno ispunjenje u savezu s raznim vjerskim organizacijama koje su odbile vijest prvog anđela. Vijest o padu Babilona ponavlja se u Otkrivenju 18,2-4, gdje se objavljuje potpuni pad Babilona i poziva sve pripadnike Božjeg naroda, koji su još uvijek u raznim vjerskim tijelima što ih obuhvaća Babilon, da se odvoje od njih. Anđeo kaže: "Izidite iz nje, moj narode, da ne postanete sudionicima njezinih grijeha i da ne dijelite njezinih zala!" (Otk 18,4).

Vijest trećeg anđela.

"Tko se god pokloni Zvijeri i njezinu kipu, i primi žig na svoje čelo ili na svoju ruku, pit će vino Božje srdžbe, koje stoji natočeno, čisto, u čaši njegova gnjeva. Bit će mučen ognjem i sumporom pred svetim anđelima i pred Janjetom. I dim se njihovih muka diže u vijeke vjekova; i nemaju mira ni dan ni noć koji se klanjaju Zvijeri i njezinu kipu te koji prima žig njezina imena! Na tome se temelji postojanost svetih koji čuvaju Božje zapovijedi i vjeru u Isusa."(Otk 14,9-12)

Vijest prvog anđela objavljuje vječno Evanđelje i poziva na ponovno ustanovljenje prave službe Bogu kao Tvorcu, jer je došao čas suda. Drugi anđeo opominje protiv svih oblika

bogoslužja čije je ustrojstvo ustanovio čovjek. Napokon, treći anđeo objavljuje Božju najsvetiju opomenu protiv obožavanja Zvijeri i njena kipa, što će na kraju činiti svi koji odbacuju evanđelje o opravdanju vjerom.

Zvijer opisana u Otkrivenju 13,1-10 je savez crkva-država koji je gospodario kršćanskim svijetom mnogo stoljeća i koji je apostol Pavao opisao kao "čovjeka grijeha" (2 Sol 2,2-4), a prorok Daniel kao "mali rog" (Dn 7,8.20-25; 8,9-12). Kip Zvijeri predstavlja onaj oblik otpale vjere koja će se raširiti kada se Crkve budu, nakon što izgube pravi duh reformacije, ujedinile s državom da bi nametnule svoja učenja drugima. Ujedinjenjem Crkve i države oni će postati savršeni kip Zvijeri - otpala Crkva koja je vršila progono 1260 godina. Otuda naziv *kip Zvijeri*.

Vijest trećeg anđela objavljuje najsvetiju i najstrašnju opomenu u Bibliji. Ona objelodanjuje da će oni koji se pokoravaju ljudskoj vlasti u vrijeme posljednje krize na Zemlji obožavati Zvijer i njen kip, a ne Boga. Tijekom ovog posljednjeg sukoba nastat će dvije različite skupine. Jedna će skupina zastupati evanđelje o ljudskom ustrojstvu i obožavati Zvijer i njen kip i navući na sebe najtežu osudu. Druga skupina, u upadljivoj suprotnosti, živjet će po pravom Evanđelju i držati "zapovijedi Božje i vjeru Isusovu". (Otk 14,9.12) Konačna odluka obuhvaća pravu i lažnu službu Bogu, pravo i lažno evanđelje. Kad se ova odluka jasno iznese u svijet, oni koji odbacuju Božji znak sjećanja na stvaranje - biblijski dan odmora - subotu - i izaberu obožavanje i štovanje nedjelje, potpuno svjesni da to nije dan koji je Bog odredio za bogoslužje, dobit će "žig Zvijeri". Ovaj žig je pobuna; Zvijer tvrdi da promjena dana za službu Bogu pokazuje njenu vlast čak i nad Božjim Zakonom.

Treći anđeo skreće pozornost svijeta na posljedicu što će je podnijeti oni koji ne prihvate vječno evanđelje i Božju poruku o ponovnom ustanovljenju prave službe Bogu. Ono živo odslkava konačan rezultat izbora ljudi u pogledu na službu Bogu. Izbor nije lak, jer ma što čovjek izabrao, donijet će patnje. Oni koji su poslušni Bogu, doživjet će bijes Zmaja (Otk 12,17) i na kraju će im zaprijetiti smrt (Otk 13,15), dok će se oni koji izaberu obožavati Zvijer i njen kip izložiti djelovanju sedam posljednjih zala i na kraju "ognjenom jezeru" (Otk 15,16; 20,14.15).

Međutim, premda oba izbora uključuju patnje, njihov se rezultat razlikuje. Oni će koji budu obožavali Boga izbjeći kobni gnjev Zmaja i stajati zajedno s Janjetom na gori Sion (Otk 14,1; 7,2.4). Obožavatelji Zvijeri i njena kipa će, s druge strane, primiti Božji gnjev u punini i umrijeti u prisutnosti svetih anđela i Janjeta (Otk 14,9.10; 20,14).

Svaka će osoba morati izabrati kome će služiti. Ili će se pokazati čovjekov izbor opravdanja vjerom, dok sudjeluje u obliku bogoslužja što ga je Bog potvrdio, ili čovjekov pravosnažni izbor opravdanja djelima, koji će se otkriti sudjelovanjem u obliku bogoslužja što ga je Bog zabranio, ali koji naređuju Zvijer i njen kip, u bogoslužju što ga je čovjek sačinio. Bog ne može prihvatiti ovaj posljednji oblik bogoslužja, jer daje prednost ljudskim zapovijedima, a ne Božjim. On traži opravdanje ljudskim djelima, a ne vjerom koja dolazi od potpunog predanja Bogu kao Tvorcu, Iskupitelju i Stvoritelju koji ponovo stvara. U ovom smislu, vijest trećeg anđela je vijest o opravdanju vjerom.

Bog ima svoju djecu u svim Crkvama; ali preko Crkve Ostatka On objavljuje vijest koja treba ponovo ustanoviti Njegovu pravu službu time što poziva Njegov narod da izađe iz otpada i pripremi se za Kristov povratak. Priznajući da im se mnogi od Božjeg naroda tek trebaju priključiti, Ostatak osjeća svoju nedostatnost i slabost dok pokušava ispuniti ovu svetanu zadaću. On shvaća da samo Božjom milošću može izvršiti svoju značajnu zadaću.

U svjetlosti skorog Kristovog dolaska i potrebe da se izvrši priprema za susret s Njim, Božji hitan, milostivi poziv dopire do svakoga od nas: "Izidite iz nje, moj narode, da ne postanete sudionicima njezinih grijeha i da ne dijelite njezinih zala! Jer njezini su grijesi doprli do neba i Bog se sjetio njezinih zala!" (Otk 18,4.5)

Adventisti sedmoga dana vjeruju....

Crkva je jedno tijelo s mnogim članovima pozvanim iz svakoga naroda, plemena, jezika. U Kristu smo nova stvorenja; razlike među nama ne smiju biti po rasi, kulturi, obrazovanju i nacionalnosti, kao ni razlike između visokih i jednostavnih, bogatih i siromašnih, muškaraca i žena. Svi smo mi jednaki u Kristu, koji nas je jednim Duhom povezao u jednu zajednicu sa sobom i jedne s drugima; mi trebamo služiti i da nam se služi bez ikakve podvojenosti i pričuve. Otkrivenjem Isusa Krista u Svetome pismu dijelimo istu vjeru i nadu, i dopiremo do svih jednim svjedočenjem. Ovo zajedništvo ima svoj izvor u jedinstvu trojedinog Boga, koji nas je usvojio kao svoju djecu. (Osnovna vjerovanja, 13)

POGLAVLJE 13

JEDINSTVO U KRISTOVOM TIJELU

Završivši svoje djelo na Zemlji (Iv 17,4), Isus je i dalje trpio zbog stanja svojih učenika, čak i večer uoči svoje smrti.

Ljubomora je dovela da prepirke o tome tko je najveći i tko će biti imenovan na visoke položaje u Kristovu kraljevstvu. Isusovo objašnjenje da je poniznost bit Njegovog kraljevstva i da će Njegovi pravi sljedbenici biti sluge, dragovoljno dajući sebe i ne očekujući čak ni zahvalnost za uzvrat, kao da je palo na gluhe uši (Lk 17,10). čak i primjer koji je On dao, ponizivši se da im opere noge, kad nitko od njih to nije želio učiniti, čini se kao da je bio uzaludan (vidi: 15. poglavlje u ovoj knjizi).

Isus je Ljubav. Njegova je sućut i ljubav povela mnoštvo da Ga slijedi. Ne razumijevajući ovu nesebičnu ljubav, Njegovi su učenici bili ispunjeni snažnim predrasudama spram onih koji nisu bili Židovi, spram žena, "grešnika i siromašnih koje su ih učinile slijepima prema Kristovoj sveobuhvatnoj ljubavi čak prema ovim ljudima kojih su se gnušali. Kad su Ga učenici zatekli kako razgovara sa Samarjankom, koja je bila na lošem glasu, oni još nisu naučili da su polja, zrela za žetvu, uključujući žito svih vrsta, spremna da budu požnjevena.

Međutim, Kristom nisu mogli zagospodariti predaja, javno mnijenje, pa čak i moć obitelji. Njegova nezadrživa ljubav dopirala je dolje do ranjenog ljudskog roda i obnavljala ga. Takva ljubav koja će ih odvojiti od bezbrižne javnosti bit će dokaz da su pravi učenici. Kako je On volio, tako je trebalo da i oni vole. Svijet će zauvijek moći prepoznati kršćane - ne zbog njihovog zvanja, već zbog otkrića Kristove ljubavi u njima (usporedi: Iv 13,34.35).

Stoga je i u Getsemanskom vrtu glavni predmet Kristovog razmišljanja bio jedinstvo Njegove Crkve - jedinstvo onih koji su došli "iz svijeta" (Iv 17,6). On se kod svoga Oca zalagao za jedinstvo u Crkvi slično jedinstvu što ga doživljuje Božanstvo. Molim se "da svi /Njegovi sljedbenici/ budu jedno. Kao što si ti, Oče, u meni, i ja u tebi, tako neka i oni u nama budu jedno, da svijet vjeruje da si me ti poslao!" (Iv 17,21)

To jedinstvo je najmoćnije oruđe svjedočenja Crkve, jer ono dokazuje Kristovu nesebičnu ljubav prema ljudskom rodu. On je rekao: "Ja u njima, a ti u meni - da postanu potpuno jedno kao što smo mi jedno, da svijet upozna da si me ti poslao i da si njih ljubio kao što si mene ljubio." (Iv 17,23)

Biblijsko jedinstvo i Crkva

Kakvu je vrst jedinstva Krist držao na umu u svojoj današnjoj vidljivoj Crkvi? Kako su

mogući takva ljubav i jedinstvo? Tko je njen temelj? Tko su njeni sastavni dijelovi? Zahtijeva li to jednolikost ili dopušta raznolikost? Kako djeluje jedinstvo?

Jedinstvo Duha. Sveti Duh je pokretačka sila jedinstva Crkve. On vodi vjernike u Crkvu. Kroz Njega "mi smo svi kršteni jednim Duhom u jedno tijelo". (1. Kor 12,13). Ovi kršteni članovi trebaju imati jedinstvo koje Pavao opisuje kao "jedinstvo Duha". (Ef 4,3)

Apostol navodi osnovne sastavne dijelove jedinstva Duha: "Jedno tijelo, jedan duh", kaže on, "kao što ste pozivom pozvani samo k jednoj nadi jedan Gospodin, jedna vjera i jedno krštenje, jedan Bog i Otac sviju, koji je nad svima, koji djeluje po svima i u svima stanuje." (Ef 4,4-6). Sedmostruko ponavljanje riječi *jedan* ističe potpuno jedinstvo što ga apostol Pavao razmatra.

Pozivajući ih iz svakog naroda i rase, Sveti Duh krštava ljude u jedno tijelo - tijelo Kristovo, Crkvu. Dok rastu u Kristu, kulturne razlike nisu više uzrok nikakve podvojenosti. Sveti Duh slama prepreke između visokih i jednostavnih, bogatih i siromašnih, između ljudi i žena. Shvaćajući da su svi u Božjim očima jednaki, oni jedni druge drže u časti. Ovo jedinstvo djeluje i na društvenoj razini. To znači da su mjesne crkve svuda jednake, čak ako i neke od njih iz drugih zemalja dobivaju pomoć u novcu ili misionarima. Takvo duhovno jedinstvo ne poznaje nikakvu hijerarhiju. Domoroci i misionari pred Bogom su jednaki.

Jedinstvena Crkva ima jednu nadu - "blaženu nadu spasenja" koja će se ostvariti prilikom "pojave sjaja velikoga Boga, našega Spasitelja, Isusa Krista". (Tit 2,13). Ova je nada izvor mira i radosti i moćan razlog za združeno svjedočenje (Mt 24,14). Ona vodi do preobražaja, jer "tko god je položio ovu nadu u njega, čisti se od grijeha kao što je on čist". (1 Iv 3,3).

Zajedničkom vjerom - osobna vjera u žrtvu pomirnicu Isusa Krista - svi postaju dijelom ovoga Tijela. Jedno krštenje koje simbolizira Kristovu smrt i uskrsnuće (Rim 6,3-6) savršeno izražava ovu vjeru, svjedočeći o zajednici s Kristovim tijelom.

Napokon, Sveto pismo uči da postoji jedan Duh, jedan Gospod i jedan Bog i Otac. Svi vidovi crkvenog jedinstva nalaze svoj temelj u jedinstvu trojedinog Boga. "Milosni su darovi različiti, ali je isti Duh. Različite su i službe, ali je isti Gospodin. Različiti su i učenici, ali je isti Bog koji čini sve u svima." (1 Kor 12,4-6).

Obujam jedinstva. Vjernici doživljuju jedinstvo uma i mišljenja. Obratite pozornost na sljedeće opomene: "I neka vam Bog, izvor te strpljivosti i utjehe dadne da imate isti osjećaj jedan prema drugome po primjeru Krista Isusa, da jednodušno jednim ustima slavite Boga, Oca Gospodina našega Isusa Krista." (Rim 15,5.6). "Zaklinjem vas, braćo, imenom Gospodina našega Isusa Krista da svi budete složni, da ne budu među vama razdora, već da budete sjedinjeni u istom osjećaju i istoj misli." (1 Kor 1,10). "Opominjite se, budite složni i živite u miru, pa će Bog ljubavi i mira biti s vama!" (2 Kor 13,11).

Božja Crkva treba pokazati jedinstvo osjećaja, misli i djelovanja. Znači li to da vjernici trebaju imati istovjetne osjećaje, misli i djelovanje? Znači li biblijsko jedinstvo u biti jednolikost?

Jedinstvo u različnosti. Biblijsko jedinstvo ne znači jednoolikost. Biblijska metafora o ljudskom tijelu pokazuje da jedinstvo Crkve opstaje u različnosti.

Tijelo ima mnoge organe - svi pridonose najboljem djelovanju tijela. Svaki izvršuje zadaću

koja ima životnu važnost, premda je različan; nijedan nije beskoristan.

Ovo isto načelo djeluje u Crkvi. Bog razdjeljuje svoje darove "svakomu kako hoće". (1 Kor 12,11), stvarajući zdravu različnost koja koristi zajednici. Ne misle svi članovi isto, niti su osposobljeni da izvrše isti posao. Svi, međutim, rade po uputi istoga Duha, izgrađujući Crkvu što bolje mogu svojim od Boga danim sposobnostima.

Da bi ispunila svoju zadaću, Crkvi treba pridonos svih darova. Zajedno oni ostvaruju potpuni evanđeoski pomak. Uspjeh Crkve ne ovisi o izjednačenosti vjernika niti o istovjetnom djelovanju svakoga člana. On prije ovisi o svim vjernicima koji vrše od Boga određene zadaće.

U prirodi čokot sa svojim lozama prikazuje jedinstvo u različnosti. Isus je upotrijebio metaforu zasnovanu na pojmu vinove loze da bi opisao jedinstvo vjernika s Njim (Iv 15,1-6). Loze, vjernici, vitice su čokota - Krista. Kao što se svaka loza i svaki list razlikuju, tako se svaki pojedinac-kršćanin razlikuje od ostalih, ali ipak jedinstvo postoji, budući da sve loze primaju hranu iz istog izvora, čokota. Loze su pojedinačno odvojene i ne stapaju se jedna u drugu: ipak će svaka loza biti u zajednici s drugima, ako su spojene istim roditeljskim trsom. One sve primaju hranu iz istog izvora: uzimaju u sebe iste životodavne tvari.

Tako kršćansko jedinstvo ovisi o predanju vjernika Kristu. Od Njega proistječe sila koja oživljuje kršćanski život. On je izvor darova i sile koja je potrebna da se izvrši zadaća Crkve. Povezanost s Njim oblikuje ukus, navike i način života svih kršćana. Preko Njega svi su članovi povezani jedan s drugim i sjedinjeni u zajedničkoj službi. Kad vjernici ostanu u Njemu, sebičnost se odgoni i ustanovljuje se kršćansko jedinstvo, koje ih čini sposobnima za izvršenje Njegove službe.

Na taj način, premda u Crkvi postoje različni temperamenti, svi rade rukovođeni jednim Poglavarom. Dok postoje mnogi darovi, dotle postoji samo jedan Duh. Premda se darovi razlikuju, ipak postoji skladno djelovanje. "Ali je isti Bog koji čini sve u svima." (1 Kor 12,6)

Jedinstvo vjere. Različnost darova, ipak, ne znači različnost vjerovanja. U posljednjim će danima Božja crkva biti sastavljena od ljudi koji sudjeluju u javnom propovijedanju vječnog Evanđelja - njihov život karakterizira štovanje Božjih zapovijedi i vjere Isusove (Otk 14,12). Zajednički objavljuju svijetu Božji poziv na spasenje.

Kolika je važnost jedinstva Crkve?

Jedinstvo je bitno za Crkvu. Bez njega Crkva neće ispuniti svoju svetu zadaću.

Jedinstvo čini napore Crkve djelotvornima. U svijetu rastrzanom nesporazumima i sukobima, ljubav i jedinstvo među članovima Crkve - koji su različne ličnosti, različenog temperamenta i naravi - svjedoči za vijest Crkve mnogo silnije no što to može učiniti bilo što drugo. Ovo jedinstvo pruža neosporni dokaz njihove veze s Nebom te o pravovaljanosti njihove ovlasti kao Kristovih učenika (Iv 13,35). To pruža dokaz o sili Božje Riječi.

Sukob među nazovikršćanima izazvao je razočaranje kod nevjernika i predstavljao je možda najveću prepreku njihovom prihvaćanju kršćanske vjere. Pravo jedinstvo među vjernicima opovrgava ovakvo gledište. To je najveći dokaz svijetu, rekao je Krist, da je On njihov Spasitelj (Iv 17,23).

Jedinstvo otkriva stvarnost Božjeg kraljevstva. Stvarno jedinstvena Crkva na Zemlji otkriva

da njeni članovi ozbiljno očekuju da će zajedno živjeti na Nebu. Jedinstvo na Zemlji pokazuje stvarnost Božjeg vječnog kraljevstva. Na onima koji ovako žive ispunit će se riječi iz Svetoga pisma: "Gle, kako je dobro i kako je milo kao braća zajedno živjeti." (Ps 133,1).

Jedinstvo pokazuje snagu Crkve. Jedinstvo donosi snagu, nesloga slabost. Crkva je uistinu napredna i jaka kad su njeni članovi sjedinjeni s Kristom i jedni s drugima, složno radeći na spašavanju svijeta. Tada, i samo tada, oni su u pravom smislu riječi, "Božji suradnici" (1 Kor 3,9).

Kršćansko jedinstvo jest izazov našem sve više razjedinjenom svijetu, razjedinjenom sebičnošću. Jedinstvena Crkva je odgovor društvu podijeljenom kulturom, rasom, spolom i nacionalnošću. Sjedinjena će se Crkva oduprijeti sotonskim nasrtajima. Sile tame doista nemaju nikakvu moć nad Crkvom čiji vjernici vole jedni druge kao što ih i Krist voli. Uvjerljiv i divan dojam jedinstvene Crkve može se usporediti s orkestarskim nastupanjem. U trenucima prije no što se dirigent pojavi, dok glazbenici ugađaju svoje instrumente i zagrijavaju se, oni stvaraju ugodne zvukove (kakovoniju). Međutim, kad se dirigent pojavi, prestaje kaotična buka i sve su oči uprte u njega. Svaki član orkestra sjedi staloženo, spreman da izvodi onako kako on upravlja. Sljedeći vodstvo dirigenta, orkestar izvodi divnu, skladnu glazbu.

Jedinstvo u Kristovom tijelu znači sjediniti glazbalo mog života s velikim orkestrom pozvanih, pod dirigentskom palicom božanskog Dirigenta. Po Njegovu taktu, sljedeći izvornu partituru stvaranja, mi imamo prednost da za ljudski rod izvodimo simfoniju Božje ljubavi.

Postizanje jedinstva. Ako Crkva želi doživjeti jedinstvo, i Bog i vjernici moraju se zalagati za njegov ostvaraj. Što je izvor jedinstva i može li se postići? Koja je uloga vjernika?

Izvor jedinstva. Sveto pismo ističe da jedinstvo ima svoje izvore u: 1) sili Oca koji ga održava (Iv 17,11), 2) Očevoj slavi koju Krist daje svojim sljedbenicima (Iv 17,22), i 3) Kristovom prebivanju u vjernicima (Iv 17,23). Sveti Duh, "Duh Kristov" usred Kristova tijela jest koheziona sila i pojava koja ujedinjuje svaki segment.

Slično glavčini i žbicama točka - što bliže vjernici Crkve (žbice) dođu Kristu (glavčini), utoliko se više približuju jedni drugima. "Tajna pravog jedinstva u Crkvi i obitelji ne postiže se ni diplomacijom, ni gospodarenjem, ni ulaganjem natčovječanskih napora za uklanjanje teškoća - premda treba i to često učiniti, već zajednicom s Kristom.

Sveti Duh kao Ujedinitelj. Kao "Kristov Duh" i "Duh istine", Sveti Duh stvara jedinstvo.

1) *Žarište jedinstva.* Kada Duh uđe u vjernike, On ih pokreće da uklone ljudske predrasude o kulturi, rasi, spolu, boji kože, narodnosti i društvenom položaju (vidi: Gal 3,26-28). On to čini unoseći Krista u srce. Oni u kojima On prebiva usredotočit će se na Isusa, a ne na sebe. Njihovo zajedništvo s Kristom uspostavlja ugovor o međusobnom zajedništvu - plod prebivanja Duha. Oni će tada smanjiti međusobne razlike i ujediniti se u zadaći slavljenja Isusa.

2) *Uloga duhovnih darova u postizanju jedinstva.* Koliko je dostižan ovaj cilj o jedinstvu Crkve? Kad je Krist otpočeo svoje posredničko djelo pored svoga Oca na Nebu, On je bio uvjeren da cilj o sjedinjenju Njegovog naroda nije obmana. Preko Svetoga Duha On je dao posebne darove s izričitom namjerom da se ostvari "jedinstvo vjere" među vjernicima.

Raspravljajući o ovim darovima, apostol Pavao je rekao da Krist "dade jedne kao apostole, druge kao proroke, jedne kao evanđeliste, druge kao pastire i učitelje". Ovi su darovi dani Crkvi "da pripravi svete za djelo službe, za izgradnju Kristova Tijela, dok svi zajedno ne dođemo k jedinstvu u vjeri i u pravoj spoznaji Sina Božjega, k savršenom čovjeku, k mjeri punine veličine Kristove". (Ef 4,11-13)

Ovi su jedinstveni darovi namijenjeni razvitku "jedinstva Duha" u "jedinstvo u vjeri" (Ef 4,3.13), tako da vjernici postanu zreli i postojani, a ne "više malodobni, igračka valova, okolo tjerani svakim vjetrom nauke u ljudskoj prijevarnoj igri." (Ef 4,14; vidi 16. poglavlje u ovoj knjizi).

Ovim darovima vjernici iznose istinu u ljubavi i rastu u Krista, Glavu Crkve - razvijajući moćno jedinstvo ljubavi. U Kristu, kaže apostol Pavao, "cijelo tijelo - skupa povezano držano svakovrsnom opskrbnom vezom prema djelotvornosti što je svakom pojedinom dijelu odmjeren - ostvaruje svoj rast za izgradnju samoga sebe u ljubavi". (Ef 4,16)

3) *Osnova za jedinstvo.* Kao "Duh istine" (Iv 15,26) Duh Sveti radi na ispunjavanju Kristova obećanja. Njegova zadaća je da uputi vjernike u svaku istinu (Iv 16,13). Jasno je onda da je istina u čijem se središtu nalazi Krist temelj jedinstva.

Zadaća je Duha da uputi vjernike na "istinu koja je u Isusu". Takvo proučavanje utječe na jedinstvo. Ipak, samo proučavanje nije dostatno da donese pravo jedinstvo. Samo vjerovanje u istinu, življenje po istini i propovijedanje istine kakva je u Isusu donosi pravo jedinstvo. Zajedništvo, duhovni darovi i ljubav veoma su važni, ali njihova punina dolazi kroz Onoga koji je rekao: "Ja sam put, istina i život." (Iv 14,6). Krist se molio: "Posveti ih istinom svojom; tvoja je riječ istina." (Iv 17,17). Da bi doživjeli jedinstvo, vjernici moraju primiti svjetlost koja odsjaja iz Riječi.

Budući da ova istina kakva je u Isusu, prebiva u srcu, ona će oplemeniti, uzdići, očistiti život odbacujući sve predrasude i trvenja.

Kristova nova zapovijed. Kao i čovjek, Crkva je načinjena po Božjem obličju. Kao što svako lice Božanstva posjeduje ljubav za drugo, tako i vjernici Crkve vole jedni druge. Krist je zapovjedio vjernicima da pokazuju svoju ljubav prema Bogu time što vole druge kao sebe same (Mt 22,39).

Sam Isus u cijelosti je ispunio načelo ljubavi na Golgoti. Upravo prije svoje smrti On je proširio nalog koji je ranije izložio, dajući svojim učenicima novu zapovijed. "Ljubite jedan drugoga kao što sam ja ljubio vas!" (Iv 15,12; usporedi: 13,34). To je značilo kao da im je rekao: "Molim vas da se ne borite za svoja prava, da se ne brinete da dobijete ono što vam pripada, da ne zahtijevate ako ih ne dobijete. Molim vas da podmetnete gola leđa šibi, da okrenete drugi obraz, da budete lažno optuženi, da budete ismijani, potcijenjeni, pretučeni, u modricama, prikovani na križ i pogrebeni ako to zahtijeva ljubav prema drugima. Jer to znači voljeti druge kao što vas ja volim.

1) *Neostvariva mogućnost.* Kako mogu ljubiti kao što je Krist volio? Nemoguće! Krist traži nemoguće, ali On može izvršiti nemoguće. On daje obećanje: "A ja, kad budem podignut sa zemlje, sve ću ljude privući k sebi." (Iv 12,32). Jedinstvo u Kristovu tijelu je plaćeno, jedinstvo vjernika s Bogom kroz Riječ koja je postala tijelom. Ono je također povezano i odnosom, jedinstvo vjernika preko njihovog zajedničkog korijena u čokotu. I na kraju, ono ima svoj korijen u križu: ljubavi s Golgote koja se rađa u vjernicima.

2) *Jedinstvo na križu.* Jedinstvo Crkve zbiva se pod križem. Jedino kad shvatimo da nismo kadri voljeti i da ne volimo kao Isus, onda priznajemo svoju potrebu za Njegovom prisutnosti - i vjerujemo Mu kad kaže: "Jer bez mene ne možete ništa učiniti." (Iv 15,5). Na križu shvaćamo da On nije umro samo za nas nego i za svaku osobu na Zemlji. To znači da On voli sve narode, rase, boje i društvene staleže. On sve podjednako voli, ma kakve bile njihove razlike. Upravo stoga jedinstvo ima svoj korijen u Bogu. čovjekovo uskogrudo gledište teži k odvajanju ljudi. Križ prodire kroz ljudsku sljepoću i stavlja na ljudska bića naljepnicu s Božjom cijenom. On pokazuje da nitko nije bezvrijedan. Svi su poželjni. Ako ih Krist voli, onda ih i mi trebamo voljeti.

Kad je Krist prorekao da će Njegovo raspeće sve privući k Njemu, On je mislio da će magnetska privlačna sila od Njega, najvećeg od svih stradalnika, donijeti jedinstvo Njegovom tijelu, Crkvi. Veliki ponor između Neba i nas, ponor što ga je Krist premostio, čini beznačajnim onaj mali korak preko ulice ili grada, koji moramo učiniti da bismo doprli do brata.

Golgota znači: "Nosite bremena jedan drugoga" (Gal 6,2). On je ponio cjelokupni teret cijelog ljudskog roda koji je slomio Njegov život, tako da bi nam mogao dati život i slobodu da pomognemo jedni drugima.

Koraci k jedinstvu. Jedinstvo ne dolazi samo po sebi. Vjernici se moraju potruditi da ga osiguraju.

1. *Jedinstvo u domu.* Dom je idealno vježbalište za crkveno jedinstvo. (vidi: 22. poglavlje u ovoj knjizi). Ako se u domu naučimo mudrom postupanju, ljubaznosti, nježnosti i ljubavi s križem kao njegovim središtem, bit ćemo kadri ova načela sprovesti u Crkvi.

2. *Cilj za jedinstvo.* Nikada nećemo postići jedinstvo ako ga savjesno ne izgrađujemo. I nikada ne možemo samozadovoljno misliti da smo ga postigli. Moramo se svakodnevno moliti za jedinstvo i brižljivo ga njegovati.

Razlike moramo svesti na najmanju mjeru izbjegavajući prepirke oko onog što nije bitno. Namjesto da se usredotočimo na ono što nas razdvaja, govorimo o mnogim dragocjenim istinama u kojima se slažemo. Govorite o jedinstvu i molite se da se Kristova molitva ispuni. čineći tako, možemo ostvariti jedinstvo i sklad koji Bog želi da imamo.

3. *Zajednički rad na zajedničkom cilju.* Crkva neće doživjeti jedinstvo dokle god, djelujući kao jedna cjelina, ne bude uključena u objavljivanje Evandjelja Isusa Krista. Takav zadatak pruža idealnu vježbu za učenje sklada. On podučava vjernike da su svi oni pojedinačni dijelovi moćne Božje obitelji te da sreća cjeline ovisi o dobrobiti svakog vjernika.

U svojoj je službi Krist spojio obnovu duše i obnovu tijela. A kad je svoje učenike poslao dajući im zadatak, On je zadržao slično načelo: propovijedanje i liječenje (Lk 9,2; 10,9).

Tako, Kristova Crkva mora izvršiti i jedno i drugo - i djelo propovijedanja - službu Riječi - i zdravstveno-misionarsko djelo. Nijedna od ovih faza Božjeg djela ne smije se sprovoditi neovisno ili postati takvom da zauzme svu pozornost. Kao i u Kristovo vrijeme, radeći zajedno i skladno, naš rad za duše mora obilježiti uravnoteženost.

Oni koji su uključeni u različite faze djelovanja u Crkvi, moraju blisko sarađivati ako žele silno iznijeti evanđeoski poziv svijetu. Neki smatraju da jedinstvo znači sjedinjenje za

uspješnost. Međutim, metafora o tijelu upućuje na to da je svaki organ, veliki ili mali, važan. Suradnja je - ne rivalstvo - Božji plan za Njegovo Djelo širom svijeta. Na taj način jedinstvo u Kristovom tijelu postaje dokazom Kristove nesebične ljubavi koja se tako veličanstveno otkrila na križu.

4. *Razvijati sveopću perspektivu.* Crkva ne pokazuje pravo jedinstvo ako u svim dijelovima svijeta aktivno ne izgrađuje Božje Djelo. Crkva treba uložiti napor da spriječi nacionalnu, kulturnu ili regionalnu podvojenost. Da bi se postiglo jedinstvo prosuđivanja, cilja i djelovanja, moraju zajednički raditi i služiti vjernici različitih narodnosti.

Crkva mora brinuti o tome da ne podržava podvojene nacionalne interese koji će štetiti njenom združenom radu po cijelom svijetu. Voditeljstvo Crkve mora djelovati tako da sačuva jednakost i jedinstvo, vodeći računa da ne provodi programe ili podiže zgrade u svakoj oblasti koji bi se morali financirati na račun izgradnje Djela u drugim dijelovima svijeta.

5) *Izbjegavati stavove koji dijele.* Sebičnost, gordost, samopouzdanje, samodovoljnost, superiornost, predrasude, kriticism, optužbe, nalaženje grešaka među vjernicima pridonose nejedinstvu u Crkvi. često se iza ovakvog stava krije nestajanje prve ljubavi u kršćanskom iskustvu. Ponovni pogled na Božji dar u Kristu na Golgoti može obnoviti međusobnu ljubav (1 Iv 4,9-11). Božja milost djelovanjem Svetoga Duha može otkloniti ove izvore nejedinstva u neobraćenu srcu.

Kad je u jednoj novozavjetnoj crkvi nastao problem nejedinstva, apostol Pavao je savjetovao Crkvi da "živi po Duhu". (Gal 5,16) Stalnom molitvom moramo tražiti vodstvo Duha koji će nas dovesti do jedinstva. "Hodanje po Duhu donosi plod Duha: "ljubav, radost, mir, strpljivost, blagost, dobrotu, vjernost, krotkost, uzdržljivost", koji je djelotvoran lijek za nejedinstva. (Gal 5,22.23).

Apostol Jakov govori protiv jednog drugog korijena nejedinstva zasnovanog na našem ponašanju spram pojedinaca a s obzirom na njihovo bogatstvo ili društveni položaj. Strogim izrazima on objavljuje takvu pristranu naklonost: "Ali ako pokazujete pristrasnost prema osobama činite grijeh, i Zakon vas osuđuje kao prijestupnike." (Jakov 2,9). Budući da Bog ne gleda tko je tko (Dj 10,34), mi ne smijemo praviti razliku između nekih vjernika Crkve i drugih zbog njihova položaja, bogatstva ili sposobnosti. Mi ih možemo štovati, ali ih ne trebamo smatrati vrednijim pred našim nebeskim Ocem od najjednostavnijeg Božjeg djeteta. Kristove riječi ispravljaju naš pogled: "Zaista, kažem vam, meni ste učinili koliko ste učinili jednomu od ove moje najmanje braće!" (Mt 25.40). On je predstavljen u ličnosti najmanjega kao i u ličnosti najblagoslovljenijeg među vjernicima. Svi su Njegova djeca, pa otuda su za Njega podjednako važni.

Isto kao što je naš Gospod, Sin čovječji, postao bratom svakom Adamovom sinu i kćeri, tako i mi - Njegovi sljedbenici - pozvani smo da težimo k jedinstvu duha i zadaće, spašavajući svoju braću i sestre u "svakom narodu i plemenu, jeziku i puku". (Otk 14,6)

Adventisti sedmog dana vjeruju...

Krštenjem ispovijedamo svoju vjeru u smrt i uskrsnuće Isusa Krista i dajemo dokaz o svojoj smrti grijehu te o namjeri da hodimo u novom životu. Na taj način priznajemo Krista kao Gospoda i Spasitelja, postajemo Njegovim narodom i primljeni smo za vjernike Njegove Crkve. Krštenje je znamenje našeg jedinstva s Kristom, znamenje oprosta naših grijeha i primanja Svetoga Duha. Krštenje se vrši uronjavanjem u vodu i moguće je na temelju priznanja vjere u Isusa i dokaza o kajanju zbog grijeha. Ono slijedi upute iz Svetoga pisma i prihvaćanje njegova učenja. (Osnovna vjerovanja, 14)

POGLAVLJE 14

KRŠTENJE

Nyangwira, koja je živjela u Centralnoafričkoj Republici, nije krštenje shvaćala samo kao pravom izboru. Više od jedne godine ona je revnosno proučavala Bibliju. Čeznula je da postane kršćankom.

Jedne je večeri prenijela i svome mužu ono što je spoznala. Razjaren, on je vikao: "Ja ne želim takvu vjeru u svome domu i ako nastaviš proučavati, ja ću te ubiti." Premda je bila slomljena, Nyangwira je nastavila proučavati i naskoro je bila spremna za krštenje.

Prije no što je pošla na službu krštenja, Nyangwira je sa štovanjem klekla pred svoga muža i rekla mu da će se krstiti. On je izvukao svoj veliki lovački nož i povikao: "Rekao sam ti, ne želim da se krstiš. Onoga dana kad se krstiš ja ću te ubiti."

Međutim, Nyangwira je odlučila slijediti svoga Gospoda i pošla je dok su prijatelji njenog muža odzvanjale u njenim ušima.

Prije no što je ušla u vodu priznala je svoje grijeha i posvetila svoj život svome Spasitelju, ne znajući hoće li ga tog dana položiti za svoga Gospoda. Mir je zavladao njenim srcem dok su je krštavali.

Kad se vratila kući, donijela je nož svome mužu.

"Jesi li si se krstila?" upitao ju je ljutito.

"Da", mirno je odgovorila Nyangwira, "evo noža."

"Jesi li spremna za smrt?"

"Da, spremna sam."

Zadivljen njenom hrabrošću, muž nije imao snage da je ubije.

Važnost krštenja?

Vrijedi li za krštenje riskirati život? Zahtijeva li uistinu Bog krštenje? Ovisi li spasenje od tome je li tko kršten?

Isusov primjer. Jednoga dana Isus je napustio drvodjeljsku radionicu u Nazaretu, oprostio se od svoje obitelji i otišao na Jordan gdje je Njegov rođak propovijedao. Prišavši Ivanu,

zamolio ga je da Ga krsti. Začuden, Ivan Ga je pokušao razuvjeriti rekavši: "Trebalo da ti krstiš, mene, a ti dolaziš k meni!"

"Pusti sada", odgovorio je Isus, "jer tako nam dolikuje da sve ispunimo što je u skladu s voljom Božjom." (Mt 3, 13-15)

Isusovo je krštenje zauvijek dalo ovom obredu božansku potvrdu (Mt 3,13-15; usporedi: Mt 21,25). Krštenje je vid pravednosti u kome svatko može sudjelovati. Budući da je Krist, bezgrešno biće, kršten da bi ispunio "volju Božju", mi koji smo grešnici, isto trebamo činiti.

Isusova zapovijed. Na kraju svoje službe Krist je zapovijedio svojim učenicima: "Zato idite i naučite sve narode učenicima mojim! Krstite ih u ime Oca i Sina i Duha Svetoga! Učite ih da vrše sve što sam vam zapovijedio!" (Mt 28,18-20)

U ovom nalogu Krist je jasno pokazao da zahtijeva krštenje onih koji žele postati dijelom Njegove Crkve, Njegovog duhovnog kraljevstva. Nakon što je Sveti Duh radom apostola doveo ljude do pokajanja i prihvaćanja Isusa za svoga Spasitelja, trebali su ih krstiti u ime trojedinog Boga. Njihovo će krštenje pokazati da su stupili u osobni odnos sa Kristom i da su se obvezali živjeti u skladu s načelima Njegovog kraljevstva milosti. Krist je zaključio svoju punomoć za krštavanje uvjeravanjem: "Ja sam s vama u sve vrijeme do svršetka svijeta."

Nakon Kristovog uzašašća, apostoli su objavljivali potrebu i nužnost krštenja (Dj 2,38; 10,48;22,16). Odazivajući se, mnoštvo je kršteno, te je tako formiralo novozavjetnu Crkvu (Dj 2,41.47; 8,12), prihvaćajući autoritet Oca, Sina i Svetoga Duha.

Krštenje i spasenje. Krist je učio da onaj "tko bude vjerovao i pokrstio se, spasit će se". (Mk 16,16). U apostolskoj je Crkvi krštenje samo po sebi slijedilo prihvaćanje Krista. Ono je bilo potvrda vjere novog vjernika (Usporedi: Dj 8,12; 16,30-34).

Apostol Petar je upotrijebio Noino iskustvo za vrijeme potopa da pokaže odnos između krštenja i spasenja. U pretpotopno vrijeme grijeh je dosegao takve razmjere da je Bog, preko Noe, opominjao svijet da se pokaje ili će se sučeliti s uništenjem. Samo je osam osoba povjerovalo, ušlo u korablu i "bi spašeno vodom." "Ono što je unaprijed označavala", kaže apostol Petar, "krštenje, spasava sad i vas; ono nije uklanjanje tjelesne nečistoće, nego Bogu upravljena molitva za dobru savjest, uskrsnućem Isusa Krista." (1 Pt 3,20.21)

Apostol Petar objašnjava da se spasavamo krštenjem, kao što su Noa i njegova obitelj spašeni od vode. Svakako je Bog taj koji je spasio Nou, a ne voda potopa. Analogno tomu, Kristova krv, a ne voda krštenja, otklanja grijeh kod vjernika. "Ali je krštenje, kao i (Noinu) poslušnost time što je ušao u arku, odgovor dobre savjesti spram Boga. Kad čovjek Božjom silom daje 'odgovor', spasenje omogućeno uskrsnućem Isusa Krista postaje djelotvornim.

Međutim, premda je krštenje u vitalnoj vezi sa spasenjem, ono ne jamči spasenje. Apostol Pavao smatra da iskustvo izlaska Izraela predočuje simbolični prikaz krštenja. "Dakako, htio bih da znate, braćo, da su svi naši očevi bili pod oblakom; da su prešli preko mora; da su svi kršteni u oblaku i u moru za pripadnike Mojsiju; da su svi jeli isto duhovno jelo; da su svi pili isto duhovno piće." "Uronjeni u vodi - oblak iznad njih, a voda s objiju strana - izraelski je narod simbolički kršten dok je prolazio preko Crvenog mora. Pa ipak, usprkos ovakvom iskustvu "većina njih nije bila po volji Bogu". (1 Kor 10,1-5). Tako i danas, krštenje automatski ne osigurava spasenje. Izrejsko iskustvo je zapisano "za opomenu nama kojima je zapalo da živimo u posljednjim vremenima. Dakle, tko misli da stoji neka pazi da ne padne!"

(1 Kor 10,11.12)

"Jedno krštenje"

Krštenje se različito obavlja u kršćanskom svijetu. Neki koriste zaronjavanje, drugi škropljenje, a treći opet polijevanje. Svojstveno jedinstvu što ga Duh donosi u Božju Crkvu jest prakticiranje "jednog krštenja". (Ef 4,5) Što nam Biblija otkriva o značenju izraza *krstiti*, o samom obavljanju krštenja i njegovom duhovnom značaju?

Značenje riječi krstiti. Engleska riječ *baptize* potječe od grčkog glagola *baptizo* što znači 'zagnjuriti', jer je izveden od glagola *bapto*, koji znači 'zagnjuriti u ili ispod'. Kad se ovaj glagol odnosi na vodeno krštenje, on sadrži pojam uronjavanja ili zagnjurivanja neke osobe u vodu.

U Novom zavjetu glagol *to baptize* (krstiti) koristi se (1) da označi krštenje vodom (npr. Mt 3,6; Mk 1,9; Dj 2,41); (2) kao metafora kojom su označene Kristove patnje i smrt (Mt 20,22.23; Mk 10,38.39; Lk 12,50); (3) za dolazak Svetog Duha (Mt 3,11; Mk 1,8; Lk 3,16; Iv 1,33; Dj 1,5; 11,16); i (4) za obredno pranje ruku (Mk 7,3.4; Lk 11,38). Ova četvrta poraba jednostavno označuje pranje da bi se izvršilo čišćenje od obrednih nečistoća i ne oglašuje važećim krštenje polijevanjem. Sveto pismo upotrebljuje imenicu *baptism* i za krštenje vodom i za Kristovu smrt (Mt 3,7; 20,22).

J.K. Howard zamjećuje da Novi zavjet "ne pruža nikakav dokaz da je škropljenje ikada bilo praksa apostola, naprotiv, svi dokazi upućuju na to da je to bilo uvedeno kasnije.

Krštenje u Novom zavjetu. Slučajevi krštenja vodom što ih bilježi Novi zavjet uključuju uronjavanje. Čitamo da je Ivan krštavao u Jordanu (Mt 3,6; usporedi: Mk 1,5) i "u Enonu blizu Salima, jer ondje bijaše mnogo vode". (Iv 3,23). Jedino uronjavanje zahtijeva "mnogo vode".

Ivan je uronio Isusa. On je krstio Isusa "u Jordanu" i poslije krštenja Isus je izlazio "iz vode" (Mk 1,9.10; usporedi: Mt 3,16)

I apostolska je Crkva krštavala uronjavanjem. Kad je evanđelist Filip krstio etiopskog uškopljenika, oni "obojska siđoše u vodu" i "iziđoše iz vode". (Dj 8,38.39)

Krštenje u povijesti. Prije kršćanskog razdoblja Židovu su krštavali svoje obraćenike (prozelite) uronjavanjem. Eseni u Kumranu držali su se ovog običaja uronjavanja i za vjernike i za obraćenike.

Dokaz sa slika u katakombama i u crkvama, s mozaika na podovima, zidovima i tavanicama, s reljefa i crteža u starim knjigama Novoga zavjeta "nadmoćno svjedoči o uronjavanju kao normalnom krštavanju u kršćanskoj Crkvi tijekom prvih deset do četrnaest stoljeća. Krstionice u starim katedralama, crkvama i ruševine u Sjevernoj Africi, Turskoj, Italiji, Francuskoj i drugdje još uvijek svjedoče o drevnosti ovog običaja.

Značenje krštenja

Značenje krštenja prisno je povezano s njegovim načinom. Alfred Plummer je rekao: "Samo kad se krštenje obavlja uronjavanjem vidi se njegovo potpuno značenje.

Simbol Kristove smrti i uskrsnuća. Kao što prekrivanje vodom predstavlja velike nevolje i

nesreće (Ps 42,7; 69,2; 124,4,5), tako je i Isusovo krštenje vodom predstavljalo prorečeni prororčki događaj Njegove patnje, smrti i pogreba (Mk 10,38; Lk 12,50), a Njegovo izronjavanje iz vode govorilo je o Njegovu uskrsnuću nakon toga (Rim 6,3-5).

Krštenje ne bi imalo nikakav značaj kao simbol Kristovog stradanja "da je apostolska Crkva sprovodila neki drugi način krštavanja različan od uronjavanja". Stoga je "najjači dokaz za krštenje uronjavanjem teološki dokaz".

Simbol umiranja grijehu i življenja Bogu. Krštenjem vjernici doživljuju stradanje našega Gospoda. Apostol Pavao kaže: "Ili zar ne znate da smo svi koji smo kršteni u Krista Isusa, u njegovu smrt kršteni? Dakle s njim smo zajedno ukopani po krštenju u smrt da bismo, kao što je Krist uskrsnuo od mrtvih Očevom slavom, i mi živjeli novim životom." (Rim 6,3.4).

Prisnost vjernikova odnosa s Kristom otkrivena je izrazima kao što su "svi koji smo kršteni u Krista Isusa", "u njegovu smrt kršteni" i "s njim smo zajedno ukopani po krštenju". Howard zamjećuje: "U simboličnom činu krštenja vjernik stupa u Kristovu smrt i u pravom smislu ta smrt postaje njegova smrt i on stupa u Kristovo uskrsnuće i to uskrsnuće postaje njegovo uskrsnuće. Što u biti znači vjernikovo sudjelovanje u stradanju našega Gospoda?"

(1) *Smrt grijehu.* Krštenjem vjernici su "postali jedno s Kristom smrću sličnoj njegovoj" (Rim 6,5) i "s Kristom su razapeti" (Gal 2,19). To znači "naš je stari čovjek razapet zajedno s Isusom da se uništi ovaj grešni čovjek, tako da više ne robujemo grijehu, jer tko je mrtav, slobodan je od grijeha." (Rim 6,6-8)

Vjernici su se odrekli svog ranijeg načina života. Oni su mrtvi grijehu i potvrđuju da je "staro nestalo" (2 Kor 5,17), njihovi životi sakriveni su s Kristom u Bogu. Krštenje simbolizira razapinjanje starog života na križu. Ono nije samo smrt već i ukop. Mi smo se ukopali "s njim u krštenju". (Kol 2,12). Kao što pogreb slijedi nakon nečije smrti, tako se i stari život kad vjernik siđe u vodeni grob, sahranjuje, jer je vjernik prihvatio Isusa Krista.

Vjernici se krštenjem odriču svijeta. Slušajući nalog: "Iziđite između njih i odvojte se, veli Gospodin. Ne dotičite se ničega nečista" (2 Kor 6,17), kandidati javno objavljuju napuštanje svoje službe Sotoni i prihvaćanje Krista u životu.

U apostolskoj Crkvi poziv na pokajanje uključivao je i poziv na krštenje (Dj 2,38). Na taj način krštenje označuje i istinsko pokajanje. Vjernici umiru u svome krštenju prijestupu Zakona i dobivaju oprost grijeha krvlju Isusa Krista koja očišćuje. Svečani obred krštenja je izraz unutarnjeg očišćenja - pranja priznatih grijeha.

(2) *Živi Bogu.* Kristova sila uskrsnuća počinje djelovati u našem životu. Ona nas osposobljuje da hodimo u novom životu (Rim 6,4) - sada mrtvi grijehu "a živi Bogu u Kristu Isusu". (Rim 6,11). Mi svjedočimo da je jedina nada za pobjedonosni život nad starom naravi milost uskrslog Gospoda koji je osigurao novi duhovni život osnažujućom silom Svetoga Duha. Ovaj novi život uzdiže nas na višu razinu ljudskog iskustva, dajući nam nove vrijednosti, ciljeve i želje koje su usredotočene na predanje Isusu Kristu. Mi postajemo novi učenici našeg Spasitelja, a krštenje postaje znakom našeg apostolskog zvanja.

Simbol zavjetnog odnosa. U starozavjetno doba obrezanje je označavalo zavjetni odnos između Boga i Abrahama (Post 17,1-7).

Abrahamov zavjet imao je i duhovni i nacionalni značaj. Obrezanje je bilo znak nacionalnog

identiteta. Abraham osobno i svi muškarci u njegovoj obitelji od osam dana starosti i stariji trebalo su se obrezati (Post 17,10-14; 25-27). Svakog muškarca koji nije bio obrezan trebalo se "odstraniti" iz Božjeg naroda zato što je prekršio savez (Post 17,14).

To što je Zavjet učinjen između Boga i Abrahama, odraslog čovjeka, otkriva njegov duhovni značaj. Abrahamovo obrezanje označavalo je i potvrđivalo njegovo ranije iskustvo o opravdanju vjerom. Njegovo obrezanje je bilo "jamstvo pravednosti koja dolazi od vjere i koju je postigao još kad bijaše neobrezan": (Rim 4,11).

Međutim, samo obrezanje nije jamčilo ulazak u pravu duhovnu vrijednost saveza. Često su Božji vjesnici opominjali da ništa neće biti dostatno osim duhovnog obrezanja. "Srce svoje obrežite; šiju više ne ukrućujte!" (Pnz 10,16; usporedi: 30,6; Jr 4,4). Svi "neobrezana srca" bit će kažnjeni zajedno s neznabošcima (Jr 9,25.26).

Kad su Židovi odbacili Isusa kao Mesiju, oni su raskinuli svoj zavjetni odnos s Bogom, završivši svoj poseban položaj Njegovog izabranog naroda (Dn 9,24-27; vidi: 4. poglavlje). Premda su Božji zavjet i Njegova obećanja ostali isti, On je izabrao drugi, novi narod. Duhovni je Izrael zamijenio hebrejski narod (Gal 3,27-29; 6,15.16).

Kristova smrt potvrdila je novi zavjet. Narod je stupio u ovaj zavjet putem duhovnog obrezanja - odzivom vjere na Kristovu smrt pomirenja. Kršćani imaju "evanđelje među neobrezanima" (Gal 2,7). Novi zavjet zahtijeva od onih koji žele pripasti duhovnom Izraelu "unutarnju vjeru", a ne "vanjski obred". Netko može biti Židov rođenjem, ali čovjek može postati kršćanin samo novorođenjem. "Uistinu, u Kristu Isusu nema vrijednosti ni obrezanje ni neobrezanje, nego vjera, koja očituje svoju snagu ljubavlju." (Gal 5,6) Ono što je važno jest "obrezanje koje je u srcu po duhu, a ne po slovu". (Rim 2,28.29).

Krštenje, znak spasiteljskog odnosa s Kristom, predočuje ovo duhovno obrezanje. "U njemu ste i obrezani; ne obrezanjem obavljenim rukom, nego obrezanjem Kristovim: odlaganjem tijela koje služi grijehu. Zajedno s njim ukopani u krštenju, s njim ste i uskrsnuli vjerom u snagu Boga koji ga uskrisi od mrtvih." (Kol 2,11.12).

"Odbacivši 'tijelo mesno' duhovnim obrezanjem što ga je izvršio Isus, krštenik se sada 'oblači u Krista' i stupa u zavjetni odnos s Isusom. Kao rezultat toga on se našao na putu da primi ispunjenje zavjetnih obećanja. "Jer svi koji ste u Krista kršteni, Krista ste obukli. A ako vi pripadate Kristu, onda ste Abrahamovo potomstvo, baštinici po obećanju." (Gal 3,27-29). Oni koji su sklopili ovaj zavjetni odnos stječu iskustvo o Božjem obećanju: "I bit ću Bog njihov, a oni narod moj." (Jr 31,33).

Simbol posvećenja Kristovoj službi. Prigodom krštenja Isus je primio naročito izlivanje Svetoga Duha, koji je označio Njegovo pomazanje ili posvećenje zadatku što Mu ga je Otac odredio (Mt 3,13-17; Dj 10,38). Njegovo iskustvo otkriva nam da krštenje vodom i krštenje Duhom idu zajedno, da je krštenje kome nedostaje primanje Svetog Duha nepotpuno.

U apostolskoj je Crkvi izlivanje Svetoga Duha obično pratilo krštenje vodom. Tako i danas, kad se krštavamo u ime Oca, Sina i Svetoga Duha, mi smo posvećeni i sjedinjeni s Trojedinom velikom nebeskom silom poradi širenja vječnog Evanđelja.

Sveti Duh nas priprema za ovu službu očišćenjem naših srca od grijeha. Ivan je izjavio da će nas Isus "krstiti Duhom Svetim i ognjem". (Mt 3,11). Izaija je otkrio da će Bog očistiti svoj narod od njegove nečistote "dahom suda i dahom što spaljuje". (Iz 4,4) "Da lužinom tvoju

trosku očistim", kaže Bog, "da iz tebe uklonim olovo." (Iz 1,25) "Uistinu, naš je Bog oganj koji proždire. (Heb 12,29). Sveti Duh će očistiti život svih koji Mu se predaju, tako što će uništiti njihove grijehе.

Tada im Sveti Duh daje svoje darove. Njegovi su darovi "poseban božanski dar, dan u vrijeme krštenja, da osposobi vjernika kako bi služio Crkvi i propovijedao onima koji još nisu prihvatili Isusa Krista". Krštenje Svetim Duhom dalo je prvoj Crkvi silu da svjedoči (Dj 1,5,8) i samo će to isto krštenje Crkvu učiniti kadrom da ispuni svoju zadaću objavljivanja evanđelja o vječnom kraljevstvu (Mt 24,14; Otk 14,6).

Simbol stupanja u Crkvu. Kao znak čovjekove regeneracije ili novorođenja (Iv 3,3,5) krštenje također označuje i čovjekov ulazak u Kristovo duhovno kraljevstvo. Budući da sjedinjuje novog vjernika s Kristom, ono uvijek djeluje kao vrata koja vode u Crkvu. Krštenjem Gospod pridodaje nove učenike tijelu vjernika - Njegovom tijelu, Crkvi (Dj 2,41.47; 1 Kor 12,13). Tada oni postaju članovi Božje obitelji. Čovjek se ne može krstiti a da se ne priključi obitelji Crkve.

Potrebno svojstvo za krštenje

Sveto pismo uspoređuje odnos između Krista i Njegove Crkve sa brakom. U braku obje strane moraju dobro znati odgovornosti i obveze koje postoje u njemu. Oni koji se žele krstiti moraju u svom životu pokazati vjeru, pokajanje i rodove pokajanja, kao i to da razumiju značenje krštenja i kasnijeg duhovnog odnosa.

Vjera. Jedan od preduvjeta za krštenje je vjera u Isusovu žrtvu pomirnicu kao jedino sredstvo spasenja od grijehа. Krist je rekao: "Tko bude vjerovao i pokrstio se, spasit će se." (Mk 16,16). U apostolskoj Crkvi samo oni koji su povjerovali u Evanđelje bili su kršteni (Dj 8,12.36.37;18,8).

Budući da "vjera dolazi od propovijedanja, a propovijedanje biva riječju Kristovom" (Rim 10,17), podučavanje je bitni dio pripreme za krštenje. Kristov veliki nalog potvrđuje važnost takvog podučavanja: "Zato idite i učinite sve narode učenicima mojim! Krstite ih u ime Oca i Sina i Duha Svetoga! Učite ih da vrše sve što sam vam zapovjedio!" (Mt 28,19.20). Kad netko postane učnikom, on treba temeljito proučavati.

Pokajanje. "Obratite se", rekao je Petar, "neka se svaki od vas krsti!" (Dj 2,38). Podučavanje u Božjoj Riječi ne samo što stvara vjeru nego i pokajanje i obraćenje. Odgovarajući na Božji poziv, ljudi uviđaju svoje izgubljeno stanje, priznaju svoju grešnost, pokoravaju se Bogu, kaju se zbog svojih grijehа, prihvaćaju Kristovu žrtvu pomirnicu i posvećuju se novom životu s Njim. Bez obraćenja ne mogu stupiti u osobni odnos s Isusom Kristom. Samo pokajanjem oni mogu iskusiti umiranje grijehu - preduvjet za krštenje.

Rodovi pokajanja. Oni koji se žele krstiti moraju izreći vjeru i doživjeti pokajanje. Međutim, sve dok ne rode "plod koji odgovara obraćenju" (Mt 3,8), oni neće ispuniti biblijske zahtjeve za krštenjem. Njihov život treba pokazati njihovo predanje istini kakva je u Isusu i izraziti njihovu ljubav prema Bogu poslušnošću Njegovim zapovijedima. Pripremajući se za krštenje oni trebaju napustiti svoja pogrešna vjerovanja i navike. Djelovanje Duha otkriveno u njihovom životu otkrit će da Gospod prebiva u njima i oni u Njemu (Iv 15,1-8). Sve dok ne pruže ovakav dokaz o svom odnosu s Kristom, nisu spremni za priključenje Crkvi.

Ispitivanje kandidata. Kad netko postaje vjernikom Crkve, treba se donijeti odluka o

poduzimanju tog duhovnog koraka; to nije samo postupak upisivanja nečijeg imena u crkvenu knjigu. Oni koji donose odluku o krštenju odgovorni su i za odluku o spremnosti kandidata za krštenje. Oni moraju utvrditi kako kandidat shvaća načela koja zastupa Crkva i pružiti dokaz o novom rođenju i radosnom iskustvu u Gospodu Isusu.

Ipak oni moraju paziti da ne prosuđuju o pobudama onih koji žele krštenje. "Kad netko izrazi želju da postane vjernikom Crkve, moramo ispitati rod njegovog života, prepuštajući odgovornost za njegove pobude njemu."

Neki su živi pogrebeni u vodeni grob prigodom krštenja. Međutim, njihovo 'ja' nije umrlo. Ovi nisu primili novi život u Kristu. Oni koji su na ovaj način prišli Crkvi, ponijeli su sa sobom sjeme slabosti i otpada. Njihov "neposvećeni utjecaj zbunjuje one u Crkvi i izvan nje i sprečava njeno svjedočenje".

Trebaju li se bebe i djeca krstiti. Krštenje priključuje nove vjernike Crkvi u okviru konteksta "novorođenja". Njihovo obraćenje osposobilo ih je za krštenje i vjerništvo Crkve. Priključenje se zbiva prigodom "novorođenja", a ne prigodom "rođenja malog djeteta". Iz ovog su razloga kršteni *vjernici* - "i ljudi i žene" (Dj 8,12.13.29-38; 9,17.18; 1 Kor 1,14). "Nigdje u Novom zavjetu", priznaje Karl Barth, "nije dopušteno niti naređeno krštavanje male djece." G.R. Beasley Murray priznaje: "Nisam kadar zamijetiti krštenje male djece u krštavanju novozavjetne Crkve."

Budući da bebe i djeca ne mogu doživjeti obraćenje, ona nisu osposobljena za krštenje. Znači li to da su ona isključena iz novozavjetne zajednice? Svakako da nisu! Isus ih nije isključio iz svoga kraljevstva milosti. "Pustite dječicu i nemojte im priječiti da dođu k meni", rekao je On, "jer takvima pripada kraljevstvo nebesko." I stavio je "na njih ruke". (Mt 19,14.15) Vjerni roditelji igraju životno važnu ulogu u izgradnji odnosa između svoje djece i Krista, koji će ih na kraju dovesti do krštenja.

Isusov izričit odgovor majkama koje su Mu dovele svoju djecu da bi ih blagoslovio prouzročio je pojavu običaja posvećenja djece. Za ovu službu roditelji dovode svoju djecu u Crkvu da ih prikažu ili posvete Bogu.

U kom uzrastu je neka osoba spremna za krštenje? Pojedinci se mogu krstiti ako: (1) su dostatno odrasli da shvate značaj krštenja, (2) ako su se predali Kristu i obratili se, (3) ako razumiju osnovna načela kršćanstva, i (4) ako shvate značaj pripadništva Crkvi. Čovjek ugrožava svoje spasenje samo kad dosegnuvši do uzrasta pune odgovornosti odbaci utjecaj Svetoga Duha.

S obzirom da se ljudi u nekom određenom uzrastu razlikuju po svojoj duhovnoj zrelosti, neki su spremni za krštenje u ranijoj dobi no drugi. Stoga ne možemo postaviti neki utvrđeni minimum uzrasta za krštenje. Kad roditelji daju svoj pristanak za krštenje svoje djece u nekom ranom uzrastu, oni moraju prihvatiti i odgovornost za njihov duhovni rast i razvitak karaktera.

Rod krštenja

Istaknuti rod što ga krštenje donosi je život za Isusa. Cilj i želja usredotočeni su na Krista, a ne osobno na sebe. "Dakle, ako ste uskrsnuli s Kristom, tražite ono što je gore, gdje se nalazi Krist sjedeći Bogu s desne strane! Svracajte misao na ono što je gore, ne na ovo što je na Zemlji." (Kol 3,1.2). Krštenje je dosezanje vrhunca što ga kršćanin može osvojiti. Dok

duhovno rastemo, stječemo kršćanske vrline što ih upotrebljujemo u službi drugima po Božjem planu umnožavanja: "Milost vam i mir u obilju po pravoj spoznaji Boga i našega Gospodina Isusa!" (2 Pt 1,2). Kad ostajemo vjerni svom zavjetu krštenja, Otac, Sin i Sveti Duh, u čije smo ime kršteni, jamče nam pristup božanskoj sili koja nam može pomoći u svakoj potrebi s kojom se možemo sučeliti u životu poslije krštenja.

Drugi je plod život za Kristovu Crkvu. Mi nismo više osamljeni pojedinci; mi smo postali članovi Kristove Crkve. Kao živo kamenje ugrađujemo se u Božju Crkvu (1 Pt 2,2-5). Održavamo poseban odnos sa Kristom, Glavom Crkve, od koga svakodnevno primamo milost za rast i razvitak u ljubavi (Ef 4,16). Preuzimamo na sebe i odgovornosti unutar zavjetne zajednice, čiji članovi osjećaju odgovornost spram novokrštenih (1 Kor 12,12-26). Za njihovo osobno dobro, kao i za dobro Crkve, ove nove vjernike treba uključiti u život bogoslužja, molitve i službe ljubavi (Ef 4,12).

Posljednji je plod život vođen u svijetu i za njega. Istina je da mi koji smo kršteni imamo svoje državljanstvo na Nebu (Fil 3,20). Međutim, mi smo pozvani iz svijeta da bismo se obučavali unutar Kristovog tijela da se vratimo svijetu kao sluge, sudjelujući u Kristovoj spasiteljskoj službi. Pravi učenici neće se povući iz svijeta u Crkvu. Mi smo rođeni u Kristovom kraljevstvu kao misionari. Vjernost našem zavjetu krštenja obuhvaća i uvođenje drugih u kraljevstvo milosti.

Bog nas danas s čežnjom očekuje da uđemo u život izobilja koji je tako milostivo osigurao. "A sada na što još čekaš? Ustani, primi krštenje i očisti se od svojih grijeha zazivljući njegovo ime!" (Dj 22,16).

Adventisti sedmog dana vjeruju...

Večera Gospodnja je sudjelovanje u znamenju Isusova tijela i krvi kao izričaja vjere u Njega, našega Gospoda i Spasitelja. U ovom je iskustvu zajedništva Krist prisutan da se sastane sa svojim narodom i da ga jača. Dok uzimamo udjela u Večeri Gospodnjoj, mi objavljujemo Gospodnju smrt sve dok On ponovo ne dodje. Priprema za Večeru Gospodnju uključuje samoispitivanje, pokajanje i priznanje. Učitelj je ustanovio obred pranja nogu da označi ponovno očišćenje, da izrazi htijenje za službu jedan drugome u Kristovoj poniznosti i da sjedini naša srca u ljubavi. Služba Večere Gospodnje otvorena je za sve kršćane koji vjeruju. (Osnovna vjerovanja, 15)

POGLAVLJE 15

VEČERA GOSPODNJA

Prašnjavih nogu stigli su za Pashu u Gornju sobu. Netko je donio krčag s vodom, posudu za pranje i ubrus za uobičajeno pranje nogu, ali nitko nije želio izvršiti ovaj posao sluge.

Svjestan svoje skorašnje smrti, Isus je bolno rekao: "Vruće sam želio da blagujem s vama ovu pashalnu večeru prije svoje muke, jer je kažem vam sigurno više neću blagovati dok se ne ispuni u kraljstvu Božjemu." (Lk 22,15.16).

Ljubomora koju su učenici osjećali jedan prema drugome ispunjavala je Isusovo srce tugom. Shvatio je da se oni još prepiru oko toga koga treba smatrati najvećim u Njegovom kraljevstvu (Lk 22,24; Mt 18,1; 2,21). Njihova borba za položaj, njihova oholost i samodopadnost spriječili su učenike da se ponize, zamijene slugu i operu noge drugima. Hoće li ikada naučiti da se u Božjem kraljevstvu prava veličina pokazuje u poniznosti i službi ljubavi?

Za vrijeme večere (Iv 13,2.4) Isus je tiho ustao, uzeo ubrus koji je trebao uzeti sluga, usuo vodu u posudu, kleknuo i počeo prati noge učenicima. Učitelj kao sluga! Shvaćajući neizgovoreni prijekor, učenike je obuzeo stid. Kad je završio svoj posao i vratio se na svoje mjesto, On je rekao: "Dakle, ako ja, Gospodin i Učitelj, oprah vama noge, i vi ih morate prati jedan drugomu. Dao sam vam primjer, da i vi činite kako ja učinih vama. Zaista, zaista kažem vam, nije sluga veći od svoga gospodara, niti je poslanik veći od onoga koji ga šalje. Kad to znate, blago vama ako to i činite!" (Iv 13,14-17).

Isus je tada, namjesto Pashe, ustanovio obred koji treba biti uspomena na Njegovu veliku žrtvu: Gospodnju večeru. Uzevši beskvasni kruh "te zahvali, razlomi ga i reče: Ovo je tijelo moje koje je za vas. Ovo činite za moju uspomenu! Isto tako uze i kalež, poslije večere, te reče: Ovaj je kalež Novi savez u mojoj krvi. Ovo činite, svaki put kad ga pijete, na moju uspomenu! Uistinu, svaki put kad jedete ovaj kruh i pijete ovaj kalež navješćujete smrt Gospodnju dok on ne dođe." (vidi: Mt 26,26-28; 1 Kor 11,24-26; 10,16)

Obred pranja nogu i Večere Gospodnje obredi su samoispitivanja. Krist je ustanovio oba ova obreda, kako bi nam pomogao da uđemo u zajednicu s Njim.

Obred pranja nogu

Običaj je zahtijevao da prigodom svetkovanja Pashe židovske obitelji uklone svaki kvasac, grijeh, iz svojih domova prije prvog dana tjedna beskvasnih kruhova (Izl 12,15.19.20). Tako i vjernici moraju priznati i pokajati se za svaki grijeh - uključujući oholost, suparništvo, zavist,

osjećaj mržnje i sebičnost - prije no što bi mogli u pravom duhu imati zajednicu s Kristom na najdubljoj osnovi.

Za ovu svrhu Krist je ustanovio obred pranja nogu. Ne samo što je On dao primjer već je ustvrdio da i oni moraju činiti isto, a obećao je i blagoslov: "Kad to znate, blago vama ako to i činite." (Iv 13,17) Ovaj obred koji prethodi Gospodnjoj večeri ispunjuje nalog da svi moraju ispitivati sebe da u ovom obredu ne bi "nedostojno" učestvovali (1 Kor 11,27-29).

Značaj ovog obreda. Ovaj obred otkriva neke pojedinosti o Kristovoj zadaći kao i o iskustvu sudionika.

1. Uspomena na Kristovu poniznost. Obred pranja nogu podsjeća na Kristovu poniznost u Njegovom utjelovljenju i životu službe. Premda je bio na položaju s Ocem usred nebeske slave, "nego se nje lišio uzevši narav sluga i postavši sličan ljudima": (Fil 2,7)

Za Božjeg je Sina bilo ponižavajuće da daje tako nesebično, s toliko ljubavi, da bi ga na kraju većina onih koje je došao spasiti odbacila. Tijekom cijelog Kristovog zemaljskog života, Sotona ga je pokušavao u svakoj prilici do krajnosti osramotiti. Veliko je i teško poniženje doživio On - Nevini - kad je bio razapet kao razbojnik!

Krist je živio životom nesebične službe. On nije došao "da mu služe, nego da on služi". (Mt 20,28). Činom pranja nogu pokazao je da će izvršiti svaku službu, bez obzira kako prezrena bila, da bi spasio ljude. Na taj način On je utisnuo svoj život službe i poniznosti u um svojih sljedbenika.

Načinivši od ovog svečanog obreda pripreme jedan utvrđeni obred, Krist je namjeravao vjernike dovesti u stanje ljubavi i nježnosti koje će ih pokrenuti da služe drugima. Ovaj će obred pokrenuti one koji razmišljaju o njegovu značaju da prema drugima postupaju s poniznošću i osjećajem. Slijedeći Krista u pranju nogu mi pokazujemo Njegov Duh: "ljubavlju služite jedan drugomu." (Gal 5,13)

Premda s poniznošću uzimamo udjela u ovoj službi, to je ipak daleko od ponižavanja. Tko se ne bi osjećao privilegiranim da se sagne pred Kristom i opere baš one noge koje su bile klinovima prikovane za križ? Isus je rekao: "Meni ste učinili koliko ste učinili jednomu od ove moje najmanje braće." (Mt 25,40).

2. Znamenje uzvišenijeg očišćenja. Pranje nogu značilo je više od pranja njihovih nogu. Ono je predočavalo uzvišenije očišćenje - očišćenje srca. Kad je Petar tražio od Isusa da ga opere cijeloga, Isus je rekao: "Tko je okupan, treba mu oprati samo noge. On je potpuno čist." (Iv 13,10)

Onaj koji je opran, čist je. Međutim, bosa noga u sandali brzo postane prašnjavom i zahtijeva ponovno pranje. Tako je i s učenicima. Njihovi su grijesi oprani krštenjem, ali su u kušnji počeli razvijati oholost, ljubomoru i zlo u srcu. Nisu bili spremni na prisnu zajednicu sa svojim Gospodom, niti da prihvate novi savez što ga je kanio učiniti s njima. Pranjem nogu Krist ih je želio pripremiti za sudjelovanje u Gospodnjoj večeri. Osim Judinog, izdajničkog, njihova su srca bila Kristovom milošću očišćena od sebičnosti i gordosti, i oni su u ljubavi postali sjedinjeni jedan s drugim. Kristovim su se nesebičnim činom oni ponizili i dopustili da ih podučí.

Kao i apostoli, i mi smo bili - kad smo prihvatili Krista i krstili se - očišćeni Njegovom

krvlju. Međutim, živeći kršćanskim životom, mi griješimo. Naše noge postaju prašnjave. Stoga moramo opet doći Kristu i dopustiti Njegovoj milosti, koja očičuje, da opere prljavštinu. Međutim, ne trebamo se ponovo krstiti, jer "tko je okupan treba mu oprati samo noge". (Iv 13,10). Pranje nogu kao obred podsjeća nas na našu potrebu za redovnim očičenjem i na to da smo u cijelosti ovisni o Kristovoj krvi. Samo nas pranje nogu ne može očistiti od grijeha. Samo nas Krist može očistiti.

Zajedništvo praštanja. Stav praštanja medju sudionicima obreda pokazuje da je očičenje što ga simbolizira ova služba počelo djelovati. Samo kad opraštamo možemo doživjeti oprost od Boga. "Da, ako vi oprostite ljudima njihove pogreške, oprostit će i vama vaš Otac nebeski. Ako li vi ne oprostite ljudima njihovih pogrešaka, ni vaš Otac neće vama oprostiti vaših." (Mt 6,14.15)

Isus je rekao: "Dakle, ako ja, Gospodin i Učitelj, oprah vama noge, i vi ih morate prati jedan drugomu." (Iv 13,14). Mi trebamo biti voljni da operemo drugome noge i spremni da nam drugi opere noge. U posljednjem slučaju priznajemo svoju potrebu za duhovnom pomoći.

Kad obred prođe, Večera nas je uvjerala da smo čisti jer su naši grijesi oprani. Tko ih je oprao? Onaj koji vjeruje kao i mi dao nam je simbole Kristove službe, pa tako ovaj obred postaje zajedništvom praštanja.

4. Zajednica s Kristom i vjernicima. Ovaj obred pranja nogu pokazuje Kristovu ljubav prema Njegovim sljedbenicima "do vrhunca". (Iv 13,1) Kad je Petar odbio pranje nogu, Krist je odgovorio: "Ako te ne operem nećeš imati djela sa mnom." (redak 8.). Nema očičenja, nema zajednice. Oni koji žele stalnu zajednicu s Kristom, sudjelovat će u ovom obredu.

Te iste večeri Isus je rekao: "Novu vam zapovjed dajem: ljubite jedan drugoga, kao što sam ja ljubio vas, ljubite i vi jedan drugoga." (redak 34.). Poruka ovog obreda je jasna: "Ljubavlju služite jedan drugomu." (Gal 5,13). Imati ovu vrst ljubavi znači svom bližnjem ustupiti najviše mjesto time što ćemo druge štovati više nego sebe (Fil 2,3). Ovaj nam obred nalaže da volimo one koji se u mišljenju razlikuju od nas. I ne dopušta nam da razvijamo ni osjećaj uzvišenosti ni pristranosti. Naš će način života odsjajivati našu ljubav prema suvremenicima. Klečeći pred njima, perući njihove noge, mi se radujemo što ćemo s njima vječno živjeti. Svi koji u ovom obredu slijede Kristov primjer, doživjet će na neki način što znači voljeti kao što je Krist volio. A takva ljubav može postati moćno svjedočanstvo.

Jedan budistički redovnik zatražio je od nekog misionara da prikaže neki prizor koji će predstaviti kršćanstvo. Umjetnici su trebali muralima i reljefima oslikavati glavne svjetske religije ukrašavajući dvoranu u krugu samostana. Nakon stanovitog razmišljanja misionar je počeo iznositi događaj iz Evandjelja po Ivanu 13. poglavlja. Redovnik "ništa nije rekao dok sam čitao", pričao je kasnije misionar, "ali sam osjetio čudnovati, uzvišeni mir i silu dok je taj odsjek opisivao Isusov čin pranja nogu učenicima. U toj kulturi, raspravljati u javnosti o bilo čemu što je u vezi s nogama smatra se lošim ponašanjem.

Kad sam završio čitanje, nastao je trenutak tišine. On me je pogledao s nevjericom i rekao: "Mislite li reći da je Osnivač vaše vjere oprao noge svojim učenicima?"

"Da", odgovorio sam. Obično mirno lice redovnika, obrijanih obrva i glave, izboralo se od šoka i zapanjenosti. Ostao je bez riječi, a isto tako i ja. Nekoliko sam puta s mukom progutao pljuvačku i obojica smo bili pod jakim dojmom prizora iz ovog događaja. Kad sam ga pogledao, izgled nevjerice na njegovu licu pretvorio se u duboko strahopoštovanje. Isus,

Osnivač kršćanstva, dodirnuo je i oprao prljave noge ribara! Nakon nekoliko trenutaka on je poprimio svoj prijašnji smireni izgled, ustao i rekao: "Shvatio sam sada suštinu kršćanstva."

Svetkovanje Gospodnje večere

Medju protestantima najuobičajeniji naziv za obred pričešća je "Gospodnja večera" (1 Kor 11,20). Drugi nazivi su "stol Gospodnji" (1 Kor 10,21), "lomljenje kruha (usporedi: Dj 20,7; 2,42), i euharistija - što upućuje na aspekt zahvalnosti i blagoslova u ovom obredu (Mt 26,26,27; 1 Kor 10,16; 11,24).

Gospodnja večera treba biti radosna svetkovina, a ne vrijeme žalosti. Obred pranja nogu koji joj prethodi prilika je za samoispitivanje, priznanje grijeha, razrješenje nesporazuma i praštanje. Budući da su dobili obećanje o očišćenju Spasiteljevom krvlju, vjernici su spremni za stupanje u posebnu zajednicu sa svojim Gospodom. Oni se obraćaju Njegovom stolu s radošću, stojeći u spasiteljskoj svjetlosti, a ne u sjenci križa, spremni da slave Kristovu otkupiteljsku pobjedu.

Značenje Gospodnje večere. Gospodnja večera zamijenila je blagdan Pashe iz starozavjetnog doba. Pasha je dobila svoje ispunjenje kad je Krist, Pashalno Janje, dao svoj život. Prije svoje smrti sam Krist je ustanovio ovu zamjenu, veliki blagdan duhovnog Izraela u novom savezu. Tako, korijeni velikog dijela simbola Gospodnje večere pružaju se natrag prema pashalnim obredima.

1. Uspomena na oslobodjenje od grijeha. Kao što je blagdan Pashe podsjećao na oslobođenje Izraela iz egipatskog ropstva, tako je i Gospodnja večera uspomena na oslobođenje iz duhovnog Egipta, iz ropstva grijeha.

Krv pashalnog janjeta stavljena na dovratka štitila je ukućane od smrti, a hranjiva vrijednost njegovog mesa dala im je snagu da izađu iz Egipta (Izl 12,3-8). Tako je i Kristova žrtva donijela oslobođenje od smrti. Vjernici se spašavaju uzimanjem Njegovog tijela i krvi (Iv 6,54). Gospodnja večera objavljuje da nam je Kristova smrt na križu osigurala spasenje, dala oprost i zajamčila vječni život.

Isus je rekao: "Ovo činite na moju uspomenu." (1 Kor 11,24). Ovaj obred ističe značaj zamjene u Kristovoj službi pomirenja. "Ovo je tijelo moje", rekao je Isus, "koje je za vas." (1 Kor 11,24; usporedi: Iz 53,4-12). Nevini je na križu bio zamjena za krivca, Pravedni za nepravednog. Ovaj uzvišeni čin udovoljio je zahtjevima Zakona za smrt grešnika, dajući oprost, mir i svečano obećanje vječnog života grešnicima koji se kaju. Križ je otklonio našu osudu i dao nam haljine Kristove pravde i moć da savladamo zlo.

a. Kruh i plod vinove loze. Isus je koristio mnoge metafore da bi dao pouku o raznim istinama o sebi. On je rekao: "Ja sam vrata" (Iv 10,7), "Ja sam put" (Iv 14,6), "Ja sam pravi trs" (Iv 15,1) i "ja sam kruh života". (Iv 6,35). Nijedan od ovih izraza ne možemo doslovno shvatiti, jer On nije prisutan u svakim vratima, putu ili trsu. Namjesto toga, oni slikovito prikazuju dublje istine.

U trenutku kad je čudom nahranio 5.000 ljudi, Isus je otkrio dublje značenje svoga tijela i krvi. Kao pravi Kruh, On je rekao: "Nije vam Mojsije dao kruh s neba; naprotiv, Otac moj vam daje pravi kruh s neba. Jer kruh je Božji onaj koji silazi s neba i daje život svijetu. Gospodine - rekoše mu nato - daj nam uvijek taj kruh! Odgovori im Isus: Ja sam kruh života. Tko dolazi k meni, sigurno neće ogladnjati. Tko vjeruje u me, sigurno neće nikada ožednjati."

(Iv 6,32-35). On je ponudio svoje tijelo i krv da utoli glad i ugasi žeđ naših najdubljih potreba i želja (Iv 6,50-54).

Pashalni je kruh što ga je Isus jeo bio beskvasni kruh, a plod vinove loze neprevreo. Kvasac koji izaziva uskišnjavanje i čini da kruh naraste, smatrao se znamenjem grijeha (1 Kor 5,7.8), pa je stoga bio neprikladan za predodžbu Janjeta "nevina i bez mane". (1 Pt 1,19) Jedino je beskvasni ili neuskisao kruh mogao simbolizirati bezgrešno Kristovo tijelo. Isto tako i nepokvareni plod vinove loze - neprevrelo vino - prikladno predočuje neumrljano savršenstvo očišćenja Spasiteljevom krvlju.

b. *Jedenje i pijenje.* "Ako ne jedete tijela Sina Čovečjega i ne pijete krvi njegove, nećete imati života u sebi. Tko jede tijelo moje i pije krv moju ima život vječni. I ja ću ga uskrsiti u posljednji dan." (Iv 6,53.54).

Jedenje Kristovog tijela i pijenje Njegove krvi simboličnim jezikom znači prihvaćanje Božje Riječi, s pomoću kojeg vjernici održavaju zajednicu s Nebom i osposobljuju se da vode duhovni život. On kaže: "Riječi koje sam vam ja rekao jesu duh i život." (Iv 6,63). "Ne živi čovjek samo o kruhu, nego o svakoj riječi koja izlazi iz usta Božjih." (Mt 4,4)

Vjernici se hrane Kristom, Kruhom života, time što prihvaćaju Riječ života - Bibliju. S tom Riječju dolazi Kristova životodavna sila. Za vrijeme obreda pričešća mi, također, prihvaćamo Krista, uzimajući Njegovu Riječ preko Svetoga Duha. Stoga propovijedanje Riječi prati svaku Gospodnju večeru.

Budući da vjerom usvajamo blagoslove Kristove službe pomirenja, Gospodnja je večera mnogo više od obreda uspomene. Sudjelovanje u obredu Večere znači obnovu našeg života Kristovom silom koja pomaže, dajući nam život i radost. Ukratko, njen simbolizam pokazuje da "smo toliko ovisni o Kristu u svom duhovnom životu koliko smo u tjelesnom životu ovisni o hrani i piću.

Za vrijeme obreda Večere mi "posvećujemo kalež" (1 Kor 10,16). To znači da izražavamo zahvalnost za Isusovu krv kao što je Krist "zahvalio za kalež" (Mt 26,27).

2. *Zajednička večera s Kristom.* U svijetu punom razmirica i podijeljenosti, naše zajedničko sudjelovanje u ovoj proslavi pridonosi jedinstvu i stabilnosti Crkve, pokazujući pravu zajednicu s Kristom i onu među ljudima. Ističući ovu zajednicu apostol Pavao je rekao: Zar nije posvećeni kalež koji posvećujemo zajedništvo s krvlju Kristovom? Zar nije kruh koji lomimo zajedništvo s tijelom Kristovim? Budući da je samo jedan kruh, mi svi smo jedno tijelo, jer smo svi mi dionici jednoga kruha." (1 Kor 10,16.17).

"U činjenici da se kruh za Gospodnju večeru lomi u mnogo komada koje vjernici jedu postoji aluzija da kao što svi komadi potječu iz istoga kruha tako su i vjernici koji sudjeluju u obredu Večere Gospodnje sjedinjeni s Njim čije je slomljeno tijelo tako prikazano lomljenim kruhom. Sudjelujući zajedno u ovom obredu, kršćani javno pokazuju da su sjedinjeni i da pripadaju jednoj velikoj obitelji čija je Glava Krist.

"Svi vjernici Crkve trebaju sudjelovati u ovom svetom obredu Gospodnje večere, zato što se tu, preko Svetoga Duha, Krist sastaje sa svojim narodom i daje mu snagu svojom prisutnošću. Srce i ruke koje su čak nedostojne mogu i dijeliti ovaj obred, ali je ipak Krist tu da služi svojoj djeci. Svi koji dolaze vjerom usredotočenom na Njega dobit će veliki blagoslov. Svi koji zanemaruju ovo vrijeme božanske prednosti pretrpjet će gubitak. Za njih bi bile

prikladne riječi: 'Niste svi čisti'.

Mi doživljujemo naj snažniji i naj dublji osjećaj zajednice kod Gospodnjeg stola. Tu se sastajemo na zajedničkom tlu, sa srušenim preprekama koje nas razdvajaju. Ovdje shvaćamo da u društvu, postoji mnogo toga što nas razdvaja, ali je u Kristu sve što je potrebno da nas ujedini. Dok je dijelio čašu Gospodnje večere, Isus je predao novi savez svojim učenicima. On je rekao: "Pijte iz njega svi, jer ovo je moja krv, krv saveza, koja se proljeva za sve za oprostjenje grijeha." (Mt 26,27.28 usporedi: Lk 22,20). Kao što je savez zavjet potvrđen krvlju žrtvovanih životinja žrtava (Izl 24,8), tako je novi savez potvrđen Kristovom krvlju. Prilikom ovog obreda vjernici obnavljaju svoje obećanje vjernosti svome Gospodu priznajući iznova da su dio onog zadivljujućeg sporazuma kojim se Bog, u Isusu, povezoao s ljudskim rodом. Budući da su dio ovog zavjeta, oni trebaju nešto i proslavljati. Tako je Gospodnja večera i uspomena i zahvalnost za stavljanje pečata na vječni savez milosti. Blagoslov koji se prima u omjeru je s vjerom sudionika.

3. *Očekivanje drugog dolaska.* "Uistinu, svaki put kad jedete ovaj kruh i pijete ovaj kalež navješćujete smrt Gospodnju dok on ne dođe." (1 Kor 11,26) Obred Gospodnje večere premošćuje vremenski razmak između Golgote i drugog dolaska. Ona spaja križ i kraljevstvo. Sjedinjuje "već" i "još ne", što je okosnica novozavjetnog pogleda na svijet. Ona sjedinjuje Spasiteljevu žrtvu i Njegov drugi dolazak - spasenje osigurano i spasenje korišteno. Ona objavljuje da je Krist prisutan Duhom sve dok ne dođe vidljivo.

Kristovo svečano obećanje je proročko: "Od sada, kažem vam, sigurno neću više piti od ovog trsova roda do onog dana kad ću ga piti s vama novog u kraljevstvu Oca svojega." (Mt 26,29). Ono upravlja našu vjeru na buduće svetkovanje Gospodnje večere s našim Spasiteljem u Kraljevstvu. Ova prilika predstavlja veliku svečanost "Janjetovu svadbenu gozbu" (Otk 9,9)

U pripremi za ovaj događaj Krist nam daje uputu: "Neka vam bokovi budu opasani a svjetiljke zapaljene! I budite slični onima što čekaju svoga gospodara kad se vraća sa svadbe, da mu odmah otvore čim dođe i pokuca. Blago slugama koje gospodar kada dođe, nađe gdje bdiju! Zaista kažem vam, sam će se pripasati, a njih posaditi za stol te ih dvoriti." (Lk 12,35-37)

Sa svojim sljedbenicima okupljenim oko gozbenog stola, Krist će svetkovati Večeru kao što je činio u Jeruzalemu. On je tako dugo čekao ovu priliku i sada je sve spremno. On se diže sa svog prijestolja i pristupa služenju. Svi su zadivljeni. Oni se osjećaju sasvim nedostojnima te počasti da ih Krist poslužuje. Oni negoduju govoreći: "Pusti da mi služimo!" Ali Krist tiho ustrajava u tome i traži od njih da sjednu.

"Nikada Krist nije bio istinski veći na Zemlji nego u onoj značajnoj prigodi o Gospodnjoj večeri, kada je zauzeo mjesto sluge i ponizio sebe. Nikada Krist nije veći na Nebu nego kada služi svoje svete. To je vrhunac očekivanja na koje nas upućuje Gospodnja večera, na radost buduće slave kroz osobno prijateljstvo s Kristom u Njegovom vječnom kraljevstvu.

Osobine za sudjelovanje. U kršćanskoj vjeri obavljaju se dva velika obreda - krštenje i Gospodnja večera. Prvim se ulazi u Crkvu, a drugi služi onima koji su vjernici. Isus je dijelio Svetu večeru samo svojim osvjedočenim sljedbenicima. Obred Gospodnje večere je stoga za kršćane koji vjeruju. Djeca obično ne sudjeluju u ovim obredima, osim ako su krštena.

Biblija uči vjernike da svetkuju ovaj obred s dužnim štovanjem prema Gospodu, jer "tko god

nedostojno jede ovaj kruh ili nedostojno pije ovaj kalež Gospodnji, bit će odgovoran za tijelo i krv Gospodnju". (1 Kor 11,27). Ovaj "nedostojan" način sastoji se "ili od nedoličnog ponašanja (vidi redak 21) ili od nedostatka životne aktivne vjere u Kristovu žrtvu pomirnicu". Takvo ponašanje pokazuje nepoštovanje Gospoda i može se smatrati odbacivanjem Spasitelja te na taj način oni koji tako postupaju snose dio krivice s onima koji su Ga razapeli.

Neodgovarajuće sudjelovanje donosi Božje negodovanje. Oni koji jedu i piju na nedostojan način, jedu i piju sebi "osudu", "ako u tome ne razabire Tijelo". (1 Kor 11,29). Oni namjerno ne žele razlučivati između obične hrane i posvećenih simbola koji predstavljaju Kristovu smrt pomirnicu. "Vjernici ne smiju držati ovaj obred samo komemorativnom proslavom jednog događaja u povijesti. On ustvari to i jest, ali i mnogo više. To je uspomena na to koliko grijeh stoji Boga i što čovjek duguje Spasitelju. To je također i sredstvo s pomoću koga vjernik stalno drži na umu dužnost da javno posvjedoči o svojoj vjeri u smrt Božjega Sina koja je donijela pomirenje.

Imajući u vidu ove opomene apostol Pavao savjetuje vjernika "da ispita samog sebe prije no što uzme udjela u Gospodnjoj večeri (1 Kor 11,28). Prije no što uzmu udjela, vjernici u molitvi trebaju ispitati svoje kršćansko iskustvo, priznajući svoje grijeha i obnavljajući svoje prekinute odnose.

Iskustvo adventističkih pionira otkriva kakav blagoslov može donijeti takvo ispitivanje: "U ranijim danima adventnog pokreta, dok nas je bilo malo, svečani trenuci ovih obreda bili su za nas najisplativije vrijeme. U petak prije obreda svaki vjernik nastojao je ukloniti sve što bi ga moglo odvojiti od braće i od Boga. Svatko je ozbiljno ispitivao svoje srce. Svatko se ozbiljno molio da mu Bog otkrije skrivene grijeha. Svatko je priznavao nepoštenje u poslu, neobazrivo riječi ili grijeha što ih je razvijao u srcu. Gospod bi nam se približio i tada smo bili veoma ojačani i ohrabreni.

Ovo ispitivanje je osobna aktivnost. Drugi ga ne mogu obaviti, jer tko je kadar čitati što je u srcu ili razlučivati između korova i žita? Krist, naš Primjer, odbacio je isključenje s Večere. Premda javni grijeh isključuje osobe iz sudjelovanja (1 Kor 5,11), Isus je ipak i sam dijelio obred s Judom - po vanjštini sljedbenikom, a po nutarnjosti kradljivcem i izdajnikom.

Ono što obilježava one koji imaju osobine za sudjelovanje u obredu Gospodnje večere je, onda, stanje srca - potpuno predanje Kristu i vjera u Njegovu žrtvu, a ne pripadništvo nekoj određenoj Crkvi. Prema tome, kršćani koji vjeruju iz svih Crkava mogu sudjelovati u Gospodnjoj večeri. Svi su pozvani da često proslavljaju ovaj veliki blagdan novoga saveza i svojim sudjelovanjem svjedoče o prihvaćanju Krista kao osobnog Spasitelja.

Adventisti sedmoga dana vjeruju...

Bog svim vjericima svoje Crkve u svim vremenima poklanja duhovne darove, koje svaki vjernik treba upotrijebiti u službi ljubavi za opće dobro Crkve i ljudskoga roda. Dani preko Svetoga Duha, koji ih dodjeljuje svakom vjerniku po svojoj volji, darovi pružaju sve sposobnosti i službe potrebne Crkvi da bi ispunila svoje Bogom ustanovljene funkcije. Na temelju Svetoga pisma, za pomoć i ohrabrenje ljudima, ovi darovi uključuju takve službe kao što je vjerovanje, iscjeljivanje, proricanje, objavljivanje, podučavanje, upravljanje, pomirenje, sažaljenje, sampoprijegorno djelovanje i milosrđe. Neke članove Bog poziva i daruje ih Duhom za dužnosti što ih priznaje Crkva u pastirskoj, evanđeoskoj, apostolskoj i učiteljskoj službi, posebice potrebnoj da bi se vjernici pripremili za službu, za izgradnju Crkve do duhovne zrelosti i da bi se očuvalo jedinstvo vjere i poznanje Boga. Kad vjernici upotrebljavaju ove duhovne darove kao vjerni povjerenici Božjih različitih vrlina, Crkva je zaštićena od razornog utjecaja lažnog učenja i raste napretkom koji je od Boga, sazidana u vjeri i ljubavi. (Osnovna vjerovanja, 16)

POGLAVLJE 16

DUHOVNI DAROVI I SLUŽBE

Riječi što ih je Isus izgovorio neposredno prije svoga uzašašća trebale su promijeniti povijest. "Idite po svem svijetu", zapovijedio je učenicima, "i propovijedajte Radosnu vijest svakom stvorenju!" (Mk 16,15).

Cijelome svijetu? Svakomu stvorenju? Učenici su to vjerojatno smatrali neostvarivom zadaćom. Krist, osjećajući njihovu bespomoćnost, dao im je uputu da ne napuste Jeruzalem, "ali, primit ćete snagu pošto Duh Sveti dođe na vas, pa ćete mi biti svjedoci u Jeruzalemu, u svoj Judeji, u Samariji i sve do kraja zemlje". (Dj 1,4,8).

Nakon Isusovog uzašašća učenici su mnogo vremena provodili u molitvi. Slaganje i poniznost zamijenili su neslaganje i ljubomoru koji su poremetili mnogo vremena što su ga proveli s Isusom. Učenici su bili obraćeni. Njihova prisna zajednica s Kristom i jedinstvo proisteklo iz nje sačinjavali su neophodnu pripremu za izlivanje Svetoga Duha.

Kao što je Isus primio posebno pomazanje Duhom da bi Ga ono pripravilo za Njegovu službu (Dj 10,38), tako su i učenici primili krštenje Svetim Duhom (Dj 1,5) da bi ih osposobilo za svjedočenje. Rezultat je oduševljavao. Onoga dana kad su primili dar Svetoga Duha, krstili su tri tisuće ljudi (vidi: Dj 2,41).

Darovi Svetoga Duha

Isus je slikovito prikazao darove Svetoga Duha jednom pričom: "Kraljevstvo je nebesko kao čovjek koji, polazeći u tuđinu dozva sluge te predade imovinu svoju. Jednome dade pet talenata, drugome dva, trećemu jedan: svakomu prema njegovoj sposobnosti. I zatim otputova." (Mt 25,14,15).

Čovjek koji je otputovao u daleku zemlju predočuje Krista koji je otišao na Nebo. Čovjekove "sluge" jesu Njegovi sljedbenici, koji su "kupljeni" skupo (1 Kor 6,20) - "skupocjenom krvi Krista" (1 Pt 1,19). Krist ih je otkupio za službu i oni "ne žive više za same sebe, nego za onoga koji je umro i uskrsnuo za njih". (2 Kor 5,15).

Krist je dao blago svakom sluzi prema njegovoj sposobnosti i "svakome njegov posao" (Mk

13,34). S drugim darovima i sposobnostima (vidi: 20. poglavlje u ovoj knjizi), ovo blago predstavlja posebne darove što ih dodjeljuje Duh.

U posebnom je smislu Krist dao ove duhovne darove svojoj Crkvi na Dan duhova. "Ulazeći u visinu", rekao je apostol Pavao, On "dade ljudima darove". Tako "svakom pojedincu od nas dana je milost po onoj mjeri po kojoj je Krist htio dati svoj dar". (Ef 4,8.7). Sveti Duh je posrednik koji razdjeljuje "svakomu kako hoće" (1 Kor 12,11) ove darove koji omogućuju Crkvi da izvrši svoje određeno djelo.

Svrha duhovnih darova

Sveti Duh daje posebnu sposobnost nekom članu, osposobljujući ga da pomogne Crkvi ispuniti svoju od Boga danu zadaću.

Sklad sa Crkvom. Korintskoj crkvi nije nedostajao nijedan duhovni dar (1 Kor 1,4.7). Nažalost, oni su se gložili kao djeca oko toga koji su darovi najvažniji.

Zabrinut zbog dioba u njihovoj crkvi, apostol Pavao je pisao Korinćanima o pravoj naravi ovih darova i kako trebaju djelovati. Duhovni darovi, objasnio je on, darovi su milosti. Od istog Duha potječu različiti darovi koji vode k različitostima u službi. Međutim, apostol Pavao ističe da "je isti Bog koji čini sve u svimu". (1 Kor 12,4-6)

Duh dijeli darove svakom vjerniku - za izgrađivanje Crkve. Potrebe Gospodnjega Djela određuju što Duh razdjeljuje i kome. Svi ne primaju iste darove. Apostol Pavao kaže da Duh daje jednome mudrost, drugome znanje, drugome vjeru, drugome čuda, drugome proroštvo, drugome da razlikuje duhove, drugome dar jezika i drugome tumačenje jezika. "A sve to čini jedan te isti Duh koji to razdjeljuje svakomu kako hoće." (redak 11). Zahvalnost za djelovanje nekog dara u Crkvi treba biti upućena Darodavcu, a ne osobi koja prakticira ovaj dar. A budući da su darovi dani za Crkvu, a ne pojedincu, primatelji ne bi smjeli smatrati darove svojom privatnom svojinom.

Budući da Duh razdjeljuje darove prema tome kako On misli da je dobro, nijedan se dar ne smije prezirati ili omalovažavati. Nijedan se član Crkve nema pravo uzoholiti zbog nekog posebnog zvanja ili službe, niti se itko treba smatrati manje vrijednim zbog postavljanja na neki skromniji položaj.

1. Uzor rada. Apostol Pavao se koristi ljudskim tijelom da bi slikovito prikazao sklad u različnosti darova. Tijelo ima mnogo udova i svaki na jedinstven način daje svoj pridonos. "Ali je Bog udove, i to svaki pojedini od njih, razmjestio na tijelu kako je htio." (redak 18).

Nijedan ud tijela ne treba reći drugome: "Ne trebaš mi. Svi oni ovise jedan o drugome, "najpotrebniji su oni udovi koji se čine najslabiji. I najvećim poštovanjem okružujemo one udove tijela koje smatramo za najneuglednije. Naši manje pristojni udovi prikrivaju se većom pristojnošću, a pristojnima toga ne treba. Ali je Bog složio tijelo dajući veću čast onome udu koji je nema." (reci 21-24).

Otkazivanje bilo kog organa loše bi utjecalo na cijelo tijelo. Kad tijelo ne bi imalo mozga, želudac ne bi radio, a ako ne bi bilo želuca, mozak bi bio beskoristan. Isto će tako i Crkva patiti ako se neki vjernik, bez obzira koliko neznatan bio, izgubi.

Neki dijelovi tijela koji su po svom sastavu slabiji, trebaju posebnu zaštitu. Čovjek može funkcionirati bez jedne ruke ili noge, ali ne i bez jetre, srca ili pluća. Mi normalno otkrivamo

lice i ruke, ali pokrивamo druge dijelove tijela odjećom zbog pristojnosti ili uljudnosti. Namjesto da manje darove malo cijenimo, mi moramo postupati s njima s većom brižljivošću jer zdravlje Crkve ovisi o njima.

Bog je imao namjeru da prilikom razdjeljivanja duhovnih darova u Crkvi spriječi "razdore u tijelu" i stvori duh sklada i zavisnosti, pa "da udovi brižno nastoje oko zajedničkog dobra sviju. Ako pati jedan ud, s njim pate svi udovi. Ako se jednome udu iskazuje čast, s njim se raduju svi udovi". (reci 25.26). Isto tako kad jedan vjernik pati, cijela Crkva treba biti toga svjesna i treba pomoći da se patnja otkloni. Samo kad se ova osoba oporavi, i zdravlje Crkve je sigurno.

Nakon raspravljanja o vrijednosti svakog dara, apostol Pavao nabraja neke od njih: "I jedne je postavio u Crkvi: prvo za apostole, drugo za proroke, treće za učitelje; zatim je dao dar čudesa, onda dar ozdravljanja, dar pružanja pomoći, dar upravljanja, dar različitih jezika." (redak 28; usporedi: Ef 4,11). Budući da nijedan vjernik nema sve darove, apostol potiče sve "čeznite za većim darovima" (redak 31.), pozivajući se na one koji su najkorisniji Crkvi.

2. *Nužna dimenzija.* Darovi Svetoga Duha, međutim, nisu dostatni sami po sebi. Postoji "još uzvišeniji put" (redak 31.). Dok će darovi Duha nestati prilikom Kristovog drugog dolaska, rod je Duha vječan. Sastoji se od vječne vrline ljubavi i mira, dobrote i pravde što ih ljubav donosi sa sobom (vidi: Gal 5,22.23; Ef 5,9). Dok će proroštvo, jezici i znanje iščeznuti, vjera, nada i ljubav će ostati. "Ali je najveća među njima ljubav." (1 Kor 13,13)

Ova je ljubav koju Bog daje (na grčkom *agape*) požrtvovna i rađa ljubav (1 Kor 13,4-8). "Viši oblik ljubavi je taj "koji prepoznaje vrijednost u osobi ili predmetu koji voli; ljubav koja je zasnovana na načelu, a ne na osjećaju; ljubav koja raste iz poštovanja prema zadivljujućim osobinama njenog predmeta. Darovi bez ljubavi izvor su zbrke i razdora u Crkvi. Stoga je najbolji put za svakoga s duhovnim darovima da ima i ovu sasvim nesebičnu ljubav. "Težite za ljubavlju! Vruće čeznite za duhovnim darovima!" (1 Kor 14,1)

Živjeti na slavu Boga. Apostol Pavao također govori o duhovnim darovima u svojoj Poslanici Rimljanima. Pozivajući svakog vjernika da živi na slavu Bogu (Rim 11,36-12,2), Pavao ponovo upotrebljuje sliku udova tijela da prikaže različitost, a ipak i jedinstvo kao obilježje vjernika koji su združeni zajedno u Crkvu (reci 3-6).

Priznanjem da i vjera i duhovni darovi imaju svoj izvor u Božjoj milosti vjernici ostaju ponizni. Što je više darova poklonjeno jednom vjerniku, to je veći njegov duhovni utjecaj, a i veća mora biti njegova ovisnost o Bogu.

U ovom poglavlju apostol Pavao nabraja sljedeće darove: proroštvo (produhovljeni način govora, objavljivanja), služba, poučavanje, utješavanje, davanje, upraviteljstvo i milost. Kao i u 3. poglavlju 1. poslanice Korinćanima on svoju raspravu završava najvećim načelom kršćanstva - ljubavlju (redak 9).

Apostol je Petar iznosio temu o duhovnim darovima u čijoj se poleđini nalazio kraj svemu koji je "blizu" (1 Pt 4,7). Hitnost tog trenutka nalaže da vjernici moraju upotrijebiti te darove. "Služite jedan drugoga", kaže on, "svaki milošću kakvu je primio, kao dobri upravitelj mnogovrsne Božje milosti." (redak 10.). Apostol Petar, kao i Pavao, učio je da ovi darovi nisu za hvalisanje, već "da se u svemu hvali Bog". (redak 11.) On je također povezao s darovima ljubav (redak 8.).

Rast Crkve. U Pavlovoj trećoj i posljednjoj raspravi o duhovnim darovima, on potiče vjernike "da živite dostojno poziva kojim ste pozvani: sa svakom vrstom poniznosti i krotkosti, s strpljenjem, podnosite jedni druge s ljubavlju! Nastojte sačuvati jedinstvo Duha, povezani mirom". (Ef 4,1-3).

Duhovni darovi pridonose njegovanju jedinstva koje se pokazuje u rastu Crkve. Svaki je vjernik primio "milost po onoj mjeri kojoj je Krist htio dati svoj dar". (redak 7.)

Sam Krist "dade jedne kao apostole, druge kao proroke, jedne kao evanđeliste, druge kao pastire i učitelje". Ovi darovi su dužnosti usmjerene k službi "da popravi svete za djelo službe, za izgradnju Kristova Tijela, dok svi zajedno ne dođemo k jedinstvu u vjeri i u pravoj spoznaji Sina Božjega, k savršenom čovjeku, k mjeri punine veličine Kristove". (reci 11-13). Oni koji su primili duhovne darove moraju posebno služiti vjernicima, pripremajući ih za vrstu službe koja je u skladu s njihovim darovima. To izgrađuje Crkvu do takve zrelosti koja se ostvaruje u "mjeri punine veličine Kristove".

Ove službe povećavaju duhovnu postojanost i jačaju obranu Crkve protiv lažnih nauka, tako da vjernici neće biti "više malodobni, igračka valova, okolo tjerani svakim vjetrom nauke u ljudskoj prijevornoj igri, usred prepredenosti koja lukavo krči put zabludi. Naprotiv, provodimo u život istinu u ljubavi i tako učinimo da sve uzraste u njega koji je glava, u Krista". (reci 14.15.)

Napokon, u Kristu duhovni darovi stvaraju i jedinstvo i napredak Crkve. "Od koga cijelo tijelo - skupa povezano i skupa držano svakovrsnom opskrbnom vezom prema djelotvornosti što je u svakom pojedinom dijelu odmjerena - ostvaruje svoj rast za izgradnju samoga sebe u ljubavi". (redak 16.) Da bi Crkva doživjela rast, Božja je namjera da svaki vjernik mora upotrijebiti duhovne darove koje On daje.

Kao rezultat toga, Crkva će doživjeti dvostruki rast - rast broja vjernika i rast pojedinačnih duhovnih darova. Uz to, ljubav je dio ovog zvanja, jer Crkva može iskustveno doživjeti ovu izgradnju i rast samo kad se u ljubavi služi ovim darovima.

Duhovni darovi sadrže u sebi:

Opću službu. Sveto pismo ne podupire gledište da svećenstvo treba služiti, dok se vjernici oduševljavaju u crkvenim sjedištima i čekaju da budu nahranjeni. I propovjednici i vjerništvo čine Crkvu, "sveti puk". (1 Pt 2,9) Oni su zajednički odgovorni za dobrobit Crkve i njen napredak. Oni su pozvani da zajednički djeluju, svaki prema svojim posebnim, Kristom danim darovima. Različnost darova rezultat je različitih službi, koje su sve sjedinjene u njihovom svjedočenju da bi se proširilo Božje kraljevstvo i svijet se pripravio za susret sa svojim Spasiteljem (Mt 28,18-20; Otk 14,6-12).

Uloga svećenstva. Nauk o duhovnim darovima odgovornost za podučavanje Crkve postavlja na propovjednikova pleća. Bog je postavio apostole, proroke, evanđeliste, pastire i učitelje da pripremi svoj narod za službu. "Propovjednici ne trebaju raditi ono što pripada Crkvi, iscrpljujući se na taj način i sprečavajući druge da izvrše svoju dužnost. Oni trebaju podučavati članove kako da rade u crkvi i u društvu."

Propovjednik koji nema dar podučavanja, ne treba pripadati pastoralnoj službi, već nekoj drugoj grani Božjega djela. Uspjeh Božjeg plana za Crkvu ovisi o revnosti i sposobnosti njenih pastora da podučavaju vjernike kako će upotrijebiti svoje od Boga dane darove.

Darovi i zadaća. Bog daje duhovne darove da bi bili od koristi cijelom tijelu, a ne samo pojedincima koji su ih primili. Pa kao što primalac ne dobija dar samo za sebe, tako i Crkva ne prima sveukupne darove za sebe. Bog je obdario crkvenu zajednicu darovima da bi je spremio za izvršenje zadaće spram ovog svijeta koju je On odredio.

Duhovni darovi nisu nagrada za neki dobro izvršeni posao, već su oruđa za dobro izvršenje zadaće. Duh obično daje darove koji su u skladu s čovjekovim prirodnim darovima, premda sami prirodni darovi nisu duhovni darovi. Potrebno je novorođenje da čovjek dobije snagu Duha. Mi moramo biti nanovo rođeni da bismo dobili duhovne darove.

Jedinstvo u raznolikosti, ne u jednakosti. Neki kršćani pokušavaju sve ostale vjernike učiniti sebi sličnima. To je ljudski plan, a ne Božji. To što Crkva ostaje sjedinjena unatoč raznolikosti duhovnih darova upućuje na dopunjujuću narav darova. To pokazuje da napredak Božje Crkve ovisi o svakom vjerniku. Bog namjerava da se svi darovi, službe i postupci unutar Crkve stope u djelo izgradnje na temelju što ga je postavila povijesna Crkva. Na Isusu Kristu, glavnom ugaonom kamenu "sva zgrada čvrsto povezana, raste u sveti hram u Gospodinu". (Ef 2,21).

Svjedočenje - svrha darova. Vjernici dobivaju različne darove, što je znak da svatko ima pojedinačnu službu. Ipak, svaki vjernik treba biti kadar da svjedoči o svojoj vjeri, dijeleći vjerovanja s drugima i priopćavajući drugima što je Bog učinio u njegovom životu. Svrha Božjeg davanja svakog dara, bez obzira koji je to dar, jest da osposobi njegovog posjednika da svjedoči.

Neporaba duhovnih darova. Vjernici koji ne žele upotrebljavati svoje duhovne darove, neće samo utvrditi da njihovi darovi kržljaju već da ugrožavaju i svoj vječni život. U nježnom staranju Isus je svečano opomenuo da je sluga koji nije upotrebljavao svoj talanat bio ništa manje do "nevaljali i lijeni" sluga koji je izgubio vječnu nagradu (Mt 25,26-30). Nevjerni sluga otvoreno je priznao da je njegov propust bio hotimičan i s predumišljajem. Na taj je način on morao snositi odgovornost za svoj propust. "U veliki, posljednji dan suda one koji su se prepustili strujama, izbjegavajući prilike i izbjegavajući odgovornosti, veliki će Sudac uvrstiti sa zločincima."

Otkrivanje duhovnih darova

Da bi uspješno bili uključeni u zadaću Crkve, članovi moraju shvatiti svoje darove. Darovi djeluju kao kompas usmjeravajući onoga koji ih posjeduje k službi i uživanju u životu izobilja (Iv 10,10). U onoj mjeri u kojoj "izaberemo da ne prepoznamo, razvijemo i koristimo svoje darove (ili ih jednostavno zanemarimo), u toj je mjeri Crkva manja no što bi mogla biti. Manja no što je Bog namjeravao da ona bude.

Način otkrivanja naših duhovnih darova treba obilježavati sljedeće:

Duhovna priprema. Apostoli su se ozbiljno molili za sposobnost da govore riječi koje će grešnike dovesti Kristu. Oni su odbacili sve razlike i želje za prvenstvom koje su postojale među njima. Priznanje grijeha i pokajanje dovelo ih je u usku zajednicu s Kristom. Oni koji danas prihvaćaju Krista trebaju slično iskustvo u pripremi za krštenje Svetim Duhom.

Krštenje Duhom nije događaj koji se zbiva jedanput; mi ga moramo doživljavati svakoga dana. Potrebno je da se zajedno s Gospodom zauzimamo za to krštenje, zato što ono Crkvi daje silu da svjedoči i objavi evanđelje. Da bismo to ostvarili, moramo stalno svoj život

predavati Bogu, potpuno ostajući u Kristu i moleći Ga za mudrost da nam otkrije naše darove (Jak 1,5).

Proučavanje Svetoga pisma. Naše proučavanje uz molitvu onoga što uči Novi zavjet o duhovnim darovima, dopušta Svetome Duhu da u naš um utisne posebnu službu koju ima za nas. Važno je da vjerujemo kako nam je Bog dao najmanje jedan dar da ga upotrijebimo u Njegovoj službi.

Otvorenost prema vodstvu Providenja. Mi ne trebamo koristiti Duh, već On treba upotrijebiti nas, jer je Bog taj koji djeluje u svom narodu "onaj koji proizvodi u vama i htijenje i djelovanje da mu se možete svidjeti". (Fil 2,13). Prednost je biti spreman da djeluješ u svakoj grani službe koju ti pruža Božje providenje. Bogu moramo dati priliku da preko drugih djeluje i zatraži našu pomoć. Stoga trebamo biti spremni da odgovorimo na potrebe Crkve kad god se one pojave. Ne trebamo se bojati pokuši nešto novo, ali također moramo biti slobodni da obavijestimo one koji traže našu pomoć o svojim darovima i iskustvu.

Potvrda od strane tijela. Budući da Bog daje ove darove kako bi izgradio svoju Crkvu, mi možemo očekivati konačnu potvrdu naših darova koja će potjecati iz prosudbe Kristovog tijela, a ne od naših osjećaja. Često je teže prepoznati svoje osobne darove nego darove drugih. Ne samo što moramo htjeti slušati ono što nam drugi imaju reći o našim darovima već je veoma važno da kod drugih prepoznamo i potvrdimo Božje darove.

Nema većeg uzbuđenja i zadovoljstva od spoznaje da zauzimamo položaj, službu ili posao što nam ga je Providnost odredila. Kakav je blagoslov za nas da u Njegovoj službi upotrijebimo taj poseban dar koji nam je Krist dao Svetim Duhom. Krist čezne da podijeli svoje duhovne darove. Danas možemo prihvatiti Njegov poziv i otkriti što Njegovi darovi mogu učiniti u životu koji je ispunjen Duhom!

Adventisti sedmoga dana vjeruju...

Proricanje je jedan od darova Svetoga Duha. Ovaj je dar znak prepoznavanja Crkve Ostatka i pokazao se u službi Ellen G. White. Kao Gospodnji vjesnik, njeni su rukopisi stalni i autoritativni izvor istine koji Crkvi osigurava utjehu, voditeljstvo, podučavanje i popravljavanje. Oni, također, ističu da je mjerilo kojim se moraju ispitati sva učenja i iskustva - Biblija. (Osnovana vjerovanja, 17)

POGLAVLJE 17

DAR PRORICANJA

Jošafat, kralj Judin, uplašio se. Neprijateljska vojska približavala se, a izgledi su bili naoko beznadežni." Jošafat se uplaši i stade tražiti Jahvu, te oglasi post po svoj Judeji." (2 Ljet 20,3). Narod se počeo slijevati ka Hramu da moli Boga za milost i oslobođenje.

Vodeći molitvenu službu, Jošafat je tražio od Boga da promijeni okolnosti. Molio se: "Jahve, Bože otaca naših, ti si Bog na nebu i vladaš nad svim krivobožaćkim kraljevstvima. U tvojoj je ruci takva sila i jakost da se nitko ne može održati pred tobom." (redak 6.). Zar Bog u prošlosti nije na poseban način zaštitio svoj narod? Zar ovu zemlju nije dao svom izabranom narodu? Zato se Jošafat zalagao: "O Bože naš, zar im nećeš suditi? Jer u nas nema sile... niti mi znamo što da radimo, nego su nam oči uprte u te." (redak 12.).

Dok je cio Juda stajao pred Gospodom, neki je Jahaziel ustao. Njegova je vijest donijela ohrabrenje i usmjerenje zastrašenom narodu. On je rekao: "Ne bojte se i ne plašite se... jer ovo nije vaš rat, nego Božji... Ne treba da se bijete; postavite se, stojte pa gledajte kako će vam pomoći Jahve ... Jahve će biti s vama!" (reci 15-17) Ujutro je kralj Jošafat rekao svojim odredima: "Pouzđajte se u Jahvu svoga Boga, i održat ćete se; pouzđajte se u njegove proroke i budite sretni!" (redak 20)

Ovaj je kralj imao tako snažnu vjeru u tog malo poznatog proroka Jahazielu da je svoje čelne odrede zamijenio pjevačima koji su pjevali hvalospjeve Gospodu i ljepoti svetosti! Dok su hvalospjevi ispunjavali zrak, Gospod je djelovao unoseći zbrku u vojske koje su se udružile protiv Jude. Pogibelj je bila tako velika "nitko se nije spasio". (redak 24)

Jahaziel je bio Božji tumač za to posebno vrijeme.

Proroci su imali životno važnu ulogu i u starozavjetno i u novozavjetno doba. No, je li proroštvo prestalo sa svršetkom biblijskog kanona? Da bismo našli odgovor na to, pokušajmo poći tragom povijesti proricanja.

Dar proricanja u biblijskim vremenima

Premda je grijeh učinio kraj komuniciranja Boga s ljudskim bićima licem k licu (Iz 59,2), Bog nije učinio kraj svom odnosu s ljudskim rodnom. Namjesto toga, On je ustanovio druge načine sporazumijevanja. On je počeo slati svoje vijesti ohrabrenja, opomene i karanja preko proroka.

U Svetom pismu prorok je "osoba koja prima priopćenje od Boga i prenosi njegovo značenje Njegovom narodu. Proroci ne proriču po svojoj inicijativi, "jer nikad neko proročanstvo nije došlo od ljudskog htijenja, nego su ljudi govorili od Boga, potaknuti od Duha Svetoga". (2 Pt 1,21).

U Starom je zavjetu riječ *prorok* obično prijevod hebrejske riječi *nabi*. Njeno značenje izraženo je u Izlasku 7,1.2: "Mojsiju je Jahve odgovorio: Vidi! Faraonu ću te nametnuti kao božanstvo; tvoj brat Aron bit će tvoj prorok. Ti kazuj sve što ti naređujem, a tvoj brat Aron neka faraonu ponovi da pusti Izraelce te odu iz njegove zemlje." Mojsijev odnos prema faraonu bio je sličan Božjem odnosu prema Njegovom narodu. I kao što je Aron priopćavao Mojsijeve riječi faraonu, tako je prorok prenosio Božje riječi narodu. Izraz *prorok*, prema tomu, označuje od Boga određenu osobu koja će govoriti u Božje ime. Grčki ekvivalent za hebrejsku riječ *nabi* je *prophetes*, od koje je izvedena i engleska riječ *prophet*.

"*Vidjelac* je prijevod hebrejske riječi *roeh* (Iz 30,10), ili *chozeh* (2 Sam 24,11; 2 Kr 17,13) je, jedna druga odrednica za osobe s proročkim darom. Izrazi *prorok* i *vidjelac* tijesno su povezani. Sveto pismo objašnjava: "Nekoć se u Izraelu, kad bi išli pitati Boga za savjet, govorilo: Hajde, pođimo k vidiocu! Jer, koga danas zovu prorokom, nekoć se zvao vidjelac." (1 Sam 9,9). Odrednica *vidjelac* ističe prorokovu *receptiju* (primanje) božanske poruke. Bog otkriva pred "očima" ili umovima proroka obavijest koju želi da oni prenesu Njegovom narodu.

Tijekom mnogih godina Bog je objave svoje volje davao svom narodu preko osoba s darom proricanja. "Ništa ne čini Jahve Gospod a da osnove svoje ne otkrije slugama svojim prorocima." (Am 3,7; usporedi: Heb 1,1)

Djelovanje dara proricanja u Novom zavjetu. Novi zavjet daje proricanju istaknuto mjesto među svim darovima Svetoga Duha, dajući mu jednom prvo, a drugi put drugo mjesto među svim službama koje su najkorisnije za Crkvu (vidi: Rim 12,6; 1 Kor 12,28; Ef 4,11). On potiče vjernike da posebno žude za ovim darom (1 Kor 14,1.39).

Novi zavjet upućuje na to da proroci imaju sljedećefunkcije:

1. *Oni su pomagali u osnivanju Crkve.* Crkva je nazidana "na pravom temelju na apostolima i prorocima, a zaglavni je kamen sam Krist Isus. (Ef 2,20.21).

2. *Oni su započeli širenje misije Crkve.* Duh Sveti je preko proroka izabrao Pavla i Barnabu za prvo misionarsko putovanje (Dj 13,1.2) i davao upute gdje misionari trebaju djelovati (Djela 16,6-10).

3. *Oni su izgradili Crkvu.* "Koji prorokuje" rekao je apostol Pavao, "izgrađuje crkvu." Proroštva su iskazana "ljudima da ih uzdižu, opominju i tješe" (1 Kor 14,4.3). Uz ostale darove, Bog je dao Crkvi proricanje da vjernike spremi da čeznu "za duhovnim darovima na izgradnju Crkve". (Ef 4,12).

4. *Oni su ujedinjavali i štitili Crkvu.* Proroci su pomogli da se ustanovi "jedinstvo vjere", štitili su Crkvu od lažnih učenja, tako da vjernici ne budu više "malodobni, igračka valova, okolo tjerani svakim vjetrom nauke, u ljudskoj prijevarnoj igri". (Ef 4,14).

5. *Oni su opominjali na buduće teškoće.* Jedan novozavjetni prorok govorio je o gladi koja se približuje. Kao odgovor na to, Crkva je započela program za otklanjanje nedaća kako bi pomogla onima koji su patili od te gladi (Dj 11,27-30). Drugi su proroci govorili o Pavlovom uhićenju i zatvoru u Jeruzalemu (Dj 20,23; 21,4.10-14).

6. *Oni su potvrđivali vjeru u vrijeme rasprava.* Na prvom crkvenom Saboru Sveti Duh je vodio Crkvu do odluke o spornim problemima koji su bili u vezi sa spasenjem kršćana iz

neznaboštva. Tada, preko proroka, Duh je ponovo uvjeravao vjernike u pravi nauk. Nakon priopćenja saborske odluke vjernicima "Juda i Sila, i sami proroci, mnogim su nagovorima tješili i utvrđivali braću". (Dj 15,32)

Proročki dar u posljednjim danima

Mnogi kršćani vjeruju da je Duh proroštva prestao sa završetkom apostolskog vremena. Međutim, Biblija nam otkriva posebnu potrebu Crkve za božanskim vodstvom tijekom krize u vrijeme posljotka; ona svjedoči o stalnoj potrebi za proročkim darom u vremenima nakon Novog zavjeta.

Nastavak duhovnih darova. Ne postoji biblijski dokaz da će Bog uskratiti duhovne darove što ih je dao Crkvi, prije no što ona završi svoju zadaću, koja, prema apostolu Pavlu, treba dovesti Crkvu k "jedinstvu u vjeri i u pravoj spoznaji Sina Božjega, k savršenom čovjeku, k mjeri punine veličine Kristove".(Ef 4,13). Budući da Crkva još nije dosegla ovo iskustvo, njoj su još uvijek potrebni svi duhovni darovi. Ovi darovi, uključujući i proročki dar, i dalje će djelovati za dobro Božjeg naroda sve dok se Krist ne vrati. U skladu s tim, apostol Pavao opominje vjernike da ne "gase Duha" ili da ne "preziru proročke govore" (1 Sol 5,19.20) i savjetuje "vruće čeznite za duhovnim darovima, posebno za prorokovanjem!" (1 Kor 14,1).

Ovi se darovi nisu uvijek obilno pokazivali u kršćanskoj Crkvi. Nakon smrti apostola, proroci su uživali štovanje u mnogim krugovima sve do 300. g.n.e.e Međutim, opadanje duhovnosti u Crkvi i otpad koji je proistekao iz toga (vidi: 12. poglavlje) doveli su do opadanja prisutnosti i darova Svetoga Duha. Istodobno lažni proroci izazvali su gubitak povjerenja u proročki dar.

Opadanje dara proricanja tijekom određenih vremenskih razdoblja u povijesti crkve ne znači da je Bog zauvijek povukao ovaj dar. Biblija upućuje na to da kako se kraj bude približavao, tako će ovaj dar biti prisutan da u tim teškim vremenima pomogne Crkvi. I više od toga, ona upućuje na povećano djelovanje ovog dara.

Proročki dar neposredno prije Drugog dolaska. Bog je dao proročki dar Ivanu Krstitelju da objavi Prvi Kristov dolazak. Na sličan način možemo očekivati da će ponovo poslati proročki dar da bi se objavio Drugi dolazak, kako bi se svatko mogao pripremiti za susret sa Spasiteljem.

U stvari, Krist napominje pojavu lažnih proroka kao jedan od znakova da je Njegov dolazak blizu (Mt 24,11.24). Kad ne bi bilo pravih proroka u vrijeme posljotka, Krist bi opominjao protiv svakoga tko bi tvrdio da ima ovaj dar. Njegova opomena protiv lažnih proroka, znači da će isto tako biti i pravih proroka.

Prorok Joel je navijestio posebno izlivanje proročkog dara upravo neposredno prije Kristovog dolaska. On je rekao: "Poslije ovoga izlit ću Duha svoga na svako tijelo, i prorocat će vaši sinovi i kćeri, vaši će starci sanjati sne, a vaši mladići gledati viđenja. Čak ću i na sluge i sluškinje izliti Duha svojega u dane one. Pokazat ću znamenja na nebu i zemlji, krv i oganj i stupove dima. Sunce će se prometnut u tminu, a mjesec u krv, prije nego svane Jahvin dan, velik i strašan." (Jl 3,1-4).

Prva Pedesetnica pokazala je veliko izlivanje Svetoga Duha. Apostol Petar, navodeći Joelovo proročanstvo, podsjetio je na to da je Bog obećao takve blagoslove (Dj 2,2-21). Međutim, mi se možemo pitati je li Joelovo proročanstvo doseglo svoje krajnje ispunjenje na

Dan pedesetnice, ili mora postojati još i drugo, mnogo potpunije ispunjenje. Nemamo dokaza da su prirodne pojave na Suncu i Mjesecu o kojima govori prorok Joel, prethodile ili se dogodile nakon izlivanja Svetoga Duha. Ove prirodne pojave dogodile su se mnogo stoljeća kasnije. (Vidi: 24. poglavlje)

Pedesetnica je tada bila prvi mali doživljaj pune manifestacije Duha prije drugog dolaska. Kao i rane kiše u Palestini koje padaju u jesen, odmah nakon sjetve usjeva, izlivanje je Svetoga Duha na Dan duhova označilo svečani početak davanja Duha. Potpuno i završno ispunjenje Joelovog proročanstva odgovara poznoj kiši koja pada u proljeće, pridonosi sazrijevanje žitarica (Joel 2,23). Isto tako, završno izlivanje Božjega Duha dogodit će se neposredno prije Drugog dolaska, nakon prorečenih znakova na Suncu, Mjesecu i zvijezdama (usporedi: Mt 24,29; Otk 6,12-17; Jl 2,31). Kao i pozna kiša, ovo će završno izlivanje Duha dovesti do sazrijevanja zemaljske žetve (Mt 13,30.39), i "svi što prizivaju ime Jahvino spašeni će biti". (Jl 3,5).

Dar proricanja u Crkvi Ostatka. Otkrivenje 12. poglavlje objavljuje dva glavna razdoblja progonstva. Tijekom prvog, koji je obuhvatio vrijeme od 538. do 1798. g.n.e. (Otk 12,6.14; vidi: 12. poglavlje u ovoj knjizi) odani su vjernici trpjeli veliko progonstvo. Ponovo, neposredno prije Drugog dolaska, Sotona će napasti "Ostatak njezin", ostatak Crkve koji će odbiti da se odrekne vjernosti Kristu. Otkrivenje karakterizira odane vjernike koji sačinjavaju Ostatka kao one koji drže zapovijedi Božje "i čuvaju Isusovo svjedočanstvo". (Otk 12,17)

Da izraz "svjedočanstvo Isusovo" govori o proročkom otkrivenju jasno proistječe iz kasnijih razgovora između anđela i apostola Ivana.

Pri kraju knjige anđeo sebe opisuje kao "sluga kao i ti i tvoja braća koja čuvaju Isusovo svjedočanstvo" (Otk 19,10) te kao "sluga kao i ti i tvoja braća proroci". (Otk 22,9). Ovi usporedni izrazi objašnjavaju da su to proroci koji imaju "svjedočanstvo Isusovo". Tvrđnja anđela objašnjava da je "svjedočanstvo Isusovo proročki duh". (Otk 19,10).

Komentirajući ovaj tekst, James Moffat piše: "Jer svjedočanstvo ili svjedočenje (tj. koje daje) Isus je (tj. sačinjava) Duh proroštva. Ovo ... vrlo točno određuje vjersku zajednicu koja ima svjedočanstvo Isusovo kao posrednika proročkog nadahnuća. Svjedočanstvo Isusovo praktično je istovjetno s Isusovim svjedočenjem (xxii.20). Samootkrivenje Isusovo (prema Otkrivenju 1,1, koje konačno pripada Bogu) jest to što pokreće kršćanske proroke."

Tako se izraz *Duh proroštva* može odnositi na: (1) Svetoga Duha koji nadahnjuje proroka otkrivenjem od Boga, (2) djelovanje dara proricanja i (3) prijenos samog proroštva.

Proročki dar, Isusovo svjedočanstvo "Crkvi preko proroštva" obuhvaća naročitu karakteristiku Crkve Ostatka. Prorok Jeremija povezuje zanemarivanje ovog dara s bezakonjem. "Zakona nema! Ni u proroka više se ne nalaze viđenja Jahvina." (Pl 2,9) Otkrivenje poistovjećuje posjedovanje ovih dvaju darova kao izrazitu karakteristiku Crkve posljednjeg vremena; njeni vjernici drže "zapovijedi Božje i čuvaju Isusovo svjedočanstvo" - proročki dar (Otk 12,17).

Bog je dao proročki dar "crkvi" Izlaska da bi organizirao, podučavao i vodio svoj narod (Dj 7,38). "Al po Proroku izvede Jahve Izraela iz Egipta, i po Proroku on ga je čuvao." (Hoš 12,14). Onda nije nikakvo iznenađenje ako se taj dar bude našao među onima koji su obuhvaćeni posljednjim Izlaskom - bijegom s grijehom ukaljanog planeta Zemlje u nebeski Kanaan. Ovaj Izlazak, koji će uslijediti nakon Drugog dolaska, završeno je i cjelovito i

potpuno ispunjenje Izaije 11,11: "U dan onaj: Jahve će drugi put ruku pružiti da otkupi Ostatak svoga naroda."

Pomoć u posljednjoj krizi. Sveto pismo otkriva da će Božji narod posljednjih dana zemaljske povijesti iskusiti puninu srdžbe i moći sotonskog zmaja kad bude započeo posljednji pokušaj da ga uništi (Otk 12,17). To će biti "Vrijeme tjeskobe kakve ne bjaše otkako je ljudi pa do toga vremena". (Dn 12,1). Kako bi im pomogao da prežive najžešći sukob svih vjekova, Bog u svojoj ljubavi daje svom narodu uvjeravanje da neće ostati sami. Svjedočanstvo Isusovo, Duh proroštva, sigurno će ih voditi do njihovog konačnog cilja - sjedinjenja sa svojim Spasiteljem prilikom Njegovog drugog dolaska.

Slijedeći slikoviti prikaz objašnjava odnos između Biblije i poslijebiblijskih objava dara proricanja: "Pretpostavimo da se spremamo otputovati brodom. Vlasnik broda daje nam knjigu uputa, priopćavajući nam da ona sadrži naputke koji su dostatni za cijelo putovanje i, ako ih slijedimo, sigurno ćemo stići u luku za koju smo se opredijelili. Kad smo namjestili jedra, otvaramo knjigu da se upoznamo s njenim sadržajem. Utvrđujemo da je njen pisac izložio opća načela koja će nas rukovoditi na našem putovanju, podučavajući nas koliko je to izvodljivo, prosuđujući o raznim nepredvidljivim slučajevima koji mogu iskrsnuti do kraja; ali on nam također govori da će posljednja etapa našega puta biti posebno opasna; da se konture obale stalno mijenjaju zbog živog pijeska i bura; 'ali za tu etapu puta', kaže on, 'osigurao sam Vam pilota, koji će se sastati s Vama i dati Vam upute koje zahtijevaju okolnosti što Vas okružuju i opasnosti; njega morate slušati'. S ovim uputama dospijevamo do opasnih trenutaka koji su nam nabrojani, a pilot se, kako je obećano, pojavljuje. Međutim, neki iz posade, nude svoje usluge i bune se protiv njega. 'Mi imamo izvornu knjigu uputa', kažu oni, 'i to je dostatno za nas. Mi se držimo toga i samo toga; mi ne želimo ništa od Vas'. Tko sada štuje izvornu knjigu uputa? Oni koji odbacuju pilota ili oni koji ga prihvaćaju kako im ona knjiga nalaže? Prosudite sami."

Poslijebiblijski proroci i Biblija

Proročki dar je stvorio i samu Bibliju. U poslijebiblijskim danima Sveto pismo se ne može mijenjati, jer je sada kanon Svetoga pisma zaključen.

Proročki će dar u posljednje vrijeme djelovati više no što je djelovao u doba apostola. Njegova je dužnost da podupire Bibliju kao osnovu vjere i života, da objasni njena učenja i primijeni njena načela na svakodnevni život. Uključen je u osnivanje i izgradnju Crkve, osposobljujući je da sprovede svoju od Boga označenu zadaću. Proročki dar kara, opominje, vodi i ohrabruje i pojedince i Crkvu, štiteći ih od hereza i sjedinjujući ih u biblijskim istinama.

Poslijebiblijski proroci djeluju vrlo slično Natanu, Gadu, Azafu, Šemaji, Azariji, Elieazeru, Ahiji i Obedu, Mariji, Debori, Oldi, Šimunu, Ivanu Krstitelju, Agabu, Sili, Ani i Filipovim kćerima, koji su živjeli u biblijsko doba, ali čija svjedočanstva nikada nisu postala dijelom Biblije. Isti Bog koji je govorio preko proroka čiji se napisi nalaze u Bibliji, nadahnjivao je i ove proroke i proročice. Njihove vijesti nisu proturiječile ranije zabilježenim božanskim otkrivenjima.

Ispitivanje proročkog dara. Budući da Biblija ističe da će ustati lažni proroci prije Kristovog drugog dolaska, moramo brižljivo istraživati sve tvrdnje o proročkom daru. "Duha ne gasite", rekao je apostol Pavao. "Što je dobro zadržavajte. Uklanajte se svakom zlu." (1 Sol 5,19-21; usporedi: 1 Iv 4,1).

Biblija navodi neke smjernice s pomoću kojih možemo razlikovati pravi proročki dar od lažnog.

1. Slaže li se vijest s Biblijom? "Uza Zakon! Uza svjedočanstvo! Tko ne rekne tako zoru neće dočekati." (Iz 8,20). Ovaj tekst nagovještuje da vijesti svakog proroka moraju biti u skladu s Božjim Zakonom i svjedočanstvom iz cijele Biblije. Kasniji prorok ne smije proturječiti ranijim prorocima. Sveti Duh nikada ne proturječi svojim ranije danim svjedočanstvima, jer u Boga "nema ni promjene, ni zasjenjenja zbog mijene". (Jak 1,17).

2. Ispunjuju li se proročanstva? "Možda ćeš reći u svom srcu: Kako ćemo raspoznati riječ koju Jahve nije izrekao? Kad prorok govori u ime Jahve, pa to ne bude i riječ se ne ispuni, onda je to riječ koje Jahve nije kazao. U drskosti je taj prorok govorio. Nemoj od njega strahovati." (Pnz 18,21.22; usporedi: Jr 28,9.) Premda proročanstva mogu obuhvatiti uglavnom mali dio proročke vijesti, njihova se točnost mora pokazati.

3. Priznaje li Kristovo utjelovljenje? "Po ovome poznajete duh Božji, svaki duh koji priznaje: Isus Krist došao je u tijelu, od Boga je; svaki duh koji takvim ne priznaje Isusa Krista, nije od Boga." (1 Iv 4,2.3). Ovaj test zahtijeva više od jednostavne potvrde da je Isus Krist živio na Zemlji. Pravi prorok mora priznati biblijsko učenje o Kristovom utjelovljenju - mora vjerovati u Njegovu božansku narav i ranije postojanje, da Ga je rodila djevojka, da je imao pravu ljudsku narav, bezgrešan život, u žrtvu pomimicu, uskrsnuće, uzašašće, posredničku službu i drugi dolazak.

4. Donosi li prorok dobre ili zle "rodove"? Proroštvo dolazi nadahnućem "ljudi potaknuti od Duha Svetoga" (2 Pt 1,21). Lažne proroke možemo prepoznati po njihovim rodovima. "Ne može dobro stablo roditi zlim rodom," rekao je Isus, a zlo stablo dobrim rodom. Svako stablo, ako ne rađa dobrim rodom, siječe se i baca u oganj. Dakle: prepoznat ćete ih po njihovim rodovima." (Mt 7,16.18-20)

Ovaj je savjet od presudnog značaja za procjenjivanje prorokove tvrdnje. On prvo govori o prorokovom životu. To ne znači da prorok mora biti apsolutno savršen - Sveto pismo kaže da je Ilija bio čovjek "koji je patio kao i mi". (Jakov 5,17) Međutim, prorokov život treba označiti rod Duha, a ne djela tjelesna (vidi: Gal 5,19-23).

Drugo, ovo je načelo u vezi s prorokovim utjecajem na druge. Kakvi rezultati nastaju u životu onih koji prihvaćaju vijest? Osposobljuju li njihove vijesti pripadnike Božjeg naroda za misiju i sjedinjuju li ih u njihovoj vjeri (Ef 4,12-16)?

Svaka osoba koja tvrdi da ima proročki dar treba biti podvrgnuta ovim biblijskim testovima. Ako on ili ona odgovore ovim mjerilima, možemo imati povjerenja da je Duh Sveti toj osobi doista dao proročki dar.

Duh proricanja u Crkvi adventista sedmoga dana

Dar proricanja bio je aktivan u službi Ellen G. White, koja je bila među osnivačima Crkve adventista sedmoga dana. Ona je davala nadahnute upute Božjem narodu koji živi u posljednje vrijeme. Svijet s početka devetnaestog stoljeća, kada je Ellen White počela iznositi Božje vijesti, bio je svijet čovjeka. Njen proročki poziv podvrgnut je detaljnom kritičkom ispitivanju. Nakon što je zadovoljila biblijske testove, nastavila je služiti svojim duhovnim darom punih 70 godina. Od 1844., kada je imala 17 godina, do 1915., kada je umrla, ona je imala više od 2000 viđenja. Tijekom tog vremena živjela je i radila u Americi, Evropi i

Australiji, dajući savjete, osnivajući novo djelo, propovijedajući i pišući.

Ellen White nikada nije uzela titulu proročice, ali nije bila protiv kada su je drugi zvali tim imenom. Ona je objašnjavala: "U mojoj ranoj mladosti pitali su me nekoliko puta: 'Jesi li ti proročica?' Ja sam uvijek odgovarala: 'Ja sam Gospodnja vijesnica.' Znam da su me mnogi nazvali proročicom, ali ja nisam zahtijevala tu titulu... Zašto nisam zahtijevala da me zovu proročicom? - Zato što u današnje vrijeme mnogi koji smjelo tvrde da su proroci predstavljaju sramotu za Kristovo djelo i zato što moj rad obuhvata mnogo više no što riječ prorok znači ... Nikada nisam tvrdila da sam proročica. Ako me drugi tako zovu, s njima se ne prepirem. Ali moj rad pokriva toliko mnogo grana da sebe ne mogu drukčije nazvati do vijesnicom.

Primjena proročkih tekstova. Kako je služba Ellen White zadovoljila biblijske testove za proroka?

1. *Podudarnost s Biblijom.* Njen bogati literarni rad obuhvaća na desetine tisuća biblijskih redaka, povezanih često s detaljnim izlaganjima. Temeljito je proučavanje pokazalo da su njegovi spisi dosljedni, točni i u potpunoj podudarnosti sa Svetim pismom.

2. *Točnost proročanstava.* Spisi Ellen White sadrže relativno mali broj proročanstava. Neka su u tijeku ispunjenja, dok druga još čekaju ispunjenje. Međutim, ona koja su mogla biti ispitana, ispunila su se s pouzdanom točnošću. Slijede dva primjera koji pokazuju njenu proročku sposobnost.

a. *Uspon modernog spiritizma.* Godine 1850. kada se upravo pojavio spiritizam - pokret koji zagovara vezu sa svijetom duhova i mrtvih - Ellen White ga je prepoznala kao prijevaru posljednjeg vremena i prorekla njegovo širenje. Premda je u to vrijeme pokret bio nedvosmisleno antikršćanski, ona je prorekla da će se ovo neprijateljstvo promijeniti i da će se on cijeliti među kršćanima. Od tog vremena spiritizam se proširio po cijelom svijetu, pridobivši milijune privrženika. Njegov položaj se promijenio; čak mnogi nazivaju sebe kršćanskim spiritistima, tvrdeći da imaju pravu kršćansku vjeru i da su "spiritisti jedini vjerski zanesenjaci koji koriste obećane Kristove darove, s pomoću kojih liječe bolesne i pokazuju buduće svjesno i napredno postojanje". Čak i uvjeravaju da vam spiritizam "pruža spoznaju o svim velikim vjerskim sustavima, čak i više od toga, on vam daje veće znanje kršćanske Biblije nego svi komentari zajedno. Biblija je knjiga spiritizma."

b. *Biblijska suradnja između protestanata i rimokatolika.* Tijekom života Ellen White između protestanata i rimokatolika postojala je velika provalija koja je nagovještavala da će isključiti svaku suradnju između njih. Među protestantima je bjesnio antikaticizam. Ona je prorokovala da će goleme promjene unutar protestantizma prouzročiti udaljavanje od vjere Reformacije. U skladu s tim, smanjit će se razlike između protestanata i katolika, što će dovesti do toga da premoste provaliju koja ih je dijelila.

Godine nakon njene smrti suočavale su se s pojavom ekumenskog pokreta, ustanovljenjem Svjetskog savjeta Crkava, Vatikanom II Katoličke crkve, s protestantskim nepoznavanjem pa čak i neposrednim odbacivanjem gledišta reformacije o proročkom tumačenju. Ove glavne promjene porušile su barijere između protestanata i katolika, uspostavljajući suradnju koja je stalno napredovala.

3. *Priznavanje Kristovog utjelovljenja.* Ellen White je opširno pisala o Kristovom životu. U njenim književnim djelima dominira Njegova uloga kao Gospoda i Spasitelja, Njegova žrtva

pomirnica na križu i njegova sadašnja posrednička služba. Njena knjiga *Čežnja vjekova* proglašena je jednom od najduhovnijih rasprava ikada napisanih o Kristovom životu, dok je *Put Kristu*, njena najraširenija knjiga, dovela milijune u duboki odnos s Njim. Njena djela jasno prikazuju Krista kao potpunog Boga i potpunog čovjeka. Njena se uravnotežena izlaganja u cijelosti slažu s biblijskim gledištem, u kojima brižljivo izbjegava pretjerano isticanje jedne naravi nad drugom - problem koji je izazvao mnogo rasprava tijekom povijesti kršćanstva.

Njena cjelokupna obrada Kristove službe je praktična. Bez obzira o kom aspektu ona govori, njena je glavna briga da čitatelja dovede u mnogo prisniju vezu sa Spasiteljem.

4. *Utjecaj njene službe.* Prošlo je više od jednog stoljeća kako je Ellen White primila proročki dar. Njena Crkva i život onih koji su se držali njenih savjeta otkrivaju utjecaj njenog života i poruka.

"Premda nije nikada bila na nekom zvaničnom položaju, nije bila rukopoloženi propovjednik, i nikada nije primila nikakvu plaću od Crkve sve do smrti svoga muža, njen je utjecaj oblikovao Crkvu adventista sedmoga dana više od bilo kog činitelja, osim Svetoga pisma. Ona je bila pokretačka sila u ustanovi izdavačkog djela Crkve, u školama, medicinsko - misionarskom djelu i u po cijelom svijetu raširenom misionarskom djelu, što ga je Kršćanska adventistička crkva učinila jednom od najvećih protestantskih misionarskih organizacija s najbržim priraštajem.

Materijal koji je napisala čini više od 80 knjiga, 200 traktata i brošura i 4.600 članaka u časopisima. Propovjedi, dnevni, posebna svjedočanstva i pisma obuhvaćaju daljnjih 60.000 stranica rukopisnog materijala.

Oblast ovog materijala je začuđujuća. Stručnost Ellen White nije bila ograničena samo na nekoliko uskih polja. Gospod joj je davao savjete za oblast zdravlja, odgoja, obiteljskog života, umjerenosti, evangelizma, izdavačke službe, pravilne prehrane, medicinskog djela i za mnoge druge predmete. Možda njeno pisanje o zdravlju najviše zadivljuje, jer je njena shvaćanja, od kojih su neka nastala prije više od jednog stoljeća, potvrdila moderna znanost.

Njeni spisi usredotočeni su na Isusa Krista i podupiru visoke moralne vrijednosti judeo-kršćanske predaje.

Premda je većina spisa usmjerena Kršćanskoj adventističkoj crkvi, veliki dio cijeni i šira publika. Njena popularna knjiga *Put Kristu* prevedena je na više od stotinu jezika i prodana u više od 15 milijuna primjeraka. Njeno je najveće djelo dobro prihvaćena serija *Velika borba* u pet svezaka, koja u detalje opisuje veliki sukob između Krista i Sotone od nastanka grijeha do Njegovog iskorjenjivanja iz svemira.

Dubok je utjecaj njenih spisa na pojedince. Nedavno je Institut za propovjedničku službu u Crkvi na Sveučilištu Andrews načinio studiju uspoređujući kršćanski stav i ponašanje adventista koji redovno čitaju njene knjige i onih koji to ne čine. Ovo istraživanje izričito ističe utjecaj njenih spisa na one koji ih čitaju. Studija je došla do ovih zaključaka: "Čitatelji imaju prisniju vezu s Kristom, više sigurnosti u svom druženju s Bogom, sasvim je vjerojatno da su prepoznali svoje duhovne darove. Oni mnogo više daju u korist javnih evangelizacija i mnogo revnosnije pridonose mjesnim misionarskim projektima. Osjećaju se mnogo spremnijima za svjedočenje i aktivno se uključuju u mnoge programe za svjedočenje i uspostavu veza. Oni po svoj prilici svakodnevno proučavaju Bibliju, mole se za određene

osobe, sastaju se u skupinama za kršćansko druženje i svakodnevno imaju obiteljska bogoslužja. Oni mnogo pozitivnije promatraju svoju Crkvu. Oni su zaslužni za pridobivanje mnogih duša."

Duh proroštva i Biblija. Spisi Ellen White nisu zamjena za Sveto pismo. Oni ne mogu biti stavljeni na istu visinu. Sveto pismo stoji samo, kao jedinstveno mjerilo s pomoću koga se njeni i svi ostali spisi moraju procijeniti i kome moraju biti potčinjeni.

1. Biblija najuzvišenije mjerilo. Adventisti sedmoga dana potpuno podupiru načelo reformacije *sola scriptura*, o Bibliji koja samu sebe tumači i osnova je svih doktrina. Osnivači Crkve razradili su osnovna vjerovanja proučavanjem Biblije; oni nisu dobili ove doktrine s pomoću viđenja Ellen White. Njena glavna uloga prilikom stvaranja doktrina bila je da ih vodi u razumijevanju Biblije i potvrdi zaključke donesene na melju proučavanja Biblije.

Sama Ellen White vjerovala je i učila da je Biblija glavno pravilo Crkve. U svojoj prvoj knjizi, objavljenj 1851. godine, ona kaže: "Preporučujem Vam, dragi čitatelju, Riječ Božju kao pravilo vjere i života. Riječju će nam se suditi." Ona nikada nije promijenila ovo gledište. Mnogo godina kasnije pisala je: "U svojoj Riječi Bog nam je dao znanje potrebno za spasenje. Mi trebamo primiti Sveto pismo kao pouzdano i nepogrešivo otkrivenje Njegove volje. Ono je mjerilo karaktera, pravilo vjere i života." Godine 1909. tijekom svog posljednjeg obraćanja generalnom zasjedanju Crkve, otvorila je Bibliju, podigla je pred skupom i rekla: "Braćo i sestre, ja vam preporučujem ovu Knjigu."

U odgovoru vjernicima koji su njene spise smatrali dodatkom Bibliji, pisala je: "Uzela sam dragocjenu Bibliju i okružila nekim Svjedočanstvima za Crkvu, danim Božjem narodu ... Vi ne poznajete Sveto pismo. Da ste od Božje Riječi načinili predmet svog proučavanja, sa željom da postignete biblijsko mjerilo i dostignete kršćansko savršenstvo, Svjedočanstva vam ne bi bila potrebna. Budući da ste zanemarili upoznati Božju nadahnutu Knjigu, On je pokušao doprijeti do vas jednostavnim, neposrednim svjedočanstvima, skrećući vašu pozornost na riječi nadahnuća koje ste zanemarili poslušati, vodeći vas da oblikujete svoj život u skladu s čistim i uzvišenim učenjima."

2. Vodič k Bibliji. Svoje djelo smatrala je vodičem koji ljude usmjerava natrag k Bibliji. "Malo se pozornosti poklanja Bibliji", rekla je ona. Zato je "Bog dao manju svjetlost da povede ljude i žene k većoj svjetlosti." "Božja Riječ", pisala je ona, "dostatna je da rasvijetli i najzamračeniji um i mogu je razumjeti oni koji imaju najmanju želju da je razumiju. Međutim, usprkos svemu tome, neki koji izjavljuju da su od Božje Riječi načinili predmet svog proučavanja, pokazali su se da žive u neposrednoj suprotnosti s njenim najjasnijim načelima. Stoga, da ne bi ostavio ljude i žene bez ikakvog opravdanja, Bog je dao jasna i odlučna svjedočanstva, da ih dovede natrag k Riječi koju su zanemarili slijediti."

3. Vodič u razumijevanju Biblije. Ellen White je svoje spise smatrala putokazom k jasnijem razumijevanju Biblije. "Dodatna istina nije dana; već je Bog kroz Svjedočanstva pojednostavio velike istine koje su već dane i na svoj izabrani način iznio pred narod da bi probudio um i ostavio dojam na njega s pomoću njih, kako bi svi ostali bez izgovora." "Pisana svjedočanstva nisu dana da pružaju novu svjetlost, već da živo utječu na srce istinama nadahnuća koje su već otkrivene."

4. Vodič za primjenu biblijskih načela. Većina njenih spisa primjenjuju biblijske savjete na svakodnevni život. Ellen White je govorila "da je dobila uputstva da objavi opšta načela, u

svom govoru ili pisanju, a da istodobno nabroji opasnosti, zablude i grijeha nekih pojedinaca, kako bi svi bili opomenuti, pokarani i posavjetovani". Krist je obećao takvo proročko voditeljstvo svojoj Crkvi. Kao što je Ellen White i zabilježila: "Činjenica da je Bog otkrio svoju volju čovjeku kroz svoju Riječ, ne isključuje potrebu stalne prisutnosti i vodstva Božjeg Duha. Naprotiv, Spasitelj je obećao Svetoga Duha svojim učenicima da bi mogli razumjeti Njegovu Riječ, da ih rasvijetli i zapečati njegov nauk."

Izazov za vjernika. Proročanstvo iz Otkrivenja da će se u posljednjim danima povijesti Zemlje "svjedočanstvo Isusovo" samo pokazati preko "duha proroštva", predstavlja izazov za svakoga da ne zauzme stav ravnodušnosti i nevjerstva, već da "sve ispituje" i "da se drži dobra". Mnogo se dobiva - ili gubi - ovisno o tome sprovodimo li ovo biblijski opunomoćeno istraživanje. Jošafat je rekao: "Pouzđajte se u Jahvu svoga Boga, i održat ćete se; pouzđajte se u njegove proroke i budite sretni!" (2 Ljet 20,20). Njegove riječi i danas zvuče istinito.

NAUK O KRĆŠANSKOM ŽIVOTU

Adventisti sedmog dana vjeruju...

Uzvišena načela Božjeg Zakona uobličena su u Deset zapovijedi i potvrđena Kristovim životom. Ona izražavaju Božju ljubav, volju i ciljeve s obzirom na ljudsko ponašanje i odnose i obvezuju sve ljude u svim vremenskim razdobljima. Ova su pravila osnova Božjeg saveza s Njegovim narodom i mjerilo Božjeg suda. Posredovanjem Svetoga Duha ona upućuju na grijeh i bude potrebu za Spasiteljem. Spasenje je samo od milosti, a ne od djela, a njegov je rod poslušnost Zapovijedima. Ova poslušnost razvija kršćanski karakter i donosi osjećaj sreće. Ona je dokaz naše ljubavi spram Gospoda i naše brižljivosti za naše bližnje. Poslušnost koja potiče od vjere pokazuje Kristovu silu da preobrazi život i u skladu s tim jača kršćansko svjedočenje. (Osnovna vjerovanja, 18)

POGLAVLJE 18

BOŽJI ZAKON

Sve su oči bile uprte u goru. Njen je vrh bio pokriven gustim oblakom, koji je postajao sve mračniji, i koji se polako spuštao sve dok cijelo brdo nije bilo potpuno obavijeno nekom tajanstvenošću. Munje su sijevale iz tame, dok su gromovi višestruko odjekivali; "Dizao se dim kao dim iz peći. Sve se brdo silno treslo. Zvuk trube bivao sve jači. (Izl 19,18.19). Ova veličanstvena objava Božje prisutnosti bila je tako silna da je sav Izrael drhtao.

Iznenada su grmljavina i trube umuknuli, ostavljajući uzvišenu tišinu. Tada je Bog progovorio iz guste tame koja Ga je okružavala, dok je stajao na gori. Dirnut dubokom ljubavlju svog naroda, On je objavio Deset zapovijedi. Mojsije je rekao: "Dođe Jahve sa Sinaja, sa Seira im se pokaza i s gore Parana zasja. Ipak ti ljubiš sve narode, svi sveti njihovi u tvojoj su ruci. Pred tvojim su ležali nogama, išli tobom prevođeni." (Pnz 33,2.3)

Kad je dao Zakon na Sinaju, Bog se nije otkrio samo kao veličanstveni, vrhovni autoritet svemira već i kao Otkupitelj svoga naroda (Izl 20,2). On je Spasitelj zato što je pozvao ne samo Izrael već i cijelo čovječanstvo (Prop 12,13) da posluša deset kratkih Stvoriteljevih, autoritativnih pravila koja obuhvaćaju dužnosti ljudskih stvorenja spram Boga i njihovih bližnjih.

A Bog reče:

"Nemoj imati drugih bogova uz mene."

"Ne pravi sebi lika ni obličja bilo čega što je gore na nebu, ili dolje na zemlji, ili u vodama pod zemljom. Ne klanjaj im se niti im služi. Jer ja, Jahve Bog tvoj, Bog sam ljubomorani.

Kažnjavam grijeh otaca - onih koji me mrze - na djeci do trećeg i četvrtog koljena, a iskazujem milosrđe tisućama koji me ljube i vrše moje zapovijedi."

"Ne uzimaj uzalud imena Jahve Boga svojeg, jer Jahve ne oprašta onome koji uzalud izgovara ime Njegovo."

"Sjeti se da svetkuješ dan subotni. Šest dana radi i obavljaš sav svoj posao. A sedmoga je dana subota, počinak posvećen Jahvi, Bogu tvojemu. Tada nikakva posla nemoj raditi: ni ti, ni sin tvoj, ni kći tvoja, ni sluga tvoj, ni sluškinja tvoja, ni živina tvoja, niti došljak koji se

nađe unutar tvojih vrata. Ta i Jahve je za šest dana stvarao nebo, zemlju i more i sve što je u njima, a sedmoga je dana počينو. Stoga je Jahve blagoslovio i posvetio dan subotni."

"Poštuj oca svoga i majku svoju, da imadneš dug život na zemlji koju ti da Jahve Bog tvoj."

"Ne ubij!"

"Ne učini preljuba!"

"Ne ukradi!"

"Ne svjedoči lažno na bližnjega svoga!"

"Ne poželi kuće bližnjega svoga! Ne poželi žene bližnjega svoga; ni sluge njegova, ni sluškinje njegove, ni vola njegova, ni magarca njegova, niti išta što je bližnjega tvoga. (Izl 20,3-17).

Narav Zakona

Kao izričaj Božjeg karaktera moralni i sveobuhvatni Zakon Deset zapovijedi sadrži sveopća načela.

Odbljesak karaktera Zakonodavca. Sveto pismo otkriva u Božjem zakonu Božje osobine. Kao i Bog "Savršen je Zakon Jahvin" i "pouzđano je Svjedočanstvo Jahvino" (Ps. 19, 8). Zakon je bez sumnje svet, a zapovijed i sveta i pravedna, i dobra." (Rim 7,12). "Vjerne su sve zapovijedi tvoje. Odavno znam za tvoje propise, da si ih sazdao zasvagda." (Ps 119,151.152). Doista, "zapovijedi su tvoje sve pravedne" (Ps 119,172).

Moralni Zakon. Deset zapovijedi objavljuju Božji model ponašanja za ljudski rod. One određuju naš odnos spram našeg Tvorca i Otkupitelja i našu dužnost prema bližnjima. Sveto pismo naziva prekršaj Božjeg Zakona grijehom (1 Iv 3,4).

Duhovni zakon. "Zakon je duhovan" (Rim 7,14). Zato ga mogu i poslušati samo oni koji su duhovni i posjeduju duhovni rod. (Iv. 15,4; Gal 5,22.23). Božji Duh nam daje silu da činimo Njegovu volju (Dj 1,8; Ps 51, 10-12). Ostajanjem u Kristu primamo silu koja nam treba da bismo rodili rod Njemu na slavu (Iv 15,5).

Ljudski su zakoni usredotočeni samo na očevidna djela. Međutim, Zapovijed tvoja nema granica" (Ps 119,96), jer obuhvaća naše najskrivenije misli, želje i osećaje, kao što su ljubomora, zavist, strast ili častoljublje. U propovijedi na Gori Isus je istaknuo ovu duhovnu veličinu Zakona, otkrivajući da prijestup počinje u srcu (Mt 5,21.22.27.28; Mk 7,21-23).

Pozitivni Zakon. Dekalog je mnogo više od samo kratkog niza zabrana; on obuhvaća dalekosežna načela. On se proteže ne samo na ono što ne trebamo činiti, već i na ono što trebamo činiti. Mi se moramo uzdržati od zlih djela i misli, ali mi moramo i naučiti upotrebljavati svoje od Boga dane talente i darove. Na taj način svaka negativna zabrana ima pozitivnu veličinu.

Na primjer, šesta zapovijed "Ne ubij!" ima i svoju pozitivnu stranu: "Unaprijedi život!" "Božja je volja da Njegovi sljedbenici teže da unaprijede dobrobit i sreću svakoga tko dođe u okružje njihova utjecaja. U dubokom smislu nalog Evandjelja - dobre vijesti o spasenju i vječnom životu u Isusu Kristu - počiva na pozitivnom načelu uobličenom u šestoj zapovijedi.

Zakon Deset zapovijedi ne treba promatrati "toliko sa strane zabrane, koliko sa strane milosrđa. Njegove su zabrane sigurno jamstvo sreće u poslušnosti. Prihvaćen u Kristu, on ostvaruje u nama čistotu karaktera koja će nam donijeti radost kroz cijelu vječnost. Za poslušne je on zaštitni zid. U Njemu gledamo dobrotu Boga, koji otkrivajući nepromjenjiva načela pravde, želi zaštititi ljude od zla što proistječe iz prekršaja."

Jednostavan Zakon. Deset zapovijedi su duboke u svom jednostavnom značaju. One su tako kratke da ih čak i dijete može brzo naučiti napamet, a ipak tako sveobuhvatne da pokrivaju svaki mogući grijeh.

"U Božjem Zakonu nema tajni. Svi mogu shvatiti velike istine koje on obuhvaća. I najslabiji um može shvatiti ova pravila; najneobrazovaniji može prilagoditi život i oblikovati karakter u skladu s božanskim mjerilima.

Zakon načela. Deset zapovijedi su skup svih pravih načela - ona se u svim vremenima primjenjuju na cjelokupno čovječanstvo. Pismo kaže: "Boj se Boga, izvršuj njegove zapovijedi, jer - to je sav čovjek." (Prop 12,13).

Dekalog - Deset riječi ili Deset zapovijedi (Izl 34,28) - sastoji se od dva dijela, predočena dvjema kamenim pločama, na kojima ga je sam Bog ispisao (Pnz 4,13). Prve četiri zapovijedi reguliraju našu dužnost spram našeg Tvorca i Otkupitelja, a posljednjih šest našu dužnost spram ljudi.

Ova dvostruka podjela potječe od dvaju velikih temeljnih načela ljubavi na kojima djeluje Božje kraljevstvo: "Ljubi Gospodina Boga svoga svim srcem svojim, svom dušom svojom, svom snagom svojom i svom pameću svojom a svoga bližnjega kao samoga sebe!" (Lk 10,27; usporedi: Pnz 6,4.5; Br 19,18). Oni koji žive po ovim načelima bit će u punom skladu s Deset zapovijedi, jer Zapovijesti u više pojedinosti izražavaju ova načela.

Prva zapovijed upućuje na isključivo obožavanje jedinoga istinitoga Boga. Druga zabranjuje idolopoklonstvo. Treća zabranjuje nepoštovanje i krivokletstvo prizivanjem Božjeg imena. Četvrta poziva na štovanje subote i prepoznaje pravoga Boga kao Tvorca neba i Zemlje.

Peta zapovijed zahtijeva od djece da se pokoravaju roditeljima kao od Boga određenih posrednika za prijenos Njegove otkrivene volje budućim naraštajima (vidi: Pnz 4,6-9; 6,1-7). Šesta štiti čovjekov život kao svetinju. Sedma nalaže čistotu i zaštitu bračnog odnosa. Osmo štiti imovinu. Deveta čuva istinu i zabranjuje krivokletstvo. Deseta dopire do korijena ljudskih odnosa, zabranjujući da se poželi ono što pripada drugima.

Jedinstveni Zakon. Deset zapovijedi su posebne riječi jer su one jedine riječi što ih je Bog jasno izgovorio jednom cijelom narodu (Pnz 5,22). Ne povjeravajući ovaj Zakon čovjekovom zaboravnom umu, Bog ga je svojim prstom uklesao na dvije kamene ploče koje je trebalo čuvati u kovčegu saveza u šatoru sastanka (Izl 31,18; Pnz 10,2).

Da bi pomogao Izraelu da Zapovijedi sprovede u djelo, Bog je dao dopunske zakone koji su do pojedinosti objašnjavali njihov odnos spram Njega i jednih prema drugima. Neki od ovih dodatnih zakona bili su usmjereni na građanske poslove u Izraelu (građanski zakoni); drugi su regulirali obrede u službi u svetštu (obredni zakoni). Bog je ove dodatne zakone priopćio narodu preko posrednika, preko Mojsija, koji ih je zapisao u "knjigu Zakona" i postavio ih "uz Kovčega saveza Jahvina (Pnz 31,25.26) - a ne u kovčeg saveza, kako je to učinio s najuzvišenijim Božjim otkrivenjem, s Dekalogom - s Deset zapovijedi. Ovi dodatni zakoni

poznati su kao "Mojsijeva knjiga Zakona" (Jš 8,31; Neh 8,1; 2 Ljet 25,4) ili jednostavno kao "Zakon Mojsijev". (2 Kr 23,25; 2 Ljet 23,18).

Zakon koji uveseljava. Božji je Zakon nadahnuće za dušu. Psalmist je rekao: "O, kako ljubim Zakon tvoj, po cio dan o njemu razmišljam." Stoga ljubim zapovijedi tvoje više no zlato, zlato žeženo." Čak i kad "tjeskoba me i nevolja snađe", rekao je on, tvoje su zapovijedi uživanje moje." (Ps 119,97.127.143). Onima koji vole Boga "njegove zapovijedi nisu teške" (1 Iv 5,3). Prijestupnici Zakon smatraju teškim jarmom, jer grešni um "se ne pokorava zakonu Božjem niti to može". (Rim 8,7).

Svrha Zakona

Bog je dao svoj Zakon da bi ljude obilno blagoslovio i uveo u spasiteljski odnos sa Sobom. Zapazite sljedeće posebne ciljeve:

On otkriva Božju volju ljudskom rodu. Kao izraz Božjeg karaktera i ljubavi, Deset zapovijedi otkrivaju Njegovu volju i cilj koji želi ostvariti s ljudskim rodom. Zapovijedi zahtijevaju savršenu poslušnost jer "ako tko vrši sav Zakon, a pogriješi samo u jednome, postaje krivac za sve". (Jak 2,10). Poslušnost je Zakonu, kao pravilu života, od životne važnosti za naše spasenje. Sam Krist je rekao: "Ako hoćeš ući u život, vrši zapovijedi." (Mt 19,17). Ova se poslušnost može ostvariti samo silom što ju daje Sveti Duh koji prebiva u čovjeku.

On je temelj Božjeg saveza. Mojsije je zapisao Deset zapovijedi s drugim tumačenjima Zakona u knjigu koja se zove Zavjetna knjiga (Izl 20,1-24,8). Kasnije je on Deset zapovijedi nazvao "ploče Saveza", upućujući na njihov značaj kao temelja vječnog saveza (Pnz 9,9 usporedi: 4,13. Za šira objašnjenja saveza, vidi 7. poglavlje u ovoj knjizi).

On djeluje kao mjerilo suda. Kao što je to Bog, i Njegove "zapovijedi su sve pravedne". (Ps 119,172). Prema tomu Zakon postavlja mjerilo pravičnosti. Svakome od nas bit će suđeno prema ovim pravednim načelima, a ne po našoj savjesti. "Boj se Boga, izvršuj njegove zapovijedi", kaže Sveto pismo, "jer sva će skrivena djela, bila dobra ili zla, Bog izvesti na sud." (Prop 12,13.14; usporedi: Jak 2,12).

Ljudska savjest je različita. Neka je "slaba", dok je druga "okaljana" "zla" ili "ožigosana" (1 Kor 8,7.12; Tit 1,15; Heb 10,22; 1 Tim 4,2). Kao i sat, ma koliko dobro radio, ona se mora "podesiti" s pomoću nekog preciznog mjerila da bi imala svoju vrijednost. Naša nam savjest govori što moramo pravo učiniti, ali ona nam ne govori što je pravo. Samo nas savjest utvrđena Božjim uzvišenim mjerilom - Njegovim Zakonom - može zadržati da ne odemo u grijeh.

On upozorava na grijeh. Bez Deset zapovijedi ljudi ne bi mogli jasno poimati Božju svetost, svoju vlastitu krivnju ili svoju potrebu za pokajanjem.

Kad ljudi nisu svjesni da prestupaju Božji Zakon, oni ne osjećaju svoju izgubljenost ili potrebu za spasonosnom Kristovom krvi.

Kako bi pomogao ljudima da uvide svoje pravo stanje, Zakon djeluje kao ogledalo (Vidi: Jak 1,23-25). Oni koji "pogledaju u njega" vide svoje karakterne mane nasuprot Božjem pravednom karakteru. Na taj način moralni Zakon pokazuje da je cio svijet kriv pred Bogom (Rim 3,19), učinivši svakoga u cijelosti odgovornim spram Njega.

"Zakon, uistinu, služi samo točnoj spoznaji grijeha" (Rim 3,20) jer "grijeh je kršenje zakona"

(1 Iv 3,4). Doista, apostol Pavao je rekao "ja sam grijeh upoznao samo po Zakonu". (Rim 7,7). Uvjeravajući grešnike u njihovu krivnju, on im pomaže da shvate kako su pod osudom suda Božje srdžbe i da su sučeljeni s kaznom vječne smrti. On ih dovodi do osjećaja njihove potpune bespomoćnosti.

On je pokretačka sila u obraćenju. Božji je Zakon sredstvo koje koristi Sveti Duh da bi nas doveo do obraćenja: "Savršen je Zakon Jahvin - dušu krijepi." (Ps 19,7) Kada, nakon raspoznavanja svog pravog karaktera, shvatimo da smo grešnici, da se nalazimo u stroju smrti i bez nade, mi osjećamo potrebu za Spasiteljem. Tada dobra vijest evanđelja dobiva pravo značenje. Na taj nas način Zakon upućuje na Krista, na Jedinog koji nam može pomoći da izbjegnemo svoju beznadežnu situaciju. U ovoj svjetlosti apostol Pavao se poziva i na moralni i obredni zakon, jer je "čuvar da nas vodi u Krista, da se vjerom opravdamo" (Gal 3,24).

Premda Zakon otkriva naš grijeh, on nas nikada ne može spasiti. Upravo kao što je voda sredstvo kojim se može očistiti prljavo lice, tako i mi, nakon otkrića svoje potrebe u ogledalu Božjeg moralnog Zakona, sežemo k izvoru da se operemo "od grijeha i nečistoće" (Zah 13,1) i čistimo se "u krvi Janjetovoj". (Otk 7,14). Mi moramo pogledati na Krista i "kada nam se Krist otkrije ... na križu Golgote, kako umire pod teretom grijeha cijeloga svijeta, Sveti Duh nam otkriva Božji stav prema svima koji se pokaju od svojih grijeha". Tada nada ispunjuje naše duše i u vjeri žudimo k Spasitelju koji nam pruža dar vječnog života (Iv 3,16).

On daje pravu slobodu. Krist je rekao "tko god čini grijeh, rob je grijeha". (Iv 8,34). Dok prestupamo Božji Zakon, nemamo nikakvu slobodu; ali nam poslušnost Božjim zapovijedima osigurava istinsku slobodu. Živjeti među granicama Božjeg Zakona znači oslobođenje od grijeha. To isto znači i oslobođenje od onoga što prati grijeh - od stalne brige, ranjavanja savjesti, povećavanja krivnje i griže savjesti koje slabe naše životne snage. Psalmist je rekao: "Hodit ću putem prostranim, jer naredbe tvoje istražujem." (Ps 119,45). Apostol se Jakov pozvao na Dekalog kao na "kraljevski Zakon, "savršeni Zakon slobode". (Jak 2,8; 1,25)

Da bismo mogli dobiti ovu slobodu, Isus nas poziva da sa svojim teretom grijeha dođemo k Njemu. Namjesto njega, On nam nudi svoj jaram koji je lak (Mt 11,29.30). Jaram je sredstvo za služenje. Time što raspoređuje teret, jaram olakšava izvršenje zadaće. Krist nudi da bude u jarmu zajedno s nama. Sam jaram je Zakon; "veliki zakon ljubavi očitavan u Edenu, objavljen na Sinaju, a u novom savezu, napisan u srcu, povezuje čovjeka - djelatnika s Božjom voljom". Kad smo u jarmu zajedno s Kristom, On nosi teški teret a poslušnost pretvara u radost. On nam omogućuje da uspijemo u onome što je ranije bilo nemoguće, tako da Zakon, zapisan u našem srcu, postaje zadovoljstvom i radošću. Mi smo slobodni zato što *želimo* da činimo onako kako On nalaže.

Ako se Zakon iznosi bez Kristove spasonosne sile, onda ne postoji oslobođenje od grijeha. Međutim, Božja spasiteljska milost, koja ne ukida Zakon, pokreće silu koja oslobađa od grijeha, jer "gdje je Duh Gospodnji ondje je sloboda". (2 Kor 3,17)

On sprečava zlo i donosi blagoslov. Umnožavanje zločina, nasilja, nemoralnosti i zla što je preplavilo svijet, proisteklo je iz nepoštovanja Deset zapovijedi. Tamo gdje je prihvaćen, ovaj Zakon sprečava grijeh, potpomaže pravično djelovanje i postaje sredstvom za ustanovljenje pravde. Narodi koji su pripojili njegova načela svojim zakonima, doživjeli su veliki blagoslov. S druge strane, odbacivanje njegovih načela donosi stalno propadanje.

U doba Staroga zavjeta Bog je često blagoslivljao narode i pojedince u srazmjeru s njihovom

poslušnošću prema Njegovom Zakonu. "Pravednost uzvišuje narod", kaže Sveto pismo, "i pravdom se utvrđuje prijestolje" (Izr 14,34; 16,12). Oni koji ne slušaju Božje zapovijedi nailaze na nevolje (Ps 89,31,32). "Jahvino je prokletstvo na domu bezbožnika, a blagoslov u stanu pravednika." (Izr 3,33; usporedi: Br 26; Pnz 28). Isto opće načelo važi idanas.

Vječnost Zakona

Budući da je moralni Zakon od deset zapovijedi izraz Božjeg karaktera, njegova načela nisu privremena ili vezana za okolnosti, nego su apsolutna, nepromjenjiva i od stalne važnosti za ljudski rod. Kršćani tijekom stoljeća čvrsto su podržavali vječnost Božjeg Zakona, snažno potvrđujući njegovu univerzalnu važnost.

Zakon prije Sinaja. Zakon je postojao mnogo ranije no što je Bog dao Dekalog Izraelu. Da nije postojao, ne bi mogao postojati grijeh prije Sinaja, jer "grieh je kršenje Zakona" (1 Iv 3,4). To što su Lucifer i njegovi anđeli zgriješili dokazuje postojanje Zakona čak i prije stvaranja (2 Pt 2,4).

Kad je Bog po svom obličju stvorio Adama i Evu, On je u njihov um usadio moralna načela Zakona, učinivši da za njih bude sasvim prirodno činiti Njegovu volju. Njihov prijestup uveo je grijeh u ljudski rod (Rim 5,12).

Bog je kasnije rekao o Abrahamu da je "slušao moj glas i pokoravao se mojim zapovijedima, mojim zakonima i odredbama". (Post 26,4.5). A i Mojsije je učio Božje zapovijedi i Njegove zakone prije Sinaja (Izl 16; 18,16). Proučavanje 1. Mojsijeve knjige, knjige Postanak, pokazuje da su Deset zapovijedi bile poznate mnogo prije Sinaja. Ova knjiga objašnjava da je narod shvatio prije no što je Bog dao Dekalog, da su djela koja su zabranjena bila zla. Ovo opće razumijevanje moralnog Zakona pokazuje da je Bog ljudskom rodu dao spoznaju o Deset zapovijedi.

Sinajski Zakon. Tijekom dugog razdoblja robovanja u Egiptu, među narodom koji nije priznavao pravoga Boga (Izl 5,2), Izraelci su živjeli usred idolopoklonstva i izopačenosti. Zbog toga su oni izgubili mnogo od svog razumijevanja Božje svetosti, čistote i moralnih načela. Njihov položaj robova otežavao je njihovo obožavanje.

Odgovarajući na njihov beznadežni poziv u pomoć, Bog se sjetio svog zavjeta s Abrahamom pa je odlučio svoj narod osloboditi iz te "peći ražarene" (Pnz 4,20) tako što će ih dovesti u zemlju "da čuvaju naredbe njegove i zakone da mu paze". (Ps 105,43-45).

Nakon njihovog oslobođenja, On ih je doveo do gore Sinaj da bi im dao moralni Zakon, pravilo Njegove vladavine i obredne zakone koji su ih trebali poučiti da put spasenja vodi jedino kroz Spasiteljevu žrtvu pomirnicu. Zatim, Bog je na Sinaju dao Zakon neposredno, jasnim i jednostavnim izrazima "radi prekršaja" (Gal 3,19) "kako bi se grijeh, uz pomoć zapovjedi, pokazao neizmerno grešan" (Rim 7,13). Jedino time što je Božji moralni Zakon postavljen u oštro žarište, Izraelci su mogli postati svjesni svojih prijestupa, prepoznati svoj osjećaj bespomoćnosti i uvidjeti svoju potrebu za spasenjem.

Zakon prije Kristovog povratka. Biblija otkriva da je Božji Zakon predmet Sotoninog napada i da će njegovo ratovanje protiv njega dostići svoj vrhunac neposredno prije Drugog dolaska. Proročanstvo upućuje da će Sotona povesti većinu ljudi u neposlušnost prema Bogu (Otk 12,9). Djelujući preko sile "Zvijeri", on će usmjeriti pozornost svijeta na Zvjer namjesto na Boga (Otk 13,3; više o ovim proročanstvima vidi: 12. poglavlje u ovoj knjizi).

1. *Napad na Zakon.* Sedmo poglavlje Knjige proroka Danijela prikazuje istu silu kao mali rog. Ovo poglavlje govori o četirima velikim zvjerima, koje su, još od Kristovog doba, komentatori poistovjetili sa svjetskim silama - Babilonom, Medo-Perzijom, Grčkom i Rimom. Deset rogova četvrte zvijeri predstavljaju diobe Rimskog Carstva u vrijeme njegovog pada (476.n.e)

Danijelovo je viđenje usredotočeno na Mali rog, na strašnu i bogohulnu silu koja se uzdigla između deset rogova, označujući uzdizanje jedne strašne sile nakon raspada Rimskog Carstva. Ova će sila pokušati promijeniti Božji Zakon (Dn 7,25) i protezat će se do Kristovog povratka (vidi: 19. poglavlje). Ovaj napad, sam po sebi, dokaz je o vječnom značaju Zakona u planu spasenja. Ovo se viđenje završava ponovnim uvjerenjem Božjeg naroda da ova sila neće uspjeti ukloniti Zakon, jer će Sud uništiti Mali rog (Dn 7,11.26-28).

2. *Sveti brane Zakon.* Poslušnost je obilježje svetih koji očekuju Drugi dolazak. U konačnom će se sukobu oni sjediniti u podupiranju Božjeg zakona. Sveto pismo ih opisuje sljedećim izrazima: "Koji vrše Božje zapovijedi i čuvaju Isusovo svjedočanstvo" (Otk 12,17; 14,12) i strpljivo i željno iščekuju Kristov povratak.

Pripremajući se za Drugi dolazak ovaj narod objavljuje evanđelje, pozivajući druge da obožavaju Gospoda kao Tvorca (Otk 14,6.7). Oni koji s ljubavlju obožavaju Boga, slušaju Ga, kao što je apostol Ivan rekao: "Jer u ovome stoji ljubav prema Bogu: da vršimo njegove zapovijedi. A njegove zapovijedi nisu teške." (1 Iv 5,3).

3. *Božji sudovi i Zakon.* Božji sud od sedam posljednjih zala koji će doći na neposlušne potiče iz Hrama, "Šatora svjedočanstva" na Nebu (Otk 15,5). Izrael je bio dobro upoznat s izrazom *šator svjedočanstva*. On je označavao šator svjedočanstva što ga je podigao Mojsije (Br 1,50.53; 17,8; 18,2). On je tako nazvan zato što je u šatoru bio smješten "Kovčeg svjedočanstva (Izl 26,34) koji je čuvao "dvije ploče svjedočanstva" (Izl 31,18). Tako su Deset zapovijedi "Svjedočanstvo" - svjedočanstvo ljudskom rodu o božanskoj volji (Izl 34,28.29).

Međutim, Otkrivenje 15,5 odnosi se na, "Šator svjedočanstva" na *Nebu*. Mojsijevo je svetište bilo samo kopija nebeskog hrama (Izl 25,8.40; Usporedi: Heb 8,1-5); veliki izvornik Dekaloga ondje se čuva. Da su konačni sudovi usko povezani s prijestupom Božjeg Zakona, dodatni je dokaz o neprolaznom trajanju Deset zapovijedi.

Knjiga Otkrivenje također opisuje otvaranje nebeskog Hrama koje otkriva pogledu "Kovčeg saveza" (Otk 11,19). Izraz "Kovčeg saveza" označuje kovčeg zemaljskog svetišta, koji je čuvao ploče na kojima su bile "riječi Saveza, Deset zapovijedi" (Izl 34,28. usporedi: Br 10,33; 5. Pnz 9,9). Kovčeg saveza u nebeskom svetištu je izvorni kovčeg koji čuva riječi *vječnog saveza* - izvornih Deset zapovijedi. Na taj način, jasno je da je određivanje vremena Božjih konačnih sudova nad svijetom (Otk 11,18) u vezi s otvaranjem nebeskog Hrama u čijem se središtu nalazi kovčeg s Deset zapovijedi - doista, upečatljiva slika uzdizanja Božjeg Zakona kao mjerila suda.

Zakon i evanđelje

Spasenje je dar koji dolazi milošću kroz vjeru, a ne djelima Zakona (Ef 2,8). "Nikakva djela po Zakonu, nikakav napor dostojan hvale i nikakva dobra djela - bez obzira ima li ih mnogo ili malo, jesu li to djela žrtve ili ne - ne mogu ni na kakav način opravdati grešnika" (Tit 3,5; Rim 3,20).

U cijelom Svetom pismu postoji savršeni sklad između Zakona i evanđelja, jedno podupire drugo.

Zakon i evanđelje prije Sinaja. Kad su Adam i Eva zgriješili, spoznali su što je krivica, strah i potreba (Post 3,10). Bog je udovoljio njihovoj potrebi ne time što je poništio Zakon koji ih je osuđivao; već namjesto toga nudeći im evanđelje koje će ih vratiti u zajednicu s Njim i u poslušnost Njemu.

Ovo se evanđelje sastojalo od obećanja o otkupu kroz Spasitelja, sjeme ženino, koji će jednoga dana doći i pobijediti zlo (Post 3,15). Sustav žrtava koji im je Bog naložio, podučavao ih je važnoj istini o pomirenju: da se oprost može primiti samo kroz prolivenu krv - kroz Spasiteljevu smrt. Vjerujući da žrtvovanje životinja simbolizira Spasiteljevu otkupiteljsku smrt kojom je umro namjesto njih, oni su dobili oprost grijeha. Oni su spašeni milošću.

Ovo je evanđeosko obećanje bilo središte Božjeg vječnog saveza milosti što ga je ponudio čovječanstvu (Post 12,1-3; 15,4.5; 17,1-9). On je bio u uskoj vezi s poslušnošću Božjem Zakonu (Post 18,18.19; 26,4.5). Jamac Božjeg zavjeta bio je Božji Sin koji je kao središte Evanđelja, bio janje zaklano "od postanka svijeta". (Otk 13,8). Božja je milost, počela djelovati čim su Adam i Eva zgriješili. Psalmist David je rekao: "Al' ljubav Jahvina vječna je nad onima što ga se boje... nad onima što njegov Savez čuvaju i pamte mu zapovijedi da ih izvrše." (Ps 103,17.18)

Zakon i evanđelje na Sinaju. Između Deset zapovijedi i evanđelja postoji uska veza. Uvod u Zakon, na primjer, odnosi se na Boga kao Spasitelja (Izl 20,1). I nakon objavljivanja Deset zapovijedi, Bog je dao upute Izraelcima da podignu oltar i otpočnu s prinošenjem žrtava koje su trebale otkriti Njegovu spasonosnu milost.

Bog je na gori Sinaj dao Mojsiju veliki dio obrednog zakona o podizanju svetišta u kojem će Bog prebivati sa svojim narodom i sretati se s njima da bi na njih izlijevao svoje blagoslove i opraštao im grijeha. (Izl 24,9-31,18). Ovo proširenje jednostavnog sustava žrtava, koji je postojao prije Sinaja, unaprijed je upućivalo na Kristovo posredničko djelo za otkup grešnika i obranu autoriteta i svetosti Božjeg zakona.

Božje prebivalište bilo je u Svetinji nad svetinjama u zemaljskom svetištu, na prijestolju milosti na kovčegu u kome se čuvao Dekalog. Svaki vid službe u svetištu predstavljao je Spasitelja. Žrtve u krvi usmjeravale su na Njegovu smrt pomirenja, koja će iskupiti ljudski rod od osude Zakona (vidi: 4. i 9. poglavlje).

Dok je Zakon Deset zapovijedi bio stavljen u kovčeg, obredni zakon, zajedno s građanskim propisima što ih je Bog dao, bili su zapisani u "knjigu Zakona" i stavljeni uz Kovčeg saveza kao "svjedokom" za narod (Pnz 31,26). Kad god su zgriješili, ovaj "je svjedok" osuđivao njihova djela i davao uvjete za izmirenje s Bogom. Od Sinaja pa do Kristove smrti, prijestupnici Deset zapovijedi nalazili su nadu, oprost i očišćenje vjerom u evanđelje prikazano u obrednim službama u svetištu.

Zakon i evanđelje poslije križa. Kao što su mnogi kršćani primijetili, Biblija je - upućujući da je Kristova smrt ukinula obredni zakon - istodobno potvrdila daljnju važnost moralnog Zakona.

Obratite pozornost na sljedeći dokaz:

1) *Obredni zakon*. Krist je svojom smrću ispunio proročki simbolizam žrtvenog sustava. Praslika je našla svoju "sjenu i obredni je zakon došao svome kraju. Stoljećima je prije ovoga prorok Daniel prerekao da će Mesijinom smrću prestati "žrtva i prinos" (Dn 9,27, vidi: 4. poglavlje u ovoj knjizi). Kad je Isus umro, crkveni se zastor na natprirodni način pocijepao od gore do dolje (Mt 27,51), upućujući na kraj duhovnog značaja službi u Hramu.

Premda je odigrao vitalnu ulogu prije Kristove smrti, obredni je zakon u mnogočemu bio nesavršen jer je bio samo "sjen budućih dobara". (Heb 10,1) On je služio samo privremenom cilju i bio je nametnut Božjem narodu do nastupanja "pravog reda" (Heb 9,10; usporedi: Gal 3,19) - do vremena kada je Krist umro kao pravo Janje Božje.

Prilikom Kristove smrti nadležnost je obrednog zakona prestala, jer je Njegova žrtva pomirnica pribavila oprost svih grijeha. Ovaj je čin izbrisao "zadužnicu koja je svojim odredbama bila nama protivna; ukloni je prikovavši je na križu". (Kol 2,14; usporedi: Pnz 31,26). Tada više nije trebalo obavljati složene obrede koji ni u kom slučaju nisu mogli otkloniti grijeh ili očistiti savjest (Heb 10,4;9,9.14). Nije bilo više briga o obrednim zakonima s njihovim složenim zahtjevima o žrtvama, jelu i piću, svetkovanju raznih blagdana (Pasha, Pedesetnica itd.), mladina ili obrednih subota (Kol 2,16; usporedi: Heb 9,10), koji su bili samo "sjen stvarnosti koja je imala doći". (Kol 2,17)

Kristovom smrću vjernici više nemaju nikakvu potrebu da se bave sjenom - mišljenju o stvarnosti u Kristu. Sada mogu neposredno pristupiti samom Spasitelju, jer "stvarnosti je Krist" (Kol 2,17).

Onako kako su ga Židovi tumačili, obredni je zakon postao preprekom između njih i drugih naroda. Postao je velikom smetnjom njihovoj misiji prosvjećivanja svijeta Božjom slavom. Kristova je smrt uništila "Zakon zapovijedi s njegovim odredbama i razvalila "plot" koji je rastavljao neznabošce od Židova i stvorila jednu novu obitelj vjernika pomirenih "u jednome tijelu" (Ef 2,14-16).

2) *Deset zapovijedi i križ*. Kristova je smrt okončala autoritet obrednog zakona, ali je utvrdila autoritet Deset zapovijedi. Krist je uklonio prokletstvo zakona, oslobađajući time vjernike od njegove osude. Međutim, to što je tako učinio ne znači da je Zakon ukinut, dajući nam slobodu da kršimo njegova načela. Mnoštvo svjedočanstava u Svetome pismu o vječnosti Zakona, nijeće takvo gledište.

Calvin je prikladno tvrdio kako "ne smijemo misliti da nas je Kristov dolazak oslobodio autoriteta Zakona, jer je on vječno pravilo predanog i svetog života, i stoga mora biti isto tako nepromjenjiv kao što je to i Božja pravda."

Apostol Pavao opisuje odnos između poslušnosti i evanđelja o spasenju milošću. Pozivajući vjernike na sveto življenje, on ih poziva da se predaju "kao oružje pravednosti u službu Bogu. Grijeh, naime, neće gospodariti nad vama, jer niste pod Zakonom, već pod milošću." (Rim 6,13.14). Tako kršćani ne drže Zakon da bi dobili spasenje - oni koji se trude da to učine, utvrdit će samo veće robovanje grijehu. "Dokle god je pod Zakonom, čovjek također ostaje i pod vlasti grijeha, jer Zakon ne može spasiti čovjeka ni od osude ni od sile grijeha. Međutim, oni koji su pod milošću, primaju ne samo oslobođenje od osude (Rim 8,1) već i silu da pobijede (Rim 6,4). Na taj način grijeh više neće imati vlast nad njima."

"Krist je", dodaje apostol Pavao, "svršetak Zakona: da se opravda svatko tko vjeruje." (Rim 10,4). Tada tko god vjeruje u Krista shvaća da je On svršetak Zakona kao načina za dobivanje

pravde. Sami po sebi mi smo grešnici, ali u Isusu Kristu mi smo pravedni putem Njegove pripisane pravednosti.

Ipak, to što su pod milošću ne daje vjernicima dozvolu da ostanu "u grijehu da se poveća milost". (Rim 6,1). Milost prvenstveno pruža silu koja omogućuje poslušnost i pobjedu nad grijehom. "Sad, dakle nema više nikakve osude onima koji su u Kristu Isusu." (Rim 8,1).

Kristova smrt uzdigla je Zakon, podupirući njegov sveopći autoritet. Da se Zakon mogao promijeniti, On ne bi trebao umrijeti. Ali budući da je ovaj Zakon aposolutan i nepromjenjiv, zahtijevala se smrt da bi se platila kazna koju on nameće. Ovom zahtjevu Krist je svojom smrću na križu u cijelosti udovoljio, omogućujući vječni život svima koji prihvaćaju Njegovu veličanstvenu žrtvu.

Poslušnost Zakonu

Ljudi ne mogu zadobiti spasenje svojim dobrim djelima. Poslušnost je plod spasenja u Kristu. Njegovom zadivljujućom milošću, posebno iskazanom na križu, Bog je oslobodio svoj narod od kazne i prokletstva grijeha. Premda su bili grešnici, Krist je dao svoj život da bi im osigurao dar vječnog života. Božja preobilna ljubav budi u grešniku pokajniku odaziv koji se i sam pokazuje poslušnošću iz ljubavi kroz moć milosti tako obilno dane. Vjernici koji razumiju da Krist cijeni Zakon i koji shvaćaju blagoslove od poslušnosti, bit će snažno potaknuti da žive životom što je sličan Kristovom.

Krist i Zakon. Krist je duboko štovao Zakon od deset zapovijedi. Kao veliki JA SAM, On je sam objavio Očev moralni Zakon sa Sinaja (Iv 8,58; Izl 3,14; vidi: 4. poglavlje u ovoj knjizi) Dio je Njegove zadaće na Zemlji bio da "uzveliča i proslavi Zakon svoj" (Iz 42,21). Jedan odsjek iz psalma koji Novi zavjet primjenjuje na Krista, jasno pokazuje Njegov stav prema Zakonu: "Milije mi je, Bože moj, vršit volju tvoju, Zakon tvoj duboko u srcu ja nosim." (Ps 40,9; usporedi: Heb 10,5.7).

Njegovo evanđelje donosilo je vjeru koja je čvrsto podupirala važnost Deset zapovijedi. Apostol Pavao je rekao: "Ukidamo li tako vjerom Zakon? Daleko od toga! Naprotiv, tim Zakon utvrđujemo." (Rim 3,31).

Tako je Krist došao ne samo da otkupi čovjeka nego i da opravda autoritet i svetost Božjeg Zakona, prikazujući Njegovu veličanstvenost i slavu ljudima i dajući im primjer kakav odnos da zauzmu spram Njega. Svi Njegovi sljedbenici, kršćani, pozvani su da u svom životu uzdižu Božji zakon. I sam živeći životom poslušnosti iz ljubavi, Krist je istaknuo da Njegovi sljedbenici trebaju držati Zapovijedi. Kad su ga upitali za uvjete vječnog života, On je odgovorio: "Ako hoćeš ući u život, vrši zapovijedi." (Mt 19,17). On je također opominjao da se ne krši ovo načelo: "Neće svaki koji mi govori: Gospodine! Gospodine! ući u kraljevstvo nebesko, nego onaj koji vrši volju moga nebeskog Oca." (Mt 7,21-23). Kršiteljima Zakona bit će zabranjen ulaz.

I sam Krist je držao Zakon, ne time što ga je poništio već životom poslušnosti. "Jer, zaista, kažem vam, rekao je On, "dok opstoji nebo i zemlja, nijedna jota, ni jedna koprčica slova iz Zakon sigurno neće nestati, a da se ne ostvari." (Mt 5,18). Krist je snažno istaknuo da veličanstveni cilj Božjeg zakona uvijek treba držati na umu: "Ljubi Gospodina Boga svoga svim srcem svojim, svom dušom svojom i svom pameti svojom! Ljubi bližnjega svoga kao samoga sebe!" (Mt 22,37.38). Međutim, On nije želio da Njegovi sljedbenici vole jedni druge onako kako svijet tumači ljubav - sebično ili sentimentalno. Da bi objasnio ljubav o kojoj je

govorio, Krist je dao "novu zapovijed". (Iv 13,34). Ova nova zapovijed nije trebala preuzeti mjesto Deset zapovijedi, već da vjernicima pruži "primjer o tome što je nesebična, u stvari prava ljubav, takva ljubav koja se nikada ranije nije pokazala na Zemlji. U tom smislu Njegova se zapovijed može opisati kao nova. Ona im nije jednostavno naložila 'da imate ljubav među sobom', već 'ljubite jedan drugoga kao što sam ja ljubio vas'. (Iv 15,12). Strogo govoreći, ovdje imamo još jedan dokaz kako je Krist uvećao Zakon svoga Oca."

Poslušnost otkriva takvu ljubav. Isus je rekao: "Ako me ljubite, vršit ćete moje zapovijedi." (Iv 14,15). "Ostat ćete u mojoj ljubavi ako budete vršili moje zapovijedi, kao što sam i ja vršio zapovijedi Oca svoga te ostajem u njegovoj ljubavi." (Iv 15,10). Slično, ako volimo Božji narod, mi volimo Boga i "vršimo njegove zapovijedi". (1. Iv 2,3).

Iskrenu poslušnost možemo postići samo ako ostanemo u Kristu. "Kao što mladica ne može sama od sebe ako ne oстане na trsu, roditi roda" rekao je On, "tako ni vi, ako ne ostanete u meni. Tko ostaje u meni i ja u njemu, rodit će mnogo roda. Jer bez mene ne možete ništa učiniti." (Iv 15,4,5). Da bismo ostali u Kristu, moramo biti raspeti s Njim i iskusiti ono o čemu je apostol Pavao pisao: "Živim - ali ne više ja, nego Krist živi u meni." (Gal 2,20). Na onima koji se nalaze u ovom stanju, Krist može ispuniti svoje novozavjetno obećanje: "Stavit ću svoje zakone u pamet njihovu, upisat ću ih u srca njihova. Ja ću biti Bog njihov, a oni će biti narod moj." (Heb 8,10).

Blagoslovi poslušnosti. Poslušnost razvija kršćanski karakter i razvija osjećaj sreće, pokrećući razvitak vjernika kao "tek rođena dječica" i "preobražaj u Kristov lik" (vidi: 1 Pt 2,2; 2 Kor 3,18). Ovaj preobražaj od grešnika u Božje dijete silno svjedoči o Kristovoj sili.

Sveto pismo proglašuje "blaženima" sve koji "hode po Zakonu Jahvinu" (Ps 119,1), koji "uživa u zakonu Jahvinu" i koji razmišljaju "o zakonu Njegovu... dan i noć". (Ps 1,2). Mnogi su blagoslovi poslušnosti: (1) znanje i mudrost (Ps 119,98.99); (2) mir (Ps 119,165; Iz 48,18); (3) pravda (Pnz 6,25; Iz 48,18); (4) čist i moralan život (Izr 7,1-5); (5) poznanje istine (Iv 7,17); (6) zaštita od bolesti (Izl 15,26); (7) dugovječnost (Izr 3,1.2; 4,10.22); i (8) obećanje da će čovjekove molitve biti uslišene (1 Iv 3,22; usporedi: Ps 66,18).

Pozivajući nas na poslušnost, Bog obećava obilne blagoslove (Lev 26,3-10; Pnz 28,1-12). Kad odgovorimo potvrdno, mi postajemo Njegovo "blago" - "kraljevsko svećenstvo i sveti puk" (Izl 19,5.6; usporedi: 1 Pt 2,5.9), uzvišeni "nad sve narode na zemlji, "na pročelju a ne u začelju" (Pnz 28,1.13).

Adventisti sedmoga dana vjeruju...

Milostivi Tvorac, nakon šest dana stvaranja, odmarao se sedmoga dana i za sve ljude ustanovio Subotu kao uspomenu na stvaranje. Četvrta zapovijed Božjeg nepromjenljivog Zakona zahtijeva svetkovanje sedmog dana, subote, kao dana odmora, obožavanja i službe u skladu s učenjem i životom Isusa, Gospodara subote. Subota je dan divnog zajedništva s Bogom i s bližnjima. Ona je simbol našeg spasenja u Kristu, znak našeg posvećenja, znak naše vjernosti i predukus naše vječne budućnosti u Božjem kraljevstvu. Subota je Božji vječni znak Njegovog vječnog zavjeta između Njega i Njegovog naroda. Radosno je svetkovanje ovog svetog vremena od večeri do večeri, od Sunčevog zalaska do zalaska, svetkovina Božjeg stvaralačkog i otkupiteljskog djela. (Osnovna vjerovanja, 19)

POGLAVLJE 19

SUBOTA

Zajedno s Bogom Adam i Eva su istraživali svoj edenski dom. Ljepota predjela zaustavljala je dah i nadilazila sve mogućnosti opisivanja. Dok je tog petka, šestog dana stvaranja, Sunce polako zalazilo, a zvijezde se počele pomaljati, "i vidje Bog sve što je učinio, i bijaše veoma dobro". (Post 1,31). Tako je Bog završio svoje stvaranje "neba i zemlje sa svom svojom vojskom". (Post 2,1)

Ali bez obzira na ljepotu svijeta što ga je upravo završio, najveći dar koji je Bog mogao dati tek stvorenom bračnom paru bila je prednost osobnog razgovora s Njim. Tako im je dao subotu, dan posebnih blagoslova, druženja i zajednice s njihovim Stvoriteljem.

Subota u Bibliji

Subota je središte u našem obožavanju Boga i kao uspomena na stvaranje, ona nam otkriva zašto Boga treba obožavati: On je Tvorac, a mi Njegova stvorenja. "Subota, stoga, počiva u samom temelju obožavanja Boga, jer ona, kao nijedna druga ustanova, na najupečatljiviji način, daje pouke o ovoj velikoj istini. Pravi temelj obožavanja Boga, ne samo sedmoga dana, već svih bogoslužja, nalazi se u razlici između Tvorca i Njegovih stvorenja. Ova velika činjenica nikada ne može zastarjeti i nikada se ne smije zaboraviti." Ova je istina vječna i morala se sačuvati pred ljudskim rodом - zato je Bog ustanovio subotu.

Subota prilikom stvaranja. Subota je došla do nas iz bezgrešnog svijeta. Ona je poseban Božji dar, koji osposobljuje ljudski rod da doživi nebesku stvarnost na Zemlji. Tri su različna djelovanja ustanovila subotu:

1) Bog se odmarao u subotu. Sedmoga je dana Bog "prestaio raditi i odahnuo" (Izl 31,17), ali se ipak nije odmarao zato što Mu je to bilo neophodno (Iz 40,28). Glagol "počinuti", *šabat*, doslovno znači, prestati s poslom ili aktivnošću (usporedi: Post 8,22). "Božji odmor nije bio rezultat ni iscrpljenosti ni umora, već prestanak s ranijim poslom."

Bog se odmarao jer je očekivao i od ljudi da se odmaraju. On je ljudskim bićima dao primjer koji

su trebali slijediti (Izl 20,11).

Ako je Bog završio stvaranje šestog dana (Post 2,1), što ističe Sveto pismo kad govori da On "dovrši svoje djelo koje učini" (Post 2,2)? Bog je završio stvaranje neba i Zemlje tijekom tih šest dana, ali je trebalo još stvoriti subotu. Odmaranjem u subotu, On ju je stvorio. Subota je bila Njegov završni potez, kraj Njegovog djela.

2) *Bog je blagoslovio subotu.* Ne samo što je Bog stvorio subotu već ju je i blagoslovio. "Blagosiljanje sedmoga dana u suštini znači da je on time proglašen predmetom izrazite božanske naklonosti i danom koji će donositi blagoslov Njegovim stvorenjima."

3) *Bog je posvetio subotu.* Posvetiti nešto znači načiniti ga svetim ili osvećenim ili ga pak izdvojiti kao sveto i za svetu porabu - posvetiti ga. Posvećeni mogu biti ljudi, mjesta (kao što su svetište, hram ili crkva) i vrijeme (sveti dani). Činjenica da je Bog posvetio sedmi dan znači da je ovaj dan svet, da ga je On izdvojio za uzvišeni cilj obogaćivanja božansko-ljudskih odnosa.

Bog je blagoslovio i posvetio sedmi dan subotu *zato što* se toga dana odmarao od svih svojih djela. On ga je blagoslovio i posvetio za ljudski rod, a ne za sebe. Njegova osobna prisutnost donosi suboti Božji blagoslov i posvećenje.

Subota kod Sinaja. Događaji koji su uslijedili nakon odlaska Izraelaca iz Egipta pokazuju da su oni u velikoj mjeri izgubili iz vida subotu. Strogi zahtjevi ropstva kao da su svetkovanje subote učinili veoma teškim. Odmah nakon što su stekli slobodu, Bog ih je čudom padanja mane i objavljivanjem Deset zapovijedi izričito podsjetio na njihovu obvezu svetkovanja sedmoga dana - subote.

1) *Subota i mana.* Mjesec dana prije no što je objavio Zakon sa Sinaja, Bog je narodu obećao zaštitu od bolesti ako bude brižljivo pazio zapovijedi Njegove "i držao njegove zakone". (Izl 15,26; usporedi: Post 26,5). Uskoro nakon davanja ovog obećanja, Bog je podsjetio Izraelce na svetost subote. Čudom davanja mane On ih je praktično podučio koliko važnim smatra njihov odmor sedmoga dana.

Svakoga dana u tjednu Bog je Izraelcima davao dostatno mane kojom je zadovoljavao njihove potrebe za taj dan. Oni je nisu smjeli nimalo ostaviti za sljedeći dan, jer bi se ako bi tako učinili, pokvarila (Izl 16,4.16-19). Šestoga dana morali su je skupiti dvostruko više no obično, tako da su imali dostatno za svoje potrebe tijekom ta dva dana - tog dana i subote. Podučavajući ih da je šesti dan određen za pripremu, kao i to kako treba svetkovati subotu, Bog je rekao: "Sutra je dan potpunog odmora, subota Jahvi posvećena. Ispecite što želite ispeći; skuhanje što želite kuhati. Sve što vam preteče ostavite za sutra." (Izl 16,23). Samo se sedmoga dana mana nije ukvarila (Izl 16,24). Jezikom sličnim četvrtoj zapovijedi Mojsije je rekao: "Šest je dana skupljajte, a sedmoga u subotu, neće je biti." (Izl 16,26)

Četrdeset godina ili više od 2.000 uzastopnih tjednih subota, dok su Izraelci bili u pustinji, čudo s manom podsjećalo je na ovaj model od šest radnih dana i sedmog dana za odmor.

2) *Subota i Zakon.* Bog je postavio zapovijed o suboti u središte Dekaloga. Ona ovako glasi:

"Sjeti se da svetkuješ dan subotni. Šest dana radi i obavljaš sav svoj posao. A sedmoga je dana

subota, počinak posvećen Jahvi, Bogu tvojemu. Tada nikakva posla nemoj raditi: ni ti, ni sin tvoj, ni kći tvoja, ni sluga tvoj, ni sluškinja tvoja, ni živina tvoja, niti došljak koji se nađe unutar tvojih vrata. Ta i Jahve je šest dana stvarao nebo, zemlju i more i sve što je u njima, a sedmoga je dana počinio. Stoga je Jahve blagoslovio i posvetio dan subotni." (Izl 20,8-11).

Sve zapovijedi iz Dekaloga imaju životni značaj i nijedna se ne smije zanemariti (Jak 2,10), pa ipak Bog je označio zapovijed o suboti među svim ostalim zapovijedima. U posebnom odnosu spram nje, On je naredio "Sjeti se", pozivajući ljudski rod da se sačuva od opasnosti da zaboravi njen značaj.

Riječi kojima počinje zapovijed "Sjeti se da svetkuješ dan subotni" - pokazuju da subota nije prvi put ustanovljena na Sinaju. Ove riječi upućuju na to da ona potječe odranije - u stvari da je ustanovljena prilikom stvaranja, kao odmor, kako nam to zapovijed pokazuje. Božja je namjera bila da svetkujemo subotu kao Njegovu uspomenu na stvaranje. Ona određuje vrijeme za odmor i službu Bogu, usmjeravajući nas na razmišljanje o Bogu i Njegovim djelima.

Kao uspomena na stvaranje, svetkovanje subote je lijek protiv idolopoklonstva. Podsjećajući nas da je Bog stvorio nebo i Zemlju, ona Ga odvaja od svih lažnih bogova. Svetkovanje subote tako postaje znakom naše vjernosti pravome Bogu - znakom da priznajemo Njegovu vrhovnu vlast kao Tvorca i Kralja.

Zapovijed o suboti djeluje kao pečat na Božjem Zakonu. Obično, pečati sadrže tri elementa: ime vlasnika pečata, njegovo zvanje i pravnu nadležnost. Službeni pečati služe za ovjeru značajnih dokumenata. Dokument prisvaja sebi autoritet zvaničnika čiji je pečat stavljen na njega. Pečat u biti znači da je sam zvaničnik odobrio dokument i da iza njega stoji sva moć njegove nadležnosti.

Između Deset zapovijedi, Zapovijed o suboti sadrži životne elemente pečata. Ona jedina između njih deset označuje pravoga Boga izričući Mu ime: "Jahve, Bog tvoj"; njegovo zvanje: "Jahve je stvarao" - Tvorac; i Njegovu teritorijalnost: "nebo i zemlju" (Izl 20,10.11). Budući da samo četvrta zapovijed iskazuje čiji autoritet stoji iza Deset zapovijedi, onda ona "sadrži pečat Boga, dodan Njegovom Zakonu kao dokaz njegove autentičnosti i obavezujuće sile".

Bog je stvorio subotu kao "uspomenu ili znak svoje moći i autoriteta u svijetu koji je bio neumrljan grijehom i pobunom. Ona je trebala biti ustanova vječne osobne obveze što je naložena opomenom 'Sjeti se da svetkuješ dan subotni'. (Izl 20,8)

Ova zapovijed dijeli tjedan na dva dijela. Bog je ljudskom rodu dao šest dana da "radi i obavlja sav svoj posao", ali da sedmoga dana ne radi "nikakva posla" (Izl 20,9.10). "šest dana", kaže zapovijed, jesu *radni* dani, ali *sedmi* je dan dan *odmora*. Da je "sedmi dan" jedinstveni Božji dan odmora dokaz su uvodne riječi ove zapovijedi: "Sjeti se da svetkuješ dan subotni."

Premda je ljudskim bićima potreban tjelesni odmor da osvježe svoje tijelo, Bog zasniva svoju zapovijed na našem odmoru u subotu po Njegovom primjeru. Budući da se On odmarao od svoga djelovanja u prvom tjednu ovoga svijeta, i mi se trebamo odmarati.

3) *Subota i savez*. Kao što je Božji Zakon bio u žarištu saveza (Izl 34,27), tako je i subota, stavljena u srce Zakona, istaknuta u Njegovom savezu. Bog je objavio subotu kao "znak između

sebe i njih, neka znaju da sam ja Jahve koji ih povećujem." (Ez 20,12; usporedi: Ez 20,20; Izl 31,17). Stoga je, rekao je On, *svetkovanje* subote vječni savez (Izl 31,16). "Upravo kao što je savez zasnovan na Božjoj ljubavi prema Njegovom narodu (Pnz 7,7.8), tako je i subota, kao znak toga saveza, znak božanske ljubavi.

4) *Godišnje subote*. Osim tjednih subota (Lev 23,3), bilo je i sedam godišnjih, obrednih subota raspoređenih po cijelom vjerskom kalendaru Izraelaca. Ove godišnje subote nisu bile neposredno u vezi sa subotom, sedmim danom, ili s tjednim ciklusom. Ove subote "povrh Jahvinih subota" (Lev 23,38) bile su prvi i posljednji dan Blagdana beskvasnih kruhova, Dana pedesetnice, Dana trubnog, Dana pomirenja i prvi i posljednji dan Blagdana sjenica (usporedi: Lev 23, 7. 8. 21. 24. 25. 27. 28. 35. 36).

Budući da je računanje ovih subota ovisilo o početku svete godine, koja se zasnivala na lunarnom kalendaru, one su mogle pasti u svaki dan tjedna. Kad su se poklapale s tjednom subotom, zvale su se "velikim danima" (usporedi: Iv 19,31). "Dok je tjedna subota bila za cio ljudski rod ustanovljena na kraju tjedna stvaranja, godišnje subote bile su sastavni dio hebrejskog sustava obreda ustanovljenih na gori Sinaj ... koje su unaprijed upućivale na dolazak Mesije i zato je njihovo svetkovanje prestalo s Njegovom smrću na križu."

Subota i Krist. Sveto pismo otkriva da je i Krist isto kao i Otac, bio Stvoritelj (vidi: 1 Kor 8,6; Heb 1,1.2; Iv 1,3). Prema tome i On je odvojio sedmi dan kao dan odmora čovječanstvu.

Krist je kasnije udružio subotu i sa svojim otkupiteljskim, kao i sa svojim stvaralačkim djelom. Kao veliki "JA JESAM" (Iv 8,58; Izl 3,14) On je priključio subotu Dekalogu kao moćnu uspomenu na ovaj tjedni sastanak s Tvorcem i središte obožavanja Boga. On je dodao još jedan razlog za svetkovanje subote: spasenje Njegovog naroda (Pnz 5,14.15). Tako subota obilježava one koji su prihvatili Isusa kao Tvorca i Spasitelja.

Kristova dvostruka uloga kao Tvorca i Spasitelja čini očitom tvrdnju da je On kao Sin čovječji također "gospodar i subote" (Mk 2,28). Takvim autoritetom, On je mogao da je to htio odbaciti subotu, ali On to nije učinio. Naprotiv, On ju je primijenio na sva ljudska bića govoreći: "Subota je stvorena radi čovjeka." (redak 27.).

Tijekom svoje zemaljske službe Krist nam je bio primjer u vjernom svetkovanju subote. "Po svom običaju u subotu uđe u sinagogu. Zatim ustade da čita." (Lk 4,16). Njegovo sudjelovanje na bogoslužju subotom otkriva da ju je On potvrdio kao dan za službu Bogu.

Krist je vodio toliku brigu o svetosti subote da je, kad je govorio o progonstvu koje će se zbiti nakon Njegovog uzašašća, savjetovao svoje učenike u vezi s njom. "Molite", rekao je, "da vaš bijeg ne bude zimi ili u subotu." (Mt 24,20). To u biti jasno znači, kako je Jonathan Edwards zamijetio, "da su kršćani čak i tada bili obvezni strogo paziti na subotu."

Kad je Krist završio svoje djelo stvaranja - svoj prvi veliki čin u povijesti svijeta - On se odmarao sedmoga dana. Ovaj odmor označavao je dovršenje i savršenost. On je isto tako učinio i na kraju svoje zemaljske službe, kad je završio svoj drugi veliki čin u povijesti. U petak poslije podne, šestog dana tjedna, Krist je završio svoje otkupiteljsko djelo na Zemlji. Njegove su posljednje riječi bile "Svršeno je!" (Iv 19,30). Sveto pismo ističe da kad je On umro, "bijaše dan Priprave, i subota je već osvitala". (Lk 23,54). Nakon svoje smrti, On se odmarao u grobu,

simbolično na taj način pokazujući da je dovršio otkup ljudskoga roda.

Tako subota svjedoči o Kristovom djelu stvaranja i otkupljenja. Svetkovanjem subote Njegovi sljedbenici raduju se zajedno s Njim zbog Njegovog dostignuća za čovječanstvo.

Subota i apostoli. Učenici su u velikoj mjeri štovali subotu. To se moglo vidjeti u vrijeme Kristove smrti. Kad je nastupila subota, oni su prekinuli svoje pripreme za pogreb "u subotu se nisu micali prema propisu (Zakonu)", s planovima da nastave ovaj rad u nedjelju, "u prvi dan sedmice". (Lk 23,56; 24,1).

Kao što je činio Krist, i apostoli su imali bogoslužje sedmoga dana u subotu. Na svojim evanđeoskim putovanjima apostol Pavao je subotom išao u sinagogu i propovijedao Krista (Dj 13,14; 17,1.2; 18,4). Čak su ga i neznabošci pozvali da im propovijeda Božju riječ u subotu (Dj 13,42.44). U mjestima u kojima nije bilo sinagoge, on je tražio mjesto koje je bilo odvojeno za subotnje bogoslužje (Dj 16,13). Kao što je Kristovo sudjelovanje u subotnjem bogoslužju otkrivalo Njegovo prihvaćanje sedmoga dana kao posebnog dana za bogoslužje, tako je i Pavlovo sudjelovanje upućivalo na njegovo prihvaćanje.

Pavlovo vjerno svetkovanje tjedne subote stajalo je u oštroj suprotnosti s njegovim stavom spram godišnjih obrednih subota. On je jasno istaknuo da kršćani nisu bili obvezni svetkovati ove godišnje dane odmora, zato što je Krist prikovao na križ obredne zakone (vidi: 18. poglavlje). On je rekao: "Prema tome, neka vas nitko ne osuđuje zbog jela ili pića, ili zbog godišnjih blagdana, ili mladača, ili Subota! To je samo sjena starnosti koja je imala doći, a stvarnost je Krist." (Kol 2,16.17). Budući da se "kontekst (ovog ulomka) bavi obrednim predmetima, subote o kojima je ovdje riječ, su obredne subote hebrejskih godišnjih blagdana 'koje su sjena' ili slika čije se izvršenje trebalo ispuniti u Kristu."

Isto tako i u Poslanici Galaćanima apostol Pavao prigovara poštovanju zahtjeva obrednog zakona. On je rekao: "Brižno slavite određene dane, mjesece, vremena i godine. Bojim se za vas da se nisam možda uzalud mučio za vas." (Gal 4,10.11).

Mnogi su stekli dojam da Ivan ima u vidu nedjelju kad iznosi: "U dan Gospodnji padoh u zanos". (Otk 1,10). (U izvornom biblijskom tekstu stoji "dan Gospodnji.") U Bibliji je, pak, jedini dan koji se odnosi na posebnu Gospodnju svojinu subota. Krist je izjavio: "A sedmoga je dana *subota*, počinak posvećen Jahvi Bogu tvojemu" (Izl 20,10; Izl 31,15). Kasnije ga je nazvao "sveti dan" (Iz 58,13). Krist je sebe nazvao "Gospodarem subote" (Mk 2,28). Budući da je u Svetom pismu jedini dan koji Gospod naziva svojim sedmim danom dan subota, čini se logičnim zaključiti da je to bila subota na koju se apostol Ivan pozvao. Svakako ne postoji nikakav biblijski raniji slučaj koji bi upućivao na to da on primjenjuje ovaj pojam na prvi dan tjedna ili nedjelju.

Biblija nam nigdje ne nalaže da svetkujemo bilo koji drugi dan osim subotu. On nije prozvao nijedan drugi tjedni dan blagoslovljenim i svetim, niti Novi zavjet upućuje na to da je Bog zamijenio subotu nekim drugim tjednim danom.

Naprotiv, Sveto pismo otkriva da je Božja namjera da Njegov narod kroz cijelu vječnost svetkuje subotu: "Jer kao što će nova nebesa i zemlja nova, koju ću stvoriti, trajati preda mnom - riječ je Jahvina - tako će vam ime i potomstvo trajati. Od mladača do mladača, od subote do subote,

dolazit će svi ljudi da se poklone pred licem mojim - govori Jahve." (Iz 66,22.23)

Značenje subote. Subota ima široko značenje i ispunjena je dubokom i bogatom duhovnošću.

1) *Vječna uspomena na stvaranje.* Kao što smo vidjeli, osnovno značenje što ga Deset zapovijedi pridaju suboti je da ona podsjeća na stvaranje svijeta (Izl 20,11.12). Zapovijed je da se svetkuje sedmi dan kao šabat, koji je "nerazlučivo povezan s djelom stvaranja, ustavnovljenjem subote i zapoviješću da se ona svetkuje, budući da je neposredna posljedica djela stvaranja. Dalje, cjelokupna ljudska porodica duguje svoje postojanje božanskom djelu stvaranja koje se na taj način pamti. Prema tome, obveza da se pokorimo Zapovijedi o suboti (odmoru) kao uspomeni na Božju stvaralačku moć pada na cijeli ljudski rod." Strong naziva subotu "vječnom obvezom kao Božjom određenom uspomenom na Njegovu stvaralačku aktivnost".

Oni koji je svetkuju kao uspomenu na stvaranje, svetkovat će je kao zahvalno priznanje "da je Bog njihov Tvorac i njihov pravedni (zakoniti) Vladar; da su oni djelo Njegovih ruku i podanici Njegove vladavine. Tako je ova ustanova potpuno komemorativna i dana cijelom ljudskom rodu. U njoj nema ničeg nebitnog ili ograničene primjene na bilo koje ljude." I sve dok obožavamo Boga zato što je naš Tvorac, sve dotad će subota djelovati kao znak i uspomena stvaranja.

2) *Simbol otkupljenja.* Kad je Bog oslobodio Izraela iz ropstva u Egiptu, subota, koja je već bila uspomena na stvaranje, postala je isto tako i uspomenom na oslobođenje (Pnz 5,15). "Gospodnja je namjera bila da tjedni subotnji odmor, ako se pravilno svetkuje, stalno oslobađa čovjeka od ropstva u nekom Egiptu, koje nije ograničeno na bilo koju zemlju ili vijek, već obuhvaća svaku zemlju i svako vremensko razdoblje. Čovjek danas osjeća potrebu da se oslobodi ropstva koje dolazi od gramzivosti, od dobitka i moći, od društvene nejednakosti i od grijeha i sebičnosti."

Kad promatramo križ, onda se subotnji odmor ističe kao poseban simbol otkupljenja. "Ona je uspomena izlaska iz ropstva grijehu pod vodstvom Emanuela. Najveći teret što ga nosimo je krivnja naše neposlušnosti. Subotnji odmor, upućujući na Kristovu subotu u grobu, subotu pobjede nad grijehom, nudi kršćaninu stvarnu priliku da primi i iskusi Kristov oprost, mir i odmor."

3) *Znak posvećenja.* Subota je znak Božje preobražavajuće sile, znak svetosti ili posvećenja. Gospod objavljuje: "Subote moje morate održavati, jer subota je znak između mene i vas od naraštaja do naraštaja, da budete svjesni da vas ja, Jahve, posvećujem." (Izl 31,13; usporedi: Ez 20,20). Subota je također, znak Boga kao Onoga koji posvećuje. Budući da se ljudi posvećuju Kristovom krvlju (Heb 13,12), subota je i znak vjernikovog prihvaćanja Njegove krvi radi oprosta grijeha.

Isto kao što je Bog izdvojio subotu za svete ciljeve, tako je izdvojio i svoj narod za svete ciljeve - da bude Njegov poseban vjesnik. Njegova veza s Njim toga dana vodi k svetosti; on uči da ne ovisi o svojim sredstvima, već o Bogu koji ga posvećuje.

"Sila koja je stvorila sve, sila je koja ponovo stvara dušu po Njegovom obličju. Za one koji svetkuju subotu, taj dan je znak posvećenja. Pravo posvećenje predstavlja sklad s Bogom, istovjetnost s Njim u karakteru. Ona se prima poslušnošću onim načelima koja su kopija Njegovog karaktera. Subota je, pak, znak poslušnosti. Onaj koji je od srca poslušan četvrtoj zapovijedi, bit će poslušan i cijelom Zakonu. On postaje posvećen poslušnošću."

4) *Znak vjernosti.* Kao što je vjernost Adama i Eve stavljena na kušnju postojanjem drveta poznanja dobra i zla smještenog usred edenskog vrta, tako će vjernost svakog ljudskog bića prema Bogu biti stavljena na kušnju zapoviješću o suboti koja je postavljena usred Dekaloga.

Sveto pismo otkriva da će prije Drugog dolaska cijeli svijet biti podijeljen u dvije skupine: one koji su vjerni i "čuvaju Božje zapovijedi i vjeru u Isusa" i one koji se poklone "Zvijeri i njezinu kipu" (Otk 14,12.9). U to će vrijeme Božja istina biti uzdignuta pred svijetom i svima će biti jasno da poslušno svetkovanje sedmoga dana subote po Svetom pismu, dokazuje vjernost Stvoritelju.

5. *Vrijeme zajedništva.* Bog je stvorio životinje da budu prijatelji ljudskom rodu (Post 1,24.25). A za uzvišenije druženje Bog je dao čovjeku i ženi jedno drugoga (Post 2,18-25). U suboti je međutim Bog dao ljudskom rodu takav dar koji nudi najviši oblik druženja - druženja s Njim. Ljudska bića nisu stvorena da se družu samo sa životinjama, niti čak samo s drugim ljudskim bićima. Ona su stvorena za Boga.

Upravo subotom možemo posebno doživjeti Božju prisutnost među nama. Bez subote bi sve bilo samo težak rad i znoj koji ne bi imao kraja. Svaki bi dan bio istovjetan, posvećen zemaljskim poslovima. Dolazak subote donosi nadu, radost, smisao i hrabrost. Ona nam osigurava vrijeme da budemo s Bogom putem bogoslužja, molitve, pjesme, proučavanja, razmišljanja o Riječi i diobe evanđelja s drugima. Subota je naša prilika da iskusimo Božju prisutnost.

6) *Znak opravdanja vjerom.* Kršćani priznaju da rukovođeni prosvjetljenom savješću nekršćani koji pošteno traže istinu mogu biti dovedeni Duhom Svetim do razumijevanja glavnih načela Božjeg Zakona (Rim 2,14-16). To objašnjava zašto se devet zapovijedi osim četvrte, u stanovitoj mjeri, sprovode i izvan kršćanstva. Međutim, to nije slučaj sa zapovijedi o suboti, danu odmora.

Mnogi ljudi mogu shvatiti razlog za tjedni dan odmora, ali često imaju teškoća da shvate zašto je rad koji je kad se obavlja u bilo koji drugi dan u tjednu dostojan hvale, grijeh kada se obavlja sedmoga dana. Priroda ne daje nikakav povod za svetkovanje sedmog dana. Planeti se kreću po svojim utvrđenim putanjama, vegetacija buja, a životinje se ponašaju kao da je svaki dan isti. Zašto, onda, ljudska bića trebaju svetkovati sedmi dan subotu? "Za kršćanina postoji samo jedan razlog i nijedan drugi; ali je taj razlog dostatan: Bog je rekao."

Jedino na temelju Božjeg naročitog otkrivenja, ljudi shvaćaju opravdanost svetkovanja sedmog dana. Oni koji drže sedmi dan, čine to vjerom i bezuvjetnim povjerenjem u Krista, koji je zapovijedio njegovo svetkovanje. Svetkovanjem subote vjernici otkrivaju svoju spremnost da u svom životu prihvate Božju volju, namjesto da se oslone na svoje rasuđivanje.

Držanjem sedmoga dana vjernici ne pokušavaju sami sebe učiniti pravednima. Oni svetkuju subotu prvenstveno kao rezultat svog odnosa s Kristom, Tvorcem i Otkupiteljem. Svetkovanje je subote plod Njegove pravde u opravdanju i posvećenju, što označuje njihovo oslobođenje od ropstva grijehu i primanje Njegove savršene pravde.

"Jabukovo drvo ne postaje jabuka time što rađa jabuke. Ono treba prvo biti jabukovo drvo. Jabuke tada nastaju kao prirodan plod. Tako i pravi kršćanin ne svetkuje subotu, ili drugih devet pravila, da bi sebe učinio pravednim. Prije je to prirodni rod pravde koju Krist dijeli s njim. Onaj koji svetkuje subotu na ovakav način nije legalist, jer vanjsko držanje sedmoga dana

nagovještuje vjernikovo unutrašnje iskustvo u opravdanju i posvećenju. Otuda, pravi svetkovatelj subote se ne uzdržava od zabranjenih akcija u subotu da bi zadobio Božju naklonost, već zato što voli Boga i želi da od subote učini sve što je moguće za prisnije druženje s (Njim)."

Svetkovanje subote otkriva da smo se prestali oslanjati na svoja djela, i razumijevanje da nas samo Krist, Tvorac, može spasiti. Doista, "duh pravog svetkovanja subote otkriva nam uzvišenu ljubav spram Isusa Krista, Tvorca i Spasitelja, koji nas je načinio novim stvorenjima. On čini svetkovanje pravoga dana na pravi način znakom opravdanja vjerom."

7) *Simbol prebivanja u Kristu.* Subota, uspomena na Božje oslobođenje Izraela iz Egipta da bi se odmorio u zemaljskom Kanaanu, bila je znakom razlike između oslobođenih onog vremena i naroda koji su ih okružavali. Na sličan način, subota, koja je znak oslobođenja od grijeha i počinka u Božjem odmoru, odvaja otkupljene od svijeta.

Svi koji stupaju u odmor na koji ih Bog poziva, "počivaju od djela svojih, kao i Bog od svojih". (Heb 4,10) "Ovaj odmor je duhovni odmor, odmor od 'naših vlastitih djela, prestanak s grijehom. Bog poziva svoj narod u ovaj odmor, pa su i subota i Kanaan simboli ovog odmora."

Kad je sedmoga dana Bog završio svoje djelo stvaranja, On je osigurao Adamu i Evi u subotu priliku da se odmaraju u Njemu. Premda su pogriješili, Božja je prvotna namjera pri davanju tog odmora ljudskom rodu ostala nepromijenjena. Nakon pada u grijeh, subota je nastavila biti uspomenom na taj odmor. "Svetkovanje sedmoga dana subote tako je svjedočanstvo ne samo o vjeri u Boga kao Tvorca svega već i o vjeri u Njegovu moć da preobrazi život i osposobi ljude i žene za ulazak u taj vječni 'pokoj' što ga je On prvotno namijenio stanovnicima ove Zemlje."

Bog je ovaj duhovni odmor obećao doslovnom Izraelu. Usprkos njihovom propustu da uđu u taj odmor, Božji je poziv još uvijek punovažan: "Prema tome, preostaje narodu Božjemu neki subotni počinak." (Heb 4,9). Svi koji žele ući u taj odmor "moraju prvenstveno ući vjerom u Njegovo duhovno 'počivanje', u odmor duše od grijeha i vlastitih napora da se spasu".

Novi zavjet poziva kršćanina da ne čeka na iskustvo ovog odmora i vjere, jer "danas" je najbolje vrijeme da uđe u njega (Heb 4,7; 3,13). Svi koji su ušli u ovaj odmor - u spasiteljsku milost, primljeni vjerom u Isusa Krista - prestali su sa svim naporima da postignu opravdanje vlastitim djelima. Tako je svetkovanje sedmog dana subote simbol vjernikova ulaska u evanđeoski odmor.

Pokušaji da se promijeni dan za službu Bogu

Budući da subota igra životno važnu ulogu u služenju Bogu kao Tvorcu i Otkupitelju, ne treba nas iznenaditi to što je Sotona poveo sveopći rat da uništi ovu svetu ustanovu.

Nigdje Sveto pismo nije odobrilo promjenu dana za službu Bogu koji je ustanovio u Edenu i ponovo na Sinaju. Drugi kršćani, koji i sami svetkuju nedjelju, priznaju ovo. Katolički kardinal James Gibbons pisao je jednom prilikom: "Možete čitati Bibliju od Postanka do Otkrivenja, i nećete naći ni jedan jedini redak koji odobrava svetkovanje nedjelje. Sveto pismo nameće vjersko svetkovanje subote."

A. T. Lincoln, protestant, slaže se da "se ne može dokazati kako sam Novi zavjet pruža potvrdu za vjerovanje da je od uskrsnuća Bog odredio prvi dan da se svetkuje kao odmor (subota)". On

potvrđuje: "Postati svetkovateljem sedmoga dana subote jedini je dosljedni postupak za svakoga tko drži da cio Dekalog obvezuje kao moralni Zakon."

Ako ne postoji nikakav biblijski dokaz da su Krist ili Njegovi učenici promijenili dan službe Bogu sa sedmoga dana, kako je onda toliko mnogo kršćana prihvatilo nedjelju namjesto subote?

Podrijetlo svetkovanja nedjelje. Promjena svetkovanja sa subote na nedjelju nastala je postupno. Nema dokaza o kršćanskom svetkovanju tjedne nedjelje prije drugog stoljeća, ali dokazi upućuju na to da su sredinom tog stoljeća neki kršćani dobrovoljno svetkovali nedjelju kao dan službe Bogu, a ne kao dan odmora.

Rimska crkva, u velikoj mjeri sastavljena od vjernika iz mnogoboštva (Rim 11,13), težila je svetkovanju nedjelje. U Rimu, glavnom gradu Carstva, došlo je do snažnog antižidovskog osjećaja, koje je postajalo sve snažnije kako je vrijeme odmicalo. Reagirajući na ove osjećaje, kršćani su se u tom gradu pokušali razlikovati od Židova. Oni su odbacili neke običaje koji su ih spajali sa Židovima i usmjerili se od svetkovanja subote k isključivom svetkovanju nedjelje.

Od drugog do petog stoljeća, dok je nedjelja povećavala utjecaj, kršćani su nastavili svetkovati sedmi dan subotu gotovo posvuda u cijelom Rimskom Imperiju. Sokrat, povjesničar koji je živio u petom stoljeću, piše: "Gotovo sve crkve u cijelom svijetu svetkuju svete tajne u subotu svakoga tjedna, ali kršćani u Aleksandriji i Rimu prestali su to činiti na temelju neke stare predaje."

U četvrtom i petom stoljeću mnogi su kršćani svetkovali i subotu i nedjelju. Sozomen, jedan drugi povjesničar iz tog vremena, pisao je: "Narod Carigrada i gotovo svuda, okuplja se subotom, kao i prvog dana tjedna, kakav se običaj nikada nije držao u Rimu ili Aleksandriji." Ovi podaci pokazuju vodeću ulogu Rima u odbacivanju svetkovanja subote.

Zašto su oni koji su se odvratili od sedmoga dana izabrali nedjelju, a ne neki drugi dan tjedna? Glavni je razlog bio u tome što je Krist uskrsnuo u nedjelju; ustvari, neosnovano se tvrdilo da je On dopustio svetkovanje tog dana. "Ali, ma koliko čudno to izgledalo, nijedan pisac iz drugog i trećeg stoljeća nikada nije naveo ni jedan jedini biblijski tekst kao punomoć da se svetkuje nedjelja namjesto subote. Ni Barnaba, ni Ignacije, ni Justin, ni Irenej, ni Tertulijan, ni Kliment Rimski, ni Kliment Aleksandrijski, ni Origen, ni Ciprijan, ni Viktorin, niti ijedan drugi pisac koji je živio blizu Isusovog vremena, nije znao za takav naputak od Isusa ili iz bilo kog dijela Biblije."

Popularnost i utjecaj što ga je obožavanje Sunca poganskih Rimljana dalo nedjelji, nesumnjivo su pridonijeli njenom sve većem prihvaćanju kao dana službe Bogu. Obožavanje Sunca igralo je važnu ulogu tijekom cijelog starog vijeka. Ono je bilo "jedan od najstarijih sastavnih dijelova rimske religije. Zbog istočnjačkih kultova Sunca "od početka drugog stoljeća poslije Krista, kult *Sol Invictus* prevladao je u Rimu i u drugim dijelovima Imperija".

Ovo narodno vjerovanje vršilo je svoj utjecaj na ranu Crkvu preko novoobraćenika. "Kršćanske obraćenike iz mnogoboštva stalno je privlačilo obožavanje Sunca. To pokazuje ne samo česta osuda ove prakse što su je izricali crkveni oci, već i značajni odrazi obožavanja Sunca u kršćanskoj liturgiji."

Četvrto je stoljeće doživjelo uvođenje nedjeljnih zakona. Prvo su bili izdani nedjeljni zakoni

građanske naravi, a poslije njih su došli i nedjeljni zakoni vjerskog karaktera. Car Konstantin izdao je prvi zakon građanske naravi, a zatim su došli nedjeljni zakoni vjerske naravi. Car Konstantin je izdao prvi građanski zakon o nedjelji 7. ožujka 321. godine poslije Krista. Držeći u vidu omiljenost nedjelje među neznabožičkim obožavateljima Sunca i visoko štovanje kojim su je mnogi kršćani uvažavali, Konstantin se nadao da time što će nedjelju načiniti blagdanom, može svojoj vladavini osigurati podršku ovih dvaju biračkih tijela.

Konstantinov zakon o nedjelji odražavao je svoju poledinu kao zakon o obožavanju Sunca. On glasi: "Na sveti Dan Sunca /*venerabili die Solis*/ neka se suci i narod koji stanuje u gradovima odmaraju i neka sve radionice budu zatvorene. Na selu, međutim, lica koja se bave zemljoradnjom mogu slobodno i zakonito nastaviti svoje poslove."

Nekoliko desetljeća kasnije Crkva je slijedila njegov primjer. Sabor u Laodiceji (364. pos. Kr.) koji nije bio sveopći sabor, već samo rimokatolički, izdao je prvi crkveni zakon o nedjelji. U 29. članu vjere (kanonu) Crkva je utvrdila da kršćani trebaju štovati nedjelju i "ako je moguće, da ne rade na taj dan", dok je optuživala običaj odmaranja subotom, nalažući da kršćani ne trebaju biti besposleni subotom /grčki *sabbaton*, "šabat"/, već trebaju toga dana raditi.

Godine 538. poslije Krista, godine koja je označena kao početak 1260-godišnjeg proročanstva (vidi: 12. poglavlje), rimo - katolički Treći sabor u Orleansu izdao je mnogo stroži zakon od Konstantinovog. Dvadeset i osmi član vjere (kanon) ovoga sabora kaže da se u nedjelju čak i "poljodjelni radovi trebaju napustiti, kako ljudi ne bi bili spriječeni da idu u crkvu".

Prorečena promjena. Sveto pismo otkriva da svetkovanje nedjelje kao kršćanske ustanove vodi svoje podrijetlo od "tajne bezakonja" (2 Sol 2,7), koja je već djelovala u Pavlovo vrijeme (vidi: 12. poglavlje u ovoj knjizi). Preko Danielovog proročanstva u 7. poglavlju, Bog je unaprijed otkrio svoje znanje o promjeni dana koji treba štovati.

Danielovo viđenje opisuje napad na Božji narod i Njegov Zakon. Sila koja napada, predočena malim rogom (i zvijeri iz Otkrivenja 13,1-10), prouzročit će veliki otpad unutar kršćanske Crkve (vidi: 12. poglavlje u ovoj knjizi). Uzdigavši se iz četvrtre zvijeri i postavši glavna sila koja progoni nakon pada Rima (vidi: 18. poglavlje) mali rog će pokušati "promijeniti vremena i zakone". (Dn 7,25). Ova otpala sila ima veoma mnogo uspjeha u obmani najvećeg dijela svijeta, ali će na kraju biti protiv nje izrečen sud (Dn 7,11.22.26). Za vrijeme posljednjeg stradanja Bog će posredovati za svoj narod i osloboditi ga (Dn 12,1-3).

Ovo se proročanstvo poklapa samo s jednom silom u kršćanstvu. Postoji samo jedna vjerska organizacija koja tvrdi da ima prednost mijenjati božanske zakone. Obratite pozornost, što su tijekom cjelokupne povijesti, tvrdile rimokatoličke vlasti:

Oko 1400. godine poslije Krista Petrus de Ancharano tvrdio je da "papa može promijeniti božanski Zakon, jer njegova sila nije ljudska, već božanska i on djeluje umjesto Boga na Zemlji u posvemašnjoj sili da sveže ili razdriješi svoje ovce".

Naboj ove zapanjujuće tvrdnje pokazao se za vrijeme reformacije. Luther je tvrdio da je Sveto pismo, a ne crkvena predaja vodič u životu. Njegova je lozinka bila: *sola scriptura* - 'Biblija i samo Biblija'. John Eck, jedan od najznačajnijih branilaca rimokatoličke vjere, napao je Luthera u ovoj točki tvrdeći da je autoritet Crkve iznad Biblije. On je prigovarao Lutheru zbog

svetkovanja nedjelje namjesto biblijske subote. Eck je rekao: "Sveto pismo uči: 'Sjeti se da svetkuješ dan subotni. Šest dana radi i obavljaj sav svoj posao. A sedmoga je dana subota, počinak posvećen Jahvi, Bogu tvojemu', itd. Ipak, Crkva je promijenila subotu u nedjelju svojim autoritetom, za koju Vi (Luther) nemate nikakav biblijski tekst (Bibliju)."

Na Saboru u Trentu (1545-1563), što ga je sazvao papa da bi se suprotstavio protestantizmu, Gaspare de Fosso, nadbiskup iz Reggija ponovo je započeo raspravu o ovom predmetu. "Autoritet Crkve", rekao je, "ilustriran je, pak, najjasnije Svetim pismom; jer dok s jedne strane ona (Crkva) ga preporučuje, objavljuje ga da je božansko, (i) nudi ga nama na čitanje, ... s druge strane, zakonska pravila u Svetom pismu koja je učio Gospod, prestala su važiti po istomu autoritetu (Crkvi). Subota, najslavniji dan u Zakonu, promijenjena je u Gospodnji dan ... Ovo i slični predmeti nisu prestali putem Kristovog učenja (jer je On govorio da je došao ispuniti Zakon, a ne uništiti ga), nego su zamijenjeni autoritetom Crkve."

Zadržava li Crkva još uvijek ovaj stav? Katekizam katoličkog nauka za obraćenike, izdanje iz 1977. godine, sadrži ovaj niz pitanja i odgovora:

"P.: Koji je dan odmora?

O.: Subota je dan odmora.

P.: Zašto svetkujemo nedjelju mjesto subote?

O.: Mi svetkujemo nedjelju mjesto subote zato što je Katolička crkva prenijela svetkovanje sa subote na nedjelju.

U bestselleru *Vjera milijuna* (1974.) rimokatolički znanstvenik John A. O'Brien došao je do ovog prisilnog zaključka: "Budući da je subota, a ne nedjelja, imenom označena u Bibliji, zar nije neobično što ne-katolici koji tvrde da su preuzeli svoju vjeru neposredno iz Biblije, a ne od Crkve, svetkuju nedjelju namjesto subote? Da, svakako, to je nedosljedno. "Običaj svetkovanja nedjelje", nastavio je, "počiva na autoritetu Katoličke crkve, a ne na nekom izričitom tekstu u Bibliji. Takvo svetkovanje ostaje kao uspomena na Majku Crkvu od koje su se nekatoličke sekte izgubile - kao dječak koji pobjegne od kuće, ali još uvijek u svome džepu nosi sliku svoje majke ili jedan uvojak njene kose."

Polaganje prava na ove prednosti ispunjenje su proročanstva i pridonose prepoznavanju sile malog roga.

Obnova subote. U Knjizi proroka Izaije 56. i 58. poglavlju Bog poziva Izrael na reformu subote. Otkrivajući slavu budućeg okupljanja neznabožaca u Njegovom toru (Iz. 56,8), On povezuje uspjeh ove misije spasenja sa svetkovanjem subote (Iz 56,1.2.6.7).

On brižljivo ocrtava posebno djelo svog naroda. Premda njihova zadaća obuhvaća cio svijet, ipak je posebice usmjerena na jednu klasu ljudi koji tvrde da su vjernici ali su se ustvari udaljili od Njegovih naredaba (Iz 58,1.2). On objavljuje njihovu zadaću spram onih koji su tobožnji vjernici ovim riječima: "I ti ćeš graditi na starim razvalinama, dići ćeš temelje budućih koljena. Zvat će te popravljačem pukotina, i obnoviteljem cesta do naselja. Zadržiš li nogu da ne pogaziš subotu, i u sveti dan ne obavljaš poslove; nazoveš li subotu milinom a časnim dan Jahvi posvećen; čistiš li

ga odustajući od puta, bavljenja poslom i pregovaranja - tad ćeš u Jahvi svoju milinu naći, i ja ću te provesti po zemaljskim visovima, dat ću ti da uživaš u baštini oca tvog Jakova, jer Jahvina su usta govorila." (Iz 58,12-14).

Zadaća duhovnog Izraela usporedna je sa zadaćom starog Izraela. Božji je Zakon bio narušen kada je sila malog roga promijenila subotu. Isto kao što je pogažena subota trebala biti obnovljena u Izraelu, tako se i u moderno vrijeme božanska ustanova subote treba obnoviti i valja popraviti razvaline na zidu Božjeg Zakona.

Objavljivanje vijesti iz Otkrivenja 14,6-12 o vječnom evanđelju izvršuje ovo djelo obnove i uzdizanja Zakona. Objavljivanje ove vijesti zadaća je Božje Crkve u vrijeme drugog dolaska (vidi: 12. poglavlje u ovoj knjizi). Ova vijest treba probuditi svijet, pozivajući svakoga da se pripremi za sud.

Tekst opomene o obožavanju Tvorca, "Stvoritelju neba i zemlje, mora i izvora voda" (Otk 14,7) neposredno je pozivanje na četvrtu zapovijed iz Božjeg vječnog Zakona. Njegovo uključivanje u ovu posljednju opomenu potvrđuje Božju izrazitu brigu da se Njegova uvelike zaboravljena subota obnovi prije Drugog (Kristovog) dolaska.

Objavljivanje ove vijesti ubrzo će sukob koji će zahvatiti cijeli svijet. Središnji predmet rasprave bit će poslušnost Božjem Zakonu i svetkovanju subote. Sučeljen s ovim sukobom svatko će morati odlučiti hoće li držati Božje ili ljudske zapovijedi. Ova će vijest proizvesti ljude koji drže Božje zapovijedi i imaju vjeru Isusovu. Oni koji to odbiju, na kraju će primiti pečat Zvijeri (Otk 14,9.12; vidi: 12. poglavlje u ovoj knjizi).

Da bi uspješno izvršio svoju zadaću uzdizanja Božjeg Zakona i štovanja Njegove zanemarene subote, Božji narod mora pružiti postojan, privrženi primjer svetkovanja subote.

Svetkovanje subote

Da bismo se sjetili "dana odmora" da ga svetkujemo (Izl 20,8), moramo razmišljati o suboti cijeloga tjedna i vršiti neophodne pripreme kako bi se svetkovala tako da to bude po Božjoj volji. Mi moramo paziti da ne iscrpimo svoje snage tijekom tjedna toliko da nismo kadri sudjelovati u Njegovoj službi subotom.

Budući da je subota dan osobitog zajedništva s Bogom, u kome smo pozvani da radosno slavimo Njegova slavna djela prilikom stvaranja i otkupljenja, važno je da izbjegnemo sve što bi umanjilo njeno sveto ozračje. Biblija određuje da subotom trebamo prestati sa svjetovnim poslom (Izl 20,10), izbjegavajući sve poslove s ciljem da zaradimo za život i sve poslovne transakcije (Neh 13,15-22). Mi moramo poštovati Boga "odustajući od puta, bavljenja poslom i pregovaranja". (Iz 58,13) Posvećivanje ovog dana za udovoljavanje sebi, uplitanje u svjetovne interese, razgovore i misli, ili bavljenje sportovima, odvojilo bi nas od zajednice s našim Tvorcem i kršilo svetost Subote. Naša briga o subotnoj zapovijedi treba se proširiti na sve koji su pod našom nadležnosti - na našu djecu, na one koji rade za nas, pa čak i na naše posjetioce i životinje (Izl 20,10), tako da i oni uživaju blagoslove subote.

Subota počinje zalaskom Sunca u petak uvečer i završava zalaskom Sunca u subotu uvečer (vidi Post 1,5; usporedi: Mk 1,32). Sveto pismo naziva dan prije subote (petak) - danom pripreme -

(Mk 15,42) - dan pripreme za subotu, tako da ništa ne naruši njenu svetost. Ovoga dana oni koji pripremaju objede za obitelj, trebaju pripremiti hranu za subotu, tako da se tijekom svetih sati i oni mogu odmoriti od svog rada (vidi: Izl 16,23; Br 11,8).

Kad se približe sveti sati subote, dobro je da se članovi obitelji ili vjernici skupe neposredno prije Sunčevog zalaska u petak uvečer da bi pjevali, molili se i čitali Božju Riječ, pozivajući tako Kristovog Duha da bude dobrodošao gost. Vjernici slično trebaju obilježiti i njen svršetak sjedinjenjem u službi Bogu na kraju subote u subotu uvečer, tražeći Božju prisutnost i voditeljstvo tijekom cijelog narednog tjedna.

Gospod poziva svoj narod da subotu načini danom miline (Iz 58,13). Kako to mogu učiniti? Samo ako slijede primjer Krista, Gospodara subote, oni se mogu nadati da će iskustveno doživjeti pravu radost i zadovoljstvo koje tog dana Bog ima za njih.

Krist je redovno išao na bogoslužje subotom, sudjelovao u službi i davao vjerske upute (Mk 1,21; 3,1-4; Lk 4,16-27; 13,10). Ali uz službu Bogu, On se družio s ljudima (Mk 1,29-31; Lk 14,1), provodio vrijeme na otvorenom (Mk 2,23) i išao okolo čineći sveta djela milosrđa. Gdje god je mogao, On je liječio bolesne i nemoćne (Mk 1,21-31, 3,1-5; Lk 13,10-17; 14,2-4; Iv 5,1-15; 9,1-14).

Kad su Ga kritizirali zbog rada na otklanjanju patnji, Isus je odgovorio: "Dakle, slobodno je subotom činiti dobro." (Mt 12,12). Njegov rad na izlječenju nije kršio subotu niti je ukidao. Ali je taj rad učinio kraj nepodnošljivim propisima koji su izopačili značaj subote kao Božjeg sredstva za duhovno osvježenje i radost. Bog je odredio subotu za duhovno obogaćivanje ljudskog roda. Aktivnosti koje pojačavaju vezu s Bogom treba izvršiti; one koje odvrćaju od ove namjere i pretvaraju subotu samo u blagdan nisu prikladne.

Gospodar subote nas poziva da slijedimo Njegov primjer. Oni koji prihvaćaju Njegov poziv iskusit će subotu kao radost i duhovnu nasladu - predukus Neba. Oni otkrivaju da je "Bog odredio subotu kako bi spriječio duhovno obeshrabrenje. Iz tjedna u tjedan sedmi dan bodri našu savjest, uvjeravajući nas da usprkos našem nesavršenom karakteru, stojimo savršeni u Kristu. Njegovo ostvarenje (postignuće) na Golgoti računa se kao naše pomirenje. Mi ulazimo u Njegov pokoj."

Adventisti sedmog dana vjeruju...

Mi smo Božji povjerenici, kojima je On povjerio vrijeme i prilike, sposobnosti, imutak te blagoslove Zemlje i njena sredstva. Mi odgovaramo Njemu za njihovu pravilnu porabu. Mi priznajemo Božje vlasništvo vjernom službom Njemu i našim bližnjima, vraćanjem desetine, davanjem darova za objavljivanje Njegovog evanđelja i podupiranjem Njegove Crkve i njenim rastom. Povjerenička je služba prednost koju nam je Bog dao za njegovanje ljubavi i za pobjedu nad sebičnošću i pohlepom. Povjerenik se raduje blagoslovima koji se kao rezultat njegove vjernosti izljevaju na druge. (Osnovna vjerovanja, 20)

POGLAVLJE 20

POVJERENIČKA SLUŽBA

Više od bilo čega drugog, živjeti kršćanskim životom znači predanje - odricanje od samoga sebe i prihvaćanje Krista. Kad vidimo kako se Isus predao, kako je sebe predao za nas, mi uzvikujemo: "Što ja mogu učiniti za Tebe?"

Tada, kad mislimo da smo se potpuno predali, često se desi nešto što pokazuje kako je površna naša predaja. Kako otkrivamo nove oblasti našeg života koje treba predati Bogu, naša predaja raste. Zatim, uvijek tako nježno, On nam skreće pozornost na drugu oblast u kojoj se naše 'ja' treba predati. Na taj način život opet prolazi kroz kršćansku predaju koja zadire, sve dublje i dublje, u naše stvarno 'ja', u naš način života, u ono kako djelujemo i reagiramo.

Kad predamo sve što jesmo i sve što imamo Bogu, kome u svakom slučaju sve i pripada (1 Kor 3,21-4,2), On to prihvaća, ali nas tada s tim ponovo zadužuje, čineći nas povjerenicima ili starateljima svega što imamo. Tada se naša težnja da živimo udobnim, sebičnim životom raspršuje u spoznaji da je naš Gospod bio bez odjeće, da je bio u zatvoru, da je bio tuđin. Njegov nalog "Idite i učinite sve narode učenicima mojim" čini da djelovanje Crkve - dijeljenje imanja, podučavanje, propovijedanje, krštavanje - postaje za nas mnogo dragocjenije. Zbog Njega težimo biti vjerni povjerenici.

Što je povjerenička služba?

"Ili zar ne znate da je vaše tijelo hram Duha Svetoga, koji stanuje u vama i koji vam je dan od Boga? Ne znate li da ne pripadate sami sebi jer ste kupljeni? Proslavite, dakle, Boga svojim tijelom!" (1 Kor 6,19.20). Visokom smo cijenom otkupljeni, spašeni. Mi pripadamo Bogu. Ali to je samo *uzvrataj*, budući da nas je On stvorio, mi smo pripadali Njemu od početka, jer "u početku stvorio Bog..." (Post 1,1). Sveto pismo jasno tvrdi: "Jahvina je zemlja i sve na njoj, svijet i svi koji na njemu žive." (Ps 24,1).

Prilikom stvaranja Bog je podijelio svoja dobra s ljudskim rodом, ali je i dalje ostao pravim vlasnikom Zemlje, njenih stanovnika i njenih dobara (Ps 24,1). Na križu On je vratio u svojinu ono što je čovjek predao Sotoni prilikom pada u grijeh (1 Kor 6,19.20). On je sada imenovao svoj narod da služi kao povjerenik svih Njegovih posjeda.

Povjerenik je osoba "kome je povjereno upravljanje gospodarstvom ili imutkom druge osobe". Povjerenička služba je "položaj, dužnost ili služba povjerenika". Kršćaninu povjerenička služba znači "čovjekovu odgovornost za sve što mu je Bog povjerio - život, tjelesno zdravlje, vrijeme, darove i sposobnosti, materijalna dobra, prilike da služi drugima,

njegovo poznavanje i poraba istine". Kršćani služe kao upravitelji Božjih dobara i promatraju život kao božansku priliku "da uče kako biti vjernim povjerenicima, spremajući se time za uzvišeniju povjereničku službu za vječne stvari u budućem životu.

U svojim širim razmjerima, povjerenička služba "obuhvaća mudro i nesebično korištenje života".

Načini za priznavanje Božjeg vlasništva

Život se može podijeliti na četiri osnovne oblasti i svaka je od njih dar od Boga. On nam daje tijelo, sposobnosti, vrijeme i materijalna dobra. Uz to, moramo voditi brigu o svijetu oko sebe, nad kojim nam je dana vlast.

Povjerenička služba nad tijelom. Božji je narod povjerenik samoga sebe. Mi trebamo voljeti Boga svim svojim srcem, svom svojom dušom, svom svojom snagom i svojim umom (Lk 10,27).

Kršćani imaju tu prednost da razviju svoje tjelesne i umne snage najbolje što mogu u skladu sa svojim sposobnostima i prilikama. Čineći tako, oni pridonose štovanju Boga i mogu pokazati veći blagoslov svojim bližnjima (vidi: 21. poglavlje).

Povjerenička služba nad sposobnostima. Svaka osoba ima posebne sposobnosti. Netko može biti darovit u oblasti glazbe, drugi u zanatima kao što je šivenje ili automehanika. Neki se lako mogu sprijateljiti i dobro se slagati s drugima, dok drugi možda prirodno teže k povučenijim zanimanjima.

Svaki talenat može se upotrijebiti za proslavljanje ili onoga koji ga ima ili njegovog pravog Darodavca. Čovjek može marljivo usavršavati neki talenat Bogu na slavu ili za svoju osobnu sebičnost.

Mi trebamo razvijati darove koje Sveti Duh daje svakome od nas da bismo ih umnožili (Mt 25). Božji povjerenici obilno upotrebljuju svoje darove da bi cjelovitu dobit donijeli svom gospodaru.

Povjerenička služba nad vremenom. Kao vjerni povjerenici mi proslavljamo Boga mudrom porabom vremena. "Što god činite, činite od sveg srca kao Gospodinu, a ne ljudima, znajući da ćete od Gospodina primiti nagradu - baštinu! Gospodinu Kristu služite." (Kol 3,23.24).

Biblija nas opominje da se ne ponašamo "ne kao ljudi, nego kao mudri; iskoristite vrijeme, jer su ovi dani zli!" (Ef 5,15.16). Kao Isus i mi moramo biti na Očevom poslu (Lk 2,49). Budući da je vrijeme Božji dar, svaki je trenutak dragocjen. On je predan čovjeku da bi u njemu oblikovao karakter za vječni život. Vjerna povjerenička služba našeg vremena znači upotrijebiti ga za upoznavanje našeg Gospoda, za pomaganje bližnjima i objavljivanje evanđelja.

Kad nam je, prilikom stvaranja, dao vrijeme, On je namijenio sedmi dan subotu kao sveto vrijeme za održavanje veze s Njim. Međutim, šest je dana ljudska porodica dobila da se bavi korisnim radom.

Povjerenička služba nad materijalnim dobrima. Bog je našim praroditeljima stavio u odgovornost osvajanje zemlje, upravljanje životinjskim carstvom i vođenje brige o edenskom vrtu (Post 1,28; 2,15). Sve je ovo bilo njihovo, ali ne samo da uživaju već i da time

upravljaju.

Postavljeno im je samo jedno ograničenje. Oni nisu smjeli jesti s drveta poznavanja dobra i zla. Ovo ih je drvo stalno podsjećalo na to da je Bog vlasnik i konačna vlast na cijeloj Zemlji. Štovanjem ovog ograničenja, prvi je par pokazivao svoju vjeru u Njega i svoju potčinjenost Njemu.

Nakon pada, Bog više nije mogao kušati ljude s pomoću drveta spoznaje. Međutim, ljudskom je rodu još uvijek bio potreban stalan podsjetnik da je Bog izraz svakog dobrog i savršenog dara (Jak 1,17) i da je On taj koji nam daje snagu da budemo bogati (Pnz 8,18). Kako bi nas podsjetio da je izvor blagoslova, Bog je ustanovio sustav desetine i darova.

Ovaj je sustav konačno osigurao financijska sredstva za potporu svećeničke službe u izraelskom Hramu. Adventisti sedmoga dana usvojili su levitski model kao dosljednu, biblijsku metodu za financiranje širenja evanđelja po cijelom svijetu. Bog je ustanovio da širenje dobre vijesti bude ovisno o naporima i darovima Njegovog naroda. On ga poziva da postane nesebičan suradnik s Njim tako što će Mu davati desetinu i prinose.

1. Desetina. Kao što jedna sedmina našeg vremena (subota) pripada Bogu, tako i jedna desetina svih materijalnih dobara što ih stječemo pripada Njemu. Sveto pismo nam govori da je desetina "posvećena Jahvi", simbol Božjeg vlasništva nad svim (Lev 27,30.32). Njega treba vratiti kao Njegovu svojinu.

Sustav desetine je veličanstven u svojoj jednostavnosti. Njegova se pravičnost otkriva u njegovom srazmjernom zahtjevu i od bogatih i od siromašnih. U onolikom omjeru koliko nam je Bog dao da koristimo Njegovu svojinu, toliko Mu trebamo i vratiti u desetini.

Kad Bog zahtijeva desetinu (Mt 3,10), On se uopće ne poziva na zahvalnost ili velikodušnost. Premda zahvalnost treba biti dijelom svih naših obraćanja Bogu, mi dajemo desetinu zato što je Bog to naredio. Desetina pripada Bogu i On traži da Mu je vratimo.

a) *Primjeri davanja desetine.* Davanje desetine je prihvaćena praksa kroz cijelo Sveto pismo. Abraham je dao Melkisedeku, svećeniku Boga Višnjega "desetinu od svega". (Post 14,20). Čineći tako, on je priznao Melkisedekovu božansku svećeničku službu i pokazao da je dobro poznao ovu *svetu ustanovu*. Ovaj slučajni podatak o davanju desetine pokazuje da je u to rano vrijeme ovo već bio ustanovljeni običaj.

Očito i Jakov je također shvatio zahtjev za davanje desetine. Kao prognanik i bjegunac, on je dao svečanu obvezu Gospodu: "A od svega što mi budeš davao, za te ću odlagati desetinu." (Post 28,22). Nakon izlaska, kad je Izrael bio organiziran kao narod, Bog je ponovo potvrdio zakon o davanju desetine kao božanske ustanove o kojoj je ovisio napredak Izraela (Lev 27,30-32; Br 18,24.28; Pnz 12,6.11.17).

Daleko od ukidanja ove ustanove, Novi zavjet usvaja njenu važnost. Isus je potvrdio davanje desetine i osuđivao je one koji su kršili njegov duh (Mt 23,23). Dok su obredni zakoni regulirajući žrtvene darove, simbole Kristove žrtve pomirnice prestali prilikom Njegove smrti, zakon o davanju desetine nije prestao.

Budući da je Abraham otac svih vjernika, on je uzor kršćanima u davanju desetine. Kao što je Abraham davao desetinu Melkisedeku, svećeniku Boga Višnjega, tako i novozavjetni vjernici daju desetinu Kristu, našem Prvosvećeniku po redu Melkisedekovu (Heb 5,9.10; 7,1-22).

b) *Uporaba desetine*. Desetina je sveta i treba ju upotrebljavati samo za ostvarenje svetih ciljeva. Gospod je zapovjedio: "Svaka desetina sa zemljišta, bilo od poljskih usjeva, bilo od plodova sa stabala, pripada Jahvi; to je Jahvi posvećeno. Svaka desetina od krupnoga i sitnoga blaga, ... neka bude posvećeno Jahvi." (Lev 27,30-32) "Donesite čitavu desetinu u riznicu", rekao je On, "da u mojoj kući bude hrane." (Mal 3,10).

Desetina se u Izraelu upotrebljavala isključivo za izdržavanje Levita, koji su - budući da nisu primili nikakav plemenski dio zemlje - sve svoje vrijeme trebali upotrijebiti za njegovanje bogoslužja u Izraelu, službu u svetištu i podučavanje naroda Božjem zakonu (Br 18,21.24).

Nakon raspeća, kada se od Boga usmjerena uloga levitske svećeničke službe završila, desetina se još uvijek trebala upotrebljavati za potpomaganje službe Božje Crkve. Apostol Pavao je slikovito prikazao načelo koje počiva u njegovoj osnovi tako što je povukao usporednicu između levitske službe i novoosnovane evanđeoske službe. On kaže: "Ako smo mi vama sijali duhovna dobra, je li nešto veliko ako požanjemo vaša zemaljska dobra? Ako drugi imaju pravo na vas, zar nemamo veće mi? ... Zar ne znate da se oni koji obavljaju svetu službu hrane od hramskih dohodaka, da službenici žrtvenika sa žrtvenikom dijele? Jednako je Gospodin naredio onima koji navješćuju Radosnu vijest da od Radosne vijesti žive." (1 Kor 9,11-14) /Engleski NIV: "Sijali smo duhovno sjeme među vama, je li suviše mnogo ako požnjemo materijalnu žetvu od vas? Ako drugi imaju ovo pravo potpore od vas, zar nećemo mi imati mnogo više?..."

Vjernici Crkve, prema tomu, dragovoljno donose svoje desetine "u riznicu da u mojoj kući bude hrane (Malahija 3,10) - drugim riječima, tako da bude dostatno sredstava u Božjoj crkvi kako bi se osigurao život za njenu propovjedničku službu i širenje evanđelja.

2. *Darovi (prinosi)*. Zahvalni kršćani ne mogu ograničiti svoje doprinose Crkvi samo na desetinu. U Izraelu je šator od sastanka, a kasnije i Hram sagrađen od "dragovoljnih priloga" - darova što su ih davala srca koja su to željela (Izl 36,2-7; usporedi: 1 Ljet 29,14). Posebni darovi pokrivali su troškove održavanja ovih mjesta za službu Bogu (Izl 30,12-16; 2 Kr 12,4,5; 2 Ljet 24,4-13; Neh 10,32.33). Izraelci su vjerojatno jednom četvrtinom ili jednom trećinom od prihoda pridonosili za vjerske i milosrdne ciljeve. Jesu li ovako veliki doprinosi doveli do siromaštva? Sasvim suprotno od toga, Bog je obećao da će ih blagosloviti zbog njihove vjernosti (Mal 3,10-12).

Bog nas i danas, u skladu s onim kako nas je obdario, poziva na dragovoljno davanje. Darovi su potrebni za građenje, održavanje i rad Crkve i za uspostavu medicinsko-misionarskog djela, pokazujući tako praktično značenje evanđelja.

Trebamo li davati toliko koliko i Izraelci, ili se njihove sheme davanja više ne primjenjuju? U Novom zavjetu Krist je postavio načelo prave povjereničke službe - da naši darovi Bogu trebaju biti u srazmjeru sa svjetlošću i prednostima koje smo uživali. On je rekao: "Komu je mnogo dano, od njega će se mnogo tražiti; komu je mnogo povjereno, od njega će se više iskati." (Lk 12,48). Kad je poslao svoje sljedbenike u misiju, Krist je rekao: "Badava ste primili, badava i dajte!" (Mt 10,8). Ovo načelo primjenjuje se i u podjeli naših financijskih blagoslova.

Novi zavjet nigdje ne ukida ili olabavljuje ovo načelo. Kad uspoređujemo naše prednosti i blagoslove s onima što su ih imali Izraelci, vidimo da je u Isusu naš dio nesumnjivo veći. Naša zahvalnost naći će odgovarajući izraz u većoj slobodi, tako da se evanđelje o spasenju može pružiti i drugima. Što se evanđelje više objavljuje, utoliko mu je potrebija potpora.

3. *Načelo koje se i dalje prenosi.* Načelo povjereničke službe odnosi se na ono što zadržavamo jednako tako kao i na ono što dajemo. Budući da je desetina osnovna kušnja naše povjereničke službe nad našim privremenim materijalnim dobrima, ono kako se mi dalje odnosimo spram sačuvanog načela također nas ispituje.

Poraba materijalnih dobara otkriva koliko volimo Boga i svoje bližnje. Novac može biti sila za dobro: u našim rukama on može osigurati hranu za gladne, piće za žedne, odjeću za gole (Mt 25,34-40). Iz Božje perspektive novac ima najveću vrijednost kad se upotrebljuje za osiguranje životnih potreba, kao blagoslov drugima i za potpomaganje Njegovog Djela.

4. *Nevjerstvo u desetini i darovima.* Općenito govoreći, ljudi ne poznaju božanska načela povjereničke službe i zanemaruju ih. Čak i među kršćanima malo je onih koji priznaju svoju ulogu povjerenika. Božji odgovor na Izraelovo nevjerstvo jasno nam pokazuje kako On gleda na ovaj predmet. Kad su upotrebljavali desetinu i priloge za vlastitu korist, On ih je opomenuo da je to preraslo u krađu (Mal 3,8) i pripisivao njihovo nazadovanje njihovom financijskom nevjerstvu: "Udareni ste prokletstvom jer me prikraćujete vi, sav narod!" (Mal 3,9)

Gospod je otkrio svoju strpljivost, ljubav i milost ponudom milosti: "Vratite se meni, i ja ću se vratiti vama." (Mal 3,7). Ponudio im je izobilni blagoslov i pozvao ih je da okušaju Njegovu vjernost. "Donesite čitavu desetinu u riznicu da u mojoj kući bude hrane. Tada me iskušajte - govori Jahve nad Vojskama - neću li vam otvoriti ustave nebeske i neću li izliti na vas punom mjerom blagoslov, neću li zbog vas zaprijetiti skakavcu da vam više ne kvari usjeva i da vam ne bude nerodna loza u polju - govori Jahve nad vojskama. Svi će vas narodi tad držati svetima, jer ćete biti zemlja blaženstva - govori Jahve nad vojskama." (Mal 3,10-12).

Povjerenička služba za Zemlju. Suvremena znanost načinila je od Zemlje prostrani laboratorij za ispitivanje i eksperimentiranje. Takva istraživanja donose mnoge koristi, ali industrijska revolucija prouzročila je zagađenje zraka, vode i zemlje. Tehnologija je u nekim slučajevima vješto iskorištavala prirodu, namjesto da njome mudro upravlja.

Mi smo povjerenici ovoga svijeta i trebamo učiniti sve da održimo život na svim razinama, tako što ćemo održati netaknutom ekološku ravnotežu. Prilikom svog drugog dolaska Krist će pogubiti "one koji kvare zemlju". (Otk 11,18). Iz ovog motrišta kršćanski su povjerenici odgovorni ne samo za svoje posjede već i za svijet koji ih okružuje.

Krist kao povjerenik

Prava povjerenička služba je nesebičnost; ona je potpuno samopredanje Bogu i služba čovječanstvu. Iz ljubavi prema nama Krist je pretrpio okrutnost križa, pa čak i dublju bol prouzročenu odbacivanjem od onih koji su bili Njegovi te Božjim napuštanjem što je stvorilo provaliju. U usporedbi s ovim darom, što mi možemo uopće dati? Njegov dar je bio ne od onoga što je imao - premda je imao sve - već dar samoga Sebe. Takva je povjerenička služba. Stalno promatranje tog najvećeg dara treba nas potaknuti da postanemo slični Njemu. To će nas pokrenuti da postanemo Crkva koja vodi brigu, koja se stara za one koji su unutar zajednice vjernika kao i za one koji su izvan nje. Budući da je Krist umro za cijeli svijet, povjerenička služba u njenom širem smislu je za cijeli svijet.

Blagoslovi povjereničke službe

Bog nas je postavio da vršimo ulogu povjerenika radi naše, a ne radi svoje koristi.

Osobni blagoslov. Jedan od razloga što Bog traži od nas da Mu trajno posvetimo sav svoj život - vrijeme, sposobnosti, tijelo i materijalna dobra - jest da potakne naš osobni duhovni rast i razvitak karaktera. Kad smo stalno svjesni Božjeg vlasništva koje obuhvaća sve, kao i neprestane ljubavi koju nam daruje, odgajaju se naša ljubav i zahvalnost.

Vjerna povjerenička služba pomaže nam da izborimo pobjedu nad gramzivosti i sebičnosti. Dekalog osuđuje gramzivost kao jednog od najvećih čovjekovih neprijatelja. Isus je također upozoravao na njega: "Pazite! Čuvajte se svake pohlepe, jer ni onomu tko je u izobilju nije život osiguran njegovim imanjem." (Lk 12,15). Naše redovno davanje pomaže da se iz našeg života iskorijeni gramzivost i sebičnost.

Povjerenička služba razvija naviku štednje i uspješnosti. Budući da smo raspeli "tijelo s njegovim strastima i požudama (Gal 5,24), ništa nećemo koristiti za sebično zadovoljstvo. "Kada se načelima povjereničke službe dopusti da upravljaju u životu, duša je prosvijetljena, cilj je utvrđen, društvena zadovoljstva oslobođena su nezdravih odlika, poslovni je život rukovođen nadmoćnim utjecajem zlatnog pravila, a pridobivanje duša postaje silnom sklonosti. Takvi su obilni blagoslovi Božjeg staranja u životu vjere i vjernosti."

Duboko zadovoljstvo i radost proistječu iz obećanja da Učitelj zapisuje sve što smo dali za spasenje onih za koje je On umro, "meni ste učinili koliko ste učinili jednomu od ove moje najmanje braće". (Mt 25,40). "Ne postoji ništa što bi bilo toliko dragocjeno za nas da to ne bismo dali Isusu. Ako Mu vratimo talente, sredstva koja nam je povjerio na čuvanje, On će nam još više dati u ruke. Svaki napor koji činimo za Krista, On će nagraditi, a svaka dužnost koju obavljamo u Njegovo ime, pridonijet će našoj osobnoj sreći."

Blagoslov drugima. Pravi povjerenici donose blagoslov svima s kojima dolaze u dodir. Oni sprovode Pavlov nalog za povjereničku službu: "Da iskazuju dobročinstva, da budu bogati djelima ljubavi, da budu darežljivi i podatni, da tako sebi zgrću sigurno blago za budućnost kako bi postigli pravi život." (1 Tim 6,18.19).

Povjerenička služba obuhvaća službu drugima i voljnost da dijelimo sve što nam je Bog milostivo podario, a što bi moglo biti na korist drugome. To znači da "više ne mislimo da se život sastoji od toga koliko mnogo novaca imamo, koliko titula posjedujemo, koliko važnih ličnosti poznajemo, od kuće i susjedstva u kome živimo i o položaju i utjecaju koji mislimo da imamo". Stvarni život znači poznavati Boga, razvijati ljubazne i velikodušne osobine slične Njegovima i davati ono što možemo, prema tome kako nas je On blagoslovio. Davati u Kristovom duhu znači stvarno živjeti.

Blagoslov Crkvi. Prihvatanje biblijskog plana povjereničke službe je neophodno za Crkvu. Stalno sudjelovanje njenih vjernika u davanju je vrst vježbe - ima kao rezultat jako tijelo Crkve, koje obuhvaća diobu blagoslova što ih je Krist poklonio njoj i spremnost da se odazove svim potrebama koje se javljaju u Božjem Djelu. Crkva će imati dostatno sredstava da podupire propovjedničku službu, širi Božje kraljevstvo u svom neposrednom susjedstvu i do udaljenih mjesta na Zemlji. Ona će hotimice staviti Bogu na raspolaganje vrijeme, talante i sredstva iz ljubavi i zahvalnosti za Njegove blagoslove.

Držeći u vidu Kristovo čvrsto obećanje da će se vratiti kada se evanđelje o kraljevstvu objavi

"svim narodima za svjedočanstvo" (Mt 24,14), svi su pozvani da Mu budu povjerenici i suradnici. Na taj način svjedočanstvo Crkve bit će moćan blagoslov svijetu i njeni će se vjerni povjerenici obradovati kada budu vidjeli kako se pokazuju blagoslovi evanđelja drugima.

Adventisti sedmoga dana vjeruju...

Pozvani smo da budemo pobožan narod koji misli, osjeća i djeluje u skladu s nebeskim načelima. Zbog Duha koji u nama ponovo stvara karakter našega Gospoda, mi se uključujemo samo u ono što će u našem životu stvoriti čistotu sličnu Kristu, zdravlje i radost. To znači da naša zabava treba odgovarati najvišim mjerilima kršćanskog ukusa i ljepote. Dok priznajemo kulturne razlike, naša odjeća treba biti jednostavna, skromna i ukusna, koja dolikuje onima čija se istinska ljepota ne sastoji od vanjskog ukrašavanja, već od neprolaznog ukrasa blagog i tihog duha. To također znači da se trebamo razborito brinuti o svom tijelu, jer je ono hram Svetoga Duha. Uz dostatno vježbanja i odmora, trebamo prihvatiti i najzdraviju moguću prehranu i uzdržavati se od nečiste hrane utvrđene u Svetom pismu. Budući da alkoholna pića, duhan i neodgovorna upotreba droga i narkotika štetno utječu na naše zdravlje, i od njih se trebamo uzdržati. Namjesto toga valja sudjelovati u svemu što naše misli i tijelo dovodi u poslušnost Kristu, koji nam želi zdravlje, radost i dobro. (Osnovna vjerovanja, 21)

POGLAVLJE 21

KRŠĆANSKO PONAŠANJE

Kršćansko ponašanje - način života Božjeg sljedbenika - pojavljuje se kao Božje veličanstveno spasenje u Kristu. Apostol Pavao poziva sve kršćane: "Zaklinjem vas, braćo, milosrđem Božjim da prinesete sebe kao žrtvu živu, svetu i ugodnu Bogu - kao svoje duhovno bogoštovlje. Nemojte se prilagođavati ovom svijetu! Naprotiv, preobličavajte se obnovom svoga uma da možete uočavati što je volja Božja: što je dobro, ugodno i savršeno!" (Rim 12,1.2). Tako kršćani revnosno zaštićuju i razvijaju svoje umne, tjelesne i duhovne sposobnosti da bi mogli odavati čast svom Stvoritelju i Otkupitelju.

Krist se molio: "Ne molim te da ih digneš sa svijeta, već da ih očuvaš od zloga. Oni ne pripadaju svijetu." (Iv 17,15.16). Kako kršćanin može biti i u svijetu i odvojen od njega? Kako se kršćanski način života treba razlikovati od onoga u svijetu?

Kršćani trebaju prihvatiti drugi način života, ne da budu drukčiji, već zato što ih je Bog pozvao da žive po načelu. Način života na koji ih On poziva, osposobljuje ih da kao Njegova stvorenja u Njegovoj službi potpuno iskoriste svoje mogućnosti. To što su drukčiji također unapređuje njihovu zadaću: da služe svijetu - da budu u njemu sol, i svjetlost. Od kakve bi vrijednosti bila sol bez ukusa, ili svjetlost koja se ne bi razlikovala od tame?

Krist je naš primjer. On je živio tako savršeno na ovom svijetu, a ljudi su Ga ipak optuživali da je "izjelica i pijanica". (Mt 11,19), premda to nije bio. On je u životu tako dosljedno sprovodio Božja načela da Ga nitko nije mogao okriviti za grijeh (Iv 8,46).

Ponašanje i spasenje

U određivanju što je prikladno ponašanje, trebamo izbjeći dvije krajnosti. Prvo, prihvaćanje pravila i primjenu načela tako da ona postanu sredstva za spasenje. Apostol Pavao sažima ovu krajnost riječima: "Prekinuli ste s Kristom svi koji se hoćete opravdati u Zakonu; ispali ste iz milosti." (Gal 5,4).

Suprotna je krajnost vjerovanje da djela - budući da ne spašavaju - nisu važna - da ono što neka osoba čini doista ništa ne znači. Apostol Pavao govori i o ovoj krajnosti: "Dakako, vi

ste, braćo, k slobodi pozvani. Samo, neka ta sloboda ne bude pobuda tijelu." (Gal 5,13). Kad se svaki sljedbenik vlada po svojoj savjesti "ne postoji nikakvo međusobno ukoravanje subraće kršćana držeći se Mt 18 i Gal 6,1.2. Crkva ne postaje Kristovim tijelom u kojoj živi obostrana ljubav i staranje, već skupom pojedinaca, od kojih svaki ide svojim putem, bez ikakve odgovornosti za subraću ili prihvaćanja ikakve brige o njima."

Dok su naše ponašanje i naša duhovnost usko povezani, mi nikada ne možemo zaslužiti spasenje pravilnim ponašanjem. Kršćansko je ponašanje prvenstveno prirodan rod spasenja i zasnovano je na onome što je Krist za nas već izvršio na Golgoti.

Hram Svetoga Duha

Nije samo Crkva već i kršćanin-pojedinac hram u kome živi Sveti Duh: "Ili ne znate da je vaše tijelo hram Duha Svetoga, koji stanuje u vama i koji vam je dan od Boga? Ne znate li da ne pripadate sami sebi jer ste kupljeni?" (1 Kor 6,19)

Kršćani tada sprovode u život dobre zdravstvene navike da bi sačuvali upravno središte svog tijela - hrama - um - prebivalište Kristovog Duha. Stoga su adventisti sedmoga dana tijekom proteklih stotinu godina isticali važnost pravilnih zdravstvenih navika. Ovakvo se isticanje isplatilo: Najnovija istraživanja otkrivaju da se adventisti manje od ostale populacije razbolijevaju od gotovo svake glavne bolesti.

Kao kršćani mi vodimo brigu i o duhovnoj i o tjelesnoj strani ljudskog života. Isus, naš uzor, "ozdravljao je svaku vrstu bolesti i nemoći u narodu" (Mt 4,23).

Biblija promatra ljudska bića kao jedinstvenu cjelinu (poglavlje 7.). "Dihotomija na duhovno i materijalno strana je Bibliji." Tako se Božji poziv na svetost odnosi i na tjelesno i na duhovno zdravlje. Susannah Wesley, majka osnivača metodizma, sažeto primjenjuje ovo načelo: "Sve što slabi vaš razum, narušava osjetljivost vaše savjesti, pomračuje vaše poimanje Boga, smanjuje snagu i utjecaj uma na tijelo - to je loše, makoliko je možda bezazleno samo po sebi."

Božji zakoni, koji obuhvaćaju i zakone o zdravlju, nisu tiranski, zato što ih je Stvoritelj odredio kako bi nam omogućili da na najbolji način proživimo život. Sotona, naš neprijatelj, želi nam preoteti zdravlje, radost, duševni mir i na kraju nas uništiti (vidi: Iv 10,10).

Božji blagoslov za sveukupno zdravlje

Ostvarivanje ovakvog zdravlja ovisi o sprovođenju u život nekih prilično jednostavnih, ali djelotvornih načela što ih je Bog dao. Neka od njih su očita i ugodna većini ljudi. Druga, kao što je pravilna prehrana, mnogo su teža za prihvaćanje, jer obuhvaćaju osnovna opredjeljenja i navike u našem načinu života. Iz ovog razloga, posvetit ćemo više prostora onim načelima koja su pogrešno shvaćena, sporna ili odbačena.

Blagoslov od vježbanja. Redovno vježbanje je jednostavno pravilo za povećanje snage, jačanje tijela, oslobođenje od stresa, zdraviju kožu, veće samopouzdanje, djelotvornu kontrolu težine, poboljšanu probavu i redovnost, kao i smanjenje depresije i rizika od srčanih bolesti i raka. Vježbanje nije samo izbor - ono je bitno za održavanje dobrog zdravlja - kako tjelesnog tako i umnog.

Korisna aktivnost teži napredovanju; neaktivnost i lijenost vodi neimaštini (Izr 6,6-13; 14,23). Bog je odredio aktivnost prvom čovjeku i ženi - brigu o njihovom domu u vrtu, u

prirodi (Post 2,5.15; 3,19). I sam Krist nam je ostavio primjer tjelesne aktivnosti. U većem dijelu svog života bio je zauzet fizičkim radom kao drvodjelja, dok je za vrijeme svoje misije hodao stazama Palestine.

Blagoslov od Sunčeve svjetlosti. Svjetlost je odlučujuća za život (Post 1,3). Ona daje snagu procesu koji stvara hranjive tvari koje ishranjuju i snaže naše tijelo i oslobađa kisik koji nam je nužan za život. Sunčeva svjetlost donosi zdravlje i ozdravljenje.

Blagoslov od vode. Ljudsko tijelo sadrži 75 posto vode, ali ova životno važna tekućina stalno se gubi preko zraka koji izdišemo, znojenjem i preko otpadnih tvari. Pijenje 6-8 čaša čiste vode na dan pomoći će održavanju djelotvornog, sretnog i dobrog zdravlja. Druga važna funkcija vode je njena upotreba za održavanje čistoće i opuštanje što ga ona omogućuje.

Blagoslov od svježeg zraka. Sredina zagađena nečistim zrakom, unutar ili izvan doma, čini da krv raznosi manje kisika no što je to potrebno za optimalno funkcioniranje svake stanice. To čovjeka čini tromim i neodgovornim. Stoga je veoma važno činiti sve što je moguće da se svakodnevno osigura dostatno svježega zraka.

Blagoslov od umjerenog života, bez droga i stimulativnih sredstava. Droge su prožele suvremeno društvo zato što su mu ponudile stimulaciju i oslobađanje od stresa i bolova. Kršćanin je okružen primamljivim pozivima da koristi drogu. Čak i mnogi popularni napici koji nam se čine bezazlenim, sadrže drogu - kava, čaj, i sve vrste kole sadrže kofein, a i hladni napici s ukusom voća sadrže alkohol. Istraživanja su pokazala da i blaže droge teže k tome da postupno dovedu do upotrebe jačih droga koje um čine budrijim. Mudri kršćanin će se uzdržavati od svega što je štetno, umjerenost koristeći samo ono što je dobro.

1) *Duhan.* U bilo kom obliku duhan je otrov koji lagano djeluje i oštećuje tjelesne, umne i moralne snage. Na početku se njegovo djelovanje može teško zamijetiti. On djeluje podražajno, a onda paralizira živce, slabeći i zamućujući um.

Oni koji upotrebljuju duhan polako vrše samoubojstvo, kršeći tako šestu zapovijed: "Ne ubij!" (Izl 20,13).

2) *Alkoholna pića.* Alkohol je jedna od najrasprostranjenijih droga na planetu Zemlji. On je uništio milijune ljudi. On ne šteti samo onima koji ga upotrebljuju već svoj danak uzima od cjelokupnog društva - u razorenim domovima, smrti, u udesima i siromaštvu.

Budući da Bog komunicira s nama jedino preko našeg uma, dobro je ne zaboraviti da alkohol štetno djeluje na sve njegove funkcije. Kako se razina alkohola u tijelu povećava, tako onaj koji pije postupno srlja u gubitak koordinacije, zbunjenost, dezorijentaciju, bezvoljnost, komu, i na kraju smrt. Pijenje alkoholnih pića izaziva gubitak memorije, zdravog rasuđivanja i sposobnosti za učenje.

Događaji iz Svetog pisma, koji su povezani s upotrebom alkoholnih pića, možda na prvi pogled ostavljaju dojam da je Bog odobrio njihovu upotrebu. Međutim, Sveto pismo također upućuje na to da je Božji narod sudjelovao u takvim društvenim pojavama kao što je rastava, mnogoženstvo i držanje robova - a to Bog svakako nije opraštao. Prilikom tumačenja takvih odsjeka u Svetom pismu korisno je držati na umu da Bog nužno ne odobrava sve što je dopušteno. Isusov odgovor na pitanje zašto je Mojsije dopustio rastavu, potvrđuje ovaj primjer tumačenja. On je rekao: "Mojsije vama je zbog vašeg okorjelog srca dopustio da možete otpustiti svoje žene. Ali u početku nije bilo tako." (Mt 19,8) Edenski vrt je božanski

uzor do koga nas evanđelje želi obnoviti. Kao što je točno, upotreba alkohola i ove druge pojave nisu bili dijelom Božjeg prvotnog plana.

3. Druge droge i narkotici. Postoji još mnogo drugih štetnih droga i narkotika s pomoću kojih Sotona uništava ljudski život. Pravi kršćani, promatrajući Krista, stalno će proslavljati Boga svojim tijelom, shvaćajući da su oni Njegova veoma cijenjena svojina, kupljena Njegovom skupocjenom krvlju.

Blagoslov od odmora. Pravilan je odmor bitan za zdravlje tijela i duha. Krist nam daje uputu punu sućuti, onu istu koju je dao i svojim umornim učenicima: "Dođite vi sami napose, na samotno mjesto, te se malo odmorite!". (Mk 6,31). Trenuci odmora osiguravaju nam veoma potreban mir za razgovor s Bogom: "Prestanite i znajte da sam ja Bog." (Ps 46,11) Bog je istaknuo našu potrebu za odmorom time što je sedmi dan u tjednu odvojio za odmor (Izl 20,10).

Odmor je više od spavanja ili prekida redovnog posla. On obuhvaća i način na koji provodimo svoju dokolicu. Umor nije uvijek prouzročen stresom, preteškim ili suviše dugim radom: Naš se um može zamarat pretjeranom upotrebom stimulativnih sredstava, bolešću ili različitim osobnim problemima.

Rekreacija je ponovno stvaranje u najtočnijem značenju ove riječi. Ona jača, izgrađuje i osvježava um i tijelo, pripremajući na taj način vjernike da se s novom snagom vrate svom pozivu. Da bi živjeli najboljim načinom života, kršćani trebaju težiti jedino onim oblicima rekreacije i zabave koji jačaju njihovu vezu s Kristom i poboljšavaju zdravlje.

Sveto pismo postavlja sljedeće načelo koje će pomoći kršćanima da odaberu dobru rekreaciju: "Nemojte ljubiti ni svijeta ni onoga što je u svijetu! Ako tko ljubi svijet, u njemu nema ljubavi Očeve, jer ništa od onoga što je u svijetu - požuda tijela, požuda očiju, oholost zbog imetka - ne dolazi od Oca, nego dolazi od svijeta." (1 Iv 2,15.16)

1. Kino, televizija, radio i video. Ova sredstva mogu biti značajna odgojna sredstva. Ona su "izmijenila cijelo ozračje našeg modernog svijeta i dovela nas u lak dodir sa životom, mišlju i djelovanjem cijele Zemljine kugle". Kršćanin će uvijek držati na umu da televizija i video vrše veći utjecaj na život pojedinca no što to može učiniti ijedna druga aktivnost.

Nažalost, video i televizija, sa svojim gotovo stalnim prikazivanjem kazališnih priredaba, unose takav utjecaj u dom koji ne uzdiže i nije zdrav. Ako ne razlučujemo program od programa ili ako nismo odlučni, "oni će pretvoriti naše domove u kazališta i priredbe jeftine i niske glazbe." Predani kršćanin prezire nezdrave, nasilničke, senzualne filmove i televizijske programe.

Audio-vizualna sredstva sama po sebi nisu loša. Isti kanali koji slikaju ponore ljudske poročnosti, emitiraju i propovijedanje evanđelja o spasenju. Emitiraju se i mnogi drugi vrijedni programi. Međutim, ljudi mogu koristiti čak i dobre programe da bi izbjegavali životne odgovornosti. Kršćani ne samo što će željeti uspostaviti načela za određivanje onoga što će gledati, već će postaviti i vremenska ograničenja za gledanje, tako da društveni odnosi i životne odgovornosti neće trpjeti. Ako nismo kadri razlučivati ili ako nam nedostaje snaga da kontroliramo naše aparate, mnogo ih je bolje sasvim odbaciti, nego im dopustiti da upravljaju našim životom, bilo time što će oskrvnuti naš um ili što će nam oduzeti previše vremena (vidi: Mt 5,29.30).

U pogledu na naše promatranje i ugledanje na Krista, jedno važno biblijsko načelo priopćuje da "mi... koji... odrazujemo ... preobražavamo se u tu istu sliku, uvijek sve slavniju, jer dolazi od Gospodina, od Duha". (2 Kor 3,18). Promatranje donosi promjene. Međutim, kršćani moraju stalno držati na umu da ovo načelo djeluje i na negativnoj strani. Filmovi koji prikazuju grijeh i zločine ljudskog roda - ubojstva, preljub, pljačku i druga ponižavajuća djela - pridonose današnjem slomu morala.

Pavlov savjet u Fil 4,8 postavlja jedno načelo koje pomaže prepoznavanju vrijednih oblika rekreacije: "Uostalom, braćo, sve što je čestito, što je dično, što je pravedno, što je nevino, što je ljubezno, što je na dobru glasu i sve što je kreposno i hvale vrijedno, to neka bude sadržaj vaših misli."

2. *Čitanje i glazba.* Ova ista visoka mjerila primjenjuju se i na čitanje i glazbu jednog kršćanina. Glazba je Božji dar koji nadahnjuje čiste, plemenite i uzvišene misli. Dobra glazba uzdiže najtananije osobine karaktera.

Glazba sumnjive vrijednosti, s druge strane, "razara ritam duše i uništava moral". Stoga će Kristovi sljedbenici izbjegavati svaku melodiju koja je po prirodi zajednička s džezom, rokom ili hibridnim oblicima povezanim s njima, ili svaki tekst koji izriče besmislene i beznačajne osjećaje. Kršćanin neće slušati glazbu s pjesmama i melodijama koje navode na ono što se ne pristoji (Rim 13,11-14; 1 Pt 2,11).

Čitanje pruža mnoge vrijednosti. Postoji čitavo obilje dobre literature koja oplemenjuje um i širi duh. Ipak, postoji i "čitava poplava loše književnosti, često u najprivlačnijem vidu, ali koja šteti umu i moralu. Priče o neobuzdanim doživljajima i o moralnoj labavosti, bilo da su istinite ili proizvod mašte, neprikladne su za vjernike zato što stvaraju odvratnost prema plemenitom, poštenom i čistom načinu života i sprečavaju razvitak jedinstva s Kristom."

3. *Neprihvatljive aktivnosti.* Adventisti također uče da kockanje, kartanje, posjećivanje kazališta i plesa treba izbjegavati (1 Iv 2,15-17). Oni osporavaju trošenje vremena za promatranje nasilničkih sportskih događaja (Fil 4,8). Svaka aktivnost koja slabi naš odnos s našim Gospodom i navodi nas da izgubimo iz vida vječne interese, potpomaže vezivanje Sotoninih lanaca oko naše duše. Kršćani će radije sudjelovati u zdravim oblicima aktivnosti u dokolici koje će uistinu osvježiti njihovu tjelesnu, umnu i duhovnu narav.

Blagoslov od zdrave hrane. Prvom ljudskom paru Stvoritelj je dao idealnu hranu: "Evo, dajem vam sve bilje što se sjemeni, po svoj zemlji, i sva stabla plodonosna što u sebi nose svoje sjeme: neka vam budu za hranu!" (Post 1,29) Nakon pada u grijeh, Bog je njihovoj hrani dodao "hranit ćeš se poljskim raslinjem". (Post 3,18).

Zdravstveni problemi današnjice koncentriraju se oko degenerativnih tipova bolesti neposredno povezanih s prehranom i načinom života. Prehrana koju je Bog planirao, sastavljena od žitarica, voća, jezgričastog voća i povrća, davala je prave hranjive sastojke koji su omogućavali najbolje zdravlje.

1. *Prvotna prehrana.* Biblija ne osuđuje jedenje mesa čistih životinja. Međutim, Božja prvotna prehrana za čovjeka nije obuhvaćala mesnu hranu, zato što On nije zamislio oduzimanje života nijednoj životinji i zato što je uravnotežena vegetarijanska prehrana najbolja za zdravlje - činjenica za koju znanost nudi sve više dokaza. Ljudi koji troše proizvode životinjskog podrijetla koji sadrže bakterije ili viruse što izazivaju bolesti, mogu oštetiti svoje zdravlje. Izračunato je da samo u Sjedinjenim Državama milijuni pate od

trovanja hranom peradi budući da inspekcija nije uspjela otkriti zagađenost salmonelom i drugim mikroorganizmima. Neki stručnjaci smatraju da "bakterijska kontaminacija nosi u sebi daleko veći rizik nego kemijski aditivi i konzervansi u hrani i očekuju da se poveća pojava oboljenja izazvanih ovim bakterijama".

Dalje, studije obavljene posljednjih godina upućuju na to da povećana potrošnja mesa može izazvati povećanje ateroskleroze, raka, bubrežnih poremećaja, osteoporoze i trihinoze i smanjiti očekivani životni vijek.

Hrana koju je Bog utvrdio u edenskom vrtu - vegetarijanska prehrana - idealna je, ali katkad ipak ne možemo dosegnuti ideal. U ovakvim okolnostima, u svakoj prilici ili na svakom prostoru, oni koji žele ostati u najboljem zdravlju jest će najbolju hranu do koje mogu doći.

2. *Čista i nečista mesna hrana.* Tek poslije potopa Bog je uveo meso kao hranu. Budući da je sva vegetacija bila uništena, Bog je Noi i njegovoj obitelji odobrio da jedu mesnu hranu postavljajući uvjet da ne smiju jesti meso s krvlju (Post 9,3-5).

Drugi uvjet koji Sveto pismo ističe jest taj što je Bog zapovjedio Noi da on i njegova obitelj smiju jesti samo ono meso koje potječe od životinja što ih je Bog označio kao čiste životinje. Budući da su Noi i njegovoj obitelji bile potrebne čiste životinje za jelo, a i za žrtve (Post 8,20), Bog je Noi dao uputu da sa sobom u kovčeg uzme po sedam parova od svake vrste čistih životinja, nasuprot samo jednom paru od svake vrste nečistih životinja. (Post 7,2.3). Levitski zakonik u 11. i Ponovljeni zakon u 14. poglavlju daju opširna objašnjenja o čistoj i nečistoj hrani.

Po svojoj prirodi nečiste životinje ne predstavljaju najbolju hranu. Mnoge su ili lešinari ili grabljivice - od lava do svinje od supa do školjki koje prebivaju na morskom dnu. Zbog njihovih navika, oni su opasni prenosioci bolesti.

Ispitivanja su pokazala da "osim postojećih količina kolesterola koje se nalaze i u svinjetini i u školjkama, ove namirnice sadrže i izjvestan broj otrova i kontaminanata koji su povezani s trovanjem ljudi".

Uzdržavanjem od nečiste hrane, Božji narod je pokazao svoju zahvalnost za svoje otkupljenje od iskvarenog, nečistog svijeta koji ga je okružavao (Lev 20,24-26; Pnz 14,2). Unošenje onoga što je nečisto u hram tijela u kome prebiva Božji Duh najmanje preporučuje Božji ideal.

Novi zavjet nije ukinuo razliku između čiste i nečiste mesne hrane. Neki smatraju da je ovaj zakon - budući da je spomenut u Levitskom zakoniku - čisto obredni ili ritualni, pa stoga za kršćane više ne važi. Ipak, razlika između čistih i nečistih životinja datira od Noe - mnogo prije no što je Izrael postojao. Ovaj zakon o hrani uz zdravstvena načela, nosi u sebi i obvezu koju treba sprovesti.

3. *Redovnost, jednostavnost i uravnoteženost.* Uspješne reforme u prehrani izvode se postupno i mora im se mudro prilaziti. Na kraju ćemo naučiti da odbacimo ili štedljivo koristimo namirnice bogate mastima ili šećerom.

Dalje, namirnice trebamo pripremati što jednostavnije i u što prirodnijem obliku i, kako bismo ih najbolje koristili trebamo ih jesti u redovnim vremenskim razmacima. Složena, podražujuća jela nisu najzdravija. Mnogi začini podražuju organe za probavu i njihovo je korištenje povezano s čitavim nizom zdravstvenih problema.

Blagoslov od kršćanskog odijevanja. Bog je Adamu i Evi načinio prvu odjeću i zna da nam je i danas potrebna prikladna odjeća (Mt 6,25-33). Svoj izbor u odijevanju trebamo zasnivati na načelima jednostavnosti, skromnosti, praktičnosti, zdravlja i privlačnosti.

1) *Jednostavno.* Kao što je to u svim ostalim oblastima našeg života, kršćanski poziv na jednostavnost odnosi se i na to kako se odijevamo. "Kršćansko svjedočenje zahtijeva jednostavnost.

"Način na koji se odijevamo pokazuje svijetu tko smo i što smo - ne samo kao zakonski zahtjev zaostao iz prošlih vremena, već kao izraz naše ljubavi prema Isusu."

2) *Visoke moralne vrijednosti.* Kršćani neće pokvariti ljepotu svoga karaktera stilom koji potiče "požuda tijela" (1 Iv 2,16). Zato što žele svjedočiti drugima, oni će se odijevati i ponašati tako da ne ističu one dijelove tijela koje potiču seksualne želje. Skromnost podupire moralno zdravlje. Cilj kršćanina je da proslavi Boga, a ne sebe.

3) *Praktično i ekonomično.* Budući da su povjerenici nad novcem koji im je Bog dao, kršćani će primjenjivati štednju, izbjegavajući "zlatu, biser, ili skupocjene haljine". (1 Tim 2,9). Sprovedenje štednje, ipak, ne znači da ćemo nabavljati samo najjeftiniju odjeću koja se može dobiti. Često su predmeti bolje kvalitete ekonomičniji, jer se dugo nose.

4) *Zdravo.* Na čovjekovo zdravlje ne utječe samo prehrana. Kršćani će izbjegavati stilove u odijevanju koji ne štite dostatno tijelo, koji ga stežu ili na neki drugi način djeluju tako da izazivaju pogoršanje zdravlja.

5) *Odlikuje se ljupkošću i prirodnom ljepotom.* Kršćani shvaćaju opomenu protiv "oholosti zbog imetka". (1 Iv 2,16) Pozivajući se na ljljane, Krist je rekao: "Ni Solomon u svoj raskoši svojoj nije se zaodjenuo kao jedan od njih." (Mt 6,29). Na taj način On je slikovito iskazao da ljupkost, jednostavnost, čistota i prirodna ljepota obilježavaju nebesko razumijevanje ljepote. Svjetovno razmetanje koje se vidi u promjenljivoj modi, nema nikakve vrijednosti u Božjim očima (1 Tim 2,9).

Kršćani će pridobiti nevjernike ne izgledom i ponašanjem koje se zamjećuje u svijetu, već pokazivanjem privlačne i osvježujuće razlike. Apostol Petar je rekao da nevjerni supruzi mogu "biti pridobiveni bez riječi ponašanjem vas žena kad budu promatrali vaše čisto i puno poštovanja vladanje". Namjesto da se ukrašavaju, apostol savjetuje da se vjernici usredotoče na "skrivenost - srce obučeno u neraspadljiv nakit, krotak i miran duh - ono što je dragocjeno pred Bogom". (1 Pt 3,1-4). Sveto pismo uči da:

a) *Karakter prikazuje čovjekovu pravu ljepotu.* I apostol Petar i apostol Pavao izlažu osnovna načela kojima će se rukovoditi kršćanin i kršćanka kad se želi ukrasiti: "Vaš nakit neka ne bude vanjski... umjetno spletena kosa, stavljanje zlatnog nakita, oblačenje raskošnih haljina" (1 Pt 3,3); "Isto tako hoću da se žene pristojno oblače, da se kite stidom i čednošću, ne pletenicama ni zlatom, i biserima ili skupocjenim haljinama, već djelima ljubavi kako i dolikuje ženama koje ispovijedaju vjeru." (1 Tim 2,9.10).

b) *Jednostavnost je u skladu s reformom i probuđenjem.* Kad je Jakov pozvao svoju obitelj da se posveti Bogu, ona je obacila "bogove tuđe koji bjehu u njihovim rukama, i oboce koje imahu u ušima, a Jakov ih je zakopao". (Post 35,2.4)

Nakon Izraelovog otpada za zlatnim teletom, Bog im je zapovjedio: "Stoga skinite svoj nakit,

a ja ću vidjeti što ću s vama učiniti." U pokajanju su skinuli s sebe svoj nakit." (Izl 33,5.6). Apostol Pavao jasno izlaže da Sveto pismo bilježi ovaj otpad "za opomenu nama, kojima je zapalo da živimo u posljednjim vremenima". (1 Kor 10,11).

c) Dobra povjerenička služba zahtijeva požrtvovno življenje. Dok je veći dio svijeta pothranjen, materijalizam postavlja pred kršćane kušnje koje obuhvaćaju sve - od skupe odjeće, automobila i nakita do luksuznih kuća. Jednostavnost načina života i izgleda postavlja kršćane u snažan kontrast prema lakomstvu, materijalizmu i nakindurenosti poganskog društva dvadesetog stoljeća, u kome su vrijednosti usredotočene na materijalna dobra, a ne na ljude.

Držeći u vidu ova učenja Svetoga pisma i izloženih načela, mi vjerujemo da se kršćani ne bi trebali ukrašavati nakitom. Pod ovim podrazumijevamo da je nošenje prstenja, naušnica, lančića, narukvica, raskošnih igala za kravate, pucadi za manšete - i sve ostale vrste nakita čija je glavna funkcija pokazivanje - nepotrebno i nije u skladu s jednostavnošću ukrašavanja koje zahtijeva Sveto pismo.

Biblija združuje nakindurenu kozmetiku s neznaboštvom i otpadom (2 Kr 9,30; Jr 4,30). Što se tiče kozmetike, mi vjerujemo da kršćani trebaju održavati prirodan, zdrav izgled. Ako uzdižemo Spasitelja načinom na koji govorimo, radimo i oblačimo se, mi ćemo postati kao magneti, koji privlače ljude k Njemu.

Načela kršćanskih mjerila

U svim svojim manifestacijama, kršćanski način života predstavlja odziv na spasenje kroz Krista. Kršćanin želi poštovati Boga i živjeti kao što bi Isus živio. Premda neki kršćanski način života prosmatraju kao listu onoga što se ne smije činiti, mi ga radije sagledavamo kao čitav niz pozitivnih načela djelotvornih u okvirima spasenja. Isus je istaknuo da je došao da bismo imali život, i to u izobilju. Koja su načela koja nas vode k punini života? Kada Sveti Duh uđe u život pojedinca, dolazi do očite promjene koju primjećuju oni koji se nalaze u njegovoj okolini (Iv 3,8). Duh ne samo što vrši početnu promjenu u životu: Njegovo delovanje se nastavlja. Duhovni rod je ljubav (Gal 5,22.23). Najmoćniji dokaz u prilog uspješnosti kršćanstva je kršćanin koji voli i koji je ljubazan.

Živeti s umom Kristovim. "Težite među sobom za onim za čim treba da težite u Kristu Isusu!" (Fil 2,5). Pod svim okolnostima, povoljnim ili nepovoljnim, mi moramo da težimo da razumijemo i živimo u skladu sa Kristovom voljom i umom (1 Kor 2,16).

Ellen White je zamijetila divan rezultat života koji je vođen u ovakvom odnosu s Kristom: "Svaka prava poslušnost dolazi iz srca. To znači cijelim srcem raditi s Kristom. Ako želimo, On će se tako izjednačiti s našim mislima i ciljevima, tako dovesti naša srca i umove u sklad sa svojom voljom, da ćemo slušajući Njega u stvari postupati po svojim prirodnim poticajima. Volja, očišćena i posvećena, naći će svoje najuzvišenije zadovoljstvo u službi Njemu. Kad upoznamo Boga, onako kako Ga imamo prednost upoznati, živjet ćemo životom stalne poslušnosti. Štovanjem Kristovog karaktera i zajednicom s Bogom, grijeh će nam postati mrskim.

Živjeti na hvalu i slavu Bogu. Bog je učinio toliko mnogo za nas. Jedan od načina na koji možemo pokazati svoju zahvalnost je odavanje hvale Njemu.

Psalmi snažno ističu ovu stranu duhovnog života: "U svetištu sam tebe motrio gledajući ti

moć i slavu. Ljubav je tvoja bolja od života, moje će te usne slaviti. Tako ću te slaviti za života, u tvoje ću ime ruke dizati. Duša će mi biti kao sala i mrsa sita, hvalit ću te kliktavim ustima." (Ps 63,3-6).

Za kršćanina će takav stav slavljenja držati i druge životne poslove u prikladnoj perspektivi. Prsmatranje našeg raspetog Spasitelja koji nas je otkupio od kazne i oslobodio od sile grijeha pokreće nas da činimo samo ono "što je njemu ugodno". (1 Iv 3,22; usporedi: Ef 5,10). Kršćani "ne žive više za same sebe, nego za onoga koji je umro i uskrsnuo za njih." (2 Kor 5,15). Svaki pravi kršćanin stavlja Boga na prvo mjesto u svemu što čini, u svemu što misli, u svemu što govori, u svemu što želi. On nema drugih bogova uz svoga Otkupitelja (1 Kor 10,31).

Živjeti kao primjer. Apostol Pavao je rekao "Ne budite na sablazan!" (1 Kor 10,32). "Zato se i sam trudim da uvijek imam čistu savjest i pred Bogom i pred ljudima. (Dj 24,16). Ako naš primjer vodi druge u grijeh, postajemo kamen spoticanja onima za koje je Krist umro. "Tko tvrdi da ostaje u njemu, taj mora tako živjeti kako je on živio." (1 Iv 2,6).

Živjeti da propovijedamo. Glavni razlog što kršćani žive kao što to doista čine je da spasu izgubljene ljude i žene. Apostol Pavao je rekao: "Baš kao što i ja u svemu svima ugađam i ne tražim svoje osobne koristi, nego korist mnogih da se spase." (1 Kor 10,33; usporedi: Mt 20,28).

Zahtjevi i smjernice

Zbog utjecaja što ga nečiji način života vrši na njegovo duhovno iskustvo i svjedočenje, kao crkvena organizacija postavili smo neka mjerila za način života kao minimalni zahtjev da netko postane vjernikom. Ova mjerila uključuju uzdržanje od duhana, alkoholnih pića, kemikalija koje mijenjaju duševno stanje i nečiste hrane i dokaz sve većeg kršćanskog iskustva u pitanju odijevanja i upotrebe slobodnog vremena. Ova minimalna mjerila ne podrazumijevaju sveopći Božji ideal za vjernika. Ona jednostavno predstavljaju osnovne, prve korake u razvoju naprednog, blistavog kršćanskog iskustva. Onakva načela također predstavljaju osnovu za jedinstvo unutar zajednice vjernika.

Razvitak kršćanskog ponašanja - "sličnost Bogu - je postupan i obuhvaća doživotno jedinstvo s Kristom. Sveto življenje nije ništa drugo do svakodnevno pokoravanje volje Kristovom nadzoru i svakodnevna prilagođenost Njegovom nauku onako kako nam je On otkrio u našem proučavanju Biblije i molitvi. Budući da različitom brzinom dostižemo zrelost, važno je da se uzdržimo od izricanja suda o slabijoj braći i sestrama (Rim 14,1; 15,1).

Kršćani u zajednici sa Spasiteljem imaju samo jedan ideal: da učine što najviše mogu kako bi slavili nebeskog Oca, koji je osigurao dragocjeni plan za njihovo spasenje. "Prema tome, bilo da jedete, bilo da pijete, bilo da što drugo činite, sve činite na slavu Božju!" (1 Kor 10,31).

Adventisti sedmog dana vjeruju...

Bog je ustanovio brak u Edenu, a Isus ga je ponovo potvrdio kao doživotnu zajednicu između čovjeka i žene u druženju punom ljubavi. Za kršćanina bračna se obveza daje istodobno Bogu kao i bračnom drugu i treba je sklopiti između partnera koji su iste vjere. Obostrana ljubav, uvažavanje, štovanje i odgovornosti jesu tkivo ove veze koja treba odsjajivati ljubavlju, svetošću, bliskošću i postojanošću odnosa između Krista i Njegove Crkve. Što se tiče rastave, Isus je učio da osoba koja se rastane od bračnog druga, osim za preljub, te sklopi brak s drugim bračnim drugom, čini preljub. Premda neki odnosi u obitelji možda ne odgovaraju idealu, bračni su drugovi koji se u Kristu potpuno predaju jedan drugome mogu postići zajednicu ljubavi s pomoću vodstva Duha i odgoja u Crkvi. Bog blagoslivlja obitelj i želi da njeni članovi pomažu jedan drugome do potpune zrelosti. Roditelji trebaju odgajati svoju djecu da vole Boga i da Mu budu poslušni. Svojim primjerom i svojim riječima trebaju ih poučavati da je Krist odgojitelj koji voli, koji je uvijek nježan i brižan, koji želi da oni postanu udovi Njegovog tijela, Božje obitelji. Povećana bliskost u obitelji jedan je od znakova posljednje vijesti evanđelja. (Osnovna vjerovanja, 22)

POGLAVLJE 22

BRAK I OBITELJ

Dom je iskonska ustanova za obnovu Božjeg lika u ljudima i ženama. Unutar obitelji otac, majka i djeca mogu se potpuno izraziti, omogućujući jedni drugima zadovoljenje potreba za pripadnošću, ljubavlju i prisnošću. Tu se udaraju temelji identiteta i razvijaju osjećaji osobne vrijednosti. Dom je također mjesto na kojemu se Božjom milošću sprovode načela stvarnog kršćanstva, a njegove se vrijednosti prenose s jednog pokoljenja na drugo.

Obitelj može biti mjesto velike sreće. Ona može biti i pozornica tragičnih ozljeda. Skladan obiteljski život pokazuje načela kršćanstva koja se istinski sprovode u životu, otkrivajući Božji karakter. Nažalost, dokaz ovih odluka vrlo je rijedak u suvremenim domovima. Namjesto toga, u mnogim obiteljima otkrivaju se misli i namjere sebičnog ljudskog srca - svađe, buntovnost, suparništvo, ljutitost, nepristojnost, pa čak i svirepost. Ove osobine nisu bile dijelom Božjeg prvotnog plana. Isus je rekao: "Ali u početku nije bilo tako." (Mt 19,8).

Od početka

Subota i brak bila su dva prvotna Božja dara ljudskoj obitelji. Oni su trebali omogućiti radost odmora i pripadnost bez obzira na vrijeme, mjesto i kulturu. Osnutak ovih dviju ustanova čini vrhunac Božjeg stvaranja na Zemlji. One su bile Njegovo *finale*, najbolje od izuzetnih, dobrih darova što ih je poklonio ljudskom rodu prilikom stvaranja. Time što je ustanovio subotu, Bog je ljudskim bićima dao vrijeme za odmor i obnovu, vrijeme za druženje s Njim. Stvarajući prvu obitelj, On je ustanovio osnovnu društvenu zajednicu u ljudskom rodu, dajući mu smisao pripadnosti i osiguravajući mu priliku da se njegovi članovi razvijaju u dobro uravnotežene ličnosti u službi Bogu i blišnjima.

Muško i žensko po obličju Božjem. Tekst u Postanku 1,26.27 opisuje Božje stvaranje ljudskih bića koja trebaju naseliti Zemlju: "I reče Bog: Načinimo čovjeka na svoju sliku, sebi slična,... Na svoju sliku stvori Bog čovjeka, na sliku Božju on ga stvori, muško i žensko stvori ih." Riječ *čovjek* ovdje se upotrebljuje (i u hebrejskom jeziku) u općem značenju, kao što se više od 500 puta upotrebljuje na drugim mjestima u Starom zavjetu. Ovaj pojam obuhvaća i muško i žensko biće. Tekst ističe da muško nije bilo načinjeno po Božjem a žena po

čovjekovom obličju. Naprotiv, oboje su stvoreni po Božjem obličju.

Isto kao što je Otac, Sin i Sveti Duh Bog, muško i žensko zajedno trebaju činiti *čovjeka*. Slično Božanstvu, premda trebju biti jedno, oni nisu isti po funkcijama. Oni su jednaki po biću, dostojanstvu, ali nisu isti po osobnosti (Usporedi: Iv 10,30; 1 Kor 11,3). Njihov vanjski sastav se dopunjava, njihove funkcije surađuju.

Oba roda su dobra (Post 1,31), a tako i njihove različne uloge. Obitelj i dom sazidani su na činjenici o razlici u spolovima. Bog je mogao razmnožiti život na Zemlji bez stvaranja čovjeka i žene, kao što se to može vidjeti u bespolnom razmnažanju nekih oblika iz životinjskog svijeta. Ali Bog je stvorio dvije osobe, "istovjetne po općem liku i osobinama, ali svaka od njih sadrži u sebi nešto što nedostaje drugoj i što dopunjuje drugu". Svijet isključivo sastavljen od članova samo jednog spola ne bi bio potpun. Pravo ispunjenje može se ostvariti samo u društvu koje obuhvaća i muško i žensko. Ovdje se ne postavlja pitanje o jednakosti, jer su i jedno i drugo bitni.

Tijekom svog prvog dana Adam, prvorodeni i tako glava ljudskog roda, osjetio je svoju jedinstvenost - nije postojao nitko tko bi bio sličan njemu. "No čovjeku se ne nađe pomoć kao što je on." (Post 2,20). Bog je osjetio taj nedostatak, jer je rekao: "Nije dobro da čovjek bude sam; načinit ću mu pomoć kao što je on." (Post 2,18).

Hebrejska riječ *neged*, prevedena s "usporediv", prema njemu je imenica povezana s prijedlogom koja znači stajati pred, usred, nasuprot, odgovarajući nekome ili nečemu. U ovom slučaju osoba koja je trebala stajati pred Adamom trebala ga je dopuniti, odgovarajući mu kao njegova kopija. Stoga Bog "pusti tvrd san na čovjeka" i uzevši mu "jedno rebro" (Post 2,21) stvorio druga.

Nakon buđenja Adam je odmah prepoznao blisku i prisnu vezu koju je ovaj posebni čin stvaranja učinio mogućom. On je uzviknuo: "Gle, evo kosti od mojih kostiju, mesa od mesa mojega! Ženom neka se zove, od čovjeka kad je uzeta!" (Post 2,23; usporedi: 1 Kor 11,8).

Brak. Od različnosti muškog i ženskog Bog je stvorio red, jedinstvo. Bog je tog prvog petka obavio prvo vjenčanje, udružujući ovo dvoje, predstavnike Njegovog obličja u malome, kako bi učinio da postanu jedno. Brak je od tog vremena postao temeljem obitelji, temeljem samoga društva.

Sveto pismo opisuje brak kao presudni čin i rastavljanja i sastavljanja: Čovjek će ostaviti "oca i majku da prione uza svoju ženu i bit će njih dvoje jedno tijelo". (Post 2,24).

1. Ostaviti. Od najveće važnosti za bračni odnos je ostavljanje ranijih prvotnih odnosa. Bračni odnos treba zamijeniti odnos roditelja i djeteta. U ovom smislu "ostavljanje čovjekova odnosa spram njegovih roditeljima omogućuje čovjeku da "prione" za drugoga. Bez ovog postupka ne postoji nikakav čvrst temelj za brak.

2. Prionuti. Hebrejska riječ prevedena s "prionuti" dolazi od riječi koja znači 'prionuti, pričvrstiti, sjediniti se i držati se'. Kao imenica može se upotrebljavati čak i za oznaku spajanja lemljenja. (Iz 41,7). Čvrstina i snaga ove veze slikovito prikazuje narav bračne veze. Svaki pokušaj da se slomi ovo zajedništvo ozlijedit će osobe njime blisko povezane. Da je ova veza bliska veza, ističe i činjenica da se isti glagol koristi u opisu veze između Boga i Njegovog naroda: "Njemu služi; uza nj se priljubi; njegovim imenom priseži." (Pnz 10,20).

3. *Zavjetovanje.* U Svetom pismu o ovom zavjetovanju, ovom obećanju kojim je bračni par sjedinjen, govori se kao o "zavjetu", izraz koji se upotrebljuje za najsvetiji sporazum poznat u Božjoj Riječi, koji najviše obvezuje (Mal 2,14; Izr 2,16.17). Odnos između muža i žene treba biti uspostavljen po uzoru na Božji vječni savez s Njegovim narodom, Crkvom (Ef 5,21-33). Njihovo predanje jedno drugome treba sadržavati vjernost i postojanost koji su svojstveni Božjem savezu (Ps 89,34; Tuž 3,23).

Bog i obitelj bračnih drugova, prijatelji i zajednica svjedoci su zavjeta koji oni sklapaju jedno s drugim. Taj zavjet je potvrđen na nebu. "Što je Bog sjedinio, neka čovjek ne rastavlja!" (Mt 19,6) Kršćanski bračni par shvaća da su se time što su sklopili brak zavjetovali da budu vjerni jedno drugome dokle god oboje žive.

4. *Postaju jedno tijelo.* Rezultati ostavljanja i zavjetovanja da će prionuti u zajednicu predstavlja tajnu. Ovdje se radi o jedinstvu u punom smislu - bračni par hoda zajedno, stoji zajedno i dijeli duboku bliskost. Na početku se ovo jedinstvo odnosi na tjelesnu sjedinjenost u braku. Ali izvan toga, ono se također odnosi na prisnu povezanost uma i osjećaja koja podupire ovaj tjelesni vid odnosa.

a) *Hodanje zajedno.* Bog postavlja pitanje o svom odnosu sa svojim narodom: "Idu li dvojica zajedno da se ne dogovore?" (Am 3,3). Ovo je pitanje primjereno i za one koji će postati jednim tijelom. Bog je dao uputu Izraelcima da ne stupaju u brak sa susjednim narodima, "jer bi ona odvrtila od mene sina tvojega; drugim bi bogovima on služio". (Pnz 7,4; uporedi: Jš 23,11-13). Kad su Izraelci zapostavili ove upute, sučelili su se s kobnim posljedicama (Suci 14-16. pogl.; 1 Kr 11,1-10; Ez 9;10).

Apostol Pavao je široko ponavljao ovo načelo: "Ne budite s nevjernicima pod jednim te istim jarmom; što ima pravednost s bezakonjem? Što li je zajedničko svjetlu i tmuni? Kako je moguć sporazum između Krista i Belijara? Kakva postoji zajednica između vjernika i nevjernika? Kakav je sklad između hrama Božjega i idola? A mi smo hram Boga živoga." (2 Kor 6,14-16; usporedi rr: 17.18.).

Sveto pismo određuje da vjernici trebaju sklopiti brak samo s drugim vjernicima. Međutim, načelo nadilazi čak i to. Pravo jedinstvo zahtijeva skladnost i vjere i života. Razlike u vjerskim iskustvima vode razlikama u načinu života koje mogu stvoriti duboku zategnutost i rascijep u braku. Da bi se postiglo jedinstvo o kome govori Sveto pismo, ljudi trebaju sklapati brak s osobama iz svoje vjerske zajednice.

b) *Stajanje zajedno.* Da bi postale jedno tijelo, dvije osobe moraju biti potpuno odane jedna drugoj. Kad se stupa u brak, riskira se sve i prihvaća se sve što dolazi s bračnim drugom. Oni koji stupaju u brak objavljuju svoju voljnost da dijele odgovornosti s bračnim drugom, i u bilo čemu stoje uz svog bračnog druga. Brak zahtijeva djelotvornu ljubav koja se primjenjuje i koja neće prestati.

"Dvije osobe dijele sve što imaju, ne samo svoje tijelo, ne samo svoja materijalna dobra, već i svoje mišljenje i osjećaje, svoje radosti i patnje, svoje nade i strahovanja, svoje uspjehe i neuspjehe. 'Postati jedno tijelo' znači da dvije osobe postaju potpuno jedno u tijelu, duši i duhu, ali ipak ostaju dvije različite osobe."

c) *Bliskost.* Postati jedno tijelo znači i seksualno jedinstvo: "Čovjek pozna svoju ženu Evu, a ona začne." (Post 4,1). U svojoj težnji da se sjedine, težnji koju su ljudi i žene osjećali još od vremena Adama i Eve, svaki bračni par ponovo pridaje važnost prvoj priči o ljubavi. Čin

seksualne privlačnosti je najbliža moguća činjenica za njih u tjelesnom sjedinjenju; on predstavlja bliskost koju bračni par može spoznati emotivno i duhovno. Kršćanska se bračna ljubav treba odlikovati toplinom, radošću i ushitom (Izr 5,18.19).

"Ženidba neka bude u časti među svima, a bračna postelja neokaljana." (Heb 13,4). "Sveto pismo nam jasno govori da je radosni seksualni izraz ljubavi između muža i žene Božji plan. On je, kako to ističe pisac Poslanice Hebrejima *čist*, nije grješan, nije prljav. To je mjesto od velike časti u braku - svetinja nad svetinjama u kojoj se blisko sastaje muž sa ženom da proslave svoju ljubav jedno prema drugome. To je vrijeme određeno da bude sveto i veoma ugodno.

5. *Biblijska ljubav*. Bračna ljubav je bezuvjetna nježna i bliska predanost jedno drugome koja potiče obostrani rast, po obličju Božjemu u svim vidovima jedne osobe: tjelesnom, osjećajnom, intelektualnom i duhovnom. U braku djeluju različite vrste ljubavi; on ima svoje romantično, strasno vrijeme, svoje veoma sentimentalno vrijeme; svoje ugodno vrijeme; svoje vrijeme druženja i pripadanja. Ali *agape* ljubav opisana u Novom zavjetu - nesebična ljubav usmjerena u cijelosti na druge - jest ta koja sačinjava osnovu prave, trajne ljubavi.

Isus je pokazao najuzvišeniji oblik ove vrste ljubavi kad je, prihvativši i krivicu i posljedice naših grijeha, pošao na križ. "Ljubeći svoje koji su na svijetu, iskaza im do vrhunca ljubav." (Iv 13,1). On nas je volio usprkos smrti u koju su Ga odveli naši grijesi. To je bila i to jest bezuvjetna *agape* ljubav Isusa Krista.

Opisujući ovu ljubav, apostol Pavao je rekao: "Ljubav je strpljiva, ljubav je dobrotiva; ljubav ne zavidi, ne hvasta se, ne oholi se. Nije nepristojna, ne traži svoje, ne razdražuje se, zaboravlja i prašta zlo; ne raduje se nepravdi, a raduje se istini. Sve ispričava, sve vjeruje, svemu se nada, sve podnosi. Ljubav nigda ne prestaje." (1 Kor 13,4-8).

Komentirajući ovaj odsjek, Ed Wheat piše: "*Agape* ljubav je uključena u vječni izvor napona i ona može i dalje djelovati kad svaka druga vrst ljubavi prestane ... Ona voli bez obzira tko je to. Bez obzira koliko druga osoba ne voli, *agape* se može stalno izljevati. *Agape* je isto toliko bezuvjetna koliko je i Božja ljubav prema nama. To je mentalni stav zasnovan na promišljenom izboru volje."

6. *Pojedinačna duhovna odgovornost*. Premda su bračni drugovi dali zavjetno obećanje jedan drugome, ipak mora svatko osobno snositi odgovornost za izbor što ga učine (2 Kor 5,10). Preuzeti takvu odgovornost znači da oni nikada neće okriviti drugu osobu za ono što su sami učinili. Oni također moraju prihvatiti odgovornost za svoj osobni duhovni rast. Nijedan se ne može osloniti na duhovnu snagu drugoga. Ipak, s druge strane, odnos s Bogom svakome od njih može poslužiti kao izvor snage i ohrabrenja drugome.

Posljedice pada u grijeh na brak

Iskrivljeno odsajivanje Božjeg obličja u ljudskom rodu što ga je donio grijeh ima svoj utjecaj i na brak isto tako pouzdano kao što ima i na druge oblasti ljudskog života. Čuvanje osobnog interesa nametnulo se tamo gdje je vladala savršena ljubav i jedinstvo. Sebičnost je najveći motiv svih onih koje ne pokreće Kristova ljubav. Zajednički imenitelj svih kršćanskih neuspjeha je gaženje svih načela predanja, službe i onoga što evanđelje predstavlja.

Svojom neposlušnošću Adam i Eva poricali su svrhu svoga stvaranja. Prije no što su zgriješili, živjeli su u potpunoj iskrenosti pred Bogom. Poslije toga, namjesto da su radosno

došli k Njemu, oni su se u strahu sakrili od Njega, pokušavajući sakriti istinu o sebi i poričući odgovornost za svoja djela. Obuzeti dubokim osjećajem krivnje koju njihov razum nije mogao izbrisati, oni se nisu mogli sresti s Božjim okom i svetim anđelima. Otada je ovo izbjegavanje i samoopravdavajuće poricanje postalo općim modelom ljudskih odnosa s Bogom.

Strah koji ih je natjerao da se sakriju, izopačio je njihov međusobni odnos i odnos prema Bogu. Kad ih je Bog ispitivao, težili su da zaštite sebe na račun drugoga. Njihove optužbe postale su dokazom o ozbiljnom prekidu koji je nastao u odnosu ljubavi što ga je Bog postavio prilikom stvaranja.

Nakon pada u grijeh Bog je rekao ženi: "Trudnoći tvojoj muke ću umnožiti, u mukama djecu ćeš rađati. Žudnja će te mužu tjerati, a on će gospodariti nad tobom." (Post 3,16). On je odredio ovo načelo koje nije promijenilo osnovnu jednakost čovjeka i žene, za dobro i prvom paru i potonjim bračnim parovima. Nažalost ovo se načelo izopačilo. Počevši od tog vremena vladanje silom, manipulacijom i razaranjem individualnosti obilježilo je brak tijekom svih stoljeća. Samoživost je uskratila međusobno uvažavanje i štovanje.

Bit kršćanstva je življenje u skladu ispunjenom samoodricanjem, što je bilo obilježje braka prije pada u grijeh koji je uništio ovaj sklad. Ljubav muža i žene treba doprinosti međusobnoj sreći. Svatko od njih treba njegovati sreću drugoga. Oni se trebaju stopiti u jedno, ali ipak nijedan od njih ne treba izgubiti osobnu individualnost koja pripada Bogu.

Odstupanje od Božjeg ideala

Poligamija. Običaj da jedan muž ima nekoliko žena suprotan je jedinstvu i zajednici koju je Bog prvim brakom ustanovio u Edenu. U poligamiji ne postoji prestanak općenja sa svima drugima. Premda Sveto pismo opisuje mnogoženstvo kao kulturnu stvarnost u vrijeme patrijaraha, njegovo opisivanje jasno pokazuje da ti brakovi nisu postigli božanski ideal. Zapostavljene članice unutar ovakvih brakova bile su uključene u žestoke borbe, gorku mržnju i otuđenost (vidi: Post 16; usporedi: 29,16-30,24. i drugo), koristeći djecu kao emotivno oružje da bi napakostile drugim članicama obitelji.

Monogamija (jednoženstvo) pruža bračnim parovima osjećaj pripadnosti koji jača njihovu bliskost i vezu. Oni shvaćaju da je njihov odnos jedinstven i da nitko drugi ne može s njima dijeliti ono što oni čine. Odnos jednoženstva najjasnije odražava odnos između Krista i Njegove crkve i odnos između pojedinca i Boga.

Blud i brakolomstvo. Sadašnje mišljenje i običaj omalovažavaju trajno zavjetovanje obaju bračnih drugova na seksualnu vjernost do smrti. Međutim, Sveto pismo smatra grijehom svaku seksualnu vezu izvan braka. Sedma je zapovijed pravosnažna i nepromenjena: "Ne učini preljuba!" (Izl 20,14) Ovdje se ne spominju nikakve bliže odrednice ili ono što diskvalificira. Ova zapovijed je načelo koje ljubomorno čuva bračnu vezu.

Potpuni značaj biblijskog pogleda na blud i brakolomstvo stoji u neposrednoj suprotnosti s današnjom tolerancijom takvog djelovanja "odraslih" koji to odobravaju. Mnogi tekstovi i u Starom i u Novom zavjetu osuđuju takav postupak (Lev 20,10-12; Izr 6,24-32; 7,6-27; 1 Kor 6,9.13.18; Gal 5,19; Ef 5,3; 1 Sol 4,3; itd.).

Takav odnos može imati dalekosežne i dugotrajne posljedice. Oni varaju zakonitog bračnog druga, i mogu mu nanijeti fizičku, emotivnu, financijsku, pravnu i društvenu štetu. Oni

vrijeđaju širu obitelj, a poglavito djecu. Čest rezultat ovih veza je prijenos spolnih bolesti i rađanje vanbračne djece. Osim toga mnoštvo laži i nepoštenja koje lebdi nad ovakvim postupcima tako uništava povjerenje da se ono nikada više ne može obnoviti. Čak i ne uzimajući u obzir biblijsku zabranu ovakvih oblika nemorala, čitav niz nesretnih posljedica velika je opomena protiv sudjelovanja u njima.

Nečiste misli. Grijeh nije samo vanjski čin; on je i pitanje srca koje duboko zadire u oblik mišljenja. Ako su izvori zagađeni, rijeke vjerojatno neće biti čiste. Isus je vidio da unutarnji spremnik uma pokreće ljudsko ponašanje "jer iz srca dolaze zle misli, ubojstva, preljubi, bludnost, krađe, lažna svjedočanstva, psovke." (Mt 15,19). U ovoj sklonosti On je otkrio čin nevjerstva misli i osjećaja: "Čuli ste da je rečeno starima: 'Ne čini preljuba!' A ja vam kažem da je svaki koji s požudom pogleda ženu već - u svom srcu - s njom učinio preljub." (Mt 5,27.28).

Čitava se industrija razvila da stječe kapital na perverziji mašte. Filmovi i knjige puni sladostrašća što ih ona proizvodi, nemaju mjesta u kršćanskom životu. Oni ne samo da potiču nedopuštene odnose nego svode ljude i žene na čisto seksualne predmete, iskrivljujući na taj način pravo značenje seksualnosti i umanjujući Božje obličje. Kršćani su pozvani da njeguju čiste misli i žive čistim životom, zato što se pripremaju da kroz svu vječnost žive u čistoj društvenoj sredini.

Incest. Neki roditelji prelaze granice koje obilježavaju zdravo *izražavanje ljubavi prema svojoj djeci* time što postaju bliski s njima tjelesno i emotivno. Često se to događa kad se zapostavi normalni odnos muž-žena i jedno od djece izabere da izvršuje ulogu supružnika. Ova se pomućenost granica može također dogoditi među rođacima i daljnjim članovima porodice.

Rodoskrvuće je bilo zabranjeno u Starom zavjetu (Lev 18,6-29; Pnz 27,20-23) i osuđeno u Novom zavjetu (1 Kor 5,1-5). Ova vrst zloupotrebe nanosi štetu djetetu koje je u razvoju i stvara u njemu nesnošljiv teret sramote i krivice što će ga ono kasnije unijeti u brak. Kad roditelji naruše te granice, oni povređuju dječji osjećaj povjerenja koje se razvija - i koje ima toliku životnu važnost za vjeru u Boga.

Rastava. Izjava koju je Isus dao sažima biblijsko učenje o rastavi: "Što je Bog sjedinio, neka čovjek da ne rastavlja!" (Mt 19,6; Mk 10,7-9). Brak je svet zato što ga je Bog posvetio. Napokon Bog je taj koji udružuje muža i ženu, a ne samo ljudske riječi ili seksualni čin. Stoga je On taj koji je zapečatio njihovo ujedinjenje. Stoga se kršćansko razumijevanje rastave i ponovno stupanje u brak moraju zasnivati na osnovama Svetog pisma.

Isusova tvrdnja čini jasnijim osnovno biblijsko načelo koje podupire kršćansko razumijevanje rastave: Bog je namjeravao da brak bude nerazrješiv. Kad su Ga farizeji upitali je li nesloga u braku dostatan razlog za rastavu, On je ponovo potvrdio edenski model braka kao trajnu zajednicu. Kad su Ga i dalje pitali u vezi s Mojsijevim zakonom o rastavi, On je odgovorio: "Mojsije vam je zbog vašeg okorjelog srca dopustio da možete otpustiti svoje žene. Ali u početku nije bilo tako." (Mt 19,8). On je u svom narednom iskazu potvrdio da je jedini zakonski razlog za rastavu seksualna nevjernost (Mt 5,32; 19,9).

Isusov odgovor farizejima objašnjava da je On imao mnogo dublje poimanje vjernosti no što su ga oni imali. Iz onoga što je rekao, te iz načela o braku kako iz Starog tako iz Novog zavjeta, može se potvrditi da Bog želi da oni koji sklapaju brak u neraskidivoj zajednici trebaju odsajivati Božji lik.

Nevjerstvo jednog bračnog druga ne mora nužno značiti da se brak mora završiti rastavom. Smisao križa potiče duboko kajanje i praštanje, uklanjanje korijena gorčine. Čak i u slučaju preljuba, praštanjem i Božjom silom pomirenja, povrijeđeni bračni drug treba težiti da očuva Božju prvotnu stvaralačku namjeru. "Biblijski govoreći, preljub ne bi trebao biti razorniji za vaš brak od bilo kog drugog grijeha ... Kad budete spremni oprostiti i odbaciti svoj negativni stav, Bog će biti više nego spreman da vas iscijeli i obnovi vašu ljubav jedno prema drugome."

Dok je božanski ideal za brak trajna zajednica ljubavi koja se nastavlja sve do smrti jednog bračnog druga, ponekad zakonska rastava biva nužna zbog sablazni kao što je tjelesna zloupotreba bračnog druga ili djeteta. "I u bilo kojem građanskom pravosuđu takva se rastava može dobiti samo razvrgnućem braka, koji pod takvim okolnostima nije za osudu. Ali takva rastava ili razvod kada nevjerstvo bračnom zavjetu nije u pitanju, nikome ne daje biblijsko pravo da ponovo stupa u brak, osim ako je u međuvremenu drugi bračni drug stupio u brak, učinio preljub ili blud, ili ako ga je smrt uklonila."

Budući da je brak božanska ustanova, Crkva ima jedinstvenu i svečanu obvezu da spriječi rastavu i, ako dođe do nje, liječi koliko je god moguće rane što je ona izaziva.

Homoseksualnost. Bog je stvorio muško i žensko da se razlikuju jedno od drugoga, a ipak jedno drugo dopunjuju. A kad je tako učinio, On je usmjerio njihove seksualne osećaje prema suprotnom spolu. Diferencijacija i povezanost koja karakterizira ljude pokazuje se u privlačnosti dvaju spolova jedan spram drugog koji tako stvaraju potpunu srodnost.

U nekim slučajevima, grijeh je utjecao čak i na ovu *osnovnu orijentaciju stvarajući* jedan fenomen koji je nazvan inverzijom. U takvim slučajevima, prirodna orijentacija prema suprotnom spolu postaje invertnom, stvarajući tako osnovnu seksualnu orijentaciju prema istom spolu.

Sveto pismo osuđuje homoseksualnost izrazito negativnim izrazima (Post 19,4-10; usporedi: Jd 7,8; Lev 18,22; 20,13; Rim 1,26-28; 1 Tim 1,8-10). Ovakva sklonost izaziva ozbiljnu izopačenost Božjeg lika u ljudima i ženama.

Budući sa "se svi sagriješili i lišeni su Božje slave" (Rim 3,23), kršćani će postupati tako da spase one koji pate od ovog poremećaja. Oni će pokazati stav što ga je Krist zauzeo prema ženi uhvaćenoj u preljubu: "Ni ja te ne osuđujem. Idi i od sada ne griješi više." (Iv 8,11). Ne samo oni s homoseksualnim sklonostima već i sve osobe koje su uhvaćene u klopku ponašanja ili odnosa koji izazivaju zabrinutost, sramotu i krivnju, imaju potrebu za uhom koje suosjeća, uhom nekog učenog i iskusnog savjetnika - kršćanina. Nikakvo ponašanje nije izvan domašaja Božje iscjeljujuće milosti.

Obitelj

Nakon što je stvorio Adama i Evu, Bog im je dao vlast nad svijetom (Post 1,26; 2,15). Oni su činili prvu obitelj, prvu Crkvu i obilježili početak društva. Na taj način, društvo je bilo sazdano na braku i obitelji. Budući da su bili jedina ljudska bića koja su nastanjivala Zemlju, Bog im je naložio: "Plodite se i množite i napunite zemlju, sebi je podložite!" (Post 1,28).

Kako kazuju statistike o svjetskom stanovništvu, nenastanjena Zemlja više ne više tražeći da bude napunjena i potčinjena. Međutim, oni kršćanski bračni parovi koji odluče donijeti djecu na svijet još su uvijek pod obvezom da odgoje svoju djecu u strahu Gospodnjem. Prije no što

se bračni par odluči na taj put, on mora promisliti o Božjem idealu za obitelj.

Roditelji

1. Otac. Sveto pismo odredilo je mužu i ocu odgovornost da bude glava i svećenik u domu. (Kol 3,18-21; 1 Pt 3,1-8). On postaje nekom vrstom Krista, glave Crkve. "Jer je muž glava žene kao što je i Krist glava Crkve - on, Spasitelj svoga Tijela! Štoviše, kao što je Crkva pokorna Kristu, tako neka budu i žene u svemu svojim muževima! Muževi, ljubite svoje žene kao što je i Krist ljubio Crkvu i sam sebe predao za nju, da je posveti čisteći je kupelji vode uz pratnju riječi, da sam sebi privede Crkvu krasnu, bez ljage, bez bore, bez ičega tomu slična, da bude sveta i bez mane. Tako su i muževi dužni ljubiti svoje žene kao svoja tjelesa. Tko svoju ženu ljubi, ljubi samoga sebe." (Ef 5,23-28).

Kao što Krist vodi Crkvu, muž i žena "oboje se trebju pokoravati, ali Božja riječ daje prednost rasuđivanju muža tamo gdje se ne radi o savjesti". Istodobno on ima obvezu da s najvećim štovanjem postupa s njenom individualnošću.

Kao što je Krist pokazao nježno upravljanje sve do križa u služenju drugima, tako i muž treba upravlјati požrtvovno.

"Kristovo načelo ponašanja je načelo mudrosti i ljubavi i kada muževi ispunjavaju svoje obveze prema suprugama, oni će upotreblјavati svoj autoritet s istom nježnošću kao što je i Krist upotreblјavao svoj prema Crkvi. Kad Kristov Duh upravlјa mužem, ženino će pokoravanje imati kao jedini rezultat mir i sreću, jer će on zahtijevati od nje samo ono što će se pokazati u dobru i na isti način na koji i Krist zahtijeva pokoravanje od Crkve... Neka oni koji stoje kao muževi proučavaju Kristove riječi, ne da bi doznali koliko potpuna mora biti ženina pokornost, već kako da zadobiju um Kristov i postanu očišćeni, oplemenjeni i pogodni da budu gospodari u svome domu."

Kao svećenik u obitelji, slično Abrahamu, otac će sakupljati svoju obitelj svakog jutra kako bi ih povjerio Gospodnjem staranju. Uvečer će ih voditi u slavljenju i zahvaljivanju Bogu za blagoslove što im ih je podario. Ovo će obiteljsko bogosluženje biti spona koja povezuje - vrijeme kada se Bogu daje prednost u obitelji.

Mudri otac provodi vrijeme sa svojom djecom. Dijete može primiti mnoge pouke od oca, kao što je štovanje i ljubav spram majke, ljubav spram Boga, važnost molitve, ljubav spram drugih ljudi, način rada, skromnost, ljubav prema prirodi i svemu što je Bog stvorio. Međutim, ako je otac uvijek odsutan, dijete će biti lišeno ove prednosti i radosti.

2. Majka. Materinstvo na Zemlji predstavlјa ono što je najbližije u održavanju zajednice s Bogom. "Vrhovni poglavar zemlje nema uzvišeniji posao od majke. Majka je kralјica svoga doma. U njezinim je rukama izgradnja karaktera njene djece, da bi mogla biti osposoblјena za viši, besmrtni život. Ni anđeo ne bi mogao zahtijevati uzvišeniju zadaću; jer obavlјanjem ovoga posla ona služi Bogu... Neka bude svjesna vrijednosti svoje zadaće i neka se obuče u sve oružje Božje, da bi se mogla odupriјeti kušnji da prihvati svjetovna mjerila. Njezin rad ima vrijednost za ovaj i budući život."

Netko u obitelji mora ponijeti konačnu odgovornost za karakter djece. Odgoј djece ne može biti povjeren slučaju ili drugima, jer nitko za dijete ne osjeća toliko koliko njegovi roditelјi. Bog je stvorio majku sa sposobnošću da nosi dijete u svom tijelu, da doji svoje dijete i da ga odgaja i voli. Osim u okolnostima kada treba ublažiti težak financijski teret, ili kada postoji

samo jedan roditelj, ako to želi prihvatiti, majka ima izuzetnu prednost da sa svojim djetetom ostane cijeli dan; ona može uživati u radu sa Stvoriteljem u oblikovanju dječjeg karaktera za vječnost.

"*Netko* u nekom odnosu ima potrebu da na obitelj gleda kao na neku karijeru... Preuzeti na sebe karijeru majke i supruge je nevjerojatno rijedak životni poziv i veoma osporavani poziv u dvadesetom stoljeću. Uzaludan napor? Nezahvalan posao? Rob bez dostojanstva? Ne, najuzbudljivija mogućnost okretanja tijeka događaja, spasavanja vrste, utjecaja na povijest, učiniti nešto što će se *osjetiti* i *čuti* u krugovima koji se sve više šire.

U starozavjetnim vremenima ime nekog čovjeka predstavljalo je kratak opis osobe koja ga je nosila. Eva je dobila ime nakon pada u grijeh (Post 3,20). Budući da je trebala postati majkom svih ljudskih bića, njeno je ime (hebrejski šawah) bilo izvedeno od riječi *život* (hebrejski hay). Ono prikazuje njen izuzetan počasni položaj što ga zauzima u povijesti ljudskog roda.

Kao što rađanje nije bilo jedino i isključivo pravo ni Adama ni Eve, isto tako nije bilo ni roditeljsko. Ovo je posljednje trebalo, također, predstavljati odgovornost koja se morala podijeliti. To isto treba biti i danas; ne samo rađati djecu već ih i odgajati. Svaki roditelj ima stanovite odgovornosti, i one se trebaju izvršiti kao da se čine Gospodu. "Evo: Sinovi su Jahvini dar, plod utrobe njegova je nagrada." (Ps 127,3).

Djeca

1. Prednost. Pored predanja Gospodu i svojim bračnim drugovima, za roditelje ne postoji uzvišenija odgovornost od one prema svojoj djeci koju su doveli na svijet. Oni interese svoje djece moraju staviti ispred svog vlastitog napretka i udobnosti, djeca nisu izabrala da dođu na svijet i njima se mora podariti najbolji mogući početak. Budući da prenatalni utjecaj vitalno djeluje na čovjekovo duhovno, mentalno i tjelesno zdravlje, još prije rođenja mora otpočeti davanje prednosti djetetovoj sreći.

2. Ljubav. Roditeljska ljubav treba biti bezuvjetna i požrtvovna. Čak i ako možda nikada neće biti uzvraćena, djeca je moraju imati da bi imala dobar osobni ugled i emotivno zdravlje tijekom cijelog života. Djeca koja trebaju zadobiti ljubav ili koja se osjećaju odbačenom i nevažnom, pokušat će steći ljubav svojih roditelja neprihvatljivim ponašanjem koje će u njihovom životu postati ukorijenjeno i uobičajeno.

Djeca sigurna u ljubav svojih roditelja, pružat će je i drugima. Ona mogu naučiti da daju kao što primaju i da postoji i drugi razlog za postojanje, osim osobnog postojanja. Kako se djeca razvijaju, tako mogu učiti da proslavljaju Boga.

3. Predanje. Roditelji-kršćani trebaju posvetiti svoju djecu službi Bogu u što ranijem životnom trenutku. Zajednice adventista sedmoga dana predvidjele su takvo posvećenje jednostavnom svečanošću kada, pred Crkvom, roditelji u molitvi svoju djecu predaju Bogu, isto kao što su Josip i Marija posvetili dijete Isusa Gospodu u Hramu (Lk 2,22-39). Na taj način dijete započinje život kao član velike duhovne obitelji. Vjernici crkve sudjeluju u društvenom i duhovnom razvitku najmlađeg, kao Božjeg djeteta i uda Kristove crkve.

U ovoj službi roditelji se posvećuju da odgajaju dijete putu Gospodnjem, tako da se Božji lik oblikuje u djetetu. Da bi ovaj cilj bio postignut, roditelji će redovno dovoditi svoju djecu u subotnju školu i crkvu tako da mališani još u najranije životno doba postanu dijelom

Kristovog tijela. Kada dijete dospije do školskog uzrasta, roditelji i Crkva će uložiti svaki napor da ono primi kršćanski odgoj koji će stalno poticati njegovu ljubav prema Gospodu.

4. *Vjernost.* Duhovno podučavanje što ga roditelji vrše neprekidan je proces koji zahvaća svako razdoblje u životu djeteta.

"Napominji ih svojim sinovima. Govori im o njima kad sjediš u svojoj kući i kad ideš putem; kad lijegaš i kad ustaješ. Priveži ih na svoju ruku za znak, i neka ti budu kao zapis među očima! Ispiši ih na dovratnicima kuće svoje i na vratima svojim." (Pnz 6,7-9;11,18 i dalje).

Na dijete utječe cjelokupno ozračje doma. Roditelji ne mogu prenijeti duhovnost samo preko obiteljskog bogoslužja. Ona se mora stjecati njihovim stalnim povjerenjem u Isusa; ona se mora pokazivati u njihovom načinu života, odijevanju, čak i u ukrašavanju doma. Poznavanje Boga kao Oca ljubavi ima životnu važnost u dječjem kršćanskom rastu.

5. *Učenje poslušnosti.* "Upućuj dijete prema njegovu putu, pa kad i ostari, neće odstupiti od njega." (Izr 22,6). Što ovaj odgoj ostavlja u nasljeđe? Disciplina obuhvaća mnogo više od kazne. Kazna je obično povezana s prošlošću, dok disciplina gleda u budućnost. Disciplina je proces u kome je dijete kao učenik povjereno roditelju za podučavanje, odgoj, usmjeravanje i pružanje primjera. To podrazumijeva podučavanje važnih načela kao što su poštenje, istinoljubivost, jednakost, vjernost, strpljivost, red, milosrđe, velikodušnost i rad.

Kada djeca rano nauče bezuvjetno slušati svoje roditelje, autoritet u životu ne postavlja pred njih nikakav problem. Međutim, i oblik poslušnosti koju su naučili veoma je važna. Prava poslušnost ne dolazi samo zato što se zahtijeva već zato što izvire iz čovjekove nutrine. Tajna ove vrste poslušnosti nalazi se u novorođenju.

"Čovjek koji pokušava držati Božje zapovijedi samo iz osjećaja obveze - zato što se od njega zahtijeva da tako čini - neće nikada doživjeti radost što potječe od poslušnosti. On nije poslušan ... Prava poslušnost je vanjski izraz načela koje vlada u čovjekovoj nutrini. Ona potječe iz ljubavi za pravdom, iz ljubavi prema Božjem Zakonu. Bit svake pravde je odanost našem Iskupitelju. To će nas navesti da činimo ono što je pravo zato što je to pravo - zato što činiti ono što je pravo je po Božjoj volji.

6. *Uključivanje u društvo i razvitak jezika.* Unutar obitelji djeca se kao članovi ljudskog roda uključuju u društveni život, sa svim odgovornostima i prednostima što ih on daje. Uključivanje u društvo je proces s pomoću koga djeca uče osnovna umijeća kojima trebaju djelovati u društvu. Jezik zajedno sa svim njegovim nijansama u međuljudskom komuniciranju jedno je od prvih što ga dijete uči. Jezik koji se upotrebljuje u obitelji mora se brižljivo njegovati, tako da otkriva Božji karakter. Dijete često treba slušati radosne i spontane izričaje ljubavi i odavanje slave Bogu od članova obitelji.

7. *Identitet roda.* Zdravim međusobnim utjecajem u domu između muškaraca i žena koji čine sustav obitelji, djeca uče djelovati u društvu kao muškarci ili žene. Odrasli ih trebaju podučavati ljepoti njihove pripadnosti koja se razvija, davanjem pravilnih i prikladnih obavijesti. Njihova je odgovornost također da zaštite djecu od seksualne zlorabe.

8. *Poučavanje vrijednosti.* Osnovna je zadaća doma u socijalizaciji da se stara za usvajanje onih vrijednosti što ih je prihvatila obitelj. Obiteljske vrijednosti i vjerska shvaćanja uvijek se ne podudaraju. Roditelji mogu tvrditi da se drže nekih vjerskih načela, ali vrijednosti koje oni svojim primjerom pokazuju pred djetetom možda nisu u skladu s tim načelima. Važno je da

roditelji budu dosljedni.

Proširena obitelj. Brak, kako ga je Bog planirao, je isključiv; obitelj to nije. U suvremenom veoma nestalnom društvu, rijetko se nailazi na proširene obitelji - djede i bake, sestre i braću od stričeva i tetaka kako svi žive u bliskoj prisnosti. Crkva kao obitelj može pomoći onima koji su daleko od rođaka, ili ih uopće nemaju, da otkriju pravi smisao vrijednosti i pripadnosti. Ovdje sami očevi ili same majke također mogu naći udobno mjesto gdje će s ljubavlju i nježnim staranjem podizati svoju djecu. Crkva može pružiti prikladne uzore uloga koje možda nedostaju u domu.

Razvijanjem ljubavi prema starim ljudima u crkvi, djeca se mogu učiti poštovanju. Stariji ljudi mogu doživjeti zadovoljstvo što oko sebe imaju male koje vole i u kojima uživaju. "Ni u starosti kad posijedim, Bože, ne zapusti me, da kazujem mišicu tvoju naraštaju novom i svima budućima silu tvoju." (Ps 71,18).

Bog starima pokazuje posebno uvažavanje riječima: "Sijede su kose prekrasna kruna, nalazi se na putu pravednosti" (Izr 16,31) i "do starosti vaše ja ću ostati isti, do vaših sjedina podupirat ću vas. To sam činio; nosit ću vas i dalje, pomagati vas, izbaljavati". (Iz 46,4).

Neoženjeni i neudani u crkvi mogu naći posebno mjesto na kome će biti voljeni i štice, i na kome će podijeliti svoju ljubav i sposobnosti. Službom Crkve oni mogu doći do spoznaje o Božjoj brizi za njih: Ljubavlju vječnom ljubim te, zato ti sačuvah milost." (Jer 31,3).

Dio je "čiste vjere voditi posebnu skrb o onima koji su u nevolji (Jak 1,27; Izl 22,22; Pnz 24,17; 26,12; Izr 23,10; Iz 1,17). Crkvena obitelj ima posebnu priliku da stvori nebo, pruži zaklon, mjesto pripadanja onima koji nemaju obitelj; ona može okružiti i uključiti svakog člana u svoju posebnu zajednicu za koju Krist kaže da će biti znak samog kršćanstva (Iv 17,20-23).

Obraćanje

Budući da je obitelj sama duša Crkve i društva, kršćanska će obitelj biti sredstvo za zadobivanje i očuvanje njenih članova za Gospoda. Posljednji reci Svetoga pisma Staroga zavjeta čuvaju proročanstvo o tome što će se zbiti prije no što se Gospod vrati: "Evo, poslat ću vam proroka Iliju prije nego dođe Dan Jahvin, dan velik i strašan. On će obratiti srce otaca k sinovima, a srce sinova k ocima, da ne dođem i ne udarim prokletstvom zemlju." (Mal 3,23.24). Dok danas mnoge sile pokušavaju odvući članove iz obitelji, Bog poziva na ponovno sjedinjenje, ponovno utvrđivanje, obraćanje i obnovu. Obitelji koje se odazovu Njegovom pozivu, dobit će silu koja će otkrivati pravo kršćanstvo. Crkve sastavljene od takvih obitelji će napredovati; njihova mladež neće otići; oni će prikazivati svijetu jasnu Božju sliku.

NAUK O POSJLEDNJIIM DOGAĐAJIMA

Adventisti sedmoga dana vjeruju...

Na Nebu postoji svetište, pravi šator što ga je postavio Bog, a ne čovjek. U njemu Krist vrši službu za nas, omogućujući vjernicima da iskoriste Njegovu žrtvu pomirnicu prinesenu na križu jednom za sve. On je postavljen za našeg Prvosvećenika, koji je otpočeo svoju posredničku službu u vrijeme svoga uzašašća. Godine 1844. na kraju proročkog vremenskog razdoblja od 2300 dana, On je ušao u drugu i posljednju fazu svoje službe pomirenja. To je djelo istražnog suda koji je dio posljednjeg otklanjanja svakog grijeha, slikovito prikazanog u očišćenju starog hebrejskog svetišta na Dan očišćenja. U toj se tipičnoj službi svetište čistilo krvlju žrtvovanih životinja, ali se nebeske stvari čiste savršenom žrtvom Isusove krvi. Istražni sud otkriva nebeskim razumnim bićima tko je među mrtvima zaspao u Kristu i stoga se u Njemu smatra dostojnim da sudjeluje u prvom uskrsnuću. On također omogućuje da se vidi koji od živih prebivaju u Kristu, drže Božje zapovijedi i vjeru Isusovu te su u Njemu spremni za prijelaz u Njegovo vječno kraljevstvo. Ovaj sud potvrđuje Božju pravednost u spašavanju onih koji vjeruju u Isusa. On objavljuje da će oni koji su ostali vjerni Bogu primiti Kraljevstvo. Završetak ove Kristove službe obilježit će kraj vremena milosti prije Drugog Kristovog dolaska. (Osnovna vjerovanja, 23)

POGLAVLJE 23

KRISTOVA SLUŽBA U NEBESKOM SVETIŠTU

Nastupio je trenutak večernje žrtve. Svećenik je stajao u dvorištu Hrama u Jeruzalemu spreman da prinese janje na žrtvu. Kad je podigao nož da zakolje žrtvu, zemlja se zatresla. Prestrašen, ispustio je nož, a janje je pobjeglo. I unatoč tutnjavi potresa, on je čuo zvuk cijepanja, kao da je neka nevidljiva ruka od gore do dolje pocijepala zavjesu u hramu.

S onu stranu grada, crni su oblaci zastrli križ, kada je Isus, Božje pashalno Janje, uzviknuo: "Svršeno je!" On je umro za grijeha svijeta.

Slika je našla svoj uzor. Stvarni događaj na koji su službe u Hramu vjekovima upućivale, sada se zbio. Spasitelj je izvršio svoju službu pomirenja i budući da se simbol pretvorio u svoju stvarnost, obredi koji su upućivali na ovu žrtvu, bili su ukinuti. Otuda pocijepana zavjesa, ispali nož, i janje koje je pobjeglo.

Međutim, postoji još i više značenja u povijesti spasenja. Ona se proteže i preko križa. Isusovo uskrsnuće i uzašašće upravlja našu pozornost na nebesko svetište u kojemu On služi ne više kao Janje, već kao Svećenik. Žrtva jednom za sve prinesena je (Heb 9,28); sada On svima prepušta da prihvati ovu žrtvu pomirnicu.

Svetište na Nebu

Bog je dao upute Mojsiju da kao Njegovo zemaljsko prebivalište sagradi (Izl 25.8) prvo svetište koje je djelovalo unutar prvog (starog) saveza (Jeremija 9,1). Bilo je to mjesto na kome su se ljudi poučavali putu spasenja. Otprilike 400 godina poslije toga, Hram u Jeruzalemu koji je sagradio kralj Salomon zamijenio je Mojsijev pokretni šator od sastanka. Budući da je Nabukodonozor razorio Hram, povratnici iz babilonskog sužanjstva sagradili su drugi, koji je ukrasio Herod Veliki, a razorili ga Rimljani 70.g.n.e.

Tekstovi Novoga zavjeta otkrivaju da i novi savez ima Svetište - ono na Nebu. U njemu Krist

vrši službu kao veliki svećenik, s desne strane prijestolja veličine. Ovo je svetište "šator, koji podiže Gospodin, a ne čovjek". (Heb 8,1.2) Mojsiju je na brdu Sinaju pokazana "slika, kopija ili maketa nebeske svetinje" (vidi: Izl 25,9.40). Sveto pismo naziva svetište što ga je on načinio kao "slike nebeske stvarnosti" a njenu svetinju "sliku prave". (Heb 9,23.24). Zemaljsko svetište i njena služba daju nam poseban uvid u ulogu nebesog Svetišta.

U cijelom Svetom pismu kao značajna istina prihvaća se postojanje nebeskog Svetišta ili hrama (npr. Ps. 11,4; 102,19; Mih 1.2.3) U viđenju, apostol Ivan pisac Otkrivenja, vidio je nebesko svetište. On je opisuje kao "šator svjedočanstva na nebu" (Otk 15,5) i "hram Božji što se nalazi na nebu" (Otk 11,19). Tamo je vidio predmete prema kojima su oblikovani predmeti svetinje u zemaljskom svetištu, kao što je sedam svijećnjaka (Otk 1,12) i kadioni oltar (Otk 8,3). On je isto tako vidio i kovčeg saveza koji je bio sličan onomu u zemaljskoj svetinji nad svetinjama (Otk 11,19).

Nebeski kadioni oltar bio je smješten pred Božjim prijestoljem (Otk 8,3; 9,13) koji je u Božjem nebeskom hramu (Otk 4,2; 7,15; 16,17). Na taj je način prizor nebeske prijestolne dvorane (Dn 7,9.10) u nebeskom hramu ili svetištu. U skladu s ovim završni sud izlazi iz Božjeg hrama (Otk 15,5-8).

Prema tome Sveto pismo jasno predstavlja nebesko Svetište kao stvarno mjesto (Heb 8,2), a ne kao metaforu ili apstrakciju. Nebesko je svetište glavno prebivalište Boga.

Služba u nebeskom svetištu

Vijest iz Svetišta bila je vijest spasenja. Bog je njenom službom objavio evanđelje (Heb 4,2). Služba u zemaljskom svetištu bila je "prilika" /*parabole* na grčkom - 'slikovit prikaz'/ za sadašnje vrijeme - do Kristovog prvog dolaska (Heb 9.10).

Bog je namjeravao putem ovog evanđelja - parabole, kroz simbole i obrede, usredotočiti vjeru Izraela na žrtvu i svećeničku službu Otkupitelja svijeta, "Evo Jaganjca Božjeg, koji uzima grijeh svijeta (Gal 3,23; Iv 1,29).

Svetište je slikovito prikazivalo tri razdoblja Kristove službe: (1) zastupničku žrtvu; (2) svećeničko posredovanje i (3) završni sud.

Zastupnička žrtva. Svaka žrtva u Svetištu predočavala je Isusovu smrt za oprost grijeha, otkrivajući istinu da "bez proljevanja krvi nema oprostjenja" (Heb 9,22). Te žrtve slikovito su prikazivale sljedeće istine:

1. *Božja osuda grijeha.* Zato što je grijeh duboko ukorijenjena pobuna protiv svega što je dobro, čisto i istinito, on ne može da bude zaboravljen. "Plaća grijeha je smrt." (Rim 6,23)

2. *Kristova smrt kao zamjene.* "Poput ovaca svi smo lutali, i svaki svojim putem je hodio. A Jahve je svalio na nj bezakonje nas svijetu." (Iz 53,6). "Krist je, suglasno Pismima, umro za naše grijeha." (1 Kor 15,3).

3. *Bog je dao žrtvu pomirnicu.* "I svi su opravdani darom njegove milosti, otkupljenjem u Kristu Isusu. Njega je Bog izložio da svojom krvi bude Pomirilište po vjeri." (Rim 3,24.25). "Njega koji je bio bez ikakva grijeha Bog učini mjesto nas grijehom, da mi u njemu postanemo pravednošću Božjom." (2 Kor 5,21). Krist Otkupitelj uzeo je na sebe osudu za grijeh. Stoga, "s Kristom se postupalo onako kako mi zaslužujemo, da bi se s nama postupalo kako On zaslužuje. On je bio osuđen zbog naših grijeha, u kojima nije imao udjela, da bismo

mi mogli biti opravdani Njegovom pravdom, u kojoj nemamo udjela. Pretrpio je smrt koja je bila naša, da bismo mogli primiti život koji je bio Njegov. "Njegove nas rane iscijeliše." (Iz 53,5)

U zemaljskom svetištu žrtve su se ponavljale. Kao neki događaj, ova obredna parabola o otkupu ponavljala se iz godine u godinu. Suprotno ovome, pravi predstavnik (antitip) - stvarna otkupiteljska smrt našeg Gospoda - zbila se na Golgoti *jedanput za sva vremena* (Heb 9,26-28; 10,10-14).

Na križu je potpuno isplaćena kazna za ljudski grijeh. Božanskoj pravdi je udovoljeno. Iz zakonske perspektive i Božjim odobravanjem svijet je bio obnovljen (Rim 5,18). Pomirenje ili izmirenje izvršeno je na križu, što je žrtvama unaprijed prikazano, i vjernik koji se kaje može se pouzdati u ovo djelo što ga je izvršio naš Gospod.

Svećenik - posrednik. Ako je žrtva izmirenje grijeha, zašto je bio potreban svećenik?

Svećenikova uloga skretala je pozornost na potrebu za posredovanjem između grešnika i svetog Boga. Svećenikovo posredovanje svećenika otkriva ozbiljnost grijeha koji je prouzročio otuđenje između bezgrešnog Boga i grešnog stvorenja. "Upravo kao što je svaka žrtva unaprijed upućivala na Kristovu smrt, tako je svaki svećenik unaprijed upućivao na Kristovu posredničku službu kao prvosvećenika u nebeskom svetištu. 'Jedan je Bog, jedan posrednik između Boga i ljudi: čovjek Krist Isus'. (1 Tim 2,5)

1. Posrednik i otkupljenje. Primjena krvi za otkup tijekom posredničke službe svećenika također se smatrala jednom vrstom otkupa (Lev 4,35). Kao što je otkupiteljska Kristova smrt pomirila svijet s Bogom, tako je Njegovo posredovanje ili primjena zasluga Njegovog bezgrešnog života i zastupničke smrti, učinilo otkup ili pomirenje s Bogom osobnom stvarnosti svakog vjernika.

Levitska svećenička služba slikovito prikazuje spasiteljsku službu koju je Krist nastavio otkako je uskrsnuo. Naš veliki svećenik služi "s desne strane prijestolja Veličanstva na nebesima" i vrši službu kao "Službenik Svetišta i pravog Šatora, onoga koji podiže Gospodin, a ne čovjek". (Heb 8,1.2).

Nebesko svetište je veliko upravno središte u kome Krist vodi svoju svećeničku službu za naše spasenje. On može "zauvijek spasavati one koji po njemu dolaze k Bogu, jer uvijek živi da posreduje za njih". (Heb 7,25). Zato smo podstaknuti da dođemo "s pouzdanjem k prijestolu milosti da primimo milosrđe i nađemo milost za pravodobnu pomoć". (Heb 4,16).

U zemaljskom svetištu svećenici su obavljali dvije posebne službe - svakodnevnu službu u svetištu ili prvom odjelu (vidi: 4. poglavlje) i godišnju službu u Svetinji nad svetinjama ili drugom odjelu. Ove službe slikovito su prikazivale Kristovu svećeničku službu.

2. Služba u svetištu. Svećenička služba u svetištu može se okarakterizirati kao služba posredovanja, praštanja, pomirenja i obnove. Takva stalna služba omogućavala je stalni pristup Bogu preko svećenika. Ona je predočavala istinu da grešnik koji se kaje ima neposredan pristup Bogu preko Kristove posredničke svećeničke službe (Ef 2,18; Heb 4,14-16; 7,25; 9,24; 10,19-22).

Kad je grešnik koji se kaje sa žrtvom dolazio u svetište, polagao je ruke na glavu nevine životinje i ispovijedao svoje grijeha. Ovaj čin simbolično je prenosio njegov grijeh i njegovu

kaznu na žrtvu. On je tako dobijao oprost od grijeha. Evo kako to izlaže Hebrejska enciklopedija: "Polaganje ruku na glavu žrtve je uobičajeni čin kojim se vrši zamjena i prinos grijeha. U svakoj žrtvi postojala je ideja o zamjeni; žrtva zauzima mjesto čovjeka - grešnika.

Krv žrtve za grijeh primjenjivala se na dva načina: a. Ako je unesena u svetište, njom se prskalo ispred unutarnje zavjese i njom su se mazali rogovi kadionog oltara (Lev 4,6.7.17.18) b. Ako se nije unosila u svetište, njom su se u predvorju mazali rogovi oltara za žrtve paljenice. (Lev 4,25.30) U tom je slučaju svećenik jeo dio od mesa žrtve (Lev 6, 25.26.30). U oba slučaja sudionici su shvaćali da su njihovi grijesi i odgovornost preneseni na svetište i njenu svećeničku službu.

"U ovoj obrednoj paraboli *svetište je preuzelo na sebe krivicu i odgovornost onoga koji se kaje* - bar za to vrijeme dok je grešnik prinosiso svoju žrtvu za grijeh, ispovijedajući svoje pogreške. On je otišao s oprostom, uvjeren da je Bog prihvatio žrtvu. Tako je i u antitipskom iskustvu, kada neki grešnik pokajanjem postaje privučen Duhom Svetim da prihvati Krista kao svoga Spasitelja i Gospoda, Krist *preuzima na sebe njegove grijeha i odgovornost*. Njemu je dragovoljno oprošteno. Krist je vjernikovo Jamstvo kao i njegova Zamjena."

U tipu i antitipu služba je u svetištu prvenstveno usmjerena na pojedinca. Kristova svećenička služba omogućuje grešniku oprost i pomirenje s Bogom (Heb 7,25). "Krista radi Bog prašta grešniku koji se kaje, pripisuje mu pravedni karakter i poslušnost Njegovog Sina, oprašta mu grijeha i bilježi njegovo ime u Knjigu života kao jednoga od svoje djece (Ef 4,32; 1. Iv 1,9; 2 Kor 5,21; Rim 3,24; Lk 10,20). I dok vjernik ostaje u Kristu, za njega je pripremljena duhovna milost od našeg Gospoda, kroz Svetoga Duha, tako da on duhovno sazrijeva i razvija vrline koje odzrcaljuju božanski karakter. (2 Pt 3,18; Gal 5,22.23).

Služba u svetištu opravdava i posvećuje vjernika.

Završni sud. Događaji na Dan pomirenja slikovito prikazuju tri razdoblja Božjeg Završnog suda. To su: (1) "prijemljenijski sud" (ili "istražni sud") koji se još naziva i "predadventni sud"; (2) "milenijski sud" i (3) "izvršni sud" koji će se dogoditi na kraju milenija (tisućgodišnjice).

1. Služba u svetinji nad svetinjama. Drugi dio svećeničke službe prvenstveno je usredotočen na svetište i odnosio se na očišćenje svetišta i Božjeg naroda. Ovaj oblik službe koji je bio usredotočen na svetinju nad svetinjama i koji je mogao izvršiti samo veliki svećenik, bio je ograničen na jedan dan tijekom vjerske godine.

Za čišćenje svetišta bila su potrebna dva jarca - Gospodnji jarc i jarc koji je pušten (pušteni jarc) (Hebrejski Azazel).

Plan hebrejskog svetišta

Tabernacle = šator sastanka

Altar of Burnt Offering = Oltar za žrtve paljenice

Laver = Umivaonica

Table of Showbread = Stol za beskvasni kruh

Holy Place = Svetinja

Altar of Incense = Kadioni oltar

Lampstand = Svijećnjak

Most Holy Place = Svetinja nad svetinjama

Ark With Mercy Seat = Kovčeg s prijestoljem milosti

Courtyard = Predvorje

Žrtvujući Gospodnjeg jarca, veliki je svećenik očistio "svetinja" (ustvari svetinju nad svetinjama u ovom poglavlju), i šator sastanka (svetište) i oltar (predvorje). (Lev 16,20; usporedi: 16,16-18).

Unoseći krv Gospodnjeg jarca, koja je predstavljala Kristovu krv, u svetinju nad svetinjama, veliki svećenik ju je neposredno stavio u samu Božju prisutnost, na prijestolje milosti - na poklopac kovčega koji je sadržao Deset zapovijedi - da bi udovoljio zahtjevima Božjeg svetog Zakona. Njegovo je djelovanje predočavalo je neizmjernu cijenu koju je Krist platio za naše grijeh, otkrivajući tako koliko Bog želi svoj narod pomiriti sa sobom (usporedi: 2 Kor 5,19). Tada je ovom krvi namazao kadioni oltar i oltar za žrtve paljenice koji se svakoga dana u godini škropio krvlju koja je predstavljala ispovijedane grijeh. Veliki je svećenik time izvršio iskupljenje svetišta, kao i naroda, i očistio oboje. (Lev 16,16-20.30-33).

Zatim, predstavljajući Krista kao posrednika, veliki je svećenik uzeo na sebe grijeh koji su oskrvnuli svetište i prenio ih na živog jarca, Azazela, koji je zatim izveden izvan tabora Božjeg naroda. Ovaj je čin očistio grijeh naroda koji su simbolično preneseni s vjernika koji se kaju na svetište putem krvi ili tijela žrtava iz svakodnevnog službe za oprost. Tako se čistilo svetište i pripremalo za vršenje službe tijekom još jedne godine (Lev 16,16-20.30-33) Na taj je način između Boga i Njegovog naroda sve bilo ispravljeno.

Dan pomirenja, tada je slikovito prikazivao sudski proces koji pokreće u postupak za iskorjenjivanje grijeha. Pomirenje koje se vršilo ovoga dana "bilo je slika konačne primjene Kristovih zasluga da se ukloni prisutnost grijeha za cijelu vječnost i da se izvrši potpuno pomirenje svemira u jednu skladnu Božju vladavinu.

2. *Azazel, pušteni jarac.* "Prijevod hebrejske riječi *azazel*, 'pušteni jarac', potječe iz Vulgate *caper emissarius*, "poslati jarac" (Lev 16,8). Brižljivo istraživanje 16. poglavlja u Levitskom zakoniku otkriva nam da Azazel predstavlja Sotonu, a ne Krista, kao što su neki mislili. Dokazi koji podupiru ovo tumačenje su: "(1) pušteni jarac nije ubijen kao žrtva i na taj se način ne može upotrebljavati kao sredstvo za dobivanje oprosta. Jer, 'bez prolijevanja krvi nema oprost' (Heb 9,22); (2) svetište je bilo potpuno očišćeno krvlju Gospodnjeg jarca prije no što je pušteni jarac bio uveden u obred (Lev 16,20); (3) taj odsjek gleda puštenog jarca kao biće koje je suprotno Bogu i koje Mu se suproti (Lev 16,8 glasi doslovno: 'Jednoga Jahvi, a drugoga Azazelu'). Stoga, u utvrđivanju parabole o svetištu, mnogo je logičnije da se Gospodnji jarac promatra kao simbol Krista, a pušteni jarac - Azazel - kao simbol Sotone.

3. *Različne faze suda.* Obred s puštanjem jarca na Dan pomirenja upućivao je preko Golgote na kraj problema s grijehom -na uklanjanje grijeha i Sotone. "Potpuna odgovornost za grijeh

ponovo će se baciti na Sotonu, njegovog začetnika i pokretača. Sotona, i njegovi sljedbenici i sve posljedice grijeha, bit će uništenjem prognani iz svemira. Iskupljenje će putem suda donijeti potpuno pomirenje i sklad u svemiru (Ef 1,10). To je cilj koji će ostvariti drugo i posljednje razdoblje Kristove svećeničke službe u nebeskom Svetištu. Ovaj će sud razvidjeti završno opravdanje Boga pred svemirom.

Dan pomirenja oslikavao je tri razdoblja završnog suda:

a. Čišćenje grijeha iz svetišta odnosi se na prvo ili predadventno, istražno razdoblje suda. Ono "je usredotočeno na imena koja su zabilježena u Knjizi života isto kao što je Dan pomirenja bio usredotočen na očišćenje priznatih grijeha onoga koji se kaje iz svetišta. Lažni će vjernici biti izrešetani; vjera iskrenih vjernika i njihova zajednica s Kristom bit će ponovo potvrđena pred svemirom, a bilješke će o njihovim grijesima biti izbrisane.

b. Odvođenje puštenog jarca u pustinju predočuje Sotonino tisućgodišnje utamničenje na opustjeloj Zemlji, koje počinje prilikom drugog Kristovog dolaska i poklapa se s drugim razdobljem završnog suda koji će se vršiti na Nebu (Otk 20,4; 1 Kor 6,1-3). Ovaj tisućgodišnji sud obuhvaća kritičko razmatranje osude nad grješnicima i koristit će spašenima tako što će im omogućiti da razvide Božji odnos spram grijeha i onih grješnika koji nisu spašeni. On će dati odgovor na sva pitanja o Božjoj milosti i pravdi što ih možda imaju spašeni (vidi: poglavlje 26.).

c. Čist tabor predočavao je rezultat trećeg razdoblja suda, kada će vatra uništiti zle i očistiti Zemlju (Otk 20,11-15; Mt 25,31-46; 2 Pt 3,7-13; vidi: 26. poglavlje u ovoj knjizi).

Nebesko svetište u proročanstvu

U gornjoj raspravi usredotočili smo se na svetište iz perspektive tipa - antitipa. Sada ćemo je promatrati u proročanstvima.

Pomazanje nebeskog Svetišta. Danielovo proročanstvo o 70 sedmica iz 9. poglavlja upućuje na početak Kristove svećeničke službe u nebeskom Svetištu. Jedan od posljednjih događaja koji se trebao zbiti tijekom 490 godina bilo je pomazanje "Sveti nad svetima" (Dn 9,24; vidi: 4. poglavlje). Hebrejski *qodesh qodeshim*, preveden ekvivalentom "Sveti nad svetima" doslovno znači svetinja nad svetinjama. Stoga bi bilo bolje da se ovaj izraz prevede "da se pomaže svetinja nad svetinjama" ili "da se pomaže najsvetije mjesto".

Kao što je prilikom početka rada zemaljskog svetišta, ono bilo pomazano svetim uljem da bi se posvetilo za službe u njemu, tako je i prilikom početka rada nebeskog Svetišta, i njega trebalo posvetiti za Kristovu posredničku službu. Svojim uzašašćem ubrzo nakon svoje smrti i uskrsnuća (Dn 9,27) Krist je otpočeo svoju službu kao naš Veliki svećenik i Posrednik.

Čišćenje nebeskog svetišta. Govoreći o očišćenju nebeskog Svetišta, Poslanica Hebrejima kaže: "I po Zakonu se - gotovo bih rekao - sve čisti krvlju, i bez prolijevanja krvi nema oprostjenja. Bilo je, dakle, potrebno da se slike nebeskih stvarnosti (još) boljim žrtvama od ovih." (Heb 9,22.23)

Razni su komentatori zamijetili ovo biblijsko učenje. Henry Alford je zamijetio da je "i samo nebo potrebovalo i dobilo očišćenje krvlju pomirenja Kristovog." B. F. Westcott kaže kako se "može reći da su čak i 'nebeske stvari', ukoliko uobličuju uvjete čovjekova budućeg života, navukle nešto što zahtijeva očišćenje". "Kristova krv je", kaže on, "stajala na raspolaganju za

očišćenje nebeskog arhetipa zemaljskog svetišta."

Kao što su grijesi Božjeg naroda vjerom stavljeni na žrtvu za grijeh i tada simbolično preneseni u zemaljsko svetište, tako se u novom savezu grijesi što ih pokajnik ispovijedi vjerom stavljaju na Krista.

I kao što se za vrijeme simboličnog Dana očišćenja, očišćenjem zemaljskog svetišta otklanjaju grijesi nagomilani u njemu tako se i nebesko Svetište očišćuje završnim uklanjanjem zapisa grijeha u nebeskim knjigama. Međutim, prije no što se zapisi zauvijek uklone, oni će biti ispitani kako bi se odlučilo tko, pokajanjem i vjerom u Krista, ima pravo ući u Njegovo vječno kraljevstvo. Čišćenje nebeskog svetišta obuhvaća i djelo istraživanja ili suda koje u cijelosti odražava prirodu Dana očišćenja kao dana suda. Ovaj sud koji potvrđuje odluku o tome tko će biti spašen a tko izgubljen, mora se zbiti prije drugog Kristovog dolaska, jer u to vrijeme Krist će se vratiti s nagradom "da svakome plati prema njegovu djelu". (Otk 22,12). Tada će se odgovoriti i na Sotonine optužbe (usporedi: Otk 12,10).

Svi koji su se iskreno pokajali i vjerom polagali pravo na krv Kristove žrtve pomirnice, primili su oprost. Kad se njihovo ime pojavi na ovome sudu i kad se utvrdi da su odjeveni u haljinu Kristove pravde, njihovi će grijesi biti izbrisani, a oni će se smatrati dostojnima vječnog života (Lk 20,35). "Pobjednik će tako biti obučen u bijelu haljinu; njegova imena sigurno neće izbrisati iz knjige života; štoviše, njegovo će ime priznati ped svojim Ocem i njegovim anđelima." (Otk 3,5).

Prorok Daniel otkriva narav ovog istražnog suda. Dok otpala sila predočena malim rogom sprovodi svoje djelo hule na Boga i progonstva protiv Boga i Njegovog naroda na Zemlji (Dn 7,8.20.21.25), prijestolja se postavljaju i Bog predsjedava završnom sudu. Ovaj se sud održava u prijestolnoj dvorani nebeskog Svetišta i na njemu je nazočno mnoštvo nebeskih svjedoka. Kada sud sjedne, knjige se otvaraju, označujući početak istražnog procesa (Dn 7,9.10). Tek nakon ovog suda otpala sila će biti uništena (Dn. 7,11).

Vrijeme suda. I Sin i Otac uključeni su u istražni sud. Prije no što se vrati na Zemlju na "oblacima nebeskim", Krist kao "Sin čovječji približi se Pradavnome, i dovedu ga k njemu"(Dn 7,13). Počevši od svog uzašašća Krist je obavljao službu Velikog svećenika, našeg Posrednika pred Bogom (Heb 7,25). Međutim, ovog puta On dolazi da primi kraljevstvo (Dn 7,14).

1. Napad na Kristovu svećeničku službu. Daniel 8. poglavlje govori nam o borbi između dobra i zla i o Božjoj konačnoj pobjedi. Ovo nam poglavlje otkriva da će između svečanog početka Kristove svećeničke službe i očišćenja nebeskog Svetišta jedna zemaljska sila pokušati zamračiti Kristovu službu.

Ovan s dva roga u ovom viđenju predočavao je Medo-perzijsko Carstvo (Dn 8,2) - dva roga, viši se pojavio posljednji, jasno predočuje dva njegova razdoblja, vladajuća se perzijska strana u Carstvu pojavila posljednja. Kao što je Danijel prorekao, ovo će Carstvo proširiti svoju silu "na zapad, na sjever i jug" i postat će veliko - "osilit će" (Dn 8,4).

Jarac s velikim rogom koji je dolazio sa zapada predočavao je Grčku sa svojim "prvim kraljem", Aleksandrom Velikim (Dn 8,21). Dolazeći "od zapada" Aleksandar je brzo pobijedio Perziju. A onda nekoliko godina nakon njegove smrti, njegovo se Carstvo podijelilo na "četiri kraljevstva" (Dn 8,8.22) - kraljevstva Kasandra, Lizimaha, Seleuka i Ptolomeja.

"I potkraj njihova kraljevanja" (Dn 8,23), drugim riječima pred kraj podijeljenog Grčkog Kraljevstva, podići će se jedan "malen rog" (Dn 8,9). Neki smatraju da je sirijski kralj Antioh Epifan, koji je kratko vrijeme vladao Palestinom u drugom stoljeću prije Krista, ispunjenje ovog dijela proročanstva. Drugi, uključujući mnoge reformatore, poistovjetili su ovaj mali rog s Rimom u njegovom poganskom i papskom razdoblju. Ovo posljednje tumačenje točno se uklapa u opis koji daje Daniel, dok se ostala ne uklapaju. Zamijetite sljedeće točke:

a. Sila malog roga prostire se od pada Grčkog Carstva do "posljednjeg vremena". (Dn 8,17). Samo Rim, poganski i papski, ispunjava ovo točno utvrđivanje vremena.

b. Proročanstva iz Daniela 2. 7. i 8. poglavlja usporedna su u odnosu jednog naspram drugog (vidi: usporednu shemu proročanstava na str. 347. u ovoj knjizi). Četiri metalna lika iz Daniela 2. i četiri zvijeri iz Daniela 7. poglavlja predočuju ista svjetska carstva: Babilon, Medo-Perziju, Grčku i Rim. Stopala, što od željeza što od zemlje, i deset rogova četvrte zvijeri predočuju dijelove Rima; odijeljene će države postojati sve do Drugog Kristovog dolaska. Obratite pozornost da oba proročanstva upućuju na Rim kao na nasljednika Grčke i kao na posljednje carstvo prije Kristovog drugog dolaska i završnog suda. Mali rog iz Daniela 8. poglavlja uklapa se u isti prostor; on dolazi poslije Grčke i nadnaravno je uništen "skršen - ne rukom" (Dn 8,25; usporedi Dn 2,34).

c. Medoperzija je nazvana "velika", Grčka je opisana kao "vrlo velika", a mali rog kao "izvanredno veliki" (Dn 8,4.8.9). Rim, jedno od najvećih svjetskih carstava, uklapa se u ovaj opis.

d. Jedino je Rim proširio svoje Carstvo na jug (Egipat), na istok (Makedonija i Mala Azija) i na "krasnu Zemlju" (Palestinu), točno onako kako je proročanstvo navijestilo (Dn 8,9).

e. Rim je ustao protiv "Zapovjednika" vojske, "Kneza nad knezovima" (Dn 8,11.25) koji nije nitko drugi do Isus Krist. "Protiv Njega i Njegovog naroda, kao i Njegovog Svetišta, sila Rima vodila je najčudnovatiji rat. Ovaj opis obuhvaća i pogansko i papsko razdoblje Rima. Dok se poganski Rim suprotio Kristu i stvarno srušio Hram u Jeruzalemu, papski je Rim uspješno zamračio svećeničku i posredničku Kristovu službu za grješnike u nebeskom Svetištu (vidi: Heb 8,1.2) time što je namjesto toga ustanovio svećeničku službu koja posredovanjem ljudi nudi oprost. (Vidi poglavlje 12.). Ova će otpala sila biti vrlo uspješna, jer je "oborila istinu, i uspije u svemu što činjaše". (Dn 8,12).

2. Vrijeme obnove, očišćenja i suda. Bog neće unedogled dopuštati zamračenje istine o Kristovoj velikosvećeničkoj službi. Preko vjernih, bogobojaznih ljudi i žena On je obnovio svoje djelo. Djelomično ponovno otkrivanje Kristove uloge kao našeg Posrednika što je izvršila reformacija, u kršćanskom je svijetu izazvalo veliko probuđenje. Ipak, još je uvijek bilo mnogo istina o Kristovoj nebeskoj službi što ih je trebalo otkriti.

Danielovo je viđenje upućivalo na to da će Kristova uloga kao našeg Velikog svećenika biti posebno istaknuta u "posljednje vrijeme" (Dn 8,17), kada će On otpočeti svoje posebno djelo očišćenja i suda pored svoje stalne posredničke službe (Heb 7,25). Viđenje određuje kada Krist treba otpočeti službu ovog antitipskog Dana pomirenja - dijelom istražnog suda (Dn 7) i očišćenjem Svetišta. "Još dvije tisuće i tri stotine večeri i jutara; tada će Svetište biti očišćeno." (Dn 8,14). Budući da se viđenje odnosi na posljednje vrijeme, svetište o kojem ono govori ne može biti zemaljsko svetište jer je ono razoreno 70. godine nove ere. Prema tome proročanstvo se mora odnositi na novozavjetno Svetište na Nebu - mjesto Isusove službe za naše spasenje.

Što predočuje 2300 dana ili "2300 večeri i jutara", kako to glasi na izvornom hebrejskom jeziku? Prema Postanku 1. poglavlju, "večer i jutro" jest jedan dan. Kao što smo vidjeli u 4. i 12. poglavlju u ovoj knjizi, jedno vremensko razdoblje u simboličnom proročanstvu također je simboličan: jedan proročki dan predstavlja jednu godinu. Stoga, kao što su mnogi kršćani tijekom vjekova vjerovali, 2300 dana iz Daniela 8 označuje 2300 doslovnih godina.

a. Daniel 9. poglavlje ključ koji otvara Daniel 8. poglavlje. Bog je naložio anđelu Gabrielu da Danielu "objasni viđenje" (Dn 8,16). Ali naboj njenog značenja bio je toliko silan da se Daniel razbolio i Gabriel je morao prekinuti svoje objašnjenje. Na kraju poglavlja Daniel primjećuje: "Bijah smeten zbog viđenja, no nitko to nije dokučio." (Dn 8,27).

Zbog ovog prekida Gabriel je trebao odložiti svoje objašnjenje o ovom vremenskom razdoblju - jednoj strani viđenja koju još nije objasnio. Daniel 9. poglavlje opisuje njegov povratak da izvrši svoju odgovornost. Tako su Daniel 8. i 9. poglavlje povezani, posljednja je ključ za otvaranje tajne od 2300 dana. Kad se anđeo Gabriel pojavio, rekao je Danielu: "Ja dođoh da ti je navijestim... Pazi dobro na riječ, razumij viđenje." (Dn 9,23). Ovdje se on poziva na viđenje od 2300 dana. Njegova želja da objasni vremenske elemente viđenja iz Daniela 8. poglavlja pojašnjava zašto sada uvodi svoje objašnjenje s proročanstvom od 70 tjedana.

Sedamdeset tjedana ili 490 godina bilo je "određeno", ili "odlučeno", Židovima i Jeruzalemu (Dn 9,24). Hebrejski glagol koji počiva u osnovi je *hathak*. Premda je ovaj glagol upotrijebljen samo jedanput u Svetom pismu, njegovo se značenje može otkriti iz drugih hebrejskih izvora. Čuveni hebrejsko-engleski rječnik Geseniusa ističe da je njegovo pravilno značenje 'sjeći' ili 'dijeliti', 'podijeliti'.

2300 dana - (2300 godina)

70 tjedana (490 godina) 1810 godina

+

457.prije n.e. 34.g.n.e. 1844.n.e.

S ovakvom poledinom, Gabrielovo objašnjenje mnogo nam otkriva. On kaže Danielu da 490 godina treba odsjeći od dužeg vremenskog razdoblja, od 2300 godina. Kao početnu točku za 490 godina, Gabriel ističe "Neka se vrate i neka opet sagrade Jeruzalem" (Dn 9,25), što se zbilo 457. god. pr. Krista, sedme godine Artakserksove vladavine (vidi: poglavlje 4.).

Ovih 490 godina završilo se 34. god. nove ere. Kad "odsječemo" 490 godina od 2300 godina, ostaje 1810 godina. Budući da 2300 godina produžuju 1810. iza 34.g.n.e., one dosežu do 1844.

b. K potpunijem razumijevanju Kristove službe. Tijekom prvog dijela devetnaestog stoljeća mnogi kršćani - uključujući baptiste, prezbiterijance, metodiste, luterane, anglikance, episkopalce, kongregacionaliste i Kristove učenike - intenzivno su proučavali proročanstvo iz Daniela 8. poglavlja. Svi ovi istraživači Biblije očekivali su da će se neki veoma značajni događaji zbiti na kraju 2300 godina. Ovisno o njihovom razumijevanju sile malog roga i Svetišta, oni su očekivali da će se ovo proročko vremensko razdoblje završiti očišćenjem Crkve, oslobođenjem Palestine i Jeruzalema, povratkom Židova, padom turske ili muslimanske sile, uništenjem papstva, obnovom pravog bogoslužja, početkom zemaljskog

tisućgodisnjeg kraljevstva (milenija), danom suda, očišćenjem Zemlje vatrom ili Drugim Kristovim dolaskom.

Nijedno od ovih proročanstava nije se ostvarilo, pa su se svi koji su u njih vjerovali razočarali. Ipak, njihovo je razočaranje bilo u srazmjeri s naravi prorečenog događaja. Očito, da je razočaranje onih koji su očekivali da se Krist vrati 1844. godine bilo neugodnije, no što je bilo razočaranje onih koji su očekivali povratak Židova u Palestinu.

Zbog takvog razočaranja, mnogi su prestali proučavati proročanstva ili su se odvratili od *povijesne metode* tumačenja proročanstava, koja je dovela do ovakvih zaključaka. Neki su, međutim, nastavili proučavati ovo proročanstvo i predmet Svetišta s mnogo molitava i uloženog truda, nastavljajući gledati na Kristovu službu za njih u nebeskom Svetištu. Nagrada za njihov trud bile su nove bogate spoznaje o ovoj službi. Otkrili su da povijesna proročka vjera rane Crkve i reformacije još uvijek ima svoju vrijednost. Računanja proročkog vremena bila su doista točna. Dvije tisuće i tri stotine godina završavalo se 1844. godine. Njihova greška - i greška svih tumača iz tog vremena - bila je u njihovom shvaćanju o tome koji će se događaj zbiti na kraju tog proročkog vremenskog razdoblja. Nova svjetlost što potječe od Kristove službe u Svetištu preobratala je njihovo razočaranje u nadu i radost.

Njihovo proučavanje biblijskog nauka o Svetištu otkrilo im je da 1844. godine Krist dolazi Starcu i tako otpočinje posljednje razdoblje Njegove velikosvećeničke službe u nebeskom Svetištu. Ova služba bila je antitip Dana očišćenja, u koji je čišćeno svetište i koju prorok Daniel opisuje kao predadventni istražni sud.

Novo promatranje Kristove nebeske službe "nije udaljavanje od povijesne kršćanske vjere. Ono je, namjesto toga, logično ostvarenje i neminovno ispunjenje te vjere. Ono je jednostavno pojava za posljednje vrijeme i ispunjenje prorečene posebne važnosti koje karakterizira vječno evanđelje ... u završnom dijelu njegovog svjedočenja svijetu."

Unutar velike borbe

Danielovo proročanstvo iz 7. i 8. poglavlja otkriva mnogo šire perspektive završnog rezultata velike borbe između Boga i Sotone.

Opravdanje Božjeg karaktera. Sotona je djelovanjem malog roga pokušao osporiti Božji autoritet. Djela te sile sramotila su i gazila nebesko Svetište, središte Božje vladavine. Danielova viđenja upućuju na predadventni sud (sud prije Drugog dolaska) kojim će Bog osigurati odluku o osudi malog roga, a time i samog Sotone. U svjetlosti Golgote sva Sotonina osporavanja bit će opovrgnuta. Svi će se usuglasiti u shvaćanju da je Bog pravedan; da On ne snosi nikakvu odgovornost za problem grijeha. Njegov karakter izaći će nepovrijeđen, a Njegova će se vladavina ljubavi ponovo potvrditi.

Opravdanje Božjeg naroda. Sud koji "dosudi pravdu Svecima Svevišnjega" presudit će sili otpalog malog roga (Dn 7,22). Doista, ovaj sud ne opravdava samo pred svemirom Boga nego i Njegov narod. Premda su sveti tijekom stoljeća bili prezirani i proganjani zbog svoje vjere u Krista, ovaj će sud sve poravnati. Božji će narod iskustveno doživjeti ostvarenje Kristovog obećanja: "Tko god mene prizna pred ljudima, priznat ću i ja njega pred svojim Ocem nebeskim." (Mt 10,32; usporedi: Lk 12,8,9; Otk 3,5).

Sud i spasenje. Hoće li istražni sud ugroziti spasenje onih koji vjeruju u Isusa Krista? Uopće ne. Pravi vjernici žive u zajednici s Kristom, uzdajući se u Njega kao Posrednika (Rim 8,34).

Njihovo je pouzdanje u obećanju da "imamo zagovornika kod Oca: Isusa Krista, pravednika". (1 Iv. 2,1)

Zašto onda predadventni istražni sud? Ovaj sud nije u korist Božanstva. On je prvenstveno u korist svemira, jer odgovara na Sotonine optužbe i daje čvrsto jamstvo stvorenjima koja nisu pala da će Bog uvesti u svoje Kraljevstvo samo one koji su se istinski obratili. Tako Bog otvara Knjigu za spomen za pravičan pregled (Dn 7,9.10).

Ljudska bića pripadaju jednoj od triju skupina: (1) zlih koji odbacuju Božji autoritet; (2) pravih vjernika koji, uzdajući se vjerom u Kristove zasluge, žive poslušni Božjem Zakonu; i (3) oni koji izgledaju pravi vjernici, ali to nisu.

Bića koja nisu pala mogu odmah prepoznati prvu skupinu. Međutim, tko je pravi vjernik i tko to nije? Obje su skupine zapisane u Knjizi života koja sadrži imena svih koji su ikada stupili u Božju službu (Lk 10,20; Fil 4,3; Dn 12,1; Otk 21,27). Sama Crkva ima prave i lažne vjernike, pšenicu i kukolj (Mt 13,28-30).

Božja stvorenja koja nisu pala, nisu sveznajuća; ona ne mogu čitati srce. "Stoga je potreban sud - prije Kristovog drugog dolaska - da izrešeta prave od lažnih i u spašavanju iskrenih vjernika pokaže zainteresiranom svemiru Božju pravdu. Sporno pitanje je između Boga i svemira, a ne između Boga i pravog djeteta. Ovo zahtijeva otvaranje Knjige za spomen, objavljivanje onih koji su ispovijedali vjeru i čija su imena zapisana u Knjizi života."

Krist je opisao ovaj sud u svojoj priči o uzvanicima na svadbi koji su se odazvali velikodušnom evandeoskom pozivu. Budući da svi koji izaberu biti kršćanima nisu pravi učenici, car je došao pregledati uzvanike i vidjeti tko ima svadbeno ruho. Ovo ruho predočuje "čisti, neumrljani karakter koji će imati pravi Kristovi sljedbenici. Crkvi je dano 'da se obuče u blistav, čist lan, bez ljage, bez bore, bez ičega tomu slična, da bude sveta i bez mane' (Otk 19,8; Ef 5,27). Fini je lan (u našem prijevodu -svila), kaže Sveto pismo, 'pravda svetih' (Otk 19,8). To je Kristova pravda, Njegov neumrljani karakter, koji se vjerom daje svima koji Ga primaju kao svog osobnog Spasitelja. Kada kralj bude pregledao goste, samo oni koji su obukli haljinu Kristove pravde koja se tako velikodušno nudi u pozivu evanđelja, bit će primljeni kao pravi vjernici. Oni koji tvrde da su Božji sljedbenici, ali koji žive u neposlušnosti i nisu obraćeni Kristovom pravdom, bit će izbrisani iz Knjige života. (Vidi: Izl 32,33).

Pojam o istražnom sudu kod svih onih koji ispovijedaju vjeru u Krista nije u proturječju s biblijskim učenjem o spasenju vjerom kroz milost. Apostol Pavao je znao da će jednoga dana stati pred sud. On je izrazio želju da se nađe "u njemu, ne pravednošću koja bi bila moja - onom koja dolazi od Zakona - nego onom koja se dobiva po vjeri u Krista, pravednošću koja dolazi od Boga na osnovi vjere". (Fil 3,9). Svi koji su sjedinjeni s Kristom, osigurali su spasenje. U predadventnom razdoblju konačnog suda pravi vjernici, oni koji održavaju spasonosnu vezu s Kristom, potvrđeni su pred bezgrešnim svemirom.

Krist ne može osigurati spasenje onima koji samo na temelju toga koliko su dobrih djela učinili ispovijedaju da su kršćani (Vidi: Mt 7,21-23). Nebeski izvještaji su stoga više no naprava za odvajanje pravih od lažnih. Oni su također osnova za potvrđivanje pravih vjernika pred anđelima.

"Daleko od toga da lišava vjernika ove izvjesnosti s Kristom, nauk o svetištu je podupire. Njegovo srce koje se kaje raduje se kad shvati stvarnost Kristove smrti kao zamjene za

njegove grijeha, kako je to slikovito prikazivano u njenim žrtvama. Dalje, njegova vjera seže u visine da bi našla svoj smisao u živom Kristu, svom Zastupniku - Svećeniku u samoj prisutnosti svetoga Boga."

Vrijeme u kome treba biti spreman. Božja namjera je da ova dobra vijest o Kristovoj završnoj službi spasenja dopre u cijeli svijet prije no što se On vrati. Središte ove vijesti je vječno evanđelje, koje treba objaviti "jer je došao čas njegova Suda (Božjeg)". (Otk 14,7). Ovaj poziv opominje svijet da se Božji sud već održava.

Živimo u velikom antitipskom Danu pomirenja. Kao što su Izraelci bili pozvani da toga dana muče svoje duše (Lev 23,27), tako Bog poziva sav svoj narod da iz sveg srca doživi iskustvo pokajanja. Svi koji žele da svoja imena zadrže u Knjizi života, moraju tijekom ovog vremena Božjeg suda poravnati sve s Bogom i svojim bližnjima (Otk 14,7).

Kristovo velikosvećeničko djelo približava se svome kraju. Godine su ljudskih kušnji prošle. Nitko točno ne zna kada će Božji glas objaviti: "Svršeno je." "Budite oprezni! rekao je Krist, "Bdijte, jer ne znate kad će doći to vrijeme!" (Mk 13,33).

Premda živimo u uzvišenom vremenu antitipskog Dana pomirenja, nemamo potrebe da se bojimo. Isus Krist, u svom dvostrukom svojstvu kao Žrtva i kao Svećenik, služi službu za nas u nebeskom Svetištu. "Budući dakle da imamo uzvišena velikog svećenika, Isusa, Sina Božjega, koji je prošao kroz nebasa, držimo se čvrsto vjere koju ispovijedamo! Nemamo, naime, nekoga velikog svećenika koji ne bi mogao suosjećati s našim slabostima, nego jednoga koji je iskusan u svemu (kao i mi), samo što nije sagriješio. Dakle: pristupajmo s pouzdanjem k prijestolju milosti, da primimo milosrđe i nađemo milost za pravodobnu pomoć." (Heb 4,14-16).

Adventisti sedmoga dana vjeruju...

Drugi Kristov dolazak blažena je nada Crkve, veličanstveni vrhunac Evanđelja. Spasitelj će dolazak biti doslovan, osoban, vidljiv i na cijelom svijetu. Kad se bude vratio, mrtvi pravednici će uskrsnuti i zajedno sa živim pravednicima biti proslavljeni i uzeti na Nebo, a nepravedni će umrijeti. Gotovo posvemašnje ispunjenje većine proročanstava, zajedno sa sadašnjim stanjem svijeta, upozorava da je Kristov dolazak blizu. Vrijeme tog događaja nije otkriveno, pa se stoga opominjemo da u svako doba budemo spremni. (Osnovna vjerovanja, 24)

POGLAVLJE 24

DRUGI KRISTOV DOLAZAK

"Mama", povjerila se jedna djevojčica odlazeći na počinak, "ja sam tako osamljena bez svog prijatelja Isusa. Kada će doći?"

Teško da je djevojčica mogla znati da je čežnja njenog malog srca čežnja svih vjekova. Posljednje riječi Biblije obećavaju skori povratak: "Da, dolazim uskoro!" A apostol Ivan, koji je dobio otkrivenja, vjerni Isusov prijatelj, dodaje: "Amen. Dođi, Gospodine Isuse!" (Otk 22,20).

Vidjeti Isusa! Sjediniti se zauvijek s Onim koji nas voli više no što možemo zamisliti! Da dođe kraj svim zemaljskim patnjama! Uživati u vječnosti zajedno s onima koje smo voljeli, koji se sada odmaraju, a tada će uskrsnuti! Nije nikakvo čudo što su se počevši od Kristovog uzašašća Njegovi prijatelji radovali tom danu.

Jednoga će dana On doći, premda će čak i svetima Njegov dolazak biti veliko iznenađenje - jer svi vjerojatno drijemaju i spavaju u svom dugom čekanju (Mt 25,5). U "ponoć" u zemaljskom najtamnijem času, Bog će pokazati svoju silu da bi oslobodio svoj narod. Sveto pismo ovako opisuje te događaje: "Tada iz hrama, od prijestolja, dođe jak glas koji poviče: Svršeno je! Uto udare munje, grmljavine, gromovi i velik potres zemlje, kakav nikad ne bi otkada se ljudi pojavio na zemlji - tako velik bijaše taj potres, tako snažan!" (Otk 16,17.18). "Planine se tresu, stijenje je razbacano na sve strane, a cijela se Zemlja njiše kao valovi na oceanu. Njena površina puca i veliki Grad prasn... svi otoci iščeznuše a gora nestade." (reci 19.20). "A nebo iščeznu kao knjiga koja se smota. Sa svojih se mjesta pokrenuše sve gore i svi otoci." (Otk 6,13.14).

Usprkos kaosu koji je pritisnuo fizički svijet, Božji narod prikuplja hrabrost da ugleda "znak Sina Čovječjega". (Mt 24,30). Dok silazi na nebeskim oblacima, svako oko vidi Kneza života. On ovoga puta ne dolazi kao čovjek bola, već kao pobjednik koji je došao po svoje. Namjesto trnovog vijenca, na Njegovoj je glavi kruna slave i "na svom ogrtaču - na boku - nosi napisano ime: KRALJ KRALJEVA I GOSPODAR GOSPODARA." (Otk 19,12.16)

Prilikom Njegova dolaska veliko će beznađe obuzeti one koji su odbili priznati Isusa kao Spasitelja i Gospoda i koji su odbacili zahtjev Njegovog Zakona. One koji su odbacili Njegovu milost ništa neće učiniti tako svjesnim svoje krivice kao taj glas koji je tako strpljivo molio: "Obratite se, dakle, obratite od zloga puta svojega! Zašto da umrete dome Izraelov!" (Ez 33,11). "Zemaljski kraljevi, velikaši, vojskovođe, bogataši, mogućnici, svi robovi i slobodni - sakriše se po špiljama i gorskim pećinama, govoreći gorama i pećinama: 'Padnite na nas' i 'sakrijte nas' od lica onoga 'koji sjedi na prijestolju' i od Janjetove srdžbe, jer dođe

'veliki dan' njihove 'srdžbe!' 'Tko može opstati?'" (Otk 6,15-17).

Međutim, radost onih koji su Ga dugo očekivali zasjenit će beznađe zlih. Dolazak Otkupitelja dovodi povijest Božjeg naroda do njenog slavnog vrhunca; to je trenutak njegova oslobođenja. U oduševljenom obožavanju oni uzvikuju: "Gle, ovo je Bog naš, u njega se uzdasmu, on nas je spasio; ovo je Jahve u koga se uzdasmu! Kličimo i veselimo se spasenju njegovu." (Iz 25.9).

Dok se približava, Isus poziva svoje usnule svece iz grobova i daje nalog svojim anđelima da skupe "izabranike njegove od četiri vjetra, od jednoga kraja nebesa do drugoga." (Mt 24,31). Na cijelom svijetu mrtvi pravednici čuju Njegov glas i ustaju iz svojih grobova - kakav radostan trenutak!

Tada će se živi pravednici preobraziti "u jedan hip, u tren oka" (1 Kor 15,52). Proslavljeni i dobivši besmrtnost, zajedno s uskrslim svetima, oni će se podignuti da u zraku sretnu svoga Gospoda i zauvijek ostanu s Njim (1 Sol 4,16.17).

Pouzdanost Kristova povratka

Apostoli i prvi kršćani smatrali su Kristov povratak "blaženo ispunjenje nade" (Tit 2,13; usporedi: Heb 9,28). Oni su očekivali ispunjenje svih proročanstva i obećanja iz Svetoga pisma prilikom drugog Kristovog dolaska (vidi: 2 Pt 3,13; usporedi: Iz 65,17), jer je to pravi cilj kršćanskog puta po Zemlji. Svi koji vole Krista s čežnjom očekuju dan kada će se moći licem k licu družiti s Njim - i sa Ocem, Svetim Duhom i anđelima.

Svjedočanstvo Svetoga pisma. Pouzdanost Kristovog drugog dolaska ukorijenjena je na Svetom pismu koje je dostojno povjerenja. Neposredno prije svoje smrti, Isus je rekao svojim učenicima da će se vratiti svome Ocu da pripremi mjesto za njih. On je obećao: "Vratit ću se." (Iv 14,3).

Kao što je prvi Kristov dolazak na Zemlju bio prorečen, tako je i Njegov drugi dolazak prorečen kroz cijelo Sveto pismo. Čak i prije potopa Bog je rekao Enohu da će Kristov dolazak u slavi učiniti kraj grijehu. On je prorokovao: "Pazite! Dolazi Gospodin sa svojim svetim Desettisućama da sudi svima i da kazni sve bezbožnike za sva njihova bezbožna djela koja bezbožno počinise, i za sve uvredljive riječi koje oni bezbožni grešnici, izgovoriše protiv njega!" (Juda 14.15).

Tisuću godina prije Krista, psalmist je govorio o Gospodnjem dolasku da skupi svoj narod, riječima: "Bog naš dolazi i ne šuti. Pred njim ide oganj što proždire, oko njega silna bjesni oluja. On zove nebesa odozgo i zemlju da sudi narodu svojemu: Saberite mi sve pobožnike koji žrtvom Savez sa mnom sklopiše!" (Ps 50,3-5).

Kristovi učenici su se radovali obećanju o Njegovom povratku. Usred svih teškoća s kojima su se susretali, pouzdanost koju je ovo obećanje ulijevalo, nikada nije prestajala obnavljati njihovu hrabrost i snagu. Njihov će se Učitelj vratiti da ih odvede u kuću svog Oca!

Jamstvo koje pruža Prvi dolazak. Drugi dolazak je tijesno povezan s Kristovim prvim dolaskom. Da Krist nije došao prvi put i izborio odlučnu pobjedu nad grijehom i Sotonom (Kol 2,15), ne bismo imali nikakvog razloga vjerovati da će On konačno doći učiniti kraj sotonskoj vladavini nad svijetom i vratiti mu njegovo prvotno savršentvo. Ali budući da imamo dokaz da se On pojavio da svojom žrtvom uništi grijeh", imamo razloga za vjerovanje

da će se On "drugi put pokazati bez odnosa prema grijehu, onima koji ga iščekuju da im dadne potpuno spasenje". (Heb 9,26.28).

Kristova nebeska služba. Kristovo otkrivenje apostolu Ivanu pojašnjava da je nebesko Svetište središte plana spasenja (Otk 1,12.13; 3,12; 4,1-5; 5,8; 7,15; 8,3; 11,1.19; 14,15.17; 15,5.6.8;16,1.17). Proročanstva koja upućuju na to da je otpočeo svoju posljednju službu za grešnike jamče da će uskoro ponovo doći da svoj narod povede svojoj kući (vidi: 23. poglavlje u ovoj knjizi). Povjerenje da Krist aktivno djeluje na završavanju otkupljenja što je već izvršeno na križu, donosi veliko ohrabrenje kršćanima koji s radošću očekuju Njegov ponovni dolazak.

Način Kristovog povratka

Dok je Krist govorio o znacima koji će upozoravati da je Njegov dolazak blizu, brinuo je da Njegov narod ne bude prevaren lažnim tvrdnjama. Opomenuo je da će se prije Drugog dolaska "pojavit i lažne mesije i lažni proroci te će činiti tolike čudesne znakove da bi zaveli, kad bi bilo moguće, i same izabranike". On je rekao: "Ako vam tko tada rekne: 'Slušaj! Mesija je ovdje ili ondje' - ne vjerujte" (Mt 24,24.23). Unaprijed opomenut znači unaprijed naoružan. Da bi osposobili vjernike da razlučuju između pravog dolaska i lažnoga, stanoviti nam broj biblijskih tekstova otkriva pojedinosti načina na koji će Krist ponovo doći.

Doslovni i osobni ponovni dolazak. Kad se Isus uznio na oblaku, dva anđela oslovila su učenike koji su još uvijek netremice gledali za svojim Gospodom koji se udaljavao: "Galilejci, zašto stojite i gledate u nebo? Ovaj isti Isus koji je uznesen na nebo između vas opet će se vratiti isto onako kako ste ga vidjeli da odlazi na nebo." (Dj 1,11).

Drugim riječima, rekli su da će se isti Gospod koji ih je upravo napustio, osobno biće od krvi i mesa, a ne neki duh (Lk 24,36-43) - vratiti na Zemlju. Njegov će Drugi dolazak biti isto tako doslovan i osoban kao što je bio i Njegov odlazak.

Ponovni dolazak vidljiv. Kristov dolazak neće biti neko unutarnje, nevidljivo iskustvo, već stvarni susret s vidljivom Osobom. Ne ostavljajući nikakvog prostora za sumnju u vidljivost Njegovog povratka, Isus je opomenuo svoje učenike da ne budu prevareni nekim, tajnim drugim dolaskom time što je svoj dolazak usporedio s blistavošću munje (Mt 24,27).

Sveto pismo jasno izlaže da će i pravedni i zli istodobno biti očevici Njegova dolaska. Apostol Ivan je pisao: "Evo dolazi u pratnji oblaka! I vidjet će ga svako oko." (Otk 1,7). Krist je označio odgovor zlih: "Tada će proplakati sva plemena na zemlji i vidjet će Sina Čovječjega gdje dolazi na oblacima nebeskim s velikom moći i slavom." (Mt 24,30).

Ponovni dolazak čujan. Dopuna slike sveopćeg opažaja Kristovog povratka je biblijska izjava da će Njegov dolazak biti obznanjen ne samo viđenjem već i zvukom: "Jer će sam Gospodin sa zapovjedničkim zovom, s glasom arkanđela i sa zvukom trube Božje sići s neba." (1 Sol 4,16). Veliki "glas trubni" (Mt 24,31) prati sakupljanje Njegova naroda. Tu ne postoji nikakva tajnost.

Slavan povratak. Kad bude ponovo dolazio Krist će doći kao pobjednik sa silom i "u slavi Oca svoga, u pratnji anđela." (Mt 16,27). Apostol Ivan, pisac Otkrivenja, slika veličanstvenost Kristovog ponovnog dolaska na najdramatičniji način. On slika Krista kako jaše na bijelom konju i kako predvodi bezbrojne nebeske vojske. Natprirodni sjaj proslavljenog Krista je očit (Otk 19,11-16).

Iznenadni, neočekivani povratak. Vjernici-kršćani, koji čeznu za Kristovim povratkom i očekuju ga, primijetiti će Ga kada se bude približio (1 Sol 5,4-6). Obraćajući se stanovnicima svijeta, apostol Pavao je pisao: "Dan Gospodnji doći će kao lopov u noći. Dok ljudi budu govorili: Mir i sigurnost, baš tada će se iznenada na njih oboriti propast kao porođajna bol na trudnu ženu, i nipošto joj neće umaći." (1 Sol 5,2.3; usporedi: Mt 24,43).

Neki su zaključili da Pavlova poredba Kristovog dolaska s dolaskom lopova, upućuje na to da će On doći na neki tajnovit, nevidljiv način. Međutim, takvo gledište proturječi biblijskoj slici o Kristovom ponovnom dolasku u slavi i veličanstvu i da će Ga svatko vidjeti (Otk 1,7). Pavlovo gledište ne ističe da će Kristov dolazak biti tajnan, već da će, za svjetovne, biti isto tako neočekivan kao što je dolazak lopova.

I Krist to isto ističe uspoređujući svoj dolazak s neočekivanim uništenjem prepotopnog svijeta. "Kao što su ljudi jeli i pili, ženili se i udavali u vrijeme što je prethodilo potopu, i to sve do dana kad Noa uđe u lađu, a da ništa nisu naslućivali dok ne dođe potop i sve ih odnese, tako će biti i za dolazak Sina Čovječjega." (Mt 24,38.39). Premda je Noa propovijedao mnogo godina o potopu koji će doći, potop je većinu ljudi iznenadio. Postojale su dvije skupine ljudi koji su živjeli. Jedna je skupina vjerovala Noinim riječima, ušla u kovčeg i bila spašena, a druga je izabrala da ostane izvan kovčega i "dođe potop i sve ih odnese." (Mt 24,39).

Kataklizmični događaj. Kao i poredba o potopu, i Nabukodonozorov san o metalnom kipu opisuje kataklizmični način na koji će Krist ustanoviti svoje Kraljevstvo slave (vidi 4. poglavlje). Nabukodonozor je vidio veliki kip čija je glava bila od "čistog zlata, prsa i ruke od srebra, trbuh i bedra od mjedi, gnjati od željeza, a stopala dijelom od željeza, dijelom od gline." Tada "se odvali kamen a da ga ne dodirnu ruka, pa udari u kip, u stopala od željeza i gline, te ih razbi. Tada se smrvi odjednom željezo i glina, mjed, srebro i zlato, i sve postade kao pljeva na gumnu ljeti i vjetar sve odnese bez traga. A kamen koji bijaše u kip udario postade veliko brdo te napuni svu zemlju." (Dn 2,32-35).

Bog je ovim snom dao Nabukodonozoru sažeti pregled svjetske povijesti. Između njegova vremena i ustanovljenja Kristovog vječnog kraljevstva (kamen), jedno će za drugim preko svjetske pozornice prolaziti četiri glavna carstva, a zatim mješavina slabih i jakih naroda.

Još u Kristovo doba tumači su odredili ovo carstva kao Babilon (605.-539. pr. Kr.), Medo-Perzija (539.-331. pr. Kr), Grčka (331.-168. pr. Kr.) i Rim (168. pr. Kr - 476.n.e.).

Kao što je prorokovano, nijedno drugo carstvo neće naslijediti Rim. Tijekom 4. i 5. stoljeća n.e., Rim se raspao na stanoviti broj manjih kraljevina, koje su kasnije naseljavali i razvijali razni narodi Europe. Tijekom stoljeća, moćni vladari - Karlo Veliki, Karlo V, Napoleon, Kaiser Wilhelm i Hitler - pokušali su ustanoviti novo svjetsko carstvo. Svaki je od njih doživio neuspjeh upravo onako kako govori proročanstvo: "Ali se neće držati zajedno, kao što se ni željezo ne da pomiješati s glinom." (Dn 2,43).

Napokon, san je dostigao dramatični vrhunac: ustanovljenje Božjeg vječnog kraljevstva. Kamen odvaljen bez ruku predstavlja Kristovo kraljevstvo slave (Dn 7,14; Otk 11,15), koje će biti ustanovljeno bez ljudskog napora prigodom Drugog Kristovog dolaska.

Kristovo kraljevstvo neće morati zaživjeti istodobno s nekim ljudskim carstvom. Dok je bio na Zemlji za širenja Rimskog Carstva, carstvo predstavljeno kamenom koji je uništio sva carstva, još nije nastalo. Nakon razdoblja stopala od željeza i od gline, vremenskog razdoblja

diobe naroda, ono će pristići. Ono će biti ustanovljeno prilikom Drugog dolaska, kada će Krist odvojiti pravedne od zlih (Mt 25,31-34).

Kada ono nastupi, ovaj će kamen ili carstvo, udariti "kip u stopala od željeza i gline", "i vjetar sve odnese bez traga". (Dn 2,34.44.35). Doista, Drugi dolazak Kristov je događaj povezan s potresom.

Drugi Kristov dolazak i ljudski rod

Kristov drugi dolazak prouzročit će veliku podjelu čovječanstva na - one koji su prihvatili Njega i spasenje koje donosi i one koji su se odvratili od Njega.

Okupljanje izabranih. Važan vid ustanovljenja Kristovog vječnog kraljevstva je okupljanje svih spašenih (Mt 24,31; 25,32-34; Mk 13,27) u nebeskom domu koji je Krist pripremio (Iv 14,3).

Kad vođa neke države posjeti drugu zemlju, samo odabrane ličnosti mogu sudjelovati na prijemu u znak dobrodošlice. Ali kad Krist bude došao, svaki će vjernik koji je ikada živio, bez obzira na uzrast, rod, obrazovanje, ekonomsko stanje ili rasu sudjelovati na veličanstvenoj proslavi Drugog Kristovog dolaska. Dva će događaja omogućiti ovaj sveopći sastanak: uskrsnuće pravednih koji su umrli i preobražaj svetih živih ljudi.

1. Uskrsnuće umrlih u Kristu. Na zvuk trube koja će objaviti Kristov povratak, mrtvi će pravednici uskrsnuti neraspadljivi i besmrtni (1 Kor 15,52.53). U tom će trenutku "najprije uskrsnuti umrli u Kristu" (1 Sol 4,16). Drugim riječima, oni će uskrsnuti *prije* no što će se živi pravednici uzeti na Nebo da budu s Gospodom.

Uskrsnuli će se ponovo sjediniti s onima koji su bili žalosni prilikom rastanka s njima. Sada oni radosno kliču: "Gdje je, smrti, tvoja pobjeda? Gdje je, smrti, tvoj žalac? (1 Kor 15,55).

To neće biti bolesna, stara, osakaćena tijela kakva su otišla u grobove, ali koja će prilikom uskrsnuća, izaći iz njih, nova, besmrtna, savršena, koja više neće nositi oznake grijeha koji je izazvao njihovo raspadanje. Uskrsli će pravednici doživjeti izvršenje Kristovog djela obnove, izražavajući savršeni Božji lik u umu, duši i tijelu (1 Kor 15,42-54; vidi: 23. poglavlje u ovoj knjizi).

2. Preobražaj živih vjernika. Kad mrtvi pravednici budu uskrsnuli, živi će pravednici koji budu na Zemlji prilikom Drugog dolaska, biti preobraženi. "Jer treba da se ovo raspadljivo tijelo obuče neraspadljivošću i da se ovo smrtno tijelo obuče besmrtnošću." (1 Kor 15,53).

Prigodom Kristovog dolaska nijedna skupina vjernika neće imati prednost nad nekom drugom skupinom vjernika. Apostol Pavao otkriva da će živi i preobraženi vjernici biti zajedno s njima /uskrsnim pravednicima/... "biti skupa s njima odneseni u zrak na oblacima u susret Gospodinu. I tako ćemo zauvijek biti s Gospodinom". (1 Sol 4,17; usporedi: Heb 11,39.40). Tako će svi vjernici biti prisutni prilikom veličanstvenog okupljanja o Drugom Kristovom dolasku, kako uskrsnuli pravednici svih vjekova, tako i oni koji će biti živi prilikom Kristovog dolaska.

Smrt nevjernika. Za spašene je Drugi dolazak vrijeme radosti i ushita, ali će za izgubljene to biti vrijeme smrtnog straha. Oni su se opirali Kristovoj ljubavi i Njegovim pozivima na spasenje toliko dugo da su pali u zamke varljivih zabluda (vidi: 2 Sol 2,9-12; Rim 1,28-32). Kad budu vidjeli Onoga koga su odbacili kako dolazi kao Kralj nad kraljevima i Gospodar

nad gospodarima, znat će da je kucnuo čas njihove osude. Obuzeti strahom i očajem, oni traže da ih mrtva priroda zaštiti (Otk 6,16.17).

U to vrijeme Bog će uništiti Babilon, savez svih otpalih religija "i ona će izgorjeti u vatri". (Otk 18,8). Vođu ovog saveza - tajne bezakonja, čovjeka bezakonja - "koga će Gospodin Isus ubiti dahom svojih usta, i uništiti sjajem svoga dolaska". (2 Sol 2,8). Sile koje snose odgovornost za prisilno stavljanje znaka zvijerinog (vidi: 12. poglavlje) bit će bačene "u ognjeno jezero koje gori sumporom". A ostatak zlih "su ubijeni mačem što izlazi iz usta jahača na konju". (Otk 19,20.21).

Znaci Kristovog skorog dolaska

Sveto pismo ne samo što otkriva način i cilj Kristovog dolaska već opisuje i znake koji govore o blizini ovog vrhunskog događaja. Prvi znaci koji najavljuju Drugi Kristov dolazak zbili su se više od 1700 godina nakon Kristovog uzašašća, a drugi su slijedili, doprinoseći dokazu da je Njegov dolazak veoma blizu.

Znaci u svijetu prirode. Krist je prorekao da će biti "znaci na suncu, mjesecu i zvijezdama". Luka 21,25, poimence nabroja da će "sunce pomrčati, mjesec neće sjati, s neba će zvijezde padati i zvijezda se nebeska uzdrmati. Tada će vidjeti Sina Čovječjega gdje dolazi na oblacima s velikom moći i slavom." (Mk 13,24-26). Osim toga, apostol Ivan je vidio da će veliki potres prethoditi znacima na nebu (Otk 6,12). Svi će ovi znaci obilježiti kraj progonstva koje je trajalo 1260 godina (vidi: 12 poglavlje).

1. Svjedočanstvo zemlje. Kao ispunjenje ovog proročanstva "najveći poznati potres dogodio se 1. studenog 1755. godine. Poznat kao lisabonski potres, njegov se utjecaj osjetio u Europi, Africi i Americi, pokrivajući tako oblast od oko 4 milijuna kvadratnih milja. Njegovo je razorno djelovanje bilo usredotočeno na Lisabon u Portugalu, u kome su za nekoliko minuta srušene sa zemljom stambene i javne građevine, a smrt je zatekla desetine tisuća ljudi.

Dok su fizičke posljedice potresa bile goleme, njegov utjecaj na misao o vremenu bio je isto toliko značajan. Mnogi koji su tada živjeli prepoznali su ga kao prorokski znak kraja i počeli ozbiljno proučavati Božje sudove i posljednje dane. Lisabonski je potres dao poticaj proučavanju proročanstva.

2. Svjedočanstvo Sunca i Mjeseca. Dvadeset i pet godina kasnije dogodio se sljedeći znak spomenut u proročanstvu - pomračenje Sunca i Mjeseca. Krist je upozorio na ispunjenje ovog znaka, primjećujući da treba uslijediti nakon velike nevolje, nakon 1260 godina papuskog progonstva o kome se govori na drugom mjestu u Svetom pismu (Mt 24,29; vidi: 12. poglavlje u ovoj knjizi). Međutim, Krist je rekao da će ova nevolja koja se trebala zbiti prije ovih znakova, biti skraćena (Mt 24,21.22). Utjecajem reformacije i pokreta koji su izrasli iz nje, papusko je progonstvo doista bilo skraćeno, tako da je sredinom 18. stoljeća ono gotovo prestalo.

Kao ispunjenje ovog proročanstva 19. maja 1780. godine nad sjeveroistočnim dijelom sjeverno-američkog kontinenta spustila se neka neobična tama.

Sjećajući se ovog događaja, Timothy Dwight, predsjednik Sveučilišta Yale, rekao je: "Dan 19. svibnja 1780. bio je poseban dan. U mnogim su kućama upaljene svijeće; ptice su ušutjele i nestale, a perad se povukla u peradarnike... Prevladalo je sveopće mišljenje da je nastupio dan suda."

Samuel Williams s Harvarda izvješćuje da se tama "približavala s oblacima s jugozapada 'između 10 i 11 sati prije podne i trajala je sve do sredine sljedeće noći' razlikujući se u stupnju i trajanju u različnim oblastima. U nekim mjestima 'ljudi na otvorenom nisu mogli vidjeti čitati uobičajena tiskana slova.'" Po mišljenju Samuela Tenny "tama je *sljedeće noći* bila vjerojatno toliko gusta kakva nikada nije primijećena otkako je Svemogući odlučio stvoriti svjetlost... Da je svako svjetlosno tijelo u svemiru obavijeno neprozirnim mrakom ili isključeno iz postojanja, tama ne bi mogla biti potpunija."

U 9 sati te noći pojavio se pun Mjesec, ali tama se uporno držala sve do poslije ponoći. Kad je Mjesec postao vidljiv, bio je po izgledu kao krv.

Apostol Ivan, pisac Otkrivenja, prorokovao je o izvanrednim događajima toga dana. Nakon potresa, pisao je on, Sunce će postati "crno kao tkanina od kostrijeti, a cijeli mjesec... kao krv". (Otk 6,12).

3. *Svjedočanstvo zvijezda.* I Krist i apostol Ivan su također govorili o padanju zvijezda koje će uputiti na to da je Kristov dolazak blizu (Otk 6,13; usporedi: Mt 24,29). Velika meteorska kiša 13. studenog 1833. - najveći zabilježeni događaj padanja zvijezda - bila je ispunjenje ovog proročanstva. Proračunalo se da je samo jedan promatrač mogao vidjeti u prosjeku 60.000 meteora na sat. Ona se mogla vidjeti od Kanade do Meksika i od sredine Atlantika do Pacifika, i mnogi kršćani su u njoj prepoznali ispunjenje biblijskog proročanstva.

Jedan očevidac je rekao: "Teško da je bilo neko mjesto na nebu koje nije u svakom trenutku bilo ispunjeno ovim padalicama, niti ste na njemu mogli vidjeti neku osobitu razliku u izgledu, a još su uvijek povremeno one u skupinama padale kao kiša - podsjećajući na 'smokvu koja svoje nezrele plodove strese kad je zatrese silan vjetar'."

Krist je dao ove znake da pokrene kršćane da razmišljaju o blizini Njegova dolaska, tako da se u svom očekivanju mogu radovati i potpuno spremite za njega. "Kada to počne bivati", rekao je On, uspravite se i podignite glave, jer je blizu vaše oslobođenje." On je dodao: "Pogledajte smokvu i sva ostala stabla! Kad ih vidite da već pupe, znate sami od sebe da je blizu ljeto. Tako i vi, kad vidite da to biva, znajte da je blizu kraljevstvo Božje." (Lk 21,28-31).

Ovo jedinstveno svjedočanstvo Zemlje, Sunca, Mjeseca i zvijezda, koje je došlo točnim redosljedom i u vrijeme koje je Krist preorekao, upravilo je pozornost mnogih prema proročanstvima o drugom Kristovom dolasku.

Znaci u vjerskom svijetu. Sveto pismo proriče stanovit broj važnih znakova u vjerskom svijetu koji će označiti vrijeme neposredno prije Kristova povratka.

1. *Veliko vjersko probuđenje.* Knjiga Otkrivenja otkriva nam početak velikog, sveopćeg vjerskog pokreta prije Kristovog drugog dolaska. U Ivanovom viđenju, jedan anđeo koji objavljuje Kristov povratak, predstavlja ovaj pokret: "Uto spazih nekoga drugog anđela gdje leti u najvišem dijelu neba noseći jednu neprolaznu radosnu vijest koju mu je trebalo navijestiti stanovnicima zemlje: svakom narodu i plemenu, jeziku i puku. Vikao je jakim glasom: Bojte se Boga, i zahvalite mu, jer je došao čas njegov Suda! Poklonite se Stvoritelju neba i zemlje, mora i izvora voda!" (Otk 14,6.7).

Sama vijest upućuje na vrijeme u kome će biti objavljena. Vječno Evanđelje propovijedalo se tijekom svih vjekova. Ali ova vijest, ističući aspekt suda ovog Evanđelja, može se objaviti

samo u vrijeme kraja, jer ona opominje da "je došao čas njegova Suda."

Knjiga proroka Daniela obavješćuje nas da će u vrijeme kraja njena proročanstva biti otpečaćena (Daniel 12,4). U to vrijeme ljudi će razumjeti njene tajne. Otpečaćenje je uslijedilo na kraju 1260-godišnje papske prevlasti, s odvođenjem pape 1798. godine u sužanjstvo. Povezivanje papinog izgnanstva sa znacima u prirodi povelu je mnoge kršćane u proučavanje proročanstava o događajima koji vode k Drugom dolasku, što je rezultiralo novim dubinama u razumijevanju ovih proročanstava.

Ova usredotočenost na Drugi dolazak pokrenula je i sveopće buđenje nade u Drugi dolazak. Kao što je reformacija nezavisno izbila u različitim zemljama u cijelom kršćanskom svijetu, tako je to bilo i s adventnim pokretom. Svjetska narav ovog pokreta jedan je od najjasnijih znakova o približavanju Kristovog povratka. Kao što je Ivan Krstitelj pripremio put Prvom Kristovom dolasku, tako adventni pokret pripravlja put za Njegov drugi dolazak - objavljujući vijest iz Otkrivenja 14,6-12, Božji posljednji poziv na pripremu za slavni Spasiteljev ponovni dolazak (Vidi: 12. i 23. poglavlje u ovoj knjizi).

2) *Propovijedanje Evanđelja.* Bog "je odredio dan kada će pravedno suditi svemu svijetu." (Dj 17,31). Opominjući nas na taj dan, Krist nije rekao da će on nastati kada se cio svijet obrati, već da će se "ova Radosna vijest o Kraljevstvu propovijedat po svemu svijetu svim narodima za svjedočanstvo, i tada će doći svršetak." (Mt 24,14). Tako apostol Petar ohrabruje vjernike da žele "dolazak dana Božjega." (2 Pt 3,12).

Statistika o prevođenju i prodaji Biblije u ovom stoljeću otkriva rast evanđeoskog svjedočenja. Godine 1900. Biblija se mogla dobiti na 537 jezika. Godine 1980. bila je prevedena, potpuno ili djelomično, na 1811 jezika, što je gotovo 96 posto svjetskog stanovništva. (Danas je prevedena na 2009 jezika, primjed.ur.). Slično, godišnja prodaja Biblije povećala se s 5,4 milijuna Biblija godine 1900. na 36,8 milijuna Biblija i gotovo pola milijarde dijelova Biblije u 1980. godini.

Uz to, kršćanstvo sada ima na raspolaganju nenadmašivu raznovrsnost izvora za porabu u svojoj misiji: servisne agencije, odgojne i medicinske institucije, domaće i strane djelatnike, radio i televizijske emisije i impresivna novčana sredstva. Danas, moćne kratkovalne radiostanice mogu odašiljati Evanđelje praktično svakoj zemlji na zemaljskoj kugli. Upotrijebljena pod vodstvom Svetoga Duha, ova neusporediva sredstva ostvaruju cilj evangelizacije svijeta u naše vrijeme.

Adventisti sedmoga dana, s vjericima koji predstavljaju oko 700 jezika i 1000 dijalekata, objavljuju Evanđelje u 190 zemalja. Gotovo 90 posto ovih vjernika živi izvan Sjeverne Amerike. U uvjerenju da medicinsko i odgojno djelo ima bitnu ulogu u ispunjavanju naloga Evanđelja, mi vodimo blizu 600 bolnica, porodilišta, klinika i dispanzera, 19 medicinskih brodova, 27 tvornica zdrave hrane, 86 koledža i sveučilišta, 834 srednje škole, 4166 osnovnih škola, 125 dopisnih biblijskih škola i 33 instituta za jezike. Naša 51 izdavačka kuća izdaje literaturu na 190 jezika, a naše kratkovalne radiostanice emitiraju za blizu 75 posto stanovništva svijeta. Sveti Duh je obilno blagoslovio naše misionarsko djelo.

3) *Opadanje vjere.* Široko rasprostranjena objava Evanđelja neminovno ne znači i velik rast istinskog kršćanstva. Namjesto toga, Sveto pismo predočuje opadanje prave duhovnosti pri kraju vremena. Apostol Pavao je rekao da će "u posljednje doba nastati teška vremena, jer će ljudi biti samoživi, lakomi, umišljeni, oholi, psovači, nepokorni roditeljima, nezahvalni, bezvjernici, bez ljubavi, nepomirljivi, klevetnici, razuzdani, neotesani, neprijatelji dobra,

izdajnici, naprasiti, bahati, ljubitelji požude mjesto ljubitelji Boga. Oni će sačuvati vanjski oblik pobožnosti iako su se odrekli njezine sile." (2 Tim 3,1-5)

Tako danas, ljubav prema samome sebi, prema materijalnim dobrima i svijetu potisnula je Kristov Duh u mnogim srcima. Ljudi više ne dopuštaju Božjim načelima i Njegovom zakonu da upravljaju njihovim životom; bezakonje je prevladalo. "Razmahat će se bezakonje i ljubav će kod mnogih ohladnjeti." (Mt 24,12).

4) *Ponovno podizanje papstva.* Prema biblijskom proročanstvu, na kraju 1260 godina papstvo će zadobiti "smrtonosnu ranu" (vidi 12. poglavlje u ovoj knjizi). Sveto pismo nam otkriva da će se ova smrtna rana iscijeliti. Papstvo će doživjeti veliku obnovu utjecaja i poštovanja - "sva se zemlja zanese za Zvijeri." (Otk 13,3). Već danas mnogi u papi vide moralnog vođu svijeta.

U velikoj se mjeri, utjecaj papstva počeo pojačavati kada su kršćani autoritet Biblije zamijenili predajom, ljudskim mjerilima i naukom. Čineći tako, oni su postali ranjivi od "bezbožnika", koji djeluje "sa svakovrsnim silnim djelima, varavim čudesnim znakovima." (2 Sol 2,9). Sotona i njegova oruđa stvorit će savez zla, koji simbolizira nesveto trojstvo Zmaja, Zvijeri i lažnog proroka, koji će prevariti svijet (Otk 16,13.14; usporedi: 13,13.14). Samo oni čiji je vodič Biblija i koji "čuvaju Božje zapovijedi i vjeruju u Isusa" (Otk 14,12) mogu se uspješno oduprijeti neodoljivoj prijevari koju donosi ovaj savez.

5. *Opadanje vjerske slobode.* Obnova papstva imat će dramatičan utjecaj na kršćanstvo. Vjerska sloboda ostvarena velikom cijenom, zajamčena odvajanjem Crkve od države, bit će razjedana i napokon ukinuta. Uz potporu moćnih građanskih vlada, ova će otpala sila pokušati silom nametnuti *svoj oblik bogoslužja svim ljudima*. Svatko će morati birati između vjernosti Bogu i Njegovim zapovijedima i vjernosti Zvijeri i njenom kipu (Otk 14,6-12).

Ovaj pritisak koji treba iznuditi pokornost obuhvatit će i ekonomsku prisilu: "I da nitko ne može ni kupiti ni prodati ako nema udaren žig: ime Zvijeri ili broj njezina imena." (Otk 13,17). Na kraju će se oni koji ne pristanu na to, sučeliti sa smrću i kaznom (Otk 13,15). Tijekom ovog posljednjeg vremena nevolje, Bog će posredovati za svoj narod i osloboditi svakoga čije je ime zapisano u Knjizi života (Dan 12,1; usporedi: Otk 3,5; 20,15).

Porast zla. Duhovno opadanje vjere unutar kršćanstva i oživljavanje čovjeka bezakonja doveli su do sve većeg zanemarivanja Božjeg Zakona u Crkvi i životu vjernika. Mnogi su došli do uvjerenja da je Krist ukinuo Zakon i da ga kršćani više nisu obvezni držati. Ovo nepoštovanje Božjeg Zakona dovelo je do porasta zločina i nemoralnog ponašanja.

1) *Bujanje kriminala u svijetu.* Nepoštovanje Božjeg Zakona koje se tolerira u većem dijelu kršćanstva, doprinijelo je preziranju zakona i reda u modernom društvu. U cijelom svijetu, zločin je izmakao kontroli poput rakete koja se vinula u nebo. Izvješća koja su zabilježili dopisnici iz nekoliko svjetskih glavnih gradova glase: "Upravo kao što je i u Sjedinjenim Državama, kriminal je u porastu gotovo u svakoj zemlji na svijetu. "Od Londona do Moskve i Johannesburga, zločin brzo postaje glavnom opasnosti koja mijenja način života mnogih ljudi."

2) *Seksualna revolucija.* Nepoštovanje Božjeg Zakona srušilo je i uzdržanje u skromnosti i čistoti, stvarajući poplavu nemoralna. Danas je seks idol koji se prodaje preko filmova, televizije, video-filmova, pjesama, časopisa i oglasa.

Seksualna revolucija rezultirala je nečuvenim povećanjem stope rastava, nenormalnosti kao što je "slobodan brak" ili zamjenjivanje partnera, seksualne zloupotrebe djece, broja abortusa, široko rasprostranjene homoseksualnosti i lezbijstva, epidemije spolnih oboljenja i nedavne pojave AIDS-a (sindroma stečenog nedostatka imuniteta).

Rat i nesreće. Isus je rekao da će prije Njegovog drugog dolaska ustati "narod protiv naroda, kraljevstvo protiv kraljevstva. Bit će velikih potresa zemlje, a u raznim mjestima bit će kuge i gladi. Bit će strahovitih pojava i na nebu velikih znakova." (Lk 21,10.11; usporedi: Mk 13,7.8; Mt 24,7). Kako se kraj približava, pojačava se sukob između sotonskih i božanskih sila. Nesreće će se također povećavati u jačini i učestalosti, a u naše će vrijeme dobiti besprimjerno ispunjenje.

1) *Ratovi.* Premda su ratovi kinjili ljudski rod tijekom cijele povijesti, nikada ranije nisu bili tako sveopći i tako razorni. Prvi i Drugi svjetski rat izazvali su mnogo više nesreća i patnji nego svi raniji ratovi zajedno.

Mnogi vide da je na pomolu drugi sukob svjetskih razmjera. Drugi svjetski rat nije iskorijenio rat. Otkako se završio, bilo je oko "140 sukoba vođenih konvencionalnim oružjem, u kojima je našlo smrt oko 10 milijuna ljudi." Opasnost od sveopćeg termonuklearnog rata visi nad našim svijetom kao Damoklov mač.

2) *Velike nesreće u prirodi.* Posljednjih godina velike nesreće kao da su se znatno umnožile. Nedavne zemaljske i vremenske kataklizme koje su dolazile jedna za drugom, pokrenule su neke da se u čudu pitaju je li priroda postala neobuzdanom - i doživljuje li svijet duboke promjene klime i strukture koje će se povećati u budućnosti.

3) *Glad.* U prošlosti je bilo mnogo puta gladi, ali ona nikada nije bila takvih razmjera kakve je dostigla u ovom stoljeću. Nikada ranije na svijetu milijuni ljudi nisu toliko patili zbog smrti od gladi ili pothranjenosti. Izgledi za budućnost nisu sjajni. Širenje gladi bez presedana jasno nagovještuje da je Kristov ponovni dolazak blizu.

Budi spreman u svako doba

Sveto pismo stalno nas uvjerava da će se Isus vratiti. Ali, hoće li doći za godinu dana od danas? Pet godina? Deset godina? Dvadeset godina? Nitko ne zna pouzdano. Sam Isus je izjavio: "Što se tiče onog dana i časa, o tome nitko ništa ne zna; ni anđeli nebeski, ni Sin već jedino Otac." (Mt 24,36).

Na kraju svoje zemaljske službe, Krist je ispričao priču o deset djevojaka da bi slikovito prikazao iskustvo Crkve posljednjih dana. Dvije skupine djevojaka predstavljaju dvije vrste vjernika koji izjavljuju da čekaju svoga Gospoda. Oni se nazivaju djevojkama zato što ispovijedaju čistu vjeru. Njihovi žišci predočuju Božju Riječ, ulje simbolizira Svetoga Duha.

Površno gledano, ove dvije skupine izgledaju isto; obje idu u susret Ženiku, obje imaju ulja u svojim žiścima, a i njihovo ponašanje kao da se ne razlikuje. One su sve čule vijest o Kristovom skorom dolasku i unaprijed ga radosno očekuju. Ali onda nastupa očito zakašnjenje - njihova se vjera treba iskušati.

Izenada, u ponoć - u najmračnijem trenutku Zemljine povijesti - one čuju uzvik: "Zaručnik dolazi! Izidite mu u susret!" (Mt 25,6). Sada razlika između dviju skupina postaje očitom: neke nisu spremne za doček Ženika. Ove "lude" djevojke nisu licemjerne; one poštuju istinu,

Božju Riječ. Ali, njima nedostaje ulje - one nisu zapečaćene Svetim Duhom (usporedi: Otk 7,1-3). One su bile zadovoljne površnim radom i nisu pale na Isusa Krista - Stijenu. One su imale obličje pobožnosti, ali su bile bez Božje sile.

Kad je Ženik došao, jedino one koje su bile spremne pošle su s Njim na svadbu i vrata su se zatvorila. Na kraju lude djevojke koje su otišle da kupe još ulja, vratile su se i zvale: "Gospodine, gospodine, otvori nam!" Ali, Ženik je odgovorio: "Ne poznajem vas." (Mt 25,11.12).

Kako je žalosno što će Krist kad se bude vratio na ovu Zemlju, morati uputiti ove riječi nekima koje voli. On je opomenuo: "Mnogi će reći meni u onaj dan: "Gospodine, Gospodine, zar nismo pomoću tvoga imena izgonili zle duhove, pomoću tvoga imena čudesu činili? Tada ću im kazati: 'Nikad vas nisam poznavao. Odlazite od mene, zlotvori!'" (Mt 7,22.23).

Prije potopa Bog je poslao Noa kako bi opomenuo prepotopni svijet da dolazi uništenje. Na sličan način Bog šalje trostruku vijest opomene da bi pripremio svijet za Kristov ponovni dolazak (vidi: Otk 14,6-16).

Svi koji prihvate Božju vijest milosti radovat će se obećanju drugog dolaska. Oni imaju čvrsto obećanje: "Blago onima koji su pozvani na Janjetovu svadbenu gozbu!" (Otk 19,9). Doista će se, "drugi put pokazati, bez odnosa prema grijehu, onima koji ga iščekuju da im dadne potpuno spasenje." (Heb 9,28).

Povratak Iskupitelja dovest će povijest Božjeg naroda do slavnog vrhunca. To je trenutak njihova oslobođenja, kada će s radošću i obožavanjem uzviknuti: "Gle, ovo je Bog naš, u njega se uzdasmo... kličimo i veselimo se spasenju njegovu." (Iz 25,9).

Adventisti sedmoga dana vjeruju...

Plaća za grijeh je smrt. Ali Bog, koji je jedini besmrtn, podarit će vječni život onima koje je otkupio. Do tog dana, smrt je nesvjesno stanje svih ljudi. Kad se Krist, koji je naš život, bude pojavio, uskrsli će pravednici i živi pravednici biti proslavljeni i uznijeti na nebo da dočekaju svoga Gospoda. Drugo uskrsnuće, uskrsnuće nepravednih, dogodit će se 1000 godina kasnije. (Osnovna vjerovanja, 25)

POGLAVLJE 25

SMRT I USKRSNUĆE

Filistejska je vojska ušla u šunem, utvrdila svoj tabor i pripremala se za napad na Izrael. Nimalo optimistički raspoložen, kralj šaul je razmjestio izraelsku vojsku blizu planine Gilboe. Obecanje što ga je u prošlosti Bog dao da će biti sa svojim narodom poticalo je šaula da neustrašivo vodi Izrael protiv neprijatelja. Ali kad je napustivši službu Gospodu otpali kralj pokušao uspostaviti vezu s Bogom kako bi saznao rezultat naredne bitke, Bog nije htio razgovarati s njim.

Zloslutni strah od nepoznatog sutra teško je pritiskivao šaula. Da je samo Samuel ovdje. Ali Samuel je bio mrtav i više ga nije mogao savjetovati. Ili bi možda mogao?

Doznajući za vračaru koja je izbjegla njegov raniji progon vračara, stasiti se kralj ponizio i pokušao preko nje raspitati za rezultat sutrašnje bitke. Tražio je: "Dozovi mi Samuela!" Za vrijeme seanse vračara (medij) mu reče: "Vidim nešto božansko što se diže iz zemlje." Ovaj je duh obavijestio nesretnoga kralja da ne samo što će Izrael izgubiti rat nego će i on i njegovi sinovi poginuti (vidi 1 Sam 28.).

Proročanstvo se ispunilo. No je li ovo doista Samuelov duh pretekao? Kako može medij, osuđen od Boga, imati moć nad duhom Samuela - Božjeg proroka? Odakle je Samuel došao - zašto je njegov duh izašao "iz zemlje"? Ako to nije bio Samuelov duh, tko je onda govorio sa šaulom? Pogledajmo što Biblija uči o smrti, vezi s mrtvima i o uskrsnuću.

Besmrtnost i smrt

Besmrtnost je stanje nepodlijevanja smrti. Prevodioci Svetoga pisma upotrebljavali su riječ *besmrtnost* za prijevod grčkog izraza *athanasia* - 'besmrtnost', i *aphtharsia* - 'neraspaljivost'. Kako se ovaj pojam povezuje s Bogom i ljudskim bićima?

Besmrtnost. Sveto pismo otkriva da je vječni Bog besmrtn (1 Tim 1, 17). Ustvari, On je "jedini besmrtn". (1 Tim 6,16.). On nije stvoren, On postoji sam po sebi, On nema početka ni kraja (vidi: 2. poglavlje u ovoj knjizi).

"Sveto pismo nigdje ne opisuje besmrtnost kao kvalitetu ili stanje svojstveno čovjeku ili njegovu 'duhu'. Izrazi koji se obično prevode sa 'duh' ... pojavljuju se u Bibliji više od 1.600 puta, ali nikada zajedno s riječima besmrtn ili besmrtnost." (vidi: 7. poglavlje).

Suprotno od Boga, ljudska su bića smrtna. Sveto pismo uspoređuje njihov život kao "dim koji se čas pokaže i zatim nestane" (Jakov 4,14). Oni su "dah koji odlazi i ne vraća se više" (Ps 78,39). Čovjek "ko cvijet je nikao i vene već, poput sjene bježi ne zastajuć". (Job 14,2).

Bog i ljudska bića upadljivo se razlikuju. Bog je beskonačan, ljudi su ograničeni. Bog je

besmrtni, oni su smrtni. Bog je vječan, oni su prolazni.

Uvjetna besmrtnost. Prilikom stvaranja "Jahve, Bog, napravi čovjeka od praha zemaljskog i u nosnice mu udahne dah života. Tako postane čovjek živa duša". (Post 2,7). Izvještaj o stvaranju otkriva da ljudski rod vodi podrijetlo svog života od Boga (usporedi: Dj 17,25.28; Kol 1,16.17). Korolar (*zaključak*, posljedica dokazane istine) ove osnovne činjenice je da besmrtnost nije urođena ljudskom rodu, već je Božji dar.

Kad je Bog stvorio Adama i Evu, dao im je slobodnu volju - moć izbora. Oni su mogli biti ili poslušni ili neposlušni, a njihovo stalno postojanje ovisilo je o stalnoj poslušnosti uz pomoć Božje sile. Tako je posjedovanje dara besmrtnosti bilo uvjetovano.

Bog je razgovjetno izgovorio uvjet pod kojim mogu izgubiti dar - ako jedu "sa stabla spoznaje dobra i zla". Bog ih je opomenuo: kad "s njega okusiš, zacijelo ćeš umrijeti". (Post 2,17).

Smrt: plaća za grijeh. Suproteći se Božjoj opomeni da će neposlušnost donijeti smrt, Sotona je tvrdio: "Ne, nećete umrijeti." (Post 3,4). Ali, nakon prekršaja Božje zapovijedi, Adam i Eva su otkrili da je plaća za grijeh stvarno smrt (Rim 6,23). Njihov grijeh donio je ovu osudu. Ti ćeš se vratiti "iz zemlje; prah si, i u prah ćeš se i vratiti". (Post 3,19). Ove riječi ne upućuju na produžetak života, već na njegov prestanak.

Nakon izricanja ove presude, Bog je grešnom paru onemogućio prilaz drvetu života, tako da nisu mogli jesti i "navijeke" živjeti. (Post 3,22). Ovaj je postupak jasno govorio da je besmrtnost, obećana pod uvjetom poslušnosti, padom u grijeh bila izgubljena. Oni su sada postali smrtnici, podložni smrti, a budući da Adam nije mogao prenijeti ono što više nije imao, "smrt prijede na sve ljude jer svi sagriješiše". (Rim 5,12).

Božja milost sačuvala je Adama i Evu od trenutne smrti. Božji Sin ponudio je svoj život, omogućujući im tako još jednu priliku - drugu šansu. On je bio "od postanka svijeta zaklano Janje". (Otk 13,8).

Nada za čovječanstvo. Premda su ljudi rođeni kao smrtnici, Biblija ih potiče da traže besmrtnost (vidi: Rim 2,7). Isus Krist je izvor ove besmrtnosti: "Milosni dar Božji jest život vječni u Kristu Isusu Gospodinu našem." (Rim 6,23; usporedi: 1 Iv 5,11). On "uništi smrt i obznani život i besmrtnost." (2 Tim 1,10). "Jer kao što u Adamu svi umiru, tako će u Kristu svi oživjeti." (1 Kor 15,22). Sam Krist je rekao da će Njegov glas otvoriti grobove i uskrsnuti mrtve (Iv 5,28.29).

Da Krist nije došao, stanje ljudi postalo bi beznadno, a svi koji umru, umrli bi vječno. Zahvaljujući Njemu, nitko ne mora poginuti. Ivan je rekao: "Da, Bog je tako ljubio svijet da je dao svoga jedinorođenog Sina da ne pogine ni jedan koji u nj vjeruje, već da ima život vječni." (Iv 3,16) Tako vjera u Krista ne samo što ukida kaznu za grijeh, već onima koji vjeruju osigurava dragocjeni dar besmrtnosti.

Krist "obznani život i besmrtnost Radosnom vijesti". (Krist je donio "besmrtnost kao svjetlost preko evanđelja). (2 Tim 1,10). Apostol Pavao nas uvjerava da nas Sveto pismo može "učiniti mudrima za spasenje po vjeri u Krista Isusa". (2 Tim 3,15). Oni koji ne prihvate Evanđelje, neće primiti besmrtnost.

Primanje besmrtnosti. Trenutak poklanjanja dara besmrtnosti opisao je apostol Pavao:

"Pazite! Kazujem vam tajnu: svi nećemo umrijeti, ali ćemo se svi preobraziti, u jedan hip, u tren oka, na glas posljednje trube; zatrubit će truba i mrtvi će uskrsnuti neraspadljivi, i mi ćemo se preobraziti, jer treba da se ovo raspadljivo tijelo obuče neraspadljivošću, i da se ovo smrtno tijelo obuče besmrtnošću. A kad se ovo raspadljivo tijelo obuče neraspadljivošću i ovo smrtno tijelo besmrtnošću, tada će se ispuniti pisana riječ: Pobjeda proguta smrt." (1 Kor 15,51-54). Ovo veoma jasno objašnjenje ističe da Bog ne poklanja besmrtnost nakon smrti vjernika, već prilikom uskrsnuća, kada "posljednja truba" zatrubi. *Tada* će se "ovo smrtno tijelo da se obuče besmrtnošću." Apostol Ivan ističe da ćemo dar vječnog života primiti onda kad prihvatimo Isusa Krista za osobnog Spasitelja (1 Iv 5,11-13), a stvarno primanje ovoga dara dogodit će se kada Krist ponovo dođe. Tek tada ćemo biti preobraženi od smrtnog u besmrtno, od raspadljivog u neraspadljivo.

Priroda smrti

Ako je smrt prestanak života, što Biblija govori o čovjekovom stanju u smrti? Zašto kršćani trebaju razumijeti ovo biblijsko učenje?

Smrt je san. Smrt nije potpuno uništenje; ona je samo stanje privremene besvjesnosti, dok čovjek čeka uskrsnuće. Biblija ovo međustanje stalno naziva snom.

Pozivajući se na njihovu smrt, Stari zavjet opisuje Davida, Salomona i ostale kraljeve u Izraelu i Judi kao one koji su zaspali kod otaca svojih (1 Kr 2,10; 11,43; 14,20.31; 15,8; 2 Ljet 2,11; 26,23 itd.). Patrijarh Job nazvao je smrt snom (Job 14,10-12), a to čini i David (Ps 13,3), Jeremija (Jr 51,39.57) i Daniel (Dn 12,2).

Novi zavjet upotrebljuje isti slikoviti prikaz. Opisujući stanje Jairove kćeri, koja je umrla, Isus je rekao da ona spava (Mt 9,24; Mk 5,39). On je na sličan način opisao umrlog Lazara (Iv 11,11-14). Apostol Matej je pisao da "uskrsnuše mnoga tjelesa pravednika što bijahu umrli"; - engl. "sveti koji su zaspali ustali su" - (Mt 27,52), a bilježeći Stjepanovu mučeničku smrt, apostol Luka je napisao da "usnu" (Dj 7,60). I apostoli Pavao i Petar smrt su također nazvali snom (1 Kor 15,51.52; 1 Sol 4,13 -17; 2 Pt 3,4).

Biblijsko prikazivanje smrti kao sna jasno se uklapa u njenu prirodu, kao što to i sljedeće usporedbe pokazuju: 1. Oni koji spavaju su u nesvjesnom stanju. "Mrtvi ne znaju ništa." (Prop 9,5). 2. U snu prestaje svjesno razmišljanje. "Iziđe li duh iz njega... i propadaju sve misli njegove." (Ps 146,4). 3. San je kraj svih dnevnih aktivnosti. "Nema ni djela ni umovanja, ni spoznaje ni mudrosti u Podzemlju u koje ideš." (Prop 9,10) 4. San prekida aktivnost i druženje s onima koji su budni. "Više nemaju udjela ni u čem što biva pod suncem" (r. 6.). 5. Normalni san čini neaktivnim i osjećaje. "Davno je nestalo i njihove ljubavi i mržnje i zavisti." (r. 6.) 6. U snu ljudi ne proslavljaju Boga. "Ne, Jahvu mrtvi ne hvale." (Ps 115,17). 7. San pretpostavlja i buđenje. "Dolazi, naime, čas kada će svi koji počivaju u grobovima čuti njegov glas, te izići iz njih" (Iv 5,28.29).

Čovjek se vraća u prah. Da bi razumio što se događa prilikom smrti, čovjek mora razumjeti od čega je sastavljeno njegovo biće. Biblija predstavlja čovjeka kao organski spoj (vidi: 7. poglavlje). Povremeno ona upotrebljuje riječ *duša* da bi se pozvala na cjelokupnu osobu, a drugi put na osjećaje. Ali ona ne uči da se čovjek sastoji od dva odvojena dijela. Tijelo i duša postoje samo zajedno; oni čine nedjeljivu cjelinu.

Prilikom stvaranja čovjeka, spoj praha zemaljskog (elementi zemlje) i daha životnog stvorili su živo biće ili dušu. Adam nije dobio dušu kao posebno biće; on je *postao* dušom živom

(Post 2,7; vidi: 7. poglavlje u ovoj knjizi). Prilikom smrti događa se obratno: prah zemaljski manje dah životni je mrtva osoba ili mrtva duša bez ikakve svijesti (Ps 146,4). Elementi koji su sačinjavali tijelo, vraćaju se u zemlju, odakle i potječu (Post 3,19). Duša ne postoji svjesna izvan tijela, i nijedan redak iz Svetoga pisma ne upućuje na to da prilikom smrti duša kao svjesno biće nadživljuje tijelo. Doista, "onaj koji zgriješi taj će i umrijeti." (Ez 18, 20).

Prebivalište mrtvih. Stari zavjet naziva mjesto u koje ljudi odlaze prilikom smrti *šeol* (hebrejski) a Novi zavjet *hades* (grčki). U Svetom pismu *šeol* najčešće jednostavno znači grob. Značenje *hada* je slično značenju riječi *šeol*.

Svi mrtvi idu u ovo mjesto (Ps 89,48), kako pravedni tako i zli. Patrijarh Jakov rekao je da će "sići k svome sinu u *šeol* tugujući." (Post 37,35). Kad "zemlja rastvori svoje ralje" da proguta zlog Koreja i njegovu družinu, oni su sišli "živi u *šeol*". (Br 16,30).

šeol prihvaća cijelu ličnost prilikom smrti. Kad je umro, Krist je ušao u grob (*had*), ali prilikom uskrsnuća Njegova duša nije ostavljena u grobu (*hadu*, Dj 2,27.31 ili *šeolu* Ps 16,10). Kad je David zahvalio Bogu za iscjeljenje, svjedočio je da je njegova duša spašena "iz Podzemlja" (*šeola*) - kod nas "groba" (Ps 30,3).

Grob nije mjesto svjesnog stanja. Budući da je smrt san, mrtvi će ostati u nesvjesnom stanju u grobu sve do uskrsnuća, kada će grob (*had*) dati svoje mrtve (Otk 20,13).

Duh se vraća Bogu. Premda se tijelo vraća prahu, duh se vraća Bogu. Salomon je rekao da se prilikom smrti "vрати prah u zemlju kao što je iz nje i došao, a duh se vrati Bogu, koji ga je dao". (Prop 12,7). Ovo je istinito za sve, i pravedne i zle.

Mnogi su mišljenja da ovaj tekst pruža dokaz da ljudsko biće nastavlja živjeti poslije smrti. Ali u Bibliji ni hebrejski ni grčki izraz za duh (*ruah*, odnosno *pneuma*) ne odnosi se na neko inteligentno biće kadro da svjesno postoji odvojeno od tijela. Naprotiv, ovi se izrazi odnose na "dah" - iskru života koja je bitna za čovjekov opstanak, načelo života, koje daje život životinjama i ljudskim bićima (vidi: 7. poglavlje).

Salomon je pisao: "Jer zaista, kob ljudi i zvijeri jedna je te ista. Kako ginu oni, tako ginu i one; i dišu jednakim dahom, i čovjek ničim ne nadmašuje zvijer, jer sve je ispraznost. I jedni i drugi odlaze na isto mjesto; svi su postali od praha i u prah se vraćaju. Tko zna da li dah ljudski uzlazi gore, a dah zvijeri silazi dolje k zemlji?" (Prop 3, 19-21). Tako, prema Salomonu, prilikom smrti ne postoji nikakva razlika između duha čovjekovog i duha stoke.

Salomonovo izlaganje da se duh (*ruah*) vraća Bogu koji ga je dao, upućuje na to da je ono što se vraća Bogu načelo života što ga je On dao. Ne postoji nikakav nagovještaj da je duh ili dah neko svjesno biće odvojeno od tijela. Ovaj se *ruah* može izjednačiti s "dahom života" koji je Bog udahnuo u prvo ljudsko biće da bi oživio njegovo beživotno tijelo (usporedi: Post 2,7).

Sklad kroz cijelo Sveto pismo. Mnogi časni kršćani koji nisu proučavali cjelokupno učenje Biblije o smrti, bili su neobaviješteni da je do uskrsnuća smrt samo san. Oni su prihvatili kao istinu da različni dijelovi (Svetog pisma) podupiru misao da se duh ili duša nakon smrti nalaze u svjesnom stanju. Pažljivo proučavanje otkriva da je učenje Biblije dosljedno - smrt je prestanak svjesnosti.

Spiritizam. Ako su mrtvi sasvim nesvjesni, s kim razgovaraju spiritistički mediji?

Svaki pošteni čovjek mora zaključiti da su barem neke od ovih pojava prijevare; dok se druge

ne mogu tako objasniti. Očito postoji neka natprirodna sila koja je povezana sa spiritizmom. što Biblija uči o ovom predmetu?

1. Temelj spiritizma. Spiritizam potječe od prve Sotonine laži upućene Evi: "Ne, nećete umrijeti!" (Post 3,4). Njegove su riječi bile prva propovijed o besmrtnosti duše. Danas, po cijelom svijetu, sve vjeroispovijesti nesvjesno ponavljaju ovu zabludu. Za mnoge božanska presuda da "onaj koji zgriješi taj će i umrijeti" (Ez 18,20), preokrenuta je pa znači 'duša će iako zgriješi živjeti vječno'.

Ovaj pogrešni nauk o prirodnoj besmrtnosti doveo je do vjerovanja u postojanje svjesnosti za vrijeme smrti. Kao što smo vidjeli, ovi stavovi neposredno proturječe biblijskom učenju o ovom predmetu. Oni su iz neznabožачke filozofije pripojeni kršćanskoj vjeri - posebno iz Platonove filozofije - tijekom velikog otpada (vidi: 12. poglavlje u ovoj knjizi). Ova vjerovanja postala su gledište koje je prevladalo i do danas ostalo dominantno u kršćanstvu.

Vjerovanje da su mrtvi svjesni pripremilo je mnoge kršćane da prihvate spiritizam. Ako su mrtvi živi i u Božjoj prisutnosti, zašto se ne bi mogli kao službeni duhovi vratiti na Zemlju? A ako to mogu, zašto ne bismo pokušali razgovarati s njima, primati njihove savjete i upute i tako izbjeći nesreću ili primili utjehu u žalosti?

Podržavajući ovakav način razmišljanja, Sotona i njegovi anđeli (Otk 12,4.9) ustanovili su kanal za vezu preko koga sprovode svoju obmanu. S pomoću takvih sredstava kao što su spiritističke seanse, oni se pojave u osobi umrlih dragih lica, donoseći prividnu utjehu i uvjeravanje živima. Povremeno najavljuju buduće događaje, koji, kad se ispune, potvrđuju njihovu vjerodostojnost. Tada opasne laži koje objavljuju dobivaju patinu autentičnosti, premda proturječe Bibliji i Božjem Zakonu. Otklonivši prepreke protiv zla, Sotona ima slobodu da odvede ljude od Boga i osigura njihovo uništenje.

2. Opomena protiv spiritizma. Nitko ne mora biti prevaren spiritizmom. Biblija njegove tvrdnje jasno izlaže kao lažne. Kao što smo vidjeli, Biblija ističe da mrtvi ne znaju ništa, da su nesvjesni u grobu.

Biblija također strogo zabranjuje svaki pokušaj održavanja veze s mrtvima ili sa svijetom duhova. Ona govori da oni koji tvrde da opće s mrtvima, kao što to danas čine spiritistički mediji, ustvari opće s "poznatim duhovima" koji su "duhovi đavolski". Gospod je rekao da su ovakva djelovanja pogana, i da oni koji to čine moraju biti kažnjeni smrću (Lev 19,31;20,27. usporedi: Pnz 18,10.11).

Prorok Izaija dobro je prikazao bezumlje spiritizma: "Reknu li vam: 'Duhove pitajte i vrače koji šapću i mrmljaju' - Dakako, narod mora pitati svoje 'bogove' i za žive u mrtvih se raspitivati. Uza Zakon! Uza svjedočanstvo! Tko ne rekne tako zoru neće dočekati." (Iz 8,19.20). Doista, samo biblijsko učenje može sačuvati kršćane od ove neodoljive prijevare.

3. Manifestacije spiritizma. Biblija bilježi nekoliko primjera spiritističkog djelovanja - od faraonovih vračara, astrologa i gataru u Ninivi i Babilonu do vračara i medija u Izraelu - i sve osuđuje. Jedan od primjera je i seansa vračare iz Endora kad je prizivala duhove za šaula, s kojim počinje ovo poglavlje.

Sveto pismo kaže: "šaul upita za savjet Jahvu, ali mu Jahve ne dade odgovora, ni u snima, ni po Urimu, ni preko proroka." (1 Sam 28,6). Bog tada nije imao nikakve veze s onim što se zbilo u Endoru. šaula je prevario demon koji se predstavio kao umrli Samuel; on uopće nije

vidio stvarnog Samuela. Vračara je vidjela samo obrise jednog starog čovjeka, dok šaul samo "spozna" ili je zaključio da je to Samuel (r. 14.).

Ako vjerujemo da je ta pojava stvarno bio Samuel, moramo biti spremni vjerovati da vračare, čarobnjaci, prizivači duhova, gatari, spiritisti ili mediji mogu pozvati mrtve pravednike sa svakog mjesta na koje budu stavljeni kad umru. Moramo, također, prihvatiti činjenicu da je pobožni Samuel postojao u svjesnom stanju u zemlji, samo zato što je starac izašao "iz zemlje" (r. 13.).

Ova je seansa donijela šaulu beznade, a ne nadu. Sljedećeg dana on je izvršio samoubojstvo (1 Sam 31,4). Lažni Samuel prorekao je da će tog dana šaul i njegovi sinovi biti kod njega (1 Sam 28,19). Da je bio u pravu, trebali bismo zaključiti da će poslije smrti neposlušni šaul i pravedni Samuel zajedno prebivati. Namjesto toga, moramo zaključiti da je zli anđeo pokrenuo lažne događaje koji su se zbili za vrijeme ove seanse.

4. Posljednja prijevara. Manifestacije spiritizma bile su u prošlosti ograničene na carstvo nanaravnih sila, ali nedavno je spiritizam dobio "kršćanski izgled", da bi mogao varati i kršćanski svijet. Tvrdnjom da prihvaća Krista i Bibliju, spiritizam je postao vrlo opasnim neprijateljem vjernicima. Njegovo je djelovanje vješto i lukavo. Pod utjecajem spiritizma "Biblija se tumači na način koji zadovoljava neprepođeno srce, dok su njene svečane i od životne važnosti istine prikazane tako da nemaju nikakvog djelovanja. Ljubav se ističe kao glavna osobina Boga, ali je srozana na slabi sentimentalizam, koji ne razlučuje jasno između dobra i zla. Božja pravda, Njegovo žigosanje grijeha, zahtjevi Njegovog svetog Zakona, drže se daleko od pogleda. Ljudi se podučavaju da smatraju Deset zapovijedi mrtvim slovom. Dopadljive, očaravajuće priče zarobljuju osjetila i vode ljude k odbacivanju Biblije kao temelja svoje vjere.

Ovakvim sredstvima dobro i loše postaju relativni i svaki čovjek, prilika ili kultura postaju normom za ono što je "istina". U stvarnosti svaka osoba postaje Bog, ispunjujući Sotonino lažno obećanje "i vi ćete biti kao bogovi". (Post 3,5).

Pred nama je "čas kušnje koji će doći na sav svijet da podvrgne kušnji stanovnike zemlje". (Otk 3, 10). Sotona se sprema da upotrijebi velike znake i čuda u svom završnom naporu da prevari svijet. Govoreći o ovoj vještoj prijevari, apostol Ivan je rekao: "Uto opazih... tri nečista duha kao žabe. To su, uistinu, proročki duhovi koji proizvode znakove i koji odlaze kraljevima cijeloga svijeta da ih skupe za rat velikoga Dana Boga, Svemogućega." (Otk 16,13,14; usporedi: 13,13,14)

Samo će se oni koji su Božjom silom ostali vjerni, budući da su učvrstili svoj um istinama Svetoga pisma, prihativši ga kao jedini autoritet, moći spasiti. Svi ostali neće imati zaštitu i bit će uništeni ovom prijevarom.

Prva i druga smrt. Druga smrt je konačna kazna za nepokajane grešnike - za sve čija imena nisu zapisana u Knjizi života - i ona će se dogoditi na kraju 1000 godina (vidi: 26. poglavlje). Iz ove smrti nema uskrsnuća. S uništenjem Sotone i nepravедnih, grijeh će biti iskorišten, a sama smrt uništena (1 Kor 15, 26; Otk 20,14; 21,8). Krist je dao obećanje da "pobjedniku sigurno neće nauditi druga smrt". (Otk 2,11).

Opredjeljujući se za ono što je Sveto pismo odredilo za drugu smrt, možemo prihvatiti kao istinu da je prva smrt ono što će svaki čovjek - osim onih koji će se preobraziti - iskusiti kao rezultat Adamovog prijestupa. To je "normalno djelovanje degenerativnih posljedica grijeha

na ljudski rod".

Uskrsnuće

Uskrsnuće je "ustanovljenje života, zajedno s puninom bića i osobnosti nakon smrti". Budući da čovječanstvo podliježe smrti, mora postojati uskrsnuće, ako treba iskusiti život poslije groba. U cijelom Starom i Novom zavjetu Božji su se vjesnici nadali uskrsnuću (Job 14,13-15; 19,25-29; Ps 49,15; 73,24; Iz 26,19; 1 Kor 15).

Nada uskrsnuća, za koju imamo čvrste dokaze, ohrabruje nas da možemo uživati u boljoj budućnosti poslije ovog sadašnjeg svijeta u kome je smrt sudbina svih.

Kristovo uskrsnuće. Uskrsnuće mrtvih pravednika za besmrtnost u bliskoj je vezi s Kristovim uskrsnućem, zato što će uskrsli Krist konačno probuditi mrtve (Iv 5,28.29).

1. Njegova važnost. što bi se dogodilo da Krist nije uskrsnuo? Apostol Pavao ukratko izlaže posljedice: a. Ne bi bilo nikakve koristi od propovijedanja Evanđelja: "Ako li Krist nije uskrsnuo, onda je neosnovano naše propovijedanje." (1 Kor 15,14). b. Ne bi bilo oprosta grijeha: "A ako Krist nije uskrsnuo, ... vi ste još u svojim grijesima." (r. 17.); c. Ne bi bilo nikakve svrhe vjerovati u Isusa: "A ako Krist nije uskrsnuo, bez ikakve je vrijednosti vaša vjera." (r. 17.) d. Ne bi bilo ni općeg uskrsnuća iz mrtvih: "Ali, ako se propovijeda da je Krist uskrsnuo od mrtvih, s kojim pravom neki među vama tvrde da nema uskrsnuća mrtvih?" (r. 12.) e. Tada ne bi bilo nikakve nade poslije groba: "A ako Krist nije uskrsnuo ... i oni koji u Kristu umriješ, izginuše." (rr. 17,18)

2. Uskrsnuće u tijelu. Krist koji je izašao iz groba, bio je *isti* Isus koji je na Zemlji živio u tijelu. Sada je imao proslavljeno tijelo, koje je još uvijek bilo stvarno tijelo. Ono je toliko bilo stvarno da drugi nisu čak ni primijetili nikakvu razliku (Lk 24,13-27; Iv 20,14-18).

Sam Isus poricao je da je neki oblik duha. Govoreći svojim učenicima, rekao je: "Pogledajte moje ruke i moje noge ... Opipajte me i ustanovite! Duh nema mesa ni kostiju kao što vidite da ih ja imam." (Lk 24,39). Da bi dokazao fizičku stvarnost svog uskrsnuća, On je i jeo u njihovoj prisutnosti (r. 43).

3. Njegov utjecaj. Uskrsnuće je imalo oduševljavajući utjecaj na Kristove učenike. Ono je preobrazilo grupu slabih i zastrašenih ljudi u hrabre apostole spremne da učine sve za svoga Gospoda (Fil 3,10.11; Dj 4, 33). Zadaća koju su oni zbog toga prihvatili, uzdrmala je Rimsko Carstvo i potpuno preokrenula svijet (Dj 17,6).

"Pouzdanost Kristovog uskrsnuća donijela je cilj i silu propovijedanju Evanđelja (usporedi: Fil 3,10.11). Petar govori o uskrsnuću 'Isusa Krista od mrtvih' koje je izazvalo 'živu nadu' u životu vjernika (1 Pt 1,3). Apostoli su sebe smatrali rukopoloženima da budu svjedoci 'njegova uskrsnuća' (Dj 1, 21), a svoje učenje o uskrsnuću Kristovom zasnivali su na mesijanskim proročanstvima Staroga zavjeta (Dj 2,31). Njihova osobna spoznaja o uskrsnuću 'Gospodina Isusa' je pridonijela da 'vrlo odvažno' iznesu svoje svjedočanstvo (Dj 4,33). Apostoli su izazvali protivljenje hebrejskih vođa kad su pošli da propovijedaju 'Isusovo uskrsnuće od mrtvih' (r. 2.)... Kada je izveden pred Veliko vijeće, apostol Pavao je izjavio da je 'zbog nade u uskrsnuće mrtvih' doveden 'na sud' pred njima (Dj 23,6; usporedi: 24,21). Isti apostol pisao je Rimljanima da se Isus Krist 'pokazao kao sin Božji ... uskrsnućem od mrtvih'. (Rim 1,4). Krštenjem, objašnjava on, kršćanin svjedoči u prilog svojoj vjeri u uskrsnuće Kristovo" (Rim 6,4.5).

Dva uskrsnuća. Krist je učio da postoje dva opća uskrsnuća: "koji su činili dobro, na uskrsnuće - na život" i "koji su činili zlo, na uskrsnuće - na propast" (Iv 5,28.29; Dj 24,15). Ova dva uskrsnuća odvajaju razdoblje od 1000 godina (Otk 20,4.5).

1. Uskrsnuće za život. Onaj koji će ustati prilikom prvog uskrsnuća nazvani je "blažen i svet" (Otk 20,6). Oni neće iskusiti drugu smrt u ognjenom jezeru na kraju 1000 godina (r. 14). Ovo uskrsnuće u život i besmrtnost (Iv 5,29; 1 Kor 15,52.53) dogodit će se prilikom Drugog Kristovog dolaska (1 Kor 15,22.23; 1 Sol 4,15-18). Oni koji će ovo iskusiti nikada više neće umrijeti (Lk 20,36). Oni su zauvijek sjedinjeni s Kristom.

Kakvo će biti uskrslo tijelo? Kao i Krist, uskrsli sveti će imati stvarno tijelo. I kao što je Krist uskrsnuo kao proslavljeno biće, tako će i pravednici. Apostol Pavao je rekao da će Krist "preobraziti naše bijedno tijelo i učiniti ga jednakim svome slavnom tijelu". (Fil 3,21). On neproslavljeno i proslavljeno tijelo naziva "tijelo zemaljsko" odnosno "tijelo duhovno"; prvo je smrtno i propadljivo, a drugo je besmrtno i neraspadljivo. Promjena od smrtnosti do besmrtnosti dogodit će se trenutačno prilikom uskrsnuća (vidi: 1 Kor 15,42-54).

2. Uskrsnuće za sud. Nepravedni će uskrsnuti prilikom drugog općeg uskrsnuća koje će se dogoditi na kraju 1000 godina (vidi: 26. poglavlje u ovoj knjizi). Ovo uskrsnuće je nastavak završnog suda i osude (Iv 5,29). Oni čija se imena ne nalaze u Knjizi života uskrsnut će ovom prilikom i biti bačeni "u ognjeno jezero". (Otk 20, 14.15).

Oni su mogli izbjeći ovaj tragičan kraj. Nepogrešivim jezikom Sveto pismo iznosi Božji način kako se to može postići: "Obratite se, dakle, i povratite se od svih svojih nedjela, i grijeh vam vaš neće biti na propast. Odbacite od sebe sva nedjela koja ste činili i načinite sebi novo srce i nov duh! Zašto da umirete? ... Ja ne želim smrt nikoga koji umre - riječ je Jahve Gospoda. Obratite se, dakle, i živite!" (Ez 18, 30-32).

Krist obećava da "pobjedniku sigurno neće nauditi druga smrt". (Otk 2,11). Oni koji prihvaćaju Isusa i spasenje koje donosi, iskustveno će doživjeti neopisivu radost prilikom Njegovog veličanstvenog povratka. U sreći koja nikada neće prestati, provodit će vječnost u druženju sa svojim Gospodom i Spasiteljem.

Adventisti sedmoga dana vjeruju...

Milenij je tisućgodišnje kraljevanje Krista sa svojim svetima na Nebu između prvog i drugog uskrsnuća. Tijekom ovog vremena sudit će se zlim mrtvima; Zemlja će biti potpuno opustošena, bez stanovnika, zauzeta od Sotone i njegovih anđela. Na njegovom kraju Krist i Njegovi anđeli i Sveti grad sići će s Neba na Zemlju. Nepravedni mrtvi tada će uskrsnuti i sa Sotonom i njegovim anđelima opkolit će grad; ali vatra od Boga uništiti će ih i očistiti Zemlju. Svemir će tako zauvijek biti oslobođen od grijeha i grešnika. (Osnovna vjerovanja, 26)

POGLAVLJE 26

MILENIJ I KRAJ GRIJEHA

Tijekom cijele povijesti bilo je takvih LJUDI koji su rječito govorili o strahotama pakla, igrajući se ljudskim strahom u pokušaju da ih natjeraju da služe Bogu. Kakvog su boga oni prikazivali?

Kako će se na kraju Bog osloboditi zla? što će se dogoditi Sotoni? što će spriječiti grijeh da još jednom podigne svoje ružno lice? Kako može pravedni Bog biti i Bog ljubavi?

Događaji na početku milenija

Za vrijeme milenija, tisućgodišnjeg vremenskog razdoblja o kome govori dvadeseto poglavlje Otkrivenja, Sotonin utjecaj na Zemlji bit će ograničen, a Krist će vladati sa svojim svetima (Otk 20,1-4).

Drugi dolazak. Otkrivenje 19. i 20. poglavlje su cjelina; ova dva poglavlja nisu razdvojena. Ona opisuju Kristov dolazak (Otk 19,11-21) i odmah nastavljaju opisivati milenij, tako da njihov redoslijed upućuje na to da će milenij početi kad Krist ponovo dođe.

Otkrivenje prikazuje tri sile koje će sakupiti narode svijeta da se suprotstave Kristovom djelu i djelu Njegovog naroda neposredno prije Drugog dolaska kao Zmaja, Zvijer i lažnog proroka (Otk 16,13). Kad se Zvijer i zemaljski vladari i njihove vojske okupe da zarate protiv Krista u vrijeme Njegovog dolaska, Zvijer i lažni prorok bit će uništeni (Otk 19,19,20). Ono što slijedi u Otkrivenju 20. poglavlju o mileniju, raspravlja o sudbini trećeg člana demonskog trija, o Zmaju. On je zarobljen i bačen u bezdan u kome će ostati 1000 godina.

Kao što smo vidjeli u 24. poglavlju prilikom Drugog Kristovog dolaska, kada sva carstva ovoga svijeta budu uništena, Bog će uspostaviti svoje kraljevstvo slave - carstvo koje će vječno trajati (Dn 2,24). Tada će Njegov narod početi vladati.

Prvo uskrsnuće. Prilikom Kristovog drugog dolaska dogodit će se prvo uskrsnuće. Pravednici "blaženi i sveti" uskrsnuće - jer, "nad ovima druga smrt nema vlasti, nego će biti svećenici Božji i Kristovi i s njime će kraljevati tisuću godina". (Otk 20,6; vidi: 25. poglavlje u ovoj knjizi).

Pravednici odlaze na Nebo. Nakon uskrsnuća umrlih pravednika, oni i živi sveti bit će uzeti "na oblacima u susret Gospodinu." (1 Sol 4,17). Tada će Krist ispuniti obećanje što ga je dao neposredno prije no što je napustio ovaj svijet: "Idem da vam pripremim mjesto! Kad odem te vam pripremim mjesto, vratit ću se da vas uzmem k sebi i da vi budete gdje sam ja." (Iv 14,2,3). Isus je opisao mjesto koje će prepustiti svojim sljedbenicima kao kuću "Oca moga,"

gdje, se nalaze mnogi "stanovi" ili mjesta za obitavanje (Iv 14,2). Ovdje se Isus poziva na Novi Jeruzalem, koji neće sići na ovu Zemlju sve do kraja tisućgodišnjice - milenija. Prilikom Drugog Kristovog dolaska, onda kada pravednici budu uzeti "na oblacima u susret Gospodinu", njihovo će odredište biti Nebo - a ne Zemlja koju su upravo napustili. Krist sada neće ustanoviti svoje Kraljevstvo slave na Zemlji. On će to učiniti na kraju milenija.

Kristovi neprijatelji uništeni. Krist je svoj Drugi dolazak usporedio s onim što se zbilo u vrijeme potopa i prilikom uništenja Sodome i Gomore (Mt 24,37-39; Lk 17,28-30). Njegova usporedba ističe dvije točke: prvo, da je uništenje koje je došlo iznenadilo zle, a drugo, ono što je došlo bilo je *uništenje* - potop "sve odnese" (Mt 24,39). Vatra i sumpor koji su padali kao kiša na Sodomu "i sve uništi" (Lk 17,29; vidi: Mt 13,38-40). Prilikom Drugog dolaska Krist će sići s Neba sa svojim vojskama kao jahač na bijelom konju i nosit će ime "Kralj kraljeva i Gospodar gospodara" i udarit će pobunjene narode svijeta. Poslije uništenja Zvijeri i lažnog proroka ostatak će Sotoninih sljedbenika umrijeti i nitko neće preživjeti, jer "ostali su ubijeni mačem što izlazi iz usta jahača na konju; i sve se ptice nasitiše njihova mesa". (Otk 19,16,21).

Opisujući ovaj prizor, Sveto pismo je reklo: "Jer, gle, izići će Jahve iz svog prebivališta da stanovnike zemlje kazni što se o njegov ogriješiše. Izbacit će zemlja svu krv što je na njoj prolivena i neće više kriti onih koji su na njoj poklani." (Iz 26,21).

Zemlja postaje pustom. Budući da će se pravednici uznijeti da budu sa svojim Gospodom, a zli biti uništeni Njegovom pojavom, Zemlja će stanovito vrijeme ostati bez stanovnika. Sveto pismo upućuje na takvu situaciju. Jeremija je rekao: "Gledam zemlju: pusta je, evo, i prazna, nebesa: svjetlost im iščezla. Gledam brda: gle, tresu se, a svi se humci uzdrnali. Gledam: evo čovjeka nema." (Jr 4,23-25). Jeremija upotrebljuje nazivlje koje se sreće u Post 1,2: "pusta i prazna", upućujući na to da će Zemlja postati isto tako kaotična kakva je bila na početku stvaranja.

Sotona vezan. Događaji koji će se zbiti u ovo vrijeme bili su unaprijed prikazani u obredu s jarcem na Dan očišćenja u službi u izraelskom Svetištu. Na Dan očišćenja veliki je svećenik očistio Svetište krvlju očišćenja Gospodnjeg jarca. Tek nakon što je ovo očišćenje potpuno završeno, otpočeo je obred koji je uključio Azazela, jarca koji je predstavljao Sotonu (vidi: Poglavlje 23). Postavljajući ruke na njegovu glavu, veliki je svećenik ispovijedio "sve krivnje Izraelaca, sve njihove prijestupe i sve njihove grijeha. Položivši ih tako jarcu na glavu" (Lev 16,21). Jarcu je odveden u pustinju, nenaseljenu zemlju (Lev 16,22).

Isto tako, Krist u nebeskom Svetištu služi svojim izvršenim pomirenjem svome narodu; prilikom svog Drugog dolaska On će ih otkupiti i dati im vječni život. Kad završi ovo djelo otkupljenja i očišćenja nebeskog Svetišta, On će staviti grijeha svoga naroda na Sotonu, začetnika i pokretača zla. Ni na koji način ne može se reći da Sotona isкупљуje grijeha vjernika - Krist je to u cijelosti učinio. Međutim, Sotona mora snositi odgovornost za sav grijeh na koji je naveo one koji su spašeni. I kao što je "čovjek spreman odveo jarca u nenastanjenu zemlju, tako će Bog prognati Sotonu u opustošenu i nenastanjenu Zemlju" (Vidi: 23. poglavlje u ovoj knjizi).

Ivanovo viđenje milenija (tisućgodišnjice) živo slika Sotonino progonstvo. On je vidio da je na početku tisuću godina "Zmaj, stara zmija - a to je đavao, sotona" okovan u verige i zatvoren u "bezdan" (Otk 20,2,3). Ovo simbolički objavljuje privremeni kraj Sotoninog djelovanja, progonstva i prijevare "da više ne zavodi naroda dok se ne navrší tisuću godina". (Otk 20,3).

Izraz koji Ivan upotrebljuje - "bezdan" (grčki *abussos*) - prikladno opisuje stanje Zemlje i to vrijeme. Pod udarcima sedam zala koji će neposredno prethoditi Kristovom dolasku (Vidi: Otk 16,18-21) i pokrivena tijelima zlih, Zemlja predočuje prizor strašne pustoši.

Ograničen na ovu Zemlju, Sotona je "svezan" verigama okolnosti. Budući da na Zemlji nema ljudskih bića, Sotona nema koga kušati ili progoniti. On je vezan u smislu da nema što raditi.

Događaji tijekom milenija

Krist na Nebu s otkupljenima. Prilikom svog Drugog dolaska Krist će povesti svoje sljedbenike na Nebo, u stanove koje je pripremio za njih u Novom Jeruzalemu. Kao i Mojsije i Izraelci, otkupljeni će, ispunjeni zahvalnošću, pjevati pjesmu svoga spasenja - "pjesmu Mojsija, sluge Božjega, i pjesmu Janjeta: Velika su i divna tvoja djela, Gospodaru, Bože, Svemogućí! Pravedni su i ispravni tvoji putovi, Kralju naroda!" (Otk 15,3).

Sveti vladaju s Kristom. Za vrijeme milenija Krist će ispuniti svoje obećanje i dati pobjednicima "vlast nad poganima" (narodima). (Otk 2,26). Daniel je vidio da poslije uništenja Kristovih neprijatelja "kraljevstvo, vlast i veličanstvo pod svim nebesima dat će se puku Svetaca Svevišnjega". (Dn 7,27). Oni koje Krist bude uskrsnuo prilikom prvog uskrsnuća, vladat će s Njim tisuću godina (Otk 20,4).

U kom smislu se može reći za svete da vladaju ako su na nebu, dok su svi zli mrtvi? Njihovo vladanje sastojat će se u sudjelovanju u jednom važnom razdoblju Kristovog upravljanja.

Suđenje zlima. Apostol Ivan je vidio da će tijekom milenija sveti sudjelovati u suđenju; on je vidio "prijestolja, i onima što sjedoše na njih bi dana svaka vlast da sude". (Otk 20,4). Ovo je vrijeme suđenja Sotoni i njegovim anđelima koje bilježi Sveto pismo (2 Pt 2,4; Juda 6). To je vrijeme kada će se ostvariti izjava apostola Pavla da će sveti suditi svijetu, pa čak i anđelima (1 Kor 6,2.3)

Milenijski sud neće odlučivati o tome tko će biti spašen ili izgubljen. Bog će donijeti takvu odluku prije Drugog Kristovog dolaska, a svi oni koji nisu uskrsnuli ili preobrazili se, bit će zauvijek izgubljeni. Sud kome će pravedni prisustvovati odgovorit će na svako pitanje koje bi pravedni postavili u želji da saznaju zašto su zli izgubljeni. Bog želi da svi oni kojima je poklonio vječni život imaju potpuno povjerenje u Njegovo vodstvo i zato će im On otkriti djelovanje svoje milosti i pravde.

Zamislite da ste na Nebu i da ste utvrdili da s vama nije jedan od vaših voljenih za koga ste sigurno očekivali da bude tamo. Takav slučaj mogao bi vas navesti na to da posumnjate u Božju pravdu, a ta vrst sumnje leži u pravoj osnovi grijeha. Da bi zauvijek uklonio svaku priliku za takve sumnje - i tako osigurao da se grijeh više nikada ne pojavi - Bog će odgovoriti na ovakva pitanja tijekom ovog razdoblja pregleda na milenijskom sudu.

U ovom će djelu otkupljeni odigrati odlučujuću ulogu u velikoj borbi između dobra i zla. "Oni će potvrditi na svoje vječno zadovoljstvo da se Bog ozbiljno i strpljivo starao za izgubljene grešnike. Oni će shvatiti da su grešnici nemarno i tvrdoglavo prezirali i odbijali Njegovu ljubav. Otkrit će da su čak i naoko sitni grešnici u tajnosti gajili odvratnu sebičnost namjesto da su prihvatili sustav vrednovanja svoga Gospoda i Spasitelja."

Sotonino vrijeme za razmišljanje. Tijekom milenija Sotona će silno patiti. Zatvoren sa svojim anđelima, na opustošenoj Zemlji, on ne može sprovesti svoje prijevare koje su stalno

ispunjavale njegovo vrijeme. On je prisiljen da razvidi rezultate svoje pobune protiv Boga i Njegovog Zakona; on mora razmišljati o ulozi koju je odigrao u borbi između dobra i zla. On sada jedino može gledati u budućnost sa strahom od užasne kazne koju će morati podnijeti zbog cjelokupnog zla za koje je odgovoran.

Događaji na kraju milenija

Na kraju tisuću godina, "ostali (će) mrtvaci" - zli - uskrsnuti, oslobađajući na taj način Sotonu od neaktivnosti koja mu je bila nametnuta (Otk 20,5.7). Još jedanput prevarivši zle, on ih vodi protiv tabora "svetih - ljubljenog grada" (Novog Jeruzalema) (Otk 20,9) koji u to vrijeme zajedno s Kristom, silazi s Neba.

Krist, Sveti i Sveti grad silaze. Krist iz dvaju razloga silazi ponovo na Zemlju, zajedno sa svetima i Novim Jeruzalemom. On želi završiti veliku borbu time što će sprovesti odluke milenijskog suda i što će očistiti i obnoviti Zemlju, tako da na njoj može ustanoviti svoje vječno Kraljevstvo. Tada će u najpotpunijem smislu "Jahve biti kralj nad svom zemljom". (Zah 14,9)

Uskrsnuće suda. Sada je nastupio trenutak u kome će se izvršiti ispunjenje Kristovog obećanja da će "svi koji počivaju u grobovima čuti njegov glas" (Iv 5,28). Prilikom svog Drugog dolaska Krist je izveo pravedne mrtve iz njihovih grobova u prvom uskrsnuću, "uskrsnuću života". Sada će se zbiti drugo uskrsnuće, o kome Isus govori - "uskrsnuće na propast" (Iv 5,29). Otkrivenje se također poziva na ovo uskrsnuće: "Ostali mrtvaci (oni koji nisu ustali u prvom uskrsnuću) ne oživješe, dok se nije navršilo tisuću godina. (Otk 20,5).

Sotonino tamnovanje završeno. Uskrsnuće zlih na kraju hiljadu godina, oslobađa Sotonu njegovog zatočeništva "kratko vrijeme". (Otk 20,3). U svom posljednjem pokušaju da izazove Božju vladavinu, on će "izići da zavodi narode na četiri kraja zemlje". (Otk 20,8). S obzirom da su zli uskrsnuli s istim buntovnim duhom koji su posjedovali kad su umrli, njegov posao neće biti težak.

Napad na Sveti grad. U svojoj posljednjoj prijevari Sotona pokušava zle nadahnuti nadom da će silom zauzeti Božje Kraljevstvo. Okupljene narode svijeta on će povesti protiv voljenoga grada (Otk 20,8.9). "Zli koji su tvrdoglavo odbijali ulazak u Božji grad temeljem zasluga Kristove žrtve pomirnice sada odlučuju opsadom i borbom zadobiti pristup i kontrolu."

Činjenica da će se zli, čim im Bog bude ponovo podario život, okrenuti protiv Njega i pokušati zbaciti Njegovu vladavinu, potvrđuje odluku koju je donio o njihovoj sudbini. Na ovaj način Njegovo ime i karakter koje je Sotona želio uprljati, potpuno će biti obranjeni pred svima.

Veliko bijelo, sudsko prijestolje. Apostol Ivan ističe da Bog u trenutku kad su Božji neprijatelji opkolili grad spremni da ga napadnu, postavlja svoje veliko bijelo prijestolje. Kad se cijeli ljudski rod bude stekao oko prijestolja - neki sigurni unutar grada, drugi izvana, prestrašeni u nazočnosti Suca - Bog će sprovesti posljednju fazu suda. Ovo je vrijeme o kome je govorio Isus kad je rekao: "Ondje će nastati plač i škrgut zuba kad vidite Abrahama, Izaka, Jakova i sve proroke u kraljevstvu Božjem, a same sebe vani istjerane." (Lk 13,28).

Da bi se sprovela ova izvršna faza suda, Božje knjige će se otvoriti. "I druga knjiga, knjiga života, bi otvorena. Tada su mrtvaci suđeni prema onom što je napisano u knjigama, po svojim djelima." (Otk 20,12). Tada će Bog izreći presudu koja će glasiti - uništenje.

Zašto je Bog uskrsnuo ove ljude da bi ponovo uništio njihov život? U toku milenija, otkupljeni su imali priliku istraživati pravednost Božjeg postupka prema svakom razumnom biću u svemiru. Sada će i sami izgubljeni - uključujući Sotonu i njegove anđele -potvrditi pravednost Božjih putova.

Kod ovog će se velikog bijelog sudskog prijestolja ispuniti Pavlove riječi: "Ta, svi ćemo stajati pred Božjim sudom." (Rim 14,10). Tu će sva stvorenja - pali i oni koji nisu pali, spašeni i izgubljeni - prikloniti svoja koljena i priznati da je Isus Krist Gospod (Fil 2,10.11; usporedi: Iz 45,22.23). Tada će pitanje Božje pravde zauvijek biti riješeno. Oni koji su dobili vječni život imali su nepokolebljivu vjeru u Njega. Nikada više grijeh neće pokvariti svemir ili upropastiti njegove stanovnike.

Sotona i grješnici uništeni. Odmah nakon izricanja presude, Sotona, njegovi anđeli i njegovi sljedbenici - ljudi, primit će svoju kaznu. Oni će doživjeti vječnu smrt. "Tada siđe vatra s neba i proguta ih." (Otk 20,9). Površina Zemlje izvan grada izgleda kao da se topi, postavši golemo plameno jezero za "dan Suda i propasti bezbožnika." (2 Pt 3,7). "Došao je "dan odmazde" (Iz 34,8), kada će On izvršiti "djelo čudnovato" (Iz 28,21) uništenja svojih neprijatelja. Apostol Ivan kaže: "I tko se god ne nađe upisan u knjizi života, bi bačen u ognjeno jezero." (Otk 20,15). đavo i njegovi saveznici također će doživjeti ovu sudbinu (Otk 20,10).

Kontekst cijele Biblije jasno govori da ova "druga smrt" (Otk 21,8) koju će doživjeti zli označuje njihovo potpuno uništenje. što onda sa shvaćanjem o paklu koji vječno gori? Pažljivo proučavanje pokazuje da Biblija ne uči o takvom paklu ili mučenju.

1. Pakao. Biblijski "pakao" je "mjesto i stanje kazne i uništenja, vječnom vatrom prilikom druge smrti, onih koji odbacuju Boga i ponudu spasenja u Isusu Kristu."

Razni prijevodi Biblije često upotrebljavaju riječ *pakao* kao prijevod hebrejske riječi *šəol* i grčke riječi *had*. Ovi izrazi obično se odnose na grob u kome - i pravedni i zli - čekaju, u nesvjesnom stanju, uskrsnuće (vidi: Poglavlje 25.). Budući da se današnji pojam pakla u velikoj mjeri razlikuje od onoga što hebrejski i grčki izraz znači, stanovit broj suvremenih prijevoda izbjegava riječ *pakao*, jednostavno navodeći hebrejsku riječ *šəol* i grčku *had*.

Suprotno od ovoga, grčka riječ *gehena*, koju na primjer engleski prijevodi Novog zavjeta također prevode riječju *pakao*, označuje mjesto kažnjavanja vatrom onih koji se nisu pokajali. Prema tome u Svetom pismu *pakao* nema uvijek isto značenje - i propust u nezamjećivanju ove razlike često je dovodio do velike zabune i zbrke.

Gehena je izvedenica od hebrejske riječi *Ge Hinom*, 'Dolina Hinom' - jedan klanac južno od Jeruzalema. Ovdje su Izraelci vršili neznabožački obred spaljivanja - žrtvovanja djece Molohu (2 Ljet 28,3; 33,1.6). (U našem prijevodu dolina Enomova) prorok Jeremija je prerekao da će zbog ovoga grijeha Gospod učiniti da ova dolina bude "dolina krvna", u kojoj će se leševi Izraelaca pokopavati sve dok ne bude bilo više mjesta za njih. Ostala tijela postat će "hrana pticama nebeskim." (Jr 7,32.33; 19,6; Iz 30,33). Jeremijino je proročanstvo nesumnjivo navelo Izrael da *Ge Hinom* smatra mjestom suda nad zlim, mjestom užasa, kazne i srama. Kasnije ga rabinska predaja smatra mjestom za spaljivanje leševa i smeća.

Isus je plamen Enoma upotrebljavao da prikaže pakleni oganj (Mt 5,22; 18,9). Tako vatra Enoma predstavlja uništavajući oganj posljednjeg suda. On je tvrdio da to dolazi poslije smrti (Lk 12,5) i da će pakao uništiti i tijelo i dušu (Mt 10,28).

Kakva je priroda paklenog ognja? Hoće li ljudi u paklu uvijek gorjeti?

2. *Sudbina zlih.* Prema Svetom pismu, Bog obećava vječni život samo pravednima. Plaća za grijeh je *smrt*, a ne vječni život u paklu (Rim 6,23).

Sveto pismo uči da će zli biti "satrti" (Ps 37,9,34), da će izginuti (Ps 37,20; 68,2). Oni neće vječno živjeti u svjesnom stanju, već će biti spaljeni (Mal 4,1; Mt 13,30.40; 2 Pt 3,10). Oni će biti uništeni (Ps 145,20; 2 Sol 1,9; Heb 2,14), nestat će (Ps 104,35).

3. *Vječna kazna.* Govoreći o kažnjavanju zlih, Novi zavjet upotrebljuje riječi vječita, vječna. Ove su riječi prijevod grčke riječi *aionios*, koja se primjenjuje kako na Boga tako i na čovjeka. Da bi se izbjegao nesporazum, treba držati na umu da je *aionios* relativan pojam; njegovo značenje određuje objekt koji on bliže određuje. Tako kad Sveto pismo upotrebljuje riječ *aionios* (vječni) za Boga, onda znači da On ima neograničen, neomeđen život - jer je Bog besmrtn. Ali kad ovu riječ upotrebljuje za smrtna ljudska bića ili propadljive stvari, onda znači: dokle god čovjek živi ili ta stvar postoji.

Juda 7., na primjer, kaže da Sodoma i Gomora "ispaštaju kaznu u vječnom ognju". Ipak ti gradovi danas ne gore. Apostol Petar kaže da je vatra pretvorila te gradove u pepeo, osudivši ih na uništenje (2 Pt 2,6). Vječni je oganj gorio sve dok više nije ništa ostalo da gori i tada se ugasio (vidi: Jr 17,27; 2 Ljet 36,19).

Slično, kada Krist odredi zle za "oganj vječni" (Mt 25,41), taj oganj koji će spaliti zle bit će "vječni" (Mt 3,12). Samo kad više nebude ničega da gori, on će se ugasiti.

Kad Krist govori o "vječnoj mucii" (Mt 25,46), On ne govori o vječnom *mučenju*. On podrazumijeva da kao što će "vječni život" (koji će uživati pravednici) trajati tijekom stalnih vjekova vječnosti, i kazna će (koju će izdržati zli) biti također vječna - ne vječno trajanje svjesnih patnji, već kazna potpuna i konačna. Kraj je onih koji će tako patiti druga smrt. Ova će smrt biti vječna, iz nje neće biti i ne može biti uskrsnuća.

Kad Biblija govori o "vječnom otkupu" (Heb 9,12) i "vječnom sudu" (Heb 6,2), to se onda odnosi na vječni rezultat otkupa i suda - ne na beskrajn proces otkupa i suda. Na isti način, kada govori o vječnoj kazni, ona govori o rezultatu, a ne o procesu te kazne. Smrt koju će doživjeti zli, bit će konačna i vječna.

4. *Mučenje "u vijek vijeka".* Izraz "u vijek vijeka" (Otk 14,11; 19,3; 20,10) koji upotrebljuje Sveto pismo, također je pridonio zaključku da će se proces kažnjavanja Sotone i zlih nastaviti kroz vječnost. Međutim, kao i "vječn", objekt što ga on bliže određuje, određuje značenje riječi "u vijek". Kad je povezan s Bogom, njegovo je značenje 'apsolutan' - jer je Bog besmrtn; kad je povezan sa smrtnim ljudima, njegovo je značenje 'ograničen'.

Opis iz Svetoga pisma o Božjoj kazni Edoma, dobar je primjer ovakve porabe. Prorok Izaija kaže da će Bog pretvoriti Zemlju u jamu koja gori i koja se "ni noću ni danju ugasiti neće" i "dim će joj se dizati do vijeka, iz koljena u koljeno pusta će ostati za vjekove vjekova nitko neće prolaziti njome". (Iz 34,9.10). Edom je bio razoren, ali on više ne gori. "Dovijeka" traje dok njegovo uništenje nije završeno.

Kroz cijelo Sveto pismo jasno je da "dovijeka" ima svoje granice. Stari zavjet kaže da rob može služiti svoga gospodara "dovijeka" (Izl 21,6), da je dijete Samuel trebalo ostati "zauvijek" u šatoru od sastanka (1 Sam 1,22), i da je prorok Jona mislio da će u ribljem

trbuhu ostati "zauvijek" (Jona 2,7). Novi zavjet na sličan način upotrebljuje ovaj pojam: Apostol Pavao, na primjer, savjetuje Filemonu da primi Onezima "zauvijek" (Filemon 15). U svim ovim primjerima "dovijeka" znači 'dokle god ta osoba živi'.

Psalam 92,7 kaže da će zli biti istrijebljeni dovijeka. A prorokujući o velikoj završnoj vatri, prorok Malahija kaže: "Jer evo dan dolazi poput peći užaren; oholi i zlikovci bit će kao strnjika: dan koji se bliži spalit će ih - govori Jahve nad Vojskama - da im neće ostati ni korijena ni grančice." (Mal 3,19).

Kad jednom svi zli - Sotona, zli anđeli i nepokajani ljudi - budu bili uništeni vatrom, kako korijen tako i grane, onda više neće postojati nikakva potreba za smrću ili hadom - paklom (vidi: 25. poglavlje u ovoj knjizi). Sve će ove Bog, također, vječno uništiti (Otk 20,14).

Na taj način Biblija daje vrlo jasno objašnjenje da je *kazna* vječna, a ne *kažnjavanje* - da je to druga smrt. Iz ove kazne nema uskrsnuća; njene su posljedice vječne.

Nadbiskup William Temple bio je u pravu kad je tvrdio: "Jedno možemo s povjerenjem reći: Vječno se mučenje treba isključiti. Da ljudi nisu unijeli grčke i nebiblijske pojmove o prirodnoj neuništivosti čovjekove duše i tada čitali Novi zavjet s njima u svojim umovima, oni bi izvukli iz njega (Novog zavjeta) vjerovanje, ne u vječno mučenje, već u uništenje. Vatra se naziva *aeonian* (vječna), a ne život bačen u nju.

Budući da je potpuna kazna Božjeg Zakona izvršena, udovoljeno je zahtjevima pravde. Sada Nebo i Zemlja objavljuju Gospodnju pravdu.

5. Načelo kazne. Smrt je konačna kazna za grijeh. Svi koji odbiju spasenje što ga Bog nudi, umrijet će vječno, a što je posljedica njihovog grijeha. Međutim, neki su gnjusno griješili, demonski su uživali u nanošenju patnji drugima. Drugi su živjeli uglavnom moralnim, mirnim životom i njihova je krivnja samo u odbacivanju spasenja što ga je omogućio Krist. Je li pravo da oni podnesu istu kaznu?

Isus je rekao: "Sluga koji poznajući volju svoga gospodara, ništa nije uradio prema njegovoj volji, primit će mnogo batina. Komu je mnogo dano, od njega će se mnogo tražiti; komu je mnogo povjereno, od njega će se više iskati." (Lk 12,47.48)

Nesumnjivo, oni koji su se pobunili protiv Boga, najviše će patiti, više od onih koji to nisu učinili. Međutim, mi moramo shvatiti njihovu konačnu patnju u uvjetima Kristovog iskustva "druge smrti na križu". Tu je On nosio grijeha svijeta. Grijeh je bio taj koji Mu je donio strašno odvajanje od Oca, što je izazvalo samrtnu muku koje je podnosio - umni bol koji se ne može opisati. Tako će biti i s izgubljenim grješnicima. Oni će požnjeti ono što su posijali, ne samo tijekom ovog života već i prilikom konačnog uništenja. U Božjoj prisutnosti, krivnja koju osjećaju zbog grijeha što su ih počinili, prouzročit će patnje neopisivih samrtnih muka. Ukoliko veća bude krivica, utoliko će biti veće samrtnu muku. Sotona, pokretač i vinovnik grijeha, najviše će patiti.

Očišćenje Zemlje. Opisujući dan Gospodnji, u kome će svaki trag grijeha biti uklonjen, apostol Petar je rekao: "U taj će dan nebesa iščeznuti s velikom lomljavom, počela će se u ognju rastopiti, a zemlja se sa svojim ostvarenjima neće više naći." (2 Pt 3,10).

Vatra koja će uništiti zle, očistit će i Zemlju od zagađenja grijehom. Iz razvalina ove Zemlje Bog će načiniti "nebo novo i novu zemlju, jer su iščezli prvo nebo i prva zemlja." (Otk 21,1).

S ove očišćene, ponovo stvorene Zemlje - vječnog staništa otkupljenih - Bog će zauvijek prognati tugu, bol i smrt (Otk 21,4). Napokon, prokletstvo što ga je grijeh donio, bit će uklonjeno (Otk 22,3).

Držeći u vidu dan Gospodnjeg dolaska, u kome će grijeh i nepokajani grješnici biti uništeni, apostol Petar svima kaže: "Budući da će se ovo sve tako raspasti, kakvi sve onda morate biti svetim življenjem i pobožnošću dok očekujete dolazak dana Božjega." Zasnivajući ovu nadu na obećanju o Kristovom drugom dolasku, on potvrđuje: Ali mi očekujemo, prema njegovu obećanju, nova nebesa i novu zemlju gdje prebiva pravednost. Zato, ljubljeni, dok ovo čekate, revno nastojte da bez ljage i mane budete u njegovim očima u miru." (2 Pt 3,11.13.14).

Adventisti sedmoga dana vjeruju...

Na novoj Zemlji, na kojoj će obitovati pravednici, Bog će osigurati vječni dom za spašene i savršenu životnu sredinu za vječni život, ljubav, radost i podučavanje u Njegovoj nazočnosti. Jer će ovdje sam Bog prebivati sa svojim narodom, a patnje će i smrt nestati. Velika će borba biti završena i grijeha više neće biti. Sve što je živo i neživo objavljuvat će da je Bog ljubav; i On će vladati vječno. Amen. (Osnovna vjerovanja, 27)

POGLAVLJE 27

NOVA ZEMLJA

Nakon ozdravljenja, a bio je na rubu smrti, neki je dječak rekao: "Moj je dom na Nebu, ali ja ne čeznem za domom." Kao i on, mnogi misle da je prilikom smrti Nebo bolja alternativa od "drugog mjesta", ali je to jadna zamjena za stvarnost i slab poticaj za sadašnji život. Ako bi gledašta koja mnogi imaju o tome što se događa poslije bila istinita, ovakvo bi mišljenje bilo opravdano. Ali opisi i nagovještaji što ih daje Sveto pismo o tome što Bog priprema za život spašenih, toliko svojim sjajem nadmašuju život kojim živimo sada da će biti malo onih koji će oklijevati da se za novi svijet odreknu ovoga svijeta.

Priroda nove Zemlje

Opipljiva stvarnost. Prva dva biblijska poglavlja govore o Božjem stvaranju savršenog svijeta kao doma za ljudska bića što ih je stvorio. Dva posljednja poglavlja u Svetom pismu također govore o Božjem stvaranju savršenog svijeta za ljudski rod, o obnovi Zemlje od opustošenja što ga je grijeh donio.

Biblija često izjavljuje da će ovaj vječni dom spašenih biti stvarno mjesto, mjesto koje će stvarni ljudi s tijelom i umom moći vidjeti, čuti, opipati, okusiti, mirisati, izmjeriti, slikati, kušati i u cijelosti doživjeti. Na novoj Zemlji Bog će smjestiti ovo stvarno Nebo.

Druga Petrova poslanica 3. poglavlje jasno sažima biblijsku poledinu ovog pojma. Apostol Petar govori o prepotopnom svijetu kao "ondašnji svijet, potopljen vodom, uništen". Drugi svijet je "sadašnja zemlja", svijet koji će biti očišćen vatrom da bi se pripremio put za treći svijet, za "nova nebesa i novu zemlju, gdje prebiva pravednost" (rr. 6.7.13.) Treći će svijet biti isto tako stvaran kao što su bila prva dva.

Povezanost i razlika. Izraz "nova zemlja" otkriva povezanost sa sadašnjom Zemljom i razliku spram nje. Apostoli Petar i Ivan promatraju staru Zemlju očišćenu vatrom od svake nečistoće, a zatim obnovljenu (2 Pt 3,10-13; Otk 21,1). Prema tome nova Zemlja je prvenstveno *ova* Zemlja, a ne neko strano mjesto. Premda obnovljena, ona će ostati poznata - dobro poznat dom. To je dobro! Ona je, međutim, nova u smislu da će Bog sa Zemlje ukloniti svaku mrlju koju je grijeh prouzročio.

Novi Jeruzalem

Novi Jeruzalem je glavni grad ove nove Zemlje. Na hebrejskom jeziku *Jeruzalem* znači 'grad mira'. Zemaljski Jeruzalem rijetko je živio u skladu sa svojim imenom, ali naziv *Novi Jeruzalem* točno će odražavati stvarnost.

Povezujuća karika. U stanovitom smislu Grad povezuje Nebo s novom Zemljom. Riječ *nebo* prvenstveno označuje nebesa. Sveto pismo ga upotrebljuje kao oznaku za (1) atmosfersko

nebo (Post 1,20), (2) zvjezdano nebo (Post 1,14-17) i (3) "treće nebo" gdje je smješten raj (2 Kor 12,2-4). Od ove povezanosti "neba" i raja, nebo je postalo sinonim za raj, mjesto gdje se nalazi Božje prijestolje i obitavalište. Otuda, Sveto pismo proširuje ovaj izraz i naziva Božju vladavinu i vladanje, kao i narod koji voljno prihvaća Njegovu vladavinu, "kraljevstvom nebeskim".

Bog nadasve uslišuje molbu iz Očenaša: "Dođi kraljevstvo tvoje! Budi volja tvoja kako na nebu tako i na zemlji", onda kad Novi Jeruzalem premiješta na planet Zemlju (Otk 21,1.2). On Zemlji neće samo povratiti raniji sjaj već će je i uzvisiti. Nadilazeći njeno stanje prije pada u grijeh, ona će postati prijestolnicom svemira.

Fizički opis. Apostol Ivan upotrebljuje romantične izraze da bi opisao ljepotu Novog Jeruzalema: Grad je poput "zaručnice koja je nakičena za svoga muža". (Otk 21,2). Njegov opis fizičkih svojstava grada daje nam sliku njegove stvarnosti.

1. Njegova svjetlost. Prvo posebno svojstvo što ga je apostol Ivan zamijetio dok je promatrao "zaručnicu ženu Janjetovu" bilo je "Njegov sjaj" (Otk 21,9.11). Božja slava osvjetljavala je grad čineći nepotrebnom svjetlost Sunca i Mjeseca. (Otk 21,23.24). Nikakve tamne ulice neće kvariti izgled Novog Jeruzalema, jer će zidovi i ulice biti prozračni i ondje "neće biti noći". (Otk 21,25). "Neće trebati ni svjetla od svjetiljke, ni svjetla od sunca, jer će nad njima svijetliti Gospodin, Bog." (Otk 22,5).

2. Njegova konstrukcija. Bog je upotrebljavao samo najfiniji materijal prilikom zidanja grada. Zidovi su od jaspisa "kao dragi kamen" (Otk 21,11.18). Temelji su ukrašeni s dvanaest različitih dragih kamenova: jaspisom, safirom, kalcedonom, smaragdom, sardonksom, sardom, hrizolitom, berilom, topazom, hrizoprazom, hijacintom i ametistom (Otk 21,19.20).

Ovo drago kamenje nije, međutim, osnovni građevinski materijal, jer veći dio grada - njegove zgrade i ulice Bog je načinio od zlata (Otk 21,18.21), upotrebljujući ovaj dragocjeni materijal tako kao što danas ljudi upotrebljuju beton. Ovo zlato je finije od bilo kog zlata koje sada poznajemo, jer ga apostol Ivan naziva "zlato, kao čisto staklo". (Otk 21,18).

Dvanaest vrata, svaka načinjena od jednog zrna bisera, omogućuju pristup gradu. "Biser je proizvod patnje: sićušno zrno podražujuće tvari uđe u školjku kamenicu i, dok pati, mali stvor pretvara tu podražujuću tvar u sjajan dragulj. Vrata su od bisera. Vaš ulaz, moj ulaz, Bog je osigurao po cijeni beskrajne osobne patnje kada je u Kristu pomirio sve sa sobom."

Zašto je danas pored popisa materijala koji je upotrijebljen za izgradnju grada, tako značajna i činjenica da je anđeo koji je pokazivao Ivanu grad mjerio njegove zidove? To što su se one mogle izmjeriti, što imaju visinu, dužinu i širinu priopćuje suvremenom čovjeku, okrenutom mentalitetu podataka, stvarnost toga grada.

3. Opskrba hranom i vodom. Od Božjeg prijestolja u središtu grada teče rijeka "života" (Otk 22,1). I kao sveto drvo banjan s više stabala, i stablo života raste "s objiju strana rijeke". Njegovih dvanaest plodova sadrže životni element, bez koga je ostao ljudski rod otkako su Adam i Eva morali napustiti Eden - lijek protiv starenja, izgaranja i jednostavnog umora (Otk 22,2; Post 3,22). Oni koji jedu plod s ovog stabla neće imati potrebu za noćnim odmorom (usporedi: Otk 21,25), jer se na novoj Zemlji nikada neće osjećati umorni.

Naš vječni dom

Biblija ističe da će spašeni zauvijek naslijediti ovu Zemlju (Mt 5,5; Ps 37,9. 29; 115,16). Isus je obećao da će za svoje sljedbenike "pripremiti mjesto, jer u kući Oca moga ima mnogo stanova" (Iv 14,1-3). Kao što smo zamijetili, Sveto pismo postavlja Očevo prijestolje i nebesku glavnu upravu u Novi Jeruzalem koji će sići na ovu Zemlju (Otk 21,2.3.5).

Dom u gradu. Novi Jeruzalem je grad koji je čekao Abraham (Heb 11,10). U tom prostranom gradu Isus priprema "stanove" (Iv 14,2), ili kao što izvorna riječ kaže "obitavalište" - stvarne domove.

Domovi u prirodi. Međutim, otkupljeni neće biti ograničeni zidovima Novog Jeruzalema. Oni će naslijediti *Zemlju*. Iz svojih gradskih domova, spašeni će izaći u prirodu da načine planove i zidaju svoje kuće snova, da uzgajaju biljke, beru ih i jedu (Iz 65,21).

U domu s Bogom i Kristom. Obećanje što ga je Isus dao svojim učenicima, na novoj Zemlji dobit će svoje vječno ispunjenje: "Da vi budete gdje sam ja." (Iv 14,3). Svrha utjelovljenja "s nama Bog" napokon će postići svoj cilj. "Evo stana Božjeg među ljudima! On će stanovati s njima: oni će biti njegov narod, i on sam, Bog bit će s njima." (Otk 21,3). Ovdje spašeni imaju prednost da žive u prisutnosti Oca i Sina i da se s njima udruže.

Život na novoj Zemlji

Kakav će biti život na novoj Zemlji?

Vladanje s Bogom i Kristom. Bog će uključiti spašene u poslove svog kraljevstva. "Prijestolje Božje i Janjetovo bit će u gradu. Sluge Božje klanjat će se Bogu... i oni će kraljevati u vijekove vjekova." (Otk 22,3-5; usporedi: 5,10).

Mi ne znamo obujam njihove vladavine. Međutim, sa sigurnošću možemo pretpostaviti da će kao važan dio njihove uloge u Kraljevstvu, otkupljeni služiti kao Kristovi predstavnici u svemiru, svjedočeći o svojim iskustvima Božje ljubavi. Njihova najveća sreća bit će slavljenje Boga.

Tjelesne aktivnosti na novoj Zemlji. Život će na novoj Zemlji biti izazov za vječnost. Letimičan pogled na vrste aktivnosti koje tamo stoje na raspolaganju spašenima potiču naše želje, ali to nije čak ni početak mogućnosti.

Već smo zamijetili obećanja iz Svetoga pisma da će spašeni "graditi kuće i stanovati u njima". (vidi: Iz 65,21). Gradnja obuhvaća nacrt, konstrukciju, opremu i mogućnost ponovnog oblikovanja ili ponovne gradnje. A iz citata "saditi vinograde" možemo izvesti zaključak o čitavom nizu aktivnosti u vezi sa svakodnevnim životom.

Motiv koji se nalazi u temelju cjelokupnog postojanja na novoj Zemlji je obnova onoga što je Bog planirao za svoje prvotno stvaranje. Bog je u Edenu prvom ljudskom biću dao vrt "da ga obrađuje i čuva" (Post 2,15). Ako, kako Izaija kaže, na Novoj Zemlji budu sadili vinograde, zašto onda ne i voćnjake i njive sa žitaricama? Ako, kako kazuje Otkrivenje, budu svirali na harfama, zašto ne i na trubama i drugim instrumentima? Napokon, Bog je taj koji je stvaralački nagon usadio čovjeku i otvorio mu svijet neograničenih mogućnosti (Post 1,28-31).

Društveni život na novoj Zemlji. To neće biti samo djelić radosti koju ćemo ostvariti u

zajedničkim odnosima u vječnosti.

1. Prijatelji i obitelj. Hoćemo li prepoznati svoje prijatelje i obitelj kad budemo proslavljeni, promijenjeni u Isusov lik? Nakon Kristovog uskrsnuća Njegovi učenici nisu imali nikakvih teškoća da Ga prepoznaju. Marija je prepoznala Njegov glas (Iv 20,11-16). Toma je prepoznao Njegov fizički izgled (Iv 20,27.28), a učenici iz Emausa osobitost Njegova ponašanja (Lk 24,30.31.35). U nebeskom kraljevstvu Abraham, Izak i Jakov još će nositi svoja imena i identitet (Mt 8,11). Mi možemo pouzdano pretpostaviti da ćemo na novoj Zemlji produžiti svoje odnose s onima koje sada poznajemo i volimo.

Ustvari, međusobni odnos bit će ono u čemu ćemo ondje uživati - i to ne samo odnos s onima iz obitelji i stalnim prijateljima - što će Nebo učiniti našom nadom. Njegova mnogobrojna materijalna dobra "činit će se ništavnima u usporedbi s vječnim vrijednostima odnosa s Bogom Ocem; s našim Spasiteljem; sa Svetim Duhom; s anđelima; sa svetima iz svakog plemena, naroda, jezika, koljena; i s našom obitelji... Više neće biti poremećenih ličnosti, raspalih obitelji ili prekinutog zajedništva. Savršenost i zdravlje bit će sveopće. Tjelesna i umna integracija naći će na nebu i u vječnosti savršeno ispunjenje."

"Osjećaji ljubavi i sućuti, što ih je sam Bog usadio u dušu, naći će tamo najbolju i najljepšu primjenu. Čista veza sa svetim bićima, skladan društveni život s uzvišenim anđelima i s vjernima iz svih vremena... - sve to pridonosi sreći iskupljenih."

2. Brak? Neki Kristovi suvremenici iznijeli su slučaj neke žene koja je stalno ostajala udovica i koja je imala ukupno sedam muževa. Upitali su Ga čija će ona biti žena poslije uskrsnuća. Treba samo malo mašte da bi se sagledale beskrajne komplikacije koje bi nastale ako bi se bračne veze na ovoj Zemlji obnovile i na Nebu. Kristov odgovor otkriva božansku mudrost: "O uskrsnuću niti će se ženiti niti udavati, nego će biti kao nebeski anđeli." (Mt 22,29.30)

Zar će tada otkupljeni biti lišeni dobara sada prisutnih u braku? Na novoj Zemlji spašeni neće biti *lišeni* nijednog dobra. Bog je obećao: "Ne uskraćuje Jahve dobara onima koji idu u nedužnosti". (Ps 84,12). Ako je to točno u ovom životu, koliko će tek biti istinitije u vječnom?

Bit braka je ljubav. Sažet prikaz radosti nalazi se u izraženoj ljubavi. Sveto pismo kaže: "Bog je ljubav" i "puninu radosti pred licem svojim". (1 Iv 4,8; Ps 16,11). Na novoj Zemlji nikome neće nedostajati ni ljubavi ni radosti ili zadovoljstva. Nitko se ondje neće osjećati osamljenim, ispraznim ili nevoljenim.

Mi možemo imati povjerenja da će Tvorac, koji je pun ljubavi i koji je ustanovio brak da bi stvorio radost u sadašnjem svijetu, imati nešto čak i bolje u vječnom životu - nešto što će biti uzvišenije od braka, kao što je i Njegov novi svijet uzvišeniji od ovoga u kome živimo.

Intelektualni život na novoj Zemlji

Obnova uma. "Lišće od stabla (života) služi za lijek poganima." (Otk 22,2). Iscjeljenje o kome govori Otkrivenje znači više od 'izlječenja' - ono znači 'obnovu' jer tamo nitko više neće biti bolestan (Iz 33,24.20). Dok budu jeli s drveta života, spašeni će se razviti iz tjelesne i umne zakržljalosti koju su izazvala stoljeća grijeha. Oni će biti obnovljeni u Božje obličje.

Neograničene mogućnosti. Vječnost otvara neograničene vidike ljudskom umu. Na novoj Zemlji "besmrtni će umovi s neumornim oduševljenjem proučavati čudesa stvaralačke moći i

tajne ljubavi koja spašava. Tamo neće biti svirepog i lukavog neprijatelja da nekog zavede kako bi zaboravio na Boga. Svaka sposobnost će se razvijati, svaki dar povećavati. Stjecanje znanja neće umarati um niti iscrpljivati životnu snagu. Tamo se najveći pothvati mogu izvršiti, najuzvišenije težnje ostvariti, najviše želje ispuniti, i još će uvijek postojati novi ciljevi da se postignu, nova čuda koja će biti predmet divljenja, nove istine da se shvate, novi predmeti da pokrenu snage razuma, duše i tijela na razvijanje."

Duhovne težnje na novoj Zemlji. Bez Krista vječni život ne bi imao nikakav smisao. Kroz cijelu vječnost otkupljeni će stalno biti gladni i žedni veće spoznaje o Isusu - većeg razumijevanja Njegovog života i rada, većeg zajedništva s Njim, više vremena za svjedočenje svjetovima koji nisu pali o Njegovoj neusporedivoj ljubavi, karakteru koji Ga mnogo vjernije odzrcaljuje. Otkupljeni će živjeti za Krista i s Kristom. Oni će potpuno zadovoljni, u Njemu vječno počivati!

Sam Krist je živio da služi (Mt 20,28) i On je pozvao svoje sljedbenike u isti život. Raditi sada s Njim isplati se samo po sebi. Odnos koji se time stvara nudi veći blagoslov i prednost u radu s Njim na novoj Zemlji. Tamo s velikom radošću i zadovoljstvom "sluge Božje klanjat će se Bogu". (Otk 22,3).

Premda će otkupljeni imati prilike da istražuju Božju riznicu prirode, najomiljeniji će nauk biti nauk o križu. S obnovljenim umom do izoštrenosti kakvu je Bog želio da imaju i s otklonjenom sljepoćom od grijeha, oni će biti kadri proniknuti u duhovnu istinu na način za kojim su samo mogli čeznuti. Oni će predmet spasenja - predmet koji sadrži dubinu, visinu i širinu koja nadilazi svaku maštu - učiniti predmetom svog proučavanja i veličanja u pjesmama kroz cijelu vječnost. Ovim proučavanjem otkupljeni će sve više širiti vidike onako kako je to otkriveno u Isusu.

Iz tjedan u tjedan spašeni će dolaziti na subotnje bogoslužje: "Od subote do subote, dolazit će svi ljudi da se poklone pred licem mojim - govori Jahve." (Iz 66,23).

Neće biti više...

Iskorijenit će se svako zlo. Jedno od najradosnijih obećanja o novoj Zemlji bavi se onim čega tamo neće biti. "Smrti više neće biti; neće više biti ni tuge, ni jauka, ni boli, jer stari svijet prođe." (Otk 21,4).

Sva će ova zla zauvijek nestati, jer će Bog iskorijeniti svaki oblik grijeha - uzrok svih zala. Sveto pismo spominje stablo života kao dio nove Zemlje, ali nijedanput ono ne spominje i stablo spoznaje dobra i zla ili neki drugi izvor kušnje. U toj se dobroj zemlji kršćani više nikada neće morati boriti sa svijetom, tijelom ili Sotonom.

Jamstvo da će nova Zemlja ostati "novom" unatoč dolasku doseljenika s grijehom uprljanog starog planeta Zemlje jest činjenica da će Bog uskratiti mjesto "za kukavice, otpadnike, odurna stvorenja, ubojice, bludnike, vračare, idolopoklonike i sve koji ljube i govore laž." (Otk 21,8; 22,15). On to mora - jer gdje god se pojavi, grijeh sve kvari.

"Uklonjen je svaki trag prokletstva. ... Ostaje samo jedan spomenik: naš Otkupitelj će uvijek nositi ožiljke svoga raspeća: na njegovoj nekad ranjenoj glavi, na njegovim rebrima, rukama i nogama nalaze se jedini tragovi svirepog djela što ga je prouzročio grijeh. Prorok kaže gledajući Krista u njegovoj slavi: "Zrake sijevaju iz njegovih ruku, ondje mu se krije sila." (Hab 3,4). ... Kroz svu će vječnost rane s Golgote isticati njegovu veličinu i objavljevati

njegovu moć."

Prijašnje se više neće spominjati. Na novoj Zemlji kaže prorok Izaija, "Prijašnje se više neće spominjati, niti će vam na um dolaziti." (Iz 65,17). Iz konteksta je očito da će spašeni zaboraviti nevolje iz starog života (vidi: Iz 65,16). Oni neće zaboraviti dobra koja je Bog učinio, obilnu milost kojom ih je spasio, jer bi sva ova borba s grijehom bila uzaludna. Osobno iskustvo svetih Kristove spasiteljske milosti bit je njihovog svjedočenja kroz svu vječnost.

Uz to, povijest grijeha čini jedan važan element čvrstog obećanja da "nevolja se neće dva puta podići." (Nah 1,9). Misli o žalosnim posljedicama što ih je grijeh prouzročio služiti će kao vječno sredstvo zastrašivanja svakome tko bi ikada pokušao ponovno izabrati tu samoubilačku stazu. Međutim, dok događaji iz prošlosti služe tom važnom cilju, nebesko će ozračje odagnati te strašne uspomene na njihovu patnju. Obećanje glasi da uspomene u spašenima neće izazvati grižnju savjesti, žaljenje, razočaranje, bol ili potištenost.

Vrijednost vjerovanja u novo stvaranje

Vjerovanje u nauk o novoj Zemlji donosi kršćaninu čitav niz veoma praktičnih koristi.

Ono ga hrabri da izdrži. Sam Krist "namjesto određene mu radosti podnese križ ne mareći za sramotu". (Heb 12,2) Apostol Pavao je obnavljao svoju hrabrost promatrajući buduću slavu. "Zato ne malaksavamo. Uistinu, naša nam sadašnja ali kratkotrajna i mala nevolja donosi izvanredno veliku i vječnu slavu." (2 Kor 4,16.17).

Ona donosi radost i pouzdanost nagrade. Sam Krist je rekao: "Radujte se i kličite od veselja, jer vas čeka velika nagrada na nebesima." (Mt 5,12). Apostol Pavao opet ponavlja: "Onaj kome ostane što je nadozidao primit će nagradu." (1 Kor 3,14).

Ono daje snagu protiv kušnje. Mojsije je bio osposobljen da napusti "grešno uživanje" i "blago egipatsko" jer je "gledao na nagradu." (Heb 11,25.26).

Ono stvara predukus Neba. Kršćaninova nagrada nije *samo* budućnost (Ef 1,14). Krist kaže: "Ako tko čuje moj glas i otvori vrata, ući će k njemu." (Otk 3,20). "A kada Krist dođe, On uvijek sa sobom donosi Nebo." Blisko druženje s Njim "jest nebo u srcu; početak slave i spasenje unaprijed doživljeno."

Ono povećava djelotvornost. Neki misle da kršćani toliko razmišljaju o Nebu da ne prepoznaju nikakvih vrijednosti na Zemlji. Međutim, baš to samo vjerovanje u budućnost daje kršćanima čvrstu osnovu s koje pokreću svijet. Kao što je C. S. Lewis zamijetio: "Ako čitate povijest, onda ćete utvrditi da su kršćani koji su mnogo učinili za sadanji svijet zapravo bili upravo oni koji su mnogo razmišljali o budućemu. Upravo stoga što su u velikoj mjeri prestali razmišljati o drugom svijetu, kršćani su postali tako nedjelotvorni. Težite k nebu i Zemlju ćete 'osvojiti'; težite k Zemlji, i nećete stići nikamo."

"Mudar čovjek obratit će veću pozornost klesanju nekog kipa u mramoru nego pravljenju Snjegovića." Kršćanin koji planira vječno živjeti ustrojiti će, dakako, svoj život s više brižljivosti (i tako imati znatno konstruktivniji utjecaj na društvo) nego osoba koja misli da je predodređena, rođena samo da bi bila odbačena.

"Bavljenje nebeskim temama što ih potiče Sveti Duh sadrži moćnu asimilirajuću snagu. S pomoću nje duša se uzdiže i oplemenjuje. Njeno polje i vidokrug se proširuju, a relativne

mjere i vrijednost stvari, i vidljivih i nevidljivih, mnogo se jasnije procjenjuju."

Ono otkriva Božji karakter. Svijet kakav sada vidimo uvelike daje pogrešnu predodžbu o Božjem karakteru i Njegovom prvotnom planu za ovaj planet. Grijeh je tako ošteti Zemljin fizički ekosustav da mnogi jedva mogu zamisliti neku vezu između ovog svijeta i raja prikazanog u Knjizi Postanka 1. i 2. poglavlju. Život se sada odlikuje stalnom borbom za opstanak. Čak i život vjernika koji mora voditi borbu s ovim svijetom, tijelom i Sotonom ne pokazuje točno Božji prvotni plan. U onome što je Bog planirao za otkupljene - svijet netaknut Sotoninim utjecajem, svijet u kome vladaju samo Božji ciljevi - imamo najistinitiju predodžbu Njegova karaktera.

Ono nas privlači Bogu. Napokon, Biblija opisuje novu Zemlju *da bi nevjernog čovjeka privukla Kristu.* Jedna osoba, slušajući da "Zemlja, obnovljena tako da njena ljepota bude kao Eden, isto tako stvarna kao što je Zemlja sada, treba biti dom svetih", u kojemu će svi biti "bez boli, tuge i smrti i gdje će se poznavati i gledati licem k licu", bila je veoma protiv toga.

"Pa", rekla je, "to ne može biti: to će biti upravo ono što odgovara svijetu; to je upravo ono što bi željeli zli."

Mnogi "čini se misle da vjera sa ... svojom vječnom nagradom mora biti nešto što svijet uopće ne bi poželio: otuda, kad se spominje bilo koje stanje sreće za kojim čovječje srce u svom palom stanju doista teži, oni smatraju da to ne može biti dijelom prave vjere." Kako je to daleko od istine!

Prava Božja namjera u objavi onoga što je pripremio za one koji Ga ljube je da odvoji pojedince od njihovih preokupacija u ovom svijetu - da im pomogne da prepoznaju vrijednosti budućeg i bace brz pogled na ljepote što ih je pripremila Očevo srce ljubavi.

Zauvijek novo

Na ovoj staroj Zemlji često se kaže da "sve što je dobro ima svoj kraj". Najbolja od svih dobrih vijesti koje se tiču nove Zemlje jest da ona nema kraja. Tada će se zbiti ono lirsko pjevanje iz "zboru Aleluja": "Nad svijetom je pripala kraljevska vlast našem Gospodinu i njegovu Pomazaniku, i on će vladati u vijeke vjekova." (vidi: Otk 11,15; usporedi: Dn 2,44;7,27). Sveto pismo kaže da će se svako biće priključiti hvalospjevu: "Onomu koji sjedi na prijestolju, i Janjetu: hvala, čast, slava i vlast u vijeke vjekova!" (Otk 5,13).

"Velika borba je završena. Grijeha i grješnika više nema. Cijeli svemir je čist. Posvemašnji sklad i radost vladaju u cijelom neizmjernom svemiru. Od onoga koji je sve stvorio teče život, svjetlost i radost kroz sve svjetove beskrajnog prostranstva. Od najmanjeg atoma do najvećeg svijeta, sve stvari, i živa i neživa priroda, u svojoj nepomućenoj ljepoti i savršenoj radosti govore da je Bog ljubav."